Vlaams Parlement

stuk **1586** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 2 mei 2012 (2011-2012)

Nota van de Vlaamse Regering

Voortgangsrapport 2011-2012
Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
Actieprogramma Kinderarmoede

ingediend door mevrouw Ingrid Lieten,
viceminister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Innovatie, Overheidsinvesteringen,
Media en Armoedebestrijding

verzendcode: REG

VOORTGANGSRAPPORT

Vlaams Actieplan Armoedebestrijding

2010 – 2014

2011- 2012

*

Met inbegrip van het

Actieprogramma Kinderarmoede

INLEIDING

Juridisch kader

Het armoededecreet van 21 maart 2003 verplicht de Vlaamse Regering binnen twaalf maanden na haar aantreden een Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA) op te stellen dat over een periode van vijf jaar loopt. Op 9 juli 2010 heeft de Vlaamse Regering, op voorstel van minister Lieten, haar goedkeuring gegeven aan het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. Het actieplan wordt jaarlijks opgevolgd via een voortgangsrapport; dat bevat de voortgang van de beleidsacties en het jaarverslag van het permanente armoedeoverleg. De coördinerende minister legt het voortgangsrapport jaarlijks voor 1 april voor aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering bezorgt het voortgangsrapport jaarlijks voor 1 mei aan het Vlaams Parlement.

Het is belangrijk en de eigenheid van het Vlaams Armoedebestrijdingsbeleid dat mensen die in armoede leven hieraan participeren, via het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen. Dit Vlaams Netwerk wordt betrokken bij het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid via het verticaal armoedeoverleg (georganiseerd door de verschillende ministers) en via het horizontaal armoedeoverleg (georganiseerd door de coördinerende minister). Dit voortgangsrapport bevat ook een verslag van dit permanent armoedeoverleg in 2011.

Zoals bepaald in artikel 4 van het decreet geeft dit voortgangsrapport een stand van zaken van het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid einde 2011.

Beleidskader

Het Vlaams regeerakkoord “Een daadkrachtig Vlaanderen in beslissende tijden” stelt dat intensieve armoedebestrijding een topprioriteit is van de Vlaamse Regering, die wil inzetten op een vernieuwende, duurzame en warme samenleving. De Vlaamse samenleving moet een solidaire samenleving zijn, ook wanneer de budgettaire middelen schaars zijn. Het toekomstproject Vlaanderen in Actie (ViA) geeft de ontwikkeling van de samenleving tot een sociale en solidaire topregio een volwaardige plaats. In het Pact 2020, waarin de Vlaamse Overheid samen met de sociale partners en het georganiseerde middenveld de concrete doelstellingen voor ViA vastlegde, staat onder meer vermeld: “in 2020 is er een duidelijk resultaat merkbaar van een intensieve bestrijding van armoede en sociale uitsluiting op meerdere gebieden. Het betreft resultaten van investeringen in sociale woningen, onderwijs en opleiding van kansengroepen, ziektepreventie bij kansengroepen, … Die inspanningen resulteren o.m. in een halvering van het aantal kinderen dat geboren wordt in armoede en in een daling van het armoederisico in Vlaanderen met 30 %”. Ook in zijn septemberverklaring gaf collega minister – president Kris Peeters aan te willen investeren in een beter leven in Vlaanderen, in een beleid dat inzet op onder meer zorg, gezinnen, onderwijs, werk en welzijn. We willen komen tot een nieuw sociaal beleid en kiezen voor een sociaal Vlaanderen.

Conclusie van het voorgaande voortgangsrapport 2010 - 2011, waar de Vlaamse Regering op 25 maart 2011 haar goedkeuring aan hechtte, was dat ondanks het feit dat bijna alle acties uit het plan intussen werden opgestart, er slechts een heel klein deel van de acties als afgerond beschouwd konden worden. Slechts weinig fiches verschaften voldoende duidelijkheid over concrete stappen, timing, budgetten en meetinstrumenten. Nochtans toont onze Vlaamse armoedemonitor duidelijk aan dat extra inspanningen absoluut noodzakelijk zijn. De meest recente cijfers tonen bovendien de nood aan om te focussen op bepaalde doelgroepen. De cijfers inzake kinderarmoede zijn immers nog

schrijnender. Rekening houdende met de cijfers en op basis van de bevindingen uit voorgenoemde rapportages werd duidelijk dat een versnelling en verdieping van de uitvoering van VAPA zich opdrong.

Mijlpalen in het gevoerde armoedebeleid anno 2011

De context waarbinnen het huidige Vlaamse armoedebeleid wordt gevoerd, is anders dan die in de vorige regeerperiodes. De verantwoordelijkheid voor de coördinatie van dit beleid ligt nu bij een viceminister-president. Op die manier kan meer aandacht worden besteed aan het stevig instrumentarium en de uitgewerkte procedures die nodig zijn om tot een samenhangend en doelmatig Vlaams armoedebeleid te komen en dat te verankeren. Armoede is immers een netwerk van sociale uitsluiting op heel wat domeinen van het maatschappelijke leven. In heel wat gezinnen, die leven in armoede zijn heel wat hulpverlenings- en dienstverleningsinstanties betrokken, elk met eigen doelstelling en missie. Elke instantie heeft zijn eigen doelstelling en visie om armoede het hoofd te bieden. Ook ieder beleidsdomein formuleert acties en projecten om aan de slag te gaan met burgers, cliënten, werkzoekenden in armoede. Het zijn allemaal stappen in de goede richting, maar een geïntegreerd beleid vraagt nu net 'iets' meer. We weten dat armoede een kluwen is en dat ene domein (bijvoorbeeld slechte huisvesting) interfereert met het andere (bijvoorbeeld slechte gezondheidstoestand). In het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding geven we op verschillende plaatsen aan op welke wijze Vlaanderen wil samenwerken met andere beleidsniveaus, maar ook met andere actoren (middenveldorganisaties, hulp- en dienstverleners, bedrijfsleven, onderzoekers) en niet in het minst met mensen in armoede en hun organisaties zelf. Uiteraard zal het drukken van de armoedecijfers niet alleen een zaak van de Vlaamse Regering zijn. Ook op het federale vlak moeten belangrijke maatregelen genomen worden. Dit zal het onderwerp uitmaken van de zopas op initiatief van minister Lieten opgerichte Werkgroep Armoedebestrijding binnen de IMC Maatschappelijke Integratie. Ook op lokaal vlak kunnen heel wat initiatieven genomen worden. In het zopas goedgekeurde Witboek Interne Staatshervorming is een rol weggelegd voor de steden en gemeenten in het uitrollen van lokale armoedeplannen. Ondertussen werd in 2011 ook op Europees vlak duidelijke armoededoelstellingen ingebracht via het Vlaams en nationale hervormingsplan.

Zowel vanuit het maatschappelijk middenveld (de SERV partners) als vanuit het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen (het VNVWAN) en vanuit het Vlaams Parlement werd er – terecht – aangedrongen op het stellen van *prioriteiten* binnen de VAPA-acties, en dit om de slagkracht en zichtbaarheid van VAPA te verhogen. De Vlaamse Regering onderkende de urgentie van de aanpak van de armoedeproblematiek en besliste dan ook om coördinerend minister voor Armoedebestrijding, Ingrid Lieten de opdracht te geven om een nieuwe nota voor te leggen aan de Regering om tot een versnelling en verdieping van het VAPA te komen, en dit op basis van een reeks bilaterales met alle collega's. Vrijdag 29 april 2011 gaf de Vlaamse Regering groen licht aan de versnelde uitvoering van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. In het kader daarvan werden een aantal prioriteiten naar voor geschoven in de strijd tegen armoede. Er is grote eensgezindheid onder al die actoren met betrekking tot de prioriteiten binnen VAPA. Via overleg binnen de Vlaamse Regering werden deze prioriteiten besproken en verfijnd. Een uitwerking van deze prioriteiten vindt u in deel twee van dit rapport. Meteen werd ook kinderarmoede prioritair op de agenda geplaatst.

De regering legde het afgelopen jaar de focus op de 12 geselecteerde prioriteiten. Zo werd proefgedraaid met de Vlaamse armoedetoets en werd de automatische toekenning van rechten opgenomen in het Meerjarenprogramma van de Slagkrachtige Overheid. Het Vlaams Netwerk kreeg extra geld om te werken rond gekleurde armoede en rond media en armoede. Het gloednieuwe Vlaams Steunpunt Armoede (VLAS) ging van start en meer dan 1 miljoen werd uitgetrokken om de kwaliteit en de preventieve werking van de schuldhulp te versterken. De Vlaamse Uitpas die mensen in armoede een niet-stigmatiserende toegang tot het vrijetijdsaanbod moet garanderen zit in de

steigers met een duidelijk budget en tijdslijn. Via het VESOC-akkoord over de alternatieven voor de job-korting komt er een tastbare uitbreiding van het aantal projecten arbeidszorg en W², naast duizenden extra (curatieve)IBO's. Het loopbaanakkoord voegde daar nog een aantal duizend werkervaringsprojecten en werkplekleren aan toe. De automatische huursubsidie voor wie 5 jaar op de wachtlijst staat voor een sociale woning wordt dit jaar een feit.
De volgende jaren moet verder ingezet worden op de uitbreiding en versterking van de wijkgezondheidscentra, de eerst afspraken werden hierrond gemaakt. Gekleurde armoede verdient verdere aandacht gezien de cijfers, het VLAS zal hier de nodige ondersteuning bieden . Ook voor de verdere versterking van de schuldhulpverlening worden nieuwe pistes onderzocht samen met het federale niveau. De kostenbeheersing in het secundair blijft een uitdaging en zit verweven in heel het hervormingsplan voor het secundair dat nog maar pas in de startblokken zit. Kortom , belangrijke stappen werden gezet in de structurele armoedebestrijding die zich hopelijk tegen het einde van de legislatuur vertalen in de cijfers, de jaarlijkse Armoedemonitor die nu ook een feit is zal hierbij onze leidraad zijn.

De huidige cijfers bewijzen alvast dat verdere blijvende inspanning nodig zijn, niet alleen op de prioriteiten maar op de totaliteit van het VAPA. Wat dit laatste betreft kunnen we vaststellen dat de uitvoering van het VAPA momenteel op kruissnelheid geraakt en quasi alle acties lopende zijn. Via het VPAO en het HPAO wordt het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen betrokken in de uitvoering. Hun vaak kritische maar ook constructieve bijdrage moet ervoor zorgen dat de maatregelen effectief voelbaar zijn op het terrein.

Om stappen vooruit te zetten in de *aanpak van kinderarmoede* en dan vooral in de aanpak van de armoede bij kinderen tussen 0 en 3 jaar, is op 24 maart 2011 een ViA - rondetafel over dit thema georganiseerd. Er zijn 4 actiethema's besproken die van groot belang zijn voor kinderen in deze leeftijdscategorie, nl. kwaliteitsvolle gezinsondersteuning, toegankelijkheid van welzijns- en gezondheidsvoorzieningen, inter- en intrasectorale samenwerking, toeleiding naar het kleuteronderwijs en tot slot een aangepaste leefomgeving. Op de zitting van deze rondetafelconferentie Kinderarmoede werd over deze thema's in dialoog gegaan met mensen in armoede zelf, met het brede middenveld en met beleidsmakers op Vlaams en lokaal niveau. Dat leidde tot een verzameling van ideeën, mogelijke acties en goede praktijken voor de 4 actiethema's. Op basis hiervan zijn op Vlaams niveau een aantal acties ter bestrijding van kinderarmoede geformuleerd. De rondetafelconferentie heeft zich noodgedwongen op slechts enkele concrete domeinen gefocust. Voor een doeltreffende aanpak van de problematiek dient ook gekeken te worden naar elementen zoals bijvoorbeeld het inkomen en de arbeidssituatie van de ouders. Kinderarmoede en de aanpak ervan kunnen immers niet los gezien worden van de armoedesituatie en de aanpak ervan bij de gezinnen waarin deze kinderen leven. Uit de rondetafelconferentie blijkt ook dat werken met ouders en kinderen tussen 0 en 3 jaar op een kleinschalige, laagdrempelige basis enorm rendeert, zowel om de ouders in hun taak als opvoeder te versterken als om de kinderen in hun emotionele, sociale en cognitieve ontwikkeling te ondersteunen. Daartoe wordt op lokaal vlak, soms na stimulans van de lokale overheid, samengewerkt tussen voorzieningen met een vertaling naar het concrete cliëntniveau.

De Vlaamse Regering hechtte dan ook haar goedkeuring aan de opmaak van een *specifiek actieprogramma ter bestrijding van kinderarmoede met een focus op 0 tot 3 jaar*, en dit op basis van de desbetreffende VAPA-fiches en de resultaten van de VIA Ronde Tafel Kinderarmoede. Dit alles in het kader van PACT2020 en de prioritaire acties die daarin werden afgebakend na de éénmeting. Ook dit aspect kwam aanbod in de septemberverklaring van collega minister – president Kris Peeters. Samen met de lokale actoren zullen we de strijde tegen kinderarmoede opvoeren. Ook kinderen uit kansarme gezinnen moeten kansen krijgen. Kinderarmoede is immers een hypotheek op de toekomst. Kinderen die kansen krijgen, zullen later ook bijdragen aan de welvaart van onze samenleving. Nu in hen investeren betekent een besparing in de toekomst, én een eerlijke kans voor

alle kinderen. De bedoeling van dit plan is dan ook om de focus op kinderarmoede op alle beleidsniveaus ingang te doen vinden. Hier moeten we als Vlaamse overheid het voorbeeld geven en dienen we vanuit de verschillende bevoegdheidsdomeinen de maatregelen naar voor te schuiven die wij gekaderd zien binnen deze focus op kinderarmoede. Op deze manier trachten wij tot een betere visibiliteit te komen van deze maatregelen en wensen wij deze in een integraal kader op te nemen teneinde ook de implementatie en voortgang te kunnen monitoren.

In het kader van het actieprogramma kinderarmoede organiseerde minister Lieten in samenwerking met de provinciebesturen een provinciale overlegronde met alle lokale actoren. In het witboek interne staatshervorming onderschrijft de Vlaamse overheid immers het belang van het lokale niveau, ook op het vlak van armoedebestrijding. Als alle betrokken actoren lokaal samenwerken, kan dit een belangrijke meerwaarde zijn in de aanpak van de kinderarmoede De lokale besturen staan het dichtst bij de mensen en kunnen de regierol opnemen van alle acties ter bestrijding van armoede op hun grondgebied, in samenwerking met alle relevante partners. Tijdens deze dag lag de klemtoon op de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden in de strijd tegen kinderarmoede, met een focus op nul tot drie jaar. De resultaten van de provinciale dagen worden in het voorjaar 2012 gebundeld in een methodiekboek voor lokale actoren. Lokale besturen en actoren kunnen dit boek als basis gebruiken om werk te maken van een effectieve aanpak van de kinderarmoede binnen hun gemeente.
Het voorgenoemde actieprogramma kinderarmoede vindt u terug in deel drie van dit rapport.

Het Vlaams Actieprogramma Kinderarmoede dat in het kader van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding door de Vlaamse Regering, onder impuls van minister Lieten werd opgemaakt, wordt daarom in 2012 verder uitgediept en versterkt. De basis hiertoe wordt geleverd door het verslag van de Studio Kinderarmoede1 die van woensdag 30 november 2011 tot en met zondag 4 december 2011 in opdracht van minister Lieten werd georganiseerd. Binnen het kader van sociale innovatie werden hierbij acht Europese deskundigen ter zake gedurende vijf dagen samengebracht om het probleem van de (stijgende) kinderarmoede in Vlaanderen onder de loep te nemen en innovatieve oplossingen voor te stellen. De Studio verliep onder leiding van prof. Ides Nicaise (KU Leuven) met financiële en methodologische ondersteuning van de Koning Boudewijnstichting.

1 Verslag STUDIO Kinderarmoede als bijlage

LEESWIJZER

Dit rapport geeft een stand van zaken van het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid eind 2011. Deze actualisatie bouwt verder op het basisdocument 'Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2010 - 2014'. Dit document is consulteerbaar op de website www.vlaanderen.be/armoede.

HOOFDSTUK 1 – Analyse van de gewijzigde maatschappelijke ontwikkelingen die relevant zijn voor het armoedebestrijdingsbeleid 9
HOOFDSTUK 2 – Prioritaire beleidsacties 29
HOOFDSTUK 3 – Actieprogramma Kinderarmoede 63
HOOFDSTUK 4 – Actietabel en actiefiches 83
HOOFDSTUK 5 – Jaarverslag van de werking van het permanent armoedeoverleg in 2011 99

Tot slot vindt u een verklarende lijst van afkortingen.

Als bijlage worden volgende documenten toegevoegd:

- Advies Vlaams Netwerk VWAWN 108
- Nota STUDIO Kinderarmoede 145

HOOFDSTUK 1

*

Analyse van de gewijzigde maatschappelijke ontwikkelingen die relevant zijn voor het armoedebestrijdingsbeleid 2010 – 2011

Inleidend

We tekenen anno 2011 en de socio-economische toestand van Vlaanderen, België en bij uitbreiding Europa, is weinig rooskleurig. De financiële en economische crisis heeft diepe wonden geslagen en blijft maar nazinderen. Het woord recessie is niet meer uit de media weg te denken. Het is dus zaak de evolutie en de impact van dit proces nauwlettend in de gaten te houden, willen we vermijden dat we een groter deel van onze samenleving de armoede in drukken. We hopen met deze omgevingsanalyse de belangrijkste cijfers en vaststellingen te presenteren en zo een schets te maken van de socio-economische toestand in Vlaanderen vanuit de invalshoek van armoede. Op deze manier kunnen we ook consequent analyseren in hoeverre de recente gebeurtenissen onze samenleving en z'n burgers raken.

In deze omgevingsanalyse presenteren we beknopt een aantal centrale vaststellingen omtrent armoede, onderbouwd aan de hand van de meest recente armoedecijfers, afkomstig uit de Vlaamse Armoedemonitor 2012. We volgen daarbij een logische lijn en beginnen met de meest eenvoudige maatstaf – de klassieke relatieve armoedegrens –, vervolgens bespreken we een aantal andere armoedemaatstaven waaronder de armoededefinitie volgens EU-2020 om daarna enkele belangrijke vaststellingen toe te lichten over wat armoede in 2011 betekent op de verschillende levensdomeinen (zoals werk, onderwijs, gezondheid, wonen). Eindigen doen we tenslotte met enkele mogelijke gevolgen van de economische crisis op de armoede.

Inhoudstabel:

1. De inkomensarmoede

2. Andere (armoede)maatstaven

3. Armoede volgens EU2020-definitie

4. Inkomensverdeling

5. Armoede: meer dan inkomen alléén

6. Een valse start voor de levensloop

1. De inkomensarmoede

De inkomensarmoede vormt het eerste onderwerp en is de meest fundamentele en meest gehanteerde indicator wat meten van armoede betreft. Hoewel het multidimensionaal karakter van armoede reeds algemeen aanvaard is, kan men niet om het belang van de inkomenskant van het armoedeverhaal. Het recht op een menswaardig inkomen lijkt in dit verband onlosmakelijk verbonden met de notie menswaardig bestaan.

Bij de analyse van de armoedesituatie van een land of regio wordt gebruik gemaakt van een Europese aanvaarde maatstaf die aangeeft hoeveel mensen moeten rondkomen met een inkomen onder de armoederisicodrempel. Deze drempel is bepaald op 60 procent van het mediaan netto beschikbare gestandaardiseerde huishoudinkomen in een land. Er wordt vanuit gegaan dat personen die leven in een huishouden dat moet rondkomen met een inkomen onder de armoederisicodrempel, een verhoogd risico op armoede lopen. Door het huishoudinkomen te standaardiseren wordt rekening gehouden met de grootte en samenstelling van het huishouden. Wie een inkomen heeft dat lager ligt dan deze inkomensgrens, wordt tot de 'bevolking in armoede' gerekend.

Concreet lag de Belgische armoederisicodrempel volgens de EU-SILC-survey van 2010 voor een alleenstaande op 11.678 euro per jaar of 973 euro per maand. Omgerekend is dat voor een gezin met 2 volwassenen en 2 kinderen 2.043 euro per maand. Iets meer dan 1 op de 10 Vlamingen (10,4%) moest in 2010 zien rond te komen met een inkomen onder deze armoederisicodrempel. Dat komt overeen met ongeveer 650.000 personen in Vlaanderen met een inkomen onder de armoederisicodrempel. In absolute cijfers betekent dit dat er tussen 2009 en 2010 30.000 Vlamingen in armoede zijn bijgekomen. Wanneer we het armoederisicopercentage over meerdere jaren onder de loep nemen, kunnen we vaststellen dat er na een lichte daling vanaf 2006, er weer sprake is van een (lichte) stijging na 2008.

*Indicator I1 bevolking onder de Belgische armoederisicodrempel – evolutie***2**

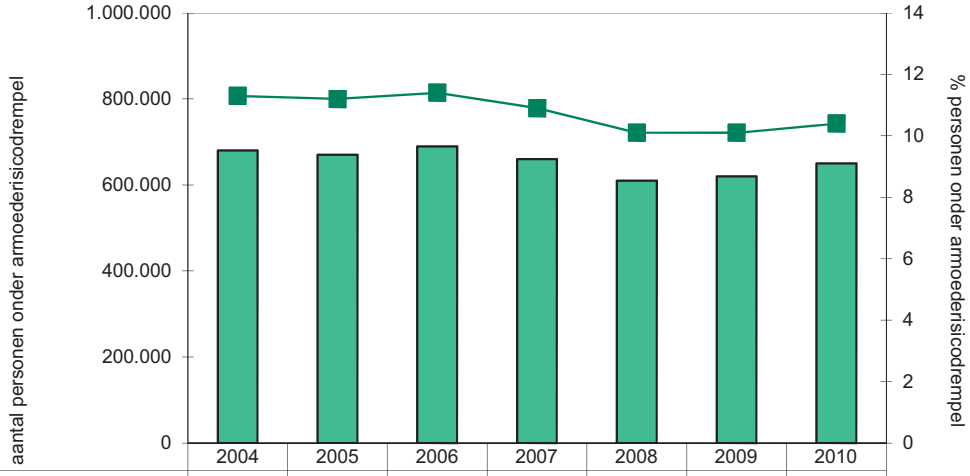

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Aantal personen	680.000	670.000	690.000	660.000	610.000	620.000	650.000
% personen	11,300	11,200	11,400	10,900	10,100	10,1	10,4

2 Alle grafieken uit deze omgevingsanalyse zijn, tenzij anders vermeld, afkomstig uit de Vlaamse Armoedemonitor 2011.

Willen we de ambitieuze doelstellingen uit PACT2020 halen nl. in 2020 elk gezin in Vlaanderen ongeacht de samenstelling, over een inkomen boven de armoederisicodrempel te laten beschikken, betekent dit dat we nog 650.000 personen in Vlaanderen uit de armoede moeten halen. Extra inspanningen lijken dus aangewezen, willen we deze doelstelling behalen.

Wanneer we het armoederisico bekijken per bevolkingsgroep kunnen we vaststellen dat:

- Het verschil in armoederisico tussen **vrouwen** en **mannen** blijft beperkt maar uit het Jaarboek van OASeS van 2011 blijkt dat in alle gewesten het armoederisico voor vrouwen toch groter is dan voor mannen.
- Naar leeftijd scoort de middengroep het best. **Kinderen**, personen tussen 50 en 64 jaar en zeker - personen ouder dan 65 jaar scoren minder goed. De mindere positie van de Vlaamse **ouderen** blijkt tegelijk uit het feit dat goed 30% van het totale aantal personen onder de armoederisicodrempel 65 jaar of ouder is.[3] Maar ook in Europees opzicht scoren de Vlaamse ouderen niet goed. Terwijl Vlaanderen bij de leeftijdsgroepen tot 50 jaar telkens de top haalt van de Europese rangschikking, zakt ze met een 18de plaats bij de personen van 65 jaar en ouder ver terug in de ranglijst.
- **Alleenstaanden**, **personen in eenoudergezinnen** en **oudere koppels** lopen een hoger risico op armoede dan gemiddeld. Van de personen in eenoudergezinnen moet bijna een kwart zien rond te komen met een inkomen onder de armoederisicodrempel. Naar aantal vormen de oudere koppels de grootste groep bij de personen onder de armoederisicodrempel, kort gevolgd door de alleenstaanden.
- Werk vormt een belangrijke buffer tegen armoede. Het armoederisicopercentage ligt bij werkenden een pak lager dan bij **werklozen**, **gepensioneerden** en **andere niet-actieven**. Naar aantal vormen de gepensioneerden de grootste groep onder de armoederisicodrempel, kort gevolgd door de andere niet-actieven.
- Als gekeken wordt naar de werkintensiteit op gezinsniveau blijkt het risico op armoede het hoogst te liggen bij leden van **gezinnen met kinderen waar niemand werkt** (werkintensiteit = 0). Liefst 6 op de 10 personen in deze gezinnen lopen een verhoogd risico op armoede. Ook bij de personen uit **gezinnen met kinderen waar slechts beperkt wordt gewerkt** (werkintensiteit tussen 0 en 0,5), ligt het armoederisico nog behoorlijk hoog.
- Naast tewerkstelling beperkt ook scholing het armoederisico. Het armoederisicopercentage van personen met een diploma hoger onderwijs ligt 4 keer lager dan dat van **personen met hoogstens een diploma lager secundair onderwijs**.
- Het armoederisicopercentage ligt bij **huurders** 3 keer hoger dan bij eigenaars.
- Ten slotte ligt het armoederisico bij **niet-EU-burgers** (personen die niet over de Belgische nationaliteit of de nationaliteit van een van de andere EU-lidstaten beschikken) goed 4 keer hoger dan bij EU-burgers (inclusief Belgen).

---

3 Dat ouderen minder goed scoren, heeft deels te maken met het feit dat het armoederisicopercentage enkel rekening houdt met het ontvangen huishoudinkomen uit arbeid, vermogen, eigendom en sociale transfers. Dit betekent dat men dus geen rekening houdt met de volledige waarde van eventueel beschikbare spaartegoeden of eigendommen of met de eventuele afwezigheid van woonuitgaven doordat de eigen woning al is afbetaald.

Uit voorgaande kan men concluderen dat wat betreft de inkomensarmoede er sprake is van een bestendiging. Het percentage blijft redelijk stabiel en de groepen die gebruikelijk met een verhoogd armoederisico worden geconfronteerd, bevinden zich nog steeds in deze precaire situatie. Er zijn evenwel een aantal groepen die de laatste jaren er verder op achteruit gaan (cfr. werklozen (in 2008: 20,2% t.o.v. 2010: 23%) en personen die huren (in 2008: 19,7% t.o.v. 2010: 22%).

2. Andere (armoede)maatstaven

A) Subjectieve armoedemaat

Er bestaan ook andere maatstaven om de omvang en de ernst van de armoedeproblematiek in een land of regio te schatten. Zo is er de *subjectieve armoedemaat*, die verwijst naar het percentage van mensen dat leeft in een huishouden dat volgens de referentiepersoon (zeer) moeilijk rondkomt met het beschikbare inkomen. In 2009 had in Vlaanderen 15,2% van de bevolking daar moeite mee, tegenover 14,8 % in 2008 en 9,6 % in 2007. Ook in 2010 blijft dit percentage hoog nl. 14,1% en kan men vaststellen dat de impact van de crisis zich nog steeds manifesteert (cfr. na 2007 een explosieve groei). Deze indicator geeft een meer realistische invulling van de armoedeproblematiek en daarom wordt de objectieve relatieve armoedemaat best aangevuld met een subjectieve inschatting van het inkomen door de betrokkenen zelf. Op die manier houdt men niet enkel rekening met de inkomenskant maar ook met de uitgaven en dus ook de (gestegen) prijzen van de elementaire basisbehoeften als energie en huisvesting (in deel 5 wordt hierop ingegaan). In absolute cijfers ervaren in Vlaanderen dus maar liefst 870.000 mensen (veel) moeite om de eindjes aan elkaar te knopen.

Ook bij deze armoedemaat komen de gebruikelijke groepen met een hoog risico terug, zij het dat er 4 bevolkingsgroepen zijn die hierbij sterk pieken: de gezinnen waar niemand werkt (50%), gezinnen waar er sprake is van een werkintensiteit kleiner dan 0,5**4** (42%), niet-EU-burgers (36%) en de eenoudergezinnen (35%). Wanneer we de vergelijking maken met 2009 dan gaan vooral de **alleenstaanden** (in 2009: 19% <-> in 2010: 23%) en **eenoudergezinnen** (in 2009: 32% <-> in 2010: 35%) erop achteruit.

B) Materiële deprivatie

Recentelijk werd op Europees niveau een armoede-indicator ontwikkeld die niet zozeer focust op het inkomen zelf, maar op het feit of men mede dankzij dit inkomen kan genieten van een minimale levensstandaard. Dat gebeurt door na te gaan hoeveel basisitems (uit een lijst van 9 deprivatie-items) elk gezin moet missen omwille van financiële redenen. Vervolgens wordt per land of regio het percentage individuen berekend dat leeft in een gezin dat niet beschikt over minstens 3 van de volgende 9 items:

- een week buitenshuis met vakantie gaan;
- om de twee dagen vlees, vis of een vegetarisch alternatief te eten;
- problemen met achterstallige betalingen;
- in staat zijn om het huis adequaat te verwarmen;

---

4 Werkintensiteit (W): het aantal werkelijk gewerkte maanden door alle volwassen leden van het huishouden ten opzichte van het aantal werkbare maanden tijdens het referentiejaar.

- onverwachte uitgaven ter waarde van het maandbedrag van de armoederisicogrens van het jaar voordien kunnen betalen
- het zich kunnen veroorloven van een TV
- het zich kunnen veroorloven van een vaste of mobiele telefoon
- het zich kunnen veroorloven van een persoonlijke wagen
- het zich kunnen veroorloven van een wasmachine.

Volgens de EU-SILC van 2010 leeft 7% van de Vlamingen in een materieel gedepriveerd gezin. Dat komt overeen met ongeveer 410.000 personen. De laatste jaren blijft het aantal gedepriveerden min of meer stabiel, hoewel een vergelijking over de periode 2004-2010 toch wijst op een stijging van de materiële deprivatie Zo zijn er anno 2010 50.000 meer materieel gedepriveerde Vlamingen dan dit het geval was in 2009.

Indicator I9: Materiële deprivatie - evolutie

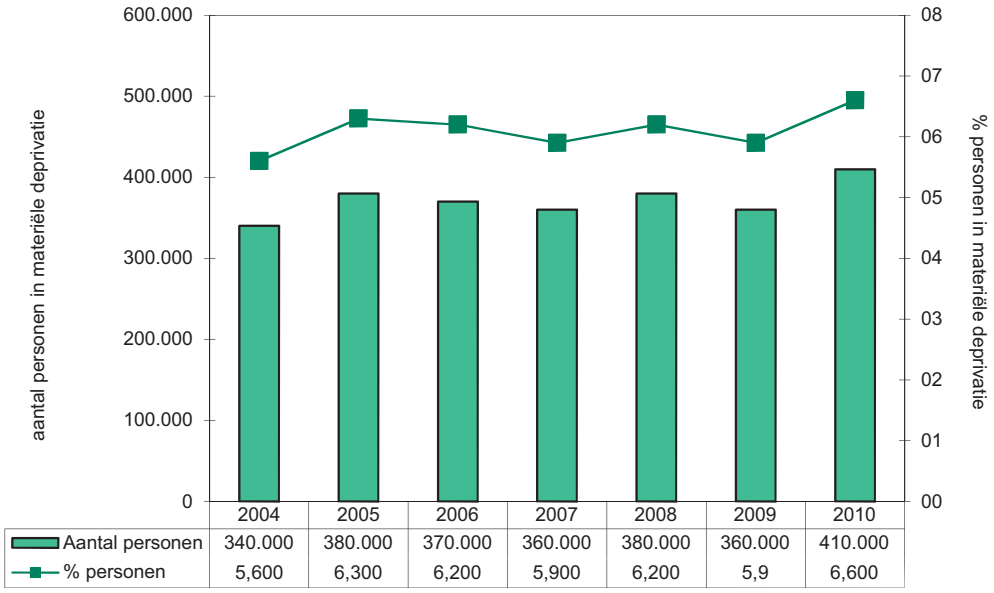

De verschillende risicogroepen die minder goed scoren bij de cijfers over het objectieve armoederisicopercentage en de subjectieve armoede, doen dat ook op vlak van materiële deprivatie. Een aantal groepen springt hierbij echter uit:

- Leden van gezinnen met kinderen waar niet of slechts beperkt wordt gewerkt (resp. 33% en 43%);
- Niet-EU-burgers (32%);
- Leden van een gezin dat een huis huurt (19%);
- Werklozen (18%);
- Leden van eenoudergezinnen (17%).

Toch zijn er ook opvallende verschillen. Naar leeftijd scoren jongeren het slechtst. Ouderen doen het opvallend goed in tegenstelling tot het verhoogd armoederisico wanneer gewerkt wordt met de relatieve armoederisicodrempel (cfr. 4% t.o.v. 19%). Dat zorgt ook voor de relatief goede positie van gepensioneerden. Deze opvallende vaststelling is deels ook gelinkt aan de onvolkomenheid van de relatieve armoederisicodrempel die enkel rekening houdt met het ontvangen (huishoud)inkomen.

In Europees opzicht scoort Vlaanderen op vlak van materiële deprivatie behoorlijk goed. Het haalt een met Nederland gedeelde 4de plaats na Luxemburg, Zweden en Denemarken. De hoogste deprivatiescores worden opgetekend in de EU-lidstaten uit Centraal- en Oost-Europa, ook in die lidstaten die een relatief laag armoederisicopercentage kennen.

3. Armoede volgens EU2020-definitie

In de loop van 2010 werd door de Europese Unie een nieuw plan naar voor geschoven om van de Unie tegen 2020 een slimme, duurzame en inclusieve economie te maken: de zogenaamde EU2020-strategie. Daarbij werden 5 centrale doelstellingen naar voor geschoven op 5 verschillende domeinen. Eén van die doelstellingen heeft betrekking op armoede en sociale inclusie. Bedoeling is om tegen 2020 het aantal armen of sociaal uitgeslotenen in de hele Unie met 20 miljoen te verminderen. Daarvoor werd ook een nieuwe, samengestelde armoede-indicator uitgewerkt. Deze indicator beschouwt volgende personen als arm of sociaal uitgesloten: personen met een inkomen onder de nationale armoederisicodrempel, personen die leven in een gezin met *ernstige* materiële deprivatie (het gezin mist minstens *4* items uit een lijst van 9 deprivatie-items omwille van financiële redenen) en/of personen tot 60 jaar die leven in een gezin met lage werkintensiteit.

Gemeten aan de hand van deze nieuwe EU2020-indicator leefde in 2010 15% van de Vlaamse bevolking in armoede of sociale uitsluiting. Dat komt neer op ongeveer 910.000 personen. Daarmee haalt Vlaanderen een 2de plaats in de Europese rangschikking samen met Zweden en Nederland. Vanaf 2005 zien we volgens deze definitie een daling van het aantal mensen in armoede in Vlaanderen met een status quo in 2010 ten opzichte van 2009.

In het Vlaams Hervormingsprogramma (VHP) dat de Vlaamse Europa 2020-doelstellingen bevat en de daarmee verbonden maatregelen om deze doelstellingen te realiseren, staat te lezen dat Vlaanderen zal werken met de drie indicatoren die door de Europese Raad van juni 2010 zijn voorgesteld. Vlaanderen gaat in dit verband voor een 30% reductie op de drie indicatoren, zonder dubbeltelling alsook voor een halvering van de kinderarmoede tegen 2020.

Indicator I12 Bevolking in armoede of sociale uitsluiting volgens de EU2020-definitie – evolutie

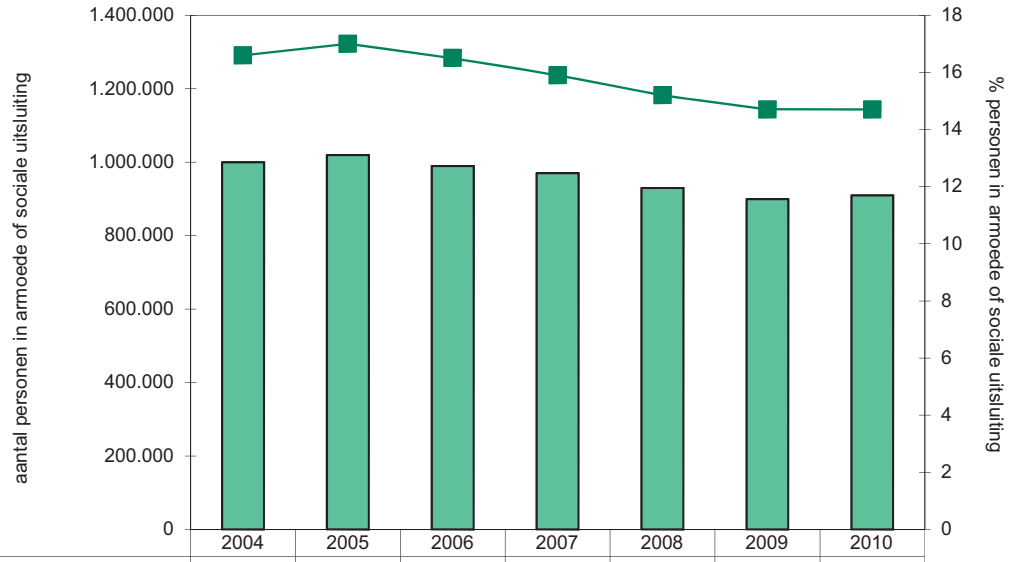

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Aantal personen	1.000.000	1.020.000	990.000	970.000	930.000	900.000	910.000
% personen	16,600	17,00	16,500	15,900	15,200	14,7	14,7

4. Inkomensverdeling

Bovenstaande gegevens hebben vooral betrekking op de situatie van de minst gegoede groepen maar zeggen weinig over de wijze waarop het beschikbare inkomen verdeeld is over de gehele bevolking. Een in de Europese armoedeplannen vaak gebruikte maat om de inkomensverdeling in een land of regio in kaart te brengen, is de inkomenskwintielverhouding die het aandeel van het inkomen van de 20% rijksten in het totale inkomen vergelijkt met dat van de 20% armsten. Deze verhouding lag in Vlaanderen in 2010 op 3,6. Dat betekent dat het totale inkomen van de 20% rijksten 3,6 keer hoger ligt dan het totale inkomen van de 20% armsten. Dat cijfer is nauwelijks gewijzigd sinds 2004.

Een andere maat voor de inkomensongelijkheid is de Gini-coëfficiënt. Deze coëfficiënt kijkt niet enkel naar de inkomens van de 20% rijksten en armsten, maar brengt de inkomens van de gehele bevolking in rekening. De maat geeft een waarde tussen 0 en 100 waarbij 0 staat voor een samenleving waar iedereen een gelijk inkomen heeft en 100 voor een samenleving waar al het inkomen toekomt aan 1 persoon. Vlaanderen haalde in 2010 een waarde van 24,9. Ook dit cijfer is tussen 2004 en 2010 niet significant gestegen of gedaald.

In Europees perspectief blijft de Vlaamse inkomensongelijkheid beperkt. Vlaanderen haalt zowel op basis van de inkomenskwintielverhouding als op basis van de Gini-coëfficiënt een plaats in de top 5 van de Europese rangschikking.

Indicator I14 inkomenskwintielverhouding (S80/S20) – evolutie

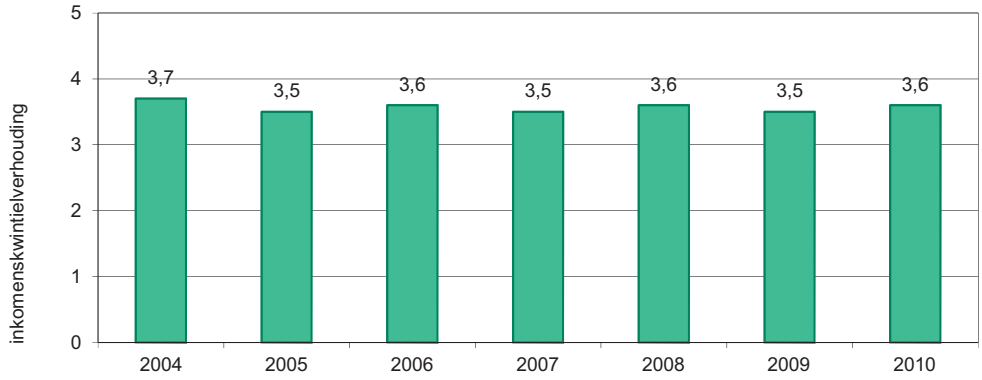

Indicator I16 Ginicoëfficiënt - evolutie

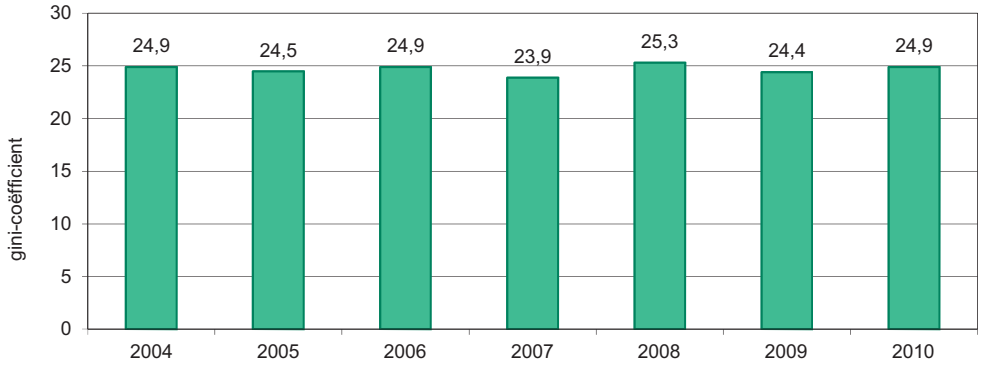

5. Armoede: meer dan inkomen alléén

Uit wat voorafgaat, blijkt al dat armoede een complexe zaak is, die niet met één maatstaf te vatten is. Vandaar dat we een definitie hanteren waarin duidelijk wordt gesteld dat armoede plaatsvindt op verschillende domeinen tegelijk en in verbondenheid met elkaar. Armoede is een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en collectieve bestaan. Het scheidt de armen van de algemeen aanvaarde leefpatronen van de samenleving. Deze kloof kunnen ze niet op eigen kracht overbruggen**5**.

Mensen in armoede leven met andere woorden gescheiden van de samenleving. Hun toestand is er een van méér dan ongelijkheid, het gaat over meervoudige uitsluiting. Met uitsluiting wordt verwezen naar de breuklijnen die hen scheiden van de rest van de samenleving en dit op velerlei gebieden: het gaat om 'ontbrekende sport(en) op sociale ladder'. Het risico op levenslang persoonlijk en structureel isolement is groot. Het merendeel van wie in armoede leeft, is maatschappelijk onzichtbaar; ze overleven dankzij 'coping'-strategieën. Vooral hun economisch zwakke positie maakt dat ze de kloof met de rest van de samenleving niet op eigen kracht kunnen overbruggen. Ze bezitten geen eigen georganiseerde verbanden die te vergelijken zijn met vakbonden of socio-culturele belangengroepen. Daardoor en omdat mensen in armoede afhankelijk zijn van

5 Vranken e.a., Armoede en Sociale Uitsluiting. Jaarboek 1994-2011.

overheidsvoorzieningen en particuliere hulp voor hun bestaan bevinden ze zich vrijwel altijd in de positie van vragende partij. Dat leidt tot uitzichtloosheid en een verlies aan zelfrespect.

Vermits een combinatie van uitsluitingen op verschillende domeinen hét kenmerk is van armoede, bekijken we een aantal van deze domeinen van dichterbij.

5.1. Inkomen & schuld

A) Schuld

Gegevens rond de aanwas van schulden binnen Vlaanderen zijn via verschillende wegen te bekomen. Zo registreert De Centrale voor Kredieten aan Particulieren van de Nationale Bank van België alle kredieten die door natuurlijke personen worden afgesloten voor consumptie of hypotheek en de eventuele wanbetalingen met betrekking tot deze kredieten. Wanneer we de vergelijking over de jaren heen bekijken, moeten we vaststellen dat er sinds 2007 sprake is van een stijging wat betreft het aantal personen met betalingsachterstand. Hierbij dient te worden opgemerkt dat in deze cijfers geen rekening wordt gehouden met andere schulden zoals schulden voor huur, energiefacturen, gezondheidskosten, telefoon of fiscale schulden. **In 2011 waren er 124.066 personen met een betalingsachterstand geregistreerd.**

Sinds 1999 bestaat de juridische procedure van collectieve schuldenregeling. Deze procedure werd in het leven geroepen om mensen die hun schulden niet meer de baas kunnen, de kans te geven om in de mate van het mogelijke hun schulden te betalen en tegelijk een menswaardig leven te leiden. Eind 2011 stonden er in Vlaanderen 55.425 berichten uit van toelaatbaarheid van collectieve schuldenregeling. Dat aantal is de voorbije jaren telkens met ongeveer 3.000 tot 5.000 eenheden toegenomen (cfr. in 2006 waren dit er nog 34.415). De cijfers kunnen gezien worden als een aanwijzing van de meest extreme vorm van overmatige schuldenlast. Misschien staan we voor de tweede keer voor het fenomeen van de 'nieuwe armoede'?

Naast de schulden in het kader van een hypotheek of consumptie zijn er ook nog de indicatoren die refereren naar alle achterstallige betalingen. In de EU-SILC wordt jaarlijks gevraagd naar achterstallige betalingen voor huur of hypotheek, elektriciteit, water of gas of aankopen op afbetaling of een andere lening**. In 2010 leefde bijna 5% van de Vlamingen in een gezin met minstens 1 achterstallige betaling in het afgelopen jaar. Dat komt overeen met ongeveer 290.000 personen.** In tegenstelling tot de bovenstaande cijfers van de Nationale Bank wordt hier niet alleen rekening gehouden met kredieten maar ook met andere mogelijke schulden. Het percentage personen in een huishouden met achterstallen is de laatste jaren nagenoeg onveranderd gebleven hoewel het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling in de basisregistratie voor het jaar 2010 spreekt van een stijgende schuldproblematiek in Vlaanderen.**6** Een belangrijke vaststelling hierbij is dat zowel het aantal budget- als schuldhulpverleningsgegevens jaar na jaar toeneemt. Ook stellen zij vast dat de toename van het totaal aantal dossiers collectieve schuldenregeling binnen de schuldhulpverleningsgegevens op zijn minst aanzienlijk te noemen is.

6 Vlaams Centrum Schuldbemiddeling, Cijfermateriaal basisregistratie 2007-2010, oktober 2011, p.1.

Indicator S2 Achterstallige betalingen voor wonen, nutsvoorzieningen en leningen – evolutie

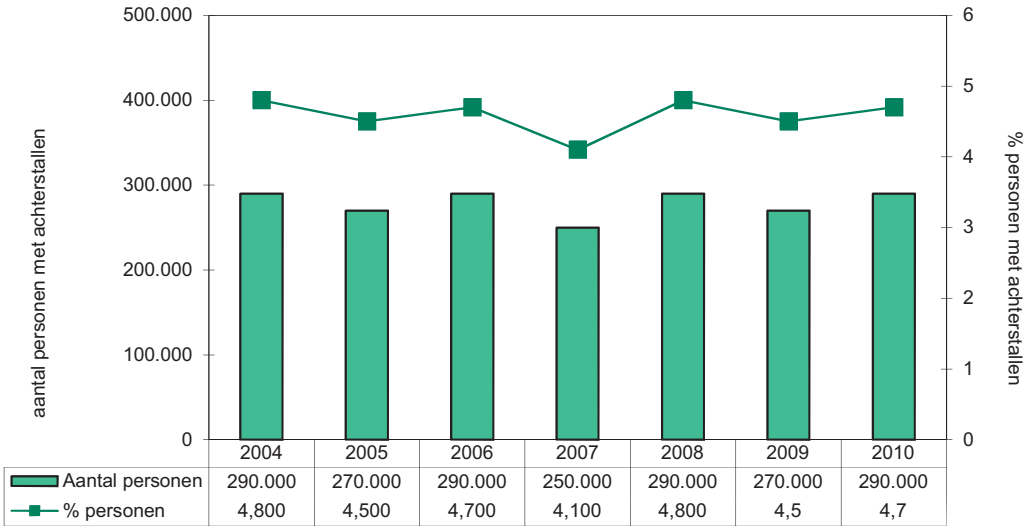

B) Sociale bijstand

In 2010 ontvingen in Vlaanderen per maand gemiddeld 25.816 personen een leefloon in het kader van het Recht op Maatschappelijke Integratie (RMI). Dat aantal ligt nog iets hoger dan in 2009 (ongeveer +1000) en duidelijk hoger dan de jaren 2004-2008. Nog eens gemiddeld 9.353 personen per maand ontvingen in 2010 een equivalent leefloon in het kader van het Recht op Maatschappelijke Hulp (RMH). Dat is een duidelijke stijging na een opvallende daling in de periode 2004-2008.

Indicator U1 Recht op maatschappelijke integratie en recht op maatschappelijke hulp - evolutie

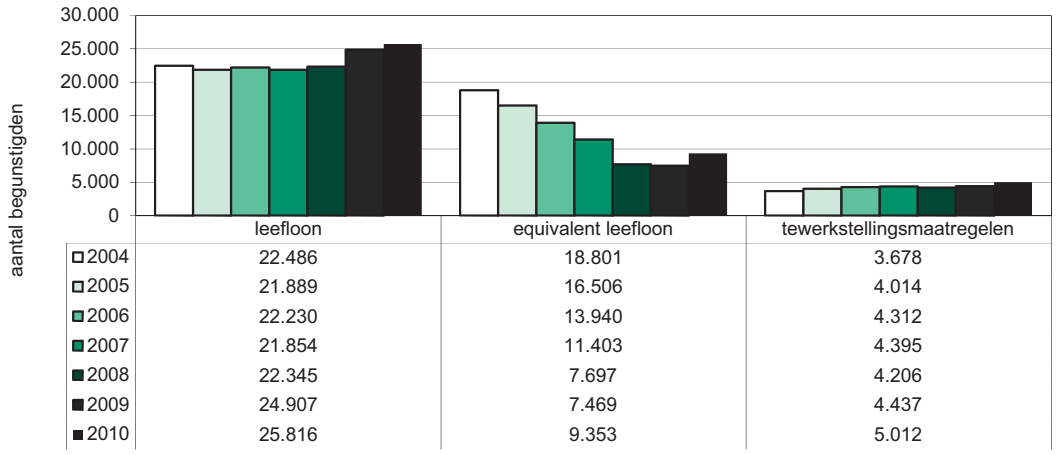

Naast het (equivalent) leefloon kan het RMI en het RMH ook ingevuld worden via een tewerkstellingsmaatregel met tussenkomst van het OCMW. **Het aantal tewerkstellingsmaatregelen is de voorbije jaren gestaag gestegen tot gemiddeld 5.012 per maand in 2010.** Dit is positief, zeker rekening houdende met het belangrijk hefboomeffect van werk ten opzichte van situaties van armoede.

Slechts een beperkt aantal 65-plussers ontvangt een leefloon omdat zij aparte regelingen kennen: het Gewaarborgd Inkomen voor Bejaarden (GIB) dat sinds 2002 geleidelijk vervangen wordt door de Inkomensgarantie voor Ouderen (IGO). Meestal gaat het om een toeslag bovenop het pensioen, zodat men een bedrag bekomt dat vergelijkbaar is met het leefloon. Het wordt toegekend aan personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt maar die door omstandigheden geen of geen voldoende loopbaan hebben kunnen opbouwen. **Begin 2011 ging het samen om 56.231 ouderen die een IGO ontvangen (bijna 2000 meer dan het jaar voordien). Dat aantal is de voorbije jaren duidelijk gestegen (van 40.571 in 2006 naar 50.552 in 2011).**

Personen met een handicap kunnen een beroep doen op een Inkomensvervangende Tegemoetkoming (IVT) indien zij geen arbeid kunnen verrichten en/of een Integratietegemoetkoming (IT) indien zij bijkomende kosten te dragen hebben vanwege een vermindering van hun zelfredzaamheid**. Begin 2011 werden in Vlaanderen aan 76.229 personen een IVT en/of een IT uitgekeerd. Het aantal personen met een IVT en/of IT neemt de laatste jaren opvallend toe (van 62.848 in 2006 tot 76.229 in 2011).**

De gewaarborgde gezinsbijslag ten slotte is bedoeld voor gezinnen die op basis van hun beroepsactiviteit geen enkel recht kunnen doen gelden op kinderbijslag, of slechts een recht genieten op een bedrag dat lager ligt dan de gewaarborgde gezinsbijslag. Begin 2011 ging het om 4.914 rechtgevende kinderen. Dat aantal is de laatste jaren licht gestegen.

5.2 Het onderwijs

Ondanks de hoge score van het Vlaamse onderwijs in internationale vergelijkingen en de verwachting dat onderwijs een belangrijke bijdrage levert tot opwaartse sociale mobiliteit, is het zo dat het onderwijs in Vlaanderen sociale ongelijkheid veeleer bevordert. Zo weten we dat een kloof bij de start van het basisonderwijs niet meer gedicht wordt zodat ze nog steeds ongeveer even groot is aan het einde van de lagere school. Onderzoek rond de ongelijkheden bij de overgang van het basis- naar het secundair onderwijs bevestigt dit ook. Zo werd vastgesteld dat kinderen van wie de moeder hoogstens een diploma van het lager secundair onderwijs heeft behaald, vijfmaal meer kans hebben om in de B-klas terecht te komen dan dit het geval is bij kinderen van hooggeschoolde moeders. Deze vaststelling is een mooie illustratie van de reproductiviteit der (generatie)armoede.

Het *Pisa-project* (Program for International Student Assessment) van de OESO meet elke drie jaar de leerprestaties van 15-jarigen in België en de wereld inzake leesvaardigheid, en wiskundige en wetenschappelijke geletterdheid. Uit de vorige PISA-cycli bleek telkens weer dat de socio-economische thuissituatie van leerlingen een invloed heeft op hun prestaties: leerlingen uit gezinnen met een hoge socio-economische status behalen hogere PISA-resultaten dan leerlingen uit gezinnen met een lage socio-economische status. België is het enige land dat een hoog gemiddelde leesprestatie combineert met een zeer sterke samenhang tussen prestatie en socio-economische achtergrond. Van de drie Belgische gemeenschappen is **Vlaanderen de enige die een leerprestatie hoger dan het OESO-gemiddelde combineert met een groter dan gemiddelde impact van socio-economische achtergrond**.

Het Opleiding(sniveau) bepaalt in onze maatschappij steeds meer de positie die iemand kan innemen op de sociale ladder. Laaggeschoolden dreigen in onze kennismaatschappij meer en meer uit de boot te vallen. Een lage opleiding leidt tot een opmerkelijk hoger armoederisico (17% versus 4% voor hooggeschoolden gemeten aan de hand van de relatieve armoederisicodrempel). **Het percentage vroegtijdige schoolverlaters, leerlingen die het onderwijs verlaten zonder diploma hoger secundair onderwijs, bedraagt in 2010 9,6%.** Dit percentage wordt echter gehaald door de betere prestaties van de meisjes (7,7%) terwijl de jongens met 11,4% de Europese doelstelling niet halen. Volgens de Europa 2020-stategie, moet het percentage voortijdige schoolverlaters onder de 10% komen te liggen**7**.

Momenteel stromen nog vele jongeren uit een kansarm milieu door naar het buitengewoon onderwijs. Een mogelijke verklaring is dat het buitengewoon onderwijs een omkadering biedt die niet altijd aanwezig is in het gewoon onderwijs: de kosten zijn lager, het vervoer wordt verzekerd, de toegankelijkheid is groter, er is meer individuele en gerichte aandacht, de logopedisten en kinesisten zijn aanwezig op school en dienen niet langer buitenschools ingeschakeld te worden. Problematisch is echter dat het certificaat dat aan het einde wordt uitgereikt niet dezelfde perspectieven biedt als dat binnen het gewoon onderwijs en geeft problemen bij de inschakeling naar werk. In Vlaanderen zit 7% van de leerlingen uit het lager onderwijs in het buitengewoon onderwijs (schooljaar 2009-2010). In de Franse Gemeenschap is dit 5% (schooljaar 2008-2009). Voor het secundair onderwijs is dit percentage nagenoeg gelijk in beide gemeenschappen, met name 4%.

Derhalve kan men eindigen met de vaststelling dat ons onderwijssysteem nog steeds (sociale) ongelijkheden genereert. Extra financiering met het oog op het wegwerken van deze ongelijkheid is dus zeker nodig maar zal niet voldoende zijn. Immers uit internationaal comparatief onderzoek blijkt dat systeemkenmerken die de sociale reproductie nefast beïnvloeden meestal niet van financiële aard zijn: het zittenblijven, de buitensporige doorverwijzingen naar het buitengewoon onderwijs en het watervaleffect in het secundair onderwijs moeten evenzeer aangepakt worden. Ook buiten het onderwijs moet de ongelijkheid efficiënt bestreden worden. We denken bijvoorbeeld aan de mattheüseffecten in de kinderopvang: als die konden weggewerkt worden, zouden de onderwijskansen misschien al in de kleuterschool veel gelijker zijn dan nu**8**.

5.3 De arbeidsmarkt

Op de arbeidsmarkt groeit de kloof tussen hoog- en laaggeschoolden. Gemiddeld betaalde beroepen verdwijnen ten voordele van de hoogbetaalde professionele beroepen en laagbetaalde dienstenberoepen. Routinematige beroepen als kantoorbediende en vakarbeiders verdwijnen op lange termijn door voortschrijdende technologie. Er is een groot aantal werklozen in krimpsectoren die door de crisis werden getroffen (metaal, autoconstructie, textiel, telecom, hotel). Ook de duur van de werkloosheid verhoogt het risico om in armoede te verzeilen. Werk als zijnde dé hefboom bij uitstek tegen armoede is reeds genoegzaam gedocumenteerd.

Nuancering van bovenstaande stelling dringt zich echter op. **Immers een job blijkt niet altijd een sluitende bescherming tegen armoede te vormen. Dat blijkt uit het feit dat 90.000 Vlamingen die werken toch moeten rondkomen met een huishoudinkomen onder de armoederisicodrempel. Belangrijk hierbij is ook de vaststelling dat na een stijging in 2008 en een lichte daling in 2009, er sprake is van een nieuwe stijging in 2010**. Dit betekent dat een vrij grote groep van de mensen met

---

7 Voortijdig schoolverlaten aanpakken: een essentiële bijdrage aan de Europa 2020-agenda.

8 Jaarboek OASeS p. 117-118

een inkomen onder de armoederisicodrempel reeds aan het werk is (in relatieve cijfers 4% van de werkende Vlamingen). Een volwaardig inkomen uit werk strekt derhalve tot aanbeveling.

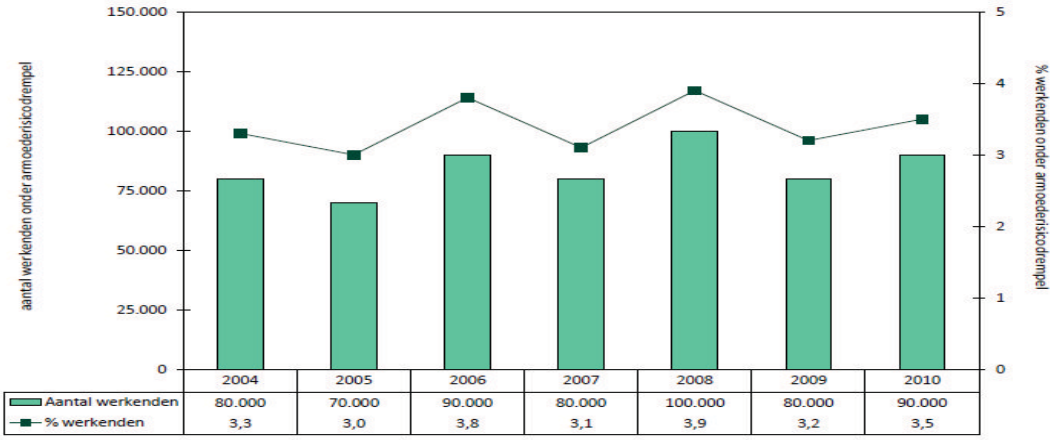

Wie loopt er het meeste risico om als werkende in de armoede terecht te komen? Dat zijn vooral laaggeschoolde jongeren, alleenstaande ouders met kinderen en mensen met deeltijdse of tijdelijke contracten. Tot die laatsten behoren vooral vrouwen, die gedwongen worden om voor een deeltijdse job te kiezen als ze voor hun gezin willen zorgen. Ze kunnen niet voltijds gaan werken omdat ze de opvang voor hun kinderen niet geregeld krijgen of kunnen betalen. De horeca, distributie en verkoop zijn de grootste risicosectoren. Wie in de horeca of de distributie werkt, heeft vaak een onregelmatige uurrooster met avond- en weekendwerk, wat het voor alleenstaande ouders extra moeilijk maakt om kinderopvang te vinden en zorg en werk te kunnen combineren. Als de kinderen wat ouder worden en naar school gaan, zullen ze misschien wel voltijds kunnen beginnen werken. Hun perspectief op beterschap hangt vooral af van hun eigen mobiliteit. Laaggeschoolden lopen een veel groter risico dan andere groepen om al werkend in de armoede te belanden. Wat niet wegneemt dat ook hooggeschoolde werkenden door een verandering in hun gezinssituatie in de armoede kunnen terechtkomen.

Volgens onderzoek leven ongeveer 320.000 volwassenen en 80.000 kinderen in Vlaanderen en Brussel in een gezin dat geen inkomen heeft uit betaald werk. Werk is namelijk een belangrijke factor bij het voorkomen van armoede en dit niet alleen wegens het hogere inkomen dat werk (meestal) oplevert, maar ook wegens de andere – zogenaamde impliciete – functies van arbeid: status, zelfrespect, tijdsordening, sociale netwerken. Met een job daalt het armoederisico gevoelig en worden sociale zekerheidsrechten opgebouwd. **Wanneer we de werkloosheidsgraad volgens de criteria van de International Labour Organization bekijken, kunnen we vaststellen dat er na een daling die zich ingezet heeft na 2006, er terug sprake is van een stijging van de werkloosheidsgraad na 2008. In 2010 lag de totale werkloosheidsgraad op 5,2%. Wanneer we de situatie van een aantal bevolkingsgroepen van nader bij bekijken, kunnen we vaststellen dat er een aantal bevolkingsgroepen worden geconfronteerd met een lagere arbeidsdeelname (cfr. vrouwen, 15 tot 24 jarigen, laaggeschoolden en niet-EU-burgers). Deze groepen zien we eveneens terugkeren bij de bevolkingsgroepen die geconfronteerd worden met een verhoogd armoederisico.**

Een andere significante groep met een verhoogd armoederisico zijn de gezinnen waar niemand werkt, waarbij de hoogste armoederisicopercentages worden gemeten. In 2010 liep 60% van de personen in een gezin met kinderen waar geen enkele volwassene werkt, een verhoogd risico op

armoede. In de gezinnen waar niemand werkt zonder kinderlast gaat het om een armoederisicopercentage van 20%. Verhoogde aandacht voor de *'jobless households'* en de gezinnen met een lage werkintensiteit is dan ook absoluut nodig.

Daarenboven is van álle mensen die in armoede leven, bijna twee op drie personen niet te activeren – althans niet naar de (reguliere) arbeidsmarkt toe. Het gaat om kinderen, gehandicapten, langdurig zieken, bejaarden, mensen met een complex probleembeeld. Voor een doelmatig armoedebeleid is met andere woorden een breed spectrum aan maatregelen nodig, waarbij een menswaardig inkomen steeds de leidraad zou moeten vormen.

5.4 Wonen aan de onderkant van de woonmarkt

In de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting vormt betaalbare en kwaliteitsvolle huisvesting een centraal gegeven en hoewel het recht op een behoorlijke huisvesting ook in de Grondwet staat ingeschreven, moeten we vandaag de dag nog steeds constateren dat een significant deel van onze samenleving niet over kwaliteitsvolle huisvesting beschikt. Deze vaststelling werd eveneens gemaakt in het nieuwe Tweejaarlijks Verslag van het Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting (2010-2011). Naast het tekort aan betaalbare huurwoningen en de mindere kwaliteit van welbepaalde woningen, behandelt men in dit verslag ook de mogelijke nefaste effecten van de woonproblematiek. Deze effecten zijn onder meer schulden, uithuiszettingen en dak-en thuisloosheid, maar ook andere (indirecte) effecten zijn vast te stellen zoals een slechtere gezondheidstoestand etc. Dit Verslag bevat in dit kader een aantal belangrijke aanbevelingen.

Een eerste vaststelling is dat de armste 10% van de bevolking een veel groter deel van haar van het huishoudbudget (36,5%) aan woonkosten besteedt dan de rijkste 10% (19,3%). Een gelijkaardige ongelijkheid treffen we aan tussen huurders (26%) en eigenaars (18%). Dat komt omdat bij de armste 10% de huurders oververtegenwoordigd zijn, om de evidente reden dat ze niet voldoende verdienen om zich een woning te kunnen permitteren. Het gaat daarbij om huurders op de secundaire woonmarkt, waar woningen worden aangeboden aan een haalbare huur, die niettegenstaande te hoog is voor de slechte kwaliteit die wordt aangeboden. **In Vlaanderen leefde anno 2010 maar liefst 23% van de Vlamingen in een huis met structurele problemen, een gebrek aan basiscomfort en/of een gebrek aan ruimte.**[9] **Dit komt neer op 1.410.000 Vlamingen en betekent een stijging met maar liefst 310.000 personen ten opzichte van 2009. De risicogroepen hier zijn duidelijk: gezinnen met kinderen en een lage werkintensiteit (74%) en niet-EU-burgers (53%).**

Wanneer we een te zware woonkost proberen te definiëren, kunnen we terugvallen op de door het Europese statistiekbureau Eurostat gehanteerde principe waarbij de grens voor een te zware woonkost gelegd wordt op 40% van het beschikbare huishoudinkomen. In deze woonkost zijn eveneens de uitgaven inbegrepen voor verzekeringen, verplichte lasten, regulier onderhoud en herstellingen, belastingen en betalingen voor nutsvoorzieningen. Op basis van deze indicator kunnen we stellen dat in 2010 7% van de Vlamingen met een te zware woonkost kampten. Dat komt overeen met ongeveer 40.000 Vlamingen voor wie de kost voor huisvesting te hoog was. Ook hier komen de alleenstaanden (20%), gezinnen met kinderen en geen of een lage werkintensiteit (resp. 17% en 19%) en de niet-EU-burgers (26%) naar voren als zijnde de belangrijkste risicogroepen. Wanneer er gepolst wordt naar de subjectieve beoordeling van de woonkost, geeft maar liefst 14,7% van de Vlamingen

---

9 Ter duiding: gebrek aan elementair comfort (= bad of douche, warm stromend water, een toilet met waterspoeling in de woning zelf), gebrek aan ruimte (= minder dan 1 kamer per lid van het gezin), minstens 1 van 4 mogelijke structurele problemen (= lekkend dak, geen adequate verwarming, schimmel en vocht, rottende ramen en deuren).

(of in absolute cijfers 910.000 personen) aan dat de totale woonkost een zware last vormt voor het huishouden.

Een antwoord op deze te zware woonkost wordt geleverd door onder meer de sociale huisvestingsmarkt. De laatste jaren wordt de sociale huisvesting echter geconfronteerd met een grote, steeds groeiende vraag. De wachtlijsten sociale huisvesting blijven lang; aan het huidige bouwritme is nog zo'n 60 jaar nodig om ze weg te werken en zelfs 155 jaar om de hele doelgroep te vestigen. Initiatieven zoals de SVK bieden extra betaalbare woningen aan en betekenen een nuttige uitweg voor vele individuele gevallen. Ook de (automatische) huursubsidie biedt soelaas doordat mensen die te lang op een wachtlijst staan (5 jaar), kunnen rekenen op een premie waarmee ze op de private huurmarkt terecht kunnen. Het percentage van het aantal sociale woningen in verhouding tot de totale woningmarkt varieert sterk tussen de EU-landen. Nederland is koploper met 32%, gevolgd door Oostenrijk (23%). In Vlaanderen bedraagt dit percentage slechts 8% (EU-gemiddelde is 14%).

Vanuit deze cijfers kan men een dubbele vaststelling maken: enerzijds zijn er verhoogde inspanningen nodig teneinde het aanbod van sociale huisvesting intensief verder uit te breiden, anderzijds zijn maatregelen nodig die de betaalbaarheid van huren op de private markt kunnen garanderen.

5.5 Gezondheid

Naarmate een individu een lagere socio-economische positie inneemt, heeft hij/zij meer kans een slechte gezondheid te hebben. Recent onderzoek van het Federale Wetenschapsbeleid toont aan dat belangrijke gezondheidsongelijkheden tussen de verschillende socio-economische groepen bovendien niet verminderen. Integendeel, de ongelijkheden tussen sommige groepen hebben eerder de tendens toe te nemen.

Zo zijn de sociale ongelijkheden in mortaliteit toegenomen in de loop van het laatste decennium. Tussen 1991 en 2001 is de levensverwachting van de Belgen globaal gezien toegenomen voor alle opleidingsniveaus, maar de stijging is veel meer uitgesproken voor de hoger opgeleiden. Dat verklaart de toename van de ongelijkheid. Wie geen enkel onderwijs volgde, gaat in 2001 gemiddeld 7,5 jaar vroeger dood dan de hoogst geschoolde; in 1991 was dit 5,2 jaar. Ook in de te verwachten gezonde levensjaren is de ongelijkheid toegenomen. Een vrouw die geen onderwijs genoot, heeft in 2004 ruim 18 minder gezonde levensjaren te verwachten dan de hoogst geschoolde vrouwen; in 1997 was dit 11,5 jaar.

Volgens de Gezondheidsenquête van 2008 is er een duidelijke samenhang tussen opleidingsniveau en subjectieve gezondheid: lager opgeleiden geven vaker aan in slechte gezondheid te zijn dan hoger opgeleiden. Deze sociale ongelijkheid wijzigt niet doorheen de tijd (1997 tot 2008). Inzake chronische aandoeningen rapporteren lager geschoolden relatief meer chronische aandoeningen dan hoger geschoolden. Sociale ongelijkheden in de prevalentie van chronische aandoeningen werden al in de eerste gezondheidsenquête van 1997 vastgesteld en worden bevestigd in alle daaropvolgende enquêtes. Langdurige beperkingen komen meer voor bij lager dan bij hoger geschoolden en laag geschoolden worden ook meer door functionele beperkingen getroffen dan hoog geschoolden. Naarmate het opleidingsniveau daalt, stijgt de proportie mensen dat pijn lijdt. Het risico op het melden van pijn is twee maal zo groot bij de laagst opgeleiden in vergelijking met de hoogst opgeleiden.

Het psychisch onwelbevinden is min of meer gelijk gespreid over de verschillende opleidingsgroepen. Bij de laagst opgeleiden wordt het hoogste percentage van mensen teruggevonden dat een psychisch onwelbevinden rapporteert (29,4%). Er is wel niet echt sprake van een sociale gradiënt bij de bevolking vermits het percentage mensen dat een psychisch onwelbevinden rapporteert, niet eenduidig varieert volgens opleidingsniveau. Het gaat meer om kleine verschillen tussen de laagst en de hoogst opgeleiden. Zwaarlijvigheid is duidelijk sociaal gekleurd. Het risico op zwaarlijvigheid is 2,3 maal groter bij de laagst opgeleiden dan bij de hoogst opgeleiden. Er is een duidelijke gradiënt: bij hoger opleidingsniveau, daalt het relatief aantal personen dat aan zwaarlijvigheid lijdt.

Wanneer we de meest recente cijfers voor Vlaanderen bekijken, stellen we vast dat in 2010 bijna 2% van de Vlamingen (ongeveer 120.000 personen) leeft in een huishouden dat gezondheidszorgen heeft moeten uitstellen om financiële redenen. Dat aandeel schommelt de laatste jaren tussen goed 1% en 2,5% van de Vlamingen met een stijging in 2008 die zich in de jaren erna heeft bevestigd. Wanneer we het risicoprofiel van naderbij bekijken, moeten we vaststellen dat er hier 2 groepen zijn die eruit springen nl. de gezinnen met kinderlast en geen of een lage werkintensiteit (resp. 11% en 15%) enerzijds en de niet-EU-burgers (14%) anderzijds. Ook bij deze indicator zien we een sterke stijging na 2007 die zich ook in 2010 verderzet. Hiertegenover geeft 6,3% van de Vlamingen van 16 jaar en ouder aan zijn of haar gezondheidstoestand als slecht tot zeer slecht te ervaren. Dit komt neer op 310.000 Vlamingen van 16 jaar en ouder.

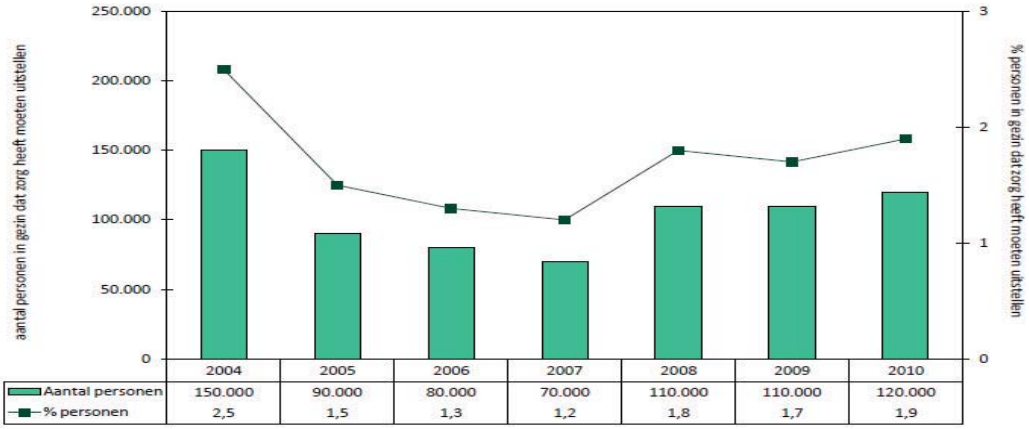

5.6 Vrije tijd

Mensen in armoede hebben een lagere deelname aan alle soorten culturele activiteiten - ook aan de 'populaire' - en aan het verenigingsleven. De drempels zijn van velerlei aard en vergelijkbaar met die op andere levensdomeinen: onvoldoende inkomen om de kosten te betalen, drempelvrees, perceptie van dit soort activiteiten. Wat dikwijls vergeten wordt, is dat de activiteiten zelf en de socioculturele wereld zelf vele drempels opwerpt, bewust of onbewust. Het gaat over het gebrek aan opvang, de omgangsvormen (taal en dergelijke), vooroordelen van etnische en andere aard. Nochtans kan dit 'middenveld' een belangrijke rol spelen in de integratie van wie uitgesloten is – vooral dan van de kinderen.

De meest recente cijfers in dit verband zijn ook niet bepaald rooskleurig te noemen: maar liefst 25% van het aantal personen van 18 jaar en ouder in Vlaanderen participeert niet aan cultuur (1.260.000 mensen). Het gaat om personen die niet minstens 1 keer per jaar ten minste 2 van volgende

cultuuractiviteiten ondernemen: het bijwonen van een opera of klassiek concert, een pop- of rockconcert, een jazz- of bluesconcert, een folkoptreden of traditioneel concert, een dans- of balletvoorstelling, een theatervoorstelling, museumbezoek, bibliotheekbezoek en bioscoopbezoek. Grootste risicogroepen hierbij zijn enerzijds mensen met een lage opleiding en anderzijds de ouderen. Wanneer we het inkomen mee in rekening nemen, kunnen we vaststellen dat er sprake is van een hoger risicoprofiel van mensen uit de laagste inkomenskwintielen. Wanneer we kijken naar de participatie aan sport, kunnen we een vergelijkbare vaststelling maken. Ook hier is er eenzelfde risicoprofiel en zijn het de mensen met de laagste inkomens die geconfronteerd worden met het hoogste risico.

Naast het vrijetijdsaspect is het belangrijk ook oog te hebben voor het aspect van sociaal isolement. **Een confronterend cijfer in dit verband is het percentage en aantal personen van 18 jaar en ouder dat minder dan wekelijks contact heeft met buren, met niet-inwonende familie of met vrienden/kennissen. Anno 2011was dit maar liefst 8,9% of 450.000 personen in absoluut aantal** (een stijging met 100.000 t.o.v. 2010). Deze vaststelling staaft het belang van inzet op sociale cohesie, ontmoeting en andere includerende maatregelen met het oog op het uit isolement halen van mensen in precaire levensomstandigheden.

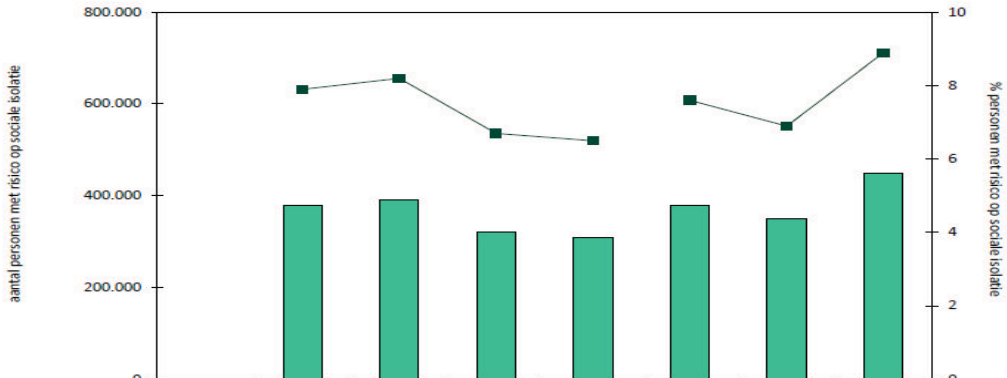

	2004*	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Aantal personen		380.000	390.000	320.000	310.000	380.000	350.000	450.000
% personen		7,9	8,2	6,7	6,5	7,6	6,9	8,9

5.7 Digitale kloof

Leven in armoede staat vaak lijnrecht tegenover (nieuwe) technologieën, zowel in het dagelijkse leven als op de werkplek. Mensen worden op diverse domeinen haast gedwongen om technologie te gebruiken: in het onderwijs (voor taken), op de arbeidsmarkt (voor opzoeken van vacatures), in verkeer en communicatie (velerlei soorten biljettenautomaten) en in het huishouden (wasmachines en dergelijke). We stellen verschillende tegenstellingen vast: financiële beperkingen versus een hoge kostprijs, lage scholing versus de complexiteit van technologie. Belemmeringen komen niet alleen van de kant van de gebruiker dus, maar ook van de maatschappelijke context (reclame) en van het product zelf (complexiteit, inherente logica). Deze kloof tussen degenen die van de weldaden van het internet genieten en zij die ervan uitgesloten zijn, bleek al snel een probleem. Als bron van ongelijkheid in termen van toegang tot werk, onderwijs, verschillende diensten en goederen, uitoefening van het burgerschap… is ze ook een ware drager van sociale uitsluiting geworden.

Bovendien kan men ook wat betreft de digitale kloof spreken van een dubbele gradatie. Zo wordt de digitale kloof van de eerste graad aangehaald wanneer men het heeft over het niet beschikken over ICT en internet en dus over het niet beschikken in de materiële zin, daartegenover is er de digitale

kloof van de tweede graag die focust op de vaardigheden die men moet hebben om met dit materiaal aan de slag te gaan. Hoewel men dus maatregelen kan nemen die inwerken op de eerste digitale kloof, heeft dit niet als direct gevolg dat er ook aan de tweede kloof wordt gewerkt. Hiervoor moet men veel sterker inzetten op de ondersteuning en begeleiding bij het verwerven van de nodige capaciteiten en vaardigheden opdat men met deze ICT zou kunnen werken. Dit is vooral belangrijk in het kader van de recente technologische evoluties waarbij sociale media een zeer grote rol zijn beginnen spelen.

Volgens de ICT-enquête uit 2010, heeft 15% van de Belgen tussen 16 en 74 jaar nog nooit een computer gebruikt en heeft 18% nog nooit op het internet gesurft. Een computer is in 77% van de Belgische gezinnen (met minstens één persoon tussen 16 en 74 jaar) aanwezig. In 2006 was dit slechts in 57% het geval. Ook bij het gebruik van internet merken we in 2010 een stijging: 73% van de Belgische huishoudens heeft een internetverbinding. In 2006 bedroeg dit nog 54%.

Wanneer we kijken naar het gebruik van internet kunnen we vaststellen dat In 2011 28% van de Vlamingen van 18 jaar en ouder (ongeveer 1,4 miljoen personen) in de laatste 3 maanden voor de bevraging geen gebruik gemaakt had van het internet. Als we echter kijken naar de 20% armste gezinnen en de laaggeschoolden zien we dat meer dan 1 op 2 geen internet heeft gebruikt de afgelopen 3 maanden (resp. 51% en 56%).

6. Een valse start voor de levensloop

Nog niet zo lang geleden dacht men dat kinderen hun eigenschappen van de ouders erven. In de loop der jaren is er echter steeds meer bewijs gekomen dat niet alleen de ouderlijke genen van invloed zijn op hoe een kind zich ontwikkelt, maar ook de omgeving waarin een kind opgroeit. Die omgeving is niet alleen van invloed op de eigenschappen van een kind, maar ook op de ontwikkeling van de hersenen en het IQ. Kinderen die worden geboren in een (informatie)arme omgeving, krijgen minder kansen om hun brein te ontwikkelen; dit in tegenstelling tot kinderen die opgroeien in een (informatie)rijke omgeving, die alle mogelijkheden hebben hun brein tot het uiterste te benutten. Algemeen kan men stellen dat het geboren worden en opgroeien in armoede een impact heeft op 4 aspecten van de ontwikkeling van het kind die onderling samenhangen:

- De gezondheid;
- De maatschappelijke participatie;
- De socio-emotionele en cognitieve ontwikkeling;
- De toekomstmogelijkheden.

Ongelijkheden met betrekking tot gezondheid treffen kinderen met andere woorden reeds voor de geboorte en zetten zich verder tijdens de volledige ontwikkeling. Kinderen die in armoede moeten leven, groeien op in omstandigheden die hun fysieke en mentale ontwikkeling in gevaar brengen**10**. In Brussel hebben kinderen die geboren worden in een huishouden zonder inkomen uit arbeid 2 keer meer kans om dood geboren te worden of te sterven in de eerste levensmaand dan kinderen in een huishouden met 2 inkomens. Onderzoek in Vlaanderen wijst op een duidelijke overmaat van multipariteit (veel geboortes) bij moeders met een lager opleidingsniveau, meer malformaties en meer perinatale en foeto-infantiele sterfte. De onderzoekers besluiten: 'De toename van de foetale sterfte (mors in utero) toont duidelijk dat het niet alleen om een “information gap“ gaat (gebrek aan

10 Kinderrechtencoalitie Vlaanderen vzw, Alternatief Rapport van de NGO’s over de toepassing van het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind in België, 2010.

skills, hygiëne bij de verzorging van de neonaat) maar dat de generatie armen grondiger " biologisch" zijn benadeeld. Carentiële factoren (factoren gelinkt aan de achterstand) in utero werken verder doorheen de generaties. Ze zijn ook voorbeschikkend naar latere pathologie (diabetes, vaatziekten) en hypothekeren de hele levensverwachting. Deze transgenerationele carenties kunnen vóór en tijdens de zwangerschap ook niet meer worden "ingehaald", door voedings- en vitaminesupplementen bijvoorbeeld.'**11**.

Wat er daar aan toekomstkansen verloren gaat door een langdurige blootstelling aan risico's, depriverende levensomstandigheden en een gebrek aan stimulansen, kan met andere worden vaak nooit meer worden goedgemaakt. Sommige peuters en kleuters moeten lang wachten om kennis te maken met peutertuin en kleuterklas; niet toevallig net zij, die zo'n omgeving wel kunnen gebruiken om iets aan de al opgelopen achterstand te kunnen doen: kinderen uit arme of allochtone gezinnen kijken al op de leeftijd van één jaar tegen een achterstand van twee maanden aan. Ze belanden te laat op de lagere schoolbanken en het betert niet tijdens de schooljaren: overzitten, vroegtijdig schoolverlaten, slachtoffers van de waterval en (uiteindelijk) een afstudeerrichting die niet direct op de meest kwaliteitsvolle plaatsen op de arbeidsmarkt voorbereidt.

Kortom, kinderen die geboren worden en opgroeien in armoede, vertrekken van een achtergestelde positie en uit deze situatie treden, is allesbehalve evident. Wanneer we teruggrijpen naar de algemene definitie van armoede kunnen we stellen dat kinderen onmogelijk op eigen krachten de kloof kunnen overbruggen. Verhoogde aandacht is levensnoodzakelijk en een prioritaire aanpak is dus aangewezen. Maar hoe groot is de uitdaging? Wanneer we kijken naar de inkomensarmoede kunnen we stellen dat 10% van de kinderen tussen 0 en 17 jaar in armoede leven. 9% woont in een gezin dat materieel gedepriveerd is (130.000 kinderen) en 17% geeft aan in een situatie van armoede te leven. **Volgens de EU-definitie leeft 14% van de kinderen in Vlaanderen in armoede (170.000 kinderen). PACT2020 hanteert echter ondermeer als doelstelling dat er een halvering dient te zijn van het aantal kinderen dat geboren wordt in armoede**. Deze definitie verwijst naar de Kind & Gezin-indicator**. Anno 2010 bedroeg deze 8,6% van alle kinderen** die geboren worden in een situatie van armoede. De Vlaamse Overheid heeft in april 2011 beslist om van kinderarmoede een prioriteit te maken, wat zich onder meer vertaald heeft in een Vlaams Actieprogramma Kinderarmoede. Daar wordt dit thema verder uitgediept.

Kind en Gezin-indicator sinds 2001

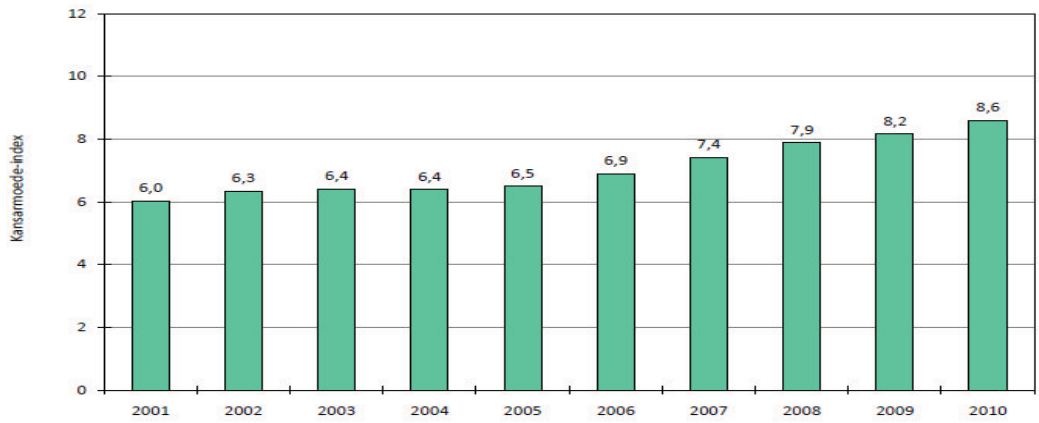

11 Cammu H. et al. (red.) (2010), Perinatale activiteiten in Vlaanderen 2009. Brussel, Studiecentrum voor Perinatale Epidemiologie (SPE), p. 81.

HOOFDSTUK 2

✸

Prioritaire beleidsacties

INLEIDING

In bijlage vindt u de stand van zaken van de prioritaire beleidsacties van het VAPA zoals afgebakend op basis van de voorstellen van de SERV-partners, het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen (VNAWN) en het Vlaams parlement.

Deze lijst van prioriteiten werd reeds een eerste maal op de VR gebracht op 16 december 2011. Een vorig advies werd ingewonnen bij het Vlaams Netwerk. Dit advies van het VNAWN werd besproken op IKW van 8 november. Op basis hiervan werden nog aanvullingen en aanpassingen doorgevoerd aan de fiches. De Vlaamse Regering van 16 december 2011 vroeg nog bijkomend inspanningen op deze prioriteiten op basis van de negatieve armoedecijfers in Vlaanderen.

In het kader van het Voortgangsrapport 2011 van het VAPA vindt u hierbij de nieuwe stand van zaken met betrekking tot de uitvoering van de prioriteiten. Hierbij wordt er eveneens gebruik gemaakt van een kleurduiding om aan te geven in welke fase de desbetreffende maatregel zich bevindt. Donkergroen wijst op 'uitgevoerd' of een 'continue opdracht', lichtgroen wijst op 'in uitvoering' en geel tenslotte wijst op 'afgesproken' of 'in voorbereiding'.

Op 29 februari overhandigde het Vlaams Netwerk hun advies over de laatste stand van zaken. U vindt dit advies in bijlage.

1. Het opstarten van de armoedetoets: vanuit een proefproject komen tot de inbouw in de regelgeving van deze toets

Verantwoordelijk: Minister Lieten

Regelgeving mag geen doelgroepen, zoals mensen in armoede, uitsluiten. Regelgeving mag ook geen nieuwe armoede creëren door bijvoorbeeld in te gaan tegen de uitgangspunten van het armoedebestrijdingsbeleid. We willen er voor zorgen dat nieuwe beleidsmaatregelen systematisch getoetst worden op hun gevolgen voor mensen in armoede.

Deze armoedetoets zal worden uitgevoerd in twee fasen. Vooreerst als onderdeel van een '*quickscan duurzame ontwikkeling*', om te zien of er een effect is voor mensen in armoede. Indien dit het geval is, wordt een grondige armoedetoets uitgevoerd als volledige screening van de mogelijke effecten van de beleidsmaatregelen, ter eventuele evaluatie en/of bijsturing. De armoedetoets wordt gekoppeld aan de verplichte Reguleringsimpactanalyse (RIA), om het draagvlak en de haalbaarheid te verhogen. De armoedetoets wordt altijd uitgevoerd voorafgaand aan de invoering van een maatregel, op een tijdstip vroegtijdig in de besluitvorming. Zo kan men mogelijke negatieve bijwerkingen identificeren en aanpakken, en positieve effecten, indien mogelijk, versterken.

In 2011 zijn enkele proefprojecten armoedetoets gestart in samenwerking met minister Vandeurzen en minister Vandenbossche en wordt er tevens proefgedraaid met de quickscan. In 2012 voorzien we, naast de lancering van een nieuwe proefproject, een evaluatie van de proefprojecten armoedetoets en een verankering van de quickscan. Dit moet uitmonden in een opname van de armoedetoets in RIA en een structurele opname binnen de regelgevingsprocedure.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

- Ontwikkeling ontwerpsjabloon armoedetoets (wetenschappelijke bijdrage) 3000 euro
- Start proefprojecten armoedetoets: sociale verhuurkantoren en decreet sociale bescherming (wetenschappelijke bijdrages) 9000 euro

2012

- Evaluatie proefprojecten 2011, terugkoppeling naar het HPAO en de lancering van een nieuw proefproject (binnen bevoegdheid 'werk' in samenspraak met kabinet Muyters). De evaluatie wordt teruggekoppeld naar het Vlaams Netwerk.
- Lancering van de quickscan
- Uitwerking definitieve regelgeving armoedetoets (als thematische toets gekoppeld aan RIA)

2. De realisatie van de automatische toekenning van rechten

2.1. Ontwikkelen van een kader voor automatische rechtentoekenning

Verantwoordelijk: minister Lieten, alle functioneel bevoegde ministers en overheden

Rechten dienen maximaal gerealiseerd te worden. Toch maken veel burgers – en vaak de meest kwetsbare – niet ten volle gebruik van de diverse overheidsmaatregelen waar men beroep op kan doen. Mensen in armoede kennen hun rechten vaak niet, vragen ze om diverse redenen niet aan of ontvangen ze uiteindelijk niet. Waar mogelijk dient het principe van een automatische toekenning van rechten hierop een antwoord te bieden.

Het principe van automatische toekenning lijkt een evidentie, de omzetting ervan in praktijk is dat al heel wat minder. Knelpunten situeren zich op het vlak van de beschikbaarheid van gegevens, de technische mogelijkheden, juridische beperkingen en budgettaire implicaties. Sociale rechten zitten verspreid over verschillende overheden en verschillende beleidsdomeinen. Om resultaten te boeken dient de nodige coördinatie en afstemming tussen verschillende actoren voorzien te worden.

In 2011 liep een inventarisatie van de mate waarin sociale rechten momenteel automatisch worden toegekend en welke knelpunten en beperkingen zich hierbij voordoen. Deze oefening verloopt zowel op Vlaams als op federaal niveau, in samenwerking met het Interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. Minister Bourgeois gaf opdracht om na te gaan welke standaardcomponenten in het inkomensbegrip kunnen gehanteerd worden, met het oog op een maximale automatisering van een inkomenstoets bij verschillende beleidsmaatregelen. Binnen de armoedetoets wordt voorzien dat voor nieuwe rechten systematisch een haalbaarheidsonderzoek naar de automatische toekenning ervan uitgevoerd wordt.

Om de nodige draagkracht te voorzien werd het streven naar automatische rechtentoekenning als sleutelproject opgenomen in het Meerjarenplan Slagkrachtige Overheid. Tijd en middelen moeten vrijgemaakt worden binnen elk bevoegdheidsdomein om een effectieve implementatie te realiseren. Ook met de federale overheid zullen we hierrond gesprekken aanknopen.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

- Aan de verschillende entiteiten binnen de Vlaamse overheid werd gevraagd informatie aan te leveren rond de sociale rechten die worden toegekend en welke de mogelijkheden en beperkingen zijn op het vlak van automatische rechtentoekenning. Deze inventaris is in het najaar 2011 afgerond. Een gelijkaardige oefening op federaal niveau wordt opgenomen door het Steunpunt tot bestrijding van de armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting.
- Aan het College van Ambtenaren-generaal is gevraagd om automatische rechtentoekenning toe te voegen aan het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid.

2012

- Op basis van de inventaris wordt bekeken welke stappen mogelijk zijn om op korte termijn zo veel mogelijk sociale rechten automatisch toe te kennen. De voortgang wordt onder meer gerapporteerd in het zesmaandelijkse verslag van het CAG over de uitvoering van het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid. In dit kader wordt gewerkt aan een nota betreffende een stand van zaken.
- Er worden ook een aantal bilaterale overleggen gepland rond 3 concrete dossiers (ouderbijdrage kinderopvang/inschrijvingsgeld volwassenenonderwijs/MOBIB-kaart (De Lijn)) met het oog op operationalisering.
- Aan het VLAS zal de opdracht gegeven worden om ook de gemeentelijke rechten in kaart te brengen en de mogelijkheden tot automatisering na te gaan.

- Met de federale overheid worden gesprekken opgestart rond het OMNIO-statuut en de ontsluiting van fiscale gegevens vanuit de FOD Financiën.

2.2. Realisatie automatische toekenning studiefinanciering

Verantwoordelijk: minister Smet

Het stelsel van studiefinanciering ondersteunt en draagt bij tot de verdere democratisering van het onderwijs door het wegnemen van de financiële drempels voor minvermogende gezinnen en het stimuleren van participatie aan (hoger) onderwijs. Het stelsel kan als doelmatig worden beschouwd in zoverre studiefinanciering de beoogde doelgroep volledig bereikt en bestrijkt. In het huidige systeem dient de doelgroep zelf de nodige acties te ondernemen om in aanmerking te komen voor studiefinanciering door het indienen van een aanvraag. Er is echter een vermoeden dat dit voor de meest kwetsbare groep, niettegenstaande de reeds aanzienlijke administratieve lastenverlaging, nog een te hoge drempel is.

In het regeerakkoord werd het streven naar automatische toekenning van studiefinanciering dan ook opgenomen. De automatische toekenning van studiefinanciering zal het reële risico op non-take-up volledig uitsluiten zodat iedereen die recht heeft op een school- of studietoelage die ook effectief ontvangt.

Alle obstakels werden in kaart gebracht en de randvoorwaarden werden onderzocht tot automatische toekenning in overleg met o.a. interne en externe dataleveranciers, de privacycommissie, …

Indien dit leidt tot een haalbaar resultaat zal er verder gewerkt worden aan de effectieve realisatie van de automatische toekenning van studiefinanciering.

In afwachting van de automatische toekenning van de school- en studietoelagen onderneemt de afdeling Studietoelagen een hele reeks ondersteunende acties.

BUDGET & STAPPENPLAN
2010
Automatische toekenning
In kaart brengen van alle obstakels en randvoorwaarden bij het invoeren van de automatische toekenning.
Acties in afwachting van automatische toekenning
1. Digitaal aanvragen via intermediairs - Systemen zijn ontwikkeld, mandaten zijn verleend aan de betrokken partners, vorming is gegeven, helpdesk is geïnstalleerd op de afdeling STL en systeem en aangepaste applicatie is in werking.
Budget: 42.950,20 euro.
2. Uitschakelen manuele interventie afdeling Studietoelagen – automatisch toevoegen aanvraag ontbrekend schoolgaand kind gerealiseerd
Budget 29.458,26 + 49.438,74 voor de automatisatie van de e-mailkoppeling = 78.897 euro
3. Acties aanvraagformulieren/briefwisseling - Opstart project briefwisseling: prioritering van de brieven die zullen worden aangepakt – vorming intermediairs
Budget: 135.000 euro

2011
Automatische toekenning
Afloop van onderzoek naar randvoorwaarden
Indien vervolg: start ICT-analyse, overleg met beheerders van diverse databanken …
Acties in afwachting van automatische toekenning

1. Digitaal aanvragen via intermediairs. Evaluatie door deelnemende intermediairs van het eerste jaar is positief. Er volgt een uitrol naar andere geïnteresseerde OCMW's en andere publieke partners.
2. Uitschakelen manuele interventie afdeling Studietoelagen – webformulier waardoor documenten automatisch worden gekoppeld aan de aanvraag, werd gerealiseerd.
3. Acties aanvraagformulieren/briefwisseling – aanvraagformulier werd aangepast in samenspraak met intermediairs (studentenvoorzieningen, infolijn) en interne gebruikers. De briefwisselingsmodule van de applicatie Studietoelagen onderging minder ingrijpende wijzigingen dan oorspronkelijk voorzien door de instabiliteit van de toepassing die zou worden gebruikt om de nieuwe briefwisseling te genereren. Bij elke nieuwe release van de toepassing werden wel telkens verbeteringen en wijzigingen aan de bestaande briefwisselingsmodule aangebracht.

2012
Automatische toekenning
Indien vervolg: aanpassing regelgeving + bouw ICT-applicatie
Acties in afwachting van automatische toekenning
1. Digitaal aanvragen via intermediairs – Verdere uitbreiding van de DAF-intermediairs is mogelijk.
3. Acties aanvraagformulieren/briefwisseling – Verdere verbetering en wijzigingen aan de bestaande aanvraagformulieren en briefwisselingsmodule;

2013
Automatische toekenning
Indien vervolg: bouw- + testfase

2014
Automatische toekenning
Indien vervolg: realisatie van automatische toekenning van studiefinanciering

2.3 Proactieve en preventieve dienstverlening

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen

De Vlaamse overheid stimuleert dat OCMW's en CAW's en anderen in hun maatschappelijke dienstverlening meer preventief werken en maatschappelijk kwetsbare groepen opsporen en benaderen in afwachting van een volwaardige automatische toekenning van rechten.

In de (vernieuwde) regelgeving van het algemeen welzijnswerk wordt extra aandacht besteed aan preventie als specifieke opdracht voor de centra voor algemeen welzijnswerk (CAW). De centra voor algemeen welzijnswerk hebben de opdracht om meer in te zetten op preventie. De onlangs voorgestelde beleidsplannen voor de periode 2011-2015 van de CAW vermelden ook de mate van samenwerking met lokale besturen om de hulp- en dienstverlening beter af te stemmen.

In Zuid-Oost-Vlaanderen loopt een pilootproject rond onderbescherming. Onder leiding van Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen gaan verschillende OCMW's op zoek naar manieren om die doelgroepen te bereiken die vooralsnog niet bereikt worden door het OCMW maar hier recht op hebben. Het project wordt ondersteund door het HIVA, die de wetenschappelijke onderbouwing voorziet van het project. De betrokken OCMW's hebben kennis gemaakt met verschillende methodieken om mensen in onderbescherming te bereiken. Een belangrijk aspect van het project is de ervaringsuitwisseling. Het project loopt tot juni 2012.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

In de nieuwe uitvoeringsbesluiten voor het algemeen welzijnswerk worden duidelijk de verwachtingen met betrekking tot preventie omschreven

2012

- In het beleidsplan en de jaarverslagen van de CAW worden de preventiedoelstellingen weergegeven.
- In overleg met Samenlevingsopbouw Zuid-Oost-Vlaanderen worden de resultaten van het pilootproject besproken. Onder leiding van Samenlevingsopbouw Vlaanderen is het de bedoeling om de proactieve dienstverlening lokaal steviger in te bedden. Een partnership tussen onder andere samenlevingsopbouw, het algemeen welzijnswerk, het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, VVSG, Uit de Marge, VVP staan in voor de implementatie van lokale pilootprojecten. Er wordt voorzien in wetenschappelijke ondersteuning.

2013

Opvolging / evaluatie jaarplannen

2014

Opvolging / evaluatie jaarplannen

3. Aandacht voor gekleurde armoede

3.1 Project 'Armoede Gekleurd'

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen

We ondersteunen, in samenwerking met CERA, het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en het Minderhedenforum het driejarig project 'Armoede Gekleurd', het interculturaliseren van de armoedebestrijding, van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen. In dit project is het doel de stem van mensen in armoede die behoren tot etnisch culturele minderheden te versterken, zodat het beleidswerk van het Vlaams Netwerk en het Vlaamse Armoedebestrijdingsbeleid ook beter gericht zijn op het bestrijden van armoede, ook bij deze groepen.

Hiertoe zullen de verenigingen ondersteund worden, en het netwerk wordt uitgebreid door met nieuwe groepen die volgens de zelfde visie werken samen te werken. Er wordt vertrokken van bestaande tendensen en vragen, deze worden ondersteund, versterkt en gestimuleerd. De resultaten tracht men te bereiken zowel op vlak van participatief werken en methodiekontwikkeling, als op beleidsvlak. Het project heeft als doel diversiteit structureel inbedden in het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen.

In het verleden is reeds een verkennend project rond deze problematiek (met ondersteuning van Cera) uitgevoerd. In dat project is er vooral gefocust op het creëren van een breed draagvlak hiervoor, en het uitbouwen van het nodige netwerk. De expertise opgebouwd met betrekking tot het thema, zoals de ervaringen van Samenlevingsopbouw met het project Arm in Arm, krijgen een plaats in dit project.

BUDGET & STAPPENPLAN

In overleg met de projectpartners zal de Vlaamse gemeenschap het project *'Armoede Gekleurd'* van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen i.s.m. het Minderhedenforum in **2012** financieren voor het bedrag van 108.000 euro.

3.2 Advies aan prestarters met aandacht voor doelgroepen

Verantwoordelijk: minister Peeters

De generieke steunmaatregel voor prestarters zorgt ervoor dat prestarters, advies kunnen inwinnen over de haalbaarheid van hun project en de advieskosten grotendeels kunnen recupereren, ongeacht of er wordt opgestart of niet.

Naast een generieke maatregel voor prestarters is er volgens de SERV, het Steunpunt Werk en Sociale Economie en de doelstellingen van het Pact2020 bijkomend nood aan specifieke maatregelen voor volgende doelgroepen:

- personen met een achterstand inzake ondernemerschap in de maatschappij met volgende subdoelgroepen, namelijk allochtonen, personen met een arbeidshandicap, ouderen (50+) en vrouwen.

- starters met een hoog groeipotentieel

Deze oproep heeft betrekking op de specifieke maatregelen waarmee de Vlaamse overheid projecten wil steunen die trajectbegeleiding aanbieden en additioneel moeten zijn aan de generieke maatregel en het bestaande aanbod van tools, diensten en instrumenten dat al op de markt aanwezig is. Uit het project moet blijken dat er extra aandacht wordt besteed aan een aantal specifieke punten die bij de respectievelijke doelgroepen meer spelen dan bij de gemiddelde kandidaat-starters, rekening houdende met volgende activiteiten: sensibilisering, toeleiding en nazorg; informatieverstrekking over relevante instanties, overheidsinitiatieven, financiering,…; aandacht voor persoonlijkheidsontwikkeling i.f.v. ondernemerschap; begeleiden bij de uitvoering van het ondernemingsplan; ondersteuning bij managementskills; netwerking; opleiding.

Ter uitvoering van de oproep bedraagt de subsidie voor entiteiten maximaal per project en per subdoelgroep:

- voor personen met een arbeidshandicap 200.000 euro;
- voor allochtonen 250.000 euro;
- voor ouderen 250.000 euro;
- voor vrouwen 550.000 euro;
- voor starters met een hoog groeipotentieel 1.250.000 euro.

De subsidie per project bedraagt maximaal 200.000 euro (tweehonderdduizend euro) voor ondernemingen.

BUDGET & STAPPENPLAN
2011
lancering oproep 'Advies aan Prestarters', 31 maart 2011 werd de oproep afgesloten. Pilootproject operationeel vanaf september 2011. De projecten kunnen een maximale looptijd hebben van 3 jaar.
Budget: 2 miljoen euro voor de gehele projectperiode
2012
De projecten zijn lopende
2013
September 2013: einde pilootproject, mogelijkheid tot verlenging met 1 jaar

---

3.3 Geïntegreerd Actieplan voor het integratiebeleid

Verantwoordelijk: minister Bourgeois

Inburgerings- en integratiebeleid is een horizontaal beleidsdomein, dat binnen de verschillende beleidsdomeinen moet worden opgenomen.

In samenwerking met andere relevante beleidsdomeinen zal daarom een geïntegreerd actieplan worden opgemaakt. Dit plan wil het thema integratie op een inclusieve maar expliciete manier benaderen. Vanuit elk beleidsdomein wordt expertise aangebracht en worden acties vooropgesteld die een plaats krijgen in het plan.

In de commissie Integratiebeleid, die het actieplan opmaakt, zetelen ook vertegenwoordigers van het departement WVG.

In 2010 was er het Besluit ter uitvoering van het decreet van 30 april 2009, waarin de bepalingen rond het geïntegreerd actieplan zijn opgenomen.

De werkgroep Gekleurde Armoede zal verder aan de slag gaan met de in dit actieplan opgenomen maatregelen. Deze kwam voor de eerste maal samen eind februari 2012. In 2012 wordt het actieplan ter goedkeuring aan de Vlaamse regering voorgelegd.

In dit kader vermelden we dat de Vlaamse Overheid zich ook over de specifieke problematiek van woonwagenbewoners buigt. Op vlak van onderwijs, werk, opleiding, integratie, emancipatie, welzijn en gezondheid en woonsituatie bevinden woonwagenbewoners zich dikwijls in een achtergestelde positie. Om een integrale aanpak van het woonwagenbeleid na te streven en een volwaardige participatie van woonwagenbewoners aan de samenleving te bekomen, ontwikkelt de Vlaamse overheid een strategisch plan woonwagenbewoners.

BUDGET & STAPPENPLAN:
2011
Oprichting commissie Integratiebeleid
Op de Vlaamse begroting 2011 is 51.124.000 EUR ingeschreven voor de uitvoering van het inburgering- en integratiebeleid en 4.767.000 EUR voor de Huizen van het Nederlands. Voor 2012 is er 54.871.000 EUR begroot voor inburgering en integratie en 4.865.000 EUR voor de Huizen van het Nederlands.
2012
Opstart werkgroep Gekleurde Armoede eind februari
Goedkeuring van actieplan door de Vlaamse Regering
Opstellen actiefiches + uitvoering actieplan

3.4 Vlaams Overlegplatform Midden – en Oost - Europese migranten (MOE)

Verantwoordelijk: minister Bourgeois

Er werd een MOE werkgroep opgericht met als taak een plan op te maken omtrent de moeilijk beheersbare instroom van MOE (Roma) migranten. Het plan situeert zich op diverse beleidsdomeinen zoals onderwijs, huisvesting, inburgering, tewerkstelling en gezondheidszorg. Het bestrijden van armoede en kansarmoede vormt een rode draad doorheen het plan. Zeker voor de Roma-migratie is dit relevant omdat de migratie van deze groep rechtstreeks terug te brengen is naar een aantal achterstandscriteria.

Ook lokaal niveau heeft het MOE(Roma)-beleid nauwe linken met het lokaal armoedebeleid, ingebed in het lokaal sociaal beleid. Een aantal acties uit dit plan zijn:

- De samenwerking met lokale welzijnsactoren zal versterkt worden,
- Er zijn aanspreekpunten MOE in de Vlaamse Overheid. Hierdoor krijgen lokale besturen en andere instanties en voorzieningen een adequaat antwoord op hun vragen met betrekking tot MOE
- Er is aandacht voor de MOE-thematiek in het lokaal integratiebeleid met hierbij bijzondere aandacht voor acties om ouderbetrokkenheid bij het schoolgebeuren te verhogen; samenlevingsproblemen te detecteren en bespreekbaar te maken, oplossingen te formuleren en aan probleempreventie te doen.
- Er worden zoveel mogelijk MOE/Roma- OCMW cliënten naar inburgeringstrajecten toegeleid. EU-burgers zijn prioritair rechthebbend wanneer ze een leefloon ontvangen.
- De samenwerking tussen OCMW en Onthaalbureau wordt versterkt. Om het samenwerkingsprotocol tussen OCMW's en het onthaalbureau beter op te volgen is een goede

elektronische gegevensuitwisseling noodzakelijk via de nieuwe Kruispuntbank inburgering (timing 2013).
- Scholen krijgen extra financiële middelen voor trekkende bevolking (o.a. Roma). Hierdoor is meer omkadering op maat op school.
- Aanstellen 'buurtstewards' in centrumsteden waar de concentratie van Roma-populatie hoog is (15 buurtstewards worden aangesteld in steden met hoge concentratie aan MOE/ROMA)

BUDGET & STAPPENPLAN
2011
Concrete uitwerking coördinatie en opmaak actieplan (o.a. afstemming VAPA). Goedkeuring op de Vlaamse Regering.
2012
Uitvoering actieplan.
750.000 euro op jaarbasis (termijn 4 jaar) voor aanwerving buurtstewards

1.5 Oproep ter bevordering van diversiteit binnen de mediasector

Verantwoordelijk: minister Lieten

De Vlaamse minister van Media wil de actoren in het medialandschap stimuleren om een doeltreffend diversiteitsbeleid te ontwikkelen dat impact heeft op het vlak van programmatie, personeelsbeleid, bereik en beeldvorming en lanceert daarom een oproep tot het indienen van projectvoorstellen ter bevordering van diversiteit binnen de mediasector. Diversiteit betekent behalve aandacht voor etnisch-culturele minderheden ook aandacht voor gender, seksuele identiteit, handicap, leeftijd en sociaal-economische status (armoede).Deze oproep heeft tot doel de mediasector te wijzen op zijn verantwoordelijkheid om te werken aan meer diversiteit op de werkvloer, in het aanbod en in het bereik. Een belangrijk aspect specifiek naar media toe is de beeldvorming omtrent diverse groepen, wat ook nauw samenhangt met diversiteit binnen het personeelsbestand. Een betere weerspiegeling van de maatschappij binnen de mediabedrijven, heeft gevolgen voor de manier waarop mensen "in beeld" komen. Wat betreft het bereik is het van groot belang ernaar te streven zo veel mogelijk mensen te bereiken met een herkenbaar aanbod.

BUDGET & STAPPENPLAN
2011
Lancering van de oproep ter bevordering van diversiteit binnen de mediasector, beoordeling & start projecten – budget: 684.000 euro

3.6 Jaarboek OASeS

Verantwoordelijk: minister Lieten

In 2011 handel de het Jaarboek van OASeS over gekleurde armoede. De focus op armoede in relatie tot migratie(verleden) en integratie laat weinig mensen onbewogen. De discussies leiden echter niet tot een eenduidige analyse en/of een onbetwist draagvlak voor beleid ten aanzien van de personen van buitenlandse herkomst. Bij de klassieke groepen van mensen in armoede is het oordeel over dat ze zelf alle schuld hebben aan hun situatie nooit veraf. In combinatie met een buitenlandse herkomst komen soms ook vooroordelen aan de oppervlakte, die voortkomen uit wantrouwen ten opzichte van het onbekende, onverdraagzaamheid, discriminatie of racisme. Dit moeilijke en delicate thema proberen we in dit Jaarboek vanuit verschillende perspectieven en genuanceerd te benaderen. We

presenteren nieuwe analyses die vermoedens bevestigen, maar ook nieuwe inzichten opleveren. Dit gebeurt op het vlak van de probleemanalyse en van mogelijke oplossingsstrategieën.

BUDGET & STAPPENPLAN
2011
Opmaak Jaarboek OASeS rond gekleurde armoede (Budget: 75.000 euro).
2012
Opvolging beleidsaanbevelingen geformuleerd in Jaarboek

3.7 Vlaams Steunpunt Beleidsrelevant Onderzoek Armoede

Verantwoordelijk: minister Lieten

Zie Punt 5 voor nadere toelichting. Een apart werkingsprogramma rond gekleurde armoede wordt voorzien in het vierjaren-programma.
Het VLAS plant een Kennisplatform rond allochtone armoede in 2012 om mee de opvolging van de beleidsaanbevelingen uit het Jaarboek te concretiseren.
Daarnaast wordt in het meerjarenprogramma onderzoek voorzien rond overlevingsstrategieën van mensen in armoede van buitenlandse afkomst, de rol van de middenveldorganisaties en de relaties met de hulpverlening.

BUDGET & STAPPENPLAN
2012
Organisatie Kennisplatform gekleurde armoede in de maand mei
2012-2014
Uitvoering meerjarenprogramma gekleurde armoede binnen VLAS

4. Het stimuleren van netwerkvorming tussen de verschillende hulpverlenende diensten

4.1. In samenwerking met de verenigingen waar armen het woord nemen, ontwikkelen de CAW's en instituten voor samenlevingsopbouw concrete acties om de toegankelijkheid van hun aanbod naar kwetsbare mensen te verhogen.

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen

Tal van organisaties die aangestuurd worden door de afdeling Welzijn en Samenleving werken met en voor mensen in armoede. Ze werken op het terrein soms samen, soms ook naast elkaar. Door gezamenlijke acties te plannen en uit te voeren, kunnen deze versterkt worden. De samenwerking tussen de organisaties en afstemming op elkaar kan hun werking voor mensen in armoede optimaliseren. We stemden de richtlijnen voor de beleidsplanning van de betrokken sectoren af, waarbij ze gezamenlijke acties in het kader van armoedebestrijding moesten opnemen. Tijdens de rest van de planperiode voeren ze de gezamenlijke doelstellingen uit.

Deze samenwerking wordt in de volgende jaren uitgebouwd met de andere dienst- en hulpverlenende organisaties op de eerste lijn.

BUDGET & STAPPENPLAN

Reguliere werking – behoort tot decretaal bepaalde opdrachten

4.2. Provinciale ronde kinderarmoede

Verantwoordelijk: minister Lieten

In samenwerking met de provinciebesturen organiseerde Vlaams minister Ingrid Lieten daarom een provinciale overlegronde kinderarmoede met alle lokale actoren. De lokale besturen staan het dichtst bij de mensen en kunnen de regierol opnemen van alle acties ter bestrijding van armoede op hun grondgebied, in samenwerking met alle relevante partners.

Tijdens deze dag lag de klemtoon op de uitwisseling van goede praktijkvoorbeelden in de strijd tegen kinderarmoede, met een focus op nul tot drie jaar. Het belang van samenwerken en netwerken werd benadrukt. Daarnaast heeft minister Lieten een budget van 1 miljoen euro vrijgemaakt om lokale initiatieven te ondersteunen. Tijdens deze ronde werd ook de projectoproep 'kinderarmoede bestrijden op lokaal niveau' officieel gelanceerd. Ook hier ligt de klemtoon op samenwerking en netwerking met alle betrokken actoren.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

- 1 mio euro ter ondersteuning van lokale initiatieven kinderarmoede
- Omwille van succes werd budget verhoogd tot 1.312.315 euro

2012

- Methodiekboek lokale aanpak kinderarmoede: 10.500 euro
- Nieuwe projectoproep ter ondersteuning van lokale initiatieven kinderarmoede
- Evaluatie lokale kinderarmoedeprojecten in samenwerking met het Vlaams Netwerk

4.3. Het "bredeschool-concept" wordt concreet invulling gegeven

Verantwoordelijk: minister Smet

Bepaalde doelgroepen, in het bijzonder de mensen die in armoede leven, krijgen onvoldoende kansen om volwaardig deel te nemen aan het maatschappelijke en politieke leven. Participatie van mensen in armoede op elk levensdomein moet gegarandeerd worden. Op school kan dat onder andere gerealiseerd worden door bredeschool-werking op te zetten waar alle leerlingen maximale ontwikkelingskansen krijgen. Brede school is een samenwerkingsverband, een netwerk van lokale organisaties (school, jeugdbeweging, cultuurcentrum, kinderopvang…) die samen hetzelfde doel voor ogen hebben. Kinderen en jongeren een brede leef- en leeromgeving aanbieden zodat elk kind zijn eigen talenten leert ontdekken en maximaal ontplooien. Het concept Brede school richt zich tot alle kinderen en jongeren, ook die in armoede leven. Zeker deze kinderen moeten de kans krijgen om via het bredeschool-concept sociale, sportieve en culturele vaardigheden te ontwikkelen die ze van thuis uit niet meekrijgen en waardoor ze kunnen participeren aan het maatschappelijke leven. Mensen in armoede moeten in voldoende mate kunnen participeren in elk levensdomein en voldoende kansen krijgen op een volwaardige participatie aan het maatschappelijke en politieke leven. Zo blijkt uit de proeftuinen Brede School – JEUGD dat drie van vijf proeftuinen specifieke acties nemen naar deze doelgroep vooral wat betreft financiële toegankelijkheid.

BUDGET & STAPPENPLAN
2011
Subsidiëring proeftuinen (100.000 €) en onderzoek uitgevoerd door Artesis Hogeschool Antwerpen (24.717 €)
2012
Subsidiëring proeftuinen (100.000 €)

4.4. Verbetering van de toegankelijkheid van de jeugdhulpverlening via integrale jeugdhulp en de bekendmaking van de 'brede instap'

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen

We willen een betere bekendheid van de (organisaties van de) brede instap bij organisaties, diensten en voorzieningen die in contact komen met potentiële cliënten van de jeugdhulp. 'Bekendmaking van de brede instap' is een opdracht van de netwerken rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. Die communiceren op geregelde tijdstippen over de brede instap in hoofdzaak tav. intermediairen van de jeugdhulp. Rechtstreekse communicatie met (potentiële) cliënten over het hulpaanbod gebeurt in hoofdzaak door de sectoren jeugdhulp zelf. Integrale Jeugdhulp ontwierp uniforme communicatiedragers (affiches, kaartjes en een brochure) waarvan netwerken gebruik kunnen maken om hun aanbod te communiceren. In overleg met het Vlaams Netwerk willen we nagaan hoe integrale jeugdhulp kan bijdragen in een goede toegankelijkheid van jeugdhulpverlening voor mensen in armoede. Het Vlaams Netwerk blijft daarnaast in de Vlaamse adviesraad integrale jeugdhulp zetelen.

BUDGET & STAPPENPLAN
2010
a) Netwerken beslissen zelf wanneer zij communiceren. Elk netwerk heeft wel de opdracht om dit periodiek te doen. Concrete communicatieacties in de diverse netwerken zijn terug te vinden in de praktijkrapportages rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp voor het managementcomité Integrale Jeugdhulp.
50.000 euro verdeeld over de 6 regio's IJH

2011
a) Geen budget voorzien (bekendmakingsacties worden niet elk jaar herhaald). Indien mogelijk wordt gewerkt met rest van het materiaal.
2012
a) De netwerken RTJ beschikken over een beperkt budget om bekendmakingsacties te ondernemen. Zij beslissen zelf over de opportuniteit om dit budget in te zetten en waarvoor
b) Het Vlaams Netwerk plant een forumbijeenkomst rond integrale jeugdhulp in 2012. Op basis hiervan kan bekeken worden of er een VPAO georganiseerd moet worden.
2013
De regio's (de beleidsmedewerkers IJH) beschikken over een budget dat kan worden aangewend voor deze acties. Het is aan de regio om te bepalen hoe en op welke schaal de communicatie moet opgezet worden op basis van eerder opgedane ervaringen.
2014
De regio's (de beleidsmedewerkers IJH) beschikken over een budget dat kan worden aangewend voor deze acties. Het is aan de regio om te bepalen hoe en op welke schaal de communicatie moet opgezet worden op basis van eerder opgedane ervaringen.

4.5 onderzoek naar de situatie van kwetsbare jongvolwassenen

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen

Om het beleid voor jongvolwassenen verder vorm te geven, werd onder meer geput uit de resultaten van het vooronderzoek van Vettenburg, Roose en Hauspie. Vanuit het kader van het actieplan jongvolwassenen rondde het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in 2011 volgende acties af:

- binnen de centra voor algemeen welzijnswerk werd er een versterking van de rechtstreeks toegankelijke hulp voor plus 15-jarigen gerealiseerd.
- om jongeren te behoeden voor schuldoverlast kreeg het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling de opdracht om binnen een meerjarig preventieplan specifieke acties voor jongvolwassenen uit te werken.
- er werd een analyse gemaakt van regelgevende en andere knelpunten die hulp op maat van jongvolwassenen in de weg staan.
- er werd verder gezocht naar hulpverleningsmodellen die moeten bijdragen aan het realiseren van continue en gecoördineerde ondersteuning op maat van kwetsbare jongvolwassenen.
- het aanbod begeleid zelfstandig wonen (bijzondere jeugdbijstand) kende een uitbreiding.

Een gerichte aanpak van de problematiek van maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen vraagt vooral ook samenwerking tussen alle bevoegde overheden. Dit werd gerealiseerd via volgende acties:

- binnen de projecten wonen-welzijn zijn er een aantal samenwerkingsprojecten voor kwetsbare jongvolwassenen opgenomen.

Het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin verleende haar samenwerking aan de analyse die het steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting maakte over het bestaande verband tussen dakloosheid en een instellingsverleden in de bijzondere jeugdzorg. Binnen deze oefening formuleerde het beleidsdomein WVG een reeks aandachtspunten die buiten de bevoegdheden van het eigen beleidsdomein liggen.

Binnen het VAPH heeft een taskforce 'jong-volwassenen' concrete verbeteracties opgelijst zodat een betere overgang gerealiseerd kan worden tussen jongeren- en volwassenenhulpverlening binnen het VAPH. De verbeteracties worden in de komende jaren uitgevoerd.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

April 2010: oplevering rapport "vooronderzoek kenmerken en hulp- en dienstverleningsbehoeften van maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen".

24 633,26 euro (incl. BTW)

2011

Om het beleid voor jongvolwassenen verder vorm te geven, werd onder meer geput uit de resultaten van het vooronderzoek van Vettenburg, Roose en Hauspie. Vanuit het kader van het actieplan jongvolwassenen rondde het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in 2011 volgende acties af:

- Binnen de centra voor algemeen welzijnswerk werd er een versterking van de rechtstreeks toegankelijke hulp voor plus 15-jarigen gerealiseerd.
- Om jongeren te behoeden voor schuldoverlast kreeg het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling de opdracht om binnen een meerjarig preventieplan specifieke acties voor jongvolwassenen uit te werken.
- Er werd een analyse gemaakt van regelgevende en andere knelpunten die hulp op maat van jongvolwassenen in de weg staan.
- Er werd verder gezocht naar hulpverleningsmodellen die moeten bijdragen aan het realiseren van continue en gecoördineerde ondersteuning op maat van kwetsbare jongvolwassenen.

Een gerichte aanpak van de problematiek van maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen vraagt vooral ook samenwerking tussen alle bevoegde overheden. Dit werd gerealiseerd via volgende acties:

- binnen de projecten wonen-welzijn zijn er een aantal samenwerkingsprojecten voor kwetsbare jongvolwassenen opgenomen.

Het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin verleende haar samenwerking aan de analyse die het steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting maakte over het bestaande verband tussen dakloosheid en een instellingsverleden in de bijzondere jeugdzorg. Binnen deze oefening formuleerde het beleidsdomein WVG een reeks aandachtspunten die buiten de bevoegdheden van het eigen beleidsdomein liggen.

2012

- Dit jaar staat in het teken van volgende acties:
  De verschillende jeugdhulpsectoren zullen op basis van de analyse van regelgevende en andere knelpunten verder werken aan gerichte acties om jongeren beter voor te bereiden op de overstap naar meerderjarigheid.
  Een werkgroep zal beleidsadviezen formuleren over de verdere afstemming van de werkvorm Begeleid Zelfstandig Wonen binnen de bijzondere jeugdzorg,het algemeen welzijnswerk en de sector voor personen met een beperking.
- Na de grote belangstelling voor de studiedag in november 2010 zal het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in het najaar van 2012 een tweede studiedag over, maar vooral ook voor en door jongvolwassenen organiseren. Het Departement WVG zal daarvoor nauw samenwerken met jongvolwassenen die een stem geven aan jongeren met ervaring in de jeugdhulp (bv. Nevermind).

4.6 Peer reviews rond Lokaal Clientoverleg en outreachend werken

Verantwoordelijk: minister Lieten

In het najaar 2011 starten we met de voorbereiding van de organisatie van een peer review rond coördinatie van gezinsondersteuning op basis van het model Lokaal CliëntOverleg, uitgevoerd in diverse gemeenten in Vlaanderen, aangevuld door vergelijkbare praktijken uit Nederland. Sommige cliënten hebben te kampen met een zware en gediversifieerde problematiek en zijn gekend bij vele verschillende hulpverleners. In het belang van de cliënt is het noodzakelijk dat deze op de hoogte zijn

van elkaars acties. Het werken vanuit een gedeelde analyse van het probleem laat toe om een omvattend hulpverleningsaanbod te ontwikkelen, waarin duidelijke taken en verantwoordelijkheden worden afgesproken. Deze methodiek draait in essentie om de uitbouw van een netwerk van ruime sociale dienstverlening rond de betrokken cliënt waarin alle betrokken actoren als sociale werkers, poetshulp, iedereen die aan huis komt, in opgenomen zijn. Kernbegrippen hierbij zijn outreachend werken en een proactieve dienstverlening. Dit model wordt ook in een proefproject wetenschappelijk begeleid.

In het kader van methodiekvernieuwing willen we bekijken via peer review of en hoe we, in overleg met de Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn, het lokaal cliëntoverleg kunnen verankeren in het armoedebestrijdingsbeleid.

BUDGET & STAPPENPLAN

2012

- Na evaluatie wordt onderzocht in welke mate de werkingen kunnen geïmplementeerd worden in de reguliere werking.
- De peerreview is gepland op 21 februari 2012.

5. Het bijsturen van kennis van armoede bij opleidingsverstrekkers

5.1. We ondersteunen vormingsinitiatieven en stimuleren hun onderlinge samenwerking en afstemming van hun aanbod, zodat ze een zo breed mogelijke waaier van publieke en private organisaties, bedrijven en verenigingen bereiken.

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen

Er zijn heel wat organisaties die op het terrein vorming over armoede aanbieden en hiertoe een subsidie vanuit het beleidsdomein WVG krijgen. Elk vormingsinitiatief heeft zijn eigen specificiteit en meerwaarde. Door de verschillende initiatieven wordt een waaier van diensten aangeboden, die vaak complementair zijn aan elkaar: vorming, training, coaching, advies, consult, ondersteuning, supervisie, begeleiding,…. Ongetwijfeld zijn er ook overlappingen en elementen die beter op elkaar afgestemd kunnen worden.

Welzijnszorg voor het project Armoede In-Zicht (in samenwerking met het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het woord nemen), de Karel De Grote-Hogeschool voor het initiatief Bind-Kracht, De Link voor het project Teams voor Advies en Ondersteuning en CEDES voor haar werking rond WVG-thema's hebben op vraag van de bevoegde ministers een samenwerkingsovereenkomst opgesteld waarin overleg-, samenwerkings- en profileringsafspraken gemaakt worden. Deze samenwerking realiseert zowel een efficiëntere inzet van middelen als een duidelijkere positionering van de werking en het overzichtelijker maken van het aanbod voor geïnteresseerde organisaties op het terrein.

BUDGET & STAPPENPLAN
Jaarlijks
Ondersteuning vormingsaanbieders: 229.000 euro

5.2. Praktijkgerichte armoedevorming voor culturele aanbieders

Verantwoordelijk: minister Schauvliege

De praktijkgerichte armoedevorming wil culturele aanbieders meer inzicht bieden in de complexe leefwereld van de armoedeproblematiek en mechanismen van sociale uitsluiting. In een vormings- en intervisietraject wil het organisaties stimuleren om een draagvlak te creëren binnen de organisatie, om de drempels aan te pakken waar mensen in armoede mee geconfronteerd worden en cultuur op maat aan te bieden. Het materiaal dat voortvloeit uit dit traject krijgt vorm in een praktijkgericht vormingspakket waar andere culturele actoren mee aan de slag kunnen gaan.

BUDGET & STAPPENPLAN
2011
25.000 euro
Najaar 2011 voorstelling op VPAO
2012
Locus bekijkt i.s.m. het Vlaams Netwerk hoe men hiermee verder aan de slag kan gaan.

5.3. Initiatieven gericht op sensibilisering, expertiseuitwisseling en competentieverhoging bij leerlingen en professionals in onderwijs

Verantwoordelijk: minister Smet

1) Poverty Is Not a Game of PING, een serious game voor secundaire scholen, is een initiatief van de Koning Boudewijnstichting en het Interdisciplinair Instituut voor Breedbandtechnologie. PING wil:

   - Bewustmaking creëren rond het gebruik van serious games in het onderwijs, zeer specifiek rond het gebruik van games om complexe, sociale problemen - met name de armoedeproblematiek - te bespreken met leerlingen.

De Vlaamse overheid co-financiert het project en staat in voor de verspreiding en promotie van het game in Vlaamse scholen, de ontwikkeling van de didactische handleiding enz.

2) Tijdens het Belgische Voorzitterschap van de Europese Unie organiseerde de minister een grote onderwijs- en vormingsconferentie, "De cirkel van ongelijkheid doorbreken: sociale inclusie in en door onderwijs" (28-29/09/2010 te Gent) Deze conferentie bracht Europees, nationaal en regionaal beleid en modellen van goede praktijk voor het voetlicht, waarbij gelijkheid en inclusie worden bevorderd op alle onderwijsniveaus (voorschools, leerplicht-, hoger en volwassenenonderwijs."terugdringen van ongelijkheid en exclusie nog altijd een belangrijke uitdaging vormt. Dat terugdringen doelt zowel op structurele veranderingen als op extra ondersteuning voor leerlingen of studenten die meer kans op uitsluiting lopen

3) Student tutoring wordt als praktijk verankerd in hoger onderwijs en in de lerarenopleidingen. Leerlingen (uit de kansarme doelgroep) worden door studenten regelmatig begeleid in competentie-ontwikkeling inzake 'leren leren'. Studenten leren van dichtbij hoe kinderen uit kwetsbare gezinnen school ervaren en welke hun noden zijn. Maar ook de betrokken schoolteams hebben hier voordeel bij. Voorzien budget 115.000 euro

4) Scholen en CLB's worden aangemoedigd om laagdrempelig te communiceren via:
   - tips en praktijkvoorbeelden verspreiden: bijv. XTR-strong, Klasse voor Leraren, Edulex, Schooldirect/lerarendirect…
   - laagdrempelig communicatiemateriaal ter beschikking stellen: bijv. brochure CLB in 15 vragen, affiches van Klasse voor Ouders…
   - kennis over armoede verspreiden: bijv. Eerste Lijn Kansarmoede
   - een netwerk uitbouwen van intermediairs waarmee scholen kunnen samenwerken: opbouwwerkers, verenigingen, sociale werkers, zorgleraren, GOK-leraren… Dit netwerk onderhouden we actief via een nieuwsbrief voor intermediairs Klasse XTR Strong

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

- Game PING verspreiden en promoten in de Vlaamse scholen via Klasse ea onderwijsmedia, de ontwikkeling van een didactische handleiding bij het game financieren en de game lanceren tijdens een conferentie op 20/10/2010 – totaal 25.000 euro
- Europese conferentie op 28 en 29 september 2011 – totaal 160.000 euro

2011

- Goedkeuring regelgevend kader ivm student tutoring(verzameldecreet juli 2011, Besluit van de Vlaamse regering september 2011), toekenning subsidie aan projecten (oktober 2011 – budget 115.000 euro)

2012
- Toekenning subsidie aan projecten (voorjaar 2012 – budget nog te bepalen) tot verderzetting student-tutoring
- Er wordt een VPAO gepland met het Netwerk en de onderwijsaanbieders, gezien de vrijheid van onderwijs en de grenzen van het beleid in deze.

5.4 Oproep stimuleringsregeling mediawijsheid

Verantwoordelijk: minister Lieten

De Vlaamse minister, bevoegd voor het mediabeleid, wil de actoren actief op het vlak van mediawijsheid stimuleren om doeltreffende activiteiten op te zetten die op Vlaams niveau impact hebben op het vlak van opleiding, methodieken, veilig en verantwoord mediagebruik en beeldvorming. Met deze oproep wil de Vlaamse minister bevoegd voor het mediabeleid kandidaten aanmoedigen om hierop in te zetten.

Deze oproep past in het beleid dat de Vlaamse minister, bevoegd voor het mediabeleid, ontwikkelt inzake mediawijsheid (cf. de Beleidsnota Media 2009-2014 en de Beleidsbrief Media 2010-2011). De missie van het beleid inzake mediawijsheid is alle burgers vandaag en morgen in staat stellen om zich bewust, kritisch en actief te kunnen bewegen in een steeds meer gemediatiseerde samenleving. Dit moet de positie van burgers in de maatschappij versterken en/of bijdragen aan hun persoonlijk welbevinden.

Om deze missie te bereiken legt het beleid de focus op het verhogen van de competenties inzake mediawijsheid van burgers, waarbij deze competenties moeten worden gezien als een samenspel van kennis, vaardigheden en attitudes. De steun kan worden verleend aan projecten die zich richten op volgende doelgroepen: vormingsverstrekkers, kinderen, jongeren, mensen met een handicap, mensen met een etnisch-culturele diverse achtergrond, mensen in armoede en senioren, en zich daarenboven focussen op een aantal beleidsdoelstellingen. Mensen in armoede genieten prioritaire aandacht i.k.v. deze stimuleringsregeling.

Budget en stappenplan
2011
Lancering van de oproep, beoordeling van de projecten in najaar 2011.
2012
Operationalisering projecten 2012-2013.
Budget oproep: 650.000 euro

5.5 Project 'Media en Armoede' van Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen

Verantwoordelijk: minister Lieten

Media spelen een belangrijke rol inzake de beeldvorming over armoede en mensen in armoede. Zoals wordt gesteld in het Vlaams Actieplan voor Armoedebestrijding, wordt de schuld van armoede al te vaak bij de mensen zelf gelegd, omdat men de diepere oorzaak, armoede, niet (her)kent. Deze doelgroep heeft daarnaast specifieke behoeften inzake mediawijsheid. Gebrek aan mediavaardigheden en –bewustzijn zijn immers eveneens al te vaak (extra) drempels voor mensen in

armoede. Om aan deze noden tegemoet te komen wordt aan het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen de opdracht gegeven om op vier terreinen actie te ondernemen: het opzetten van een overlegplatform '*Media en armoede'*; het inrichten van een vormingsaanbod rond beeldvorming over armoede voor mediamakers; het inrichten van een vormingsaanbod inzake mediawijsheid voor mensen in armoede en het bekendmaken van de expertendatabank van de Vlaamse overheid bij ervaringsdeskundigen in de armoede en bij armoedeverenigingen.

Budget en stappenplan
2011
Toekenning opdracht in najaar 2011
2012
Operationalisering project
Budget 65.000 euro (incl. BTW)

6. Valoriseren van onderzoek over armoede: Oprichting Vlaams Steunpunt Armoede (VLAS)

Verantwoordelijk: minister Lieten

Om de horizontale doorbraken (het verhogen van de financiële slagkracht van de laagste inkomenstrekkers, verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting blijven verzamelen, kennis over armoede breed verspreiden, expliciete keuze om armoede te bestrijden en een duurzame coördinatie van de armoedebestrijding via beleidsnetwerken) te realiseren, is een krachtige en kritische onderbouwing en opvolging noodzakelijk. Dit initiatief heeft als doel te komen tot een coördinatie en afstemming van de kennis en informatie over armoede en van de instrumenten die ter beschikking staan van het beleid, waaronder de armoede-indicatoren en armoedetoets, het onderzoek.

Een wetenschappelijke onderbouwing van het armoedebeleid is van groot belang. Daarom werd beslist om voor het eerst met betrekking tot armoede in Vlaanderen een Steunpunt Beleidsrelevant Onderzoek op te richten waarbinnen alle academische kennis die voorhanden is, wordt gebundeld. Dit betekent een absolute doorbraak en is onmiskenbaar een grote stap voorwaarts. Dit initiatief heeft als doel te komen tot een coördinatie en afstemming van de kennis en informatie over armoede en van de instrumenten die ter beschikking staan van het beleid, waaronder de armoede-indicatoren en armoedetoets. Ook onderling tussen de verschillende Steunpunten die worden opgericht, kan er tot een geïntegreerde benadering gekomen worden van de armoedeproblematiek. In 2011 werd een oproep uitgeschreven voor de oprichting van een Steunpunt Beleidsrelevant Onderzoek Armoede. Hierop werd ingetekend door een consortium van de belangrijkste academische instellingen uit Vlaanderen waardoor er een historische overeenkomst is ontstaan waarbinnen alle kennis gebundeld wordt en waarbij gericht wordt ingezet op de belangrijkste dossiers binnen het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid. Belangrijk is dat het Vlaams Netwerk mee in de stuurgroep zit en dat er ruimte is voor actie-onderzoeken met inbreng van mensen in armoede zelf.

BUDGET & STAPPENPLAN
Jaarlijks
600.000 euro
2012
Opmaak meerjarenplan
Extra budget 62.327,21 euro

7. De realisatie van een voldoende kwalitatief toegankelijk aanbod van schuldhulpverlening

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen

De problematiek van overmatige schuldenlast groeit in Vlaanderen. De erkende instellingen voor schuldbemiddeling worden dan ook geconfronteerd met steeds meer aanvragen. Zij kunnen deze dossiers niet allemaal op een kwaliteitsvolle manier behandelen binnen hun huidige reguliere middelen.
Door een financiële ondersteuning kunnen erkende instellingen meer tijd spenderen aan de dossiers en de kwaliteit van de begeleiding verhogen. Tevens kunnen ze hun wachtlijsten wegwerken.

In afwachting van het onderzoek dat mogelijke pistes moet aanreiken, kunnen personeelsleden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling goedkoper vorming volgen bij het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling.

Naast de hefbomen waarover de OCMW's en de CAW's beschikken om hun verantwoordelijkheid op te nemen in het kader van de toenemende schuldenproblematiek zal de Vlaamse Regering voorzien in subsidies waarop regionale samenwerkingsverbanden (CAW-regiogrootte) van erkende instellingen voor schuldbemiddeling vanaf 2012 beroep kunnen doen wanneer ze, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbaren:

- samen een voldoende toegankelijk, bereikbaar en beschikbaar aanbod van geïntegreerde budget- en schuldhulpverlening aanbieden;
- cliënten via kwalitatieve hulpverlening en passende motiveringstechnieken (leren) in staat stellen om zelf verantwoordelijk te zijn voor hun budgetmanagement;
- preventie-initiatieven nemen en nazorg voorzien om het risico op (herval in) schuldoverlast te voorkomen.

In 2011 kunnen regionale samenwerkingsverbanden van erkende instellingen beroep doen op projectmiddelen die 'kwaliteitsbevorderend werken en/of het leren omgaan met budgetmanagement' stimuleren en waarvan de methodieken geïntegreerd moeten worden in de doelstellingen voor een structurele subsidiëring. Vanaf midden 2012 worden deze middelen recurrent. In overleg met het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord nemen zal bekeken worden in welke mate de betrokkenheid van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen kan gerealiseerd worden en in welke mate dit een criterium kan zijn voor de subsidiering van regionale samenwerkingsverbanden van erkende diensten voor schuldbemiddeling.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

Personeelsleden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling kunnen goedkoper vorming volgen bij het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling.
Onderzoek naar de organisatie van erkende instellingen voor schuldbemiddeling is opgestart op 1 mei 2010. Stuurgroep ging door op2/6/2010en 13/10/2010.
Budget: 131.906,70 euro (vorming, 01/12/2009 – 31/12/2011) / 77.894 euro (onderzoek)

2011

Personeelsleden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling kunnen goedkoper vorming volgen bij het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling.
Tussentijds onderzoeksrapport opgeleverd op 31 januari 2011, eindrapport beschikbaar juli 2011.Op basis van rapport werd een financieringskader uitgewerkt en voorgesteld aan de betrokken partners (VVSG, het Vlaams netwerk VWAWN en SAW/FACAW) Budget: 131.906,70 euro (vorming, 01/12/2009 – 31/12/2011); 500.000 euro (projectsubsidies)500.000 euro (projectsubsidies)

2012

Evaluatie van de projectsubsidies en overleg met Federatie CAW's, VVSG en het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen omtrent de structurele financiering van regionale samenwerkingsverbanden.

Recurrente subsidiëring van de samenwerking en het waarborgen en het stimuleren van de kwaliteit van de schuldbemiddeling. Budget: 750.000 euro **2013 en 2014** Recurrente subsidiëring van de samenwerking en het waarborgen en het stimuleren van de kwaliteit van de schuldbemiddeling. Budget: 1.250.000 euro.

8. Het realiseren van een Vlaamse vrijetijdskaart

Verantwoordelijk: minister Schauvliege

We gaan na of een algemene Vlaamse vrijetijdspas wenselijk en haalbaar is. Hiervoor is een proefproject van start gegaan. Het proefproject in de regio Aalst wil meer mensen stimuleren om deel te nemen aan het brede vrijetijdsaanbod en heeft specifieke aandacht voor de drempels die mensen in armoede daarbij ondervinden. De *UiTPAS*, zoals hij wordt genoemd, wil mensen in armoede in contact brengen (individueel of in groep) met het vrijetijdsaanbod in hun regio en daarbuiten, en vervolgens stimuleren om de kennismaking om te zetten in herhaalgedrag. Om dit te bereiken is toeleiding naar het bestaande aanbod in samenwerking met de doelgroep-partner essentieel. Het proefproject start met de opbouw van de technische onderbouw, de zogenaamde demonstrator die vervolgens wordt getest en geïmplementeerd in de pilootregio. In de loop van 2012 gaat een Vlaamse stuurgroep van start om het pilootproject op te volgen en de implementatie in andere regio's in Vlaanderen voor te bereiden.

Het ontwikkelen van de UiTPAS mag niet los gezien worden van het ontwikkelen en ondersteunen van toeleiding. Daarom worden er twee werkgroepen opgericht die enerzijds de ontwikkelingen van het proefproject van de UiTPAS van nabij opvolgen en als klankbordgroep fungeren m.b.t. de prioritaire doelgroep, mensen in armoede. Anderzijds onderzoeken zij ook welke handvaten er in het werkveld zijn om toeleiding effectief te kunnen realiseren.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

445.000 euro (voorbereiding, ontwikkeling & testing van de technologische onderbouw, integratie kansenpas en voorbereiding implementatie)

2012

540.000 euro (implementatie fase I vrijetijdspas in pilootregio)

Kabinet start in samenwerking met de sector aan het creëren van een draagvlak voor de geplande uitrol.

2013

540.000 euro (implementatie fase II vrijetijdspas in pilootregio) - Evaluatie proefproject en participatiedoelstellingen in functie van de keuze voor al dan niet uitbreiding op Vlaamse schaal

2014

Na positieve evaluatie van het proefproject: uitrol in Vlaanderen

9. Kostenbeheersing in het secundair onderwijs

Verantwoordelijk: minister Smet

In het Pact 2020 werd bepaald dat tegen 2020 elk gezin in Vlaanderen minstens een inkomen heeft dat de Europese armoederisicodrempel bereikt. Hoewel inkomen grotendeels een federale bevoegdheid is, kan Vlaanderen zeker ook een rol spelen om de besteedbare inkomens van mensen in armoede te verhogen. De inkomensselectieve schooltoelage is daarvoor een geschikt instrument, en draagt bij aan het terugdringen van onbetaalde schoolfacturen (realisatie tegen 2014 in functie van de budgettaire middelen).

Rond kostenbeheersing plant het kabinet een aantal sensibiliserende acties naar scholen en oudervereniging en i.s.m. KBS. In de nieuwe beheersovereenkomst met de Koepel van de Oudervereniging en is het werken rond kostenbeheersing een aandachtspunt.

Na de hervorming van het secundair onderwijs, wil men proberen zicht te krijgen op de kosten per studierichting. Dan kan nagegaan worden of bv. de toelage aangepast kan worden aan de studierichting, en of een maximumfactuur voor de eerste graad van het secundair onderwijs een mogelijkheid zou kunnen zijn.

BUDGET & STAPPENPLAN
2012
Conceptnota februari 2012

10. Het realiseren van een duurzame toeleiding tot de arbeidsmarkt via bijvoorbeeld geïntegreerde werk - welzijnstrajecten, maar ook arbeidszorg en het wegwerken van werkloosheidsvallen

10.1. Arbeidszorg

Verantwoordelijk: minister Van den Bossche, Muyters en Vandeurzen

In het regeerakkoord werd het engagement genomen om een nieuw beleidskader te creëren rond arbeidszorg . Dit engagement werd herhaald in de beleidsnota's van de ministers van Werk, Sociale Economie en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. In het licht van de bestaande diversiteit aan arbeidszorginitiatieven op het terrein, zowel naar inhoud, subsidiekanalen als betrokken beleidsniveaus, opteren we voor een beleidskader dat vertrekt van de noden van personen die niet, niet meer of nog niet in staat zijn om betaalde arbeid te verrichten. We beogen daarbij een bundeling van de "werk- en welzijnskrachten" in operationeel uitgetekende W-kwadraat-trajecten. Daarbij passen we de doelstellingen en verwachtingen, verwoord in de adviezen of voorstellen van de Commissie Diversiteit, de Rondetafel arbeidszorg, de Vlaamse federaties van beschutte werkplaatsen (VLAB) en sociale werkplaatsen (SST) alsook de gespecialiseerde trajectbepaling - en begeleiding (GTB) maximaal in. Met het nieuwe beleidskader willen we personen die niet, niet meer of nog niet in staat zijn om betaalde arbeid te verrichten ondersteuning op maat bieden om hen optimaal te laten participeren in onze maatschappij, indien mogelijk op de arbeidsmarkt. We bouwen daarvoor verder op de ervaringen met de huidige samenwerking tussen werk en welzijn. We willen de aanpak zo beschrijven dat ze geldt als referentie(kader) voor al wie arbeidszorgactiviteiten uitoefent en aanbiedt.

In dit verband zoeken we met het W2-traject ook aansluiting bij relevante parallelle evoluties, en dat in beide betrokken beleidsdomeinen. Twee voorbeelden: in het decreet Maatwerkbedrijven in de Sociale Economie zal de mogelijkheid voorzien worden dat maatwerkbedrijven die dergelijke plaatsen organiseren, dat (kunnen) doen binnen het hierna uitgetekende W2-kader. Daarnaast willen we de link versterken met de evoluties in de geestelijke gezondheidszorg naar zorgcircuits en zorgnetwerken, beter bekend als de artikel 107 hervormingen. In deze hervorming naar een betere geestelijke gezondheidszorg wordt er expliciet aandacht besteedt aan psychosociale rehabilitatiemodellen die personen met psychische en psychiatrische problemen in staat moeten stellen om zich te re-integreren in de maatschappij en het beroepsleven.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

- Reguliere werking
- De conceptnota werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op **1 juli 2011**
- Tegen **2014** zal de nieuwe regelgeving in werking treden

2012

In het kader van de alternatieven voor de jobkorting worden 400 extra trajecten voorzien om de doorstroming vanuit arbeidszorg naar de reguliere arbeidsmarkt te verhogen (zie hieromtrent ook budget en stappenplan onder 10.2)

10.2.Werk - welzijnstrajecten

Verantwoordelijk: minister Muyters

Werkzoekenden in armoede krijgen een geïntegreerd werk-welzijnstraject aangeboden waarbij de werk-welzijnsconsulent naast de focus op tewerkstelling of opleiding, ook welzijn (heel breed) meeneemt. In het kader van het werk- en investeringsplan focust de VDAB op uitkeringsgerechtigde werklozen, zijnde gezinshoofden categorieA al dan niet met kinderlast. In deze categorie van werkzoekenden zitten ook alleenstaande ouders. Ook leefloners en werkzoekende in budgetbegeleiding kunnen participeren aan deze werk-welzijnstrajecten.

Werkzoekenden die participeren aan deze trajecten hebben geen uitgesproken medische, mentale, psychische of psychiatrische problematiek en hebben voldoende arbeidsmotivatie. Werkzoekenden geven voldoende aan dat het verwerven van een inkomen een mogelijkheid is om uit de armoede te geraken en waarvan vermoed wordt dat zij binnen een periode van 1 à 18 maanden, kunnen doorstromen naar een opleiding en/of tewerkstellingstraject.

De werk-welzijnsconsulent van de VDAB neemt het individueel luik ter harte .Omdat we weten dat groepswerking versterkende en emancipatorisch kan werken voor de doelgroep is er ook een participatief groepsluik op touw gezet. Dit groepsluik wordt opgenomen door partners. Hiervoor werd een algemeen offerte gelanceerd.

De werk-welzijnsconsulent vertrekt vanuit volgende handelingsprincipes:

- Een ankerfiguur (vertrouwenspersoon) die de werkzoekende opvolgt en ondersteunt, zowel op de welzijnsgebieden (heel breed gedefinieerd) als het in kaart brengen van dromen, verwachtingen, en competenties in functie van een tewerkstelling.
- Een op-maat-aanpak- in functie van het individu en de gezinscontext.
- Een positieve aanpak: vanuit een positieve invulling op activering en welzijn, die de keuze mogelijkheden van de werkzoekende respecteert
- Een integrale en gestructureerde aanpak, over de verschillende levensdomeinen heen waarbij de werk-welzijnsconsulent gaat ankeren, schakelen naar de correcte hulp-en/of dienstverlening, en daar waar nodig, eerstelijnswerk opneemt. In dit luik onderschrijven we het belang van een goede samenwerking en dienstoverschrijdende aanpak en afstemming vertrekkend vanuit ieders expertise, kennis en krachten.
- Een gecoördineerde aanpak(inclusief arbeid), in overleg met verschillende hulp-en/of dienstverlening naar aanleiding van het in kaart gebrachte welzijnsnetwerk dat zich rond de werkzoekende in armoede heeft uitgetekend
- Een krachtgerichte, participatieve aanpak waarbij ingespeeld wordt op de mogelijkheden, interesse en competenties van de werkzoekende, maar met de ultieme focus op tewerkstelling- en/of competentieversterking.

Willen we armoede het hoofd bieden, dan moeten we uitdagende wegen durven bewandelen en geïntegreerd, krachtgericht samenwerken. De synergie tussen verschillende organisaties en actoren is een noodzakelijke stap in het verbeteren van de leefomstandigheden van de gekwetste burger levend in armoede. Om de samenwerking tussen de verschillende diensten te faciliteren werden er stuurgroepen opgericht waarin verschillende (welzijns)actoren, maar ook arbeidsmarktactoren participeren. De studie naar de duurzame tewerkstelling van mensen in armoede (HIVA – Vlaams Netwerk) zal ongetwijfeld nog bijkomende inzichten en kennis aanleveren.

Opstart van 300-450 integrale werk-welzijnstrajecten voor werkzoekenden in armoede in de periode 2010-2011. Toestand eind juni 2011 (stuurboarding VDAB) Er zijn momenteel 334 individuele werk-welzijnstrajecten opgestart. Het groepsluik startte eind april/begin mei. Er werden 138 werkzoekenden doorverwezen naar het groepsluik waarvan 98 werkzoekenden effectief deelnamen aan het groepsluik.

Het loopbaanakkoord en de alternatieven job-korting vormen in dit kader een versterking van het bestaande beleid en in beide akkoorden werden heel wat maatregelen afgesproken die uitvoering geven aan engagementen die werden opgenomen in het kader van het VAPA.

BUDGET & STAPPENPLAN
2010
360.000 euro voor de werk-welzijnstrajecten in het kader van armoede
2011
1.100.000 euro voor de werk-welzijnstrajecten in het kader van armoede
- De proeftuinen OCMW/VDAB worden geëvalueerd. We komen tot een meer systematische samenwerking tussen VDAB en OCMW.
Voor de proeftuinen VDAB – OCMW zijn er geen bijkomende budgetten voorzien.
- De structurele verankering van integrale trajectwerking naar werk voor mensen in armoede binnen de reguliere werking van de VDAB en/of haar bevoorrechte partners wordt onderzocht
2012
- Op 16/12/2011 hechtte de VR haar goedkeuring aan het ontwerp-VESOC-akkoord over de alternatieven voor de jobkorting. Concreet gaat het over volgende maatregelen:
  - Doorstroom uit sociale economie en uit arbeidszorg: + 400 trajecten arbeidszorg (budget 2012: 1.567.200 euro – 2013: 1.567.200 euro)
  - Trajecten voor personen in armoede: groeipad van minimum 500 W²-trajecten in 2012 en minimum 750 tot maximum 1200 in 2013 (budget 2012: 2.806.300 euro – budget 2013: 4.155.000 euro)
  - Uitbreiden IBO: geleidelijke optrekking tot 17.000 in 2014 (+5000 t.o.v. 2011) (budget 2012: 2.250.000 euro – 2013: 5.250.000 euro)
  - Uitbreiden curatieve IBO voor langdurig werklozen met complexe problematiek (voortraject, intensievere begeleiding, productiviteitspremie voor werkgever en flexibeler duurtijd): 300 in 2012 met een groeipad van 500 in 2014 (budget 2012: 3.600.000 euro – 2013: 4.800.000 à 7.200.000 euro)
- In het kader van het loopbaanakkoord worden extra maatregelen vooropgesteld om de ongekwlificeerde uitstroom te verminderen via meer investering in werkervaring.
  Ongekwalificeerde uitstroom: - werkervaringsprojecten: 2.500 in 2012 - 5.000 in 2013
  - werkplekleren: 1.000 in 2012 – 2.000 in 2013

10.3 Uitbreiding van de integrale werk-welzijnstrajecten voor mensen met medische, mentale, psychische en/of psychiatrische problematiek (MMPP)

Verantwoordelijk: minister Muyters

In uitvoering van het werkgelegenheid- en investeringsplan wordt het aantal activeringstrajecten voor de werkzoekenden met medische, mentale, psychische en psychiatrische problemen (MMPP) uitgebreid. De VDAB heeft de opdracht gekregen om op zoek te gaan naar geschikte partners in het domein van welzijn om deze personen met een medisch, mentale, psychische en/of psychiatrische problematiek (MMPP) niet in de kou te laten staan. Via de tender activeringszorg kwam binnen elke provincie een partnerschap tot stand met partners uit Welzijn en Werk, met als doel personen dichter bij de arbeidsmarkt te brengen.

BUDGET & STAPPENPLAN

2010

De tender activeringszorg (TAZ) ving aan op 1 september 2009. Via deze tender werden in 2010 op Vlaams niveau 1100 activeringsbegeleidingen uitgevoerd. Naar aanleiding van het werkgelegenheids- en investeringsplan werd de capaciteit activeringsbegeleidingen uitgebreid met 115 plaatsen (bovenop de 1100 begeleidingen) zodat specifieke aandacht kan besteed worden aan 2 MMPP-doelgroepen die op dit moment niet of onvoldoende gebruik kunnen maken van het bestaande aanbod van activeringszorg, nl. 65 werkzoekenden met een ZIV-statuut en 50 werkzoekenden met een OCMW-statuut.

2011

De tender activeringszorg werd verlengd in 2011. Op Vlaams niveau is opnieuw een contingent van 1100 activeringsbegeleidingen beschikbaar, aangevuld met 115 activeringsbegeleiding voor de twee specifieke doelgroepen wz met een ZIV-statuut en een OCMW-statuut. Er werd een MMPP-evaluatierapport opgemaakt dat opgevraagd kan worden bij VDAB (zie hieromtrent ook budget en stappenplan onder 10.2).

10.4 Creatie van kwalitatieve duurzame jobs op maat voor mensen in armoede, onder andere een sterke stijging van de jobs in buurtontwikkelingsdiensten

Verantwoordelijk: minister Van den Bossche

Bij de start van de legislatuur werden voor het beleidsdomein sociale economie enkele doelstellingen vooropgesteld die de sociale economie in Vlaanderen grondig zouden hervormen, nl. de creatie van de 2 pijlers 'maatwerk' en 'lokale diensteneconomie', de 'hervorming van de ondersteuningsinstrumenten' en een nieuw 'geïntegreerd kader arbeidszorg'. Naar aantal beperkt, naar impact een fundamentele en ingrijpende hervorming. We zijn bijna halverwege deze legislatuur en we mogen stellen dat de eerste resultaten concreet worden. De voorbije maanden werden enkele belangrijke stappen gezet:

1. De hervorming van de invoegbedrijven, sociale en beschutte werkplaatsen tot het nieuwe decreet 'maatwerken bij collectieve inschakeling'. Samen met de hervorming van de ondersteuningsinstrumenten is dit een fundamentele en zeer belangrijke wijziging van het landschap van de sociale economie. Op 21 oktober 2011 werd de conceptnota 'maatwerk' goedgekeurd door de Vlaamse Regering. De conceptnota vormt de basis voor het nieuwe decreet dat we in 2012 aan het Parlement willen voorleggen ter goedkeuring.
2. De bijsturing van het decreet lokale diensteneconomie. De beleidsaanbevelingen zijn klaar. We streven naar de goedkeuring van het decreet in 2012.
3. De hervorming van de ondersteuningsinstrumenten door een nieuw decreet ondersteuning in de sociale economie. Het nieuwe decreet ter ondersteuning van sociaal ondernemerschap werd op 8 februari 2012 goedgekeurd door het Vlaams Parlement.

In kader van het decreet Lokale diensteneconomie creëren we heel wat lokale diensten jobs voor en diensten naar mensen in armoede. Momenteel zijn er 284 VTE toegekend aan lokale diensten die specifieke activiteiten opzetten naar mensen in armoede (vb. buurtdiensten, sociale restaurants, samenlevingsopbouw, sociale toerisme,…). Dit komt neer op 12,8% van het totaal aantal toegekende VTE in de lokale diensteneconomie.

Daarnaast zijn er nog heel wat andere lokale diensten die zich niet specifiek richten naar mensen in armoede, maar het aanbod wel openstellen naar mensen in armoede zoals de buurtgerichte opvang, lokale mobiliteit- en klusdiensten, … Uitgaande van de beoogde doelgroep die deze diensten vooropstellen, worden er tot 740 VTE doelgroepwerknemers ingezet. Globaal gezien kan men stellen

dat een groot deel van de lokale diensten, de vroegere buurtontwikkelingsdiensten of buurt- en nabijheidsdiensten, een individuele dienstverlening opzetten voor en naar de zwakste doelgroepen.
Het groeipad voor de lokale diensteneconomie voor de periode 2011-2012 bedraagt 100VTE. Dit groeipad werd in februari 2012 toegekend. Het groeipad voor de periode 2013-2014 omvat nog eens extra 110 VTE. Binnen dit groeipad worden ook de lokale diensten die zich specifiek richten naar mensen in armoede opgenomen.

BUDGET & STAPPENPLAN
2012
Goedkeuring decreet LDE
Groeipad: 100 VTE
2013
Groeipad: 100 VTE
2014
Groeipad: 100 VTE

11 De realisatie van een substantiële automatische huursubsidie voor mensen die te lang op de wachtlijst staan, en de laagste inkomensgroepen

Verantwoordelijk: minister Vandenbossche

Door het beperkte aanbod sociale huurwoningen kunnen veel woonbehoeftige huishoudens niet binnen de sociale huisvesting terecht. De huurprijs van een kwaliteitsvolle woning op de private huurwoningmarkt is evenwel voor veel huishoudens met een beperkt of laag inkomen moeilijk of niet betaalbaar. Door de huursubsidie verkrijgen meer huishoudens met een laag inkomen toegang tot kwaliteitsvolle en betaalbare woningen, via het huren van woningen op de private huurmarkt en/of via het huren van een woning van een sociaal verhuurkantoor. Een verruiming van het huursubsidiestelsel wordt voorbereid. In het voorjaar van 2012 vindt de implementatie van het nieuwe stelsel plaats.

Het stelsel voor kandidaat-huurders voor een sociale huurwoning die langer dan 5 jaar op de wachtlijst staan werd op 27 mei 2011 principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Implementatie is voorzien in 2012. In het najaar wordt ook een evaluatie, met het oog op harmonisatie, van het reeds bestaande huursubsidiestelsel voorbereid.

Dit initiatief vormt onderdeel van het Vlaamse huisvestingsbeleid met een aantal pijlers die nieuw zijn, uitgebreid worden of geëvalueerd worden:

- De Vlaamse huurpremie voor mensen die 5 jaar of langer wachten is inderdaad een eerste concrete stap.
- Huursubsidies voor svk-huurders: aangezien het aantal svk-woningen volgens het decreet grond- en pandenbeleid met enorm moet stijgen tegen 2020, zal dit ook het aantal huursubsidies doen stijgen
- Huursubsidies voor mensen die verhuizen van een slechte naar een goede woning: dit systeem wordt geëvalueerd
- Huurgarantiefonds

Daarnaast zet de Vlaamse regering ook ondermeer prioritair in op sociale woningbouw, gratis dakisolatie voor huurders die het moeilijk hebben, een regeling met betrekking tot de huurgarantie en een verstrengde aanpak van huisjesmelkerij.

BUDGET & STAPPENPLAN
2012
Budget automatische huursubsidie: 8.768.454 euro
2013
Budget automatische huursubsidie: 8.971.762 euro
2014
Budget automatische huursubsidie: 8.668.999 euro

12 De versterking en uitbreiding van wijkgezondheidscentra

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen

Er komt een Ontwerpbesluit Samenwerkingsverbanden 1e lijn. In dit kader is een werkgroep opgericht die werkt aan kwaliteit en samenwerking op de 1e lijn (1e vergadering 8 februari 2012) en dit in opvolging van de Conferentie Eerstelijnsgezondheidszorg van eind 2010. Men zal hier kwaliteitscriteria opstellen die later kunnen evolueren naar erkenningscriteria. De wijkgezondheidscentra worden hierin opgenomen als samenwerkingsverband met als specifieke doelgroep mensen in armoede.

De wijkgezondheidscentra ondervonden problemen met betrekking tot de VIPA-financiering die recent werd weggewerkt.

De pilootprojecten rond eerstelijnspsychologische functie ontwikkelen een laagdrempelig en nabije geestelijke gezondheidszorg-aanbod. Bij de opstartende projecten binnen deze projectoproep zijn er 3 projecten waarbij wijkgezondheidscentra betrokken zijn. In het project van zorgregio Aalst vormt het wijkgezondheidscentrum de ankerplaats.

Er wordt onderzocht of er vanuit de koepel van wijkgezondheidscentra een expertisecentrum voor preventiemethodieken bij sociaal zwakkeren kan opgericht worden in samenwerking met de universiteiten.

Vanuit de vaststelling dat er zich een verhoogd risico voordoet bij mensen in armoede om slachtoffer te worden van ongezond gedrag (cfr. Voeding, beweging, alcohol, drugs,…) wordt een aantal pistes onderzocht om buurtgebonden preventiewerken te ondersteunen.

De regeling derdebetaler is een federale bevoegdheid maar Vlaanderen promoot deze regeling ondermeer via de lopende borstkankerscreening. Een uitbreiding van de toepassing van deze derdebetalersregeling wordt voorbereid voor de baarmoederhalskankerscreening en darmkankerscreening.

BUDGET & STAPPENPLAN

2011

In het kader van de gezondheidsbevordering en het dichten van de gezondheidskloof, zal er een RIA opgemaakt worden voor een nieuwe besluit van de Vlaamse Regering betreffende samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg. Het is de bedoeling om de wijkgezondheidscentra als specifieke organisaties op te nemen als onderdeel van dit besluit als organisaties met speciale expertise en specifieke opdrachten in de buurtgerichte gezondheidspromotie en eerstelijnszorg voor maatschappelijk kwetsbare groepen. Een oproep voor een piloot met een eerstelijnspsycholoog werd gelanceerd. Budget wordt nog op begroting 2011 vastgelegd (ongeveer 69 000 euro per jaar voor drie jaren).

Aan de vereniging voor wijkgezondheidscentra werd gevraagd een voorstel in te dienen om samen met universitaire centra een expertisecentrum voor preventiemethodieken voor mensen met lage SES op te richten.

2012

Een ontwerp besluit van de Vlaamse Regering betreffende samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg wordt opgemaakt met een specifiek luik voor de wijkgezondheidscentra.

In april wordt een overleg opgestart met de grote steden om via de techniek van klaverbladfinanciering te onderzoeken of preventiewerkers kunnen toegevoegd worden aan de wijkgezondheidscentra met als opdracht om een gezonde leefstijl via aangepaste methodieken aan te brengen bij de ingeschreven patiënten van het WGC en – in overleg met de stad – bij de populatie van een geografisch afgelijnd deel van de stad.

2013 De nieuwe erkenningen van samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg worden toegekend. **2014** De erkenningen van samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg worden opgevolgd.

HOOFDSTUK 3

✸

Actieprogramma Kinderarmoede 2012

Inleidend

Wil men een probleem effectief aanpakken, is het belangrijk om met een brede blik het probleem te analyseren op verschillende niveaus en oog te hebben voor de factoren die ermee samenhangen. We vergeten vaak dat 90% van een ijsberg zich onder het wateroppervlak bevindt, omdat enkel de top zichtbaar is. We moeten ons dan ook de vraag stellen: wat zien we en waarom zien we dat? We stellen bepaalde gebeurtenissen, problemen en ontwikkelingen vast maar onderliggend bevinden zich de patronen en structuren die deze verklaren en in stand houden. Als je die onderliggende structuren kent, kan je ook structureel beginnen ingrijpen[12].

Kinderarmoede leeft in Vlaanderen…Hoewel men zich heel wat bedenkingen zou kunnen maken bij de eerste zin, kan men niet anders dan deze vaststelling te onderschrijven. Het idee van een solidaire samenleving komt steeds meer en meer onder druk te staan omwille van verschillende evoluties (demografische evolutie, financieel-economische crisis). Deze evoluties hebben er in geheel Europa toe geleid dat lidstaten zich genoodzaakt zagen tot budgettair restrictieve maatregelen opdat men de nefaste effecten van deze evoluties tijdig zou kunnen ondervangen. Besparingen zijn doorheen Europa de leidraad geworden om deze crisisperiode en de effecten ervan te ondervangen. Overheden worden derhalve overal geconfronteerd met moeilijke beslissingen. De stelling dat iedereen zal moeten inleveren, is ondertussen een boutade geworden maar doet des te meer pijn wanneer je al over niet teveel beschikt. Dat ook kinderen hiervan het slachtoffer worden, raakt het hart en de toekomst van onze samenleving.

De verantwoordelijkheid die we als overheid dragen, is groot. Onze doelstellingen zijn ambitieus: Tegen het jaar 2020 moet er een halvering zijn van het aantal kinderen dat geboren wordt in armoede (Pact2020). Deze situatie vergt derhalve heel wat investeringen maar ook creativiteit en deskundigheid om deze ambitieuze doelstelling te behalen. Na een heel proces doorlopen te hebben, met als summum de Studio rond kinderarmoede die in de loop van de maand december 2011 werd georganiseerd, presenteren wij jullie bij deze het Vlaams Actieprogramma Kinderarmoede dat als beleidsinstrument mee het proces verder zal opvolgen. Dit betekent dat we het blijvend proberen te versterken, uit te diepen, te concretiseren enz. Op die manier moet dit instrument ook de nodige flexibiliteit en visibiliteit bieden aan het beleid gericht op de strijd tegen kinderarmoede. Dit proces zal begeleid en ondersteund worden door de academische deskundigheid die het nieuw opgerichte Vlaams Steunpunt Armoedebestrijding zal kunnen inbrengen.

Na de Rondetafel van 24 maart 2011 bracht minister Lieten de prioritarisering van kinderarmoede op de agenda van de Vlaamse Regering. Consensus was snel bereikt en de focus op kinderarmoede, binnen het geheel Vlaams armoedebestrijdingsbeleid, werd bestendigd. De cijfers waren confronterend en de doelgroep des te kwetsbaar. Actie kon niet uitblijven. De Rondetafel bracht een aantal eerste aanbevelingen met zich mee op basis waarvan werk werd gemaakt van een aantal initiatieven waaronder de voorbereiding van een **oproep gericht op de versterking van de preventieve gezinsondersteuning met een focus op gezinnen in armoede**.

Een tweede belangrijke vaststelling was het belang van samenwerkingsverbanden op lokaal vlak om de strijd tegen kinderarmoede aan te binden. Daarom werden provinciale rondes georganiseerd in samenwerking met de Vlaamse provincies om lokale actoren warm te maken voor het opzetten van lokale kinderarmoedeprojecten en een projectoproep terzake te lanceren. De oproep "**lokaal werk maken van de aanpak van kinderarmoede**" werd een groot succes en er werden maar liefst 99

12 Uit het verslag STUDIO Kinderarmoede p. 3

aanvragen ingediend. Voor ons als overheid duidelijk een teken dat dit een problematiek is die echt leeft aan de basis.

Maar extra inspanningen zijn nog zeker nodig en zeer gewenst willen we de doelstellingen van Pact 2020 behalen. Onze kinderarmoede-indicatoren evolueren immers in negatieve zin. Het Vlaams Actieprogramma Kinderarmoede dat in het kader van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding door de Vlaamse Regering, onder impuls van minister Lieten werd opgemaakt, wordt daarom in 2012 verder uitgediept en versterkt. De basis hiertoe wordt geleverd door het verslag van de **Studio Kinderarmoede13** die van woensdag 30 november 2011 tot en met zondag 4 december 2011 in opdracht van minister Lieten werd georganiseerd. Binnen het kader van sociale innovatie werden hierbij acht Europese deskundigen ter zake gedurende vijf dagen samengebracht om het probleem van de (stijgende) kinderarmoede in Vlaanderen onder de loep te nemen en innovatieve oplossingen voor te stellen. De Studio verliep onder leiding van prof. Ides Nicaise (KU Leuven) met financiële en methodologische ondersteuning van de Koning Boudewijnstichting.

Algemeen kan gesteld worden dat er nood is aan de ontwikkeling van een langetermijn strategische visie over de aanpak van kinderarmoede zodat de verhoogde aandacht voor de aanpak van deze problematiek een structureel en continu gegeven wordt. Daarin is het belangrijk om met een brede blik het probleem te analyseren op de verschillende niveaus en de verschillende domeinen, zodat een geïntegreerde aanpak van kinderarmoede kan worden gerealiseerd . Het is van groot belang dat deze visie tot stand komen via participatie van de voornaamste stakeholders en personen in armoede zodat zij mede-eigenaar worden van dit thema. Om tot deze gedragen visie te komen, schuift het STUDIO-verslag een aantal belangrijke instrumenten naar voor:

1. om van de bestrijding van kinderarmoede een breed maatschappelijk gedragen project te maken met eenzelfde doelstelling, visie en strategie is er nood aan een wetenschappelijk en empirisch onderbouwde business/societycase;

2. een centrale coördinatie is cruciaal voor het uitwerken en uitdragen van deze gemeenschappelijke visie: de bevoegde coördinerende minister kan samen met de transitiemanager die rol op zich nemen, hierin bijgestaan door een Taskforce Kinderarmoede bestaande uit academici en vertegenwoordigers van de mensen in armoede;

3. daarnaast dient een IKW Kinderarmoede te worden opgericht.

Het uitwerken van een beleid rond kinderarmoede vereist een maatschappelijk draagvlak en een debat in over de onderliggende waarden. Wat vinden we wenselijk in Vlaanderen en wat is de kost daarvan? En is er consensus over de invulling van waarden als gelijkheid, rechten, burgerschap, solidariteit,…? Er is een gedeelde, gedragen visie en leiderschap nodig om het beleid te onderbouwen.

13 Verslag STUDIO Kinderarmoede als bijlage

Voorafgaand: DE VLAAMSE OVERHEID KIEST ERVOOR EEN '*CENTRE OF EXCELLENCE*' TE ZIJN IN DE AANPAK VAN KINDERARMOEDE

1. **Er wordt werk gemaakt van het creëren van een breed maatschappelijk draagvlak voor de strijd tegen kinderarmoede, onder andere door (sterkere) vorming en sensibilisering van beleidsmakers, professionals en de hele bevolking onder andere door het uitwerken van een business/societycase.**

Verantwoordelijke: minister Lieten

Willen we daadwerkelijk onze ambitieuze doelstelling van halvering kinderarmoede tegen 2020 bereiken , is een brede mobilisatie van de voltallige samenleving nodig.

Op Vlaams vlak zal een Taskforce kinderarmoede worden opgericht met academici en vertegenwoordigers van het middenveld. Zij zullen het proces waarbinnen de aanpak van kinderarmoede centraal staat verder ondersteunen en de binnen de Vlaams Overheid aangeduide Transitiemanager Kinderarmoede bijstaan. Deze laatste moet voldoende tijd en middelen krijgen om deze groep mee aan te sturen. De omvang van de problematiek vergt immers een intensieve inzet.

De Taskforce en de Transitiemanager ondersteunen de IKW Kinderarmoede die het Vlaams Actieprogramma Kinderarmoede verder zal uitwerken, zowel wat betreft strategische visie als wat betreft concrete beleidsinitiatieven.

Om het Actieplan een zo breed mogelijk draagvlak te geven, wordt met de hulp van het VLAS een businesscase/societycase uitgewerkt. Deze case moet gelegitimeerd worden, zowel met empirische evidentie als met praktijkervaring. Het gaat hierbij niet alleen om een financiële kosten/baten analyse maar ook over de maatschappelijke return van early intervention. Het beleidsmatige kernidee is dat er een paradigmaverschuiving nodig is van overwegend inzetten op curatieve maatregelen naar meer preventieve acties. Voorkomen is niet alleen beter dan genezen. Het is ook goedkoper. Het bestrijden van kinderarmoede is immers niet enkel vanuit sociale beweegredenen noodzakelijk maar er is ook een belangrijk economisch voordeel aan verbonden. Het terugdringen van kinderarmoede brengt onvermijdelijk kosten met zich mee maar deze moeten gezien worden als een investering in de toekomst. Het probleem niet aanpakken zal uiteindelijk een veel hogere kost met zich meebrengen. De business/society case zou ook rekening moeten houden met mogelijke obstakels (zoals politieke en financiële weerstanden bij bepaalde stakeholders), en bijdragen aan het mobiliseren van een draagvlak bij de belastingbetaler en de publieke opinie.

Het uitbouwen van een excellent bestuur vereist een samenwerking van verschillende stakeholders uit beleid en praktijk. Dit is iets wat moet uitgewerkt worden voor en door heel Vlaanderen en dit doorheen alle beleidsniveau's, van Vlaams over provinciaal naar lokaal.

De input van uit de lokale besturen dmv de lokale plannen kinderarmoede zal gebruikt worden ter versterking van onze societycase.

We moeten als Vlaanderen een outstanding regio worden mbt de bestrijding van kinderarmoede waarbij gezinnen in armoede niet het lijdend voorwerp zijn maar mee actief betrokken worden.

BUDGET & STAPPENPLAN

2012

- Samenbrengen Taskforce Kinderarmoede
- Opstellen planning & werkwijze IKW Kinderarmoede
- Analyse Studio-aanbevelingen door IKW Kinderarmoede
- Uitwerken business/society case door VLAS

DE VLAAMSE OVERHEID WAARBORGT HET RECHT OP GEZINSLEVEN

1. Lokale diensten buurtgerichte opvang worden verder ondersteund. Dit kan voor heel wat gezinnen in armoede een welgekomen oplossing zijn voor hun opvangprobleem.

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen en minister Van den Bossche

Lokale diensten buurtgerichte opvang zijn van groot belang voor gezinnen in armoede met jonge kinderen. Immers op deze manier voorziet men deze gezinnen van de mogelijkheid om de kinderen naar de opvang te brengen wanneer de ouders een sollicitatiegesprek hebben of opleiding volgen. Daarnaast kan deze opvang ook gezien worden als een sociale ontmoetingsplaats waar de betrokken ouders kunnen aangesproken worden, waar ze even kunnen uitblazen, waar een vertrouwensband kan opgebouwd worden of even geluisterd worden naar de ouders. Voor de jonge kinderen zelf vormt dit een uitgelezen kans om kennis te leren maken met leeftijdsgenoten of om werk te maken van de cognitieve en sociale ontwikkeling van het kind.

De lokale diensten buurtgerichte opvang worden opgenomen in de uitwerking van het nieuwe kaderdecreet kinderopvang en geïntegreerd in het decreet lokale diensteneconomie.

2. Er worden over heel Vlaanderen projecten 'gezinsondersteuning met bruggen onderwijs/werk' uitgerold. Deze projecten hebben als doel om kansarme kinderen kansrijker te maken, ouders te betrekken bij het schoolgebeuren als partners in het opvoedingsproject, het vroegste opvoedingsgebeuren tussen ouder en kind te stimuleren en te ondersteunen en ouders te ondersteunen bij de eerste stappen in een traject naar activering.

Verantwoordelijk: ministers Vandeurzen, Lieten, Smet en Van den Bossche

Het uitgangspunt van deze projecten is om zowel de onderwijskansen van kinderen in achterstandsituaties te vergroten en dit ondermeer door de inbreng die ouders hebben in hun interacties met hun kinderen, te verbeteren als vanuit het welzijnsbeleid, meer concreet de preventieve gezinsondersteuning te verankeren binnen de Huizen van het Kind. Om deze welzijnsgerichte benadering te garanderen worden de projecten ingebed binnen de inloopteams, waarbij rekening wordt gehouden met de lokale inbedding. We willen de ruimte laten voor de inzet van vrijwilligers in het project, waardoor ook binnen de preventieve gezinsondersteuning werk wordt gemaakt van de vermaatschappelijking van de zorg. Methodologisch richten deze projecten zich vooral op emancipatie en empowerment, participerend leren, modelleren en informatieoverdracht. De doelgroepwerknemers begeleiden de ouders systematisch bij het vergroten van hun vaardigheden met het oog op succesvolle ouderervaringen. Eenmaal de kinderen dan op een succesvolle manier zijn toegeleid naar het onderwijs of de kinderopvang kan er vervolgens eveneens werk gemaakt worden van de concrete situatie van de ouders en kan de positieve, gelijkwaardige en ondersteunende omgang van de doelgroepwerknemers met de ouders aangewend worden om werk te maken van een mogelijke activering.

BUDGET & STAPPENPLAN
2012
800.000 euro (klaverbladfinanciering)
2013
Evaluatie en verlenging projectoproep

3. De prenatale zorg wordt verder uitgebouwd, waarbij in stedelijke gebieden de zorgcoördinatie en psychosociale begeleiding voor kwetsbare zwangere prioriteit krijgt.

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen

Kinderen die in een kansarm gezin opgroeien, hebben een grotere kans op een achterstand op het vlak van sociaal-emotionele ontwikkeling, taalontwikkeling en motoriek. Het is de bedoeling de vroegtijdige inzet van gezinsondersteuners binnen de preventieve gezinsondersteuning van Kind en Gezin te versterken zodat al tijdens de zwangerschap de effecten van kansarmoede voor de toekomstige kinderen worden voorkomen door een gepaste en toereikende ondersteuning voor kansarme zwangere vrouwen en hun gezin.

Er zal ingezet worden op een versterking van gezinsondersteuners door bijkomende aanwerving.

4. De preventieve gezinsondersteuning wordt op inhoudelijk, organisatorisch en institutioneel vlak hertekend met bijzondere aandacht voor gezinnen in armoede. Er is een versterkte preventieve gezinsondersteuning, met Huizen van het Kind als belangrijke hefboom.

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen

Het huidig model van preventieve gezinsondersteuning slaagt er niet in om een adequaat antwoord te bieden op enkele ingrijpende maatschappelijke evoluties: de aanhoudende toename van het aantal geboorten, de stijging van het aantal kinderen in maatschappelijk kwetsbare gezinnen, de verschuiving in medische problematieken, de stijgende nood aan opvoedingsondersteuning en psychosociale en groeiend artsentekort. Opdat Vlaanderen de verworvenheden inzake preventieve gezinsondersteuning uit het verleden zou kunnen behouden, maar ook verder zou kunnen doorgroeien tot het niveau van de koplopers in Europa rekening houdende met de geschetste evoluties, dringt een inhoudelijke, institutionele en organisatorische aanpassing van de preventieve gezinsondersteuning zich op. In een gezamenlijk traject met de voornaamste actoren wordt geëvolueerd naar een nieuw model voor preventieve gezinsondersteuning, waarin de Huizen van het Kind (naast de vernieuwde samenwerking met huisartsen(kringen)) een belangrijke hefboom zijn. Deze Huizen van het Kind worden vormgegeven rond het breed toegankelijke en laagdrempelige consultatiebureau en bundelen het preventieve aanbod naar (aanstaande) gezinnen met jonge kinderen, waardoor dit aanbod op haar beurt weer toegankelijker wordt.

Binnen deze Huizen van het Kind is er heel specifieke aandacht voor profilering op het vlak van opvoedingsondersteuning, dit aanbod moet dan ook verder uitgebouwd worden. Dit door:

- de adviesfunctie opvoedingsondersteuning (spreekuur opvoedingsondersteuning) nog sterker uit te bouwen binnen dit kader, mogelijks me met een groepsgericht aanbod;
- samenwerking met de inloopteams zodat aanbod voldoende aanspreekt ten aanzien van de hele groep van maatschappelijk kwetsbare gezinnen, dit impliceert dat er voldoende en slagkrachtige inloopteams zijn;
- opvoedingsondersteuning in het kerntraject van de regioteamleden van K&G verder methodisch uit te bouwen;
- het laten aansluiten van ander particulier initiatief rond opvoedingsondersteuning op de Huizen van het Kind waardoor dit toegankelijker wordt voor alle ouders

Er zijn pilootprojecten waar het geheel aan versterking van de preventieve gezinsondersteuning gepilot wordt. Op basis hiervan wordt een regelgevend kader opgebouwd en een nieuw organisatiemodel ontwikkeld. Het vrijwilligerswerk krijgt binnen de sector een duidelijke plaats. Hieraan gekoppeld moeten deze ook financieel verder ondersteund worden.

5. Er wordt ingezet op een betaalbaar, kwaliteitsvol, toegankelijk en voldoende aanbod van kinderopvang voor kwetsbare jonge kinderen en hun ouders.

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen

Hierbij worden met betrekking tot kinderen in armoede een aantal aspecten extra onder de aandacht gebracht zoals daar zijn: het belang van taal en taalstimulering, de voorrangregels IKG en de sociale functie van kinderopvang. Met betrekking tot het aspect van taal: taalvaardige kinderen hebben het op sociaal vlak vaak gemakkelijker, en hebben vaak een meer succesvolle schoolloopbaan en later een betere job. Op de leeftijd van 3 jaar ziet men al grote verschillen tussen kinderen qua taalvaardigheid. Die ongelijke start moet de overheid met alle middelen bestrijden. Wat de nataliteit betreft: Het geboortecijfer evolueert per jaar. Om het aanbod te laten evolueren in relatie tot het geboortecijfer dient jaarlijks een budgettaire aanpassing te gebeuren. Ook de voorrangsregels IKG worden strikter: Om op die manier een antwoord te bieden op de ondervertegenwoordiging van maatschappelijk kwetsbare gezinnen in de kinderopvang.

BUDGET & STAPPENPLAN
2012
Bijkomende investering van 22 miljoen euro:
-uitbreiding van het aanbod,
-optrekken van dagvergoeding IKV van 25,75 tot 28,95

6. Het ambulante en mobiele aanbod van de Centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning wordt versterkt en uitgebreid om opvang en begeleiding van kleinere kinderen in crisis- of risicosituaties te bieden. Opvoedings- en gedragsproblemen worden vroegtijdig aangepakt, in het bijzonder naar kansengroepen.

Verantwoordelijk: minister Vandeurzen

Om te voorkomen dat bij gezinnen met risico's op ernstige opvoedingsproblemen of gezinnen in crisis de situatie verder zou escaleren, is het van groot belang dat deze gezinnen al vroegtijdig ergens terechtkunnen voor intensieve ondersteuning. Op die manier bestaat de mogelijkheid om vroeg in het leven van die kinderen iets te veranderen waardoor meer hardnekkige problemen en gedragingen op latere leeftijd kunnen worden voorkomen. Deze aanpak komt ook het welzijn van gezinnen ten goede. De centra voor kinderzorg en gezinsondersteuning hebben de laatste jaren geëxperimenteerd met het aanbod van vroegtijdige intensieve gezinsbegeleiding en ambulante training van ouders samen met hun kind. Binnen dit aanbod wordt heel uitdrukkelijk gewerkt aan het opbouwen van een sociaal netwerk (informeel en formeel) rondom het gezin. Dit maakt dat gezinnen na de begeleiding kunnen terugvallen op een sociaal netwerk en minder terechtkomen in langdurige residentiële opvang. Het zelfwaardegevoel van ouders blijkt toe te nemen, aangezien binnen deze methodieken heel sterk appel wordt gedaan aan het verantwoordelijkheidsgevoel van de gezinnen. Momenteel is dit intensieve preventieve aanbod voor de 0- tot 6-jarigen niet in verhouding tot hun aandeel in de Vlaamse populatie. Uitbreiding is derhalve noodzakelijk.

BUDGET & STAPPENPLAN
2010
Uitbreiding ten bedrage van 1.100.000 euro
2011
Uitbreiding ten bedrage van 600.000 euro
2012
Implementatie van nieuwe regelgeving:
- -versterking van ambulant en mobiel aanbod: kernopdracht van sector en van elk CKG
- -focusmodules / Amber – en Tuimelmethodieken worden structureel verankerd (kunnen vanaf 1 januari 2012 door alle CKG's aangeboden worden)

Opmaak van een programmatie.

7. 'Boeren op een Kruispunt' en 'Tussenstap' zetten in op gezinsbegeleiding van ondernemers in moeilijkheden. De mensen die daar terecht komen met problemen worden in de totale gezinssituatie begeleid met verhoogde aandacht is voor de specifieke situatie van de jonge kinderen in deze gezinnen.

Verantwoordelijk: minister Peeters

Tussenstap vzw is een individuele dienstverlening aan ondernemers in moeilijkheden en na een faling, gekoppeld aan een maatschappelijk streven naar meer aandacht voor de menselijke aspecten van het ondernemerschap. Hier spelen vrijwilligers een belangrijke rol. Ook in crisissituaties blijft de waardigheid van de ondernemer en zijn gezin het leidmotief. Hierbij is er dan ook aandacht voor de aanwezigheid van jonge kinderen in de gezinssituatie. Via Boeren op een kruispunt is er aandacht voor landbouwbedrijven en de moeilijke context waarin zij dienen te opereren. Dit leidt vaak tot verschillende problemen waarmee deze bedrijven en de ondernemers geconfronteerd worden. Deze problemen veruitwendigen zich op gezinsniveau en kunnen leiden tot problematische situaties. Ook de jonge kinderen die deel uitmaken van deze gezinnen worden geconfronteerd met de problemen.

In vier jaar tijd heeft de vzw, tijdens preventievergaderingen, minstens 7000 land- en tuinbouwers geïnformeerd over de ervaringen en gevonden oplossingen.

BUDGET & STAPPENPLAN
2010
300.000 euro
2011
300.000 euro

DE VLAAMSE OVERHEID ZET IN OP EVENWAARDIGE ONDERWIJS – EN VORMINGSKANSEN

1. Een duurzame kleuterparticipatie is een van de speerpunten binnen het onderwijsbeleid. Er worden gerichte inspanningen ondernomen om kwetsbare ouders van jonge kinderen goed te informeren over het (belang van) kleuteronderwijs.

Verantwoordelijk: minister Smet

Sinds 2007-2008 (het 'Jaar van de Kleuter') is kleuterparticipatie een prioritair aandachtspunt binnen het onderwijsbeleid. Vermits er elk jaar nieuwe kinderen zijn voor wie het belangrijk is dat ze vroeg in het kleuteronderwijs instromen, blijft deze focus behouden. Kleuteronderwijs is des te belangrijker voor die kinderen die thuis niet veel stimulansen krijgen. We blijven kleuterparticipatie ook de komende jaren als een prioritair thema binnen het onderwijsbeleid naar voor schuiven. Ook de samenwerking tussen Kind & Gezin en Onderwijs wordt verdergezet. In Vlaanderen gaan meer dan 97% van de kleuters naar school – wat een hoge participatiegraad is. Het betekent evenwel niet dat we op onze lauweren moeten rusten maar het betekent wel dat hier een goed beleid rond gevoerd wordt en dat we toch moeten blijven proberen om iedereen te overtuigen van het belang van een duurzame kleuterparticipatie.

Voor kansarme ouders is het belang van kleuterparticipatie niet altijd duidelijk. Men heeft ook niet altijd een goed beeld van het huidige kleuteronderwijs (men baseert zich op eigen – niet altijd positieve – ervaringen). Er zullen verder gerichte campagnes gevoerd worden naar kansarme ouders (rechtstreeks en via intermediairen) over (het belang van) het kleuteronderwijs (eerstvolgende campagne: vanaf september 2011, thema: belang derde kleuterklas).

BUDGET & STAPPENPLAN
2011
Campagne met specifieke aandacht voor kansarmen in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting (folders, brochures, website, affiches) – 56.000 euro
2012
Herhaling campagne na evaluatie – 56.000 euro

2. Er wordt een nieuwe regeling uitgewerkt waardoor het kleuteronderwijs nog beter omkaderd moeten worden.

Verantwoordelijk: minister Smet

Grote kleuterklassen schrikken ouders af. Het is belangrijk dat de allerkleinste kinderen goed omkaderd worden. Hiertoe zijn reeds inspanningen gedaan d.m.v. een verbeterd systeem van instaplestijden. Door middel van de nieuwe omkadering (voorzien voor 1/9/2012) wordt het kleuteronderwijs beter omkaderd: het aantal kleuters per leerkracht daalt.

BUDGET & STAPPENPLAN
2012
Het decreet moet definitief worden goedgekeurd door het Vlaams parlement en starten op 1/9/2012. Budget voor 2012 17,3 miljoen euro + kost overgangsmaatregel (2,9 miljoen euro). Totaal: 20,2 miljoen euro.
2013
52,8 + 7,7 (overgangsmaatregel) = 60,5 miljoen euro.

2014
52,8 + 4,8 (overgangsmaatregel) = 57,6 miljoen euro.

3. De betaalbaarheid van het onderwijs wordt beter gegarandeerd door in te zetten op een betere communicatie van de bestaande en nieuwe maatregelen en door een automatische toekenning van de schooltoelage.

Verantwoordelijk: minister Smet

Voor kansarme ouders kan het financiële aspect een drempel vormen om hun kind naar school te laten gaan. Door de maximumfactuur in het kleuteronderwijs en de schooltoelage zijn de financiële lasten voor ouders reeds verminderd. Ouders zijn hier misschien niet altijd van op de hoogte. Daarom worden een aantal maatregelen genomen: In de communicatie naar kansarme ouders wordt het aspect van de betaalbaarheid van het kleuteronderwijs meegenomen. In het stelsel van de studiefinanciering wordt tegen 2014 gezorgd voor een automatische toekenning alsook een bijkomende verhoging van de schooltoelagen. Chronisch zieke kleuters die onvoldoende aanwezig zijn geweest tijdens het schooljaar verliezen hun schooltoelage niet (mits voorlegging van een standaardattest, ondertekend door een arts, paramedicus of houder van een diploma kinesitherapie). De implementatie van de maximumfactuur en de dubbele maximumfactuur wordt geëvalueerd. Daarbij gebeurt ook een bevraging door ouderkoepels bij ouders over de maximumfactuur en het dossier kostenbeheersing secundair onderwijs (1e trimester 2011-2012). Er wordt nagegaan hoe op onbetaalde facturen in scholen wordt gereageerd en hoe ouders en scholen daarmee omgaan.

Onder meer de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs en de maximumfacturen in het basisonderwijs worden geëvalueerd.

BUDGET & STAPPENPLAN
2011
- Het steunpunt studie- en schoolloopbanen voert een aanvullend onderzoek uit, in september **2011** organiseren de ouderkoepelverenigingen focusgroepen, met bijzondere aandacht voor kansengroepen (budget +/-50.000)
- Er wordt 100.000 euro uitgetrokken voor onderzoek ivm evaluatie nieuw financieringsdecreet.

4. Er wordt werk gemaakt van een betere communicatie tussen de school en de ouders. Scholen zullen hiervoor bijzondere inspanningen doen naar de ouders toe. Ouderkoepels kunnen hierover ook een werking ontplooien.

Verantwoordelijk: minister Smet

Voor kansarme ouders is de school vaak een 'andere wereld' en vice versa; de communicatie tussen de school en de ouder(s) loopt niet altijd vlot. Dit kan de indruk wekken dat deze ouders zich weinig betrokken voelen bij het onderwijs van hun kind. De engagementsverklaring houdt ook in dat scholen bijzondere inspanningen doen naar deze ouders. Ouderkoepels kunnen hierover ook een werking ontplooien. Met de ouderkoepels wordt verder gewerkt aan manieren om kansarme ouders beter bij het onderwijs te betrekken. Het is dus niet alleen belangrijk te werken aan kleuterparticipatie maar ook aan ouderparticipatie: ouders beschouwen als volwaardige partner en hun positieve punten zien. De ouders eerst bereiken via informele momenten (warm onthaal aan de schoolpoort,

laagdrempelige initiatieven, doe-activiteiten) als opstap naar participatie aan formele contacten (oudercontact/ouderraad).

BUDGET & STAPPENPLAN
2010
698.999 euro (= budget voor basiswerking + engagementsverklaring)
2011
1.332.392,06 euro (= budget voor basiswerking + engagementsverklaring + bevraging maximumfactuur basisonderwijs, kostenbeheersing secundair onderwijs en persoonlijk leerlingendossier)

5. Binnen het flankerend onderwijsbeleid worden al een groot aantal projecten gesubsidieerd die ook werken rond de aanpak van kinderarmoede. Deze projecten zijn zeer divers en richten zich onder meer op opvoedingsondersteuning en gezinsondersteuning.

Verantwoordelijkheid: minister Smet

Het gaat hierbij om een hele waaier van projecten die hiermede worden gefinancierd over heel Vlaanderen en die zich situeren op het vlak van studie- en opvoedingsondersteuning, taal, communicatie en ouderbetrokkenheid, gelijkere opstapkansen, taalstimulansen voor gelijke kansen , huiswerkondersteuning enz.

DE VLAAMSE OVERHEID ZET IN OP DUURZAME WERKGELEGENHEID

1. In het kader van het Werk- en Investeringsplan en de alternatieven voor de jobkorting zetten we in op specifieke trajecten voor personen in armoede en dit vanuit de visie van een sluitend maatpak.

Verantwoordelijkheid: minister Muyters

Werk vormt onomwonden een van de beste garanties om uit de armoede te raken en heeft derhalve ook een significante impact op kinderarmoede. Met het sluitend maatpak voor werkzoekenden willen we werkzoekenden ondersteunen in hun zoektocht naar werk. Wanneer men het verhoogd armoederisico bekijkt van huishoudens met kinderen waar niemand werkt (cfr. 72% van gezinnen met kinderen waar niemand werkt worden geconfronteerd met een armoederisico) is het duidelijk dat werk de belangrijkste hefboom is tegen armoede. In het kader van het Werk- en Investeringsplan en de alternatieven voor de jobkorting zetten we in op specifieke trajecten voor personen in armoede. De Vlaamse Regering heeft haar goedkeuring gegeven voor een uitrol voor een nieuw beleidskader waarin geïntegreerde werk - welzijnstrajecten vorm moeten krijgen. Het is belangrijk te duiden dat werk steeds naar voren geschoven wordt als belangrijkste hefboom tegen armoede.

Werkzoekenden in armoede krijgen een geïntegreerd werk - welzijnstraject aangeboden waarbij de werk-welzijnsconsulent naast de focus op tewerkstelling of opleiding, ook welzijn (heel breed) meeneemt. In het kader van het werk- en investeringsplan focust de VDAB op uitkeringsgerechtigde werklozen, zijnde gezinshoofden categorie A al dan niet met kinderlast. In deze categorie van werkzoekenden zitten ook alleenstaande ouders. Ook leefloners en werkzoekende in budgetbegeleiding kunnen participeren aan deze werk-welzijnstrajecten.

Zie deel rond ‘prioritaire beleidsacties’ voor verdere uitleg.

DE VLAAMSE OVERHEID WAAKT OVER EEN GEZOND WONING – EN ENERGIEBELEID

1. In het kader van het recht op (sociale) huisvesting wordt er expliciet rekening gehouden met de aanwezigheid van kinderen in het gezin. Dit is onder meer het geval bij programmering sociale huisvesting, huurprijsberekening sociale huur, huurpremie, renovatiepremie en verbeterings- en aanpassingspremie.

Verantwoordelijk: minister Van den Bossche

Hoewel deze maatregel geen directe impact heeft op de aanpak van kinderarmoede, is deze toch een belangrijke hefboom in het verhaal van de focus op kinderarmoede. Zoals al geponeerd, betekent de aanpak van kinderarmoede ook een optimalisering van de omstandigheden waarin kinderen opgroeien. Door rekening te houden met hun aanwezigheid hebben gezinnen met kinderen een betere garantie op een degelijke huisvesting. Op die manier wordt rechtstreeks ingegrepen in het wooncomfort van alle gezinnen met een laag inkomen, en meer in het bijzonder van gezinnen met kinderen.

Verschillende maatregelen die in dit kader genomen worden:

- Er wordt ingezet op de betaalbaarheid van een sociale huurwoning voor elke sociale huurder. Volledige inwerkingtreding van de nieuwe huurprijsberekening is voorzien vanaf 1 januari 2012.
- Door het beperkte aanbod sociale huurwoningen kunnen veel woonbehoeftige huishoudens niet binnen de sociale huisvesting terecht. De huurprijs van een kwaliteitsvolle woning op de private huurwoningmarkt is evenwel voor veel huishoudens met een beperkt of laag inkomen moeilijk of niet betaalbaar. Door de huursubsidie verkrijgen meer huishoudens met een laag inkomen toegang tot kwaliteitsvolle en betaalbare woningen, via het huren van woningen op de private huurmarkt en/of via het huren van een woning van een sociaal verhuurkantoor. Een verruiming van het huursubsidiestelsel wordt voorbereid. In het voorjaar van 2012 vindt de implementatie van het nieuwe stelsel plaats.
- Voor elke gemeente is een bindend sociaal objectief vastgesteld en een sociale last, onder de vorm van een bepaald aandeel sociale en bescheiden woningen in het kader van nieuwe verkaveling- en woningbouwprojecten van zekere omvang, opgelegd. De verkavelaar of bouwheer wordt verplicht een sociaal en bescheiden woonaanbod te verwezenlijken dat in lijn ligt met het verkaveling- of het bouwproject toepasselijk percentage.

BUDGET & STAPPENPLAN

- Voor de financiering van het bindend sociaal objectief werden met art. 7.2.17 in het decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid de volgende bedragen ingeschreven:
  - Een jaarlijks investeringsvolume van 420.065.000 euro betreffende de sociale huurwoningen
  - Een jaarlijks investeringsvolume van 171.323.000 euro betreffende de sociale koopwoningen
  - Een jaarlijks investeringsvolume van 36.516.000 en 15.000.000 euro betreffende respectievelijk de aanleg van wooninfrastructuur en verrichtingen in het kader van het grond- en pandenbeleid
- De verwachte budgettaire impact voor de verruiming van het huursubsidiestelsel

  2012
  8.768.454 euro.
  2013
  8.971.762 euro.
  2014
  8.668.999 euro.

2. Bij het sociaal onderzoek in het kader van de minimumlevering aardgas door het OCMW wordt er expliciet rekening gehouden met de aanwezigheid van kinderen.

Verantwoordelijk: minister Van den Bossche en minister Vandeurzen

Gezinnen bij wie een budgetmeter aardgas werd geïnstalleerd kunnen vanaf december 2010 rekenen op een minimumlevering aardgas na sociaal onderzoek en toekenning door het OCMW. Hoewel deze maatregel geen directe impact heeft op kinderarmoede, is deze toch een belangrijke hefboom in het verhaal van de focus op kinderarmoede. Zoals reeds geponeerd, betekent de aanpak van kinderarmoede ook een optimalisering van de omstandigheden waarin kinderen opgroeien. Door hen mee te nemen in het sociaal onderzoek en expliciet rekening te houden met hun aanwezigheid, hebben gezinnen met kinderen een betere garantie op het recht op energie.

BUDGET & STAPPENPLAN
Reguliere werking

3. Bij de (her)aanleg van woonwagenterreinen zal een kindvriendelijke omgeving als aandachtspunt meegenomen worden.

Verantwoordelijk: minister Bourgeois

Woonwagenbewoners behoren tot de doelgroep van het integratiebeleid. Bij de aanleg, uitbereiding en renovatie van woonwagenterreinen is het engagement opgenomen dat er specifiek rekening zal gehouden worden met de aanwezigheid van jonge kinderen. Hier zal men dan inspanningen doen om deze woonwagenterreinen zo kindvriendelijk mogelijk te maken en om hier een omgeving van te maken die kinderen de nodige kansen geven om te spelen, zich te ontplooien en te ontwikkelen.

De gemeente Meeuwen - Gruitrode kondigde aan in de heraanleg van het terrein een speelveldje / speelruimte te integreren

DE VLAAMSE OVERHEID KIEST VOOR DUURZAME PARTICIPATIE VAN MENSEN IN ARMOEDE

1. Het Vlaamse Stedenfonds biedt de nodige ruimte om programma's of acties voor de aanpak van kinderarmoede te implementeren. Voorbeelden hiervan kunnen zijn projecten gericht op gezinsbegeleidingen, sociaal artistieke projecten met kinderen, speelstraten etc.

Verantwoordelijk: minister Van den Bossche

Een van de drie hoofdstellingen van het Vlaamse stedenfonds is de dualisering tegengaan. Verschillende steden zetten met middelen van dit fonds allerlei programma's of acties op voor de aanpak van kinderarmoede in hun stad. Voorbeelden zijn o.a. inloophuizen, noodopvang, gezinsbegeleidingen, brugfiguren in scholen, sociale restaurants, wijkgezondheidscentra, sociaal artistieke projecten met kinderen, speelstraten. Tijdens de Visitatie over de werking van het stedenfonds in het voorjaar van 2011 hebben zeven van de dertien centrumsteden het thema armoede naar voren geschoven als een werkpunt. Eind dit jaar is het rapport van de Visitatie klaar en verwacht wordt dat er specifieke beleidsaanbevelingen over de armoedeproblematiek in de steden zullen worden geformuleerd. Dit rapport wordt aan de Vlaamse Regering en het Vlaams parlement voor bespreking voorgelegd.

BUDGET & STAPPENPLAN
Reguliere werking

2. Er wordt ingezet op een ondersteuning van lokale initiatieven gericht op de aanpak van kinderarmoede. Vanuit Vlaanderen wordt er zo bijgedragen tot de oprichting en verderzetting van lokale projecten die transversaal inzetten op de bestrijding van kinderarmoede.

Verantwoordelijk: minister Lieten

Door hun dichte band met de burgers en hun omvang kunnen lokale initiatieven een belangrijke rol spelen in de aanpak van kinderarmoede. Als Vlaamse overheid zijn wij hiervan overtuigd en zijn wij tevens van mening dat, teneinde de kinderarmoede daadwerkelijk terug te dringen, we op alle beleidsniveaus moeten inzetten op initiatieven gericht op de aanpak van kinderarmoede. Hierbij willen we lokale initiatieven de ruimte geven om hun eigen werking vorm te geven maar dit steeds vanuit een methodiek die inclusief, integraal en globaal is. Derhalve zullen een aantal randvoorwaarden gekoppeld worden aan de ondersteuning. In het najaar 2011 werd een projectoproep hiervoor gelanceerd (budget: 1 miljoen euro). Belangrijk accent daarbij is samenwerking over domeinen, organisaties en gemeentegrenzen heen. Deze wordt jaarlijks herhaald. In 2012 zal in deze oproep bijzondere aandacht zijn voor gekleurde armoede en de Brusselse context.

BUDGET & STAPPENPLAN
Jaarlijks
1 miljoen euro
2011
Extra budget 312.314,50 euro

DE VLAAMSE OVERHEID ZET IN OP HET VERKLEINEN VAN DE KLOOF INZAKE VRIJETIJDSPARTICIPATIE

1. **Toerisme Vlaanderen subsidieert en ondersteunt Sociaal Toeristische verenigingen volgens het decreet Toerisme voor Allen. Op deze manier kunnen gezinnen zonder vakantie-ervaring bij deze organisaties terecht voor de juiste omkadering en ondersteuning.**

Verantwoordelijk: minister Bourgeois

Ook de socio-culturele participatie van kinderen in armoede verdient de nodige aandacht. Het is daarom belangrijk om ook in te zetten op vakantieparticipatie van kinderen in armoede. Toerisme Vlaanderen subsidieert en ondersteunt Sociaal Toeristische verenigingen volgens het decreet Toerisme voor Allen. Het aanbod is ruim en zeer divers (kinderkampen, gezinsvakanties,…). Ter ondersteuning van deze organisaties werd een "lerend netwerk voor aanbieders georganiseerde vakanties" opgericht. Gezinnen zonder vakantie-ervaring kunnen zo bij deze organisaties terecht voor de juiste omkadering en ondersteuning.

BUDGET & STAPPENPLAN
2010
503.874 euro
2011
538.000 euro
2012
612.000 euro

2. **Ook kinderen uit gezinnen die niet georganiseerd zijn in het verenigingsleven moeten kunnen genieten van vakantieparticipatie. Hierbij zet men versterkt in op een versterking van de begeleiding op maat en een beter en breder bereik van mensen in armoede.**

Verantwoordelijk: minister Bourgeois

In 2011 ondertekende Horizont vzw en Toerisme Vlaanderen en samenwerkingsovereenkomst om de doelgroep van het Steunpunt Vakantieparticipatie te verbreden. Het doel van het project is de uitvoering van de beleidsdoelstelling "Alle Vlamingen moeten op een volwaardige en door hen gekozen manier kunnen participeren aan toerisme." (cfr. Beleidsnota toerisme, Vlaams actieplan armoede (9 juli 2010). De expertise van beide partners wordt samengevoegd in de uitvoering van het project: "Vakantiebemiddeling op maat zonder lidmaatschap, een nieuwe weg in het bereiken van mensen in armoede." Het is de wens van beide partners om het model 'rap op stap' in heel Vlaanderen ingang te doen vinden. Zonder direct/ rechtstreeks in te zetten op kinderarmoede, dragen deze initiatieven indirect bij tot het verhogen van de kwaliteit van ondersteuning, toeleiding en begeleiding van gezinnen in armoede.

BUDGET & STAPPENPLAN
2010
164.000 euro
2011
294.000 euro en projectbudget 125.000 euro Opstart project 'rap op stap Vlaanderen'. Ontwikkeling tools en netwerk
2012
294.000 euro en projectbudget 125.000 euro 'opstart lokale proefprojecten'

2013
294.000 euro en projectbudget 125.000 euro
2014
294.000 euro

3. Door 'Leesweb vzw' te ondersteunen proberen we in te zetten op het wegwerken van laaggeletterdheid. Dit fenomeen zorgt nog voor heel wat drempels in onze samenleving en doet zich sterk voor bij kansengroepen (cfr. kinderen in armoede, etnisch-culturele minderheden).

Verantwoordelijk: minister Schauvliege

Dit project probeert kansarme gezinnen zonder voorleestraditie te bereiken en probeert via voorleessessies in kinderdagverblijven, bibliotheken, kleuterscholen bij te dragen tot het wegwerken van laaggeletterdheid (o.a. bij jonge kansarme kinderen). Leesweb vzw doet dit via specifieke initiatieven zoals het voorleesproject De Boekenkaravaan, de workshop "Vertellen en Voorlezen" en verschillende leesgroepen. Laaggeletterdheid werpt in onze samenleving immers nog steeds heel wat drempels op. Vooral kansengroepen (personen en kinderen in armoede, etnisch-culturele minderheden) hebben met dit fenomeen te kampen. Via begeleiding van leesgroepen en voorleesprojecten wil de organisatie het leesklimaat en de leescultuur van kansengroepen bevorderen (o.a. jonge kansarme kinderen). Zij wil bijdragen tot het wegwerken van laaggeletterdheid (o.a. bij jonge kansarme kinderen. Kansarme gezinnen zonder voorleestraditie kregen in het Antwerpse een voorlezer thuis (in 2009: 275 gezinnen), gedurende het hele jaar wordt er in kinderdagverblijven, bibliotheken, kleuterscholen ook voorgelezen voor kansarme, kinderen met veelal een etnisch diverse achtergrond.

BUDGET & STAPPENPLAN
2010
een gedeelte van de jaarlijkse subsidie van 45 000,00 euro
2011
45 478,89 euro
2012
een gedeelte van de jaarlijkse subsidie van 45 000,00 euro
2013
een gedeelte van de jaarlijkse subsidie van 45 000,00 euro

4. De speelkansen van kinderen jonger dan 6 jaar en specifiek kinderen in armoede worden vergroot.

Verantwoordelijk: minister Smet

Zo focust het thema van de buitenspeeldag 2012 op de jongste leeftijdsgroepen (peuters en kleuters), in het bijzonder voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. Daarnaast wordt in publicaties rond speelbeleid en speelruimte in opdracht van de Afdeling Jeugd aandacht geschonken aan de speelkansen van kinderen in armoede. Dit wordt ook nog bewerkstelligd via het toezicht op het Vlaamse Jeugdbeleidsplan hetgeen zorgt voor groene en uitdagende speelruimte op school en in de kinderopvang.

BUDGET & STAPPENPLAN
Reguliere werking

5. Er wordt nagegaan hoe het kortingssysteem van De Lijn op termijn kan geautomatiseerd worden. Daarnaast wordt nagegaan op welke manier het kortingssysteem meer transparant kan worden gemaakt.

Verantwoordelijk: minister Crevits

Met betrekking tot het gebruik van het openbaar vervoer van De Lijn reizen kinderen van min 6 reizen gratis, kinderen tot 12 jaar uit grote gezinnen genieten een gratis buzzy-pass. De overige 6 tot 12-jarigen kunnen net als hun ouders een WIGW-Omnio-abonnement aankopen. Daarbovenop reizen alle kinderen van 6 tot 11 in gezelschap van een abonnee van 12 jaar of ouder eveneens gratis (met een maximum van vier kinderen per abonnee). Kinderen kunnen dus gratis gebruik maken van het openbaar vervoer maar gezinnen in armoede zijn hier niet altijd van op de hoogte. Het is daarom belangrijk om in te zetten op een betere informatieverspreiding en het leren gebruik maken van het openbaar vervoer. Daarnaast zou een automatische toekenning van de kortingen ook een significante verbetering teweeg te brengen. Op deze manier worden alle cognitieve drempels uit de weg geholpen en kunnen gezinnen daadwerkelijk gebruik maken van de kortingen waar ze recht op hebben.

BUDGET & STAPPENPLAN
2010
24.817.414 euro. Eindtotaal afgeleverde abonnementen kan pas worden opgemaakt als het jaar ten einde is. Zoals de voorbije jaren het geval was, zal dit eindtotaal in maart 2012 (na formele jaarafsluiting) wereldkundig worden gemaakt. We kregen geen bemerkingen of vragen om aan deze afspraken of manier van werken verandering te brengen. Ook de komende jaren blijft dit dus mogelijk.

6. Met betrekking tot media zal er ingezet worden op een sensibilisering en vorming van alle betrokken actoren rond armoede en specifiek rond kinderarmoede.

Verantwoordelijk: minister Lieten

Media spelen een belangrijke rol op het gebied van de beeldvorming over armoede en mensen in armoede. Zij kunnen helpen de situatie van mensen in armoede te duiden en de solidariteit te verhogen. Ook voor het brede mediaveld zullen we acties opzetten om hen te sensibiliseren; door middel van een sensibiliseringspakket en het opzetten van een dialoog met de verenigingen waar armen het woord nemen. Er zal een specifieke module rond kinderarmoede ontwikkeld worden. Er wordt ook een expertisecentrum mediawijsheid opgericht dat expliciet oog zal hebben voor kwetsbare groepen zoals mensen in armoede. Hierbij zullen kinderen in armoede kunnen rekenen op een verhoogde aandacht.

BUDGET & STAPPENPLAN
2011
650.000 euro

7. De strijd tegen kinderarmoede zal een onderdeel worden van het programma rond sociale innovatie.

Verantwoordelijk: minister Lieten

Nieuwe wegen verkennen om kinderarmoede te bestrijden zal belangrijk zijn indien we willen dat in de toekomst generatiearmoede definitief tot het verleden behoort. Sociale innovatie kan er voor zorgen dat we ook op dit terrein nieuwe wegen en methodieken aanboren waarbij maximaal gebruik gemaakt wordt van de inventiviteit van het maatschappelijk middenveld.

In het najaar 2011 vond er een STUDIO Kinderarmoede plaats. Het resultaat van deze STUDIO is vormt de basis voor de verdere uitdieping en versterking van dit Vlaams Actieprogramma Kinderarmoede.

BUDGET & STAPPENPLAN
2011
150.000 euro

HOOFDSTUK 4

✸

Actietabel en Actiefiches

A) ACTIETABEL ARMOEDEBESTRIJDING

SD	OD	Actie	Kabinet	Status
SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede	OD1.1 Er wordt versterkt ingezet op de coördinatie van het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid	actie 1 Oprichting Coördinatiecomité armoede	Lieten	Uitgevoerd
		actie 3 Beter bekend maken van het netwerk van aandachtsambtenaren	Lieten	Uitgevoerd
		actie 4 Uitwerking HPAO	Lieten	Continu
	OD1.2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund	actie 6/7/8/104/185 Organisatie en kwaliteit VPAO	Allen	Continu
		actie 9/57/113 Verenigingen waar armen het woord nemen die voldoen aan de criteria, worden erkend en gesubsidieerd, binnen de beschikbare begrotingskredieten. De (sinds 2010) nieuwe erkennings- en subsidiecriteria worden in 2011 geëvalueerd. Het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen ontvangt een jaarlijkse subsidie.	Vandeurzen	Uitgevoerd
		actie 10/12 Stimuleren inschakeling opgeleide ervaringsdeskundigen / Uitbouw pool ervaringsdeskundigen / TAO	Lieten, Vandeurzen, Muyters, Van den Bossche	Uitgevoerd
		actie 11 Initiatieven betreffende betrokkenheid van opgeleide ervaringsdeskundigen	Allen	In vertraging
	OD1.3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritair aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid	actie 13 Armoedetoets	Lieten	Continu
		actie 14 In alle beleidsnota's en beleidsbrieven wordt een armoedebeleid beschreven	Allen	Continu
		actie 15 In beheersovereenkomsten wordt waar relevant de link met armoede opgenomen	Allen	Continu
		actie 16 Organisaties die een aanzienlijke subsidie ontvangen of omvangrijke Vlaamse overheidsopdrachten uitvoeren, moeten een diversiteitsbeleid ontwikkelen	Van den Bossche / Muyters	In uitvoering
	OD1.4 We zetten versterkt in op de strijd tegen gekleurde armoede	nieuwe actie Aandacht voor gekleurde armoede binnen de verenigingen waar armen het woord nemen	Vandeurzen	In uitvoering

		actie 191 In het geïntegreerd actieplan voor het integratiebeleid is er – waar relevant – systematisch aandacht voor het armoederisico bij nieuwe Vlamingen en wordt de link gelegd naar dit Vlaams Actieplan Armoede.	Bourgeois	In uitvoering
		actie 192 Er wordt een werkgroep ‘ interculturaliseren participatie armoedebeleid’ opgericht (= Werkgroep gekleurde armoede).	Bourgeois	Afgesproken
		actie 193 Er wordt een Vlaams Overlegplatform Midden – en Oost - Europese migranten (MOE) opgericht waarin armoedebestrijding ook aan bod komt.	Bourgeois	Uitgevoerd
SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren van verschillende soorten kennis over armoede en sociale uitsluiting	OD2.1 De wetenschappelijke kennis over armoede wordt vergroot	actie 17 Armoede indicatoren	Lieten	Uitgevoerd
		actie 18 /29 Peer reviews	Lieten	In uitvoering
		actie 19 Onderzoek naar de effecten van jeugdwerk op sociale inclusie. Zoeken naar betere kennis rond de leefwereld van kinderen en jongeren	Smet	In uitvoering
		actie 20 Onderzoek naar vrijetijdsbesteding van kinderen in armoede met als doel om de effecten van beleidsstrategieën in beeld te brengen	Smet	Uitgevoerd
		actie 23/95 Onderzoek kwetsbare jongvolwassenen	Vandeurzen	Uitgevoerd
		actie 24 Onderzoek naar link tussen armoede en handicap	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 25 Onderzoek naar beleving van kinderen in armoede	Vandeurzen	Uitgevoerd
		actie 26 Onderzoek naar duurzame tewerkstelling van mensen in armoede	Muyters	Uitgevoerd
		nieuwe actie Studio Kinderarmoede	Lieten	Uitgevoerd
	OD2.2 De kennis over armoede wordt verder verspreid op het werkveld	actie 2 Oprichting Kennisplatform / Steunpunt Armoede	Lieten	In uitvoering
		actie 5 Organisatie regionale armoedeoverlegfora	Lieten	Uitgevoerd
SD3 De Vlaamse overheid ondersteunt beleidsnetwerken	OD3.1 Binnen Vlaanderen zal gekeken worden hoe een kader kan gecreëerd worden waarbij lokale besturen een regierol kunnen opnemen ter bestrijding van de armoede op hun grondgebied	actie 31 /190 Evaluatie Vlaams Stedenfonds	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 32 Opstarten plattelandsfonds	Peeters	In uitvoering

		actie 33 Financiering ZORO project	Peeters	In uitvoering
		nieuwe actie De mogelijkheden van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) worden optimaal benut	Peeters	In uitvoering
	OD3.2 Een goede federale en Interfederaal samenwerking zorgt voor een meer integraal armoedebestrijdingsbeleid	actie 34 Evaluatie Samenwerkingsakkoord	Lieten	In uitvoering
		actie 35/36 IMC en permanente werkgroep Armoede	Lieten	Continu
		actie 28 Voorleggen tweejaarlijks verslag en adviezen van het Steunpunt aan het Vlaamse Parlement, de Vlaamse Regering en de verschillende adviesraden	Lieten	Uitgevoerd
	OD3.3 Vlaanderen zal bij het uittekenen en uitvoeren van het Europese beleid steeds de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting naar voor blijven schuiven	actie 37 Opstarten gesprekken met Vlaamse en Europese partners	Lieten	Continu
	OD3.4 De Vlaamse Regering wil maximaal investeren in de bestrijding van armoede in Brussel binnen haar gemeenschapsbevoegdheden	actie 38 In overleg met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en alle andere betrokken actoren onderzoeken van de mogelijkheden om een permanent overleg armoede op te starten	Lieten	Uitgevoerd
SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede	OD4.1 De Vlaamse overheid communiceert tijdig, eerlijk en duidelijk. De communicatie gaat zo min mogelijk uit van veronderstelde kennis. Aparte communicatie op maat van de doelgroep wordt vermeden waar mogelijk, en verzorgd waar noodzakelijk	actie 39/42 Opstarten project om tot structureel verbeterde communicatie van de Vlaamse overheid met mensen in armoede te komen	Lieten, Van den Bossche	Continu
		actie 40 Beter bekend maken van de dienstverlening van 1700	Lieten	In vertraging
		actie 41/46 Lokale overheden verder vormen, sensibiliseren en ondersteunen in hun opdracht om toegankelijk en bruikbaar jeugdwerk te voorzien voor kinderen en jongeren in armoede door cijfers kennis en praktijkervaringen te delen en vorming voor jeugdconsulenten en jeugdwerkers.	Smet	Uitgevoerd
	OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting	actie 44 De Vlaamse overheid stimuleert de verspreiding van kennis over armoede en sociale uitsluiting voor iedereen, ingezonderd sensibiliseert zij haar eigen medewerkers.	Lieten	Continu

		actie 45 Acties m.b.t. mediawijsheid	Lieten	In uitvoering
		actie 49 Ontwikkelen ondersteuningspakket voor bedrijfsleiders betreffende mensen in armoede op de werkvloer	Muyters / Van den Bossche	In uitvoering
		actie 50/51/52/53 Nagaan hoe kennis over armoede aan bod kan komen in opleidingen, stages en nascholingen die leiden tot jobs waar mensen in contact komen met mensen in armoede en Informeren van leerkrachten, medewerkers CLB en andere actoren die betrokken zijn bij de studie - en beroepskeuzebegeleiding over de armoedeproblematiek	Smet	In uitvoering
		actie 47/53 Ondersteunen van vormingsinitiatieven en stimuleren van hun onderlinge samenwerking en afstemming van hun aanbod.	Vandeurzen	Uitgevoerd
		actie 50 Nagaan hoe kennis over armoede aan bod kan komen in opleidingen, stages en nascholingen die leiden tot jobs waar mensen in contact komen met mensen in armoede	Muyters	Continu
		actie 52 Het begrip voor de armoedeproblematiek en de weerbaarheid bij zij die opleidingen volgen, worden aangescherpt.	Muyters	Uitgevoerd
SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede	OD5.1De Vlaamse overheid erkent het belang van diverse groepen, verenigingen en organisaties van mensen in armoede	nieuwe actie Ondersteunen lokale initiatieven kinderarmoede	Lieten	In uitvoering
		actie 43/48/54/68/92 Verbetering van de toegankelijkheid van de jeugdhulpverlening via integrale jeugdhulp en de bekendmaking van de 'brede instap'	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 55 Betrekken van het Vlaams Netwerk VWAWN bij de opmaak van het Nationaal Plan ter bestrijding van de digitale kloof	Lieten	Uitgevoerd
	OD5.2 De toegankelijkheid van het verschillende vormen van vervoer wordt verhoogd	nieuwe actie Oproep tot het indienen van projectvoorstellen ter bevordering van diversiteit binnen de mediasector	Lieten	In uitvoering
		actie 58 Verleggen van de focus naar het netmanagement om het aanbod bij de Lijn meer vraaggestuurd te laten verlopen	Crevits	In uitvoering
		actie 59 Er wordt bijzondere aandacht geschonken aan de toegankelijkheid van het openbaar vervoer voor personen met een handicap en voor minder mobiele personen	Crevits	Continu

		actie 60 In samenwerking met de Lijn worden op maat van mensen in armoede vormingsinitiatieven georganiseerd over 'hoe neem ik het openbaar vervoer'	Crevits	In vertraging
		actie 61 Uitbreiding van de werking van het Fietspunt met specifieke aandacht voor mensen in armoede	Crevits	Uitgevoerd
SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening	OD6.1 De Vlaamse overheid maakt werk van de automatische rechtentoekenning	actie 63/64/65 Oplijsting Vlaamse rechten die in aanmerking komen voor automatische toekenning en overleg met federale overheid	Lieten	In uitvoering
		actie 62/123 Automatisch toekennen van de schooltoelage/ studiefinanciering	Smet	In uitvoering
	OD6.2 Het gebruik van de Rechtenverkenner wordt geoptimaliseerd	actie 66/67 Permanent actualiseren en promoten van de Rechtenverkenner	Vandeurzen	Continu
	OD6.3 De Vlaamse overheid zet maximaal in op preventief werken	actie 69 De Vlaamse overheid stimuleert dat OCMW's en CAW's en andere in hun maatschappelijke dienstverlening meer preventief werken en maatschappelijk kwetsbare groepen opsporen en te benaderen	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 71 De CAW's voorzien in een integraal psychosociaal begeleidingsaanbod	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 72/169 Afstemmen van de richtlijnen voor de beleidsplanning van de betrokken sectoren, waarbij ze gezamenlijke acties in het kader van armoedebestrijding moeten opnemen.	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 171 Problemen in het functioneren van de maatschappelijke basisvoorzieningen worden gesignaleerd en aangepakt	Vandeurzen	In uitvoering
SD7 De Vlaamse overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede	OD7.1 De toekenning van financiële tegemoetkomingen wordt geoptimaliseerd	actie 73 Administratief vereenvoudigen van het inkomensgerelateerd maken van bijdragen	Bourgeois	In vertraging
		actie 74 Inkomensgerelateerd maken van bijdragen en prijzen	Allen	In uitvoering
		actie 76/79 Harmonisering OCMW steun en uitwerken budgetstandaard	Lieten	In uitvoering
	OD7.2 De Vlaamse overheid zet in op het voorkomen van of bemiddelen in schuldoverlast	actie 77 Integraal en preventief aanpakken van schuldoverlast	Vandeurzen	Uitgevoerd
		actie 22/78 Onderzoek naar de werking en organisatie van erkende instellingen voor schuldbemiddeling met het oog op een mogelijke subsidiëring. Verhoging van de toegankelijkheid en stimulering van kwaliteit van de schuldhulpverlening.	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 80 Maken van een uitvoeringsbesluit inzake het decreet	Vandeurzen	Uitgevoerd

		subsidiëring Vlaams Centrum Schuldbemiddeling		
SD8 De Vlaamse overheid waarborgt het recht op gezinsleven	OD8.1 De preventieve gezinsondersteuning wordt op inhoudelijk, organisatorisch en institutioneel vlak hertekend met bijzondere aandacht voor gezinnen in armoede.	actie 82/83/94 Er is een versterkte preventieve gezinsondersteuning, met Huizen van het Kind als belangrijke hefboom.	Vandeurzen	In uitvoering
	OD8.2 Er is een betaalbaar, kwaliteitsvol, toegankelijk en voldoende aanbod van kinderopvang voor kwetsbare jonge kinderen en hun ouders.	nieuwe actie Ondersteuning initiatieven gezinsondersteuning	Lieten, Vandeurzen, Smet en Van den Bossche	In uitvoering
	OD8.3 Opvoedings- en gedragsproblemen worden vroegtijdig aangepakt, in het bijzonder naar kansengroepen.	actie 82/85/86/87/88/89/90 Taal: extra stimulering van het aanbod inzake taalstimulering en taalontwikkeling in de kinderopvang. Nieuw kaderdecreet voorschoolse kinderopvang competentiebeleid, groeipad aanbod volgt nataliteit, uitbreiding IKG, sociale functie kinderopvang. Voorrangsregels IKG: prioritaire doelgroep; mensen in armoede.	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 84 Er wordt een beleid voor jongeren boven de 12 jaar die geconfronteerd worden met een complexe armoedeproblematiek uitgewerkt en uitgevoerd.	Vandeurzen	In uitvoering
	OD8.4 De prenatale zorg wordt verder uitgebouwd, waarbij in stedelijke gebieden de zorgcoördinatie en psychosociale begeleiding voor kwetsbare zwangeren prioriteit krijgt.	actie 91/93 Het ambulante en mobiele aanbod van de CKG's wordt versterkt om opvang en begeleiding van kleine kinderen in crisis- of risicosituaties te bieden.	Vandeurzen	In uitvoering
SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie	OD9.1 De participatie in het cultuur-, jeugd- en sportbeleid wordt verder ondersteund, verrijkt en versterkt in het kader van het participatiedecreet	actie 81 De vroegtijdige inzet van culturele bemiddeling en ervaringsdeskundigen bij de pre – en perinatale begeleiding.	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 96 Het participatiedecreet wordt geëvalueerd, met bijzondere aandacht voor de deelname van kansengroepen	Schauvliege, Smet, Muyters	Uitgevoerd
	OD9.2 Een algemene Vlaamse vrijetijdspas beoogt een verhoging van de vrijetijdsparticipatie, met als prioritaire doelgroep mensen in armoede die op een niet-stigmatiserende en voordelige wijze aan het vrijetijdsaanbod kunnen deelnemen	actie 98/97 Voorstudie van een proefproject rond de Vlaamse UiTPAS. Opbouw van een demonstrator (proefproject Aalst). Proefproject algemene Vlaamse vrijetijdspas in de regio Aalst.	Schauvliege	In uitvoering
	OD9.3 De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel	actie De Vlaamse overheid ondersteunt Leesweb vzw onder andere voor haar voorleesproject De Boeken-karavaan, haar workshop Vertellen en voorlezen en	Schauvliege	Continue

		haar leesgroepen		
		actie Demos vzw zal in haar meerjarig strategisch beleidsplan aandacht hebben voor het sensibiliseren en stimuleren van de cultuursector in een zo divers mogelijke personeelsbezetting, programmatie en publiek	Schauvliege	Continue
		actie Het Fonds Vrijetijdsparticipatie stimuleert de participatie van mensen in armoede aan cultuur, jeugd en sport	Schauvliege	In uitvoering
		actie 99 Erfgoeddag 2011: Armoe Troef	Schauvliege	Uitgevoerd
		actie 99/100 Er wordt een werkgroep opgericht met de cultuursteunpunten en enkele actoren uit de armoedesector om na te gaan welke actieve inspanningen er kunnen worden genomen in het kader van diversiteit in publiek en programmatie naar mensen in armoede toe, gelinkt aan de UiTPAS	Schauvliege	In uitvoering
		actie 99 Praktijkgerichte armoedevorming voor culturele aanbieders	Schauvliege	Uitgevoerd
		actie 99/112 Sensibiliseren van de sector	Schauvliege	Continu
	OD9.4 Mensen in armoede krijgen alle kansen om actief aan cultuurcreatie te doen	actie 99 In het kader van de landschapstekening sociaal-artistieke projecten binnen de professionele kunstensector worden sociaal-artistieke projecten onderzocht op bereik, betrokkenheid en effect op mensen in armoede.	Schauvliege	Uitgevoerd
	OD9.5 Door jeugdwerkorganisaties verder te ondersteunen in het herkennen en wegwerken van drempels wordt de toegankelijkheid van het bestaande aanbod jeugdwerk vergroot, specifiek voor kinderen en jongeren in armoede	actie 103 Jongeren uit kansengroepen stromen door naar leiding: actieve projecten rond leiderschapsvorming bij kansengroepen stimuleren en good practices verspreiden	Smet	Continu
		actie 101 Het jeugdwerk wordt gestimuleerd en gemotiveerd om in te zetten op toegankelijkheid; het jeugdbeleid engageert zich in het kader van het gelijkenkansendecreet om specifieke initiatieven te nemen om ongelijke kansen op valk van gebrek aan toegankelijkheid te voorkomen of te bestrijden.	Smet	In uitvoering
		actie 96/102/121 Openheid en toegankelijkheid van het jeugdwerk, in het bijzonder voor laaggeschoolde en armste jongeren, versterken door stimuleren van recht op zelforganisatie in	Smet	In uitvoering

		functie van emancipatie en stimuleren inclusie via uitwisseling van praktijkervaringen, vorming van jeugdconsulenten en jeugdwerkers. Ultwerken bredeschool concept		
	OD9.6 De speelkansen van kinderen jonger dan 6 jaar en specifiek kinderen in armoede worden vergroot	nieuwe actie Het thema van de buitenspeeldag 2012 focust op de jongste leeftijdsgroepen (peuters en kleuters), in het bijzonder voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.	Smet	Vervallen
		nieuwe actie In de publicatie rond speelbeleid en speelruimte in opdracht van de Afdeling Jeugd gaat aandacht naar de speelkansen voor kinderen in armoede.	Smet	In vertraging
	OD9.7 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen.	actie 107 Ontwikkelen van een flexibel en kwalitatief sport -en beweegaanbod met aandacht voor anders georganiseerde en niet-georganiseerde sport- en bewegingsvormen.	Muyters	Continu
		actie 105 Sportdiensten en sportfunctionarissen worden gesensibiliseerd door middel van vorming en intervisies	Muyters	Continu
		actie 105 In de opleiding Initiator van de Vlaamse Trainersschool krijgen de sportbegeleiders inzicht in de diversiteit van de sportbeoefenaars waaronder ook mensen in armoede	Muyters	Continu
		actie 107 Via de Belgian Homeless Cup worden dak- en thuislozen uit verschillende steden toegeleid naar duurzame sportbeoefening	Muyters	In Uitvoering
		actie 105 In het kader van het Belgisch EU-voorzitterschap sport is het thema 'maatschappelijke rol van sport' één van de drie hoofdthema's. Hierbij wordt de focus op sociale inclusie gelegd met een duidelijk accent naar armoede (2010).	Muyters	Uitgevoerd
		actie 105 Het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid ontwikkelt samen met het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en Demos een publicatie over sport en armoede. Deze publicatie dient als motivatie en inspiratie voor iedereen die betrokken is bij het lokale beleid en initiatieven rond sport en armoede.	Muyters	Uitgevoerd
		actie 106 Sportfederaties worden gestimuleerd om initiatieven te nemen die de deelname van kansengroepen aan sportkampen verhoogt.	Muyters	Continue
		actie 106 BLOSO sportkampen worden toegankelijk gemaakt voor mensen in	Muyters	Continue

		armoede		
	OD9.8 Mensen in armoede kunnen op een volwaardige en door henzelf gekozen wijze participeren aan het toerisme.	actie 111 Sociaal – Toeristische verenigingen die vakanties voor gezinnen en kampen voor kinderen en jongeren organiseren, worden gesubsidieerd	Bourgeois	Continu
		actie 108/109/110 Het Steunpunt Vakantieparticipatie wordt verder uitgebouwd en speelt in op actuele noden	Bourgeois	Continu
	OD9.9 Vlaanderen ondersteunt en versterkt de actieve participatie aan het verenigingsleven in zijn brede betekenis en het vrijwilligerswerk.	actie 57 Subsidiëren van Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen voor hun werking rond Cultuur	Schauvliege	Uitgevoerd
	OD9.10 Levenslang en levensbreed leren wordt gestimuleerd in de vrije-tijdssector	actie 115 Beleidsprojecten om de sector te ondersteunen in het zichtbaar maken van competenties & een draagvlak creëren rond dit thema	Schauvliege	In uitvoering
SD10 De Vlaamse overheid zet in op evenwaardige onderwijs - en vormingskansen	OD10.1 De kleuterparticipatie bij kwetsbare gezinnen wordt verder verhoogd	actie 117 Bewerkstelligen volwaardige omkadering en financiering van het kleuteronderwijs	Smet	In uitvoering
		actie 116/118 Verhogen deelname aan het kleuteronderwijs	Smet	In uitvoering
		actie 119/120 Ondersteunen en verstevigen van het pedagogisch partnerschap tussen ouders en school	Smet	Continue
	OD10.2 De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt	actie 128 Verder inzetten van de middelen van het aanmoedigingsfonds in het hoger onderwijs	Smet	Continue
		actie 129 Hervormen sociale voorzieningen binnen de hogescholen en uiniversiteiten	Smet	In uitvoering
		actie 130 Mogelijk maken van studentenmobiliteit in hoger onderwijs ongeacht herkomst	Smet	In uitvoering
		actie 123 Verhogen schooltoelage	Smet	Afgesproken
		actie 123 Evaluatie van de nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs en de maximumfactuur	Smet	In uitvoering
		actie 127 Uitbreiding studiefinanciering naar cursisten die een opleiding volgen binnen HBO en TKO + afstemming bestaande incentives	Smet	In uitvoering
	OD10.3 Er komt meer leerlinggerichte ondersteuning op maat	actie 122 Verbetering van oriëntatie van leerlingen door kennis armoedeproblematiek	Smet	In uitvoering
		actie 124 Terugdringen vroegtijdig schoolverlaten / hervormen SO	Smet	In uitvoering
		actie 125/126 decreet leerlingenbegeleiding	Smet	In uitvoering

		actie 132 Verder vorm geven aan geïntegreerde opleidingstrajecten	Muyters	In uitvoering
		nieuwe actie promotie leertijd	Muyters	Afgesproken
	OD10.4 Er zijn minder laaggeletterden	actie 114/131 Geletterdheidsproblemen bij mensen in armoede aanpakken via het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen	Smet	In uitvoering
		actie 133 Versterken van het beleid inzake Nederlandstalige laaggeletterdheid	Muyters	Continue
		actie 134 Wegnemen van drempels die toegang tot levenslang leren bemoeilijken	Van den Bossche / Muyters	In vertraging
		actie 56 Inzetten op e-inclusie	Muyters / Smet	In vertraging
		actie 56 Veldtekening mediawijsheid	Lieten	In uitvoering
SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid	OD11.1 Kwetsbare mensen krijgen maximale kansen aangeboden om in te zetten op zinvol werk	actie 138 Streven naar een betere afstemming tussen arbeid en privé	Muyters	In uitvoering
		actie 148 Initiatieven nemen om organisaties aan de slag te laten gaan rond Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 149/150 Creëren van duurzaam werk voor kansengroepen binnen Sociale Economie door extra in te zetten op laagdrempelige en toegankelijke dienstverlening	Van den Bossche	In uitvoering
	OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen	actie 27/70/139 Verder inzetten op de integrale trajecten werk - welzijn	Muyters	In Uitvoering
		actie 30 Verankering proeftuinen OCMW-VDAB	Muyters	in uitvoering
		nieuwe actie Verder inzetten op de integrale trajecten werk - welzijn MMPP	Muyters	In uitvoering
		actie 140 Ruimte geven aan wie (tijdelijk) niet geactiveerd kan worden	Muyters	In uitvoering
		actie 141 Ontwikkelen van een nieuw perspectief voor arbeidszorg	Muyters	In uitvoering
		actie 135 Inzetten op duurzame tewerkstelling in het reguliere circuit via een sluitend maatpak	Muyters	Continu
		actie 136 Bijzondere aandacht schenken aan jonge werkzoekenden	Muyters	Continu
		actie 137 Bijzondere aandacht schenken aan langdurig werklozen	Muyters	Continu
	OD11.3 Vorming en werk worden maximaal op elkaar afgesteld	actie 142 Ontwikkelen van specifieke trajecten voor traaglerende of analfabete cursisten	Muyters	In uitvoering
		actie 145 Investeren in kansen voor anderstalige met het oog op een vlotte doorstroom naar werk	Muyters	Continu

		actie 143 Maximaal toeleiden tot Individuele Beroepsopleidingen in de Onderneming	Muyters	Continu
		actie 144 Differentiëren van het systeem van de opleidingscheques	Muyters	Uitgevoerd
	OD11.4 Competenties van mensen worden maximaal in rekening gebracht	actie 146 Er wordt ingezet op het Erkennen van Verworven Competenties	Muyters, Smet	In uitvoering
	OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund	actie 152 Begeleiding aan ondernemers in moeilijkheden – subsidie aan Tussenstap	Peeters	In uitvoering
		actie 153 Verhogen van de vertegenwoordiging van kansengroepen in het ondernemerschap	Peeters	In uitvoering
		nieuwe actie Maatregel "steun voor advies aan prestarters" in uitvoering van het Werkgelegenheids- en Investeringsplan van de Vlaamse Regering	Peeters	In uitvoering
		nieuwe actie Oproep steun voor advies aan prestarters met aandacht voor doelgroepen	Peeters	In uitvoering
SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid	OD12.1 De toegang tot betaalbaar wonen wordt bevorderd, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een betaalbare woning	actie 154 Het decreet grond- en pandenbeleid voorziet 43.000 extra sociale huurwoningen, 21.000 extra sociale koopwoningen en 1.000 extra sociale kavels tegen 2020. Tegen 2014 zal een representatief deel hiervan gerealiseerd zijn en wordt er een voortgangsrapportage opgemaakt.	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 155 Het aanbod woningen verhuurd door sociale verhuurkantoren en de gebiedsdekking van de sociale verhuurkantoren wordt uitgebreid.	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 156 De betaalbaarheid van sociaal wonen wordt bevorderd.	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 157 De betaalbaarheid van privaat wonen wordt bevorderd door een verruiming van de huursubsidie.	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 158 De toegang tot een betaalbare woning wordt verbeterd.	Van den Bossche	In uitvoering
	OD12.2 De woonkwaliteit verbeteren, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een woning van goede kwaliteit.	actie 159 Het samenspel van stimulerende en sanctionerende initiatieven ter verbetering van de woningkwaliteit zal worden versterkt met aandacht voor de bewoner.	Van den Bossche	In uitvoering
	OD12.3 De woonzekerheid voor de meest kwetsbare mensen wordt verhoogd.	actie 160 De woonzekerheid van de sociale huurder wordt gegarandeerd.	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 161 Woonzekerheid van de private huurder wordt gegarandeerd.	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 21 Ontwikkeling van een applicatie thuislozenzorg	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 184 Opvang en begeleiding van mensen zonder papieren	Vandeurzen	Continu

		nieuwe actie Bij de (her)aanleg van woonwagenterreinen zal een kindvriendelijke omgeving als aandachtspunt meegenomen worden	Bourgeois	In uitvoering
	OD12.4 Iedereen is voldoende geïnformeerd over de mogelijke keuzes op de energiemarkt en de ondersteuningsmaatregelen op vlak van energiebesparing. Deze informatie leidt in belangrijke mate tot het gewenste gedrag.	actie165 Gemeenten of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden stimuleren en ondersteunen om een laagdrempelig energieloket te integreren in het woonloket waar kwetsbare (kandidaat-)huurders en eigenaars terecht kunnen.	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 165 Project rond energieconsulenten verder zetten	Van den Bossche	In uitvoering
		actie 164/165 Vlaamse burgers informeren met betrekking tot werking en kansen voor de Vlaamse energiemarkt en hen aansporen een bewuste keuze te maken voor een leverancier. Neutrale monitoring van de dienstverlening van de leveranciers	Van den Bossche	Continu
	OD12.5 Via openbaredienstverplichtingen kwaliteitsvolle dienstverlening door leveranciers garanderen in samenwerking met een sterke regulator om hierop toe te zien.	actie 164 Met de federale ombudsdienst Energie worden afspraken gemaakt rond samenwerking met betrekking tot geschillen	Van den Bossche	Uitgevoerd
		actie 164 Evaluatie van de sociale openbaredienstverplichtingen (waaronder werking LAC) en de Vlaamse regeling rond gratis kWh in overleg met mensen in armoede	Van den Bossche	In uitvoering
	OD12.6 Energiebesparende maatregelen houden de energiekosten in toom, zowel bij eigenaars als bij huurders in de private en sociale huursector.	actie 163 Minimale energieprestaties opleggen aan alle verhuurde woningen	Van den Bossche	In uitvoering
	OD12.7 De Vlaamse overheid engageert zich om een betere sociale bescherming te garanderen van de klant op het vlak van de sociale openbare dienstverleningen voor de watersector.	actie 166 Actualisering van de regelgeving voor de watersector cfr energiesector / beter afstemmen van de openbare dienstverplichtingen van water- en energiesector	Schauvliege	In uitvoering
SD13 De Vlaamse overheid voert een effectief welzijns - en gezondheidsbeleid	OD13.1 De toegang van mensen in armoede tot een gepast en toereikend aanbod van preventie, hulp en zorg wordt bevorderd.	actie 168/170 In elke kleinstedelijke regio is er een aanbod van laagdrempelige hulpverlening voor personen met persoonlijke en psychische problemen. We ondersteunen laagdrempelige initiatieven op vlak van geestelijke gezondheidszorg en armoede in heel Vlaanderen.	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 176 De werking van de wijkgezondheidscentra wordt uitgebreid en versterkt	Vandeurzen	In uitvoering

		actie 194 Conferentie eerstelijnsgezondheidszorg. Hierop komt de problematiek van toegankelijkheid van de eerstelijnsgezondheidszorg voor mensen in armoede aan bod. Opvolging van de conferentie.	Vandeurzen	In uitvoering
	OD13.2 Participatieve campagnes en lokale acties voor gezond leven zijn op maat gemaakt van en uitgevoerd met mensen in armoede	actie 75 Om een krachtig en vernieuwd sociaal beleid gestalte te geven zal een basisdecreet met betrekking tot de Vlaamse Sociale Bescherming worden gerealiseerd, met aandacht voor betaalbaarheid en toegankelijkheid.	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 173/174/175/177/180 Toegankelijke methodieken m.b.t. gezondheid(szorg)	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 167/178/179/181 Preventieve maatregelen stimuleren die leven in een gezonde omgeving realiseren voor mensen in armoede in combinatie met fiche 'Lokaal beleid en Logo's'	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 172/174/175. Mensen in armoede worden op gepaste wijze gesensibiliseerd tot deelname aan zinvolle preventieve onderzoeken, zoals Vlaamse bevolkingsonderzoeken. Het beleid concentreert zich sterker op risicogroepen (in het kader van dit plan: mensen in armoede). Participatieve ontwikkeling van methodieken.	Vandeurzen	Continu
	OD13.3 Het aanbod aan woonzorgvoorzieningen bereikt ook ouderen in (stille) armoede	actie 188 Op basis van de evaluatie van de projecten in de thuiszorg (2008-2009) in verband met zorg op maat met (kans)armen worden de aangeleverde beleidsadviezen getoetst op good-practice en haalbaarheid om daarna geïmplementeerd te worden in de sector.	Vandeurzen	In uitvoering
		actie 186/187. Implementatie van het basisdecreet Vlaamse sociale bescherming moet de betaalbaarheid van het aanbod aan woonzorg meer haalbaar maken. Volgende werkingsprincipes uit het woonzorgdecreet (4 maart 2009) worden in overleg met de sector gerealiseerd.	Vandeurzen	In uitvoering

B) ACTIEFICHES

Zie bijlage

HOOFDSTUK 5

✹

Jaarverslag van de werking van het permanent armoedeoverleg 2011

HORIZONTAAL PERMANENT ARMOEDEOVERLEG

"Het permanent armoedeoverleg bezorgt voor de opmaak van het geactualiseerde actieplan aan de coördinerende minister een jaarverslag van het voorafgaande jaar. Het jaarverslag geeft een overzicht van de werking en een beknopte samenvatting van de behandelde thema's en de behaalde resultaten."

Het Permanent Armoedeoverleg (PAO) dat met de goedkeuring van het armoededecreet van 21 maart 2003 zijn decretale basis kreeg, bestaat uit een horizontaal en een verticaal overleg. Een rapport uit december 2008 van het Experten comité van de Raad van Europa over de autonomisering van personen die geconfronteerd worden met grote armoede heeft het PAO geciteerd als een voorbeeld van een structuur die de participatie van mensen in armoede – via het Vlaams Netwerk - aan de uitwerking van het armoedebeleid toelaat.

In het horizontaal PAO komen de aandachtsambtenaren uit de verschillende departementen en agentschappen van de Vlaamse administratie samen met medewerkers van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en enkele bijkomende experts. Zij vertegenwoordigen de verschillende beleidsdomeinen waarin armoedebestrijding belangrijk is. Ook het Interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting en de vzw De Link, die de opleiding en de tewerkstelling van ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting coördineert, nemen deel aan het overleg.

Een volledig overzicht van de leden van het PAO is te vinden op http://wvg.vlaanderen.be/armoede.

De opdrachten van het horizontale overleg zijn:

1. acties voorbereiden in de verschillende beleidsdomeinen die voortvloeien uit het actieplan;
2. de impact en de effecten van die acties analyseren;
3. de acties coördineren en de acties van de verschillende beleidsdomeinen op elkaar afstemmen;
4. de voorwaarden bepalen voor het organiseren van het overleg;
5. kennisnemen van de voorstellen van het verticale overleg in elk van de beleidsdomeinen;
6. het actieplan evalueren;
7. de opdrachten van de Vlaamse Regering uitvoeren, op voorstel van de coördinerende minister, ingevolge beslissingen van de Interministeriële Conferentie in het kader van het samenwerkingsakkoord.

Binnen het kader van de bestrijding van de armoede, zullen we voortdurend de vinger aan de pols moeten houden. Ook het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding is een momentactie waarbij we weten dat we niet volledig (kunnen) zijn in de aanpak en bestrijding. Onze maatschappij is voortdurend in ontwikkeling en zal dus ten alle tijden antwoorden moeten

zoeken. Dit horizontaal armoedeoverleg moet er toe leiden dat er voor omschreven armoedeproblemen fora met diverse actoren plaatsvinden. Deze fora moeten leiden tot een grotere kennis van de problematiek en voorstellen formuleren tot een adequate bestrijding van de armoede.

In 2011 werd er 6 maal een Horizontaal overleg georganiseerd, namelijk op 7 februari, 29 april, 28 juni, 9 september, 25 oktober en 15 december.

Inhoudelijk waren vooral de informatie- en ervaringsuitwisseling het belangrijkste, waarbij onder meer volgende thema's – in willekeurige volgorde – aan bod kwamen:

- Voortgangsrapport 2010 Vlaamse Actieplan Armoedebestrijding
- Bijsturing Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
- Automatische Rechtentoekenning
- STUDIO Kinderarmoede
- Beleidsplan Vlaamse Landmaatschappij
- Inschakelen opgeleide ervaringsdeskundigen
- 2jaarlijks verslag Interfederaal Steunpunt Armoedebestrijding
- Provinciale rondes kinderarmoede
- Erfgoeddag
- Opzetten SharePoint site Armoede
- KBS project 'communicatie naar zwakke doelgroepen'
- Vormingsaanbod medewerkers
- Versterking HPAO
- Versterking VPAO
- Functieomschrijving aandachtsambtenaren
- Ronde Tafel kinderarmoede
- Armoedetoets

Er werd dit jaar ook een werkbezoek afgelegd. De leden van het overleg trokken naar Gent en maakten kennis met de Beweging voor Mensen met een Laag Inkomen en Kinderen, een vereniging waar armen het woord nemen en met VZW De Katrol, dienst die huistaakbeleiding aanbiedt.

De verslagen kunnen opgevraagd worden.

VERTICAAL PERMANENT ARMOEDEOVERLEG

Het verticaal overleg is het overleg dat per beleidsdomein wordt georganiseerd met als taak de specifieke beleidsinitiatieven van het betreffende beleidsdomein te toetsen aan de visie en de ervaring van de doelgroep en voorstellen tot bijsturing te formuleren. Het decreet bepaalt dat het de verantwoordelijkheid is van iedere Vlaamse minister om dit overleg te organiseren en in overleg met het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen de nadere regels van de werking van dit overleg binnen het eigen beleidsdomein vast te leggen. Het verticaal overleg vindt voor elk beleidsdomein minstens twee keer per jaar plaats. De aandachtsambtenaren nemen deel aan dit verticaal overleg binnen hun beleidsdomein.

Het Vlaams Netwerk organiseert overlegtafels waar zij samen met de verenigingen waar armen het woord nemen, de problemen identificeren en nadenken over mogelijke oplossingen. Het Vlaams Netwerk vertolkt, in samenwerking met de verenigingen, de resultaten van hun overlegtafels in het verticaal overleg. Op deze manier garanderen we dat de stem van mensen in armoede gehoord wordt en vertaald wordt in concrete beleidsmaatregelen. Ook biedt dit overleg de mogelijkheid om nieuwe beleidsinitiatieven af te toetsen. Het Vlaams Netwerk vervult hierbij een brugfunctie en zorgt voor een vlotte terugkoppeling naar de verenigingen zodat deze inzicht krijgen in het verloop en de resultaten van hun beleidsdialoog.

Het is wenselijk bij het verticaal overleg een sterke betrokkenheid te hebben van zowel kabinet als administratie via minstens de aandachtsambtenaren. Er kan ook verticaal overleg georganiseerd worden met verschillende beleidsdomeinen, in het kader van beleidsdomeinoverschrijdende problemen en maatregelen.

In 2011 vonden volgende VPAO's plaats:

- Voor het beleidsdomein jeugd: 11 februari (proeftuinen kinder- en jongerenwerkingen rond armoede) en 1 oktober (algemeen, de jongeren zelf aan het woord).
- Voor het beleidsdomein cultuur: 29 april (de Vlaamse vrijetijdspas) en 25 november (lokaal cultuurbeleid)
- Voor het beleidsdomein media: 13 april (digitale kloof)
- Voor het beleidsdomein sport: 22 maart (algemeen, bespreking VAPA-fiches); In kaart brengen van de includerende en uitsluitende maatregelen (in 2012 worden deze geanalyseerd).
- Voor het beleidsdomein welzijn: 23 februari (planning) en 12 september (toegankelijkheid en kwaliteit van schuldbemiddeling)
- Voor het beleidsdomein gezondheid: 15 december (ziekenhuizen)
- Voor het beleidsdomein mobiliteit: 4 april (moeilijkheden bij mobiliteit van mensen in armoede)
- Voor het beleidsdomein bestuurszaken en inburgering: 7 oktober (opstart VPAO en planning 2012)

- Voor het beleidsdomein onderwijs: 27 januari (opvolging thema's 2010), 29 maart (incassoproblemen, communicatie tussen ouders en scholen, studietoelagen) en 12 mei (internaten, hervorming secundair onderwijs)
- Voor het beleidsdomein werk en sociale economie:
    - 3 februari: Informeel verticaal overleg (werkvloerbegeleiding/ rugzakprincipe – vrijwilligerswerk en activering)
    - 25 maart: VPAO sociale economie (Arbeidszorg)
    - 03 juni: VPAO werkgelengheid (VAPA-fiches)
    - 06 oktober: Informeel verticaal overleg werkgelengheid (Integrale trajecten – loopbaanvisie)
    - 17 maart & 08 september: Subwerkgroep armoede VDAB
    - 10 februari & 09 juni: Stakeholdersforum VDAB

Met betrekking tot de analyse van de includerende en uitsluitende maatregelen:

- In overleg met de sociale partners onderzoeken we hoe we de krachtgerichte, integrale trajecten voor werkzoekenden in armoede die in twee experimentele projecten werden uitgetest nog kunnen versterken en een duurzame plaats kunnen geven in het beleid. Ondertussen (eind september 2011) is principieel beslist dat deze trajecten een structurele plaats krijgen, gefinancierd met middelen uit de alternatieven voor de jobkorting. Beslissing VR. Momenteel wordt overlegd met alle partners over de precieze aantallen, de plaatse waar aangeboden, de timing en het budget. Ondertussen lopen de experimentele trajecten nog verder tot in 2012.
- Het onderzoek 'Duurzame tewerkstelling van mensen in armoede. Uitdagingen en remedies voor beleid, werknemers en werkgevers' wordt uitgevoerd door HIVA in samenwerking met het Vlaams Netwerk; de centrale onderzoeksvraag hierbij: wat is nodig om duurzame tewerkstelling van mensen in armoede te realiseren. Het onderzoek zal worden afgerond tegen midden oktober 2011 en de aanbevelingen zullen worden meegenomen in het kader van het loopbaan- en competentiebeleid.
- Het overleg over arbeidszorg dat dit jaar binnen het VPAO WSE werd gevoerd heeft geleid tot een aantal aandachtspunten die meegenomen werden in de Rondetafel arbeidszorg die de SERV op 5 oktober organiseert.
- In 2012 gaat de operationalisering van integrale trajecten zoals gepland van start; aan de verdere uitwerking en timing wordt momenteel gewerkt.
- Momenteel (maart 2012) wordt onderzocht hoe de aandachtspunten uit het recente onderzoek kan meegenomen worden binnen het loopbaanbeleid.

- Voor het beleidsdomein wonen: 12 mei (huursubsidie), 21 juni (uithuiszetting), 14 november (onbewoonbaar verklaring)
- Voor het beleidsdomein energie: 21 maart (dakisolatie, stand van zaken evaluatie SODV, ontwikkelingen binnen openbaredienstverplichtingen rationeel energiegebruik, bespreking minimale levering aardgasbudgetmeters, problemen

terugkeer vrije markt, moeilijkheden bij oplading budgetmeters) en 22 maart (werkgroep LAC werking project SLO, energie en armoede)

De verslagen kunnen opgevraagd worden.

Lexicon

BOEK	Boeren op een Kruispunt
CAW	Centrum Ambulant Welzijnswerk
CKG	Centrum Kind en Gezin
CLB	Centrum Leerlingenbegeleiding
CORVE	Coördinatiecel Vlaams e- government
DO	Duurzame Ontwikkeling
EU	Europese Unie
EVC	Erkenning van Verworven Competenties
HBO	Hoger Beroepsonderwijs
HPAO	Horizontaal Permanent Armoedeoverleg
IBO	Individuele Beroepsopleidingen in de Onderneming
IKG	Inkomensgerelateerde Kinderopvang
JoKER	Kind- en Jongereneffectrapportage
LAC	Lokale Adviescommissie
MMPP	Medische , mentale, psychische en of psychiatrische problematiek
MOE	Midden Oost Europees
OASeS	Onderzoekscentrum Ongelijkheid, Armoede, Sociale Uitsluiting en de Stad
OCMW	Openbaar Centrum Maatschappelijk Welzijnswerk
PAO	Permanent Armoedeoverleg
PDPO	Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling
POD MI	POD Maatschappelijke Integratie
RIA	Reguleringsimpactanalyse
SO	Secundair Onderwijs
TAO	Teams voor Advies en Ondersteuning
TKO	Tweedekansonderwijs
VCS	Vlaams Centrum Schuldbemiddeling
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VAPA	Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
ViA	Vlaanderen in Actie
VLAS	Vlaams Armoede Steunpunt (Steunpunt Beleidsrelevant Onderzoek Armoedebestrijding)
VPAO	Verticaal Permanent Armoedeoverleg
VWAWN	Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen
WVG	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ZORO	Dorpsnetwerken voor zorg in een rurale omgeving

Bijlagen

Advies Vlaams Netwerk VWAWN
Nota STUDIO Kinderarmoede

Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen vzw
Aromagebouw / Vooruitgangstraat 323 bus 6 (3de verdieping) / 1030 Brussel /
tel. 02-204 06 50 / fax : 02-204 06 59
info@vlaams-netwerk-armoede.be / http://www.vlaams-netwerk-armoede.be

Advies Vlaams Actieplan Armoedebestrijding
Maart 2012

(op basis van teksten 22 februari 2012)

Hieronder vindt u het advies van het Vlaams Netwerk over de stand van zaken van de prioriteiten van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA). Dit advies bestaat uit 2 delen:

1) Advies over de prioriteiten binnen het VAPA
2) Advies over de VAPA-fiches

Dit advies werd opgesteld op basis van de teksten die op 22 februari 2012 doorgegeven werden aan het Vlaams Netwerk.

Advies:

1) Enerzijds vindt het Vlaams Netwerk dat veel te weinig de topprioriteit armoedebestrijding van deze Vlaamse Regering blijkt uit de stand van zaken van de prioriteiten van het VAPA.

Enerzijds zitten een aantal zaken op schema: VLAS en Uitpas. Voor deze zaken werd budget vrijgemaakt en is een duidelijk doel en tijdspad uitgestippeld. De Vlaamse Regering had reeds in 2010 de intentie om dit met alle acties in het VAPA te doen.

Daarnaast is ook de automatisering van de schooltoelage een heel goede zaak in zake armoedebestrijding. Het blijft in deze echter wachten op de dossiers van deze Vlaamse Regering inzake automatisering van rechten. Inzake schooltoelage heeft deze Vlaamse Regering het traject uit de vorige legislatuur voortgezet en degelijk afgewerkt.

Indien de armoedetoets in 2012 effectief in de regelgeving, via de RIA, kan verankerd worden, dan kan deze ook als een topprioriteit op schema gezien worden.

Anderzijds blijft het rond de fundamentele terreinen, de terreinen die mensen in armoede rechtstreeks voelen (wonen/water/energie, schuldbemiddeling, eerstelijnsgezondheidszorg), wachten op duidelijkheid en vooral budgetten.

Vervolgens maakt het Vlaams Netwerk zich meer dan grote zorgen over de afspraken die in de recente begrotingsbespreking gebeurden. In ons advies van 9 februari en ook tijdens vorige adviezen

pleitten wij voor echte investeringen in armoedebestrijding zodat het waarmaken van de topprioriteit armoede van deze regering echt op gang kan komen.

Wat we nu zien, zijn echter extra besparingen die kwetsbare mensen heel sterk voelen:
- een extra budget van 10 miljoen euro voor de schooltoelage wordt uitgesteld
- de kindpremie (die volgens ons gericht moet zijn op de groepen die het echt nodig hebben; kinderarmoede stijgt stelselmatig in Vlaanderen) wordt uitgesteld
- in vele regio's is het aanbod van De Lijn stevig aangepakt. Mobiliteit is een terrein die van grote invloed is op de toegang tot andere grondrechten voor mensen in armoede.
  Naast het knippen in het aanbod volgt er in 2013 ook nog een tariefverhoging. We pleiten er alvast voor dat deze niet de zwaksten in de samenleving treft.

Tot slot zijn er een aantal dossiers die niet weerhouden zijn tot deze prioriteiten, maar wel heel belangrijk en dringend zijn: de totale aanpak van dakloosheid, de Vlaamse sociale bescherming (gericht op de meest kwetsbaren) en een structurele minimale levering op vlak van water en energie (geen afsluitingen of mensen die zichzelf afsluiten doordat ze niet meer kunnen opladen). In de fiches vinden we helaas geen krachtdadig beleid rond deze zaken terug.

2) <u>Anderzijds vind het Vlaams Netwerk de stand van zaken via de fiches absoluut onvoldoende omwille van volgende redenen:</u>

- het hele verhaal is absoluut onleesbaar geworden, het is heel moeilijk in te schatten wat er nu precies gebeurt. In die zin is het bijna onmogelijk om over dit beleid terug te koppelen naar mensen in armoede, die vaak participeren via werkgroepen en andere aan een aantal facetten.

- reeds in 2010, en dit werd herhaalt in 2011, heeft de Vlaamse Regering beslist dat iedere minister alle facetten van de fiches (indicatoren, budget, evaluatie, stappenplan, …) voor zijn/haar bevoegdheden zou concretiseren. We merken dat dit in vele gevallen nog steeds niet gebeurde. Eind 2011 waren we halverwege de legislatuur.

- in meerdere fiches ontbreken ofwel zaken die wel gebeurd zijn, ofwel worden er dingen geschreven die (nog) niet gebeurd zijn.

- voor deze fiches stelt zich dezelfde problematiek als bij de prioriteitenlijst van het VAPA: hieruit blijkt veel te weinig de topprioriteit armoedebestrijding van de Vlaamse Regering.

3) <u>In het advies hierna wordt met kleuren aangegeven of:</u>
- een actie goed zit (groen kleur)
- mits aanpassingen goed zit (oranje kleur)
- niet goed zit (rode kleur)

HOOFDSTUK 1: Advies over de prioriteiten binnen het VAPA

Prioriteit 1: Armoedetoets

In de tekst wordt onvoldoende duidelijk gemaakt dat elke armoedetoets uit 3 vaste onderdelen bestaat: een wetenschappelijke inbreng, een inbreng vanuit ervaringen van mensen in armoede via het Vlaams Netwerk en een ambtelijke inbreng (die ook alle inbrengen verzamelt). Het is onduidelijke binnen welke middelen de systematische uitvoering zal gebeuren.
De invoering van de armoedetoets in de regelgeving in 2012 (in fiche 13 wordt dit zo gesteld) zou hiervan een geslaagde prioriteit maken. We pleiten ervoor om het laatste proefproject in de eerste helft van 2012 te doen (dit zou dus eigenlijk al bepaald moeten zijn), zodat er voldoende tijd is voor verankering in de RIA-regelgeving.

Prioriteit 2: Automatische toekenning van rechten

We zijn blij te horen dat het proces rond de automatische toekenning van de schooltoelage, opgestart in vorige legislatuur, verder loopt en resulteert in een operationele automatische toekenning in het schooljaar 2013-2014. In de tekst mag dit duidelijker benadrukt worden.

Van concrete andere mogelijke dossiers moet snel werk gemaakt worden. Hier moet zeker de “MOBIB-kaart” van De Lijn toegevoegd worden, in die zin dat de diverse voordeeltarieven hierdoor geautomatiseerd kunnen worden. Voor mensen in armoede is dit een belangrijker dossier dan de ouderbijdrage in de kinderopvang of het inschrijvingsgeld in het volwassenenonderwijs.

De opdracht die aan het VLAS gegeven wordt moet specifiek gericht zijn op hoe gemeentelijke rechten automatisch toegekend kunnen worden.

Wat betreft proactieve rechtentoekenning zou er heel snel winst gemaakt kunnen worden indien de Vlaamse overheid in regelgeving naar alle hulp- en dienstverlenende organisaties hier een echt punt van maakt. Deze diensten moeten proactiever de rechten van mensen, bv. OMNIO-statuut, in orde brengen, ook al ze hiermee een stuk verder gaan dan hun kernopdracht.

Prioriteit 3: Gekleurde armoede

Het is positief dat er geïnvesteerd wordt in een project van het Minderhedenforum en het Vlaams Netwerk rond gekleurde armoede, ook mede dankzij de steun van Cera. Dit blijft echter slechts een project.

Het project rond prestarters (zie ook 2 fiches, zonder nummer)wordt weergegeven als een preventiemaatregel tegen mogelijke faillissementen van startende zelfstandigen. Allochtonen zijn hierin één van meerder doelgroepen. Deze maatregel hoort niet thuis bij de absolute prioriteit gekleurde armoede van het VAPA.
Het is een goede zaak dat er aan preventie wordt gedaan, hierover zou ook met het Vlaams Netwerk overleg moeten opgezet worden. Een aantal zelfstandigen in armoede stromen onze verenigingen binnen.

Zowel wat betreft het geïntegreerd actieplan voor integratiebeleid als het MOE-overleg blijft het onduidelijk wat deze maatregelen echt op het terrein betekenen voor mensen in armoede en hun leefsituatie. Algemeen ligt nogal te stevig de nadruk op inburgereren, terwijl armoedebestrijding de invalshoek moet zijn.

Bij het jaarboek gekleurde armoede van OASeS stond in eerdere documenten dat er in 2012 een nota aan de Vlaamse Regering zou komen inzake deze problematiek, mede op basis van insteken uit het jaarboek. Het Vlaams Netwerk pleit ervoor om effectieve beslissingen te nemen rond deze problematiek en dit in 2012 in te plannen.

De werkgroep gekleurde armoede dient in 2012 een doostart te nemen en te komen tot beleidsaanbevelingen. Het is hoogst onwaarschijnlijk dat deze beleidsaanbevelingen (met of zonder budgetten) nog tot resultaten zullen leiden binnen deze legislatuur.

Prioriteit 4: Het stimuleren van netwerkvorming tussen verschillende hulpverlenende diensten

a) Concepten als MODEM (integrale dienstverlening) en hoe deze gestimuleerd/gestructureerd kunnen worden, ontbreken in dit hoofdstuk.
b) Lokale initiatieven kinderarmoede: het is een goede zaak dat de huidige projecten geëvalueerd zullen worden samen met het Vlaams Netwerk (in de concrete fiche wordt deze inbreng vergeten) en dat op basis daarvan nog gerichter kan ingezet worden.
Er is wel geen budget voor 2013 en 2014 voorzien. Ook welk budget er in 2012 kan ingezet worden is onduidelijk.
c) De Brede Instap: hier verwijzen we naar het advies van de Adviesraad Integrale Jeugdhulp, waar het Vlaams Netwerk deel van uitmaakt. Vooral de manier waarop men zinvolle cliëntparticipatie op maat van mensen in armoede op diverse niveaus organiseert is heel belangrijk.
d) Brede school: hier is het heel onduidelijk hoe deze proeftuinen verder zullen evolueren en hoe de ministers van jeugd en welzijn hier in betrokken zijn.

Prioriteit 5: Het bijsturen van kennis van armoede bij opleidingsverstrekkers

De vraag naar opleiding is heel sterk bij alle partners die vorming geven rond armoede. Deze partners hebben een goede basis gelegd om goed samen te werken. Er moet nu bekeken worden op welke manier de groeiende vraag naar vorming (en dus ook de nood aan meer inzicht van armoede bij onder meer hulp- en dienstverleners op het terrein) kan beantwoord worden. Dit dient aangevuld te worden in de prioriteit.

Prioriteit 6: VLAS

Dit lijkt ons een prioriteit die op schema zit en waar een duidelijk budget tegenover staat. Graag benadrukken we nog even het belang van een goede participatie van het Vlaams Netwerk aan deze stuurgroep om voldoende aandacht te hebben voor actie-onderzoek en onderzoek op basis van de noden van mensen in armoede.

Prioriteit 7: De realisatie van een voldoende kwalitatief toegankelijk aanbod schuldhulpverlening

De projectsubsidies voor de samenwerkingverbanden zijn goed, maar zijn een druppel op een hete plaat op vlak van de problematiek. In de tekst staat terecht dat door een financiële ondersteuning van de erkende instellingen meer tijd gespendeerd kan worden aan dossiers, de kwaliteit van begeleiding kan verhoogd worden en wachtlijsten weggewerkt kunnen worden. Hiervoor is een duidelijke investering nodig.

Prioriteit 8: Het realiseren van een Vlaamse vrijetijdskaart

Dit lijkt ons een prioriteit die echt op schema zit en waar duidelijk geïnvesteerd wordt.
In de tekst wordt gesproken over twee werkgroepen. Vooral een centrale Vlaamse werkgroep die de zaken van nabij opvolgt en als klankbord fungeert is heel belangrijk. Het is noodzakelijk dat volgende partners daarin betrokken worden: Cultuurnet, de administraties cultuur-jeugd-sport-toerisme, VVSG, het Fonds Vrijetijdsparticipatie, Steunpunt Vakantieparticipatie en het Vlaams Netwerk. Dit zou duidelijker in de tekst moeten gemaakt worden.

Deze investering mag niet leiden tot het besparen op andere domeinen van participatie van mensen in armoede op vlak van cultuur, jeugd, sport en toerisme.

Prioriteit 9: Kostenbeheersing in het secundair onderwijs

De eerste paragraaf is een meer dan terechte paragraaf in het VAPA. Hier is echter meer van toepassing dan kostenbeheersing in het secundair onderwijs. Ook de Vlaamse kindpremie, huursubsidies,… hebben een duidelijke impact op de inkomenssituatie van kwestsbare groepen. Dit dient dus aangevuld te worden en anders betiteld te worden.

Het is wachten in het dossier van kostenbeheersing wachten op de conceptnota en welke gevolgen de Vlaamse Regering hier op vlak van acties aan koppelt. Het Vlaams Netwerk is vragende partij om snel de conceptnota te ontvangen en hierrond advies te geven.

We betreuren dat de bedragen voor de maximumfactuur in het basisonderwijs opgetrokken zijn. We betreuren het dat de extra 10 miljoen euro middelen voor de schooltoelage uitgesteld worden naar aanleiding van de besparingen.

Prioriteit 10: Werk

10.1: Op een overleg van enkele maanden terug werden onze bezorgdheden hierrond besproken, ondermeer de vrees dat vrijwilligerswerk verplicht zal worden. De antwoorden die ons geruststelden zouden hier bijgevoegd moeten worden.
Er wordt zowel hier als in de fiches 140 en 141 niet over budget om dit te verwezenlijken gesproken.
10.2: In de huidige evaluatie van deze trajecten missen we de evaluatie van het individueel luik en missen we een aantal basisgegevens: hoeveel mensen stapten uit het traject (individueel/groepsluik), hoe werden de mensen precies geselecteerd (welke mensen werden geweigerd), in welke mate is er reeds zicht op 'het dichter bij de arbeidsmarkt zijn' van een aantal mensen,...
Hoeveel trajecten er nu precies komen en hoeveel er per traject gemiddeld voorzien wordt (zowel voor groepsluik als individueel luik) is heel onduidelijk.
Fiche 138 is heel onvolledig aangevuld.
10.4: We blijven met de vraag zitten hoeveel jobs in buurtontwikkelingsdiensten (een specifieke vorm binnen de lokale diensteneconomie) er deze legislatuur bijkomen. De aangegeven cijfers betreffen nu de jobs binnen de gehele lokale diensteneconomie.

Prioriteit 11: Een substantiële automatische huursubsidie

Het Vlaams Netwerk is tevreden dat er een beslissing gevallen is over de belofte uit de vorige legislatuur om mensen die vijf jaar wachten op een sociale woning een huursubsidie toe te kennen. De implementatie van deze nieuwe 'huurpremie' werd echter opnieuw uitgesteld, het is niet duidelijk wat er met de voor 2010 en 2011 voorziene budgetten hiervoor gebeurd is, de doelgroep wordt nu geschat op +- 5.000 kandidaat-sociale huurders terwijl er in 2009 nog gemikt werd op +- 11.000 gerechtigden (en daarvoor ook budget was voorzien). Ook de bijsturing (en hopelijk

uitbreiding) van de bestaande huursubsidies (MB 2007) laat op zich wachten. I.v.m. een verdere uitbreiding naar een veel grotere groep private huurders, i.e. een substantiële huursubsidie, werd tot op vandaag geen enkel initiatief genomen. Wil men hier nog deze legislatuur stappen in vooruit zetten dan wordt dit nochtans hoog tijd.

De substantiële huursubsidie is voor het Vlaams Netwerk vooral nodig om zeker op de korte termijn de trage vooruitgang in de sociale huur te compenseren. In die zin is het Vlaams Netwerk bijzonder ongerust over de nog steeds hangende evaluatie van het kaderbesluit sociale huur (toegang en betaalbaarheid moeten daarin verbeterd), de grote onzekerheid rond de ondersteuning van de svk's (hervorming VOB) en de eenzijdige inzet op schaalvergroting van de svk's (erkenningsbesluit). Het Vlaams Netwerk is ronduit ontevreden over de beperking van de keuzevrijheid in de sociale huur (wijziging kaderbesluit), de consolidatie van de nieuwe sociale huurprijsberekening ondanks duidelijke aanwijzingen dat deze problemen stelt voor o.m. de allerlaagste inkomens, het opschuiven in de tijd van de deadlines voor het behalen van de 37.000 bijkomende sociale huurwoningen (grond- en pandendecreet).Hoewel ruim onvoldoende als antwoord op het betaalbaarheidsprobleem op de huurmarkt (en de navenante uithuiszettingen) verwelkomen wij het vrijgemaakte budget voor enkele bijkomende doorgangswoningen en het initiatief tot een Fonds Gewaarborgd Huren. Van dat laatste is het voorlopig wel afwachten of de voorwaarden die aan huurders zullen worden opgelegd een realistische kans op preventie van uithuiszetting zullen betekenen, zoniet dreigt het aantal uithuiszettingen nog te stijgen door dit instrument.

Prioriteit 12: De versterking en uitbreiding van wijkgezondheidscentra

Om de wijkgezondheidscentra te versterken en uit te breiden, zoals in het regeerakkoord voorzien, zijn we ervan overtuigd dat het versterken van de vereniging voor wijkgezondheidscentra beter gebeurt op basis van een ondersteuningstaak om nieuwe initiatieven te stimuleren en te ondersteunen. En dus niet als een soort expertisecentrum.

Deze prioriteit moet op het terrein meer wijkgezondheidscentra (zeker in kansarme buurten) creëren, zodat goede en brede gezondheidszorg voor meer mensen een feit wordt. Een structurele versterking van de koepel van wijkgezondheidscentra om ondersteuning te geven aan nieuwe initiatieven lijkt ons hierin een valabele piste. Ook het financieel ondersteunen van de centra zelf, in taken die binnen de Vlaamse bevoegdheden vallen, lijkt ons een zeer valabele piste.

Het afdwingen van een verplichte algemene derdebetalers voor de screeningprogramma's die de Vlaamse overheid uitschrijft lijkt ons een heel goede methodiek. Het zou een goede zaak zijn als de Vlaamse Regering dit als algemeen principe goedkeurt voor alle toekomstige initiatieven.

Prioriteit 13: De aanpak van kinderarmoede

De grootste investering die de Vlaamse Regering plant naar kinderen moet opgenomen worden binnen deze prioriteit. De invoering van een Vlaamse kindpremie moet de stijgende kinderarmoede in Vlaanderen tegengaan. Het is dan ook evident dat dit budget het sterkst ingezet wordt op de gezinnen die dit het meest nodig hebben. In de armoedetoets rond dit dossier zitten een aantal goede suggesties: investeer dit budget in kwaliteitsvolle laagdrempelige ontmoetingsplaatsen voor ouders in armoede en/of geef de kindpremie aan ouders die recht hebben (wat niet wil zeggen dat ze het recht al uitoefenen) op een OMNIO-statuut of in schuldbemiddeling zitten.

HOOFDSTUK 2: Advies op VAPA-fiches

SD1: Expliciet kiezen voor de bestrijding van armoede

Actie 1:

/

Actie includerende en uitsluitende beleidsmaatregelen binnen bestuurszaken

Het Vlaams Netwerk was niet betrokken bij deze actie. Wat leverde dit rapport op vlak van analyse en op vlak van mogelijke pistes voor oplossing op? Wanneer was hier overleg over?

Actie 8: VPAO mobiliteit

Positief hierbij is dat er een regelmatige opvolging is van de afspraken die op het VPAO gemaakt zijn.

Actie 3:

Enkel een beslissing op niveau van de Vlaamse Regering kan er voor zorgen dat er binnen elk beleidsdomein een aandachtsambtenaar komt die voldoet aan het profiel (rol en inzet) dat opgesteld is door de leden van het HPAO. Deze rol goed opnemen veronderstelt immers minstens ½ VTE per aandachtsambtenaar. Dit is momenteel helaas in de meeste gevallen niet het geval. Werken aan de bekendheid van de aandachtsambtenaar zal het probleem niet oplossen.

Actie 6 werkgelegenheid:

Stakeholdersforum VDAB en werkgroep arbeidsmarktbeleid worden vergeten in verslaggeving. Deze maken officieel deel uit van het VPAO werk en sociale economie.
Men verwijst in rapportering over 2011 naar een overleg van 6 oktober 2011 zonder daarvan verslag te geven.

Actie 6: water

Er is geen VPAO rond water geweest in 2011.
Er is noodzaak aan opvolging van het goede VPAO in 2010 rond waterverkoopreglement.

Actie 6: mobiliteit.

Positief hierbij is dat er een regelmatige opvolging is van de afspraken die op het VPAO gemaakt zijn.

Actie 6: sport

/

Actie 6/185:

Positief is dat de minister hier extra in investeert en dat er ook een regelmatige opvolging is.

Actie project gekleurde armoede:

Zie ook prioriteiten, hoofdstuk 1

Actie 7:

Het Vlaams Netwerk erkent dat er binnen vele domeinen goede VPAO's opgezet worden. Anderzijds stellen we vast dat het beleid momenteel nauwelijks iets doet met de voorstellen vanuit mensen in armoede via de VPAO's. Deze actie kan dus enkel als uitgevoerd beschouwd worden als het beleid ook effectief elementen vanuit de voorstellen van mensen in armoede verwezenlijkt.

Actie 8:

Stakeholdersforum VDAB en werkgroep arbeidsmarktbeleid worden vergeten in verslaggeving. Deze maken officieel deel uit van het VPAO werk en sociale economie.

Actie 9/57/113:

Heel goede actie, een broodnodige inhaaloperatie!

Actie 11:

Toekomst en budgetten werden vergeten.

Actie 11: betrokkenheid ervaringsdeskundigen bij waterverkoopreglement

Betrokkenheid van mensen in armoede via Vlaams Netwerk bij communicatie rond waterverkoopreglement mag niet verward worden met tewerkstelling van opgeleide ervaringsdeskundigen.

Actie 11: ervaringsdeskundigen en wonen

Men herhaalt gewoon in 2012 wat in 2011 beloofd was

Actie 10/12:

Het Vlaams Netwerk werd niet verder betrokken bij de gesprekken over het opzetten van een TAO Vlaanderen. Dit terwijl er toch raakvlakken met de vormings- en beleidswerking van verenigingen waar armen het woord nemen zijn.
Daarnaast is het de vraag of deze actie als uitgevoerd kan beschouwd worden met een jaarlijkse financiering van 35.000 euro. Dit lijkt ons gezien de grote vraag naar vorming, cfr. hfst vorming bij prioiteiten, geen antwoord.
De operationele doelstelling 'stimuleren van de participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en binnen sectoren' is groter dan de actie die hier vermeld wordt. De oproep van minister Lieten in haar de bilaterale contacten met alle Vlaamse ministers in 2011, heeft geen gevolg gekregen: enkel de minister van onderwijs, cultuur en welzijn investeren via het Vlaams Netwerk in de participatie van mensen in armoede aan het beleid. Geen enkele extra minister kwam bij dit lijstje.

Actie structurele tewerkstelling van ervaringsdeskundigen

Alles wordt doorgeschoven naar de creatie van een pool ervaringsdeskundigen (TAO, zie actie 10/12). Dit is een negatieve evolutie. Eigen ervaringsdeskundigen binnen VDAB, Kind&Gezin, CLB's… dienen verder uitgebreid te worden. Hun meerwaarde werd in het verleden reeds aangetoond.

Deze fiche geeft aan dat de toekomst er één zou zijn van "ervaringsdeskundigen shoppen', terwijl de meerwaarde van een opgeleide ervaringsdeskundige er pas echt is als iemand voltijds in een organisatie kan meedraaien omtrent de armoedeproblematiek.

Actie 13:

Zie prioriteiten, hoofdstuk 1.

Actie 14:

Er was geen inspraak van het Vlaams Netwerk bij opmaak of opvolging van de doelstellingen van het gelijkekansenbeleid (is weergegeven als indicator in de fiche).
De fiche zou duidelijk moeten maken waar de beleidsbrief 2010-2011 en die van 2011-2012 expliciet kiest voor de bestrijding van armoede.

Actie 14: wonen/welzijn/…

De fiche zou moeten weergeven wat er dan rond armoede in de beleidsbrief is ingebracht.

Actie 14 en 15 water:

Dit zit goed als actie.
De link in de beheersovereenkomst en de verdere uitwerking daarvan de komende jaren zou in de fiche moeten verder beschreven worden. De zaken zijn dus niet uitgevoerd.

Actie 15: beheersovereenkomsten welzijn, gezondheid en gezin

Positief is dat hier een opsomming gegeven wordt van alle overeenkomsten.
Fiche zou moeten weergeven wat er ingebracht werd rond armoede; en daarnaast zou dit jaarlijks moeten opgevolgd worden in de fiche.

Actie 15: wonen

Er zou toch moeten weergegeven worden welke overeenkomsten er al gepasseerd zijn, aankomen, …; telkens moet daarbij kort ook de inhoud rond armoede weergegeven worden.

Actie 15:

Deze fiche heeft het over het Steunpunt Gelijkekansenbeleid. Overeenkomsten rond de Steunpunten zijn normaalgezien opgemaakt in 2011, dus zou het duidelijk moeten zijn waar de link met armoede in de programmatie van dit Steunpunt precies zit. Dit zou aangevuld moeten worden in de fiche, alsook de verhouding met het Steunpunt Beleidsrelevant Onderzoek Armoede.
Met het Vlaams Netwerk zou hierover overleg moeten zijn en geweest zijn, bijvoorbeeld in link met de thematiek van Gekleurde Armoede (die actief door het Vlaams Netwerk en Minderhedenforum opgenomen worden).

Actie 15: beheersovereenkomst Bloso

Er is inderdaad veel aandacht voor armoede binnen bloso, maar er worden binnen sport wel geen middelen voor vrij gemaakt (behalve de lopende middelen bv kortingen blosokampen en proeftuinen buurtsport).

Actie 16:

De fiche vergeet aan te geven hoe "armoede" hierin precies aan bod komt (hoeveel ten aanzien van totaal aantal, wat heeft dit tot gevolg kwam duurzame tewerkstelling, …?). Hoe wordt dit gepromoot?
Vanaf 2012 geen budgetten en stappenplan meer.

Actie organisatie VPAO bestuurszaken

Er is decretaal bepaald dat het Vlaams Netwerk partner is voor een VPAO namens en samen met mensen in armoede. Dit zou zo in de fiche moeten komen.
Alle andere organisaties en administraties zouden bij 'andere actoren' moeten staan.

Actie beleidsbrief bestuurszaken
/

Actie beheersovereenkomst bestuurszaken

Het organiseren van VPAO's is decretaal bepaald, blijft natuurlijk goed dat dit ook in beheersovereenkomst vermeld wordt.
Deze fiche is onduidelijk wat er nu precies zal gebeuren rond armoede volgens de nieuwe beheersovereenkomst.

Actie 192: actieplan integratiebeleid

Zie prioriteiten, hoofdstuk 1.
Mensen in armoede waren niet betrokken bij de opmaak van dit plan.

Actie 192: werkgroep gekleurde armoede

Deze fiche is onjuist. De werkgroep zal pas begin 2012 een doorstart maken en in 2012 tot aanbevelingen proberen te komen.

Actie 193:

Zie prioriteiten, hoofdstuk 1
Het Vlaams Netwerk stapt pas vanaf 2012 in deze werkgroep.

SD2: verzamelen en combineren van verschillende soorten kennis over armoede en sociale uitsluiting

Actie 2:

Zie prioriteiten, hoofdstuk 1.
Het feit dat het Vlaams Netwerk mee in de stuurgroep zit en dat daarmee de link tussen wetenschappelijke kennis en terreinkennis (onderzoek op basis van problematieken die vanuit mensen in armoede komen, actieonderzoek, …) zou in de fiche moeten vermeld worden.
Het budget verschilt tussen fiche en in de prioriteiten.

Actie 4
/

Actie 5:

Het Vlaams Netwerk werd slechts in enkele provincies betrokken bij het overleg. Het is noodzakelijk dat er structurele overlegmomenten komen, waarbij het Vlaams Netwerk (en dus de verenigingen uit die regio) standaard mee rond de tafel zitten. Zo is immers ook het Vlaamse HPAO opgezet.
Bij de goede praktijken inzake kinderarmoede wordt niet beschreven dat er via het Vlaams Netwerk een screening van de goede praktijken zal gebeuren (welke zaken zijn echt vernieuwend, hebben echt impact op kinderarmoede, worden door mensen in armoede zelf als goede methodieken aangehaald, …), alvorens de zaken in handboek verspreid worden.

Actie 6:

Deze minister investeert, via het participatiedecreet (meer bepaald het Vlaams Netwerk als expertiseorganisatie, cfr. actie 57) in de participatie van mensen in armoede aan het beleid. Dit heeft tot gevolg dat er een serieuze beleidsdialoog met mensen in armoede gevoerd wordt.
Ook andere ministers, behalve de ministers van welzijn en onderwijs die deze investering ook al doen, dienen dringend te investeren in de participatie van mensen in armoede.

Actie 8:
/

Actie 11:

Deze fiche zou een overzicht moeten geven van waar de Vlaamse overheid en de sectoren die het aanstuurt, opgeleide ervaringsdeskundigen inzet. Gezien men deze tewerkstelling wil verhogen, moet dit jaar per jaar aangevuld worden zodat een duidelijk aantal kan opgevolgd worden.
Er zal meer actie en budget nodig zijn om dit in de goede richting te laten evolueren.

Actie 14:

Deze fiche slaagt er niet in om weer te geven of elke minister in zijn/haar beleidsbrieven aanduidt waar aan armoede gewerkt wordt. Deze doelstelling gaat ook breder dan het domein cultuur.

Actie 15:

Deze fiche slaagt er niet in om een overzicht te geven van alle beheersovereenkomsten die in 2010 en 2011 reeds door de Vlaamse overheid afgesloten zijn en daarin te vermelden hoe deze doelstelling werd verwezenlijkt. Dit is dus breder dan het domein cultuur.

Voor de jaren 2012-2014 zou moeten opgesomd worden welke beheersovereenkomsten er mogelijks op komst zijn.
Permanent zou men moeten bekijken hoe het Vlaams Netwerk in voorbereiding van een nieuwe beheersovereenkomst kan betrokken worden.

Actie Studio Kinderarmoede:

In deze fiche zijn de voornaamste beleidsconclusies niet weergegeven en ook niet wat de Vlaamse Regering met die aanbevelingen nu van plan is.

Actie 17:

Het is een goede zaak dat er indicatoren jaarlijks opgevolgd worden.
- In welke mate zijn deze cijfers complementair aan cijfers die Decenniumdoelen tegen armoede of het Federaal niveau jaarlijks publiceren?
- Over welke zaken wil men in de toekomst ook jaarlijks cijfers gaan profileren? De huidige monitor kan immers uitgebreid worden.

Actie 19:

Het Vlaams Netwerk is niet betrokken in deze stuurgroep en wil dat, zoals de fiche schrijft, wel zijn.

Actie 20:

Het is noodzakelijk dat er ook aangegeven wordt wat er met de conclusies van dit rapport gebeurde in 2011 en zal gebeuren de komende jaren.

Actie 18/23:

De peer review waarvan sprake is pas in februari 2012 georganiseerd. De methodiek MODEM werd hierin niet meegenomen, enkel het Lokaal Cliëntoverleg uit Limburg en enkele methodieken uit Nederland (de eigen krachtconferanties/eropaf/…). Evaluatie, onderzoek naar implementatie en verspreiding over OCMW's moet dus ook nog in 2012 gebeuren. Het Vlaams Netwerk blijft hierin graag verder betrokken.

Actie 23/95:

Ook het Vlaams Netwerk wil in 2012 betrokken worden met haar werkingen met jongeren in armoede.

Actie 25:
/

Actie 24:
Broodnodige studie

Actie 26:

De belangrijkste resultaten van het onderzoek zouden moeten vermeld worden en er dient aagegeven te worden wat er nu zal gebeuren op basis hiervan.

SD3: ondersteunen beleidsnetwerken

Actie 28:

Het louter voorleggen lijkt ons geen goede actie te zijn, het lijkt ons zinvol dat de Vlaamse Regering antwoorden formuleert op de voorstellen van het Steunpunt. Deze actie is dus uitgevoerd maar weinig zinvol op deze manier.
Het Vlaams Netwerk was enkel betrokken bij de voorstelling op het HPAO.

Actie 31/190:

In deze fiche ontbreekt dat er is afgesproken om de betrokkenheid van mensen in armoede in 2012 te organiseren via een VPAO.
Het lijkt ons nodig om de aanbevelingen rond armoede in de fiche weer te geven.

Actie 32:

Het is hoogst onduidelijk, zowel in deze fiche alsook in gesprekken die reeds met het Vlaams Netwerk hierrond plaatsvond, in welke mate gemeenten dit zullen inzetten op armoedebestrijding.

Actie 33:

Dit belangrijk beleid wordt stopgezet in plaats van structureel ingebed.
Het Vlaams Netwerk was enkel betrokken bij het nadenken over de projectoproep, niet bij het verkennen van pistes voor voortzetting.

Actie PDPO:

Het lijkt ons zinvol het Vlaams Netwerk hier als partner in te betrekken zowel om mensen in armoede te betrekken als om organisaties rond armoede te laten indienen op dit programma.

Actie 34:

De fiche is een opsomming van initiatieven en samenwerkingen van en met het Steunpunt. Een echte evaluatie met deelname van het Vlaams Netwerk is er binnen de Vlaamse overheid nog niet geweest, zoals de fiche bedoelt is. Deze oefening dient dringend te gebeuren in het licht van de mogelijke verhuid (cfr. het Federaal Regeerakkoord) van het Steunpunt uit het CGKR naar de POD Maatschappelijke Integratie.

Actie 35/36:

Ook de werkzaamheden rond schulden, dakloosheid, digitale kloof en Roma moeten in 2012 verder opgevolgd worden. In de fiches moeten dringend aangegeven worden wat de ambities (dus ook rond kinderarmoede en inkomen) van de Vlaamse Regering in dit overleg zijn. Nu blijkt uit de fiche een louter afstemmingsfunctie en dit is te weinig. Dit terwijl de Vlaamse Regering via de coördinerend minister al duidelijk liet verstaan dat alle inkomens boven de armoedegrens zouden moeten liggen.
Het Vlaams Netwerk werd tot op heden niet betrokken bij de voorbereiding of opvolging van deze IMC, tenzij bepaalde adviezen die mogelijks meegenomen worden.

Actie 37:

De naam van de werkgroepen binnen de POD zijn ondertussen gewijzigd, met name Belgisch Platform tegen armoede en sociale uitsluiting.

Actie 38:

Er is geen permanent armoedeoverleg rond Brussel waarin het Vlaams Netwerk of mensen in armoede vertegenwoordigd zijn. Het armoededecreet beschrijft nochtans dat een permanent armoedeoverleg opgezet wordt samen met het Vlaams Netwerk (die de betrokkenheid van mensen in armoede in de voorbereiding en op het overleg zelf garandeert). Deze actie is dus niet uitgevoerd.

SD4: kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede

Actie lokale kinderarmoede-projecten:

Zie prioriteiten, hoofstuk 1.
Deze actie staat onder de verkeerde strategische doelstelling, de bedoeling van de projecten ligt toch verder dan sensibilisering en vorming. De echte aanpak/daling van kinderarmoede moet voorop staan.

Actie stimuleringsregeling mediawijsheid

Hoeveel van deze projecten zetten in op mensen in armoede als doelgroep?
Wordt hier een evaluatie en opvolging gepland?

Actie 39:

In de fiche van deze goede actie wordt de mededeling aan de Vlaamse Regering vergeten. Het is immers de bedoeling dat er permanente aandacht binnen de VPAO-structuren en binnen het beleid algemeen ingebouwd voor communicatie van goede maatregelen naar mensen in armoede. Vooral de screening van de beleidsnota's van alle ministers bij het begin van een legislatuur is heel belangrijk.

Actie 40:

Deze actie gaat louter over de bekendmaking van de dienstverlening. Het Vlaams Netwerk pleit om via hen mensen in armoede zelf mee te laten nadenken over de dienstverlening van 1700 en hoe deze nuttig kan zijn voor hen.

Actie 41:

Het onderzoek toont vooral dat basiswerk en de rol van basiswerkers in het leggen van bruggen naar andere leefwerelden heel belangrijk is. Jongeren van etnisch-culturele minderheden vermijden vaak de officiële informatie en baseren zich op informatie van vertrouwenspersonen. Als hier iets mee wordt gedaan, moet dus geïnvesteerd worden in basiswerkers. Deze conclusie wordt best in de fiche meegenomen. Het is onduidelijk hoe deze actie nu verder zal lopen en met welk budget.

Actie 44:

Deze actie kan niet verder uitgevoerd worden zonder extra budget. De vermelde organisaties krijgen meer vragen binnen dan degene waar ze met hun huidige financiering kunnen op ingaan.
Zie ook prioriteiten, hoofdstuk 1.
Bij andere actoren in de fiche moeten Bindkracht, Cedes, Welzijnszorg en TAO staan. Zij vormen immers samen met het Vlaams Netwerk, op aansturen van minister Vandeuzen, een platform rond vormingen.

Actie 45:

Worden hier nog acties voorzien in 2013 en 2014? Dit lijkt ons gezien de uitdaging absoluut nodig.

Actie 45: mediawijsheid

Goede actie in samenwerking met het Vlaams Netwerk die zou moeten gecontinueerd worden.

Actie projectvoorstellen diversiteit mediasector

Hoeveel van deze projecten zetten in op armoede? Is er een evaluatie en eventueel een vervolg gepland?
De operationele doelstelling spreekt over mediageletterdheid, de projecten over diversiteit van de mediasector.

Actie 47/53:

Zie prioriteiten, hoofdstuk 1.

Actie 49:

De fiche geeft zelf aan dat budget en verdere stappen onduidelijk zijn.

Actie 49: ondersteuningspakket leidinggevenden

Fiche wordt aangegeven als uitgevoerd. Dit lijkt ons slechts te kunnen als het pakket ook door mensen in armoede is nagekeken en bijgestuurd. Daarnaast is er nood aan opvolging, evaluatie.

Actie 50:

Er zou beschreven moeten worden wat er u concreet gebeurt op de divers vermelde vlakken. Welke gelegenheden zijn bijvoorbeeld te baat genomen?

Actie 51:

De fiche zou een overzicht van de infosessies moeten weergeven. Hoe en door wie wordt de armoedeproblematiek hierin gebracht?

Actie 52:

Welke gelegenheden zijn te baat genomen? Wat gebeurt er de komende jaren?
(ook in een aantal andere fiches zijn nog verkeerde contactpersonen opgenomen!)

Actie 50/51/52/53 onderwijs:

De verankering student tutoring, uitwerking PING en aanmoediging van scholen en CLB's tot laagdrempelige communicatie is goed. Ook de zeer concrete oplijsting van deelinitiatieven. Rond de communicatie-initiatieven was het Vlaams Netwerk betrokken.
Er staan geen concrete zaken voor de komende jaren. Klemtoon ligt teveel op communicatie en sensibilisering i.p.v. op kennis over armoede.
Ons advies om kennis over armoede te stimuleren door inzet van ervaringsdeskundigen op de schoolvloer wordt niet gevolgd.

SD5: duurzame participatie van mensen in armoede

Actie 6/8/104:

Het Vlaams Netwerk werkte mee aan dit initiatief door enkele mensen in armoede binnen de werkgroep van TOEMAKA te laten meewerken aan het herschrijven.
Er is geen VPAO geweest in 2011 met betrekking tot deze thematiek
Het Vlaams Netwerk is er nooit voorstander van geweest dat beleidsnota's hier de prioritaire teksten zouden documenten zouden zijn. Documenten die rechtstreeks invloed hebben op het dagdagelijks leven van mensen in armoede zijn hierin prioritair. Beleidsnota's dienen sowieso voldoende toegankelijk geschreven te worden.
Het Vlaams Netwerk is niet op de hoogte van een vertikaal initiatief 'toegankelijkheid van informatie', zoals de fiche vermeld.

Actie 11/12:

Subsidie TAO Vlaanderen is hier 60.000 euro, in andere fiches is dit 35.000 euro. Onduidelijk, er zou beter 1 fiche zijn rond de TAO.
Hoeveel bijkomende tewerkstelling is er de afgelopen jaren gecreëerd?

Actie 43/48.54/68/92:

Zie prioriteiten, hoofdstuk 1.
Er is geen nood aan bredere communicatie of bekendheid, maar eerder aan het vermijden van jeugdhulpverlening en optrekken van de capaciteit en kwaliteit zelf van deze hulpverlening.

Actie 55:

Het Vlaams Netwerk werd door de Vlaamse overheid niet geconsulteerd bij de opmaak en/of uitvoering van dit nationaal plan.
Het zou goed zijn om de locaties van verenigingen in het BLM-project voor 2011 en 2012 reeds aan te vullen.

Actie 59:

Het is onduidelijk wat er nu precies zal gebeuren de komende jaren.

Actie 60:

Hier is nog geen enkel initiatief van De Lijn rond genomen, er is nog geen overleg geweest met het Vlaams Netwerk.

Actie 61:

Hoe is de werking van fietspunt precies uitgebreid met specifieke aandacht voor mensen in armoede?
Budget daalt en wat met budgetten tussen 2012 en 2014?

Actie vraaggestuurd aanbod De Lijn:

Hoe moeten we dit linken met de besparingen?
Welke zaken zullen nu aangepakt worden?

SD6: toegankelijkheid maatschappelijke dienstverlening

Actie 62/123:

Positief, zie prioriteiten. Duidelijk stappenplan sinds vorige legislatuur en in afwachting tussentijdse maatregelen.

Actie 63/64/65:

Zie prioriteiten, hoofdstuk 1.
In deze fiches zijn de terreinen die men in 2012 wil onderzoeken niet aangegeven, in de prioriteiten wel.

Actie 66/67:

Er dienen vooral inspanning geleverd te worden dat hulp- en dienstverleners zaken als Rechtenverkenner gebruiken om mensen in armoede proactiever hun rechten toe te kennen.

Actie 69:

In de fiches zou moeten aangegeven worden in welke mate de dienstverleners maatschappelijk kwetsbare groepen nu meer kwalitatief bereiken dan voorheen.

Actie 71:
/

Actie 72/169:

Fiche zou voor 2011 moeten aangevuld worden met wat de analyse opleverde, vooral in functie van mensen in armoede.

Actie 171:

De fiche zou een opsomming moeten bevatten van welke problemen in functioneren van maatschappelijke basisvoorzieningen er gesignaleerd worden; en hoe deze dan aangepakt worden.

Actie: aandacht in de beleidsbrieven

Het lijkt ons essentieel om in de fiche zelf aan te geven welke aspecten er rond armoede in de beleidsbrief aan bod kwamen.

Actie inkomensgerelateerde bijdragen

Op het VPAO mobiliteit werd duidelijk aangegeven dat mensen in armoede het moeilijk hebben om te zien welke voordeeltarieven voor hen van toepassing zijn. Daarom is het automatisch toekennen van deze voordelen, via de ontwikkelingen van de MOBIB-kaart, heel belangrijk (zie prioriteiten, hoofdstuk 1)
De fiche is ook onduidelijk welke besparingen men voor de volgende jaren voorziet binnen deze categorieën.

SD7: leefbaar inkomen voor iedereen

Actie: Waar mogelijk inkomensgerelateerd

Deze fiche mist een opsomming van nieuwe steunmaatregelen die de Vlaamse Regering regelde. Daarbij dient aangegeven te worden of dit volgens deze principes gebeurde. Alvast de goedgekeurde regelgeving rond de kindpremie volgt het inkomensgerelateerde spoor niet.
Deze fiche is nu een herhaling van fiche 73.

Actie 22/78:

Zie prioriteiten, hoofdstuk 1.

Actie 73:

Deze fiche is opvallend leeg terwijl de Vlaamse overheid wel degelijk impact heeft op het inkomen van mensen: kindpremie, huursubsidie, schooltoelage, via schuldhulpverlening, …
In deze fiche moet dringend een visie van de Vlaamse Regering komen over hoe men de doelstelling van haar Pact 2020 wil realiseren.

Actie 73: waterfactuur

In 2011 kwamen er vanuit het beleid ideeën om de sociale correcties uit te breiden, begin 2012 werd het Vlaams Netwerk hierover om advies gevraagd. Dit ontbreekt in de fiche.

Actie betere sociale bescherming voor de klant op vlak van sociale openbare dienstverplichtingen

Het Vlaams Netwerk wenst graag op de hoogte gebracht te worden en betrokken te worden bij:
- het streven naar geïntegreerde woon-, energie en waterwinkels
- onderzoek sociale openbare dienstverplichtingen rond water

Actie 73: digitaal consulteren gegevensbronnen

De actie wordt aangegeven als in vertraging, tegelijk wordt er voor 2012-2014 niks meer beschreven. Dit terwijl er een nieuwe federale regering is waardoor de gesprekken met de FOD Financiën een versnelling hoger zouden kunnen.

Actie 77:

Zie actie 80.

Actie 79:

Het Vlaams Netwerk is uitgenodigd om deel te nemen aan de stuurgroep van dit onderzoek. Dit word op de fiche niet vermeld. Mensen in armoede dienen in 2013 via het Vlaams Netwerk ook betrokken te worden in het overleg. Er zijn immers ook enkele mogelijke gevaren.

Actie 80:
Het Vlaams Netwerk is betrokken via de raad van bestuur.
Het gelijkblijvend budget voor het VCS staat niet in relatie tot de groeiende problematiek en het gegroeide takenpakket.

SD8: recht op gezinsleven

Actie 81:

Het Vlaams Netwerk wil hier ook in betrokken worden, dus niet enkel personeelsleden van Kind&Gezin.
Hopelijk kan hier in 2013 duidelijk in geïnvesteerd worden.

Actie 82/83/94:

Het Vlaams Netwerk maakte reeds in 2011 een advies rond opvoedingsondersteuning. In 2011 zal er een actieve dialoog zijn tussen Kind&Gezin en het Vlaams Netwerk hierover. Er wordt ook een VPAO over georganiseerd.
Belangrijk is het feit dat Huizen van het Kind vanuit een vertrouwenscontext moeten vertrekken en niet vanuit een rechten-plichten-discours. Vanuit vertrouwen kan ondersteuning geboden worden (zie advies Vlaams Netwerk rond opvoedingsondersteuning.)
Dit alles wordt best in de fiche aangevuld.

Actie 82/85/86/87/88/89/90:

Het Vlaams Netwerk bracht uitgebreid advies rond nieuw decreet kinderopvang, zowel naar de minister als in het Vlaams Parlement. Best wordt hiernaar verwezen.
Vooral aan de sociale functie van de kinderopvang dient gewerkt te worden om ouders in armoede te overtuigen om hun kind naar de kinderopvang te laten gaan.

Actie 84:

Geen budgetten en verdere planning

Actie 91/93:

Wat met 2013 en 2014?

SD9: verkleinen kloof inzake vrijetijdsparticipatie

Actie 15:

Het Vlaams Netwerk werd niet betrokken bij de opmaak van de beheersovereenkomst van Socius, er was wel in het verleden betrokkenheid rond een project rond armoede van Socius.
Het is noodzakelijk er overleg komt om in functie van de opmaak van de jaarlijkse actieplannen. Zo kunnen good practices (bv. de samenwerking tussen amateurtheater, via Open Doek, en verenigingen waar armen het woord nemen) door het Vlaams Netwerk ingebracht worden.

Actie buitenspeeldag

Waarom is deze fiche vervallen?
Voor verdere plannen hierrond zal toch overleg nodig zijn met de relevante partners: Vlaams Netwerk en Uit de Marge.

Actie speelkansen

De fiche zou moeten vermelden wat de voornaamste noden zijn en hoe dit verder aangepakt wordt en met welk budget.

Actie 96:

Buurtsport, sport in grootsteden en open stadion werken goed voor mensen in armoede. Best worden deze dus verder ondersteund.
Het is noodzakelijk dat de evaluatie nu afgerond wordt.

Actie 105: opleiding Vlaamse trainersschool

Positief, maar praktijkkennis en aanpassing profielen is ook nodig.
Demos spreekt niet namens mensen in armoede, zij moeten bij andere actoren staan.

Actie 105: EU voorzitterschap
/

Actie 105: publicatie

Positieve samenwerking.

Actie 105: vorming en intervisie voor sportdiensten

Wat is het budget dat voorzien wordt om de goede praktijken uit te rollen?

Actie 106: sportfederaties

Demos wordt hier opnieuw als spreekbuis namens mensen in armoede voorgesteld: dit klopt niet, zij worden best bij andere actoren geplaatst.

Actie 106: Bloso-sportkampen

Het is onduidelijk welk budget er wordt ingezet.

Een prijzenpolitiek alleen helpt niet, er dient grondig geïnvesteerd te worden in het aanpakken van andere drempels en in toeleiding. Dit werd reeds enkele malen aangegeven.

Actie 107: flexibel aanbod

'City-events' zijn geen geschikt middel om op duurzame wijze m.i.a. te bereiken. Werkgroep laagdrempelig beweeg- en sportaanbod van sport-voor-allen levert wel goed werk, maar ook hier kiest het beleid voor de 'praktische tool' aanpak: concreet, kort, praktisch.. Dit is niet de manier om op lokaal vlak een laagdrempelig aanbod bewegen voor mensen in armoede te bereiken.

Actie 107: BHC

Goed initiatief, welke budgetten worden in 2012-2014 ingezet?

Actie 108/109/110:

Op welke mate manier zijn deze extra middelen besteed en zullen deze besteed worden? De nood aan structureel bijkomend personeel is groot.
Het Vlaams Netwerk is betrokken in de stuurgroep van 'rap op stap'.

Actie 111:

Budgetten voor 2013 en 2014 zijn niet aangevuld, hopelijk blijft de stijging zich verder zetten.

Actie 115:

Tot heden is er geen overleg geweest met het Vlaams Netwerk Het lijkt ons noodzakelijk dat dit overleg er komt om te bekijken hoe de competenties van mensen in armoede in het EVC verhaal kunnen binnengebracht worden.

Actie opbouw demonstrator:

Deze actie zit goed. Er moet alleen opgelet worden dat dit geen louter marketinginstrument wordt, de doelstelling blijft om meer mensen in armoede aan vrijetijdsactiviteiten te laten deelnemen. Voor de jaren 2012-2014 worden dan ook best eventuele bijsturingen gepland.
In de fiche werd ook de betrokkenheid van het Vlaams Netwerk vergeten.

Actie meerjarig beleidsplan Demos

Het Vlaams Netwerk werd als stakeholder bevraagt bij opmaak van het beleidsplan, daarnaast is het Vlaams Netwerk in de raad van bestuur vertegenwoordigd.
Het is noodzakelijk dat het Vlaams Netwerk bij de jaarlijkse evaluatie en eventuele bijsturing betrokken wordt. Hiervoor wordt best een vast structureel jaarlijks overlegmoment vastgelegd.

Actie Fonds Vrijetijdsparticipatie

De budgetten voor de komende jaren zijn niet aangevuld, terwijl dit Fonds een permanente en heel belangrijke werking heeft naar mensen in armoede.

Actie 41/46:

Het is noodzakelijk dat er een specifiek en regelmatig georganiseerd vormingsaanbod voor lokale besturen komt over vrijetijdsbeleving van kinderen in armoede. Het Vlaams Netwerk, wil hier via de proeftuinen kinder- en jongerenwerkingen in armoede, graag aan meewerken.

Actie 56:

Het Vlaams Netwerk was uitgenodigd voor dit congres.
Deze fiche geeft absoluut niet weer welke elementen hier uitgekomen zijn, welke acties daarmee verder gebeurd zijn in functie van de laaggeletterdheid van mensen in armoede, …

Actie 57:

In de fiche wordt niet duidelijk gemaakt of men de overeenkomst wil verlengen, wat noodzakelijk is voor de goede dialoog tussen mensen in armoede en het beleid op vlak van jeugd, sport en cultuur.

Actie 96:

Deze evaluatie is in tegenstelling tot wat de fiche nog volop aan de gang. De Vlaamse Regering dient dit verhaal nog af te ronden.
Gezien het Vlaams Netwerk de vaste vertegenwoordiger van mensen in armoede is voor de Vlaamse overheid en dit een prioritaire doelgroep is van het participatiedecreet, dient het Vlaams Netwerk partner te zijn voor de evaluatie van het hele verhaal, niet louter enkele hoofdstukken. Dit dient in de fiche aangepast te worden.
Het Vlaams Netwerk vraagt betrokkenheid inzake de keuzes die hierin gemaakt zullen worden in functie van de vrijetijdsbesteding van mensen in armoede.
Deze fiche kan dus absoluut niet vervallen en is breder dan het domein cultuur.

Actie Leesweb:

Wordt deze actie in 2014 voortgezet? Het budget is niet aangevuld.

Actie 97:

Zie prioriteiten, hoofdstuk 1.

Actie 98:
/

Actie 99 (erfgoeddag):

Deze goede samenwerking (het Vlaams Netwerk wordt in de fiche vergeten als partner) en actie, is duidelijk voor herhaling vatbaar.

Actie 99 (sociaal-artistieke projecten/SAP):

Deze landschapstekening biedt géén inzicht in het bereik of effect van SAP op mensen in armoede., er wordt ook niets gedaan om dit te onderzoeken of te verhogen.
In een hoorzitting in het Vlaams Parlement gaf het Vlaams Netwerk duidelijk haar visie weer over de toekomst van SAP. We zien momenteel niet, ook niet in de fiche, hoe bepaalde uitdagingen opgelost zullen worden.

Actie 99 (praktijkgerichte vorming):

Deze fiche vergeet de extra info die bij de prioritaire acties wel beschreven staat.
Het Vlaams Netwerk zal deze vorming, binnen haar huidige middelen, opnieuw aanbieden in 2012.
Zie ook prioriteiten, hoofdstuk 1.

Actie 99/100:

Het is goed dat deze werkgroep er komt.
De doelstelling kan enkel maar gehaald worden als er duidelijk een investering in tijd en middelen gebeurt in toeleiding van mensen in armoede naar een aanbod.
Deze werkgroep dient daarnaast uitgebreid te worden met sport, jeugd en toerisme-organisaties.

Actie 99/112:

De resultaten van de aandacht die men geeft bij beoordeling (in vergelijking met vroegere jaren) worden in de fiche niet weergegeven.
Ook in 2014 moet deze aandacht blijven, dit dient in de fiche aangevuld te worden.

Actie 96/102/121:

Het Vlaams Netwerk zou in de evaluatie en in de opmaak van het kader in 2012 moeten betrokken worden.
Welke budgetten worden in 2013 en 2014 voorzien?

Actie 101: Europese resolutie

De fiche vermeldt niet wat de Vlaamse overheid doet om de zaken van de resolutie verder te bepleiten en te helpen realiseren.

Actie 101: maatschappelijk kwetsbaren als prioritaire doelgroep

In de fiche moet beschreven worden hoe het nieuwe decreet het prioritair thema maatschappelijke kwetsbare kinderen en jongeren waarmaakt.
Het zou goed zijn hier de voorziene budgetten weer te geven, zo kan gezien worden of de verhoogde aandacht effectief een feit is.

Actie 101: toegankelijkheid

Deze fiche zou duidelijker moeten vermelden hoe de toegankelijkheid van het jeugdwerk voor kinderen en jongeren in armoede gebeurt. Nu worden er vele zaken opgesomd die niet altijd met toegankelijkheid voor kinderen en jongeren te maken hebben.
Voor 2011 zou moeten verduidelijkt worden hoe deze actie uit het Jeugdwerkbeleidsplan geconcretiseerd is.

Actie 103

Het Vlaams Netwerk is hier tot op heden nog niet bij betrokken geweest in tegenstelling tot wat de fiche zegt. Dit lijkt ons wel noodzakelijk.

SD10: Gelijkwaardige onderwijs- en vormingskansen

Actie promotie van de leertijd:

Overleg moet nog op gang getrokken worden. Er is geen stappenplan en geen budget.

Actie 56:

Het Vlaams Netwerk is in 2011 niet betrokken geweest bij het onderzoek. Het is vragende partij om op basis van de resultaten mee de analyse te doen.

Actie 56: overleg laagdrempelige e-inclusie opleidingen

Dit overleg dient nog gestart te worden, Vlaams Netwerk is vragende partij.

Actie 114/131:

Het Vlaams Netwerk is op een positieve manier hierbij betrokken, vooral op vlak van de belangrijkheid van informeel leren.
Jammer dat hier geen extra budget voorzien wordt.

Actie laaggeletterdheid projecten Syntra

Enkel een vage verwijzing naar TLC-projecten en NT2 in de fiche. Niet duidelijk wat er nu gebeurt en met wel budget. Actie is zogenaams uitgevoerd terwijl er op de fiche nog zaken staan voor 2012?

Actie 116/118:

Positief dat we betrokken worden bij dit verhaal van overtuigen (niet van verplichten), ondermeer bij opmaak campagnemateriaal.
Er wordt hier enkel budget vermeld voor 2012.

Actie 117:

Positief dat er kleinere kleuterklassen komen en dat dit mee is op basis van leerlingenkenmerken.
Er is een duidelijk stappenplan en budget.

Actie 119/120:

Positief is dat ouderkoepels ene bijna permanente opdracht hebben om mensen in armoede te informeren rond de engagementsverklaring. En dat deze engagementsverklaring ook duidelijk rechten inhoudt voor ouders zelf, niet enkel plichten.
De conctacten met de ouderkoepels en het Vlaams Netwerk zouden moeten opgedreven worden.
Er is enkel voor 2012 budget voorzien.
Het is ook jammer dat er enkel richting ouders gewerkt wordt, ook richting scholen dient gewerkt te worden.

Actie 122:

Er is een duidelijk stappenplan en er wordt duidelijk aangegeven dat er geen budgettaire impact is. Dit punt van leerlinggerichte ondersteuning op maat heeft het Vlaams Netwerk jaren geleden op tafel gelegd.

Actie 123:

Zie ook prioriteiten, hoofdstuk 1.
Betrokkenheid bij evaluatierapport is positief.
Er wordt in de fiche geen melding gemaakt van het optrekken van de maximumfactuur in 2011, die wij sterk betreuren.
De inkomensselectieve schooltoelage wordt gerealiseerd in 2014 indien voldoende middelen beschikbaar. Het Vlaams Netwerk rekent minstens op de invoering van een maximumfactuur in de eerste graad van het secundair onderwijs. Voor de andere graden in het secundair willen wij gaan naar schooltoelages op maat.

Actie 124:

Het Vlaams Netwerk deed zijn inbreng via advisering van de VLOR.
Er is een stappenplan, maar geen budgettering.

Actie 125/126:

Het Vlaams Netwerk is vragende partij naar betrokkenheid, nog geen duidelijkheid over budget.
Welke voorbereidingen (nota's, visieteksten,…) zijn er reeds gebeurd?

Actie 127:

Het Vlaams Netwerk is hier vragende partij. Er is een stappenplan, maar geen duidelijkheid over budget.

Actie 128:

Vlaams Netwerk was wel betrokken via advisering binnen de VLOR.
Er is een budget t.e.m. 2014.
Om mensen in armoede te laten doorstromen naar het hoger onderwijs moet vooral werk gemaakt worden van maatregelen in basis- en secundair onderwijs.

Actie 129:
/

Actie 130:

Het Vlaams Netwerk deed een inbreng via advies van de VLOR.
Een buitenlandse studie-ervaring wordt niet enkel opgelost met extra financiële middelen, er moet ook omkadering voorzien worden.
Deze ambitieuze doelstelling beoordelen we positief, ook omdat de doelgroep 'proportioneel' deelneemt aan de uitwisselingsprogramma's.
Budgettair is dit geregeld tot 2020, maar in de fiches voor de komende jaren ontbreekt het juist budget.

Actie 132:

Hier wordt al 3 jaar hetzelfde engagement aangegeven, maar hierrond is nog geen initiatief genomen richting een VPAO.

Actie 134:

Telkens wordt hetzelfde aangegeven, maar wat hier concreet gebeurt, gebeurd is of zal gebeuren is compleet onduidelijk.

Actie 146:

Hierover is geen overleg geweest met het Vlaams Netwerk, wij zijn vragende partij.

SD11: Duurzame werkgelegenheid

Acties Steun en Advies aan prestarters en oproep prestarters:

Zie prioriteiten, hoofdstuk 1.

Actie 27/70/139:

Zie prioriteiten, hoofdstuk 1

Actie 30:

Welke regio's maken nu deel uit van deze proeftuinen en wat gaan deze precies doen? Dit werd in 2011 afgesproken.
Waarom is het thema 'omschrijving van de samenwerkingsafspraken' verdwenen uit de thema's tov vorige fiche? Dit lijkt ons heel belangrijk.
Wat gebeurt er hiermee in 2013 en 2014?

Actie 135:

Fiche zou moeten weergeven hoe de armoedeproblematiek een aandachtspunt is binnen dit sluitend aanpak, tot wat dit leidt, … Anders is dit gewone regulier VDAB-werking, geen specifieke actie binnen het VAPA.

Actie 136:

Dit is regulier VDAB-beleid, geen specifieke actie in het kader van het VAPA.

Actie 137:

Hier wordt enkel naar OTB-project verwezen, er vorige versie van de fiche werden ook nog andere zaken gepland.
Omtrent het OTB-project wordt heel weinig informatie gegeven wat er reeds gebeurde, met welke effecten, …

Actie 138:

Zie prioriteiten, Hoofdstuk 1

Actie 140 en 141: arbeidszorg

Zie prioriteiten, Hoofdstuk 1

Actie 142:

In vergelijking met voorgaande versie werden de beroepsgerichte opleidingen hier niet meer opgenomen, nu gaat het enkel nog over geletterdheidstrajecten.
Geen budgetten vermeld, ook geen info over de trajecten die in 2011 al proefdraaiden.
Het Vlaams Netwerk wil hier graag in betrokken worden.

Actie 143:

Er is stappenplan en budget t.e.m. 2012.
De aandacht voor jongeren die in loopbaanakkoord vermeld wordt, is hier niet terug te vinden.

Actie 144:

De fiche geeft niet weer in welke mate er een positieve differentiatie is gebeurd naar mensen in armoede. Op het eerste zicht is de beslissing van 2010 eerder een negatieve differentiatie.
Deze actie zou uitgevoerd zijn. 2011 moet nog bekeken worden stelt de fiche?

Actie 145:

Twee verschillende fiches, één vanuit Syntra en één vanuit de VDAB. Dit zou toch in 1 duidelijk fiche moeten kunnen. Onduidelijk of hier nog iets gebeurt de volgende jaren.

Actie MMPP:

Niet duidelijk wat de plannen voor 2012-2014 zijn.

Actie 146:

Hier bestaan 2 vershchillende fiches van.
Geen budgetten beschreven bij uitrol in 2012, ook geen plannen voor 2013 en 2014 vermeld.
Het Vlaams Netwerk wordt als partner voor overleg vermeld in één van de fiches, maar dit is tot nu toe niet het geval geweest.

Actie 147:

2 fiches hierover beschikbaar. Hoogst onduidelijk wat er nu gebeurt.

Actie 148:

2 fiches, bij de één uitgevoerd, bij de andere vervallen.
Wat er in 2012-2014 gebeurt is onduidelijk.

Actie 149:

Deze fiche is eigenlijk niet ingevuld, terwijl bij de prioriteiten hierover wel info staat.
Het concret aantal gecreëerde en beoogde jobs binnen buurtontwikkelingsdiensten is de prioritaire info.

Actie 150:

Stappenplan en budget is niet ingevuld.

Actie 151:

Dit is een zeer verwarrende fiche waaruit niet op te maken is wat er nu gebeurt of zal gebeuren.
Mensen in armoede (ex-zelfstandigen) zouden hierbij betrokken moeten worden.

Actie 152 financiering Tussenstap:

Er is geen budget voorzien voor 2012-2014 voor Tussenstap.
Het Vlaams Netwerk is, gezien een zekere instroom van zelfstandigen in armoede, in haar werking, vragende partij om hier nauwer betrokken te worden.
De fiche maakt niet duidelijk wat de Vlaamse overheid met adviezen (een opsomming hiervan lijkt ook noodzakelijk) van Tussenstap deed.

Actie 152: dienstverlening aan ondernemers in moeilijkheden:

De fiche beschrijft niet welke de belangrijkste aanbevelingen waren, wat daarmee gebeurt is en zal gebeuren en met welke budgetten.

Actie 152: land- en tuinbouwers in moeilijkheden

De fiche geeft niet weer wat het aantal aanmeldingen waren in 2011. De fiche geeft ook niet weer wat er de komende jaren zal gebeuren.

Actie 153:

Deze actie is onduidelijk om te weten wat er nu in 2011 gebeurd is en wat er precies de volgende jaren gepland is met welke budgetten.

SD12: een gezond woning- en energiebeleid

Actie 21:

Door LUCAS/Kul uitgevoerd. Dit onderzoek vertrekt vanuit het bestaande aanbod aan hulpverlening/opvang en beperkt zich tot een sterkte/zwakte analyse daarvan. Een vergelijking met de werkelijke vraag ontbreekt en is ook onmogelijk zolang men niet overgaat tot een betrouwbare telling van daklozen. De onderzoekers stellen dit ook zelf vast en vragen dat deze leemte wordt ingevuld 'zo niet is een structurele aanpak niet mogelijk.
De verenigingen waar armen het woord nemen of anders georganiseerde daklozen werden op geen enkel moment betrokken bij deze studie.
Het Vlaams Netwerk is vragende partij om betrokken te worden.

Actie 42:

Het Vlaams Netwerk werd hier niet in betrokken. We zijn benieuwd wat hier precies gebeurde.

Actie 154: grond en pandendecreet

In de vorige versie van fiche stond dat een deel ging gerealiseerd zijn tegen 2014.
Wij zijn wat betreft deze fiche, die er qua wonen misschien wel het meest toe doet, bijzonder ongerust. Bij de jaarlijkse budgetten die in de fiche worden vernoemd (afkomstig uit het grond- en pandendecreet van 2009 en via die weg ook gewijzigd in art 22 § 1 van Wooncode) is het ons niet duidelijk
1. in welke mate die worden opgebruikt
2. of die enkel voor nieuwbouw of ook voor renovatie worden gebruikt
3. in welke mate deze budgetten een toename van het jaarlijkse groeiritme toelaten tgo het reeds vóór het grond- en pandendecreet gerealiseerde groeiritme (maakt het g&p-decreet een verschil of waren dit investeringen die er vroeger ook al waren?)

Tijdens het debat in het parlement over de laatste begrotingscontrole zei de minister bovendien voorstander te zijn van het gebruik van middelen bestemd voor nieuwbouw voor renovatie (vervangen van woningen die zo grondig moesten gerenoveerd worden dat ze aan vervanging toe zijn)…

Men schuift continu met deadlines: begin 2010 kwam de minister naar buiten met haar 'masterplan sociale huur', toen al kondigde ze een 'groei' aan naar telkens 2000 nieuwe woningen in 2011 en 2012, wat eigenlijk neerkomt op (een beetje meer dan) het huidige groeiritme dat al een tijd gerealiseerd wordt en in feite geen verschil betekent met het verleden. Pas in 2014 is er dan opeens een groei naar 2500 woningen en de grote groei moet dan komen uit een 'verdubbeling' van het groeiritme (in vergelijking met 2009) naar 3500 woningen vanaf de volgende legislatuur. Over zo'n verdubbeling sprak de vorige minister van Wonen al in 2009 Is dit dus een papieren groeipad?! Ook de eindmeet is blijkbaar verschoven. In september 2011, meldde de minister: 'De deadline van 2023 blijft behouden, maar een deel van de woningen die volgens de bestaande plannen voor 2020 zou worden gebouwd, verschuift naar de periode 2020-2023'. (persbericht minister)

(Gemeenten die in 2023 het sociaal objectief niet halen, zouden daar bovendien pas tegen 2026 gecontroleerd worden, waarna eventueel sancties kunnen volgen?)

De Wooncode, VIA, Pact 2020 en dit VAPA spreken nochtans nog altijd van 2020.

Intussen maken wij ons ook zorgen over de overdracht van woningen naar het kaderbesluit sociale huur. In Gent zou het OCMW 2000 woningen (die wel aan sociale voorwaarden aan een kwetsbaar publiek worden verhuurd, maar niet volgens het stelsel van het kaderbesluit sociale huur) worden overgedragen aan de nieuwe fusiehuisvestingsmaatschappij en daardoor worden mee geteld voor het sociaal objectief. In het parlement verklaarde de minister dat dit geen rol speelt m.b.t. het sociaal objectief van de stad, gezien zij al over het te behalen percentage sociale huurwoningen zitten. Maar worden deze woningen meegeteld om aan het te behalen eindresultaat van het grond- en pandendecreet te komen? (43.000) Dezelfde vraag stellen wij ons m.b.t. 1500 assistentiewoningen die nu mogen worden gebouwd als 'sociale woning' en kunnen mee tellen voor het sociaal objectief. Die woningen mikken op een specifiek publiek (zorgbehoeftige senioren) en zijn bijgevolg geen vooruitgang voor de andere doelgroepen die moeten terugvallen op de sociale huur. Zijn dit 'papieren' woningen, want ofwel reeds bestaand ofwel gepland om aan andere beleidsdoelstellingen (wij zijn niet tegen oplossingen voor senioren op zich) te beantwoorden. Is dit een uitholling van het objectief van 43.000 woningen tegen 2020?

Naast de overdrachten spelen ook andere beleidskeuzes: het Rollend Grondfonds, de objectieven voor Vlabinvest, de beslissing om aan de SHM de opdracht te geven om 6.000 bijkomende bescheiden woningen te laten bouwen. Niet alleen vragen wij ons af of het hier werkelijk over budgettair neutraal beleid gaat (en of hier dus geen geld dat eigenlijk naar sociale huur zou moeten gaan besteed wordt aan andere doelgroepen), maar in gebieden waar men het sociaal objectief momenteel al behaalt stelt zich ook de vraag: zet men de steden en gemeenten hier niet aan om i.p.v. prioritair in een verdere uitbreiding van sociale huur te investeren éérst voor andere doelgroepen te bouwen? En betekent dit dus dat men de kans op extra uitbreiding van de sociale huur (die broodnodig is!) zelfs op die plaatsen waar dat zou mogelijk zijn, nu al fnuikt?

→ De Wooncode zegt dat voor het behalen van de 43.000 sociale woningen in 2020 maximum 6.000 SVK-woningen mogen worden meegeteld, zelfs al is de groei van het aantal door SVK's ingehuurde woningen tegen dan groter. Het masterplan sociale woningen heeft het nog slechts over 37.000 sociale huurwoningen (bij de SHM), dus gaat er vanuit dat die 6.000 SVK-woningen tegen 2020 zullen zijn gerealiseerd. Een groeipad voor de SVK's ontbreekt echter. Wel is een nieuw erkenningsbesluit voor de SVK's in de maak, dat vooral mikt op schaalvergroting. Wij stellen ons niet alleen vragen bij die beleidskeuze op het vlak van toegankelijkheid (zal dit niet wegen op huurdersbegeleiding en dus instroom van de meest kwetsbaren + meer uitstroom door uithuiszetting (die stijgt nu al bij de SVK's)?), maar vragen ons ook af of dit op zich volstaat om de nodige groei te realiseren (er ligt momenteel bv. geen realistische piste voor om nieuwe SVK's te ondersteunen bij opstart, maar men straft ook kleinere SVK's financieel af, terwijl het aanbod van vele kleintjes zeker ook een belangrijke groei kan waarborgen). Daarnaast baart ook de hervorming van de ondersteuning van de SVK's ons veel zorgen (hervorming VOB). Zowel wat de nieuwe erkenning als de nieuwe ondersteuning betreft vragen wij ons af: zal men in de komende jaren niet veel meer met reorganisatie, fusie, organigrammen… bezig zijn dan wel met groei van het aantal woningen?

→ Het Vlaams Netwerk heeft steeds gezegd dat de groei in de sociale huur sneller moet gaan en dat de ambities hoger moeten liggen dan wat nu vastligt in VIA, Pact 2020. Wij verwijzen naar de eis van Decenniumdoelen (tegen 2017 150.000 bijkomende betaalbare huurwoningen, waarvan de helft in de sociale huur). Maar zijn zelfs de objectieven van VIA wel haalbaar op deze manier en zo ja, worden ze niet uitgehold door 'papieren' woningen mee te tellen?

Actie 155:

Zie ook actie 154.
We werden betrokken bij een proefproject armoedetoets rond SVK-besluit. Het resultaat kregen wij hiervan nog niet.

Actie 156:

Onderzoek Steunpunt over huurlasten: geen gegevens in fiche.

Het Vlaams Netwerk heeft over de huurlasten een aantal voorstellen gedaan in haar bijdrage aan de evaluatie van het KSH, nota van dec. 2009. Tot op heden geen beweging rond gezien.

→ De fiche kondigde een evaluatie en bijsturing in 2011 aan. Bij ons weten werd de voorziene nieuwe huurprijsberekening zonder verdere bijsturing en onverkort doorgevoerd (beslissing gecommuniceerd in september 2011 door minister). Dit ondanks het feit dat het Vlaams Netwerk en andere organisaties reeds geruime tijd en in detail hadden aangegeven waarom een belangrijke groep sociale huurders met de nieuwe berekening in verhouding tot hun gezinsbudget en inkomen een veel te hoge huur moesten betalen, wat enkel tot betalingsproblemen kan leiden (neergeschreven in onze nota voor evaluatie KSH van december 2009, uitgebreid toegelicht op VPAO 2010 over de evaluatie van het KSH). Wat ons vooral stoort is 1. dat de huurprijsberekening is doorgevoerd zonder de evaluatie van het KSH af te wachten (die nog steeds hangende is) en 2. dat dit dan ook nog eens verkocht wordt als 'door deze sociale huurprijsberekening te betonneren hebben wij vermeden dat de kosten voor nieuwbouw en renovatie op de huurder worden verhaald'. Men zou de sociale huurder dus ontzien hebben? Deze doelstelling is niet gehaald!

Actie 157:

→ Huurpremie: Het Vlaams Netwerk is tevreden dat er een beslissing gevallen is over de belofte uit de vorige legislatuur om mensen die vijf jaar wachten op een sociale woning een huursubsidie toe te kennen. De implementatie laat echter al drie jaar op zich wachten. Opvallend: de administratie kondigde aan nu tot juni tijd nodig te hebben voor ICT-applicatie bij opstart, minister zei te mikken op april, in deze fiche staat nog steeds voorjaar 2012 en wordt ook het volledige jaarbudget voor 2012 aangehouden…?
→ In 2010 werd ons nog meegedeeld dat er een budget voorzien was van 20 mio euro. In 2009 was er nog sprake van een doelgroep van +- 11.000 gerechtigden. In het nieuwe besluit is nog sprake van +- 5000 kandidaat-sociale huurders/gerechtigden. Niet alleen is dit jaarlijks meer dan een halvering van het budget (nu iets meer dan 8 mio euro), wat is er met de budgetten van 2010 en 2011 gebeurd?
→ Ook de bijsturing (en hopelijk uitbreiding) van de bestaande huursubsidies (MB 2007, maar ook 1997) laat op zich wachten. Het Vlaams Netwerk maakte hier eind 2011 op vraag van de minister een evaluatienota over op, maar hoorde hier niets meer over. Zit hier een uitbreiding in? De fiche zegt hier niks over.
→ I.v.m. een verdere uitbreiding naar een veel grotere groep private huurders, i.e. een substantiële huursubsidie, werd tot op vandaag geen enkel initiatief genomen. Wil men hier nog deze legislatuur stappen in vooruit zetten dan wordt dit nochtans hoog tijd. De nood daaraan is acuut en zal dat – zeker gezien de trage vooruitgang in de sociale huur- de komende jaren ook blijven!

Actie 158:

→ De evaluatie van het Kaderbesluit Sociale Huur laat al 3 jaar op zich wachten. De onderhandelingen daarover zouden nu bezig zijn binnen de meerderheid. Wij zijn verontrust rond een aantal pistes die circuleren: contracten van beperkte duur, hogere inkomensgrenzen… laten vermoeden dat de uitsluitingsmechanismen en drempels die hier zouden moeten worden bestreden dreigen te worden verhoogd.
Over deze evaluatie –het belangrijkste instrument om drempels weg te nemen- wordt in deze fiche niet gerept.

→ Het overleg woonwinkels, dat in de schoot van het VOB samen kwam en daar ook al maar eerder passief kon worden ondersteund, valt bij de opsplitsing van het VOB tussen twee stoelen.

In 2010 pleitten wij op een VPAO met de ministers van Welzijn en Wonen voor een erkenningskader en financiële ondersteuning voor wat wij noemen een woonbegeleidingswinkel (een woonwinkel+ zo men wil: met heel intensieve begeleiding bij zoektocht naar private huurwoning, aanvraag huursubsidie, backup maatschappelijke dienstverlening, link met energieloket, schuldhulpverlening…) Daar werd niet op in gegaan.
Deze belangrijke werkvorm wordt blijkbaar volledig overgelaten aan de intergemeentelijke samenwerking rond wonen, inhoudelijk, qua intervisie, methodiek… nauwelijks ondersteund, laat staan dat men een surplus nastreeft bovenop de loutere loketfunctie die bestaat uit informatie over premies etc. wat vooral hoger opgeleiden en kansrijker groepen ten goede komt.

→ Informatie over erkenning bijkomende regionale steunpunten ontbreekt na 2010, terwijl er volgens onze info zijn bijgekomen?
→ Er moet ook gekeken worden naar de middelen voor de bestaande huurdersbonden. Er zijn huurdersbonden die met een financieel tekort zitten op hun balans en omgekeerd geconfronteerd worden met een enorme stijging in het aantal kandidaten voor een consultatie. Er ontstaan wachtlijsten! Gelet op het vaak hoogdringende karakter van adviesvragen (hoe sneller men kan ingrijpen, hoe meer schade kan voorkomen worden) is dit een kwalijke zaak.

Actie 159/160/161:

→ Hét probleem hier: herhuisvesting. De minister kondigde aan 4 mio te voorzien voor nood/doorgangswoningen. Dit is een druppel op een hete plaat, maar waar staan die in deze fiche?

→ *159.160.161 hebben alle drie te maken met uithuiszetting.*
Uitbreiding woonbegeleiding ihkv IC wonen-welzijn is positief, maar ruim onvoldoende.
In feite ontbreken ook alle andere afspraken uit de samenwerkingsovereenkomst wonen-welzijn van VDB en JVD (o.m. de al gelanceerde proefprojecten alternatieve woonvormen)

→ O.m. het Fonds Gewaarborgd Wonen.
Daar maakte ik al een begin van reactie op: 'Dit zou onder voorwaarden en tijdelijk tussenkomen wanneer een huurder bedreigd is met uithuiszetting door huurachterstal. Het Vlaams Netwerk vraagt opnieuw en met aandrang betrokken te worden bij de uitwerking van dit instrument (men heeft wel overleg gepleegd met huurdersbonden en algemeen eigenaarssyndicaat (ook met VVSG?), maar niet met het Vlaams Netwerk. De voorwaarden die aan de huurder worden opgelegd moeten realistisch zijn (afbetalingsplan e.d.m.) en een echte kans bieden om de situatie te regulariseren en het verlies van de huurwoning te voorkomen. Zo niet is het risico niet denkbeeldig dat net het omgekeerde gebeurt van wat men zegt na te streven: men versnelt dan de uithuiszetting, eerder dan ze te voorkomen.

Actie: minder daklozen in 2014 dan in 2011

→ Het VAPA vermeldt hier zeer concrete én ambitieuze doelstellingen, we knippen ze en plakken ze:
"Er wordt een wetenschappelijk onderbouwde nulmeting uitgevoerd in 2011, gevolgd door een jaarlijkse monitoring van het aantal daklozen, volgens de wettelijke definitie in Vlaanderen.
- De Vlaamse regering sluit per gemeente of intergemeentelijk samenwerkingsverband een convenant af dat de tegen 2014 te halen minimumdoelstellingen definieert en hiervoor de nodige middelen en ondersteuning voorziet. Daarbij worden de erkende opvangstructuren van CAW en OCMW geëvalueerd in functie van het wegwerken

van drempels en uitsluitingsmechanismen. Middelen en regelgeving worden aangepast opdat nieuwe en experimentele woon- en begeleidingsvormen kunnen worden ondersteund. Daarbij wordt ook overlegd met de federale overheid en de lokale besturen, o.m. met het oog op een mogelijk gedoogbeleid voor het 'kraken' van leegstaande gebouwen voor laagdrempelige vormen van groepswonen. Dit alles gebeurt in overleg met mensen in armoede.
- Permanent overleg op lokaal of intergemeentelijk niveau tussen woon- en welzijnsactoren, waar nodig aangevuld met actoren uit de gezondheidszorg, de jeugdhulp en het gevangeniswezen en met een maximale participatie van de doelgroep, staat borg voor een gecoördineerde, maar flexibele en aan de lokale noden aangepaste, aanpak van dakloosheid.
Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014 81
- In het kader van de evaluatie van het Kaderbesluit Sociale Huur wordt het systeem van versnelde toewijzing in de sociale huur voor daklozen doorgelicht.
- Daklozen kunnen steeds terecht in kwaliteitsvolle crisisopvang en nachtopvang in eigen streek. Daarnaast zijn er voldoende plaatsen in de opvangstructuren. Het aantal plaatsen wordt daartoe uitgebreid en de regelgeving aangepast, met voldoende middelen voor een kwaliteitsvolle begeleiding en accommodatie"

Positief: evaluatie versnelde toewijzing 4% sociale huur (KSH) staat gepland. Maar stond vorig jaar ook al gepland.
Voor de rest staat hier nog altijd niks.
→ Er werd, zoals voorzien in de beleidsbrief van de minister van Welzijn, een stuurgroep thuisloosheid opgericht. Deze hield verscheidene vergaderingen, maar van de vraag van het SAW, VVSG om hier een globale strategie uit te werken vertrekkende vanuit de doelstellingen die al waren opgenomen in het VAPA kwam niets in huis. Geen van beide kabinetten (Wonen, Welzijn) was hiertoe bereid, men vroeg op korte termijn realiseerbare projecten. Maar ook een lijst met 'impulsprojecten' opgesteld door de stuurgroep werd niet weerhouden, wegens geen budget. Het Vlaams Netwerk, dat lang had aangedrongen om mee aan tafel te kunnen zitten, kwam pas op dat ogenblik mee vergaderen. Enkele weken geleden werd de stuurgroep eenzijdig opgeheven door de administratie zonder resultaat.
→ Zie ook de werkgroep rond dakloosheid van de IMC Maatschappelijke Integratie, waar we naar verwijzen bij de fiche over actie 35 en die geen bindende afspraken heeft opgeleverd.

Actie 163:

Dit is op zich een goeie fiche, maar de omkadering om te zorgen dat de prijzen op de huurmarkt niet hoger worden (of het aanbod op de huurmarkt daalt) ontbreekt. Dit lijkt ook een eenmalige maatregel, algemeen beleid waarbij energie-efficientie van verhuurde woningen wordt gestimuleerd is er niet, en zou er wel moeten komen.

Actie 165: energieconsulenten:

Deze actie gaat er teveel van uit dat een beter informeren van burgers, de structurele problemen die er zijn zullen oplossen. Indien we echt voor energiebesparing bij mensen in armoede willen gaan, moet er een structurele actie komen die dubbele beglazing, dakisolatie, … bij de woningen van mensen in armoede (die vaak huurder zijn) mogelijk maakt.

Actie 165:

Gemeenten of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden stimuleren en ondersteunen om een laagdrempelig energieloket te integreren in het woonloket waar kwetsbare (kandidaat-)huurders en eigenaars terecht kunnen voor informatie …
Deze actie kan goed zitten als:

- water echt betrokken wordt in deze loketten
- de acties in 2012 even concreet worden ingevuld als in 2011 en ook budgetten duidelijk worden
-

Actie 165: Vlaamse burgers informeren

Het Vlaams Netwerk zou kunnen betrokken worden inzake laagdrempelige communicatie naar mensen in armoede. Er zal een doelgroepgerichte campagne hiervoor noodzakelijk zijn: affiches, website, … in eenvoudiger taal werken niet zomaar. Intermediairen zullen actief ingeschakeld moeten worden.

Actie 164: Neutral monitoring van de dienstverlening van leveranciers.

Dit is een goede actie.
Om de problemen van mensen in armoede te verhelpen zal echter meer nodig zijn (een verbeterde gegarandeerde basissociale openbare dienstverlening voor iedereen), de verantwoordelijkheid mag immers niet volledig naar de kwetsbare klant doorgeschoven worden die dan maar moet kiezen voor de beste leverancier.

Actie 164: federale ombudsdienst

Deze actie zit goed.

Actie 164: evaluatie van de sociale openbare dienstverplichtingen

Dit is de belangrijkste actie van het hele energiehoofdstuk. De evaluatie is gebeurd, maar spijtig genoeg woog goede evaluatie van Samenlevingsopbouw weinig door in . Hoewel in dat boek 'ijsberend de winter door' duidelijk grote mis-toestanden i.v.m. sociale openbaredienstverplichting stonden , was de teneur van de eindevaluatie "alles zit wel goed, op elke foutjes na".

Actie woonwagenterreinen:

Goede actie.
Wat met andere armoedeaspecten bij deze doelgroep?

Actie 182/183:

Dit zijn projecten, de uiteindelijke doelstelling is een broodnodige globale strategie.
We vermoeden dat de vermelde budgetten niet juist zijn.

Actie 184:

Er werden in de overleggen hierrond nog geen resultaten geboekt, deze zijn dringend nodig.

SD13: een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid

Actie 75:

Het Vlaams Netwerk vindt dat de Vlaamse Sociale Bescherming moet vertrekken van en focussen op de meest kwetsbaren in de samenleving, en daarnaast moet complementair zijn met het reeds bestaande sociaal zekerheidsstelsel federaal. Een kindpremie voor iedereen kan dus voor ons niet. Iedereen heeft kinderbijslag, dit budget moet gefocust worden op het stijgend aantal kinderen in armoede in Vlaanderen.
Zie ook adviezen van de SAR WGG.
Het Vlaams Netwerk wil hier sterk in betrokken worden in functie van bovenstaande.

Actie 167/178/179/181:

De fiche vergeet te melden dat er in 2012 nieuw overleg wordt opgezet rond preventie i.s.m. het Vlaams Netwerk. Dit om een nodige doorstart te maken, de aanbevelingen van het Vlaams Netwerk (ondermeer in de werkgroep voeding en beweging) werden tot op heden weinig gehoord en gevolgd. Er komt ook een VPAO in 2012 rond dit thema.

Actie 168/170:

Budgetten zijn niet vermeld voor de verdere implementatie van goed-gevoel-stoel
Het samenwerkingsproject met CERA (ook budget daarvoor) wordt niet vermeld in 2013 en 2014, terwijl dit een 3-jarig project is.

Actie 172/174/175:

Het is noodzakelijk dat het Vlaams Netwerk betrokken wordt, om zoals men zegt de stem van mensen in armoede mee te nemen. Het overleg dient dus snel opgestart te worden.

Actie 176

Zie prioriteiten, hoofdstuk 1

Actie 186/187:

Het Vlaams Netwerk is niet in deze werkgroep betrokken.

Actie 188:

Het Vlaams Netwerk was hier niet in betrokken.

Actie toegankelijke methodieken

Zie actie 167.

Actie 194:
/
Zie ook wel 176.

STUDIO KINDERARMOEDE

30 november 2011 – 4 december 2011

STUDIO-team:
Vibeke Bing
David Bisset
Hilde Linssen
Edward Melhuish
Ides Nicaise
Griet Roets
Clare Tickell
Mathias Urban
Alain Wouters

Redactie:
Lieve Eeman en Ides Nicaise

Overzicht

1. STUDIO concept
2. Systemische benadering
    2.1 Indicatoren (kinder-) armoede
    2.2 Systemische kijk op kinderarmoede
3. Beleidsaanbevelingen
    3.1 Excellent bestuur

3.2 (Aanstaande) jonge ouders

3.3 Belastingen en uitkeringen

3.4 Huisvestingsbeleid

3.5 Voorschoolse zorg en educatie – kwaliteit van aanbod/diensten

4. Tot slot

'Een halvering van het aantal kinderen in Vlaanderen dat in armoede geboren wordt tegen 2020'. Met deze uitdagende doelstelling uit het Vlaams Pact 2020 voor ogen werd in opdracht van minister Lieten een STUDIO kinderarmoede georganiseerd. Acht deskundigen ter zake werden gedurende vijf dagen samengebracht om dit probleem onder de loep te nemen en innovatieve beleidsstrategieën voor te stellen.

Aanleiding voor deze vijfdaagse 'denktank' rond kinderarmoede zijn de alarmerende cijfers van het aantal kinderen dat in Vlaanderen in armoede leeft. Ondanks de inspanningen van de Vlaamse regering is het aantal kinderen dat, volgens de criteria van Kind en Gezin, geboren wordt in een kansarm gezin verdubbeld tussen 1997 en 2010 (van 4% tot 8,6%). Opgroeien in armoede brengt heel wat risico's met zich mee voor de ontwikkeling van het kind en diens verdere leven. Vroegtijdige ondersteuning aan heel jonge kinderen en zelfs aanstaande ouders is belangrijk om deze armoedecirkel te doorbreken. In deze STUDIO werd daarom een dubbele focus gelegd: enerzijds op kinderen in armoede tussen 0 en 3 jaar, anderzijds op kansarme jongvolwassenen.

Dit verslag bevat een overzicht van deze vijfdaagse STUDIO en de aanbevelingen die werden gedaan om kinderarmoede in Vlaanderen te halveren .

1. STUDIO concept

De STUDIO methodiek werd ontwikkeld door het Design Lab te Helsinki. Door het organiseren van een STUDIO wil men een strategisch antwoord vinden op een complex en reëel probleem dat zich in een bepaalde nationale context stelt. Daartoe worden deskundigen van verschillende landen, culturele achtergronden, disciplines en professionele bezigheden uitgenodigd om te participeren aan een vijfdaagse 'denktank'. De STUDIO-methodiek omvat drie kernfactoren: het is een manier van werken, het is een fysieke ruimte en het is een effectief team.

De STUDIO als een manier van werken. De eerste fase van de STUDIO is gericht op het opnemen van informatie over het probleem. Dit proces start al van voor de aanvang van de eigenlijke bijeenkomst. De deelnemers ontvangen op voorhand een briefing paper waarin het probleem met zijn belangrijkste dimensies en de nationale context worden geschetst. Dit eerste zicht op het probleem wordt verder uitgediept tijdens de *eerste twee dagen* van de STUDIO. Naar aanleiding van de briefing paper geeft elke expert vanuit zijn eigen achtergrond en expertise zijn visie op het probleem. Daarnaast worden verschillende betrokkenen uit het beleid en de praktijk uitgenodigd om deze probleemstelling aan te vullen met de visie en informatie vanuit hun specifieke setting. Ook praktijkbezoeken kunnen hierin plaatsvinden. Deze input van informatie, visies en betekenisgeving vormen de basis voor *dag drie* waarin het probleem onder de loep wordt genomen. Vanuit een systemische kijk wordt het probleem geanalyseerd en worden invloedrijke factoren en dimensies aan het licht gebracht. *Dag vier* staat in het teken van brainstormen en 'out of the box thinking'. Op basis van de probleemanalyse worden domeinen verkend waarop men het probleem wil aanpakken en worden innovatieve ideeën voorgesteld om dit te realiseren. De *laatste dag* presenteert het STUDIO-team het resultaat van dit vijfdaagse proces aan verschillende betrokkenen uit het beleid en de praktijk.

De STUDIO als een fysieke ruimte. De STUDIO dient plaats te vinden in een open leef- en werkomgeving die het mogelijk maakt om innovatieve oplossingen en ideeën te bedenken. De STUDIO kinderarmoede in Vlaanderen vond plaats in het Creativity Lab van Flanders DC te Leuven. Flanders DC is de Vlaamse organisatie voor ondernemingscreativiteit. Hun Creativity Lab is een multifunctionele ruimte die bijzonder geschikt is voor brainstormsessies. Flanders DC stond tevens in voor alle logistieke ondersteuning van het STUDIO-proces.

De STUDIO als een effectief team. Tot slot moet de STUDIO bestaan uit een groep individuen die samen een coherent team kunnen vormen om het probleem dat op tafel ligt aan te pakken. Een groep van acht STUDIO leden wordt als ideaal vooropgesteld om voldoende verschillende invalshoeken in het proces binnen te brengen. Bijlage 1 geeft een overzicht van de deelnemers van de STUDIO kinderarmoede in Vlaanderen.

In het organiseren van de STUDIO kinderarmoede in Vlaanderen werd er expliciet voor gekozen om dit in nauwe betrokkenheid met het werkveld en met de mensen in armoede zelf te doen. Zij werden tijdens de twee inputdagen dan ook uitgenodigd om hun visie op het probleem te delen met het STUDIO team. In de eerste plaats gebeurde dit door twee veldbezoeken. De coördinatoren van de bezochte organisaties en jonge ouders gaven tekst en uitleg bij hun ervaring en manier van werken. Op dag twee werden daarnaast verschillende sprekers uitgenodigd, waaronder ook medewerkers en ouders uit Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen. Een concreet overzicht van de praktijkbezoeken en de sprekers tijdens deze inputdagen vindt u in bijlage 2.

2. Systemische benadering

Wil men een probleem effectief aanpakken, is het belangrijk om met een brede blik het probleem te analyseren op verschillende niveaus en oog te hebben voor de factoren die ermee samenhangen. We vergeten vaak dat 90% van een ijsberg zich onder het wateroppervlak bevindt, omdat enkel de top zichtbaar is. We moeten ons dan ook de vraag stellen: wat zien we en waarom zien we dat? We stellen bepaalde gebeurtenissen, problemen en ontwikkelingen vast maar onderliggend bevinden zich de patronen en structuren die deze verklaren en in stand houden. Als je die onderliggende structuren kent, kan je ook structureel beginnen ingrijpen. We stellen bijvoorbeeld vast dat 11% van het totale aantal Vlaamse kinderen in 2010 leefde in een gezin met een inkomen onder de Belgische armoededrempel[14]. We moeten echter ook zicht hebben of krijgen op de factoren die verklaren waarom we dit cijfer zien. Hoe dieper op die factoren kan ingewerkt worden, hoe groter het effect zal zijn op het verminderen van kinderarmoede.

2.1 Indicatoren (kinder)armoede

De STUDIO focust op armoede bij kinderen tussen 0 tot 3 jaar. Om zicht te krijgen op dit probleem en wat daaronder verstaan wordt, wordt vertrokken van de bestaande indicatoren die aangeven wanneer een kind opgroeit in armoede.

Enerzijds wordt armoede uitgedrukt aan de hand van de armoederisicogrens. Volgens deze maatstaf lopen mensen een risico op armoede als hun inkomen lager is dan een bepaalde 'norm', een inkomen dat men associeert met een aanvaardbare levensstandaard. De norm of 'armoederisicogrens' komt in België en Europa overeen met 60 procent van de mediaan van alle inkomens.

Maar armoede is meer dan een tekort aan inkomen. De financiële moeilijkheden zijn tegelijk vaak oorzaak en gevolg van uitsluiting op verschillende domeinen zoals tewerkstelling, onderwijs, huisvesting, gezondheid of maatschappelijke participatie.

[14] De Belgische armoederisicodrempel is bepaald op 60 procent van het mediaan netto beschikbare gestandaardiseerde huishoudinkomen in België. Deze wordt berekend op basis van de EU-SILC enquête (Europees geharmoniseerde enquête naar inkomens en levensomstandigheden).

De indicatoren die Kind en Gezin hanteert om te bepalen of een kind geboren wordt in een kansarm gezin brengen deze multidimensionaliteit in kaart. Een gezin wordt als kansarm beschouwd als het op minstens drie van volgende zes criteria zwak scoort: het maandinkomen van het gezin, de opleiding en de arbeidssituatie van de ouders, de ontwikkeling van de kinderen, de huisvesting en de gezondheidssituatie van het gezin. Vanuit een systemische kijk op kinderarmoede werd tijdens de STUDIO de onderlinge afhankelijkheid tussen deze indicatoren in kaart gebracht. Deze criteria staan niet op zich maar beïnvloeden elkaar. Sommige variabelen wegen daarbij zwaarder door dan andere en kunnen dus een groter effect hebben op de aanpak van kinderarmoede. In de onderstaande figuur worden deze onderliggende relaties getoond. De ontwikkeling van het kind is hetgeen dat aan de oppervlakte kan vastgesteld worden. Willen we hierop ingrijpen dan moeten we echter dieper graven en de factoren die deze ontwikkeling beïnvloeden, aanpakken. Hoe dieper we graven, hoe groter het effect zal zijn.

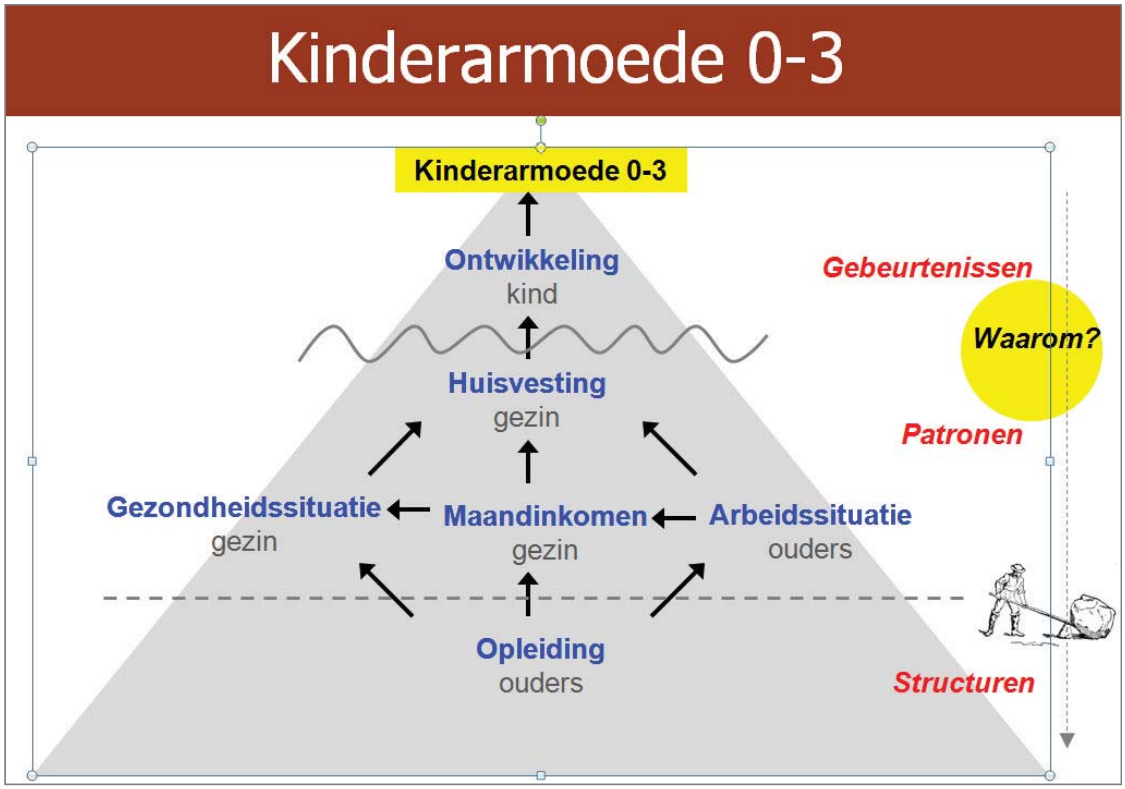

Figuur: Indicatoren armoede Kind en Gezin in onderlinge afhankelijkheid

Meestal wordt armoede omschreven als *"een netwerk van sociale uitsluitingen dat zich uitstrekt over meerdere gebieden van het individuele en het collectieve bestaan. Het scheidt de armen van de algemeen aanvaardbare leefpatronen van de samenleving. Deze kloof kunnen ze niet op eigen kracht overbruggen"* (Vranken & De Boyser, 2005, p. 31)[15]. Deze focus op 'een netwerk van uitsluitingen' maakt duidelijk dat armoede een relatief begrip is. Één van de STUDIO-leden illustreerde dit met volgend voorbeeld: 'Stel dat we de inkomens van iedereen verhogen zodat iedereen zich een basispakket van consumptie kan veroorloven, maar de relatieve verdeling van rijkdom over alle mensen heen blijft hetzelfde. Hebben we het probleem van kinderarmoede dan opgelost?' Niet helemaal, omdat armoede ook een probleem van uitsluiting is. De kloof tussen de armen en de rijken

[15] Vranken, J., & De Boyser, K. (2005). Het jaarboek in perspectief. In J. Vranken & K. De Boyser (Eds.), *Jaarboek armoede en sociale uitsluiting* (pp. 25-39). Leuven: ACCO.

is niet veranderd en de armen bevinden zich nog steeds aan de rand van de samenleving. Dus arm zijn kunnen we niet enkel gelijk stellen met weinig geld hebben. Uitsluiting en de mate van 'nabijheid' tot de anderen in de samenleving is een belangrijke indicator. De ongelijkheid in inkomen en de afstand/nabijheid tot anderen in de samenleving (Gini-index)[16] zou dan ook als één van de aanvullende indicatoren voor armoede kunnen gebruikt worden.

2.2 Systemische kijk op kinderarmoede

Om het probleem van kinderarmoede in de kern te begrijpen moeten we verder kijken dan enkel het kind en zijn familie. Hun situatie wordt ook beïnvloed door de gemeenschap waarin ze wonen, de omgeving waarin ouders werken en de maatschappij waarin ze leven. Dit zijn de niveaus die zich onderaan de ijsberg bevinden en waarvan de invloed niet altijd direct zichtbaar is. Toch hebben zij vaak de meeste hefboomkracht om het probleem structureel aan te pakken. Tijdens de STUDIO werden per niveau de factoren in kaart gebracht die op dit moment een belangrijke tekortkoming vormen en die dus ook een grote kracht tot verandering in zich dragen.

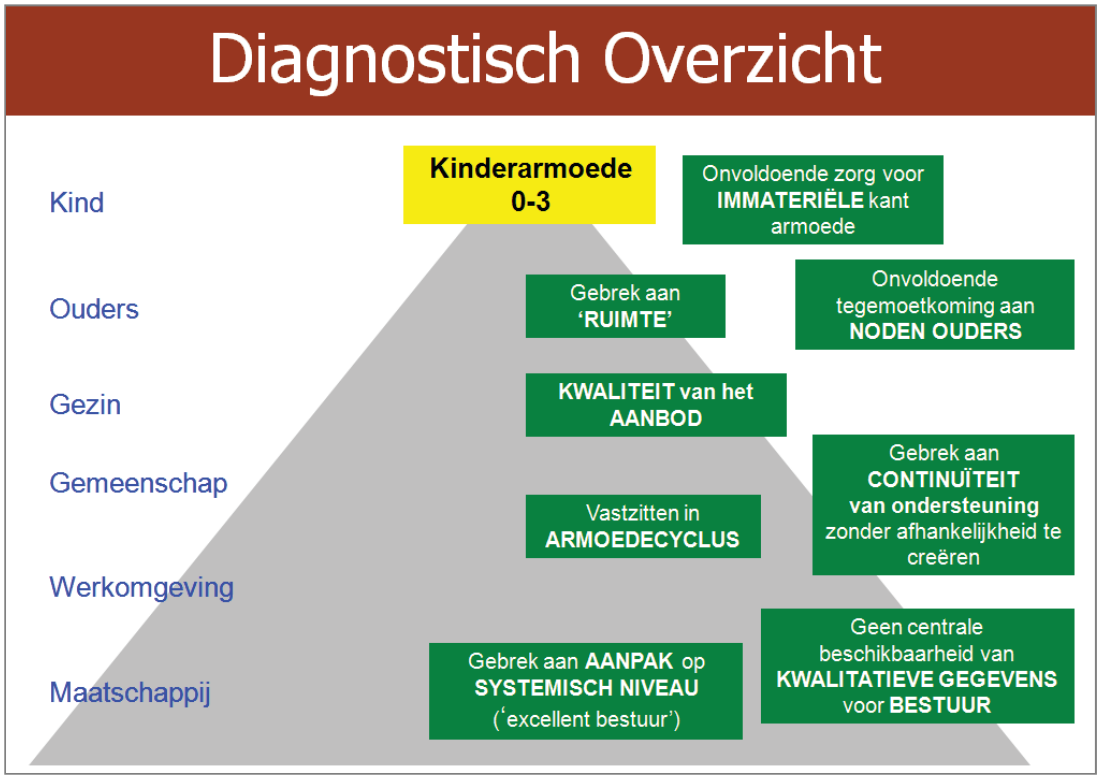

Figuur: Diagnostisch overzicht kinderarmoede

Volgende kritieke punten werden tijdens de STUDIO onderscheiden:

- *Balans tussen zorg voor de materiële en immateriële kant armoede*: er is soms te weinig aandacht voor de immateriële, interne kant van armoede. Basisvoorwaarden zoals huisvesting, voeding, kledij,… zijn uiteraard van cruciaal belang maar er zou ook moeten gefocust worden op wat het betekent voor kinderen en ouders om te leven in armoede. Hoe

[16] De Gini-index is een algemeen aanvaarde maatstaf van ongelijkheid waarbij alle inkomensgroepen (niet alleen armen) in de berekening betrokken worden.

geven kinderen en ouders zelf betekenis aan de armoede in hun leven? Welk effect heeft dit op hun zelfwaardegevoel, gevoelens van schuld, het ontwikkelen van de eigen identiteit…?

- *Gebrek aan ruimte*: 'Wat als ruimte eens de ware luxe was?': een voormalige reclameslogan voor auto's, waar misschien wel veel waarheid in zit… Armoede is vaak een gebrek aan ruimte, in veel verschillende betekenissen. De fysieke ruimte is vaak beperkt door een kleine woning, in een buurt met weinig openheid en groen. Het kleine netwerk rond mensen in armoede beperkt ook hun sociale ruimte. De ruimte in hun hoofd wordt vaak ingenomen door stress, zorgen, moeilijke relaties,… Dit alles belemmert hun ruimte om te ontplooien, om te ontdekken, om te ontmoeten, om op te voeden, te leren,…
- *Onvoldoende tegemoetkoming aan noden ouders:* er is te weinig zicht op het perspectief van ouders en op wat hun vragen zijn waardoor er onvoldoende wordt ingespeeld op de noden die zij hebben.
- *Kwaliteit van het aanbod*: de kwaliteit van het aanbod is cruciaal om een positief effect te hebben op de ouders en kinderen die er gebruik van maken. Een grotere investering hierin is aangewezen.
- *Gebrek aan continuïteit van ondersteuning zonder afhankelijkheid te creëren:* de ondersteuning van mensen en kinderen in armoede is heel versnipperd. Mensen krijgen hulp vanuit verschillende instanties en vaak op korte termijn, met een opeenvolging van breuken (tussen perinatale diensten en kinderopvang, tussen kinderopvang en kleuteronderwijs, enz.). Maar je kan mensen niet opsplitsen per probleem, en discontinuïteit in ondersteuning vermindert de effectiviteit ervan. Er moet een plaats zijn waar een integrale en langdurige ondersteuning kan geboden worden. Het opbouwen van een vertrouwensband is immers een cruciale voorwaarde om het aanbod te laten slagen. Waakzaamheid is wel geboden opdat het bieden van deze continuïteit niet samengaat met afhankelijkheid.
- *Vastzitten in armoedecyclus*: armoede is vaak een vicieuze cirkel die van ouders op kinderen wordt doorgegeven. Hoe kunnen we deze cirkels doorbreken?
- *Gebrek aan aanpak op systemisch niveau*: het zorgaanbod in Vlaanderen is te gefragmenteerd. Er zijn verschillende instanties en stakeholders bij betrokken maar er is een gebrek aan leiderschap, visie en coördinatie. Waar is de kapitein van het schip?
- *Beperkte centrale beschikbaarheid van kwalitatieve gegevens voor bestuur:* een goed beleid moet gefundeerd zijn op onafhankelijk, kwalitatief en kwantitatief onderzoek. Er is echter een tekort aan centrale gegevensverzameling van ouders en kinderen. De data die er zijn, zijn vaak niet beschikbaar over de sectoren heen.

3. Beleidsaanbevelingen

De pijnpunten die in het systeem zijn opgelicht vormen tevens de motor voor verandering. Tijdens de STUDIO werden vijf domeinen omschreven waarop men wil ingrijpen om kinderarmoede te bestrijden: excellent bestuur; de levensomstandigheden van (aanstaande) jonge ouders, inkomensherverdeling door belastingen en uitkeringen, wonen, en diensten voor jonge kinderen. Binnen deze domeinen werden verschillende initiatieven voorgesteld. Elk domein wordt hieronder toegelicht.

Bij de voorstelling van deze beleidsaanbevelingen is het belangrijk om te benadrukken dat het niet louter om een opsomming van initiatieven gaat maar dat deze samen een coherent verhaal vormen

waar moet op ingezet worden. Het gaat om een *'en-en-verhaal'* en het uitselecteren van slechts enkele werkpunten zou onrecht doen aan de integrale visie die de STUDIO beoogde.

3.1 Excellent bestuur

De STUDIO bouwt voort op de bestaande (goede) instituties en instrumenten. Niet toevallig is de Vlaamse Vice-premier ook verantwoordelijk voor de coördinatie van het amroedebeleid; er is ook een Vlaams Actieplan voor de strijd tegen kinderarmoede, dat alle beleidsdomeinen dekt, en er is een jaarlijks voortgangsrapport. Maar er is meer nodig. Het uitwerken van een beleid rond kinderarmoede vereist een maatschappelijk draagvlak en een debat in over de onderliggende waarden. Wat vinden we wenselijk in Vlaanderen en wat is de kost daarvan? Of zoals één van de STUDIO-experten het verwoordde: 'Het lijkt alsof de maatschappij verdeeld is in twee groepen, de armen en de anderen. Vinden we dat wel oké?' En is er consensus over de invulling van waarden als gelijkheid, rechten, burgerschap, solidariteit,…? We kunnen niet zomaar de 'good practices' uit andere landen kopiëren en implementeren in Vlaanderen. Er is een gedeelde en gedragen visie nodig om het beleid te onderbouwen.

Twee principes werden tijdens de STUDIO geformuleerd die een eerste aanzet voor dit debat bieden. Zij vormen ook de rode draad doorheen de set van initiatieven die wordt voorgesteld.

In de eerste plaats wordt de nadruk gelegd op *preventie* om de overerving van armoede te vermijden. Maar op dit ogenblik is er geen consensus over wat verstaan moet worden onder preventie. De STUDIO stelt daarom een herdefiniëring van het begrip voor in termen van *'proactiviteit'*. Inspiratie voor deze nieuwe invulling werd gevonden in de Zweedse proactieve benadering van het welzijn van kinderen en ouders. Dit model houdt een combinatie in van preventie en promotie. Een focus op preventie is te eenzijdig omdat deze er enkel op gericht is om risico's te vermijden of te verminderen. Maar er moet ook aandacht zijn voor de positieve elementen die men moet trachten te versterken. Een integratie van beide processen construeert protectieve factoren.

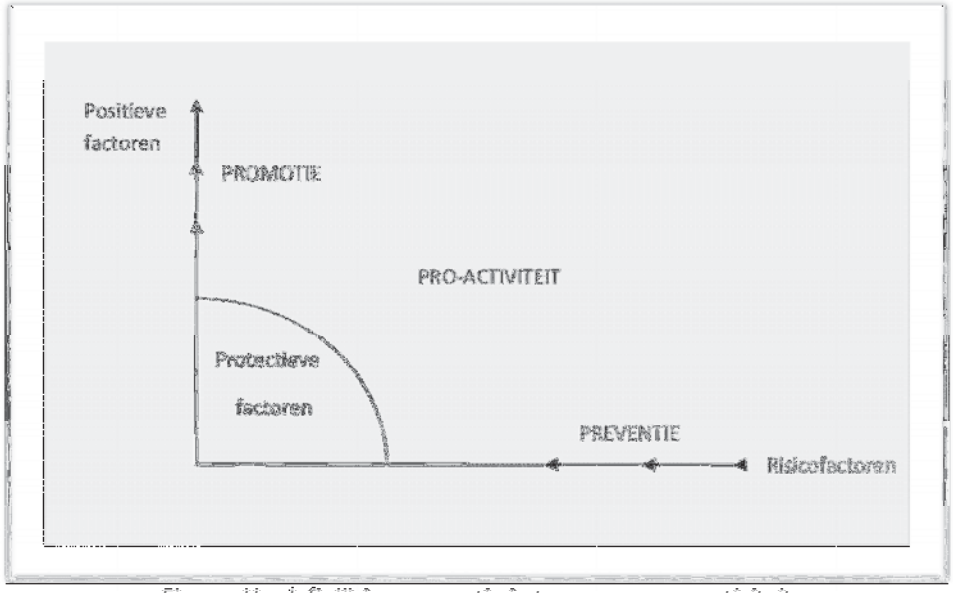

Figuur: Herdefiniëring preventie in termen van proactiviteit

Ten tweede vormt het principe van *progressief universalisme* de rode draad doorheen de aanbevelingen. Een beleid dat zich hierop richt, creëert een aanbod dat *voor iedereen* beschikbaar is

maar waarbij meer ondersteuning geboden wordt aan kinderen en gezinnen met de meeste noden. De STUDIO heeft daarom prioriteit gegeven aan beleidsaanbevelingen die gericht zijn op de hele (kansarme) populatie, aangevuld met initiatieven voor specifieke doelgroepen (allochtone populatie, tieners,…). Deze set van initiatieven vormen samen één verhaal waarbij men integraal op deze verschillende domeinen wil werken.

Het zorgsysteem voor kinderen en gezinnen in Vlaanderen is te complex. Zeker voor families in armoede die er vaak het meeste nood aan hebben, is het niet altijd duidelijk waar ze terecht kunnen. Of zoals één van de STUDIO-experten het verwoordde: *"you need a GPS to go through the system"*. De zorg voor jonge kinderen is in Vlaanderen opgesplitst in een duaal systeem. De zorg voor kinderen tussen 0 en 3 jaar is een bevoegdheid van het welzijnsbeleid terwijl kinderen tussen 3 en 6 jaar naar school gaan, wat geregeld wordt door het onderwijsbeleid. Afstemming tussen beide systemen om een vlotte overgang en opvolging mogelijk te maken blijkt niet evident. Conclusie van de STUDIO: er is nood aan een goed onderbouwde en gedeelde visie, en leiderschap.

Het doel is daarom om van Vlaanderen een regio te maken die uitblinkt in het voeren van een kindgericht beleid. Op die manier kan het Vlaams beleid een 'good practice' worden om aan de rest van Europa te tonen dat kinderarmoede KAN gehalveerd worden. De halvering van kinderarmoede is een doel dat iedereen wil bereiken, maar daar is leiderschap, visie en beleidscoördinatie voor nodig. Bij de diensten van de Vice-premier zou één persoon alle acties tegen kinderarmoede moeten coördineren; daarenboven wordt gepleit voor de oprichting van een interministeriële werkgroep kinderarmoede. Een gemeenschappelijke visie zou moeten uitgedragen worden door een team over alle beleidsdomeinen en –niveaus heen. Om deze onderliggende visie kracht bij te zetten, kan het Vlaams actieplan aangevuld worden met een *'business case'*. Daarin wordt de zakelijke kant van het verhaal belicht en worden de kosten en baten tegen elkaar afgewogen. Het bestrijden van kinderarmoede is immers niet enkel vanuit sociale beweegredenen noodzakelijk maar er is ook een belangrijk economisch voordeel aan verbonden. Het terugdringen van kinderarmoede brengt onvermijdelijk kosten met zich mee maar deze moeten gezien worden als een investering in de toekomst. Het probleem niet aanpakken zal uiteindelijk een veel hogere kost met zich meebrengen. Deze business case kan als middel ingezet worden om alle betrokken partijen te overtuigen van de waarde van het strategisch beleid waarmee men kinderarmoede wil halveren. De business case zou daarbij ook rekening moeten houden met mogelijke obstakels (zoals politieke en financiële weerstanden bij bepaalde stakeholders), en bijdragen aan het mobiliseren van een draagvlak bij de belastingbetaler en de publieke opinie. Voorts zal er continu behoefte zijn aan onafhankelijk, kwalitatief en kwantitatief onderzoek.

Het uitbouwen van een excellent bestuur vereist een samenwerking van verschillende stakeholders uit beleid en praktijk. Dit is iets dat moet uitgewerkt worden voor en door heel Vlaanderen. Ook op regionaal vlak moet er daarom geïnvesteerd worden in leiderschap. Er zijn momenteel heel veel netwerken maar niemand heeft het mandaat om de afstemming daarvan op zich te nemen. De STUDIO stelt voor om in elke provincie een veranderingsmanager aan te stellen die deze beleidscoördinatie op zich neemt. Ondersteuning voor deze managers is cruciaal, zij moeten de kans krijgen om een leider te zijn. Investeren in een Flanders Leadership School ziet de STUDIO als wenselijke factor hierbinnen.

3.2 (Aanstaande) jonge ouders

Er zijn twee complementaire strategieën om kinderarmoede te bestrijden. Enerzijds kan men proberen om het aantal kinderen dat opgroeit in gezinnen onder de armoedegrens, te verminderen. Daarbij probeert men om de werksituatie en het loon van de ouders te verbeteren om het gezin uit de armoede te halen. Anderzijds kan men de gevolgen van het opgroeien in armoede voor de

kinderen trachten te verbeteren door te investeren in het kind en zijn ontwikkeling. Dit zal resulteren in minder kinderarmoede in de volgende generatie (maar nog niet tegen 2020 !).

In Vlaanderen wordt voornamelijk op deze tweede piste gefocust. Een beleid dat kinderarmoede wil aanpakken dient echter breder te werken. Een *twee-generatiebeleid* dringt zich daarbij op. De focus dient zowel op het kind als op de ouders te liggen. Vaak gaat het om families die gedurende generaties met armoede geconfronteerd worden. Het doorbreken van deze armoedecirkel vereist het werken met beide generaties samen ((groot-)ouders en kinderen). Een uitgebouwd *gezinsbeleid,* verankerd over verschillende beleidsdomeinen (welzijn, tewerkstelling, ruimtelijke ordening,…) en beleidsniveaus (van federaal tot lokaal) dringt zich hierbij op.

Een preventief beleid zal daarbij ook de jongeren van vandaag niet uit het oog verliezen. Zij bevinden zich in een overgangsperiode tussen de twee generaties en zullen de ouders van morgen zijn. Voorbereiding op dit ouderschap en het volwassen leven kunnen voorkomen dat een nieuwe generatie kinderen zal opgroeien in armoede. Jongeren moeten de nodige informatie en *ondersteuning* krijgen in deze cruciale scharnierperiode waarin meerdere overgangen moeten worden gemaakt (verlaten van het ouderlijke gezin, overgang van school naar werk, aangaan van partnerrelaties, het krijgen van kinderen,… Velen onder hen hebben door hun kansarmoede ook geestelijke gezondheidsproblemen.

Bij deze jongeren is het ook belangrijk om zoals hierboven reeds aangegeven, aandacht te hebben voor de interne kant van de armoede. In kansarme families en zeker bij deze jongeren heerst er vaak een cultuur van waardeloosheid en sociaal pessimisme. Zij beseffen dat ze arm zijn en zien geen toekomstbeeld voor zichzelf. Vaak ervaren zij als kind al dat zij er niet bijhoren, bijvoorbeeld op vlak van kledij, niet meekunnen met waarover gepraat wordt omdat hun thuissituatie zo anders is,… Zeker vanaf de lagere school beseffen kinderen heel goed dat ze anders zijn en dat ze er niet bij horen. Dit gevoel van uitsluiting dragen zij hun hele leven met zich mee en heeft onvermijdelijk een impact op hun zelfbeeld, hun toekomstbeeld en in een latere fase op dat van hun kinderen. Ongewild kunnen zij hun gevoel van minderwaardigheid later overdragen op hun kinderen. Jonge kinderen nemen dergelijk gedrag heel snel over en kunnen zo al vroeg de sporen oplopen van de armoede waarin ze leven. Er dient ruimte gecreëerd te worden om deze ontastbare kant van armoede bespreekbaar te maken en hiervoor aandacht op te eisen in het beleid en de hulpverlening. De betekenis die kinderen en jongeren geven aan de armoede in hun leven en het gevoel van uitsluiting zal immers mee de blik bepalen waarmee ze naar zichzelf, hun toekomst en de maatschappij kijken.

Wat zou de samenleving voor deze jongeren kunnen doen? In de eerste plaats is bekend dat het risico op armoede vijfmaal groter is bij kinderen waarvan de moeder zonder kwalificatie de school heeft verlaten dan bij andere kinderen. Het *terugdringen van de ongekwalificeerde uitstroom* uit het onderwijs is dan ook de eerste prioriteit. Dit vergt naast een specifiek zorgbeleid ook meer gelijke kansen, een bredeschoolbeleid en waar nodig ook curriculumhervormingen.

Werkgevers zouden (financieel en door sociaal overleg) aangemoedigd moeten worden om nauwer samen te werken met scholen en jongeren door *opleidingen en stages* aan te bieden. Zodoende kunnen jongeren ervaring opdoen met verschillende jobmogelijkheden en hebben ze meer bagage om daarin een gerichte keuze te maken. Eens jonge ouders aan het werk zijn, zijn *flexibele arbeidscondities* belangrijk om het werk te kunnen combineren met het ouderschap.

Tienerouderschap is een bijkomende risicofactor voor armoede bij ouders en kinderen. Bevorderen dat jongeren een weloverwogen beslissing nemen om ouder te worden kan een gedeelde taak zijn van de school en de gezondheidszorg. Ouderschapscompetenties zouden best opgenomen worden in het onderwijs- en vormingsbeleid. Sensibilisering rond verantwoordelijk seksueel gedrag en ouderschap (o.a. in de preventieve gezondheidszorg en op school), gratis contraceptie,… zijn enkele

initiatieven die in dit kader genoemd werden. Daarnaast kunnen de media ingezet worden om jongeren te sensibiliseren: *positieve rolmodellen* in soapseries, sociale media,… Verdere, weloverwogen uitwerking van deze ideeën is vereist waarbij mogelijke culpabiliserende effecten naar jongeren toe moeten vermeden worden.

Voor de overheid ziet de STUDIO een belangrijke taak in het opstarten van een *jeugdgarantieplan* om te voorkomen dat jongeren in de overgangen tussen school, werk, vrijwilligerswerk en beroepsopleiding tussen de mazen van het net vallen. Er zou een plaats moeten gegarandeerd worden voor elke jongere op die domeinen met mogelijkheden tot flexibele paden hiertussen. Belangrijke ingrediënten van een jeugdgarantieplan zijn: (a) een gewaarborgd aanbod, (b) een voldoende keuzevrijheid tussen alternatieven om een traject op maat te vezekeren, (c) een gepersonaliseerde begeleiding (vertrouwenspersoon), (d) een voldoende sociale bescherming, en (e) verbinding met belendende diensten. De huidige werk-welzijnstrajecten van de VDAB (voor jongeren) en de IBO-trajecten voor laaggeschoolde jongeren in het kader van het Loopbaanakkoord kunnen verder in die richting gestroomlijnd worden.

3.3 Belastingen en uitkeringen

Rekening houdend met het feit dat de fiscaliteit en de sociale zekerheid grotendeels tot de federale bevoegdheden behoren, worden de voorstellen van de STUDIO op dit domein maximaal toegespitst op de Vlaamse instrumenten. In het licht van de staatshervorming die de verdeling van de kinderbijslag overhevelt naar de gemeenschappen is er momenteel wel een gouden kans om het kinderbijslagsysteem bij te sturen met een bijzondere aandacht voor kinderarmoede. De *kindpremie* die de Vlaamse regering geleidelijk wil invoeren vanaf 2012 kan alvast best geïntegreerd worden met het bestaande kinderbijslagsysteem. Eventueel kan hetzelfde gebeuren met de schooltoelagen. Ook hier zou het principe van *progressief universalisme* moeten gelden: een basisbedrag voor iedereen met een supplement voor lage-inkomensgroepen. Een vereenvoudiging en centralisering van de administratie is daarbij aangewezen, wat bijkomende middelen zou kunnen vrijmaken.

Het idee om de kinderbijslag ook (deels) te *linken aan een inschrijving in de kleuterschool* lokte in de STUDIO groep discussie uit. Moeten we ouders altijd aanmoedigen om hun kinderen uit handen te geven? Onderzoek toont aan dat kansarme kinderen baat hebben bij het volgen van het kleuteronderwijs, maar enkel op voorwaarde dat dit een kwaliteitsvol aanbod is. Wanneer deze kwaliteit en voldoende beschikbare plaatsen niet gegarandeerd zijn, verliest dit systeem zijn meerwaarde. De kinderbijslag (gedeeltelijk) koppelen aan inschrijving in de kleuterschool (bv. door middel van een specifiek supplement) kan dus een goede maatregel zijn om de participatie aan het kleuteronderwijs te stimuleren op voorwaarde dat een kwalitatief aanbod gewaarborgd is. Waakzaamheid is ook geboden opdat een dergelijk systeem niet tot een repressief sanctioneringsbeleid leidt voor ouders die hun kind niet wensen in te schrijven in de kleuterschool.

Naast een hervorming van het kinderbijslagsysteem werden nog enkele andere initiatieven voorgesteld. Zo worden ook de fiscale instrumenten met betrekking tot het huisvestingsbeleid (o.a. de belastingaftrekken voor hypothekaire leningen) overgedragen naar de Gewesten, wat eveneens kansen schept voor een meer coherent beleid dat niet alleen huiseigenaars maar ook kleine huurders op de privémarkt ondersteunt. België / Vlaanderen is één van de weinige Europese landen waar nog geen (algemeen) stelsel van huisvestingstoelagen bestaat voor lage-inkomensgezinnen. Daarom werd het idee van een '*negatieve huisbelasting'* (of negatieve onroerende voorheffing) opgevoerd en dit onafhankelijk of je eigenaar of huurder bent. Het bedrag van de huisbelasting zou bepaald worden door het kadastraal inkomen van de woning, en het inkomen en de gezinstoestand van de bewoner. Gezinnen met kinderen, met een bescheiden woning en met een laag inkomen zouden in dit systeem geen onroerende voorheffing betalen, maar een huisvestingstoelage krijgen; terwijl

andere huiseigenaars of huurders onroerende voorheffing zouden betalen a rato van de hoogte van hun kadastraal inkomen en hun inkomen.

Ook een verlenging van het *bevallingsverlof* tot 1 jaar (te verdelen over beide ouders) wordt voorgesteld waarna er tot 3 jaar gratis kinderopvang zou moeten zijn, alleszins voor kansarme gezinnen. Een verlengd bevallingsverlof / ouderschapsverlof lijkt voor velen niet evident, al is het maar omdat in het huidige systeem ernstige Matteüseffecten zitten. Kansarme ouders kunnen zich een dergelijke luxe meestal moeilijk permitteren, en hulpverleners zijn geneigd om precies zo snel mogelijk de ouders (opnieuw) aan het werk te krijgen en het kind naar een kinderopvang te loodsen. Een verlengd bevallingsverlof wordt door de STUDIO bepleit omwille van het belang van een goede hechting tussen kind en ouders, waarvan het belang momenteel onderschat wordt. De randvoorwaarde is dan natuurlijk dat de uitkering in deze periode voldoende genereus is om jonge gezinnen uit de armoede te houden (ook hier is het principe van 'progressief universalisme' denkbaar). Voorts mag die bevallingsrust geen alibi zijn om het kind toegang tot georganiseerde kinderopvang te ontzeggen. Keuzevrijheid voor ouders zou hier het uitgangspunt moeten zijn.

Aan de *federale overheid* adviseert de STUDIO in de eerste plaats om de '*scheidingsval'* in sociale uitkeringen weg te werken. De 'scheidingsval' houdt in dat verhoogde uitkeringen voor alleenstaande ouders deze ouders ontmoedigen om (opnieuw) met een partner te gaan samenwonen. Hetzelfde geldt voor alternatieve vormen van 'solidair wonen'. Aangezien eenoudergezinnen een belangrijke risicogroep vormen voor kinderarmoede, moet de scheidingsval zoveel mogelijk vermeden worden.
De *schuldoverlast* van jonge gezinnen legt volgens het STUDIO-team een onaanvaardbare hypotheek op kinderen. Er dient gezocht te worden naar manieren om deze hypotheek weg te nemen, bijvoorbeeld in het kader van de voorziene bijsturing van de collectieve schuldenregeling. Het doel is dat kinderen in arme gezinnen via een vorm van (gedeeltelijke) kwijtschelding zouden ontsnappen aan deze intergenerationele armoedeval. Binnen het team werd echter geen formule gevonden die mogelijke perverse effecten van dergelijke maatregel (weigering van aanvragers van collectieve schuldenregeling) voorkomt. Het STUDIO-team stelt wel vast dat in (sommige) andere landen kinderen minder het slachtoffer zijn van schuldoverlast van hun ouders, en beveelt aan om lessen te trekken uit een internationale vergelijking van de wetgeving op dat vlak.

3.4 Huisvestingsbeleid

Huisvesting is een belangrijke hefboom om kinderarmoede te bestrijden: de woonsituatie heeft een invloed op de gezondheid en veiligheid, speelruimte, en op de toegang tot kwaliteitsvolle diensten zoals kinderopvang, vervoer, onderwijs… Het huisvestingsbeleid schept bovendien ook tewerkstelling en mogelijkheden voor de sociale economie. Het wonen in een degelijk huis zou een recht moeten zijn voor iedereen. De STUDIO heeft in dit verband initiatieven voorgesteld op vier vlakken: sociale huisvesting, nutsvoorzieningen, private huurmarkt en openbare ruimten. Hoewel het om universele initiatieven gaat, staan enkele groepen hoog op de prioriteitenlijst. Daarbij wordt gedacht aan ouders met jonge kinderen, thuisloze gezinnen en gezinnen met een kind met een handicap. Ook reizende bevolkingsgroepen dienen opgenomen te worden in het huisvestingsbeleid. Daarbij dient een huis niet altijd in termen van vier muren gedefinieerd te worden maar moeten creatieve oplossingen op maat gezocht worden.

Recht op wonen met resultaatsverbintenis. Wat de STUDIO-leden vooral verbaasd heeft, is dat er in Vlaanderen / België nog geen automatisch recht is op een woning voor gezinnen in nood. 'Vinden we het aanvaardbaar dat in het centrum van Europa een jonge moeder geen dak boven haar hoofd heeft?', vragen zij zich af. De eerste en belangrijkste suggestie van de STUDIO luidt dan ook om een afdwingbaar recht op onderdak onmiddellijk in te voeren. Waakzaamheid is hierbij geboden voor mogelijke ongewenste neveneffecten. Een voorrangsbeleid voor jonge gezinnen mag niet ten koste gaan van andere kwetsbare groepen. De nood aan voldoende aanbod staat hierbij centraal.

Sociaal woonbeleid. De sociale woningen zijn op dit moment te sterk geconcentreerd en dienen ruimtelijk meer gespreid te worden. Op die manier wordt gettovorming vermeden, wat ook helpt om andere kwalen zoals gesegregeerd onderwijs en criminaliteit tegen te gaan. Via een extra investering in het aanbod van sociale woningen kan ook een invloed uitgeoefend worden op de prijzen op de private huizenmarkt. Een groter aanbod aan sociale woningen zal de huurprijzen op de private markt doen dalen, waardoor deze ook voor mensen met een lager inkomen haalbaar kunnen worden. Ook hier dient de prioriteit te gaan naar woningen voor gezinnen met kinderen.

Publieke nutsvoorzieningen. Lokale overheden kunnen als tussenpersoon optreden in het aankopen van voorzieningen als water en energie. Door op grote schaal te bestellen kunnen zij onderhandelen over lagere prijzen die uiteindelijk de burgers in kwestie ten goede komen. Daarnaast zou de overheid energie-efficiënte huizen moeten promoten om energie-armoede tegen te gaan. Kansarme gezinnen leven vaak in slecht geïsoleerde woningen en kunnen de hoge kost om hun huis te verwarmen niet betalen.

Private markt. Er zou creatiever en flexibeler moeten omgesprongen worden met de bestaande accommodatie. Door mobiliteit en flexibiliteit aan te moedigen kunnen onderbenutte woningen intensiever gebruikt worden – onder andere ten voordele van ouders met jonge kinderen.

Het STUDIO-team pleit ook voor de invoering van *praktijktoetsen* (met sancties) om discriminatie op de huisvestingsmarkt te bestrijden. Het initiatief van het Centrum voor Gelijke Kansen en Racismebestrijding op dit vlak zou periodiek herhaald moeten worden.

Publieke ruimtes. *"It takes a village to raise a child"* Maar dit gebeurt niet vanzelf, dit moet ook mogelijk gemaakt worden. Er moet voor gezorgd worden dat een dorp een gemeenschap kan worden. Het woonbeleid kan hierop inspelen door publieke ruimtes en ontmoetingsplaatsen te voorzien specifiek gericht op ouders en kinderen. Hetzelfde geldt ook – in overdrachtelijke zin - op het vlak van internet bijvoorbeeld: Vlaanderen als een gratis mobiele internetruimte. Dit laatste kan in samenwerking met private promotoren gerealiseerd worden.

3.5 Voorschoolse zorg en educatie – kwaliteit van aanbod/diensten

Als laatste zwaartepunt wordt er voorgesteld om het systeem van de zorg en educatie die aan jonge kinderen en ouders wordt gegeven te herzien.

Om te beginnen wordt hier door de STUDIO aandacht gevraagd voor de perinatale periode en met name voor het belang van borstvoeding. Wetenschappelijk onderzoek toont tal van positieve effecten van borstvoeding aan op de gezondheid, de cognitieve en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de baby. Op die manier kan het geven van borstvoeding helpen om de impact van sociale gelijkheid te reduceren. Maar net bij deze kwetsbare groep van moeders ligt het percentage van moeders die borstvoeding geven, veel lager dan bij middenklasse moeders. Sensibilisering en promotie van dit thema (ook bij vaders) kan hierin een belangrijke bijdrage leveren.

Om de hechting tussen ouders en kind te optimaliseren werd onder het luik 'belastingen en uitkeringen' reeds gepleit voor een uitbreiding van de bevallingsrust / het ouderschapsverlof.

Voorts is er nood aan versterking van de ondersteuning voor jonge kinderen en hun ouders. Op dit moment is deze dienstverlening versnipperd. Enerzijds is er de opsplitsing tussen het zorgsysteem/kinderopvang en de kleuterschool, waardoor de samenwerking en overgang tussen beide soms moeilijk lijkt te lopen. Anderzijds wordt de zorg per probleem door andere instanties aangeboden waardoor gezinnen geconfronteerd worden met verschillende dienstverleners. En dit terwijl ouders net aangeven dat die vertrouwensband tussen de ondersteuner, het kind en zijn

ouders van cruciaal belang is. Die kan echter enkel opgebouwd worden wanneer er langdurig met gezinnen kan gewerkt worden. Het idee van de '*gezinscoach'* kwam in dit verband tijdens de STUDIO naar boven. Op die manier kan meer continuïteit geboden worden aan het gezin en kan er integraal gewerkt worden. Kansarmoede is immers een kluwen van verschillende domeinen waarop het moeilijk loopt. Om die verstrikking van problemen aan te pakken is ondersteuning nodig op al die verschillende domeinen.

Inspiratie om een dergelijk integraal en universeel aanbod voor gezinnen op te starten werd gevonden in het model van de '*family centers'* in Zweden. Momenteel zijn in Vlaanderen de 'huizen van het kind' in oprichting en de STUDIO acht het wenselijk dat deze evolueren in de richting van de Zweedse family centers. Dit proces kan echter maar slagen wanneer het Zweedse concept niet louter gekopieerd wordt maar wanneer de Vlaamse context in rekening wordt gebracht. De Zweedse family centers worden gekenmerkt door inbedding in een lokale gemeenschap en door integratie van het verschillende zorg– en onderwijsaanbod voor toekomstige ouders en jonge gezinnen. Het concept wordt in Vlaanderen wellicht het best benaderd door de Genkse Opvoedingswinkel. De Genkse Opvoedingswinkel bestaat uit een netwerk van 25 partners die zich engageren in een samenwerkingsverband opvoedingsondersteuning. Zij richten hun aanbod op alle ouders en hun kinderen met een voortdurende alertheid voor de meest kwetsbare doelgroepen. Een belangrijk aandachtspunt is de participatie van buurtbewoners in elk project. Family centers zijn ook veel meer dan een shop waar ouders kunnen langskomen. De kwaliteit van het aanbod en inbedding in de lokale gemeenschap (met inspraak van die gemeenschap) bepalen mee het succes. De Huizen van het Kind staan in Vlaanderen eerder voor een huis waarin het aanbod van Kind en Gezin (inloopteams, consultatiebureau's, CKG's) kan geïntegreerd worden met ontmoetingsplaatsen voor jonge gezinnen. Fysieke integratie van diensten mag niet ten koste gaan van (decentrale) werking in buurten / lokale gemeenschappen.

Een voldoende *personeelsomkadering* is uiteraard essentieel, zowel in de kinderopvang als in het kleuteronderwijs. De groepen moeten kleiner, de omkaderingsratio's hoger.

Daarnaast zou er een betere afstemming en *integratie* moeten zijn tussen *kinderopvang en kleuterschool*. Het gaat echter niet enkel om een reorganisatie, maar veeleer om het opnemen van een gedeelde verantwoordelijkheid om een kwaliteitsvolle ondersteuning te bieden, zowel op het vlak van zorg (gezondheid, socio-emotionele ontwikkeling…) als op dat van de vaardigheidsontwikkeling (taal- en spelstimulering, fysieke ontwikkeling, zelfconcept…). Specifiek wat taal betreft heeft elk kind recht op taalbeheersing, wat ook betekent dat de ontwikkeling van kinderen in twee of drie talen moet kunnen ondersteund worden. De wijze waarop dit vorm kan krijgen vereist verdere uitwerking. Investeren in opleiding en professionalisering van personeel en het waarborgen van *diversiteit (naar geslacht, taal, sociale en etnische herkomst, …) binnen het personeel* zijn factoren die sterk kunnen bijdragen tot de kwaliteit. Een *centraal informatiesysteem* met een integratie van de gegevens van Kind en Gezin en onderwijs kunnen ook een betere afstemming bewerkstelligen. Dit mag echter niet leiden tot een sanctioneringsbeleid van diegenen die niet participeren aan het kleuteronderwijs. Het gaat eerder om een opvolging van kinderen en gezinnen door een betere overdracht van informatie tussen Kind en Gezin en het onderwijs.

Op de nood aan integratie tussen diensten is er wel één belangrijke uitzondering, namelijk in de sfeer van de bijzondere jeugdbijstand: de STUDIO pleit voor een strictere scheiding tussen sociale en gerechtelijke jeugdbijstand. De mogelijkheid die nog steeds bestaat om vanuit de sociale jeugdbijstand maatregelen op te leggen aan gezinnen, zonder dat er een strafbaar feit is gepleegd,[17] hypothekeert het vertrouwen van veel kansarme gezinnen in de hulpverlening.

[17] Hulpverleners kunnen, bij gebrek aan instemming vanwege het gezin, via de bemiddelingscommissie toegang krijgen tot de jeugdrechtbank om maatregelen op te leggen. Ook de gemengde opvang van jongeren in een

4. Tot slot

De voorstellen van de STUDIO vullen het strategisch kader aan van het Vlaams Actieplan Kinderarmoede. Het hierboven geschetste kader moet een lens bieden om het huidige beleid kritisch te onderzoeken en waar nodig bij te stellen (met name vanuit de beginselen van (a) ingrijpen op hefbomen; (b) proactief beleid en (c) progressief universalisme). Centraal staat een pleidooi voor meer integratie van het zorgaanbod en de verschillende beleidsdomeinen, en voor het werken op twee niveaus, een twee-generatiebeleid. Om dit waar te maken legt de STUDIO een sterke nadruk op leiderschap en coördinatie.

De beleidsaanbevelingen die door de STUDIO werden voorgesteld moeten als één coherent verhaal gelezen worden. De focus op verschillende beleidsdomeinen toont aan dat een integrale aanpak van kinderarmoede aangewezen is. Binnen deze set van initiatieven heeft de STUDIO enkele acties aangeduid die op zeer korte termijn zouden kunnen geïnitieerd worden. Deze mogen echter niet de illusie wekken dat men zich tot deze acties kan beperken:

- uitwerking van een businesscase;
- recht op onderdak voor iedereen (beginnend bij gezinnen met jonge kinderen);
- promotie van borstvoeding (het belang daarvan voor de ontwikkeling van kinderen is uitvoerig wetenschappelijk aangetoond, terwijl de praktijk in kansarme Vlaamse gezinnen sterk achterop hinkt); en
- hervorming van kinderbijslagsysteem.

Het realiseren van een beleid dat werkelijk in staat is om kinderarmoede tegen 2020 te halveren zal geen sinecure zijn. Geen actie ondernemen zal op termijn echter een veel grotere economische en sociale kost met zich meebrengen. Of om het met de woorden uit de slotpresentatie van de STUDIO te zeggen: *"You can't afford NOT to do it!"*

'problematische opvoedingssituatie' (POS) en jongeren met 'als misdaad omschreven feiten' (MOF) leidt tot bijkomende stigmatisering en tot versterking van problematisch gedrag.

Bijlage 1: Overzicht STUDIO-team

Vibeke Bing volgde een opleiding tot maatschappelijk werker en kleuteronderwijs, met bijkomende specialisaties in gezondheidswetenschappen en journalistiek. Zij besteedde een groot deel van haar loopbaan aan de uitbouw van 'family centres' op nationaal, regionaal en lokaal niveau, en was hierrond ook actief op Europees niveau. Haar centraal aandachtspunt is de invloed van levensomstandigheden op de gezondheid van kinderen. Daarnaast is zij geïnteresseerd in de effecten van demografische veranderingen op de toekomstige samenleving, vanuit een interdisciplinair perspectief. Vibeke Bing is lid van The Transnational Foundation for Peace and Future Research. Sinds augustus 2006 is zij bestuurslid van de Zweedse OMEP. Zij heeft tevens bijgedragen tot verschillende boeken over volksgezondheid en kinderen en evaluatiestudies over de family centres. In 2010 gaf ze aan de Universiteit van Kristianstad een cursus 'Werken in een family centre'.

David Bisset is voorzitter en CEO van Equilibrium (EQ), een organisatie die werkzaam is op het domein van jeugdzorg in Bulgarije. Hij is er tevens verantwoordelijk voor de uitbouw van diensten voor kind en gezin. Hij vertegenwoordigde EQ op de COPORE conferentie in Amsterdam in april 2010 waar EQ werd gepresenteerd als één van de zeven internationale best practices in armoedebestrijding. Hij is tevens bestuurslid van het National Network for Children, een netwerk van toonaangevende non-profit organisaties die werken met kinderen en gezinnen. Momenteel werkt zijn organisatie samen met de Karin Dom Foundation aan een vroegtijdig interventieprogramma. EQ biedt samen met Britse organisaties HOPE en Homes for Children technische bijstand aan de Bulgaarse overheid in het kader van haar strategie voor de-institutionalisering.

Hilde Linssen heeft ervaring op verschillende domeinen. Zij werkte onder andere als Diensthoofd Jeugd en Gezondheid bij de Christelijke Mutualiteit, als HR Trainer en Consultant en later als HR Competence Manager bij een verzekeringsmaatschappij. Later was zij ook coördinator van de Armoede Organisatie 'Centrum Kauwenberg'. Momenteel is zij medewerker bij de Directie Onderzoek en Dienstverlening aan de Arteveldehogeschool en is zij Projectmedewerker Schulden bij het Vlaams Netwerk van Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen.

Edward Melhuish is hoogleraar Human Development, directeur van het Institute for the Study of Children, Families & Social Issues aan de Birkbeck Universiteit te Londen en gastprofessor aan het Institute of Education van de Universiteit van Londen. Professor Melhuish is een internationaal erkend expert in het onderzoek naar de ontwikkeling van het kind en kinderopvang en heeft een ruime ervaring met longitudinale studies. Hij heeft verschillende onderzoeken gedaan naar de ontwikkeling van kinderen, opvoeding en kinderopvang in diverse Europese landen, in opdracht van de Europese Commissie.

Ides Nicaise is doctor in de economische wetenschappen. Hij werkt sinds 1989 als onderzoeksleider bij het HIVA, een multidisciplinair onderzoeksinstituut van de K.U. Leuven. Hij specialiseerde verder in sociaal beleid, m.n. de relatie tussen onderwijs, arbeidsmarktbeleid en sociale inclusie (zowel in rijke als in ontwikkelingslanden). Hij doceert deeltijds aan de universiteiten van Leuven (Departement Pedagogische Wetenschappen en Faculteit Rechten) en Antwerpen (UAMS). Naast zijn beroepsactiviteiten is hij voorzitter van het Belgische Steunpunt Armoedebestrijding, dat bij wet werd opgericht als interface tussen de overheid, het middenveld, andere stakeholders en verenigingen waar armen het woord nemen.

Griet Roets is senior onderzoeker bij de Vakgroep Sociale Agogiek van de Universiteit Gent. Zij behaalde een doctoraat in de Pedagogische Wetenschappen. Haar onderzoeksinteresses zijn voornamelijk armoede, gender, opvoedingsondersteuning, burgerschap en narratieve en etnografische benaderingen in onderzoek. Zij is onder meer lid van het Centrum voor Gender Studies (UGent) en lid van de Raad van Bestuur van Uit de Marge vzw (een organisatie voor maatschappelijk kwetsbare jeugd) en Demos vzw (Kenniscentrum voor participatie en democratie).

Clare Tickell is sinds 2004 CEO van Action for Children (voordien National Children's Home). Action for Children stelt 6000 mensen tewerk in ongeveer 500 projecten in het Verenigd Koninkrijk en delen van de Caraïben en Afrika. Zij ondersteunen meer dan 170.000 kinderen, jongeren en hun families. Voordien was zij CEO van de Stonham Housing Association. Zij bekleedde in het verleden ook verschillende leidinggevende en adviserende functies in vrijwilligersorganisaties, huisvestingssectoren en beleidsorganen.

Mathias Urban (docent in pedagogische wetenschappen) werkt aan de Cass School of Education and Communities, University of East London, waar hij het internationale doctoraatsprogramma leidt. Zijn onderzoek handelt over professionalisering, diversiteit en gelijke kansen, en participatieve evaluatie in het werk met jonge kinderen, gezinnen en gemeenschappen in diverse socio-culturele contexten. Hij doceerde aan meerdere Europese en internationale universiteiten en is momenteel 'Velma E. Schmidt International Research Fellow' aan de Universiteit van Noord-Texas. Prof. Urban had een leidende rol in de ontwikkeling van het eerste gemeenschappelijke Europese master programma in voorschoolse educatie (EMEC). Hij leidde een pan-Europees onderzoek over compententieprofielen in voorschoolse educatie (CORE) en werkte o.a. samen met de Universiteit Gent. Hij is lid van het DECET network (Diversity and Equality in Early Childhood Education and Training) en ICCPSC (International Critical Childhood Policy Studies Collaborative).

Alain Wouters is oprichter en directeur van Whole Systems, een management consultancy bedrijf te Brussel. Hij heeft een wereldwijde ervaring opgebouwd in zowel de private als de publieke sector in het begeleiden van multi-stakeholder processen in zowel ontwikkelde als ontwikkelingslanden. Voordien werkte hij zeven jaar bij Shell als medewerker van het scenario team in Group Planning en in verschillende R&D en klantgerichte functies.

Bijlage 2: Programma inputdagen STUDIO kinderarmoede

Praktijkbezoeken dag 1

1. *Dagopvang De Wurpskes – Leuven*

Dagopvang de Wurpskes is onderdeel van buurtwerking 't Lampeke te Leuven. Zij bieden dagopvang voor tien baby's en peuters die binnen een kansarm gezin opgroeien. Daarbij is er veel aandacht voor de ontwikkelingskansen van elk kind en is er een duidelijke plaats voor opvoedingsondersteuning. Ouders worden intensief begeleid en krijgen kansen om samen met hun kinderen verder te groeien in de opvoeding.

2. *Leren Ondernemen vzw - Leuven*

Leren ondernemen vzw is een vereniging van en voor mensen in armoede te Leuven. De STUDIO bezocht specifiek het project 'Babybabbel' van vzw De Mobil. Daar wordt een veilige plek aangeboden waar ouders met jonge kinderen kunnen samenkomen rond de opvoeding van hun allerkleinsten. Het is een ontmoetingsruimte om samen met hun kind te spelen, om andere ouders te ontmoeten, om hun vragen rond opvoeding te delen,…

Sprekers dag 2

1. *Vlaams Netwerk van Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen*

a. De Wurpskes – Karen Daniëls + 2 moeders

Karen Daniëls is coördinatrice van dagopvang de Wurpskes. Zij gaf toelichting bij de werking van hun dagopvang en hun aanpak van kansarmoede. Zij focust daarbij op het aanbieden van een integraal en langdurig aanbod voor ouders en het belang van een goede hechtingsrelatie. Twee moeders lichten hun ervaringen met de Wurpskes en buurtwerk 't Lampeke toe.

b. Leren Ondernemen vzw – Saskia De Bruyn + 1 moeder

Saskia De Bruyn is algemeen coördinatrice van Leren Ondernemen vzw. Vanuit haar organisatie licht zij hun visie op armoede toe als een kluwen van verschillende domeinen waarop het moeilijk loopt en als een gebrek aan ruimte. Één moeder die naar het project Babybabbel vult dit theoretisch verhaal toe met haar eigen ervaringen.

c. Recht-Op – Sofie De Vocht

Sofie De Vocht is jongerenwerker bij Recht-Op, een Vereniging Waar Armen het Woord Nemen te Antwerpen. Zij benadrukt het belang van een integraal en preventief aanbod waarin de vertrouwensband met de jongeren centraal staat.

2. *Kind & Gezin – Katrien Verhegge*

Katrien Verhegge is administrateur-generaal van Kind & Gezin. Zij geeft toelichting bij de werking en het huidige beleid van Kind en Gezin en de uitdagingen die zich stellen voor de toekomst.

3. *De Parel/vzw De Bakermat – Lies Versavel*

Lies Versavel is coördinator van vzw de Bakermat. De Parel is een ondersteunend Leuvens netwerk van perinatale zorgverleners voor mensen die één of andere bijzondere begeleiding, zorg of hulp kunnen gebruiken tijdens de perinatale periode. Tijdens deze presentatie wordt aandacht gevraagd

voor de perinatale periode en wordt meer specifiek het belang benadrukt van borstvoeding, skin-to-skin contact en een vroege moeder-kind band voor de gezondheid en ontwikkeling van het kind.

4. Opvoedingswinkel Genk – Hilde Haerden

Hilde Haerden is directeur van de opvoedingswinkel te Genk. Zij staat stil bij de verschillende deelwerkingen van de opvoedingswinkel en hoe ze op die manier een integraal aanbod voor ouders en kinderen willen voorzien.

5. OudersNetwerk Vlaanderen vzw– Marcel De Beukeleer

Marcel De Beukeleer is algemeen secretaris van OudersNetwerk Vlaanderen vzw, het Vlaams ondersteuningscentrum voor ouders en oudervereniging en. Hij licht het project 'oudersbuddy' toe, waarin een laagdrempelige vorm van ouderbegeleiding wordt geboden aan multi-problemgezinnen.

6. Departement onderwijs – Els Bertels

Els Bertels is adjunct van de directeur van het Vlaamse Ministerie van Onderwijs. Zij zet het beleid rond kleuteronderwijs in Vlaanderen uiteen en de nieuwe beleidsmaatregelen hieromtrent. Daarnaast haalt zij kort de thematiek van de Roma-populatie aan.

7. VDAB – Ann Verboven

Ann Verboven is expert arbeidsbemiddeling en aandachtsambtenaar armoede bij VDAB. Zij benadrukt duurzame arbeid als een belangrijk middel om uit de armoede te geraken. Voorwaarde om dit te bereiken is een continue en integrale begeleiding van de werkzoekende. De geïntegreerde trajectbegeleidingen zowel op vlak van werk als op vlak van welzijn worden voorgesteld.

Bijlage 3: Aanbevelingen STUDIO kinderarmoede

Aanbeveling 1

Werk aan een maatschappelijk draagvlak voor de strijd tegen kinderarmoede, onder andere door (sterkere) vorming en sensibilisering van beleidsmakers, professionals en de hele bevolking.

Hiertoe worden reeds initiatieven genomen zoals de financiële ondersteuning van middenveldorganisaties zoals o.a. de Gezinsbond om naar hun leden actief werk te maken van sensibilisering rond het onderwerp van kinderarmoede. Bijkomende acties zijn echter zeker gewenst.

Aanbeveling 2

Bij de diensten van de viceminister-president zou één persoon alle acties tegen kinderarmoede moeten coördineren, met een sterk mandaat en vanuit een gedeelde en gedragen visie.

Het Actieprogramma heeft reeds een belangrijk coördinerende functie maar het is belangrijk om ook een personele invulling te geven aan dit actieplan. De transitiemanager kinderarmoede is derhalve een goede zaak op voorwaarde dat men deze functie een serieuze invulling geeft. Immers de omvang van de problematiek vergt een intensieve inzet.

Aanbeveling 3

Voorzie de oprichting van een interministeriële werkgroep kinderarmoede.

Er wordt een taskforce kinderarmoede samengeroepen met alle belangrijke actoren die betrokken zijn bij de aanpak van kinderarmoede. Het gaat hier onder meer om mensen uit het werkveld, eht middenveld, academici, beleidsmensen etc. Zij zullen het proces waarbinnen de aanpak van kinderarmoede centraal staat verder implementeren.

Aanbeveling 4

Het actieplan moet aangevuld worden met een 'business case'.

Daarin wordt de zakelijke kant van het verhaal belicht en worden de kosten en baten tegen elkaar afgewogen. Het bestrijden van kinderarmoede is immers niet enkel vanuit sociale beweegredenen noodzakelijk maar er is ook een belangrijk economisch voordeel aan verbonden. Het terugdringen van kinderarmoede brengt onvermijdelijk kosten met zich mee maar deze moeten gezien worden als een investering in de toekomst. Het probleem niet aanpakken zal uiteindelijk een veel hogere kost met zich meebrengen. De business case zou ook rekening moeten houden met mogelijke obstakels (zoals politieke en financiële weerstanden bij bepaalde stakeholders), en bijdragen aan het mobiliseren van een draagvlak bij de belastingbetaler en de publieke opinie. Een kortlopende studieopdracht binnen het VLAS zou hiertoe een oplossing kunnen bieden.

Aanbeveling 5

Duid in elke provincie een veranderingsmanager aan die de beleidscoördinatie met betrekking tot kinderarmoede op zich neemt. Ondersteuning voor deze managers is cruciaal, zij moeten de kans krijgen om een leider te zijn.

Het uitbouwen van een excellent bestuur vereist een samenwerking van verschillende stakeholders uit beleid en praktijk. Dit is iets dat moet uitgewerkt worden voor en door heel Vlaanderen. Ook op regionaal vlak moet er daarom geïnvesteerd worden in leiderschap. Er zijn momenteel heel veel netwerken maar niemand heeft het mandaat om de afstemming daarvan op zich te nemen. Investeren in een Flanders Leadership School ziet de STUDIO als wenselijke factor hierbinnen.

In het kader van de Interne Staatshervorming blijft netwerkvorming en sociale planning rond armoedebestrijdingsbeleid nog bij de provincies zitten. De verantwoordelijken hiervoor kunnen een duidelijke taakomschrijving krijgen en kunnen bijeen gebracht worden in een Taskforce om de transitiemanager Kinderarmoede te ondersteunen.

Aanbeveling 6

Voorzie een verlenging van het *bevallingsverlof* tot 1 jaar (te verdelen over beide ouders) waarna er tot 3 jaar gratis kinderopvang zou moeten zijn, alleszins voor kansarme gezinnen.

Het bevallingsverlof is een federale aangelegenheid. Het nieuwe decreet kinderopvang zet een belangrijke stap in de richting van een versterking van de inkomensgerelateerde opvang.

Aanbeveling 7

Promoot borstvoeding.

Wetenschappelijk onderzoek toont tal van positieve effecten van borstvoeding aan op de gezondheid, de cognitieve en de sociaal-emotionele ontwikkeling van de baby. Op die manier kan het geven van borstvoeding helpen om de impact van sociale gelijkheid te reduceren. Maar net bij deze kwetsbare groep van moeders ligt het percentage van moeders die borstvoeding geven, veel lager dan bij middenklasse moeders. Sensibilisering en promotie van dit thema kan hierin een belangrijke bijdrage leveren.

Aanbeveling 8

Creëer de Huizen van het Kind naar het model van de Zweedse 'Family Centers'.

Momenteel zijn in Vlaanderen de 'huizen van het kind' in oprichting en de STUDIO acht het wenselijk dat deze evolueren in de richting van de Zweedse family centers. Deze centra zijn ingebed in een lokale gemeenschap en integreren het verschillende zorg– en onderwijsaanbod voor toekomstige ouders en jonge gezinnen. Het concept wordt in Vlaanderen wellicht het best benaderd door de Genkse Opvoedingswinkel. De Genkse Opvoedingswinkel bestaat uit een netwerk van 25 partners die zich engageren in een samenwerkingsverband opvoedingsondersteuning. Zij richten hun aanbod op alle ouders en hun kinderen met een voortdurende alertheid voor de meest kwetsbare doelgroepen. Een belangrijk aandachtspunt is de participatie van buurtbewoners in elk project. Family centers zijn ook veel meer dan een shop waar ouders kunnen langskomen. De kwaliteit van het aanbod en inbedding in de lokale gemeenschap (met inspraak van die gemeenschap) bepalen mee het succes. In dergelijke family centers in Vlaanderen zou het aanbod van Kind en Gezin (inloopteams, consultatiebureau's, CKG's) kunnen geïntegreerd worden met ontmoetingsplaatsen voor jonge gezinnen.

Aanbeveling 9

Er moet een betere afstemming en integratie komen tussen kinderopvang en kleuterschool.

Het gaat echter niet enkel om een reorganisatie, maar veeleer om het opnemen van een gedeelde verantwoordelijkheid om een kwaliteitsvolle ondersteuning te bieden, zowel op het vlak van zorg (gezondheid, socio-emotionele ontwikkeling…) als op dat van de vaardigheidsontwikkeling (taal- en spelstimulering, fysieke ontwikkeling, zelfconcept…). Specifiek wat taal betreft heeft elk kind recht op taalbeheersing, wat ook betekent dat de ontwikkeling van kinderen uit anderstalige of meertalige gezinnen in twee of drie talen moet kunnen ondersteund worden. Investeren in opleiding en professionalisering van personeel en het waarborgen van *diversiteit (naar geslacht, taal,…) binnen het personeel* zijn factoren die sterk kunnen bijdragen tot de kwaliteit. Een *centraal informatiesysteem* met een integratie van de gegevens van Kind en Gezin en onderwijs kunnen ook een betere afstemming bewerkstelligen. Dit mag echter niet leiden tot een sanctioneringsbeleid van

diegenen die niet participeren aan het kleuteronderwijs. Het gaat eerder om een opvolging van kinderen en gezinnen vanuit een systemische benadering.

Aanbeveling 10

Voorzie voldoende personeelsomkadering zowel in de kinderopvang als in het kleuteronderwijs. De groepen moeten kleiner, de omkaderingsratio's hoger.

Aanbeveling 11

Voorzie gezinscoaches die gezinnen en hun problematiek langdurig kunnen opvolgen en continuiteit kunnen verzekeren.

De zorg in ons systeem is erg versnipperd waardoor gezinnen geconfronteerd worden met verschillende dienstverleners. En dit terwijl ouders net aangeven dat die vertrouwensband tussen de ondersteuner en de ouder van cruciaal belang is. Die kan echter enkel opgebouwd worden wanneer er langdurig met gezinnen kan gewerkt worden. Het idee van de '*gezinscoach*' kwam in dit verband tijdens de STUDIO naar boven. Op die manier kan meer continuïteit geboden worden aan het gezin en kan er integraal gewerkt worden. Kansarmoede is immers een kluwen van verschillende domeinen waarop het moeilijk loopt. Om die verstrikking van problemen aan te pakken is ondersteuning nodig op al die verschillende domeinen.

Aanbeveling 12

Zorg ervoor dat de ongekwalificeerde uitstroom uit het onderwijs wordt teruggedrongen.

In de eerste plaats is bekend dat het risico op armoede vijfmaal groter is bij kinderen waarvan de moeder zonder kwalificatie de school heeft verlaten dan bij andere kinderen. Het terugdringen van ongekwalificeerde uitstroom verdient dus alle aandacht. Dit vergt naast een specifiek zorgbeleid ook meer gelijke kansen, een brede-schoolbeleid en waar nodig ook curriculumhervormingen. Dit is 1 van de doelstellingen van de vooropgestelde hervorming binnen het secundair onderwijs.

Aanbeveling 13

Sensibiliseer jongeren in het onderwijs omtrent de impact van ouderschap.

Bevorderen dat jongeren een weloverwogen beslissing nemen om ouder te worden kan een gedeelde taak zijn van de school en de gezondheidszorg. Ouderschapscompetenties zouden het best opgenomen worden in het onderwijs- en vormingsbeleid. Sensibilisering rond verantwoordelijk seksueel gedrag en ouderschap (o.a. in de preventieve gezinsondersteuning en op school), gratis contraceptie,… zijn enkele initiatieven die in dit kader genoemd werden. Daarnaast kunnen de media ingezet worden om jongeren te sensibiliseren: *positieve rolmodellen* in soapseries, sociale media,… Bij dit alles moet culpabilisering van de jongeren vermeden worden.

Aanbeveling 14

Voorzie een kader voor de uitwerking van een jeugdgarantieplan.

Voor de overheid ziet de STUDIO een belangrijke taak in het opstarten van een *jeugdgarantieplan* om te voorkomen dat jongeren in de overgangen tussen school, werk, vrijwilligerswerk en beroepsopleiding tussen de mazen van het net vallen. Er zou een plaats moeten gegarandeerd worden voor elke jongere op die domeinen met mogelijkheden tot flexibele paden hiertussen. De maatregelen in verband met de alternatieven voor de job-korting en het nieuwe loopbaanakkoord zetten hierbij stappen in de goede richting.

Aanbeveling 15

Verhoog de samenwerking tussen scholen en werkgevers en moedig werkgevers aan om opleidingen en stages te voorzien.

Werkgevers zouden (financieel en door sociaal overleg) aangemoedigd moeten worden om nauwer samen te werken met scholen en jongeren door *opleidingen en stages* aan te bieden. Zodoende kunnen jongeren ervaring opdoen met verschillende jobmogelijkheden en hebben ze meer bagage om daarin een gerichte keuze te maken. Het nieuwe loopbaanakkoord voorziet extra inspanningen voor kwetsbare jongeren via werkplekleren en werkervaringsprojecten.

Aanbeveling 16

Voorzie de nodige flexibiliteit om een optimale afstemming mogelijk te maken tussen het gezins- en werkleven.

Eens jonge ouders aan het werk zijn, zijn *flexibele arbeidscondities* belangrijk om het werk te kunnen combineren met het ouderschap.

Aanbeveling 17

Voorzie het recht op wonen als een resultaatsverbintenis voor de overheid ten opzichte van gezinnen in nood

Wat de STUDIO-leden vooral verbaasd heeft, is dat er in Vlaanderen / België nog geen automatisch recht is op een woning voor gezinnen in nood. 'Vinden we het aanvaardbaar dat in het centrum van Europa een jonge moeder geen dak boven haar hoofd heeft?', vragen zij zich af. De eerste en belangrijkste suggestie van de STUDIO luidt dan ook om een afdwingbaar recht op onderdak onmiddellijk in te voeren. Ook het jongste Tweejaarlijks Verslag van het interfederaal Steunpunt Armoedebestrijding (2010-2011) dringt hierop aan.

Aanbeveling 18

Zorg voor een beter gebruik van onderbenutte woningen.

Er zou creatiever en flexibeler moeten omgesprongen worden met de bestaande accommodatie. Door mobiliteit en flexibiliteit aan te moedigen kunnen onderbenutte woningen intensiever gebruikt worden – onder andere ten voordele van ouders met jonge kinderen.

Aanbeveling 19

Voorzie praktijktoetsen (met sancties) om discriminatie op de huisvestingsmarkt te bestrijden.

Dit is een federale aangelegenheid. We kunnen evenwel reeds meegeven dat er al een federale oproep loopt voor een actieonderzoek hierrond onder impuls van het Centrum voor Gelijkheid van Kansen.

Aanbeveling 20

Voer een 'negatieve huisbelasting' in.

De fiscale instrumenten met betrekking tot het huisvestingsbeleid (o.a. de belastingaftrekken voor hypothekaire leningen) worden overgedragen naar de Gewesten, wat eveneens kansen schept voor een meer coherent beleid dat niet alleen huiseigenaars maar ook kleine huurders op de privémarkt ondersteunt. België / Vlaanderen is één van de weinige Europese landen waar nog geen (algemeen) stelsel van huisvestingstoelagen bestaat voor lage-inkomensgezinnen. Daarom werd het idee van een '*negatieve huisbelasting'* (of negatieve onroerende voorheffing) opgevoerd en dit onafhankelijk of je eigenaar of huurder bent. Gezinnen met een bescheiden woning en met een laag inkomen zouden in dit systeem geen onroerende voorheffing betalen, maar een huisvestingstoelage krijgen; terwijl andere huiseigenaars of huurders onroerende voorheffing zouden betalen a rato van de hoogte van hun kadastraal inkomen en hun inkomen.

Aanbeveling 21

Bouw het aanbod van sociale woningen intensiever uit en plan ze optimaal in.

De sociale woningen zijn op dit moment te sterk geconcentreerd en dienen ruimtelijk meer gespreid te worden. Op die manier wordt gettovorming vermeden, wat ook helpt om andere kwalen zoals gesegregeerd onderwijs en criminaliteit tegen te gaan. Via een extra investering in het aanbod van sociale woningen kan ook een invloed uitgeoefend worden op de prijzen op de private huizenmarkt. Een groter aanbod aan sociale woningen zal de huurprijzen op de private markt doen dalen, waardoor deze ook voor mensen met een lager inkomen haalbaar kunnen worden. Ook hier dient de prioriteit te gaan naar woningen voor gezinnen met kinderen.

Aanbeveling 22

Promoot groepsaankopen op lokaal niveau.

Lokale overheden kunnen als tussenpersoon optreden in het aankopen van voorzieningen als water en energie. Door op grote schaal te bestellen kunnen zij onderhandelen over lagere prijzen die uiteindelijk de burgers in kwestie ten goede komen.

Aanbeveling 23

Creëer ruimte op openbare plaatsen met als doel speelfuntie, ontmoetingsfunctie, recreatieve functie etc.

"It takes a village to raise a child" Maar dit gebeurt niet vanzelf, dit moet ook mogelijk gemaakt worden. Er moet voor gezorgd worden dat een dorp een gemeenschap kan worden. Het woonbeleid kan hierop inspelen door publieke ruimtes en ontmoetingsplaatsen te voorzien specifiek gericht op ouders en kinderen. Hetzelfde geldt ook – in overdrachtelijke zin - op het vlak van internet bijvoorbeeld: Vlaanderen als een gratis mobiele internetruimte. Dit laatste kan in samenwerking met private promotoren gerealiseerd worden.

Aanbeveling 24

Integratie kindpremie met bestaande kinderbijslagsysteem

In het licht van de staatshervorming die de verdeling van de kinderbijslag overhevelt naar de gemeenschappen is er momenteel wel een gouden kans om het kinderbijslagsysteem bij te sturen met een bijzondere aandacht voor kinderarmoede. De *kindpremie* die de Vlaamse regering geleidelijk wil invoeren vanaf 2012 kan alvast best geïntegreerd worden met het bestaande kinderbijslagsysteem. Eventueel kan hetzelfde gebeuren met de schooltoelagen. Ook hier zou het principe van *progressieve universaliteit* moeten gelden: een basisbedrag voor iedereen met een supplement voor lage-inkomensgroepen. Een vereenvoudiging en centralisering van de administratie is daarbij aangewezen, wat bijkomende middelen zou kunnen vrijmaken.

Aanbeveling 25

Zorg ervoor dat de schuldoverlast geen hypotheek legt op de levensomstandigheden van kinderen in een gezin

De *schuldoverlast* van jonge gezinnen legt volgens het STUDIO-team een onaanvaardbare hypotheek op kinderen. Er dient gezocht te worden naar manieren om deze hypotheek weg te nemen, bijvoorbeeld in het kader van de voorziene bijsturing van de collectieve schuldenregeling. Het doel is dat kinderen in arme gezinnen via een vorm van (gedeeltelijke) kwijtschelding zouden ontsnappen aan deze intergenerationele armoedeval. Binnen het team werd echter geen formule gevonden die mogelijke perverse effecten van dergelijke maatregel (weigering van aanvragers van collectieve schuldenregeling) voorkomt.

Bijlage

B) ACTIEFICHES

SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede.

OD1.1 Er wordt versterkt ingezet op de coördinatie van het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid.

ACTIE	*1.Oprichten Coördinatiecomité Armoede*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede*			***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD1 Er wordt versterkt ingezet op de coördinatie van het Vlaamse Armoedebestrijdingsbeleid*			***indicator***	*Werkzaamheden coördinatiecomité*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*		***evaluatie***	*Nog te bepalen*
	administratie	*Welzijn en Samenleving*			
betrokkenen	***kabinet***	*Allen*	***mensen in armoede***		
	administratie	*Allen*	***andere actoren***		
korte inhoud actie	Om versnippering van het armoedebestrijdingsbeleid te voorkomen, wordt een coördinatiecomité opgericht. Het comité heeft als taak in te staan voor de organisatie, de ondersteuning en de coördinatie van het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid. De leden van het comité worden afgevaardigd uit de verschillende kabinetten.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Op 5 februari 2010 beslist de Vlaamse Regering tot de oprichting van een coördinatiecomité armoedebestrijding. Het coördinatiecomité kwam een eerste keer samen op 16 maart 2010. Er werd een stand van zaken gegeven met betrekking tot het Europese jaar voor de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting, evenals van het permanent armoedeoverleg en de opmaak van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. Specifiek inzake het Europese Armoedejaar werd gevraagd de inventaris van activiteiten van het Steunpunt Armoedebestrijding aan te vullen en de coördinerend minister op de hoogte te houden van initiatieven inzake armoedebestrijding. Intussen kwam het coördinatiecomité nog een aantal keer samen om zijn taak en rol voort te zetten. In overleg met alle gemeenschappen werden er onder meer vier Belgische prioriteiten voor het Europese Armoedejaar bepaald, namelijk de bestrijding van kinderarmoede, de bestrijding van dak- en thuisloosheid, het optrekken van de laagste inkomens en een laatste, maar niet minder belangrijke prioriteit is het stimuleren en verspreiden van de beleidsparticipatie van mensen in armoede. Budget: reguliere werking.				
	2011	De voortgang van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding werd verder opgevolgd door het comité. Het actieprogramma Kinderarmoede, dat op 15 juli 2011 aan de Vlaamse Regering werd medegedeeld, werd mede door het comité vorm gegeven. Zij zal ook de verdere opvolging van dit plan voor haar rekening nemen.				
	2012	De werking van het Coördinatiecomité wordt verdergezet				
	2013	De werking van het Coördinatiecomité wordt verdergezet				
	2014	De werking van het Coördinatiecomité wordt verdergezet				

ACTIE	*3. Netwerk aandachtsambtenaren beter bekend maken*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede*			***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD1 Er wordt versterkt ingezet op de coördinatie van het Vlaamse Armoedebestrijdingsbeleid*			***indicator***	*Aantal aandachtsambtenaren*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*		***evaluatie***	*Evaluatie zal door de leden van het HPAO worden opgevolgd.*
	administratie	*Welzijn en Samenleving*			
betrokkenen	***kabinet***	*Allen*	***mensen in armoede***		
	administratie	*Allen*	***andere actoren***		
korte inhoud actie	Belangrijk voor een integraal beleid is dat in elk beleidsdomein, vertegenwoordigd in het horizontaal permanent armoedeoverleg, een of meerdere aandachtsambtenaren inzake armoedebestrijding actief zijn. Zij hebben onder meer als taak de voorbereiding en voortgangscontrole van het actieplan. In welke mate de functie wordt ingevuld is uiteraard mede afhankelijk van de andere opdrachten die de aandachtsambtenaar in de eigen entiteit opneemt en de accenten die de functioneel bevoegde minister legt in het kader van armoedebestrijding. Zeker in de voor armoedebestrijding meest relevante beleidsdomeinen, is een voltijdse aandachtsambtenaar binnen het departement aangewezen. De rol die de aandachtsambtenaar moet opnemen is echter niet bij iedereen bekend, daarom moet er gewerkt worden aan de (h)erkenning van de rol van de aandachtsambtenaar als aanspreekpunt. De aandachtsambtenaar kan immers een heel belangrijke en doorslaggevende rol spelen.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Opmaak stappenplan			
	2011	Samen met de leden van het Horizontaal PAO werd het functieprofiel van de aandachtsambtenaar bijgewerkt. Dit profiel werd op 8 juli 2011 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. En door minister Lieten naar de leidinggevende van alle beleidsdomeinen verstuurd. Hierbij werd het belang van de inzet van aandachtsambtenaren onderstreept. Aan deze actie werd geen specifiek budget gekoppeld. Zij valt terug op de reguliere werking.				
	2012	Continue aandacht voor de rol en inzet van aandachtsambtenaren.			
	2013	Continue aandacht voor de rol en inzet van aandachtsambtenaren.			
	2014	Continue aandacht voor de rol en inzet van aandachtsambtenaren.			

ACTIE	*4. Uitbouw werking Horizontaal Permanent Armoedeoverleg*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede*			***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD1 Er wordt versterkt ingezet op de coördinatie van het Vlaamse armoedebestrijdingsbeleid*			***indicator***	*Het plaatsvinden van het HPAO*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*		***evaluatie***	*Voortgangsrapport VAPA*
	administratie	*Beleidsdomein WVG – afdeling welzijn en samenleving*			
betrokkenen	***kabinet***	*Allen*	***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*	
	administratie	*Allen*	***andere actoren***	*Interfederaal Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting, vzw De Link en experten (naargelang het thema)*	
korte inhoud actie	In het horizontaal overleg komen de aandachtsambtenaren uit de verschillende departementen en agentschappen van de Vlaamse administratie samen met medewerkers van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en enkele bijkomende experts. Zij vertegenwoordigen de verschillende beleidsdomeinen waarin armoedebestrijding belangrijk is. Ook het interfederale Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting en de vzw De Link, die de opleiding en de tewerkstelling van ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting coördineert, nemen deel aan het overleg. Het horizontaal PAO speelt een actieve rol in het kader van een integraal armoedebeleid. Zij vormt het kruispunt waar informatie vanuit de verschillende beleidsdomeinen en – niveaus samenkomen. Het Horizontaal PAO is een denktank waar innovatieve ideeën worden ontwikkeld om armoede uit te sluiten.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Het HPAO is 4 maal samen gekomen. Budget: 200 euro			
	2011	Het HPAO is 6 maal samen gekomen. Het overleg werd versterkt door het toepassen van participatieve overlegmethoden, veelvuldige deelname van experten ter zake en het gezamenlijk bezoeken van initiatieven armoedebestrijding. Budget: 500 euro			
	2012	Het HPAO zal 5 maal samenkomen. De opvolging van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding vormt de basislijn van het overleg. Er wordt hiervoor een budget van 500 euro voorzien.			
	2013	Het HPAO zal minimaal vier maal per jaar samenkomen. Een agenda zal bij het begin van het jaar opgemaakt worden. De opvolging van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding vormt de basislijn van het overleg. Er wordt hiervoor een budget van 500 euro voorzien.			
	2014	Het HPAO zal minimaal vier maal per jaar samenkomen. Een agenda zal bij het begin van het jaar opgemaakt worden. De opvolging van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding vormt de basislijn van het overleg. Er wordt hiervoor een budget van 500 euro voorzien.			

OD1.2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund.

ACTIE	*6. Organisatie van een verticaal armoedeoverleg* *7. Komen tot een kwaliteitsvol en resultaatsgericht Verticaal PAO* *8. Analyse van beleidsmaatregelen die maatschappelijke uitsluiting includeren binnen het VPAO*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD1 De Vlaamse Overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede*			***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund*			***indicator***	*Plaatsvinden van het overleg*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Alle kabinetten*		***evaluatie***	*Voortgangsrapport VAPA*
	administratie	*alle administraties*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*	
	administratie		***andere actoren***	*Vertegenwoordigers doelgroepen, EVA De Lijn, VMM, VSF, VVSG, ISB, Demos, VTS*	
korte inhoud actie	**Beleidsdomein Bestuurszaken** Organisatie van 2 verticale PAO jaarlijks, met vertegenwoordiging van de doelgroepen 'armoede' verbonden met de bevoegdheden van het beleidsdomein BZ + Stedenbeleid **Beleidsdomeinen Cultuur, Sport, Leefmilieu en Natuur, Wonen, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er in het beleid ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Deze informatie moet bij het beleid geraken. Door het betrekken van de doelgroep via dialoogmomenten kunnen zij hun ervaringen inbrengen in het beleid. Op die manier kunnen de beleidsmaatregelen beter afgestemd worden op mensen in armoede en hun problemen. Binnen het beleidsdomein wordt hiertoe een verticaal overleg opgericht. De minister bepaalt in overleg met het Vlaams Netwerk de nadere regels en thema's voor de werking van dat verticale overleg binnen zijn beleidsdomein. Het verticale overleg vindt minstens tweemaal per jaar plaats. Het verticale overleg heeft tot taak de specifieke beleidsinitiatieven te toetsen aan de visie en de ervaring van de doelgroep en voorstellen tot bijsturing te formuleren. **Beleidsdomein Werk en Sociale Economie** In het VPAO participeren de aandachtsambtenaren armoedebestrijding van de entiteiten van het beleidsdomein WSE (departement, VDAB, subsidieagentschap WSE, Syntra Vlaanderen; het ESF-agentschap heeft de vergaderingen in 2011 tot heden niet kunnen bijwonen). Daarnaast bestaan de deelnemers uit mensen in armoede, (opgeleide) ervaringsdeskundigen en (staf)medewerkers van verenigingen waar armen het woord nemen. De stafmedewerkster werk van het Vlaams Netwerk staat in voor het secretariaat en stelt in overleg met de verenigingen en de aandachtsambtenaren de agenda van de vergaderingen op. Naast deze vaste partners kunnen afhankelijk van het thema nog andere partijen als expert uitgenodigd worden, maar met respect voor het karakter van het VPAO (overleg en uitwisseling van ervaringen en ideeën tussen het beleidsdomein en de verenigingen, waarop de stem van mensen in armoede duidelijk moet gehoord worden).				

		Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Algemeen VPAO over organisatie en thema's 8 oktober 2009 VPAO schuldoverlast 7 december 2009 VPAO LAC-werking 24 februari 2010 VPAO geestelijke gezondheidszorg 12 mei 2010 VPAO opvoedingsondersteuning 14 september 2010 VPAO eerstelijnsgezondheidszorg 6 december 2010 Bijkomende ondersteuning Vlaams Netwerk om rond de thema's van het verticaal PAO te werken. 25.000 euro (begroting 2009) **Beleidsdomein Gelijke Kansen** Een beleid van 'Toegankelijke informatie' op maat van de beoogde doelgroepen. **Beleidsdomein Coördinatie Armoedebeleid** Nog niet in alle beleidsdomeinen wordt momenteel een verticaal PAO georganiseerd. De coördinerend minister zal een overleg organiseren met alle collega-ministers en de actoren van het verticaal PAO om te komen tot een gemeenschappelijk gedragen kader waarbinnen de krijtlijnen worden uitgezet van een kwaliteitsvol en resultaatgericht overleg.
Stappenplan en Budget	**2010**	**Beleidsdomein Bestuurszaken** Dec: voorbereiding van de aanpak van deze actie **Beleidsdomein Cultuur** 23/04, 26/11 budget: binnen de reguliere werking **Beleidsdomein Sport** 4/2/2010 (Agendapunten: situering taak Vlaams Netwerk, toelichting reactie Vlaams netwerk op beleidsnota sport, toelichting verenigingen waar armen het woord nemen en sport/beweging, afspraken) **Beleidsdomein Leefmilieu en Natuur** Een verticaal PAO werd georganiseerd naar aanleiding van de eerste principiële goedkeuring van het Besluit van de Vlaamse Regering houdende bepalingen omtrent het waterverkoopreglement. Geen extra budget **Beleidsdomein Werk en Sociale Economie** Het verticale permanent armoedeoverleg (VPAO) binnen het beleidsdomein Werk en Sociale Economie gaat 3 à 4 keer per jaar door, afhankelijk van de door het Vlaams Netwerk voorgestelde onderwerpen. Het formele VPAO kan worden aangevuld met een informeel vertikaal overleg, waar dossiers kunnen voorbereid worden die in een latere fase onderwerp worden van formeel overleg. In 2010 ging 3 keer een formeel VPAO door. **Beleidsdomein Wonen** Op 8 januari 2010 en op 20 september 2010 heeft een verticaal armoedeoverleg plaats gevonden. In januari stond de woonbegeleiding centraal in september het kaderbesluit sociale huur. **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Algemeen VPAO over organisatie en thema's 8 oktober 2009 VPAO schuldoverlast 7 december 2009 VPAO LAC-werking 24 februari 2010

		VPAO geestelijke gezondheidszorg 12 mei 2010 VPAO opvoedingsondersteuning 14 september 2010 VPAO eerstelijnsgezondheidszorg 6 december 2010 Bijkomende ondersteuning Vlaams Netwerk om rond de thema's van het verticaal PAO te werken. 25.000 euro (begroting 2009) **Beleidsdomein Gelijke Kansen** Realisatie van pilootproject. In samenwerking met TOEMEKA werden toegankelijke versies gemaakt van de beleidsnota's van Gelijke Kansen, Onderwijs, Jeugd en Brussel. De methodiek die TOEMEKA hanteert, zorgt ervoor dat rekening gehouden wordt met onder meer de feedback van mensen in armoede, zodat nog eens aparte VAO hierover in 2010 nodig, noch wenselijk is. De toegankelijke beleidsnota's werden onder meer verspreid naar lidorganisaties van het VNA. **Beleidsdomein Coördinatie Armoedebeleid** Aan het voortgangsrapport van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding werd een samenvatting toegevoegd van de Verticale PAO's die het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden.
	2011	**Beleidsdomein Bestuurszaken** Juni: voorbereiding van een eerste kennismakingsoverleg, dat doorging in september 2011. Juni: overleg met de kabinetten Van den Bossche en Bourgeois, voor afstemming Sept: organisatie van een eerste kennismakingsoverleg Dec: opvolgingsmoment Met betrekking tot de invulling van actie 8: - oplijsting van beleidssectoren binnen BZ wiens beleidsmaatregelen impact zouden kunnen hebben op maatschappelijke uitsluiting (begin 2011) - oplijsting beleidsmaatregelen binnen beleidssectoren, met impact (september 2011?); zowel wat betreft eigen beleidsmaatregelen als beleidsmaatregelen die een maatschappelijke uitsluiting betekenen voor de bevoegdheden van andere beleidsdomeinen (begin 2011) - analyse van de betrokken beleidsmaatregelen + mogelijke pistes voor oplossing reeds zoeken - aftoetsing van deze pistes met betrokken beleidsdomein, indien impact op dit beleidsdomein -> uitzuivering van de lijst - overleg van bekomen voorstellen, op het 2e VAPA (eind 2011) **Beleidsdomein Cultuur** 29/04, 16/12 budget: binnen de reguliere werking **Beleidsdomein Mobiliteit** verticaal overleg heeft plaatsgevonden op 4 april 2011 **Beleidsdomein Sport** 22/3/2011 (Agendapunten: voorstelling van Wijkcentrum De Kring Eeklo, vzw Wieder Brugge en PSC Open Huis Antwerpen, getuigenis, opmerkingen bij de fiches VAPA, conclusies en afspraken) In kaart brengen van de includerende en uitsluitende maatregelen **Beleidsdomein Leefmilieu en Natuur** In het najaar staat een PAO gepland over - de opmaak van een folder / brochure over het waterverkoopreglement specifiek voor de doelgroep (zie ook fiche 116).

		- sociale openbare dienstverplichting / sociaal tariefbeleid (eventueel doorgeschoven naar voorjaar 2012) Budget: Zie fiche water. **Beleidsdomein Werk en Sociale Economie** Het verticale permanent armoedeoverleg (VPAO) binnen het beleidsdomein Werk en Sociale Economie gaat 3 à 4 keer per jaar door, afhankelijk van de door het Vlaams Netwerk voorgestelde onderwerpen. Het formele VPAO kan worden aangevuld met een informeel vertikaal overleg, waar dossiers kunnen voorbereid worden die in een latere fase onderwerp worden van formeel overleg. In 2011 ging een informeel overleg door (3 februari) en driemaal een formeel overleg (25 maart, 20 juni en 6 oktober). Met betrekking tot de invulling van actie 8: - In overleg met de sociale partners onderzoeken we momenteel hoe we de krachtgerichte, integrale trajecten voor werkzoekenden in armoede die in twee experimentele projecten werden uitgetest nog kunnen versterken en een duurzame plaats kunnen geven in het beleid. Ondertussen (eind september 2011) is principieel beslist dat deze trajecten een structurele plaats krijgen, gefinancierd met middelen uit de alternatieven voor de jobkorting. Beslissing VR. Momenteel wordt overlegd met alle partners over de precieze aantallen, de plaatse waar aangeboden, de timing en het budget. Ondertussen lopen de experimentele trajecten nog verder tot in 2012. - Het onderzoek 'Duurzame tewerkstelling van mensen in armoede. Uitdagingen en remedies voor beleid, werknemers en werkgevers' wordt uitgevoerd door HIVA in samenwerking met het Vlaams Netwerk; de centrale onderzoeksvraag hierbij: wat is nodig om duurzame tewerkstelling van mensen in armoede te realiseren. Het onderzoek zal worden afgerond tegen midden oktober 2011 en de aanbevelingen zullen worden meegenomen in het kader van het loopbaan- en competentiebeleid. - Het overleg over arbeidszorg dat dit jaar binnen het VPAO WSE werd gevoerd heeft geleid tot een aantal aandachtspunten die meegenomen werden in de Rondetafel arbeidszorg die de SERV op 5 oktober organiseert. **Beleidsdomein Wonen** Minimaal twee vergaderingen verticaal armoedeoverleg wonen. Op 12 mei 2011 heeft een verticaal armoedeoverleg plaatsgevonden over het voorstel tot huursubsidie voor kandidaat-huurders voor een sociale huurwoning die vijf jaar of langer op de wachtlijst staan. Op 21 juni 2011 heeft een verticaal armoedeoverleg plaatsgevonden over de problematiek van uithuiszetting van huurders. Op 14 november 2011 heeft een verticaal armoedeoverleg plaatsgevonden over ongeschikt- en onbewoonbaarverklaring en herhuisvesting. **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Algemeen VPAO over thema's 2011: januari 2011 VPAO schuldoverlast: 12 september 2011 VPAO prioriteiten VAPA: 13 september 2011 VPAO ziekenhuizen: 15 december 2011 Op vraag van het Vlaams Netwerk werd het VPAO rond thuisloosheid verplaatst naar 2011. Het Vlaams Netwerk zal ondertussen participeren aan de stuurgroep thuisloosheid (zie fiche thuisloosheid). Bijkomende ondersteuning Vlaams Netwerk om rond de thema's van het verticaal PAO te werken. 30.900 euro **Beleidsdomein Gelijke Kansen** 1 PAO om enerzijds de 'Toegankelijke Beleidsnota's' te evalueren, anderzijds in kaart te brengen welke andere relevante sleutelteksten prioritair toegankelijk dienen te zijn. **Beleidsdomein Coördinatie Armoedebeleid**

		Er werd in samenwerking met de leden van het Horizontaal PAO, in het bijzonder met het Netwerk VWAWN, een nota opgemaakt die aangeeft hoe het Verticaal PAO optimaal kan worden georganiseerd. Deze nota werd op 8 juli 2011 goedgekeurd door de leden van de Vlaamse Regering. Budget: Reguliere werking Aan het voortgangsrapport van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding werd een samenvatting toegevoegd van de Verticale PAO's die het afgelopen jaar hebben plaatsgevonden.
	2012	**Beleidsdomein Bestuurszaken** Organisatie van 2 verticale PAO (permanent armoedeoverleg) in 2012 Met betrekking tot de invulling van actie 8 wordt de oefening van 2011 (betere afbakening en verfijning) hernomen, voor het jaar 2012, i.s.m. betrokken actoren (Stedenbeleid). **Beleidsdomein Cultuur** Min. 2 x per jaar budget: binnen de reguliere werking **Beleidsdomein Mobiliteit** te organiseren voor 2012 **Beleidsdomein Sport** Analyseren van de includerende en uitsluitende maatregelen. **Beleidsdomein Werk en Sociale Economie** - Operationalisering integrale trajecten zoals gepland van start gegaan; aan verder uitwerking en timing wordt momenteel gewerkt - Momenteel (maart 2012) wordt onderzocht hoe de aandachtspunten uit het recente onderzoek kan meegenomen worden binnen het loopbaanbeleid. **Beleidsdomein Wonen** Minimaal twee vergaderingen verticaal armoedeoverleg wonen. **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Minstens 2 VPAO's Bijkomende ondersteuning Vlaams Netwerk om rond de thema's van het verticaal PAO te werken. 30.900 euro **Beleidsdomein Gelijke Kansen** Ontwerp verticaal initiatief 'Toegankelijkheid van informatie' **Beleidsdomein Coördinatie Armoedebeleid** Aan het voortgangsrapport van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding zal een samenvatting worden toegevoegd van de Verticale PAO's die hebben plaatsgevonden
	2013	**Beleidsdomein Cultuur** Min. 2 x per jaar budget: binnen de reguliere werking **Beleidsdomein Mobiliteit** te organiseren voor 2013 **Beleidsdomein Wonen** Minimaal twee vergaderingen verticaal armoedeoverleg wonen.

		Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Minstens 2 VPAO's Bijkomende ondersteuning Vlaams Netwerk om rond de thema's van het verticaal PAO te werken. 30.900 euro **Beleidsdomein Coördinatie Armoedebeleid** Aan het voortgangsrapport van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding zal een samenvatting worden toegevoegd van de Verticale PAO's die hebben plaatsgevonden
	2014	**Beleidsdomein Cultuur** Min. 2 x per jaar budget: binnen de reguliere werking **Beleidsdomein Mobiliteit** te organiseren voor 2014 **Beleidsdomein Wonen** Minimaal twee vergaderingen verticaal armoedeoverleg wonen. **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Minstens 2 VPAO's Bijkomende ondersteuning Vlaams Netwerk om rond de thema's van het verticaal PAO te werken. 30.900 euro **Beleidsdomein Coördinatie Armoedebeleid** Aan het voortgangsrapport van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding zal een samenvatting worden toegevoegd van de Verticale PAO's die hebben plaatsgevonden

ACTIE	*9/57/113 Verenigingen waar armen het woord nemen die voldoen aan de criteria, worden erkend en gesubsidieerd, binnen de beschikbare begrotingskredieten. De (sinds 2010) erkennings- en subsidiecriteria werden in 2011 geëvalueerd. Het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen ontvangt een jaarlijkse subsidie.*		***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD1 De Vlaamse Overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede*		***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD1.2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund.*		***indicator***	*Aantal erkende en gesubsidieerde verenigingen waar armen het woord nemen.* *Overeenkomst met het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	*Evaluatie van de erkennings- en subsidiecriteria in 2010-2011.* *Evaluatie van werking verenigingen en Vlaams Netwerk aan de hand van jaarverslagen.*
	administratie	*Beleidsdomein WVG – afdeling welzijn en samenleving*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	*Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*
korte inhoud actie	Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er in het beleid ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Deze moet verspreid kunnen worden en via dialoog kunnen bijdragen tot een verbetering van de werking van organisaties, van beleid. Hiertoe moeten er voldoende verenigingen waar armen het woord nemen zijn, ondersteund door hun Vlaams Netwerk. Om voldoende spreiding van verenigingen waar armen het woord nemen te realiseren, willen we per grootstedelijke zorgregio minstens één vereniging erkennen en subsidiëren. We willen tevens voldoende middelen vrijmaken zodat de verenigingen, samen met het Vlaams Netwerk, de dialoog met het middenveld en het beleid kunnen aangaan. Er wordt, in overleg met de verenigingen (via het Vlaams Netwerk), een evaluatie gemaakt van de erkennings- en subsidiecriteria en indien nodig worden deze geactualiseerd. Op basis van de erkennings- en subsidiecriteria en de beschikbare budgetten worden programmatiecriteria uitgewerkt.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Nieuwe aanvragen tot erkenning als vereniging waar armen het woord nemen werden behandeld. Subsidiëring van erkende verenigingen waar armen het woord nemen en van het Vlaams netwerk. Budget: 463.817,77 euro (Vlaams netwerk, 01/12/2010 – 31/12/2010) / 25.000 euro (Vlaams netwerk – VPAO, 01/12/2009 – 31/12/2010) / 1.621.263 euro (verenigingen waar armen het woord nemen, 01/01/2010 – 31/12/2010) / 131.200 euro (project Europa – verenigingen, 01/01/2010 – 31/12/2010) / 74.567,30 euro (De Keeting – DAC, 01/01/2010 – 31/12/2010)			
	2011	In overleg en samenwerking met het Vlaams Netwerk werden de erkennings- en subsidiecriteria geactualiseerd en programmatiecriteria uitgewerkt. Deze afspraken werden vertaald in een Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van de bestaande regelgeving. De nieuwe subsidiëring kan pas ingaan op 1 januari 2013 gezien de verenigingen hun jaarplan op 1 oktober 2011 moeten indienen op basis waarvan ze een subsidie voor het werkjaar 2012 ontvangen. Zes bijkomende verenigingen waar armen het woord nemen zijn erkend sinds 01 januari 2011. In elke grootstedelijke zorgregio is minstens één vereniging erkend en gesubsidieerd.			

		Nieuwe aanvragen tot erkenning als vereniging waar armen het woord nemen worden behandeld. Met het Vlaams netwerk werd een overeenkomst met betrekking tot het meerjarenplan 2011-2015 afgesloten. Subsidiëring van erkende verenigingen waar armen het woord nemen en van het Vlaams netwerk. Budget: 470.051,26 euro (Vlaams netwerk, 01/12/2011 – 31/12/2011) / 1.784.045 euro (verenigingen waar armen het woord nemen, 01/01/2010 – 31/12/2010) / 31.900 euro (Vlaams netwerk - VPAO, 01/01/2011 – 31/12/2011)
	2012	Verhoging van het budget met 500.000 euro. In overleg met het Vlaams Netwerk zal het bijkomend budget in 2012 enerzijds besteed worden aan het project 'Gekleurde Armoede' (108.000 euro) en beogen we om anderzijds met de resterende middelen (392.000 euro) de reguliere werking van de Verenigingen categorie 1 te versterken het subsidiebedrag te verhogen met 11.200 euro (van 25.439,82 naar 36.639,82 euro). De nieuwe regelgeving wordt van kracht voor wat betreft de erkenning van verenigingen waar armen het woord nemen. Mogelijke behandeling van nieuwe aanvragen tot erkenning en subsidiëring (op basis van de programmatiecriteria). Subsidiëring van maximaal 52 (inclusief de 2 bovenlokale) erkende verenigingen waar armen het woord nemen.
	2013	De nieuwe regelgeving wordt van kracht voor wat betreft de subsidiëring van verenigingen waar armen het woord nemen. Vanaf 1 januari 2013 verdwijnt het onderscheid tussen Verenigingen Categorie 1 en Categorie 2 en zullen de Verenigingen opgedeeld worden in: - Lokale Verenigingen die een jaarlijkse subsidie ontvangen van 46.240 euro en - Bovenlokale Verenigingen (maximum 2) die een jaarlijkse subsidie ontvangen van 65.000 euro. Mogelijke behandeling van nieuwe aanvragen tot erkenning en subsidiëring (op basis van de programmatiecriteria). Subsidiëring van maximaal 52 (inclusief de 2 bovenlokale) erkende verenigingen waar armen het woord nemen. Subsidiëring van erkende verenigingen waar armen het woord nemen op basis van de vernieuwde subsidiecriteria (opgenomen in het BVR) en van het Vlaams netwerk. Ondersteuning door het Vlaams Netwerk van het bovenlokaal overleg, de afstemming en de samenwerking tussen de verenigingen onderling en tussen de verenigingen en samenlevingsopbouw en het CAW (108.000 euro).
	2014	Mogelijke behandeling van nieuwe aanvragen tot erkenning en subsidiëring (op basis van de programmatiecriteria). Subsidiëring van maximaal 52 (inclusief de 2 bovenlokale) erkende verenigingen waar armen het woord nemen. Subsidiëring van erkende verenigingen waar armen het woord nemen op basis van de vernieuwde subsidiecriteria (opgenomen in het BVR) en van het Vlaams netwerk. Ondersteuning door het Vlaams Netwerk van het bovenlokaal overleg, de afstemming en de samenwerking tussen de verenigingen onderling en tussen de verenigingen en samenlevingsopbouw en het CAW.

ACTIE	*10/12. Realisatie van een team van opgeleide ervaringsdeskundigen in Vlaanderen.*		***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede*		***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund*		***indicator***	*Werking team van opgeleide ervaringsdeskundigen*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten, kabinet Muyters, kabinet Vandeurzen, kabinet Van den Bossche*	***evaluatie***	*permanent*
	administratie	*Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving, Departement Werk en Sociale Economie*		
betrokkenen	***kabinet***	*alle andere kabinetten die mee willen investeren in deze pool*	***mensen in armoede***	*Opgeleide ervaringsdeskundigen via vzw De Link*
	administratie	*andere administraties van beleidsdomeinen die mee willen investeren in deze pool*	***andere actoren***	
korte inhoud actie	Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Opgeleide ervaringsdeskundigen bezitten deze kennis en hebben geleerd deze in te zetten om de kloof te overbruggen. Het inschakelen van ervaringsdeskundigen armoede kan bijdragen tot een beleid dat meer oog heeft voor de problemen van mensen in armoede en effectief hiermee rekening houdt bij het uitwerken van nieuwe maatregelen. Het structureel aanwerven van opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting is echter niet voor alle sectoren en organisaties haalbaar. De oprichting van een team van opgeleide ervaringsdeskundigen, waarop beroep gedaan kan worden voor kleinere, tijdelijke opdrachten (vorming, adviesverlening, coaching en consultancy), maar steeds op maat van de aanvrager, heeft verschillende voordelen: - de inzet van ervaringsdeskundigen wordt hierdoor haalbaar voor heel wat meer organisaties; - de ervaringsdeskundigen hebben zo meer werkzekerheid en krijgen goede ondersteuning binnen het kader van De Link; - een aantal organisaties gaan op basis van de inzet van TAO wellicht ook nadenken over een permanente aanwerving; - de hele methodiek wordt bovendien sneller verspreid in het werkveld. **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** a) We continueren de subsidie van De Link, met als opdracht: - Het realiseren, sturen en bewaken van een permanente opleiding voor ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting; - het structureel verankeren van de tewerkstelling van ervaringsdeskundigen binnen alle sectoren in de samenleving. Zorgen voor de ondersteuning van de tewerkgestelde ervaringsdeskundigen en de tewerkstellingsplaatsen; - het sensibiliseren van burgers, diensten en beleid tot het opnemen van hun eigen verantwoordelijkheid binnen de armoedebestrijding; - het bewaken van de methodiek. b) Het structureel aanwerven van opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting is echter niet voor alle sectoren en organisaties haalbaar. De oprichting van een team van opgeleide ervaringsdeskundigen, waarop beroep gedaan kan worden voor kleinere, tijdelijke opdrachten (vorming, adviesverlening, coaching en consultancy), maar steeds op maat van de aanvrager, heeft verschillende voordelen: - de inzet van ervaringsdeskundigen wordt hierdoor haalbaar voor heel wat meer organisaties; - de ervaringsdeskundigen hebben zo meer werkzekerheid en krijgen goede ondersteuning binnen het kader van De Link;			

		- een aantal organisaties gaan op basis van de inzet van TAO wellicht ook nadenken over een permanente aanwerving; - de hele methodiek wordt bovendien sneller verspreid in het werkveld. We continueren de werking van het Team voor Advies en Ondersteuning rond armoede en sociale uitsluiting (TAO). Het TAO biedt inzicht in armoedemechanismen door het inzetten van opgeleide ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting. De dienstverlening van TAO heeft tot doel: - het vertolken en vertalen van de leefwereld van mensen in armoede; - het opnemen van een ondersteunende en bemiddelende rol; - het verlagen van drempels; - een signaalfunctie opnemen ten aanzien van organisaties, overheid en samenleving. We realiseren zo een pool van opgeleide ervaringsdeskundigen in Vlaanderen, waar zowel de Vlaamse overheid, non-profitorganisaties als profitorganisaties beroep op kunnen doen. c) we stimuleren voorzieningen om tewerkstellingsmogelijkheden te creëren voor ervaringsdeskundigen. **Beleidsdomein Werk en Sociale Economie** Het beleidsdomein is betrokken bij 2 acties op dit terrein: 1) project Teams Advies Ondersteuning (TAO) vzw De Link; (2) project ondersteuning ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting vzw De Link;
Stappenplan en Budget	**2010**	**Beleidsdomein Coördinatie Armoedebestrijdingsbeleid** overleg om TAO-Limburg project te verbreden naar heel Vlaanderen vanaf 2011 **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** a) Verderzetting huidige tewerkstelling binnen WVG & stimuleren bijkomende tewerkstelling (oa via ondersteuning vzw De Link) b) overleg opgestart om TAO-Limburg project te verbreden naar heel Vlaanderen vanaf 2011 en mogelijke uitbreiding te bespreken – 50.000 euro **Beleidsdomein Werk en Sociale Economie** (1) Via stuurgroepoverleg werd onderzocht in welke mate het project Team Advies Ondersteuning in Limburg kan gecontinueerd worden. Via een MB vanuit WVG en WSE werd het project in 2010 verlengd. De stuurgroep heeft zich bovendien gebogen over een mogelijke structurele verankering van de werking van TAO in alle provincies. Een wetenschappelijk onderzoek hieromtrent werd aangeleverd met aanbevelingen naar het beleid. De Link leverde tegen eind 2010 eveneens een voorstel op van mogelijke implementatie en de maatschappelijke meerwaarde van TAO. (2) Op 25 juni 2010 heeft de Vlaamse regering het BVR goedgekeurd m.b.t. de projectmatige ondersteuning van werkende ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting.
	2011	**Beleidsdomein Coördinatie Armoedebestrijdingsbeleid** overleg om TAO-Limburg project te verbreden naar heel Vlaanderen vanaf 2012 en mogelijke uitbreiding te bespreken – ondersteuning coördinator Vlaanderen 5432 euro **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** a) Verderzetting huidige tewerkstelling binnen WVG & stimuleren bijkomende tewerkstelling (oa via ondersteuning vzw De Link) b) subsidiëring TAO-Vlaanderen met oog op structurele inbedding TAO in Lokale diensteneconomie vanaf 2012 – 60.000 euro **Beleidsdomein Werk en Sociale Economie** (1) TAO Limburg werd gecontinueerd, met dien verstande dat het om een overgangsjaar gaat waarin alles wordt voorbereid zodanig dat TAO vanaf 2012

		structureel kan opgenomen worden binnen de regelgeving van de lokale diensteneconomie. Tegelijk werd met alle opleidingsverstrekkers rond inzicht in en bestrijding van armoede afgesproken dat in de loop van 2011 een de facto 'front office' tot stand komt zodanig dat opleidingsvragen efficiënt en gemakkelijk kunnen gedispatcht worden naar de organisatie die het bestop de concrete vraag kan inspelen. (2) Loopt verder.
	2012	**Beleidsdomein Coördinatie Armoedebestrijdingsbeleid** Bijdrage aan de klaverbladfinanciering van TAO Vlaanderen via de regelgeving lokale diensteneconomie - 35.000 euro **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** a) Verderzetting huidige tewerkstelling binnen WVG & stimuleren bijkomende tewerkstelling (oa via ondersteuning vzw De Link) b) bijdrage klaverbladfinanciering TAO-Vlaanderen via Lokale diensteneconomie – 60.000 euro **Beleidsdomein Werk en Sociale Economie** (1) TAO Limburg en TAO Vlaanderen krijgen een erkenning lokale dienst (2) Loopt verder.
	2013	**Beleidsdomein Coördinatie Armoedebestrijdingsbeleid** Bijdrage aan de klaverbladfinanciering van TAO Vlaanderen via de regelgeving lokale diensteneconomie - 35.000 euro **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** a) Verderzetting huidige tewerkstelling binnen WVG & stimuleren bijkomende tewerkstelling (oa via ondersteuning vzw De Link) b) bijdrage klaverbladfinanciering TAO-Vlaanderen via Lokale diensteneconomie – 60.000 euro
	2014	**Beleidsdomein Coördinatie Armoedebestrijdingsbeleid** Bijdrage aan de klaverbladfinanciering van TAO Vlaanderen via de regelgeving lokale diensteneconomie - 35.000 euro **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** a) Verderzetting huidige tewerkstelling binnen WVG & stimuleren bijkomende tewerkstelling (oa via ondersteuning vzw De Link) b) bijdrage klaverbladfinanciering TAO-Vlaanderen via Lokale diensteneconomie – 60.000 euro

ACTIE	*11. Elke Vlaamse minister neemt binnen zijn beleidsdomein initiatieven inzake de betrokkenheid van, opgeleide ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting. De Vlaamse Regering streeft hierbij naar structurele tewerkstelling waar dat zinvol is*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD1 De Vlaamse Overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede*			***status***	*In vertraging*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD1.2 De participatie van mensen in armoede aan het Vlaamse beleid en in de sectoren die Vlaanderen aanstuurt, wordt ondersteund*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche ,Kabinet Muyters, kabinet Bourgeois, kabinet Schauvlieghe, kabinet Crevits*		***evaluatie***	
	administratie	*Departement WSE, departement BZ en Agentschap Binnenlands Bestuur,* Departement CJSM, Agentschap SCW J&V, K&E, Afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid, VMM, Agentschap Wonen Vlaanderen, Afdeling Woonbeleid			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*De Link en andere verenigingen*	
	administratie		***andere actoren***		
korte inhoud actie	Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Opgeleide ervaringsdeskundigen bezitten deze kennis en hebben geleerd deze in te zetten om de kloof te overbruggen. Het inschakelen van ervaringsdeskundigen armoede kan bijdragen tot een beleid dat meer oog heeft voor de problemen van mensen in armoede en effectief hiermee rekening houdt bij het uitwerken van nieuwe maatregelen. **Beleidsdomein Bestuurszaken** Voor de (tijdelijke?) samenwerking en opname van opgeleide ervaringsdeskundigen is vooreerst budget voorzien. Welke evaringsdeskundigen? in welke sectoren kunnen ze het best worden ingezet? 2011: intern overleg en overleg met de voormelde kabinetten (intenties van de ministers) **Beleidsdomein Leefmilieu en Natuur** **Beleidsdomein Werk en Sociale Economie** In voorbereiding op 2012 heeft het beleidsdomein WSE al een aantal acties ondernomen tewerkgestelde ervaringsdeskundigen in armoede en sociale uitsluiting binnen het beleidsdomein WSE.				
Stappenplan en Budget	**2010**	**Beleidsdomein Bestuurszaken** intern overleg en overleg met de voormelde kabinetten. Vervolgens overleg met Netwerk Armen **Beleidsdomein Werk en Sociale Economie** Binnen de VDAB zijn er 6 ervaringsdeskundigen in de armoede en sociale uitsluiting aan het werk			
	2011	**Beleidsdomein Bestuurszaken** Nog geen specifieke actie (wachten op resultaat creatie van een pool met ervaringsdeskundigen door minister bevoegd voor de armoedebestrijding **Beleidsdomein Cultuur**			

		HPAO (informatiesessie vzw De Link), mogelijkheden van de inzet van ervaringsdeskundigen in het beleidsdomein Cultuur onderzoeken budget: binnen de reguliere werking **Beleidsdomein Werk en Sociale Economie** Loopt verder. **Beleidsdomein Wonen** Er wordt nagegaan wat de mogelijkheden zijn binnen het beleidsveld wonen om ervaringsdeskundigen in te schakelen.
	2012	**Beleidsdomein Bestuurszaken** In afwachting van resultaten creatie pool ervaringsdeskundigen (kab Lieten), verder onderzoek (inzetbaarheid binnen beleidsdomein BZ, budget, …) en uitwerking van deze samenwerking, nà afstemming met kabinet BZ **Beleidsdomein Leefmilieu en Natuur** Wordt in 2012 opgestart - Betrekken ervaringsdeskundigen bij uitwerking communicatiestrategie omtrent rechten en plichten (Algemeen Waterverkoopreglement).. **Beleidsdomein Mobiliteit** Te doen in 2012 **Beleidsdomein Wonen** Er wordt nagegaan wat de mogelijkheden zijn binnen het beleidsveld wonen om ervaringsdeskundigen in te schakelen.
	2013	**Beleidsdomein Mobiliteit** Te doen in 2013
	2014	**Beleidsdomein Mobiliteit** Te doen in 2014

OD1.3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritair aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid.

ACTIE	*13. Ten laatste in 2014 worden nieuwe beleidsmaatregelen systematisch getoetst op hun gevolgen voor mensen in armoede*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede*			***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD1.3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritair aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid*			***indicator***	*Armoedetoets operationeel*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten, kabinet Peeters*		***evaluatie***	*permanent*
	administratie	*Afdeling Welzijn en Samenleving, Duurzame Ontwikkeling*			
betrokkenen	***kabinet***	*Vandeurzen, Vandenbossche, Muyters, op termijn alle ministers*	***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*	
	administratie	*Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving, DAR, Dienst wetsmatiging, Team Duurzame Ontwikkeling, Departement Wonen, Departemenst WSE, VDAB* *Op termijn alle administraties*	***andere actoren***	*VLAS, academici*	
korte inhoud actie	**Beleidsdomein Coördinatie Armoedebeleid** Regelgeving mag geen doelgroepen, zoals mensen in armoede, uitsluiten. Regelgeving mag ook geen nieuwe armoede creëren door bijvoorbeeld in te gaan tegen de uitgangspunten van het armoedebestrijdingsbeleid. De armoedetoets wordt verplicht uitgevoerd op alle voorgenomen beleidsmaatregelen en dit in twee fasen, vooreerst als onderdeel van een 'quickscan duurzame ontwikkeling' om te zien of er een effect is voor mensen in armoede (a) en zo ja, als volledige screening van de mogelijke effecten van de beleidsmaatregelen (b), ter eventuele evaluatie en/of bijsturing. Daarom wordt de armoedetoets altijd uitgevoerd voorafgaand aan de invoering van de maatregel, op een tijdstip vroegtijdig in de besluitvorming. Zo kan men mogelijke negatieve bijwerkingen identificeren en aanpakken, en positieve effecten indien mogelijk versterken. De armoedetoets wordt gekoppeld aan de verplichte Reguleringsimpactanalyse (RIA). **Beleidsdomein Duurzame Ontwikkeling** Ontwerpen en implementatie van een quick scan en van een effectieve toets zodat elk beleidsdomein sleutelteksten in het beleidsproces systematisch screent m.b.t. effecten inzake armoede en gelijke kansen				
Stappenplan en Budget	**2010**	**Beleidsdomein Coördinatie Armoedebeleid** Voorbereiding ontwikkeling van een sectorale armoedetoets: overleg met kabinetten en administraties armoede, welzijn en gelijke kansen, cel wetsmatiging, OASeS **Beleidsdomein Duurzame Ontwikkeling** Overleg met medewerkers Armoede en Gelijke Kansen over doelstelling en concept			
	2011	**Beleidsdomein Coördinatie Armoedebeleid**			

		a) quickscan: werkgroep gestart om tot een quickscan duurzame ontwikkeling te komen, waar armoede een onderdeel van vormt. Steunpunt DO maakte ism de werkgroep een ontwerp van quickscan b) ontwikkeling ontwerpsjabloon armoedetoets (wetenschappelijke bijdrage: 3000 euro). Start proefprojecten armoedetoets: sociale verhuurkantoren en decreet sociale bescherming (9000 euro wetenschappelijke bijdrages aan proefprojecten) **Beleidsdomein Duurzame Ontwikkeling** Ontwerp quick-scan
	2012	**Beleidsdomein Coördinatie Armoedebeleid** a) implementatie quickscan b) evaluatie proefprojecten. Opmaak definitieve documenten en nodige regelgeving en omkadering uitwerken **Beleidsdomein Duurzame Ontwikkeling** Finaliseren ontwerp quick-scan en start implementatie quick-scan
	2013	**Beleidsdomein Coördinatie Armoedebeleid** a) systematische uitvoering quickscan b) systematische uitvoering armoedetoets **Beleidsdomein Duurzame Ontwikkeling** Ontwerp full-scan
	2014	**Beleidsdomein Coördinatie Armoedebeleid** a) systematische uitvoering quickscan b) systematische uitvoering armoedetoets **Beleidsdomein Duurzame Ontwikkeling** Quick-scan en toets worden systematisch toegepast

ACTIE	*14. In de beleidsnota's en de jaarlijkse beleidsbrieven van de leden van de Vlaamse Regering wordt aangeduid op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen ieders bevoegdheden gevoerd wordt.*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD1 De Vlaamse Overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede*		***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD14: In de beleidsnota's en de jaarlijkse beleidsbrieven van de leden van de Vlaamse Regering wordt aangeduid op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen ieders bevoegdheden gevoerd wordt. Uitvoering: vanaf de beleidsbrieven 2011*		***indicator***	*Vermelding in beleidsbrief 2011*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Alle kabinetten*	***evaluatie***	*VAPA*
	administratie	*Dept BZ, Departement CJSM, ASCW J&V, A K&E, Gelijke Kansen, afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid, VMM, Bloso, Departement WVG, Afdeling Woonbeleid – Agentschap Wonen-Vlaanderen*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	*CORVE, Dienst Wetsmatiging, EVA De Lijn-VMM*
korte inhoud actie	**Beleidsdomein Bestuurszaken** Sensibilisering beleidsdomein(en) **Beleidsdomeinen Cultuur, Sport, Leefmilieu en Natuur, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Wonen** Armoedebestrijdingsbeleid moet een integraal beleid zijn, dat doorheen alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid gevoerd wordt. Het is de opdracht van elke minister en elk beleidsdomein aandacht te hebben voor armoedebestrijding en maatregelen te nemen om de armoede terug te dringen. Door in de beleidsnota en beleidsbrieven aan te geven op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen het beleidsdomein gevoerd wordt, is hier permanente aandacht voor. **Beleidsdomein Gelijke Kansen** Doelstellingen die hetzij rechtstreeks geformuleerd zijn in functie van deelgroepen van het gelijkekansenbeleid met een verhoogd armoederisico, hetzij geformuleerd zijn in functie van globalere groepen of de hele samenleving moeten bij hun uitwerking rekening houden met zowel de belangen van mensen in armoede als waar mogelijk met de preventie van armoede.			
Stappenplan en Budget **2010**	**Beleidsdomein Bestuurszaken** Beleidsbrief BZ 2010-2011 goedgekeurd en in werking; opname passages in beleidsbrief BZ 2011, rond: - 1° openstelling authentieke gegevensbronnen met inkomensgegevens, waarbij samen met de minister bevoegd voor de Coördinatie van de Armoedebestrijding, wordt onderzocht hoe met CORVE en de betrokken administraties de automatische toekenning van de rechten kunnen worden toegekend; - 2° hervorming van de reguleringsimpactanalyse (RIA), waarbij ruimte wordt gecreëerd voor de integratie van nieuwe sectorale wetgevingstoetsen, zoals 'armoede' **Beleidsdomein Cultuur** Beleidsbrief 2011 budget: binnen de reguliere werking **Beleidsdomein Gelijke Kansen** Beleidsbrief 2010-2011 **Beleidsdomein Mobiliteit**			

		Uitgevoerd (beleidsnota 2009-2014 (parlementair stuk 217 2009-2010, nr. 1), blz. 9, 10, 26, 27,29, 43. beleidsbrief 2011 (parlementair stuk 736 2010-2011, nr. 1), blz. 32, 33, 34.) **Beleidsdomein Leefmilieu en Natuur** In de beleidsbrief 2010-2011 "Het besluit van algemeen waterverkoopreglement werd door de Vlaamse Regering een tweede keer principieel goedgekeurd op 23 juli 2010. Hiermee streeft de Vlaamse Regering naar een uniformisering van de bepalingen die de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk al in hun eigen waterverkoopreglementen hadden vastgelegd. Het besluit handelt over de levering en sanering van het drinkwater." In 2010 werd ook gestart met de uitwerking van de openbare dienstverplichtingen. Het waterverkoopreglement voorziet de jaarlijkse rapportering van cijfers over onder andere afsluiten en heraansluiten, abnormaal hoog gebruik, klachtenbehandeling en gerechtelijke procedures. In 2011 wordt gewerkt aan een betere afstemming tussen de sociale openbare dienstverplichtingen van de water- en de energiesector. Geen extra budget **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Voorbereiding beleidsbrief 2011
	2011	**Beleidsdomein Bestuurszaken** Implementatie van de passages in de beleidsbrief BZ 2010-2011(cf. hoger, pt.1° en 2°) **Beleidsdomein Cultuur** Beleidsbrief 2012 budget: binnen de reguliere werking **Beleidsdomein Gelijke Kansen** Beleidsbrief 2011-2012 **Beleidsdomein Mobiliteit** Te doen voor beleidsbrief 2012 **Beleidsdomein Sport** In de beleidsbrief 2011 is het armoedebestrijdingsbeleid in onderstaande werkgebieden via diverse acties en maatregelen geconcretiseerd: • ondersteuning van organisaties (lokaal sportbeleid, sportfederaties en Demos) via structurele subsidiëring, kennisoverdracht, begeleiding, opleiding en het aanreiken van tools • het realiseren van een integraal en coherent Sport voor Allen-beleid via het opstellen visienota en actieplan • specifieke projecten, experimentele initiatieven en proeftuinen met bijzonder aandacht voor toeleiding en participatie van mensen in armoede • Bloso acties en initiatieven i.k.v. sportpromotie en het verhogen van de sportparticipatie De concrete invulling van opgesomde maatregelen wordt weergegeven in de fiches van het VAPA. **Beleidsdomein Leefmilieu en Natuur** In de (ontwerp) beleidsbrief 2011-2012 "Vanaf 1 juli 2011 is het Algemeen Waterverkoopreglement van kracht. Intussen wordt verder gewerkt aan het afstemmen van de openbare dienstverplichting van water met die van energie. In het kader van het Vlaams actieplan Armoedebestrijding wordt verder invulling gegeven aan de sociale openbare dienstverplichtingen." Geen extra budget **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Voorbereiding beleidsbrief 2012

		Beleidsdomein Wonen Er wordt bij de opmaak van de beleidsbrief Wonen 2011-2012 aandacht besteed aan de manier waarop binnen het beleidsdomein wordt bijgedragen aan het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid.
	2012	**Beleidsdomein Bestuurszaken** De beleidsbrief BZ 2012 vermeldt expliciet de werkzaamheden(bv. ontsluiting van de inkomensgegevens, inventaris van de regelgeving verwijzend naar het inkomen) met betrekking tot het inkomensbegrip' (cf. OD 73 en OD 74). **Beleidsdomein Cultuur** Beleidsbrief 2013 budget: binnen de reguliere werking De beleidsbrief 'Stedenbeleid 2012' verwijst expliciet naar het VAPA, waarin verder wordt geïnvesteerd. **Beleidsdomein Gelijke Kansen** Beleidsbrief 2012-2013 **Beleidsdomein Mobiliteit** Te doen voor beleidsbrief 2013 **Beleidsdomein Sport** In de beleidsbrief 2012 is het armoedebestrijdingsbeleid in onderstaande werkgebieden via diverse acties en maatregelen geconcretiseerd: • ondersteuning van organisaties (lokaal sportbeleid, sportfederaties en Demos) via structurele subsidiëring, kennisoverdracht, begeleiding, opleiding en het aanreiken van tools • het realiseren van een integraal en coherent Sport voor Allen-beleid via het uitvoeren van het actieplan • specifieke projecten, experimentele initiatieven en proeftuinen met bijzonder aandacht voor toeleiding en participatie van mensen in armoede • Bloso acties en initiatieven i.k.v. sportpromotie en het verhogen van de sportparticipatie De concrete invulling van opgesomde maatregelen wordt weergegeven in de fiches van het VAPA. **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Voorbereiding beleidsbrief 2013 **Beleidsdomein Wonen** Er wordt bij de opmaak van de beleidsbrief Wonen 2012-2013 aandacht besteed aan de manier waarop binnen het beleidsdomein wordt bijgedragen aan het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid.
	2013	**Beleidsdomein Cultuur** Beleidsbrief 2014 budget: binnen de reguliere werking **Beleidsdomein Gelijke Kansen** Beleidsbrief 2013-2014 **Beleidsdomein Mobiliteit** Te doen voor beleidsbrief 2014 **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Voorbereiding beleidsbrief 2014

		Beleidsdomein Wonen Er wordt bij de opmaak van de beleidsbrief Wonen 2013-2014 aandacht besteed aan de manier waarop binnen het beleidsdomein wordt bijgedragen aan het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid.
	2014	**Beleidsdomein Wonen** Er wordt bij de opmaak van de beleidsnota Wonen 2014-2019 aandacht besteed aan de manier waarop binnen het beleidsdomein wordt bijgedragen aan het Vlaams armoedebestrijdingsbeleid.

ACTIE	*15. Opname(indien relevant) van een link met armoede in de nieuwe beheersovereenkomst, vanaf 1/1/2011*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD1 De Vlaamse Overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede*			***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD15: In de nieuwe beheersovereenkomsten wordt waar relevant de link met armoede opgenomen*			***indicator***	*Opname van het luik armoede in de respectievelijke beheersovereenkomsten van kracht binnen BZ*
verantwoordelijken	***kabinet***	*alle kabinetten*		***evaluatie***	
	administratie	*alle administraties*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***		
korte inhoud actie	**Beleidsdomein Bestuurszaken** Waar relevant, moet de link met armoede ingeschreven in de beheersovereenkomst vanaf 01/01/2011 **Beleidsdomein Cultuur, Sport, Leefmilieu en Natuur, Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, Wonen** Armoedebestrijdingsbeleid moet een integraal beleid zijn, dat doorheen alle beleidsdomeinen van de Vlaamse overheid gevoerd wordt. Het is de opdracht van elke minister en elk beleidsdomein en elke entiteit van de administratie om aandacht te hebben voor armoedebestrijding en maatregelen te nemen om de armoede terug te dringen. Een beheersovereenkomst is een overeenkomst van bepaalde duur, waarin de wederzijdse engagementen tussen de politieke overheid (de functioneel bevoegde minister(s) namens de Vlaamse Regering) en de ambtelijke beleidsuitvoerders (de leidend ambtenaar van een intern verzelfstandigd agentschap of de Raad van Bestuur bij een publiek of privaatrechterlijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap) worden vastgelegd. Door in de beheersovereenkomsten aan te geven op welke manier het armoedebestrijdingsbeleid binnen het beleidsdomein gevoerd wordt, is hier permanente aandacht voor. **Beleidsdomein Sociaal-cultureel Werk** *Mensen in armoede nemen nauwelijks deel aan de werking van verenigingen. Socius onderzoekt de mogelijkheden om via vorming, sensibilisatie, toeleidings- en samenwerkingsprojecten de verenigingen te ondersteunen om mensen in armoede op actieve wijze in hun werking te betrekken.* **Beleidsdomein Gelijke Kansen** In het meerjarenplan dat integraal deel uitmaakt van de beheersovereenkomst, wordt waar relevant de link met armoede opgenomen. **Beleidsdomein Mobiliteit** Voorzien van formulering (operationele doelstelling) in beheersovereenkomst 2011-2015: “De Lijn zorgt ervoor dat ook mensen in armoede volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving via gemakkelijk toegankelijke en betaalbare tariefproducten. Voor een aantal doelgroepen die de Minister definieert, worden verplaatsingen aangeboden tegen verminderd tarief.”				
Stappenplan en Budget	**2010**	**Beleidsdomein Bestuurszaken** Onderzoek naar de opportuniteit van de opname van een luik ‘armoede’ in de nieuwe beheersovereenkomsten van kracht in het beleidsdomein BZ , van kracht vanaf 01/01/2011 **Beleidsdomein Sociaal-cultureel Werk** *voorbereiding beheerovereenkomst* *budget: /* **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** De beheersovereenkomsten WVG werden opgemaakt op basis van de beleidsnota van minister Vandeurzen. Doorheen de hele beleidsnota is				

		armoedebestrijding een aandachtspunt. Dit is dus ook overgenomen in de relevante beheersovereenkomsten: - Beheersovereenkomst Zorg en Gezondheid: goedgekeurd door Vlaamse Regering op 29/10; - Beheersovereenkomst Jongerenwelzijn: goedgekeurd door Vlaamse Regering op 3/12; - Beheersovereenkomst Kind en Gezin: goedgekeurd door Vlaamse Regering op 10/12; - Managementovereenkomst Departement WVG: goedgekeurd door Vlaamse Regering op 10/12; - Beheersovereenkomst Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap: goedgekeurd door Vlaamse Regering op 17/12; - Beheersovereenkomst Zorginspectie: goedgekeurd door Vlaamse Regering op 17/12.
	2011	**Beleidsdomein Bestuurszaken** De managementovereenkomst (DBZ) bepaalt haar ondersteunende rol bij de organisatie van twee overlegrondes jaarlijks inzake verticaal armoedeoverleg (VAPA). De beheersovereenkomst van het agentschap Binnenlands Bestuur bevat een luik over de opmaak van een prioriteitenlijst (o.a. armoede) voor 2011, onder het luik 'Horizontaal Vlaams stedenbeleid'. **Beleidsdomein Cultuur** Beheersovereenkomst ASCW J&V, A K&E budget: binnen de reguliere werking **Beleidsdomein Sociaal-cultureel Werk** *uitvoering beheersovereenkomst: jaarlijks actieplan* *budget: binnen de bestaande subsidie* **Beleidsdomein Sport** In de beheersovereenkomst 2011 – 2015 tussen de Vlaamse Regering en het Intern Verzelfstandigd Agentschap met rechtspersoonlijkheid Bloso is de aandacht voor een armoedebestrijdingsbeleid opgenomen in volgende deelgebieden van de werking: • het realiseren van een integraal en coherent Sport voor Allen-beleid (opstellen visienota en actieplan) • acties en evenementen i.k.v. de uitvoering van het globaal sportpromotieplan • initiatieven m.b.t. het verhogen van de sportparticipatie de ondersteuning van sportactoren (lokaal sportbeleid en sportfederaties) **Beleidsdomein Leefmilieu en Natuur** In de beheersovereenkomst (goedgekeurd door Vlaamse regering op 16/09/2011) van VMM is de link met armoedebestrijding opgenomen. **Beleidsdomein Wonen** Bij het aanpassen of vernieuwen van de beheersovereenkomsten met de betrokken entiteiten van het beleidsveld Wonen wordt, waar relevant, de link met armoede opgenomen.
	2012	**Beleidsdomein Bestuurszaken** Uitvoering **Beleidsdomein Cultuur** Beheersovereenkomst ASCW J&V, A K&E budget: binnen de reguliere werking **Beleidsdomein Sociaal-cultureel Werk**

		uitvoering beheersovereenkomst: jaarlijks actieplan budget: binnen de bestaande subsidie **Beleidsdomein Gelijke Kansen** Moment waarop nieuwe beheersovereenkomsten voor de Steunpunten Beleidsrelevant Wetenschappelijk Onderzoek ingaan (waaronder het SGKB). **Beleidsdomein Sport** In de beheersovereenkomst 2011 – 2015 tussen de Vlaamse Regering en het Intern Verzelfstandigd Agentschap met rechtspersoonlijkheid Bloso is de aandacht voor een armoedebestrijdingsbeleid opgenomen in volgende deelgebieden van de werking: • het realiseren van een integraal en coherent Sport voor Allen-beleid (opstellen visienota en actieplan) • acties en evenementen i.k.v. de uitvoering van het globaal sportpromotieplan • initiatieven m.b.t. het verhogen van de sportparticipatie de ondersteuning van sportactoren (lokaal sportbeleid en sportfederaties) **Beleidsdomein Wonen** Bij het aanpassen of vernieuwen van de beheersovereenkomsten met de betrokken entiteiten van het beleidsveld Wonen wordt, waar relevant, de link met armoede opgenomen.
	2013	**Beleidsdomein Cultuur** Beheersovereenkomst ASCW J&V, A K&E budget: binnen de reguliere werking **Beleidsdomein Sociaal-cultureel Werk** uitvoering beheersovereenkomst: jaarlijks actieplan budget: binnen de bestaande subsidie **Beleidsdomein Sport** In de beheersovereenkomst 2011 – 2015 tussen de Vlaamse Regering en het Intern Verzelfstandigd Agentschap met rechtspersoonlijkheid Bloso is de aandacht voor een armoedebestrijdingsbeleid opgenomen in volgende deelgebieden van de werking: • het realiseren van een integraal en coherent Sport voor Allen-beleid (opstellen visienota en actieplan) • acties en evenementen i.k.v. de uitvoering van het globaal sportpromotieplan • initiatieven m.b.t. het verhogen van de sportparticipatie de ondersteuning van sportactoren (lokaal sportbeleid en sportfederaties) **Beleidsdomein Wonen** Bij het aanpassen of vernieuwen van de beheersovereenkomsten met de betrokken entiteiten van het beleidsveld Wonen wordt, waar relevant, de link met armoede opgenomen.
	2014	**Beleidsdomein Cultuur** Beheersovereenkomst ASCW J&V, A K&E budget: binnen de reguliere werking **Beleidsdomein Sociaal-cultureel Werk** uitvoering beheersovereenkomst: jaarlijks actieplan budget: binnen de bestaande subsidie

		Beleidsdomein Sport In de beheersovereenkomst 2011 – 2015 tussen de Vlaamse Regering en het Intern Verzelfstandigd Agentschap met rechtspersoonlijkheid Bloso is de aandacht voor een armoedebestrijdingsbeleid opgenomen in volgende deelgebieden van de werking: • het realiseren van een integraal en coherent Sport voor Allen-beleid (opstellen visienota en actieplan) • acties en evenementen i.k.v. de uitvoering van het globaal sportpromotieplan • initiatieven m.b.t. het verhogen van de sportparticipatie de ondersteuning van sportactoren (lokaal sportbeleid en sportfederaties) **Beleidsdomein Wonen** Bij het aanpassen of vernieuwen van de beheersovereenkomsten met de betrokken entiteiten van het beleidsveld Wonen wordt, waar relevant, de link met armoede opgenomen.

ACTIE	*16. De Vlaamse overheid zorgt via diversiteitsplannen en projectontwikkelaars voor de nodige professionele ondersteuning.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		*SD1 De Vlaamse Overheid kiets expliciet voor de bestrijding van armoede*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING		*OD1.3 We voeren een inclusief beleid waarbij armoedebestrijding een prioritair aandachtspunt is voor elke minister doorheen het hele beleid*		***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters – Bart Julliams*		***evaluatie***	
	administratie	*Departement WSE-Michiel Van de Voorde*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk*	
	administratie	*WSE, WVG, federale diensten*	***andere actoren***	*RESOC's/SERR's; sociale partners*	
korte inhoud actie	Met de maatregel van de diversiteitsplannen (in 4 varianten) beogen we de directe ondersteuning, begeleiding en consultancy van ondernemingen, social profit organisaties en lokale besturen bij de vormgeving van hun diversiteits-, competentie- en sociale innovatiebeleid. De organisaties kunnen daarbij rekenen op een beperkte subsidie en begeleiding zonder extra kosten. Hoewel prioritaire aandacht gaat naar allochtonen, 50+'ers en mensen met een arbeidshandicap, wordt in deze maatregel ook specifieke aandacht besteed aan mensen in armoede en (ex-)gedetineerden: in minstens 5 % van de plannen (wat overeenkomt met minstens 37 organisaties) moet verplicht aandacht besteed worden aan deze groepen van mensen.				
Stappenplan en Budget	**2010**	- De regelgeving liep in 2010 al voor het vierde jaar. - Organisaties krijgen bonuspunten bij het voeren van een diversiteitsbeleid, en in dat kader zijn er jaarlijks enkele organisaties die met ons contact opnemen en een diversiteitsplan afsluiten. In 2010 was dat een van de redenen om een plan af te sluiten bij 2 organisaties. - In 2010 werd de basis gelegd voor een 'Actieplan tewerkstelling gedetineerden' door domeinoverstijgende samenwerking tussen WSE, WVG en federale actoren. Het actieplan bouwt verder op het 'Aan de bak'-programma van de VDAB en 4 lopende diversiteitsprojecten in 4 gevangenissen (Leuven, Hasselt, Mechelen en Oudenaarde).				
	2011	- Naast de mogelijkheid van een diversiteitsplan (zie bij 2010), bestaat nu ook de mogelijkheid voor organisaties die hun subsidiemogelijkheden hebben uitgeput, om alsnog beroep te doen op gratis ondersteuning en begeleiding wanneer ze een actieplan specifiek gericht op mensen in armoede willen uitvoeren. - Zie ook fiche 49: bijkomende instrumenten ontwikkeld voor de ondersteuning van organisaties en leidinggevenden die mensen in armoede tewerk stellen. - Verdere uitrol van het 'Actieplan tewerkstelling gedetineerden', onder andere met de opstart van een ESF-project 'POP voor gedetineerden'. Dit grootschalige project (4 gevangenissen, 50 POP's) wordt mogelijk gemaakt via ESF-middelen - De financiering van de diversiteitsplannen en projectontwikkelaars gebeurt met reguliere middelen voorzien voor de uitvoering van het EAD-impulsbeleid en voor de basisfinanciering van de ERSV's. Voor de maatregel diversiteitsplannen gaat het in totaal om ongeveer 3 mio euro per jaar.				
	2012	- Momenteel (maart 2012) wordt de inkanteling van het EAD-beleid in het loopbaanbeleid volop uitgewerkt. Daarom kan nu nog niet concreet worden aangegeven wat de precieze gevolgen van eventuele wijzigingen zullen worden. De aandacht voor mensen in armoede in de diversiteitsplannen zal in elk geval nog versterkt worden.				
	2013				
	2014				

OD1.4 We zetten versterkt in op de strijd tegen gekleurde armoede.

ACTIE	*Aandacht voor gekleurde armoede binnen de verenigingen waar armen het woord nemen*			***fiche***	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD1. 4 We zetten versterkt in op de strijd tegen gekleurde armoede*			***indicator***	*Projectresultaten*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*		***evaluatie***	*Via ambtelijke stuurgroep en projectverslaggeving*
	administratie	*Departement WVG – Afdeling Welzijn en Samenleving*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Zijn betrokken via hun verenigingen en het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*	
	administratie		***andere actoren***	*Minderhedenforum, samenlevingsopbouw, Cera Foundation*	
korte inhoud actie	We ondersteunen vanaf 2012 het driejarig project 'Armoede Gekleurd' van het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, in samenwerking met het minderhedenforum. De doelstellingen hiervoor zijn: -de participatie stimuleren van mensen die behoren tot etnisch culturele minderheden, en in armoede leven, dit zowel participatie aan de activiteiten van de verenigingen als aan het beleidswerk; -participanten (mensen in armoede, zowel zogenaamde 'autochtonen' als 'allochtonen') en hun verenigingen en (zelf)organisaties versterken en dichter bij elkaar brengen: empowerment op individueel en collectief niveau; -methodiekontwikkeling : het verwerven van know-how en het uitwerken van bruikbare instrumenten voor verenigingen die in de toekomst sterker en beleidsmatig willen werken met etnisch culturele minderheden; -de stem van een mensen in armoede die tot etnisch culturele minderheden behoren meer aan bod laten komen in het beleidswerk van het Vlaams Netwerk, zodat ook het armoedebestrijdingsbeleid sterker en efficiënter wordt, in het bijzonder voor de bestrijding van armoede bij etnisch culturele minderheden. Hiertoe zullen de verenigingen ondersteund worden, en het netwerk wordt uitgebreid door met nieuwe groepen die volgens de zelfde visie werken samen te werken. Er wordt vertrokken van bestaande tendensen en vragen, deze worden ondersteund, versterkt en gestimuleerd. De resultaten tracht men te bereiken zowel op vlak van participatief werken en methodiekontwikkeling, als op beleidsvlak. In het verleden is reeds een verkennend project rond deze problematiek (met ondersteuning van Cera) uitgevoerd. In dat project is er vooral gefocust op het creëren van een breed draagvlak hiervoor, en het uitbouwen van het nodige netwerk. Het project 'Armoede Gekleurd' wil verder bouwen op die basis. Afstemming en samenwerking zal onderzocht worden met bestaande initiatieven en onderzoeken met betrekking tot de problematiek van gekleurde armoede.				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011	In overleg met de projectpartners zal de Vlaamse gemeenschap het project in 2012 financieren voor het bedrag van 108.000 euro.			
	2012	uitvoerfase project			
	2013	uitvoerfase project			
	2014	Verspreiden van de projectresultaten			

ACTIE	*191. In het geïntegreerd actieplan voor het integratiebeleid is er – waar relevant – systematisch aandacht voor het armoederisico bij nieuwe Vlamingen en wordt de link gelegd naar dit Vlaams Actieplan Armoede.*			***fiche***	*Kies een item.*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD1.4 We zetten versterkt in op de strijd tegen gekleurde armoede*			***indicator***	*Indicatoren en opvolging worden bepaald in het actieplan.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Bourgeois*		***evaluatie***	*Evaluatie van het actieplan tegen eind 2014.*
	administratie	*BZ – ABB – Inburgering en Integratie*			
betrokkenen	***kabinet***	*Relevante beleidsdomeinen om het horizontaal integratiebeleid mee vorm te geven*	***mensen in armoede***		
	administratie	*Relevante beleidsdomeinen werken mee aan het opstellen van het plan*	***andere actoren***	*Kruispunt Migratie-Integratie, Minderhedenforum, VGC, VVP, VVSG werken mee aan het opstellen van het actieplan (vanuit een waarnemende functie)*	
korte inhoud actie	Inburgerings- en integratiebeleid is een horizontaal beleidsdomein, dat binnen de verschillende beleidsdomeinen moet worden opgenomen. In samenwerking met andere relevante beleidsdomeinen zal daarom een geïntegreerd actieplan worden opgemaakt. Dit plan wil het thema integratie op een inclusieve maar expliciete manier benaderen. Vanuit elk beleidsdomein wordt expertise aangebracht en worden acties vooropgesteld die een plaats krijgen in het plan. In de commissie Integratiebeleid, die het actieplan opmaakt, zetelen ook vertegenwoordigers van het departement WVG.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Besluit ter uitvoering van het decreet van 30 april 2009, waarin de bepalingen rond het geïntegreerd actieplan zijn opgenomen.			
	2011	Oprichting commissie Integratiebeleid. Op de Vlaamse begroting 2011 is 51.124.000 EUR ingeschreven voor de uitvoering van het inburgering- en integratiebeleid en 4.767.000 EUR voor de Huizen van het Nederlands.			
	2012	Opstart werkgroep Gekleurde Armoede eind februari Goedkeuring van actieplan door de Vlaamse Regering. Opstellen actiefiches + uitvoering actieplan Voor 2012 is er 54.871.000 EUR begroot voor inburgering en integratie en 4.865.000 EUR voor de Huizen van het Nederlands.			
	2013	Uitvoering actieplan.			
	2014	Uitvoering actieplan.			

ACTIE	*192. Er wordt een werkgroep 'Gekleurde armoede' opgericht.*			***fiche***	*Kies een item.*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede*			***status***	*Afgesproken*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD1.4 We zetten versterkt in op de strijd tegen gekleurde armoede*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Bourgeois*		***evaluatie***	
	administratie	*BZ – ABB – Inburgering en Integratie*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie	*WVG, K&G, VDAB*	***andere actoren***	*Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Minderhedenforum, VMC, De Link, Steunpunt Armoedebestrijding, Oases, KBS, VGC*	
korte inhoud actie	Inkleuring van de armoede onder de aandacht brengen en nagaan hoe nieuwe Vlamingen die in armoede leven nauwer kunnen betrokken worden bij het armoedebestrijdingsbeleid en bij de verenigingen waar armen het woord nemen. De werkgroep wil inspelen op de link tussen het inburgerings- en integratiebeleid en het armoedebestrijdingsbeleid.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Oprichting werkgroep.			
	2011				
	2012	Eerste aanbevelingen.			
	2013				
	2014				

ACTIE	*193. Er wordt een Vlaams Overlegplatform Midden – en Oost - Europese migranten (MOE) opgericht waarin armoedebestrijding ook aan bod komt.*			***fiche***	*Kies een item.*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD1 De Vlaamse overheid kiest expliciet voor de bestrijding van armoede*			***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD1.4 We zetten versterkt in op de strijd tegen gekleurde armoede*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Bourgeois*		***evaluatie***	
	administratie	*BZ – ABB – Inburgering en Integratie*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie	*Relevante beleidsdomeinen worden opgenomen in ambtelijke werkgroep; de vertegenwoordigers van de beleidsdomeinen in de werkgroep zijn tevens aanspreekpunten voor specifieke knelpunten die lokale besturen en diensten ervaren.*	***andere actoren***	*Kruispunt Migratie-Integratie: inbreng expertise. Lokale besturen: coördinatie en uitvoering van lokaal integratiebeleid (o.m. voor Roma), aanleveren van knelpunten.*	
korte inhoud actie	Er wordt een MOE werkrgoep opgericht met als taak een plan op te maken omtrent de moeilijk beheersbare instroom van MOE (Roma) migranten . Het plan situeert zich op diverse beleidsdomeinen zoals onderwijs, huisvesting, inburgering, tewerkstelling en gezondheidszorg. Het bestrijden van armoede en kansarmoede vormt een rode draad doorheen het plan. Zeker voor de Roma-migratie is dit relevant omdat de migratie van deze groep rechtstreeks terug te brengen is naar een aantal achterstandscriteria. Ook lokaal niveau heeft het MOE(Roma)-beleid nauwe linken met het lokaal armoedebeleid, ingebed in het lokaal sociaal beleid. Lokale besturen vervullen immers ook een cruciale rol in de aanpak van een inclusief en integraal armoedebeleid. Ze kunnen ter zake de regierol opnemen van alle acties ter bestrijding van armoede op hun grondgebied op de verschillende beleidsdomeinen (tewerkstelling, scholing, huisvesting, gezondheid, gezinsbeleid, vrijetijdsaanbod,…) en kunnen op dit terrein ook intergemeentelijke samenwerkingsverbanden aangaan. Het bestrijden van kinderarmoede en de aanpak van de problematiek rond de Midden – en Oost – Europese migranten zijn terreinen waarop steden en gemeenten actief kunnen zijn. Gemeenten, OCMW's en de armoedeverenigingen zijn de belangrijkste partners in dit verhaal en moeten dus vanaf het begin betrokken worden bij de implementatie ervan, en dit samen met een breed spectrum aan lokale actoren. Het Vlaamse armoedebeleid ondersteunt het lokaal armoedebeleid door de nodige tools aan te reiken zoals lokale armoedecijfers, een methodiekboek en een verzameling van 'good practices'.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Oprichting overlegplatform (werkgroep Midden- en Oost Europese (Roma) Migratie).			
	2011	Concrete uitwerking coördinatie en opmaak actieplan (o.a. afstemming VAPA). Goedkeuring actieplan door de Vlaamse Regering.			
	2012	Uitvoering actieplan.			
	2013	Uitvoering actieplan.			
	2014	Uitvoering actieplan.			

SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren van verschillende soorten kennis over armoede en sociale uitsluiting.

OD2.1 De wetenschappelijke kennis over armoede wordt vergroot.

ACTIE	*17. Opstart werkgroep Vlaamse armoede indicatoren om een Vlaamse armoedemonitor te realiseren*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting*			***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt vergroot*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*		***evaluatie***	
	administratie	*Departement WVG – Afdeling Welzijn en Samenleving / Studiedienst van de Vlaamse Regering*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***		
korte inhoud actie	Kernindicatoren zijn cruciaal om het effect van het armoedebestrijdingsbeleid te evalueren en eventueel bij te sturen of aan te passen. We willen goede indicatoren die een volledig beeld schetsen van de armoedeproblematiek in Vlaanderen en die zoveel mogelijk facetten van armoede in kaart brengen.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Opstart gesprekken kabinet-administratie-Studiedienst van de Vlaamse Regering over armoede-indicatoren			
	2011	Lancering Vlaamse armoedemonitor, te consulteren via www.vlaanderen.be/svr.			
	2012	Jaarlijkse actualisatie armoedemonitor			
	2013	Jaarlijkse actualisatie armoedemonitor			
	2014	Jaarlijkse actualisatie armoedemonitor			

ACTIE	*18 /29 Opstart Peer Reviews begeleidingsvormen armoedebestrijding*			***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt vergroot*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*		***evaluatie***	
	administratie				
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Netwerk VWAWN*	
	administratie		***andere actoren***	*Steunpunt Armoedebestrijding, academici*	
korte inhoud actie	In alle regio's zijn geëngageerde mensen bezig om mensen uit armoede te ondersteunen. Soms met verassend goede resultaten. Wat werkt en wat werkt niet? Via "Peer reviews", dialoog onder gelijken, kan je de „goede praktijken" ontdekken. Succesvolle praktijken kunnen de basis vormen van nieuwe en efficiënte beleidsmaatregelen. Europa voert, in het kader van territoriale aspecten van armoedebestrijding, sectorale „peer reviews" uit. Indien bepaalde acties of vormen van aanpak aantoonbaar gunstige resultaten opleveren, vormen zij de ideale voedingsbodem om Vlaams, provinciaal of lokaal beleid op te enten. Zo zorgen we voor een positief „olievlekeffect", een implementatie van die goede praktijken.				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011				
	2012	Organisatie op 21 februari van een peer review rond coördinatie van gezinsondersteuning op basis van het model Lokaal CliëntOverleg, uitgevoerd in diverse gemeenten van de provincie Limburg, aangevuld door vergelijkbare praktijken uit Nederland. Sommige cliënten hebben te kampen met een zware en gediversifieerde problematiek en zijn gekend bij vele verschillende hulpverleners. In het belang van de cliënt is het noodzakelijk dat deze op de hoogte zijn van elkaars acties. Het werken vanuit een gedeelde analyse van het probleem laat toe om een omvattend hulpverleningsaanbod te ontwikkelen, waarin duidelijke taken en verantwoordelijkheden worden afgesproken. Coördinatie op cliëntniveau is dus coördinatie van individuele hulp- en dienstverlening en behoort aldus tot de coördinatieopdracht die het OCMW is toegemeten. Wij stellen voor om de 3 methodieken die nu voornamelijk experimenteel gebruikt worden te evalueren, namelijk het lokaal cliëntoverleg, de eigen kracht conferenties en ModeM. Na evaluatie wordt onderzocht in welke mate de werkingen kunnen geïmplementeerd worden in de reguliere werking. Verspreiding van de best practice bij geïntereseerde OCMWs in andere regio's in Vlaanderen. Budget: 12.818 euro				
	2013				
	2014				

ACTIE	*19. Er zal kwantitatief en kwalitatief onderzoek gebeuren naar de effecten van jeugdwerk op sociale inclusie. Tevens wordt geïnvesteerd in een betere kennis rond de leefwereld van kinderen en jongeren.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt verhoogd*			***indicator***	*onderzoeksopdracht en rapport*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet*		***evaluatie***	*Via stuurgroep*
	administratie	*Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd*			
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Lieten (stuurgroep)*	***mensen in armoede***	*Stuurgroep: Vlaams Netwerk, Minderhedenforum, Uit De marge*	
	administratie		***andere actoren***	*Uitgeschreven onderzoeksopdracht uit te voeren door wetenschappelijk onderzoekers*	
korte inhoud actie	Het verenigingsleven wordt dikwijls als derde socialiserende omgeving naar voor geschoven (na thuis en school). Uit onderzoek blijkt dat kinderen en jongeren die deelnemen aan het jeugdwerk andere waarden hebben en zowel persoonlijke als groepsgebonden competenties verwerven. Deze effecten zouden een rol kunnen spelen op de sociale inclusie van diverse kinderen en jongeren in andere leefwerelden (school, buurt, werk). Daarnaast kan kennis over de leefwereld thuis van kinderen en jongeren ook helpen om in het jeugdwerk meer inclusief aan de slag te gaan. Door het opzetten van een onderzoeksopdracht proberen we meer inzicht te verwerven in de functie van het jeugdwerk op sociale inclusie, dit zowel op maatschappelijk als op individueel niveau, met specifieke aandacht voor kinderen en jongeren in armoede.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Afronden Jeugdbewegingsonderzoek, afronden onderzoek vrijetijdsbesteding kinderen in armoede			
	2011	Kritische lezing resultaten jeugdbewegingsonderzoek met oog op deze doelstelling Verder uitdenken onderzoeksvraag. Onderzoeksopdracht (à 80.000 euro)			
	2012	Onderzoek loopt.			
	2013	Verspreiding resultaten (7000 euro)			
	2014	nvt			

ACTIE	*20. Er loopt een onderzoek naar de vrijetijdsbesteding van kinderen in armoede. Bedoeling is om de effecten van de beleidsstrategieën in kaart te brengen*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting*			***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt verhoogd*			***indicator***	*- Onderzoeksresultaten beschikbaar* *- Publicatie* *- aantal deelnemers studiedag/vorming*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet*		***evaluatie***	*Via stuurgroep*
	administratie	*Departement CJSM & Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd*			
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Lieten (stuurgroep)*	***mensen in armoede***	*In stuurgroep: Uit de marge vzw, Demos vzw*	
	administratie		***andere actoren***	*Onderzoekers (Ugent, Vakgroep Sociale Pedagogie)* *In stuurgroep: VVJ, jeugddienst steden Oostende, Ronse en Leuven, steunpunt jeugd*	
korte inhoud actie	Er is weinig kennis over hoe kinderen in armoede hun vrije tijd beleven, welke wensen, noden en behoeften zij hebben op het vlak van vrije tijd en in welke mate het aanbod daarin een antwoord vormt. Door een kwalitatief onderzoek in drie steden (Oostende, Leuven, Ronse) worden de netwerken van actoren in de vrije tijd van kinderen in armoede blootgelegd. Daarnaast worden kinderen in armoede en hun ouders bevraagd over hoe zij hun vrije tijd beleven, over hun deelname en evaluatie van het aanbod. Bedoeling is om na te gaan welke beleidsstrategieën wenselijk zijn om een goede vrijetijdsaanbod te creëren voor kinderen in armoede. Zo krijgen we meer kennis over de wijze waarop Vlaamse overheid en lokale overheden kunnen inspelen op het faciliteren van een vrijetijdsaanbod voor kinderen.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Onderzoek wordt afgerond eind 2010 (30.000 euro departement CJSM)			
	2011	Verspreiden resultaten via studiedag (28 juni 2010), presentaties en verslagen gepubliceerd op website www.sociaalcultureel.be (7000 euro afdeling Jeugd)			
	2012	nvt			
	2013	nvt			
	2014	nvt			

ACTIE	*23/95. Er is een betere kennis en inzicht van jongvolwassenen en hun specifieke behoeften. Hiertoe gebeurt onderzoek naar de situatie van kwetsbare jongvolwassenen (overgang minder- naar meerderjarigheid), meer specifiek een vooronderzoek naar de kenmerken en hulp- en dienstverleningsbehoeften van maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen.*		***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting*		***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt verhoogd*		***indicator***	*Oplevering onderzoeksrapport.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	*Sinds oplevering rapport, geen verdere vervolgonderzoeken voorzien. Opvolging is dus niet van toepassing.*
	administratie	*Departement WVG, afdelingen Beleidsontwikkeling, Welzijn en Samenleving en Kenniscentrum*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Jongeren 'Nevermind' uit Leuven*
	administratie		***andere actoren***	*Itte Van Hecke (Steunpunt Algemeen Welzijnswerk), Nicole Vettenburg (Universiteit Gent), Rudi Roose (Universiteit Gent, Vrije Universiteit Brussel), Bert Hauspie (Universiteit Gent)*
korte inhoud actie	In 2007 signaleerden de netwerken Integrale Jeugdhulp en de cliëntorganisaties voor ouders en jongeren in de regio Antwerpen een toenemende problematiek rond jongvolwassenen. Deze problematiek is meestal te wijten aan de reeks transities waarvoor jongvolwassenen in die levensperiode staan; van afhankelijkheid naar onafhankelijkheid in financieel, sociaal en emotioneel opzicht. Het opnemen van verantwoordelijkheid maakt een belangrijk onderdeel uit van deze onafhankelijkheid. Door deze transities en de keuzes waarvoor jongvolwassenen staan, blijkt de jongvolwassenheid een erg kwetsbare levensperiode. Dermate kwetsbaar dat jongvolwassenen een bevolkingsgroep met een verhoogd risico op sociale uitsluiting vormen. Om de risico's op sociale uitsluiting terug te dringen, werkte de minister bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin sinds begin 2010 aan een Vlaams gecoördineerd beleid rond maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen. Om dit beleid in de toekomst verder vorm te geven, doet de minister ondermeer beroep op wetenschappelijk onderzoek. Meer specifiek onderzoek dat zowel de kenmerken van kwetsbare jongvolwassenen inventariseert en hun behoeften inzake een doelgroepspecifieke hulp- en dienstverlening vanuit een cliëntperspectief onderzoekt. Via het vooronderzoek verwerft het beleid een meer nauwgezet zicht op: - de kenmerken van maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen - de behoeften van maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen inzake een doelgroepspecifieke hulp- en dienstverlening			
Stappenplan en Budget **2010**	April 2010: oplevering rapport "vooronderzoek kenmerken en hulp- en dienstverleningsbehoeften van maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen". 24 633,26 euro (incl. BTW)			
Stappenplan en Budget **2011**	Om het beleid voor jongvolwassenen verder vorm te geven, werd onder meer geput uit de resultaten van het vooronderzoek van Vettenburg, Roose en Hauspie. Vanuit het kader van het actieplan jongvolwassenen rondde het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in 2011 volgende acties af: - Binnen de centra voor algemeen welzijnswerk werd er een versterking van de rechtstreeks toegankelijke hulp voor plus 15-jarigen gerealiseerd. - Om jongeren te behoeden voor schuldoverlast kreeg het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling de opdracht om binnen een meerjarig preventieplan specifieke acties voor jongvolwassenen uit te werken. - Er werd een analyse gemaakt van regelgevende en andere knelpunten die hulp op maat van jongvolwassenen in de weg staan.			

		- Er werd verder gezocht naar hulpverleningsmodellen die moeten bijdragen aan het realiseren van continue en gecoördineerde ondersteuning op maat van kwetsbare jongvolwassenen. Een gerichte aanpak van de problematiek van maatschappelijk kwetsbare jongvolwassenen vraagt vooral ook samenwerking tussen alle bevoegde overheden. Dit werd gerealiseerd via volgende acties: - binnen de projecten wonen-welzijn zijn er een aantal samenwerkingsprojecten voor kwetsbare jongvolwassenen opgenomen. Het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin verleende haar samenwerking aan de analyse die het steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting maakte over het bestaande verband tussen dakloosheid en een instellingsverleden in de bijzondere jeugdzorg. Binnen deze oefening formuleerde het beleidsdomein WVG een reeks aandachtspunten die buiten de bevoegdheden van het eigen beleidsdomein liggen.
	2012	2012 staat in het teken van volgende acties: - De verschillende jeugdhulpsectoren zullen op basis van de analyse van regelgevende en andere knelpunten verder werken aan gerichte acties om jongeren beter voor te bereiden op de overstap naar meerderjarigheid. - Een werkgroep zal beleidsadviezen formuleren over de verdere afstemming van de werkvorm Begeleid Zelfstandig Wonen binnen de bijzondere jeugdzorg,het algemeen welzijnswerk en de sector voor personen met een beperking. Na de grote belangstelling voor de studiedag in november 2010 zal het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin in het najaar van 2012 een tweede studiedag over, maar vooral ook voor en door jongvolwassenen organiseren. Het Departement WVG zal daarvoor nauw samenwerken met jongvolwassenen die een stem geven aan jongeren met ervaring in de jeugdhulp (bv. Nevermind).
	2013	
	2014	

ACTIE	*24. Om zicht te krijgen op het verband tussen armoede & handicap is het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) en Gelijke Kansen in Vlaanderen betrokken bij onderzoeksinitiatieven in dit verband.*		***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt verhoogd*		***indicator***	*Effectieve oplevering van enquête- en onderzoeksresultaten in rapportvorm. Opvolging VAPH.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	*Op basis van beide rapporten zal de administratie van het VAPH evalueren of specifieke opvolgingsacties aangewezen zijn.*
	administratie	*VAPH*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Onrechtstreeks via bevraging*
	administratie		***andere actoren***	*Gehandicaptenorganisatie KVG; POD Wetenschapsbeleid*
korte inhoud actie	Op dit ogenblik zijn er geen objectieve gegevens ter beschikking over de vermeende link tussen handicap & armoede. De vermoede en vermeende link tussen handicap & armoede dient geobjectiveerd te worden ten einde een gericht beleid ter zake te kunnen uitstippelen en gepaste maatregelen te kunnen nemen. Het VAPH engageert zich om enerzijds actief te participeren in het begeleidingscomité ter opvolging van het federaal onderzoeksproject HANDILAB, en om anderzijds de onderzoeksresultaten van de KVG-enquête actief op te volgen.			
Stappenplan en Budget **2010**	Kennisname van de enquêtebevindingen van KVG die gepresenteerd worden op de studiedag op 5 oktober te Antwerpen. Het begeleidingscomité bijwonen van het onderzoeksproject HANDILAB; eerste resultaten allicht ter bespreking in het najaar 2010.			
2011	Verwachte resultaten vanuit het onderzoeksproject HANDILAB: dit onderzoeksopzet bestaat uit twee luiken: Luik 1 betreft een survey uitgevoerd door Lucas, waarbij men tracht de leefsituatie van gekende gerechtigden op een inkomensvervangende en integratietegemoetkoming in kaart te brengen en de effectiviteit wil nagaan van beide tegemoetkomingen voor PMH. Vanuit dit onderzoeksluik verwachten wij indicaties over materiële deprivatie bij handicapsituatie, kosten bij handicap, levensstandaard bij handicap, en participatiegraad op een aantal domeinen (tewerkstelling, sociale contacten, maatschappelijke participatie op het vlak van cultuur en vrije tijd).Er wordt ook gerapporteerd over het meegedeelde medisch zorggebruik. De einddatum van dit onderzoeksluik werd verlengd tot 31 mei 2012. Luik 2 wil op basis van beschikbare administratieve data info genereren over de socio-economische positie van PMH en wordt verzorgd door de KUL. VAPH-data werden niet benut als databron. Wellicht zullen hier o.a. suggesties uit voortkomen om erkenning van een handicap door de ene instantie bruikbaar te maken ter attestering van handicap bij andere instanties.			

	2012	Pas midden 2012 worden de onderzoeksresultaten van het onderzoek Handilab verwacht ter oplevering. Wij verwachten dat op basis van dit onderzoek – en mede op basis van de KVG-enquête 2010 – geobjectiveerde info beschikbaar komt om het beleid t.a.v. thuiswonende PMH eventueel te heroriënteren i.f.v. o.a. het al dan niet alleen wonen dan wel het inwonen bij familie of ouders. Onrechtstreeks zal dus allicht meer info ter beschikking komen over de leef- en inkomenssituatie en de kostenstructuur van niet in een voorziening verblijvende PMH. Dit kan mede het debat voeden over het Vlaams gehandicaptenbeleid en waar daarbij het meest moet op ingezet worden, ten einde het zelfstandig wonen van PMH te effectueren, zoals bedoeld en omschreven in art. 19 van het VN Verdrag. De resultaten van deze onderzoeken, samengevoegd met de beleidsaanbevelingen die voortvloeien uit het colloquium "Maatschappelijk Debat Perspectief 2020 Nieuw Ondersteuningsbeleid voor Personen met een Handicap" (6 en 7 juni 2012) moeten leiden tot de opmaak van een concreet actieplan ter bestrijding van armoede bij de groep personen met een handicap. Het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord participeert aan de 'brainstorms' (met betrekking tot het thema 'armoede') ter voorbereiding van het colloquium.
	2013	

ACTIE	*25. In 2010 wordt een onderzoek afgerond naar de beleving van kinderen in armoede.*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting.*		***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt verhoogd.*		***indicator***	*Onderzoeksrapport*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	*Regelmatig overleg tussen Kind&Samenleving en afdeling Welzijn en Samenleving.*
	administratie	*Departement WVG – Afdeling Welzijn en Samenleving*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Kinderen in armoede en hun beleving zijn voorwerp van het onderzoek.*
	administratie		***andere actoren***	*Kind en Samenleving voerde het onderzoek uit. Organisaties die werken met mensen in armoede werden betrokken bij het onderzoek: Wijkcentrum De Kring, Eeklo, Buurtwerking 't Lampeke, Leuven, Leren Ondernemen, Leuven, Centrum Kauwenberg, Antwerpen, Kids Noord vzw, Antwerpen,D'Broej, Brussel, Foyer, Jeugdhuis Chicago, A PlaceTo Live, Centrum West, Jeugdhuis Chambéry, Point Jaune, Charleroi CLAJ, LuikSAS AMO, Luik, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Réseau Wallon de Luttecontre la Pauvreté,Uit de Marge, Koning Boudewijn Stichting,Unicef, Vlaamse Dienst Speelpleinwerking, Kinderrechtencommissariaat.*

korte inhoud actie		Naast de (eerder) wetenschappelijke kennis is er in het beleid ook nood aan de ervaringskennis. In de eerste plaats bezitten mensen in armoede zelf heel wat kennis, zowel over de problemen waarmee zij geconfronteerd worden als over mogelijke oplossingen. Dit geldt ook voor kinderen die in armoede leven. Over hoe zij hun situatie beleven en ervaren is bijzonder weinig gekend. Door een belevingsonderzoek bij kinderen in armoede, kunnen we een beter inzicht krijgen naar hoe kinderen in armoede hun situatie zelf beleven.
Stappenplan en Budget	**2010**	Onderzoek is uitgevoerd en onderzoeksrapport is vrijgegeven (www.k-s.be) Budget 2009: 31.200 euro
	2011	De onderzoeksresultaten werden na vrijgave verspreid naar de betrokken organisaties en naar kabinet van minister Lieten. De resultaten werden ook gebruikt bij de voorbereiding van de VIA-rondetafel kinderarmoede in maart 2011.
	2012	nvt
	2013	nvt
	2014	nvt

ACTIE	*26. Er gebeurt onderzoek naar de duurzame tewerkstelling van mensen in armoede*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD2 De Vlaamse Overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting*			***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*SD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt verhoogd*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters*		***evaluatie***	
	administratie	*Departement WSE*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk*	
	administratie		***andere actoren***	*HIVA/KULeuven*	
korte inhoud actie	Onderzoek 'Duurzame tewerkstelling van mensen in armoede. Uitdagingen en remedies voor beleid, werknemers en wekgevers' met als centrale onderzoeksvraag: wat is nodig om duurzame tewerkstelling van mensen in armoede te realiseren. Dit wordt belicht vanuit 4 invalshoeken - Mensen in armoede en hun begeleidingsnood - Werkgevers en hun nood aan advies, ondersteuningsvormen en concrete tools om mensen in armoede duurzaam tewerk te stellen - Intermediairen die instaan voor de begeleiding van personen in armoede eens ze aan het werk zijn, en hun specifieke noden om deze functie te vervullen (Opmerking: intermediairen moet breed geïnterpreteerd worden; ook vakbonden of werkgeversorganisaties kunnen hier onder gevat worden). - Zelfstandig ondernemerschap en de valkuilen die mensen in armoede ondervinden bij het opstarten en uitbouwen van het ondernemerschap.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Opstart onderzoek in het kader van het VIONA-programma. Gegund aan HIVA en het Vlaams Netwerk Budget: 65.895 euro			
	2011	Tussentijdse rapportering aan de Werkgroep Activering die (onder andere) het verloop van dit onderzoek opvolgt op 20 juni 2011. Oplevering eindrapport voorzien rond midden oktober 2011.			
	2012				
	2013				
	2014				

ACTIE	*Studio Kinderarmoede*			***fiche***	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING		*SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting*		***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING		*OD2.1 De wetenschappelijke kennis omtrent armoede wordt vergroot*		***indicator***	*Lijst van 10 mogelijke en haalbare voorstellen*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*		***evaluatie***	*Nog te bepalen*
	administratie	*EWI*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*	
	administratie	*WVG*	***andere actoren***	*Koning Boudewijnstichting en Flanders DC*	
korte inhoud actie	In het kader van de focus op kinderarmoede en sociale innovatie plannen wij ook de organisatie van een 'Studio' eind 2011. Het gaat om een strategisch instrument om maatschappelijke problemen op een 'out of the box'-manier aan te pakken. Door een intensieve wisselwerking tussen wetenschap en praktijk kan kenniscumulatie plaats vinden over wat in de praktijk werkt en over wat mogelijke valkuilen zijn. Het Studio-concept, dat wordt geïmporteerd vanuit Finland en waarvoor binnen Europa ook grote belangstelling bestaat, hanteert een vernieuwende methodiek doordat men 8 mensen tezamen brengt uit verschillende disciplines en met andere culturele achtergronden vanuit Europa om hun expertise toe te passen op een maatschappelijk probleem, in dit geval kinderarmoede met een focus op 0-3 jaar. Het gaat zowel om een manier van werken, een fysieke plaats als om een efficiënt team. Het unieke van dit concept is dat men mensen tezamen brengt die rond een bepaalde problematiek brainstormen vanuit hun eigen expertise. Het gaat zowel over wetenschappers als over mensen die werkzaam zijn op het terrein. De inbreng van mensen in armoede zelf wordt extra bewaakt. Na 5 dagen intensieve samenwerking moet het Studio-team naar buiten komen met een lijst van 10 mogelijke en haalbare voorstellen.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Niet van toepassing.			
	2011	Voorbereiding Studio . Studio heeft plaats tussen 30 november en 4 december 2011. Budget 150.000 euro.			
	2012	Algemeen kan gesteld worden dat er nood is aan de ontwikkeling van een langetermijn strategische visie over de aanpak van kinderarmoede zodat de verhoogde aandacht voor de aanpak van deze problematiek een structureel en continu gegeven wordt. Daarin is het belangrijk om met een brede blik het probleem te analyseren op de verschillende niveaus en de verschillende domeinen, zodat een geïntegreerde aanpak van kinderarmoede kan worden gerealiseerd . Het is van groot belang dat deze visie tot stand komen via participatie van de voornaamste stakeholders en personen in armoede zodat zij mede-eigenaar worden van dit thema. Om tot deze gedragen visie te komen, schuift het STUDIO-verslag een aantal belangrijke instrumenten naar voor waarmee de Vlaamse regering aan het werk wil. Hiertoe worden volgende stappen genomen: a) een business/societycase rond kinderarmoede uit te werken met het oog op een brede maatschappelijke mobilisatie rond dit thema en het uitwerken van een gemeenschappelijke visie en strategie, hierin bijgestaan door de Transitiemanager en de Taskforce Kinderarmoede (bestaande uit academici en vertegenwoordigers van mensen in armoede); b) een IKW Kinderarmoede samen te roepen en met de functioneel bevoegde ministers, beleidsdomein-overschrijdende werkgroepen op te starten rond de specifieke aanbevelingen uit het Studio-verslag.				
	2013	Opvolging aanbevelingen via Transitiemanager, Taskforce Kinderarmoede en IKW Kinderarmoede			
	2014				

OD2.2 De kennis over armoede wordt verder verspreid op het werkveld.

ACTIE	*2. Oprichting Kennisplatform*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD1 Wetenschappelijke Kennis omtrent armoede wordt vergroot*			***indicator***	*Oprichting Steunpunt Armoede*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*		***evaluatie***	*Nog te bepalen*
	administratie	*Welzijn en Samenleving*			
betrokkenen	***kabinet***	*Allen*	***mensen in armoede***	*Via Vlaams Netwerk*	
	administratie	*Allen*	***andere actoren***	*Vlaams netwerk, minderhedenforum, stakeholders*	
korte inhoud actie	Om de horizontale doorbraken (het verhogen van de financiële slagkracht van de laagste inkomenstrekkers, verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting blijven verzamelen, kennis over armoede breed verspreiden, expliciete keuze om armoede te bestrijden en een duurzame coördinatie van de armoedebestrijding via beleidsnetwerken) te realiseren, is een krachtige en kritische onderbouwing en opvolging noodzakelijk. Dit initiatief heeft als doel te komen tot een coördinatie en afstemming van de kennis en informatie over armoede en van de instrumenten die ter beschikking staan van het beleid, waaronder de armoede-indicatoren en armoedetoets, het onderzoek.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Er werden gesprekken gevoerd over de concrete uitwerking van een Kennisplatform Armoede			
	2011	Er werd een call uitgeschreven voor de oprichting van een Steunpunt Armoede (VLAS).			
	2012	VLAS wordt geoperationaliseerd. Een van de belangrijkste opdrachten van dit VLAS is de oprichting en organisatie van een Kennisplatform. Op 6 juni wordt het eerste kennisplatform gekleurde armoede georganiseerd met als focus gekleurde armoede vanuit de socio-economische positie van vrouwen van etnisch-culturele minderheden. Budget VLAS: 600.000 euro			
	2013	Organisatie nieuw Kennisplatform door VLAS.			
	2014	Organisatie nieuw Kennisplatform door VLAS.			

ACTIE	*5. Organiseren van regionale Horizontale PAO*		**fiche**	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD2 De Vlaamse overheid zet in op het verzamelen en combineren verschillende soorten van kennis over armoede en sociale uitsluiting*		**status**	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD4 Het werkveld wordt betrokken bij het verzamelen en combineren van verschillende soorten kennis over armoede en sociale uitsluiting*		**indicator**	*Aantal horizontale armoede-overleggen op regionaal vlak*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*	**evaluatie**	*Nog te bepalen*
	administratie	*Welzijn en Samenleving*		
betrokkenen	***kabinet***	*Allen*	**mensen in armoede**	*Netwerk van Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen*
	administratie	*Allen*	**andere actoren**	*Provinciebesturen*
korte inhoud actie	Binnen het kader van de bestrijding van de armoede, zullen we voortdurend de vinger aan de pols moeten houden. Ook het Vlaams Actieplan is een momentactie waarbij we weten dat we niet volledig (kunnen) zijn in de aanpak en bestrijding. Onze maatschappij is voortdurend in ontwikkeling en zal dus ten alle tijden antwoorden moeten zoeken. Om hier pro - actief op te interveniëren, zal de coördinerend minister, waar nodig, samen met de functioneel bevoegde minister(s) op regionaal vlak een horizontaal armoedeoverleg organiseren. Er zal dus een horizontaal armoede overleg met de verschillende provincies georganiseerd worden. Dit horizontaal armoedeoverleg moet er toe leiden dat er voor omschreven armoedeproblemen fora met diverse actoren plaatsvinden. Deze fora moeten leiden tot een grotere kennis van de problematiek en voorstellen formuleren tot een adequate bestrijding van de armoede.			
Stappenplan en Budget	**2010**			
	2011	Als vervolg op de Ronde Tafelconferentie Kinderarmoede en op basis van het Actieprogramma Kinderarmoede werd in elke provincie een Provinciale Ronde Kinderarmoede georganiseerd. Het uitwisselen van goede praktijken inzake de bestrijding van kinderarmoede vormde de basislijn van de overlegrondes. Budget: 10.922,33 euro		
	2012	De goede praktijken inzake de bestrijding van kinderarmoede die tijdens de provinciale rondes aan bod gekomen zijn, aangevuld met goede praktijken de schriftelijk werden aangeleverd, zullen in boekvorm uitgebracht worden. Het handboek dient ter inspiratie van alle lokale diensten die inzetten op de bestrijding van kinderarmoede. Voorzien budget: 12000 euro Timing: voorjaar 2012 Organisatie projectenmarkt lokale kinderarmoedebestrijding Timing: najaar 2012		
	2013			
	2014			

SD3 De Vlaamse overheid ondersteunt beleidsnetwerken.

OD3.1 Binnen Vlaanderen zal gekeken worden hoe een kader kan gecreëerd worden waarbij lokale besturen een regierol kunnen opnemen ter bestrijding van de armoede op hun grondgebied.

ACTIE	*31/190 In 2011 wordt het instrument en de doelstellingen, waaronder dualisering tegengaan, van het Vlaams Stedenfonds door een Visitatiecommissie geëvalueerd*			***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD3 De Vlaamse overheid ondersteunt beleidsnetwerken*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD3.1 Binnen Vlaanderen zal gekeken worden hoe een kader kan gecreëerd worden waarbij lokale besturen een regierol kunnen opnemen ter bestrijding van de armoede op hun grondgebied*			***indicator***	*Aanbevelingen visitatiecommissie*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche*		***evaluatie***	
	administratie	*Agentschap voor Binnenlands Bestuur, Afdeling Stedenbeleid, Inburgering en Integratie*			
betrokkenen	***kabinet***	*Vlaams minister bevoegde voor stedenbeleid*	***mensen in armoede***	*Niet betrokken*	
	administratie	*Agentschap voor Binnenlands Bestuur, Afdeling Stedenbeleid, Inburgering en Integratie, Team Stedenbeleid*	***andere actoren***	*Lokale besturen, experts waaronder experts armoedebeleid*	
korte inhoud actie	Met de overgang van het Sociaal Impulsfonds naar het Stedenfonds is gekozen om de scoop te verbreden. De specifieke welzijnsfocus werd verlaten voor een algemene hefboomaanpak. Het tegengaan van de dualisering blijft echter één van de centrale ambities van het stedenfonds; Zowel in het aanvoelen als uit de meest recente cijfergegevens blijkt de nood aan een gericht kansarmoedebeleid. In het kader van het Stedenfonds vindt een visitatie plaats in 2011. In het voorjaar 2011 vonden de visitatiebezoeken in de 13 centrumsteden en de VGC plaats. Tijdens deze bezoeken werd het debat aangegaan met de stad, over het instrument Stedenfonds en over het stedenbeleid in het algemeen. Om dit debat te stofferen konden de steden en de VGC ondermeer een keuze maken uit een aantal thema's. "Kansarmoede in de stad: hefbomen, tools en kansen voor de stad" is één van de thema's De visitatiecommissie rondt zijn werkzaamheden af op 15 november 2011 en bezorgt de rapporten aan de Vlaamse minister van Steden. Beoogd resultaat: Aanbevelingen van de Visitatiecommissie met betrekking tot het instrument "Stedenfonds'. In 2012 organiseren we een Verticaal Armoede overleg waarbij de aanbevelingen van de visitatiecommissie betreffende (kans)armoede een thema zullen zijn. Op die manier zullen de armoedeverenigingen betrokken worden. Sociale transitie zal één van de 3 thema's zijn op de VIA rondetafel van 14 maart 2012.				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011	Visitatie in de 13 centrumsteden en bij de VGC + syntheserapport met aanbevelingen			
	2012	Debat over de resultaten van de visitatie en aanbevelingen van de visitatiecommissie			
	2013	Debat over de resultaten van de visitatie en over verbeterpunten aan dit instrument voor de periode 2014 – 2019			
	2014	Geactualiseerd Stedenfonds			

ACTIE	*32. Er wordt een plattelandsfonds opgestart.*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD3 De Vlaamse Overheid ondersteunt beleidsnetwerken*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD3.1 Binnen Vlaanderen zal gekeken worden hoe een kader kan gecreëerd worden waarbij lokale besturen een regierol kunnen opnemen ter bestrijding van de armoede op hun grondgebied*		***indicator***	*Nog te bepalen*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Peeters*	***evaluatie***	*Het plattelandsfonds is één van de instrumenten die uitvoering geeft aan het Vlaams plattelandsbeleidsplan. Het decreet zal geëvalueerd worden in de voorziene evaluatiefase binnen de beleidscyclus van het Vlaamse plattelandsbeleidsplan. Een eerste evaluatie is voorzien bij de afloop van de beleidscyclus van het eerste Vlaamse plattelandsbeleidsplan 2012-2014.*
	administratie	*Vlaamse Landmaatschappij , Paul Van der Sluys, afdelingshoofd Platteland*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	*VVSG, VVP, IPO-themagroep bestuurskracht (adviserend)*
korte inhoud actie	Plattelandsgemeenten hebben hun takenpakket de voorbije periode zien aangroeien maar dat ging niet gepaard met een evenredige groei van de financiering. Een decretaal ondersteund plattelandsfonds moet de taken en de financiële middelen beter op elkaar afstemmen. Verhoging van de financiële slagkracht en bestuurskracht van plattelandsgemeenten moet hen toelaten te investeren in sociale leefbaarheid en een gericht doelgroepenbeleid te voeren, ook naar mensen in armoede.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Uitvoering ondersteunende studies		
	2011	Opmaak ontwerptekst decreet		
	2012	Goedkeuringsprocedure decreet Plattelandsfonds		
	2013	Uitvoering decreet Plattelandsfonds		
	2014	Uitvoering decreet Plattelandsfonds		

ACTIE	*33. De Vlaamse overheid gaat na op welke wijze de Zoro-projecten gefinancierd kunnen worden.*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD3 De Vlaamse Overheid ondersteunt beleidsnetwerken*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD3.1 Binnen Vlaanderen zal gekeken worden hoe een kader kan gecreëerd worden waarbij lokale besturen een regierol kunnen opnemen ter bestrijding van de armoede op hun grondgebied*		***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Peeters*	***evaluatie***	*2012*
	administratie	*Vlaamse Landmaatschappij*		
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Lieten* *Kabinet Vandeurzen*	***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*
	administratie	*Departement Welzijn, Gezondheid en Gezin*	***andere actoren***	*VVSG, VVP, Samenlevingsopbouw, Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting en de Boerenbond*
korte inhoud actie	Een dorpsnetwerk voor zorg is een sociaal netwerk dat zich richt op een concrete zorgbehoefte voor één of meerdere doelgroepen in het dorp. Het netwerk is opgebouwd rond een aantal vertrouwenspersonen die actief zijn in het dorp. De ZORO-projecten 2007-2009 leverden de beoogde resultaten op onder meer inzake het bereiken en ondersteunen van de doelgroep en het vergroten van de participatiemogelijkheden van sociaal uitgesloten groepen. De methodiek van ZORO kan tevens een rol vervullen bij het opsporen en ondersteunen van mensen in armoede. Een ZORO-project kan als krachtig complementair instrument worden ingezet binnen het lokaal sociaal beleid van lokale besturen. Dit is dan ook de aanleiding waarom een oproep tot verlenging van ZORO-projecten met aandacht voor armoedebestrijding werd georganiseerd. Het dorpsnetwerk moet een antwoord bieden op enerzijds het verdwijnen van voorzieningen en diensten uit de dorpen, anderzijds op verdoken en geïsoleerde zorgbehoevenden met de focus op mensen in armoede, vult leemtes in het reguliere zorgaanbod aan en signaleert ze aan de betrokken beleidsdomeinen zodat een eventuele integratie in het reguliere beleid kan onderzocht worden. Gezien de toegevoegde waarde van de dorpsnetwerken voor zorg zal de VLM in overleg met WVG de mogelijkheden voor de verdere financiering nagaan. Resultaten overleg VLM - WVG : de eventuele opname van de dorpsnetwerken (de zoro-projecten) in de werking van de lokale dienstencentra is onderzocht en momenteel is er geen ruimte om deze netwerken bijkomend op te nemen in de lokale dienstencentra. Een wijziging van het BVR voor de lokale dienstencentra, waarbij het werken met antennefuncties zou worden opgenomen is alsnog niet aan de orde.			
Stappenplan en Budget	**2010**	projectoproep		
	2011	Uitvoering projecten - budget 120.000 + contacten WVG/VLM rond mogelijkheden financieringswijze ZORO-projecten		
	2012	In 2012 zal er een overleg voorzien worden met de armoede-organisaties en kabinet Vandeurzen.		
	2013			
	2014			

ACTIE	*De mogelijkheden van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) worden optimaal benut.*			***fiche***	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD3 De Vlaamse Overheid ondersteunt beleidsnetwerken*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING				***indicator***	*Aantal ingediende projecten met als specifieke doelgroep kansarmen*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Peeters*		***evaluatie***	*Jaarlijks*
	administratie	*Vlaamse Landmaatschappij*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*VVP, LEADER - coördinatoren*	
korte inhoud actie	Het PDPO 2007-2013 voorziet onder het luik “Basisvoorzieningen voor de economie en plattelandsbevolking” de mogelijkheid voor lokale besturen, publiekrechtelijke rechtspersonen, middenveldorganisaties en in het bijzonder ook organisaties uit de sociaal-economische sector (tewerkstelling, sociale diensten) om projecten in te dienen met als specifieke doelgroep kansarmen. Het aantal ingediende projecten blijft echter zeer beperkt. Door een verhoogde aandacht in de communicatie over de bestaande mogelijkheden voor projectpromotoren (in de periode 2007-2013) en door extra aandacht te geven aan de doelgroep mensen in armoede in de voorbereidingen voor de volgende programmaperiode kunnen meer mensen in armoede op het platteland ondersteund worden. Lokale besturen, publiekrechtelijke rechtspersonen, middenveldorganisaties en organisaties uit de sociaal-economische sector zijn zich bewust van de huidige mogelijkheden voor projectwerking rond mensen in armoede die het PDPO hen biedt en maken er vaker gebruik van.				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011	Verhoogde aandacht in de communicatie van VLM over de mogelijkheden van PDPO 2007-2013			
	2012	Verhoogde aandacht in de communicatie van VLM over de mogelijkheden van PDPO 2007-2013 Extra aandacht voor het ondersteunen van de doelgroep mensen in armoede bij de voorbereidingen voor de volgende programmaperiode.			
	2013				
	2014				

OD3.2 Een goede federale en Interfederaal samenwerking zorgt voor een meer integraal armoedebestrijdingsbeleid.

ACTIE	*34. Evaluatie Samenwerkingsakkoord Steunpunt Armoedebestrijding*			***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD3 De Vlaamse overheid ondersteunt beleidsnetwerken*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD3.2 Een goede federale en interfederale samenwerking zorgt voor een meer integraal armoedebestrijdingsbeleid*			***indicator***	*Evaluatie zelf*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*		***evaluatie***	
	administratie	*Welzijn en Samenleving*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Netwerk VWAWN*	
	administratie		***andere actoren***	*Steunpunt Armoedebestrijding, academici*	
korte inhoud actie	Vlaanderen moet meer betrokken worden bij het beheer en de uitbouw van het Steunpunt. We willen dat het Steunpunt zich in eerste instantie richt tot die domeinen waar de verschillende bevoegdheidsniveaus gezamenlijk de strijd tegen armoede moeten voeren.				
Stappenplan en Budget	**2010**	* Met betrekking tot het Samenwerkingsakkoord: Op de verschillende bestuursniveaus werd gevraagd om het Samenwerkingsakkoord te evalueren. In het Federaal Armoedeplan, zoals goedgekeurd door de Ministerraad van 4 juli 2008, werd beslist om het Samenwerkingsakkoord te evalueren, samen met de werking van het Steunpunt, en dit laatste indien nodig te versterken. Op de Interministeriële Conferentie Integratie in de Samenleving van 15 december 2008 werd een visienota over de evaluatie van het Samenwerkingsakkoord betreffende de bestendiging van het Armoedebeleid goedgekeurd. De IMC gaf de opdracht aan een Werkgroep, bestaande uit alle direct betrokken ministers van de verschillende beleidsniveaus en gecoördineerd door de Staatssecretaris voor Armoedebestrijding, de heer Delizée, om een ontwerp van wijziging van het Samenwerkingsakkoord voor te leggen aan de IMC in maart 2009, waarop het werd goedgekeurd. * Met betrekking tot de werking van het Steunpunt: - Er is voor de eerste maal een strategisch driejarenplan opgemaakt, met name voor 2011-2013. Dit plan werd goedgekeurd op 27 september 2010 door het Beheerscomité (met nog enkele laatste wijzigingen achteraf, goedgekeurd via schriftelijke procedure) ; dit Beheerscomité bestaat uit vertegenwoordigers van de federale Staat, de gewesten en gemeenschappen.In het strategisch plan staan keuzecriteria gepreciseerd in verband met de thema's die binnen het Steunpunt worden uitgediept, waaronder *"raakvlakken hebben met verschillende bevoegdheden om de werkzaamheden van de interministeriële conferentie te voeden en het interfederaal karakter van het Steunpunt te valoriseren, maar ook om de uitwisseling van praktijken te stimuleren"*, evenals *"complementariteit met de werkzaamheden binnen de gewesten en gemeenschappen"*. De thema's die worden uitgediept in functie van het tweejaarlijkse Verslag 2010-2011 werden in de Begeleidingscommissie van het Steunpunt (waarvan ook de leden van het Beheerscomité deel uitmaken) goedgekeurd. - Medewerkers van het Steunpunt nemen deel aan het horizontaal overleg en aantal verticale overleggen (werk, energie, water, LAC). Er werd actief meegewerkt aan de opmaak van het Vlaams Actieplan en het Voortgangsrapport. - Het Steunpunt is betrokken bij het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg (IPO), en zit de werkgroep 'Kwaliteit en bereikbaarheid van voorzieningen in landelijke gebieden: gezondheidszorg' voor. Het advies van de werkgroep werd op 21/09/10 door het Bestuurlijk Overleg goedgekeurd. - Het Steunpunt organiseert een informele uitwisseling tussen de contactpersonen van de POD Maatschappelijke Integratie en van de administraties van de				

		gewesten en gemeenschappen.
	2011	* Met betrekking tot het Samenwerkingsakkoord: Op vraag van een aantal verenigingen heeft het Begeleidingscomité van 12 januari 2011 het door de IMC goedgekeurde ontwerp besproken. Die verenigingen hadden hun bezorgdheid geuit over twee punten in het bijzonder: de evolutie van het Steunpunt naar een "exptertisecentrum", die de organisatie van het overleg en de grote plaats die aan de netwerken is toegekend dreigt te benadelen, wat het risico inhoudt dat er slechts één enkele stem van de armen meer gehoord zal worden. Er zijn dan ook amendementen op drie artikels van het ontwerp van wijziging (2, 5 en 8) voorgesteld aan en goedgekeurd door de Begeleidingscommissie (waarin ook de leden van het Beheerscomité zitting hebben) van 31 januari 2011. Belangrijkste wijzigingen die tijdens die twee fasen zijn aangebracht aan de tekst die vandaag de dag van kracht is: (1) De opdrachten van het Steunpunt en het budget blijven ongewijzigd. Het gaat veeleer om een actualisering – aanpassing aan de context die sinds 1998 veranderd is - dan om een wijziging van de tekst. (2) Sommige artikels werden geherformuleerd, ofwel omdat werd vastgesteld dat hun toepassing niet optimaal was en dus moest worden verbeterd, ofwel omdat de initiële formulering onvolledig was (2). Tot slot zijn er ook twee nieuwe elementen (3). Alle wijzigingen beogen de versterking van het Steunpunt. * Met betrekking tot de werking van het Steunpunt: - Het Steunpunt heeft het tweejaarlijkse Verslag 2008-2009 (2 delen) verspreid. Het werd voorgesteld en besproken op het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité van 17 juni en het horizontaal PAO van 28 juni. De analyses en aanbevelingen rond studieoriëntering, energie, water, thuis- en dakloosheid, … kunnen dienen als input voor het Vlaamse beleid. - Op vraag van zijn Begeleidingscommissie (en meer specifiek de vertegenwoordiger van Vlaanderen) maakt het Steunpunt een lijst op van al bestaande en wenselijke initiatieven rond automatische opening van een recht op federaal vlak. In het kader van deze opdracht wordt samengewerkt en afgestemd met de administratie Welzijn. - Op vraag van de Permanente Armoedewerkgroep van de Interministeriële Conferentie Integratie in de Samenleving (en meer specifiek van de vertegenwoordiger van Vlaanderen) heeft het Steunpunt een inventaris gemaakt van initiatieven die actief zijn in de strijd tegen kinderarmoede (meer specifiek 0 tot 3 jaar). Deze inventaris werd overhandigd aan de Permanente Armoedewerkgroep op 8 september. Deze informatie werd ook gedeeld met de verantwoordelijken voor de provinciale bijeenkomsten rond kinderarmoede (welke plaatsvonden in september). - In functie van de thema's die in het tweejaarlijkse Verslag 2010-2011 aan bod komen (huisvestingsproblematiek, inroepbaar recht op wonen, alternatieve woonvormen, overgang onderwijs – arbeidsmarkt (deeltijds werken en leren) en toekomstperspectieven van jongvolwassenen die een instelling bijzondere jeugdbijstand verlaten) worden zowel organisaties als de betrokken administraties bij de analyse en informatieverzameling betrokken. - Overleg en input met de Vlaamse Milieumaatschappij rond een brochure betreffende het waterverkoopreglement. - Medewerkers van het Steunpunt nemen deel aan het horizontaal overleg en aantal verticale overleggen (werk, energie, water, LAC). - Het Steunpunt organiseert een informele uitwisseling tussen de contactpersonen van de POD Maatschappelijke Integratie en van de administraties van de gewesten en gemeenschappen. - Op vraag van het Steunpunt loopt een onderzoek, binnen het Agora-programma van het Federaal Wetenschapsbeleid, met als doel socio-economische indicatoren te kunnen ontsluiten volgens de graad van stedelijkheid/ruraliteit. Zowel de Studiedienst van de Vlaamse Regering als de Vlaamse Landsmaatschappij werden door het Steunpunt bij dit onderzoek betrokken (deelname aan Technisch Comité en Begeleidingscomité).
	2012	* Met betrekking tot de werking van het Steunpunt: - Het tweejaarlijkse Verslag 2010-2011 zal actief verspreid worden en ter advies voorgelegd worden aan het parlement en de verschillende adviesraden. De analyses en aanbevelingen (rond de huisvestingsproblematiek, inroepbaar recht op wonen, alternatieve woonvormen, overgang onderwijs – arbeidsmarkt

		(deeltijds werken en leren) en toekomstperspectieven van jongvolwassenen die een instelling bijzondere jeugdbijstand verlaten) kunnen dienen als input voor het Vlaamse beleid. - Medewerkers van het Steunpunt nemen deel aan het horizontaal overleg en aantal verticale overleggen (werk, energie, water, LAC en andere relevatie thematieken). - Het Steunpunt organiseert een informele uitwisseling tussen de contactpersonen van de POD Maatschappelijke Integratie en van de administraties van de gewesten en gemeenschappen. - Het samenwerkingsakkoord bepaalt dat er een permanente en structurele samenwerking moet zijn tussen de bevoegde administraties van gemeenschappen en gewesten en het Steunpunt. In 2012 zal het Steunpunt aan de gewesten en gemeenschappen een ontwerp van overeenkomst, waarin deze permanente en structurele samenwerking voor de volgende jaren wordt geconcretiseerd, voorleggen.
	2013	
	2014	

ACTIE	*35 /36 Agenderen van relevante thema's voor overleg met de federale overheid*			***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD3 De Vlaamse overheid ondersteunt beleidsnetwerken*			***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD3.2 Een goede federale en interfederale samenwerking zorgt voor een meer integraal armoedebestrijdingsbeleid*			***indicator***	*Agenda*
	kabinet	*Kabinet Lieten*		***evaluatie***	*Nog te bepalen*
	administratie	*Welzijn en Samenleving*			
betrokkenen	***kabinet***	*Allen*	***mensen in armoede***	*Netwerk VWAWN*	
	administratie		***andere actoren***		
korte inhoud actie	De Interministeriële Conferentie Sociale Integratie en Sociale Economie is een permanente samenwerkingsstructuur tussen de federale Staat en de Gemeenschappen en Gewesten, die tot doel heeft de coherentie van de maatregelen inzake armoedebestrijding te waarborgen. Om overleg tussen de verschillende Regeringen te waarborgen, bepaalt het samenwerkingsakkoord eveneens dat de Interministeriële Conferentie Sociale Integratie minstens tweemaal per jaar bijeen dient te komen. Deze conferentie heeft tot taak te zorgen voor een globale, geïntegreerde en gecoördineerde benadering van het armoedebestrijdingsbeleid. Via dit kanaal wordt ook de gemaakte afspraken om te komen tot een permanent overleg met de nieuwe federale regering terug opgenomen met het oog op een constante afstemming en bestrijding van de armoede.				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011	De Interministeriële Conferentie is samengekomen op 21 maart 2011. Op vraag van de Vlaamse minister bevoegd voor de coördinatie van de armoedebestrijding is binnen de Interministeriële Conferentie een permanente werkgroep armoede opgericht. Deze werkgroep maakt het mogelijk op frequentere basis bijeen te komen rond het dossier armoedebestrijding. In 2011 is deze werkgroep enkele malen samengekomen. Het uitblijven van de federale regeringsvorming heeft evenwel een sterk afremmend effect. Daarnaast werden ook IMC-werkgroepen over dakloosheid, digitale kloof ,schuld en ROMA opgericht. Deze zijn allen opgestart.				
	2012	De werkzaamheden binnen de werkgroep armoede leiden ertoe dat thema's rond armoedebestrijding worden afgestemd, onder meer met de nieuwe federale regering. De prioritaire thema's van dit overleg zijn de bestrijding van kinderarmoede en de inkomensproblematiek van mensen in armoede.				
	2013				
	2014				

ACTIE	*28. Conform art. 4 van het samenwerkingsakkoord, zullen het Tweejaarlijks Verslag en de adviezen van het Steunpunt voorgelegd worden aan het Vlaams Parlement, de Vlaamse Regering en de verschillende adviesraden die hierover een inhoudelijk debat kunnen voeren.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD3 De Vlaamse overheid ondersteunt beleidsnetwerken*			***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD3.2 Een goede federale en interfederale samenwerking zorgt voor een meer integraal armoedebestrijdingsbeleid*			***indicator***	*Voorlegging rapport aan de verschillende instanties*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*		***evaluatie***	
	administratie	*Welzijn en Samenleving*			
betrokkenen	***kabinet***	*Allen*	***mensen in armoede***	*Netwerk VWAWN*	
	administratie		***andere actoren***	*Steunpunt Armoedebestrijding*	
korte inhoud actie	Het Steunpunt organiseert structureel overleg met de verschillende actoren die in de strijd tegen armoede actief zijn, in thematische groepen. De analyses, inzichten en aanbevelingen, opgemaakt in deze thematische overleggroepen, worden opgenomen in een tweejaarlijks Verslag dat aan de verschillende regeringen, parlementen en adviesraden wordt overhandigd als bijdrage in het politieke debat. Het tweejaarlijks Verslag kan een inspiratiebron zijn voor de beleidsteksten.				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011	Het tweejaarlijks verslag 2008-2009 werd op 25 maart 2011 besproken op de Vlaamse Regering, op 17 juni 2011 op het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (VESOC) en op 28 juni 2011 op het Horizontaal Permanent Armoedeoverleg. Het werd tevens in april 2011 bezorgd aan het Vlaams Parlement.				
	2012	Het tweejaarlijks verslag 2010-2011 wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering, met de vraag te reageren op de aanbevelingen. Het tweejaarlijks verslag wordt ook bezorgd aan het Vlaamse Parlement, het HPAO en het VESOC. Hieraan is geen budget verbonden.				
	2013				
	2014				

OD3.3 Vlaanderen zal bij het uittekenen en uitvoeren van het Europese beleid steeds de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting naar voor blijven schuiven.

ACTIE	*37. Opstarten gesprekken met Vlaamse en Europese partners*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD3 De Vlaamse overheid ondersteunt beleidsnetwerken*		***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD3.3 Vlaanderen zal bij het uittekenen en uitvoeren van het Europese beleid steeds de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting naar voor blijven schuiven*		***indicator***	*Nota's*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*	***evaluatie***	*Nog te bepalen*
	administratie	*Welzijn en Samenleving*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	
korte inhoud actie	Betere samenwerking en een meer actieve inbreng van Vlaanderen bij de discussies over onder meer de Europese armoede-indicatoren.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Deelname van Vlaanderen aan het technisch comité en de werkgroep acties en indicatoren van POD maatschappelijk integratie. Vlaanderen verdedigde onder meer de toevoeging van de indicator Kinderarmoede aan het Europese plan		
	2011	Deelname van Vlaanderen aan het technisch comité en de werkgroep acties en indicatoren van POD maatschappelijk integratie. Vlaanderen werkte mee aan de opmaak van een nota rond de toevoeging van de indicator Kinderarmoede aan het Europese plan en aan een nota rond de inbedding van de werkgroep in het Europees armoedeplatform De Vlaamse overheid stelde als onderdeel van het Nationaal Hervormingsprogramma een Vlaams Hervormingsprogramma op met daarin een uitgebreid luik over armoedebestrijding.		
	2012	Deelname van Vlaanderen aan het Belgisch Platform tegen Armoede en Sociale Uitsluiting Opvolging van het Europees Platform tegen armoede, onder meer door deelname van Vlaanderen aan de Belgische delegatie in het Platform.		
	2013	Deelname van Vlaanderen aan het Belgisch Platform tegen Armoede en Sociale Uitsluiting. Opvolging van het Europees Platform tegen armoede, onder meer door deelname van Vlaanderen aan de Belgische delegatie in het Platform.		
	2014	Deelname van Vlaanderen aan het Belgisch Platform tegen Armoede en Sociale Uitsluiting. Opvolging van het Europees Platform tegen armoede, onder meer door deelname van Vlaanderen aan de Belgische delegatie in het Platform.		

OD3.4 De Vlaamse Regering wil maximaal investeren in de bestrijding van armoede in Brussel binnen haar gemeenschapsbevoegdheden

ACTIE	*38. In overleg met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en alle andere betrokken actoren onderzoeken van de mogelijkheden om een permanent overleg armoede op te starten*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD3 De Vlaamse overheid ondersteunt beleidsnetwerken*			***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD3.4 De Vlaamse Regering wil maximaal investeren in de bestrijding van armoede in Brussel binnen haar gemeenschapsbevoegdheden*			***indicator***	*Oprichting permanente overlegstructuur*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*		***evaluatie***	
	administratie	*Welzijn en Samenleving*			
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Smet*	***mensen in armoede***	*Netwerk VWAWN*	
	administratie		***andere actoren***	*VGC, Steunpunt armoedebestrijding*	
korte inhoud actie	De aanpak van armoede in Brussel stoot onvermijdelijk op de institutionele versnippering, zowel in de interne structuren van Brussel als in de relatie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tot de andere regio's. De Vlaamse Regering wil maximaal investeren in de bestrijding van armoede in haar hoofdstad. Ook zal hier de bestrijding van de structurele armoede voorop staan met de extra accenten naar kinderen en ouderen inbegrepen. De Vlaamse Regering zal dit doen binnen haar gemeenschapsbevoegdheden. In overleg met de Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC) en alle andere betrokken actoren, zullen we de mogelijkheden onderzoeken om een permanent overleg armoede op te starten. Een betere samenwerking tussen Vlaanderen en Brussel om tot een gezamenlijke aanpak te komen met betrekking tot het armoedebestrijdingsbeleid in Brussel.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Op 13 oktober 2010 vond er een debat in Vlaams Parlement over armoede in Brussel plaats			
	2011	Het permanent armoedeoverleg Brussel is opgestart en samengekomen op 10 mei en 5 juli 2011. Minister Lieten vertegenwoordigt de Vlaamse Regering op dit overleg. Op de agenda stond onder meer de samenstelling van het armoedeoverleg, de opvolging van het Brusselse actieplan armoedebestrijding 2010 en de voorbereiding van het Brusselse actieplan armoedebestrijding 2012.				
	2012	Dit permanent armoedeoverleg wordt gecontinueerd met als kernthema's het nieuw Brussels actieplan armoedebestrijding en de evaluatie van het vorig actieplan. Er vindt ook een overleg plaats met minister Grouwels onder meer rond de projectoproep rond lokale kinderarmoede-projecten.				
	2013	Dit permanent armoedeoverleg loopt verder.			
	2014	Dit permanent armoedeoverleg loopt verder.			

SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede.

OD4.1 De Vlaamse overheid communiceert tijdig, eerlijk en duidelijk. De communicatie gaat zo min mogelijk uit van veronderstelde kennis. Aparte communicatie op maat van de doelgroep wordt vermeden waar mogelijk, en verzorgd waar noodzakelijk.

ACTIE	*39. Opstarten project om tot structureel verbeterde communicatie van de Vlaamse overheid met mensen in armoede te komen* *42. Het beleidsveld wonen zal een doordacht communicatiebeleid voeren met onder meer een doelgroepspecifieke aanpak.*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede*		***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD4.1 De Vlaamse overheid communiceert tijdig, eerlijk en duidelijk. De communicatie gaat zo min mogelijk uit van veronderstelde kennis. Aparte communicatie op maat van de doelgroep wordt vermeden waar mogelijk, en verzorgd waar noodzakelijk*		***indicator***	*Gebruik van het draaiboek voor toegankelijke communicatie door de Vlaamse overheid*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten, kabinet Van den Bossche*	***evaluatie***	*Door de stuurgroep en de begeleidingscommissie tijdens de projectfase, nadien permanent door de afdeling Communicatie (DAR)*
	administratie	*DAR – afdeling Communicatie, Agentschap Wonen-Vlaanderen*		
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen, Kabinet Bourgeois*	***mensen in armoede***	*Netwerk VWAWN*
	administratie	*alle communicatie- en aandachtsambtenaren, HPAO, Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen*	***andere actoren***	*Koning Boudewijnstichting (KBS is coördinator project en zit begeleidingscommissie voor), Memori / Lessius Mechelen (uitwerking van het project)*
korte inhoud actie	**Beleidsdomein Coördinatie armoedebestrijding** Mensen in armoede krijgen nog steeds moeilijk toegang tot informatie die hen aanbelangt en de communicatie met de verschillende (overheids)diensten verloopt vaak moeizaam en stroef. Mensen in armoede zijn evenwaardige klanten die recht hebben op klantgerichtheid, klachtenbehandeling en wettelijke bescherming. Dit project wordt gerealiseerd door de Koning Boudewijnstichting (KBS) in samenwerking met het Vlaams Netwerk en de coördinerend minister voor armoedebestrijding. De kabinetten van de minister-president en de minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de afdeling Communicatie van de DAR worden actief betrokken en ook het kabinet van de minister van Bestuurszaken is mee via de begeleidingscommissie voor het project. Dat bestaat uit twee pijlers:			

		- uitwerken van een "lakmoesproef" waarmee beter en tijdiger wordt geïdentificeerd in welke projecten bijzondere aandacht nodig is voor doelgroepencommunicatie; - uitwerken van praktische draaiboeken (met bv. aanbevelingen i.v.m. de projectorganisatie, praktische checklists wat betreft communicatiekanalen of -producten, aanbevelingen i.v.m. efficiënte pretesting bij de doelgroep en dergelijke meer). Het is de bedoeling zich daarbij niet enkel te baseren op theoretische inzichten maar vooral ook op ervaringen opgedaan tijdens een aantal proefprojecten. **Beleidsdomein Wonen** Er is nood aan duidelijke communicatie en informatie voor specifieke doelgroepen over de bestaande en nieuwe steunmaatregelen. De informatieverstrekking via de klassieke kanalen, zoals folders, advertenties, …, blijkt vaak niet te volstaan om de mensen in armoede effectief te bereiken en afdoende te informeren. Bij nieuwe communicatie-initiatieven over steunmaatregelen voor mensen in armoede, zo mogelijk in overleg met het Vlaams Netwerk, stil staan bij de geëigende kanalen en media om de informatie op een laagdrempelige en begrijpelijke wijze over te brengen. De resultaten van het project om tot structureel verbeterde communicatie met mensen in armoede te komen, kan hierbij een waardevolle inbreng betekenen. De beoogde doelgroep is zowel beter geïnformeerd over de bestaande steunmaatregelen waarvoor zij in aanmerking kunnen komen als over de voorwaarden en aanvraagmodaliteiten.
Stappenplan en Budget	**2010**	**Beleidsdomein Coördinatie armoedebestrijding** Opstart project door de Koning Boudewijnstichting: - Betrekken Memori voor de uitwerking van het project - Samenstellen stuurgroep, bestaande uit KBS, Memori, Vlaams Netwerk, kabinet Lieten en de afdeling Comunicatie (DAR) - Samenstellen en eerste bijeenkomst begeleidingscommissie
	2011	**Beleidsdomein Coördinatie armoedebestrijding** In de periode januari – maart 2011 werden verschillende verkennende gesprekken gevoerd met initiatiefnemers van mogelijke pilootprojecten. Einde februari was duidelijk dat "Verplichte kleuterparticipatie" (Onderwijs) en 'De Rechtenverkenner' (WVG) pilootprojecten werden. Medio maart besliste Kind & Gezin in te stappen in het KBS-project met de case "Taalstimulering en meertaligheid bij kinderen van 0 tot 6 jaar". 29 april werd het project voorgesteld op het Horizontaal Armoede-Overleg (HPAO), op 26 mei 2011 in de begeleidingscommissie. **Beleidsdomein Wonen** In het kader van nieuwe communicatie-initiatieven over bestaande of nieuwe steunmaatregelen wordt nagegaan of de geëigende kanalen en media worden gehanteerd om de beoogde doelgroepen te bereiken en begrijpelijk te informeren, met bijzondere aandacht voor mensen in armoede. Afhankelijk van de beschikbaarheid en bruikbaarheid van de resultaten van het communicatieproject (praktisch draaiboek), worden deze ingeschakeld met het oog op een verbeterd communicatiebeleid naar mensen in armoede.
	2012	**Beleidsdomein Coördinatie armoedebestrijding** Het draaiboek (inclusief lakmoesproef) is voorgesteld. Het draaiboek wordt structureel gebruikt binnen de Vlaamse overheid. Er wordt geleerd uit de ervaringen in het gebruik. **Beleidsdomein Wonen** Afhankelijk van de beschikbaarheid en bruikbaarheid van de resultaten van het communicatieproject (praktisch draaiboek), worden deze ingeschakeld met het oog op een verbeterd communicatiebeleid naar mensen in armoede.
	2013	**Beleidsdomein Coördinatie armoedebestrijding**

		Het draaiboek wordt structureel gebruikt binnen de Vlaamse overheid. Er wordt geleerd uit de ervaringen in het gebruik. **Beleidsdomein Wonen** Afhankelijk van de beschikbaarheid en bruikbaarheid van de resultaten van het communicatieproject (praktisch draaiboek), worden deze ingeschakeld met het oog op een verbeterd communicatiebeleid naar mensen in armoede.
	2014	**Beleidsdomein Coördinatie armoedebestrijding** Het draaiboek wordt structureel gebruikt binnen de Vlaamse overheid. Er wordt geleerd uit de ervaringen in het gebruik. **Beleidsdomein Wonen** Afhankelijk van de beschikbaarheid en bruikbaarheid van de resultaten van het communicatieproject (praktisch draaiboek), worden deze ingeschakeld met het oog op een verbeterd communicatiebeleid naar mensen in armoede.

ACTIE	*40. Beter bekend maken van de dienstverlening van 1700*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede*		***status***	*In vertraging*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD4.1 De Vlaamse overheid communiceert tijdig, eerlijk en duidelijk. De communicatie gaat zo min mogelijk uit van veronderstelde kennis. Aparte communicatie op maat van de doelgroep wordt vermeden waar mogelijk, en verzorgd waar noodzakelijk*		***indicator***	*Kennis en gebruik dienstverlening 1700 bij kansengroepen*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Peeters*	***evaluatie***	
	administratie	*DAR – afdeling Communicatie + afdeling Vlaamse Infolijn*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	*Contactpunt Vlaamse Infolijn*
korte inhoud actie	De dienstverlening van de Vlaamse Infolijn, en in het bijzonder die van het call centre 1700, kan heel nuttig zijn voor mensen in armoede. Zo kunnen ze de weg worden gewezen naar services waar ze recht op hebben of hoe ze het best een beroep kunnen doen op andere dienstverlening die hen kan helpen. 1700 biedt immers de mogelijkheid tot gratis één-op-één contact op mensenmaat. De operatoren van 1700 worden opgeleid in de omgang met klanten die hun vraag niet goed weten te verwoorden, en klantentevredenheidsonderzoeken en mystery shopping hebben ook aangetoond dat wie klant wordt van 1700, tevreden is over de dienstverlening. Desondanks was (en is) het palet aan dienstverlening van het Contactpunt Vlaamse Infolijn onvoldoende bekend. Zeker bij kwetsbare doelgroepen, wordt hierdoor het zgn. Matteüseffect versterkt, en dat mag niet de bedoeling zijn. Vraag is dus hoe de dienstverlening beter bekend kan worden gemaakt. Na vooronderzoek en allerhande afwegingen, en een aantal uitgestelde projecten (o.a. wegens ontslag vorige Vlaamse Ombudsman) werd ervoor gekozen om aan het middenveld dat mensen in armoede helpt goed uit te leggen wat 1700 voor mensen in armoede kan betekenen, en om daarbij gebruik te maken van een filmpje dat net zo goed kan worden getoond tijdens bijeenkomsten of informatiesessies als op websites en sociale media. In dat filmpje zal dan worden getoond hoe nuttig een gesprek met 1700 kan zijn en wat er bij een gesprek met 1700 steevast komt kijken (bv. de fases van het gesprek of mogelijke topics maar ook dat een gesprek altijd privé blijft en dergelijke meer). Dat laatste om mogelijke drempels te verlagen als gevolg van de slechte ervaringen die mensen kunnen hebben in de omgang met àndere infolijnen en call centers.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Voorbereiding, tournage en ruwe montage filmpje. Eerste strategiebepaling en draft mailing ter bekendmaking en bijhorende "manual". Alle nog te lang.		
	2011	Project uitgesteld bij gebrek aan tijd en mankracht, en andere prioriteiten.		
	2012	Abortering dan wel herprioretisering. Idealiter : koppeling aan relevant project tgo. kansengroepen, of aan hernieuwde bekendmaking van services tgo. middenveldorganisaties. Attributie van personeel om adressen te inventariseren en mailings te organiseren.		
	2013			
	2014			

ACTIE	*41/46. Lokale overheden verder vormen, sensibiliseren en ondersteunen in hun opdracht om toegankelijk en bruikbaar jeugdwerk te voorzien voor kinderen en jongeren in armoede door cijfers kennis en praktijkervaringen te delen en vorming voor jeugdconsulenten en jeugdwerkers.*			***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van vrijetijdsbesteding*			***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD9.6 De lokale overheden worden bijkomend ondersteund in het verbreden en ondersteunen van het bestaande jeugdwerkaanbod dat aandacht heeft voor kinderen en jongeren in armoede*			***indicator***	*Streefcijfers vorming VVJ*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet*		***evaluatie***	
	administratie	*Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd*			
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Smet*	***mensen in armoede***		
	administratie	*Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd*	***andere actoren***	*Uit de marge, steunpunt jeugd, VVJ, VDS, structureel gesubsidieerde verenigingen.*	
korte inhoud actie	De lokale besturen staan het dichtst bij de mensen en kunnen de regierol opnemen van alle acties ter bestrijding van armoede op hun grondgebied, in samenwerking met alle relevante partners. Lokale overheden moeten dan ook verder gevormd, gesensibiliseerd en ondersteund worden in hun opdracht om een toegankelijk en bruikbaar jeugdwerk te voorzien voor kinderen en jongeren in armoede.				
Stappenplan en Budget	**2010**	-Op basis van het decreet van 14 februari 2003 ontvangen een 40tal gemeenten extra middelen ter ondersteuning en ontwikkeling van jeugdwerk voor en door maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren. De selectie van deze gemeenten gebeurt op basis van 8 indicatoren. In april werd in samenwerking met de VVJ en Uit de Marge een vormingsavond georganiseerd voor de geselecteerde gemeentebesturen. Ook binnen de vormingsdagen voor ambtenaren (Plankuren, georganiseerd door de afdeling jeugd en de VVJ) wordt specifieke aandacht besteed aan het werken met en voor maatschappelijk kwetsbare doelgroepen. Het inclusief werken is hier een van de mogelijke pistes. Hier worden niet enkel de geselecteerde gemeenten bereikt. -Het Netwerk Kindvriendelijke steden werkt in 2010 een project uit rond kinderen die leven in armoede. Ze verzamelen momenteel goede praktijkvoorbeelden vanuit lokale besturen.				
	2011	-Opstarten actie ikv Vlaams Jeugdbeleidsplan over toegankelijk maken jeugdwerk -Bij vormingen van lokale besturen en lokaal jeugdwerk blijvend aandacht hebben voor inclusief werken (weerkerende actie over de verschillende jaren) -Verspreiden van goede voorbeelden verzameld door het Netwerk kindvriendelijke steden, verder ondersteunen van de acties van het Netwerk Kind vriendelijke steden. - Studiedag “vrijetijdsbeleving kinderen in armoede” met aandacht voor de proeftuinen die zich richten tot kinderen en jongeren in verenigingen waar armen het woord nemen - Verspreiding van de resultaten van de evaluatie van proeftuinen die zich richten tot kinderen en jongeren in verenigingen waar armen het woord nemen (binnen de werkingsmiddelen)				
	2012	Het decreet lokaal jeugdbeleid zorgt voor opvolging.			
	2013				
	2014				

OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting.

ACTIE	*44. De Vlaamse overheid stimuleert de verspreiding van kennis over armoede en sociale uitsluiting voor iedereen, ingezonderd sensibiliseert zij haar eigen medewerkers.*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede*		***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting*		***indicator***	*De kennisverspreiding zelf*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*	***evaluatie***	*Nog te bepalen*
	administratie	*Departement WVG afdeling Welzijn en Samenleving*		
betrokkenen	***kabinet***	*Allen*	***mensen in armoede***	*Netwerk VWAWN*
	administratie	*Aandachtsambtenaren armoede*	***andere actoren***	*Interfederaal Steunpunt Armoedebstrijding, VZW De Link, CEDES, Bindkracht, Welzijnszorg*
korte inhoud actie	Armoede bestaat in alle conjuncturen en welvaartsregimes, ook in hooggeïndustrialiseerde en welvarende samenlevingen. De vraag waarom dat zo is, blijft meestal onbeantwoord. Het individueel schuldmodel legt de schuld van armoede bij de mensen zelf omdat men de diepere oorzaak, armoede, niet (her)kent. Mensen in armoede zouden lui, spilzuchtig, drankzuchtig, onverantwoord zijn. Een dergelijke verklaring doet het vaak goed bij de publieke opinie maar zet weinig zoden aan de dijk. Ze is immers sterk beschuldigend, gaat voorbij aan de maatschappelijke processen die armoede veroorzaken en belemmert daarmee een doeltreffend armoedebestrijdingsbeleid. Dit gebrek aan kennis ligt (mee) aan de basis van de drempels waar mensen in armoede op verschillende levensdomeinen mee geconfronteerd worden. De ware draagwijdte van armoede kan men pas inschatten wanneer men weet hoezeer armoede ingrijpt op het zelfwaardegevoel van het individu en hoe belemmerend een geschiedenis van armoede-ervaring is. We vragen aandacht voor de binnenkant van armoede en wat dat met een mens, zijn keuzemogelijkheden en perspectieven doet. Hieronder volgt een (niet-limitatieve) oplijsting van alle actoren die belang hebben bij vorming rond armoede: - beleidsmakers: kabinetten en administraties, onder meer de aandachtsambtenaren; - andere beleidsactoren; - het middenveld; - de geschreven en de audiovisuele pers; - iedereen die instaat voor dienst-, hulp- en zorgverlening die essentieel is voor een menswaardig bestaan. De overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting in Vlaanderen bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting.			

Stappenplan en budget	**2010**	
	2011	De concrete uitwerking van deze actie werd besproken op het Horizontaal PAO op 29 april 2011. De aandachtsambtenaren / leden van het horizontaal PAO zijn het er over eens dat een heel groot deel van de collega's het armoedeverhaal nog niet kennen. Ze zien de nood aan een integrale aanpak ervan niet in. Enige vorming hier rond kan voor sommige collega's nuttig zijn. De bestaande vormingen werden kort aan de collega's voorgesteld. Samenvattend wordt opgemerkt dat een basispakket (dat iedereen kan aanvullen met functiespecifieke punten) met informatie rond de armoedeproblematiek (belang armoedebeleid, good practices, ...) voor iedereen een meerwaarde zou kunnen betekenen. In dit basispakket is de link met ervaringsdeskundigen onontbeerlijk. Het Vlaams Netwerk VWAWN, Bindkracht, TAO, de Link, Cedes en Welzijnszorg maken werk van een oplijsting van het bestaande vormingsaanbod inzake de armoedeproblematiek. Het resultaat zal onder meer op het Horizontaal PAO worden teruggekoppeld.
	2012	Verderzetting opdracht.
	2013	Verderzetting opdracht.
	2014	Verderzetting opdracht.

ACTIE	*45. Acties m.b.t. mediawijsheid*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD4 De Vlaamse Overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*		***evaluatie***	
	administratie	*CJSM*			
betrokkenen	***kabinet***	*Debbie Esmans*	***mensen in armoede***	*Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*	
	administratie	*Christine De Baene (in samenwerking met O&V)*	***andere actoren***	*Sectororganisaties*	
korte inhoud actie	Een effectieve 'kenniswerking' rond mediawijsheid wordt ontwikkeld en zo effectief mogelijk georganiseerd opdat kennis kan worden verzameld en gedeeld. Er wordt een meerjarenplan Mediawijsheid opgemaakt i.s.m. Onderwijs waarin diverse uitdagingen en beleidsacties, waaronder de realisatie van een 'kenniswerking' worden gedefinieerd. Een specifieke opdracht aan het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen bepaalt ook diverse deelopdrachten rond beeldvorming, opleiding en de bekendmaking van de expertendatabank. Er gaat ook nadrukkelijk aandacht naar kinderen in armoede. In de beheersovereenkomst met de VRT 2012-2016 is er expliciet aandacht voor een genuanceerde beeldvorming over kansarmoede. Via een kenniscentrum/werking wordt er ook ingezet op meer coördinatie en samenwerking en kunnen hiaten door het beleid worden opgemerkt en bijgestuurd. Stimuleringsregeling Mediawijsheid: De missie van het beleid inzake mediawijsheid is alle burgers vandaag en morgen in staat stellen om zich bewust, kritisch en actief te kunnen bewegen in een steeds meer gemediatiseerde samenleving. Dit moet de positie van burgers in de maatschappij versterken en/of bijdragen aan hun persoonlijke welbevinden. Het verhogen van de competenties inzake mediawijsheid van burgers, waarbij deze competenties moeten worden gezien als een samenspel van kennis, vaardigheden en attitudes, is hierbij de hoofdopdracht. Deze oproep past in het beleid dat de Vlaamse minister, bevoegd voor het mediabeleid, ontwikkelt inzake mediawijsheid (cf. de Beleidsnota Media 2009-2014 en de Beleidsbrief Media 2010-2011). Om deze missie te bereiken legt het beleid de focus op het verhogen van de competenties inzake mediawijsheid van burgers, waarbij deze competenties moeten worden gezien als een samenspel van kennis, vaardigheden en attitudes. De steun kan worden verleend aan projecten die zich richten op volgende doelgroepen: vormingsverstrekkers, kinderen, jongeren, mensen met een handicap, mensen met een etnisch-culturele diverse achtergrond, mensen in armoede en senioren, en zich daarenboven focussen op een aantal beleidsdoelstellingen. Mensen in armoede genieten prioritaire aandacht i.k.v. deze stimuleringsregeling.				
Stappenplan en Budget	**2010**	/			
	2011	- Opmaak Meerjarenplan Mediawijsheid. - Specifieke opdracht rond mediawijsheid door het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen. Er wordt hiervoor een budget van 65.000 euro voorzien. - Opmaak Beheersovereenkomst VRT 2012-2016. - Stimuleringsregeling Mediawijsheid: 650.000 euro om doeltreffende activiteiten op te zetten die op Vlaams niveau impact hebben op het vlak van opleiding,				

		methodieken, veilig en verantwoord internetgebruik en beeldvorming
	2012	- Operationalisering Meerjarenplan, projecten en overeenkomst - Operationalisering Beheersovereenkomst VRT 2012-2016 - Uitvoering projecten binnen oproep
	2013	- Operationalisering beleidsacties - Uitvoering projecten binnen oproep
	2014	Operationalisering beleidsacties

ACTIE	*49. Complementair aan het versterken van zorgaspecten in de begeleiding van werkzoekenden zullen we samen met de betrokkenen een ondersteuningspakket ontwikkelen voor bedrijfsleiders en direct leidinggevenden om hen inzicht te laten krijgen in de situatie van onder meer mensen in armoede op de werkvloer. Op die manier is de organisatie voorbereid en verhoogt de slaagkans van de tewerkstelling van mensen in armoede*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD4 De Vlaamse Overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede*			***status***	*Deels afgerond (het instrument is er), deels in uitvoering (inpassen van de trainingen in het EAD-beleid en regulierbeleid binnen het domein en sociale economie.*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters – Bart Julliams*		***evaluatie***	
	administratie	*Departement WSE-Michiel Van de Voorde*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Bindkracht*	
	administratie	*WSE*	***andere actoren***	*RESOC's/SERR's; sociale partners*	
korte inhoud actie	Het programma van de tweedaagse training ziet er als volgt uit: DAG 1 Krachtgericht werken met mensen in armoede - Kennismaking, delen van ervaringen en vormingsvragen - Mensen in armoede: kenmerken en overlevingsmechanismen - Krachtgericht werken met mensen in armoede: tips en handvaten - Het Vic-model: Werken aan veiligheid, invloed en contact DAG 2 Omgaan met conflicten in dialoog met de doelgroep. - Kennismaking met coaches X en Y (ervaringsdeskundigen armoede met werkervaring) - Een krachtgerichte basishouding als leidinggevende - Conflicthantering en omgaan met druk van de groep - Samenwerken met hulpverleners - Bundelen van handvaten en evaluatie van de opleiding				
Stappenplan en Budget	**2010**	Het trainingspakket voor direct leidinggevenden is in overleg met projectontwikkelaars uit een zevental regio's tot stand gekomen. Het betreft een tweedaagse opleiding (door Bindkracht), waarin ook ervaringsdeskundigen armoede worden ingezet. De testing van het materiaal ging door op 30/9 en 21/10. Zestien deelnemers (direct leidinggevenden) bijna allemaal uit de profit sectoren. Opmerking: uiteraard staat het pakket ook ter beschikking van werkgevers uit de social profit en uit de sociale economiesector.			

	2011	- Het pakket voor direct leidinggevenden werd verder aangepast aan de lessen uit de testingfase. - Het pakket werd vervolledigd met een vormingsmodule van ½ dag voor het (HR-)management - Het instrument wordt opgenomen in de toolbox EAD en vormt een vast product dat binnen het EAD-beleid wordt ingezet. Financiering vanuit reguliere EAD-middelen (via diversiteitsplannen en/of regionale diversiteitsprojecten)
	2012	Het trainingspakket wordt momenteel (begin maart 2012) op basis van evaluatie van de sessies in 2011 verder aangepast in het kader van een diversiteitsproject, waarin ook de mogelijkheid voorzien is om de training in alle Vlaamse provincies aan te bieden in 2012. Budget: 20.000 euro
	2013	
	2014	

ACTIE	*50/51/52/53 Initiatieven gericht op sensibilisering, expertiseuitwisseling en competentieverhoging bij leerlingen en professionals in onderwijs*		***fiche***	*Geclusterd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede*		***status***	*1)-3) afgerond* *4) In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting*		***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet*	***evaluatie***	
	administratie	*Onderwijs, Micheline Scheys* *Agentschap Onderwijscommunicatie: Klasse, Afdeling Informatie en Communicatie, Canon Cultuurcel, Jo De Ro*		
betrokkenen	***kabinet***	*1) Kabinet Lieten*	***mensen in armoede***	*1) Ja: jongeren uit kansarme milieus werden betrokken tijdens het ontwikkelingsproces van game* *2) Ja, vnl inbreng verenigingen via workshop* *3) Indirect* *4) Verenigingen waar armen het woord nemen dragen regelmatig thema's of dossiers aan, waarover AOC dan communiceert met leraren, ouders en/of leerlingen. Dat kan via het vertikaal overleg of via losse contacten. Kansarme ouders en leerlingen komen aan het woord in alle Klasse-kanalen.* *AOC test en evalueert zijn communicatie, ook bij kansarme ouders en leerlingen.*
	administratie	*1) CJSM – Media*	***andere actoren***	*1) Koning Boudewijnstichting en IBBT* *2) Europese Commissie* *3) KBS, hogeronderwijsinstellingen, leerplichtscholen, lokale vzw's…* *4) AOC schakelt intermediairs in om kansarme ouders te bereiken: opbouwwerkers, verenigingen, sociale werkers, zorgleraren, GOK-leraren…* .

korte inhoud actie		1) Poverty Is Not a Game of PING, een serious game voor secundaire scholen, is een initiatief van de Koning Boudewijnstichting en het Interdisciplinair Instituut voor Breedbandtechnologie. Het heeft twee grote doelstellingen: - De ontwikkeling van de game PING en het gebruik ervan in scholen - Bewustmaking creëren rond het gebruik van serious games in het onderwijs, zeer specifiek rond het gebruik van games om complexe, sociale problemen - met name de armoedeprobelatiek - te bespreken met leerlingen. De Vlaamse overheid co-financiert het project en staat in voor de verspreiding en promotie van het game in Vlaamse scholen, de ontwikkeling van de didactische handleiding enz. Tijdens het Belgische Voorzitterschap van de Europese Unie organiseert de minister een grote onderwijs- en vormingsconferentie, "De cirkel van ongelijkheid doorbreken: sociale inclusie in en door onderwijs" (28-29/09/2010 te Gent). Deze conferentie wil Europees, nationaal en regionaal beleid en modellen van goede praktijk voor het voetlicht brengen, waarbij gelijkheid en inclusie worden bevorderd op alle onderwijsniveaus (voorschools, leerplicht-, hoger en volwassenenonderwijs.) Voor Onderwijs vormt het terugdringen van ongelijkheid en exclusie nog altijd een belangrijke uitdaging. Dat terugdringen doelt zowel op structurele veranderingen als op extra ondersteuning voor leerlingen of studenten die meer kans op uitsluiting lopen 3) Student tutoring wordt als praktijk verankerd in hoger onderwijs en in de lerarenopleidingen. Leerlingen (uit de kansarme doelgroep) worden doorstudenten regelmatig begeleid in competentie-ontwikkeling inzake 'leren leren'. Studenten leren van dichtbij hoe kinderen uit kwetsbare gezinnen school ervaren en welke hun noden zijn. Maar ook de betrokken schoolteams hebben hier voordeel bij. 4) Scholen en CLB's worden aangemoedigd om laagdrempelig te werk te gaan (o.a. inzake communiceren) via: tips en praktijkvoorbeelden verspreiden: bijv. XTR-strong, Klasse voor Leraren, Edulex, Schooldirect/lerarendirect… laagdrempelig communicatiemateriaal ter beschikking stellen: bijv. brochure CLB in 15 vragen, affiches van Klasse voor Ouders… kennis over armoede verspreiden: bijv. Eerste Lijn Kansarmoede een netwerk uitbouwen van intermediairs waarmee scholen kunnen samenwerken: opbouwwerkers, verenigingen, sociale werkers, zorgleraren, GOK-leraren… Dit netwerk onderhouden we actief via een nieuwsbrief voor intermediairs Klasse XTR Strong
Stappenplan en Budget	**2010**	1) Game verspreiden en promoten in de Vlaamse scholen via Klasse ea onderwijsmedia, de ontwikkeling van een didactische handleiding bij het game financieren en de game lanceren tijdens een conferentie op 20/10/2010 – totaal 25.000 euro 2) Inhoudelijk en organisatorisch voorbereiden van het tweedaagse programma; conferentie op 28 en 29 september 2011 – totaal 160.000 euro 3) Voorbereiden regelgeving die kwaliteitscriteria vastlegt waarop subsidiëring steunt 4) Aandacht voor kansarmoede in alle vaste communicatiekanalen: Klasse voor Leraren, Klasse voor Ouders, Yeti, Maks, losse publicaties van het ministerie, website ond.vlaanderen.be, communicatiecampagnes… (reguliere budgetten)
	2011	1) Verder uitrol en promotie van het serious game PING gedurende het hele schooljaar 2010-2011

		2) / 3) Goedkeuring regelgevend kader (verzameldecreet juli 2011, Besluit van de Vlaamse regering september 2011), toekenning subsidie aan projecten (oktober 2011 – budget 115.000 euro) 4) Aandacht voor kansarmoede in alle vaste communicatiekanalen: Klasse voor Leraren, Klasse voor Ouders, Yeti, Maks, losse publicaties van het ministerie, website www.ond.vlaanderen.be, communicatiecampagnes…
	2012	3) Toekenning subsidie aan projecten (voorjaar 2012 – budget nog te bepalen)
	2013	3) Toekenning subsidie aan projecten (voorjaar 2012 – budget nog te bepalen)
	2014	3) Toekenning subsidie aan projecten (voorjaar 2012 – budget nog te bepalen)

ACTIE	*47/53. We ondersteunen vormingsinitiatieven en stimuleren hun onderlinge samenwerking en afstemming van hun aanbod, zodat ze een zo breed mogelijke waaier van publieke en private organisaties, bedrijven en verenigingen bereiken. We maken het vormingsaanbod bekend binnen WVG-sectoren en stimuleren deelname.*		***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede*		***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD4.2 De overheid moet verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting in Vlaanderen bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting.*		***indicator***	*Aangeboden vormingen (jaarverslagen)*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	*Subsidiëring: op basis van jaarverslagen* *Op basis van evaluatie samenwerking kan hertekening aangewezen zijn*
	administratie	*Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Via vormingsaanbieders die met mensen in armoede (ervaringsdeskundigen) werken*
	administratie	*Andere entiteiten van WVG*	***andere actoren***	*Armoede In-zicht (Welzijnszorg, Vlaams Netwerk), Bind-Kracht (Karel de Grote-Hogeschool), TAO (vzw De Link), CEDES vzw*
korte inhoud actie	Armoede bestaat in alle conjuncturen en welvaartsregimes, ook in hooggeïndustrialiseerde en welvarende samenlevingen. De vraag waarom dat zo is, blijft meestal onbeantwoord. Het individueel schuldmodel legt de schuld van armoede bij de mensen zelf omdat men de diepere oorzaak, armoede, niet (her)kent. Mensen in armoede zouden lui, spilzuchtig, drankzuchtig, onverantwoord zijn. Een dergelijke verklaring doet het vaak goed bij de publieke opinie maar zet weinig zoden aan de dijk. Ze is immers sterk beschuldigend, gaat voorbij aan de maatschappelijke processen die armoede veroorzaken en belemmert daarmee een doeltreffend armoedebestrijdingsbeleid. Dit gebrek aan kennis ligt (mee) aan de basis van de drempels waar mensen in armoede op verschillende levensdomeinen mee geconfronteerd worden. Elk vormingsinitiatief heeft zijn eigen specificiteit en meerwaarde. Door de verschillende initiatieven wordt een waaier van diensten aangeboden, die vaak complementair zijn aan elkaar: vorming, training, coaching, advies, consult, ondersteuning, supervisie, begeleiding,…. Ongetwijfeld zijn er ook overlappingen en elementen die beter op elkaar afgestemd kunnen worden. De verschillende organisatie hebben zich geëngageerd om hun samenwerking te operationaliseren zodat zowel een efficiëntere inzet van middelen als een duidelijkere positionering van de werking en het overzichtelijker maken van het aanbod voor geïnteresseerde organisaties op het terrein wordt gerealiseerd. De ware draagwijdte van armoede kan men pas inschatten wanneer men weet hoezeer armoede ingrijpt op het zelfwaardegevoel van het individu en hoe belemmerend een geschiedenis van armoede-ervaring is. We vragen aandacht voor de binnenkant van armoede en wat dat met een mens, zijn keuzemogelijkheden en perspectieven doet.			

Stappenplan en Budget	**2010**	Subsidiëring Bind-Kracht: 65.000 euro. Subsidiëring Armoede In-Zicht: 56.250 euro (op begroting 2009, dec.2009-dec2010) Subsidiëring TAO Limburg: 34.954 euro (juni 2010-dec 2010) + 50.000 (op begroting 2009, juni 2009-mei 2010) Subsidiering CEDES: 50.000 euro (begroting 2009) Start overleg tussen vormingsaanbieders
	2011	Subsidiëring Bind-Kracht: 65.000 euro. Subsidiëring Armoede In-Zicht: 54.000 euro. Subsidiëring TAO Limburg + uitbreiding: 60.000 euro. Subsidiëring CEDES: 50.000 euro. De verschillende organisaties werken samen een actieplan uit waarbij volgende aspecten vervat zijn: de wijze van samenwerken, de afstemming van het aanbod, naar o.a. inhoud en prijszetting, de gezamenlijke profilering en de bekendmaking naar de potentiële klanten. De samenwerking werd in diverse overeenkomsten bilateraal vastgelegd.
	2012	Subsidiëring Bind-Kracht: 65.000 euro. Subsidiëring Armoede In-Zicht: 54.000 euro. Subsidiëring TAO Limburg + uitbreiding: 60.000 euro. Subsidiëring CEDES (afhankelijk van de evaluatie): 50.000 euro. Continuering van de onderlinge afstemming en samenwerking.
	2013	Subsidiëring Bind-Kracht: 65.000 euro. Subsidiëring Armoede In-Zicht: 54.000 euro. Subsidiëring TAO Limburg + uitbreiding: 60.000 euro. Subsidiëring CEDES (afhankelijk van de evaluatie): 50.000 euro. Continuering van de onderlinge afstemming en samenwerking.
	2014	Subsidiëring Bind-Kracht: 65.000 euro. Subsidiëring Armoede In-Zicht: 54.000 euro. Subsidiëring TAO Limburg + uitbreiding: 60.000 euro. Subsidiëring CEDES (afhankelijk van de evaluatie): 50.000 euro. Continuering van de onderlinge afstemming en samenwerking.

ACTIE	*50. Er wordt nagegaan hoe kennis over armoede en sociale uitsluiting aan bod komt in de opleidingen, stages en nascholingen die leiden tot jobs waar mensen in contact komen met mensen in armoede*			***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD4.1 De Vlaamse overheid communiceert tijdig, eerlijk en duidelijk. De communicatie gaat zo min mogelijk uit van veronderstelde kennis. Aparte communicatie op maat van de doelgroep wordt vermeden waar mogelijk, en verzorgd waar noodzakelijk*			***indicator***	*Nog te bepalen.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Ministers Van Den Bossche en Muyters*		***evaluatie***	*Nog te bepalen.*
	administratie	*Dept WSE: Isabel Van Wiele*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*VDAB, ESF en SYNTRA Vlaanderen **(niet SYNTRA !)** (Bart DE GEETER)*	
korte inhoud actie	Er wordt nagegaan hoe kennis over armoede en sociale uitsluiting aan bod komt in de opleidingen, stages en nascholingen die leiden tot jobs waar mensen in contact komen met mensen in armoede.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Kennis rond armoede en sociale uitsluiting wordt meegenomen in de bijdrage van SYNTRA Vlaanderen tot (de uitvoering van) het nieuwe actieplan Ondernemerschapsonderwijs en via het kenniscentrum Competento. De SYNTRA-opleidingscentra zullen hier ook werk van maken in hun opleidingspakket. Is vooral een continu proces waarbij de gelegenheden te baat genomen worden zoals ze zich aandienen.			
	2011	Kennis rond armoede en sociale uitsluiting wordt meegenomen in de bijdrage van SYNTRA Vlaanderen tot (de uitvoering van) het nieuwe actieplan Ondernemerschapsonderwijs en via het kenniscentrum Competento. De SYNTRA-opleidingscentra zullen hier ook werk van maken in hun opleidingspakket. Is vooral een continu proces waarbij de gelegenheden te baat genomen worden zoals ze zich aandienen.			
	2012	Kennis rond armoede en sociale uitsluiting wordt meegenomen in de bijdrage van SYNTRA Vlaanderen tot (de uitvoering van) het nieuwe actieplan Ondernemerschapsonderwijs en via het kenniscentrum Competento. De SYNTRA-opleidingscentra zullen hier ook werk van maken in hun opleidingspakket. Is vooral een continu proces waarbij de gelegenheden te baat genomen worden zoals ze zich aandienen.			
	2013				
	2014				

ACTIE	*52. Het begrip voor de armoedeproblematiek en de weerbaarheid bij zij die opleidingen volgen, worden aangescherpt.*			***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede*			***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting*			***indicator***	*Nog te bepalen.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*SE SOETKIN Kesteloot – W Gregory Verhaeghe*		***evaluatie***	*Nog te bepalen.*
	administratie	*Dept WSE: Isabel Van Wiele*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*VDAB, ESF en SYNTRA Vlaanderen **(niet SYNTRA !)** (Bart DE GEETER)*	
korte inhoud actie	Inbedden in de infosessies, workshops, standhouderschap op diverse beurzen, etc., die SVL zal organiseren aan leerkrachten, hun opleiders, pedagogische begeleidingsdiensten en alle andere maatschappelijke stakeholders om het kenniscentrum Competento.be – dat alle initiatieven (lesmaterialen, acties, events) rondom ondernemend onderwijs (in enge zin en competentieontwikkeling in brede zin) gebundeld aanbiedt – bekend te maken. Lerenden in armoede of met armoede in zicht moeten (ondernemende) competenties worden aangeleerd, zodat ze leren in hun leven kansen en opportuniteiten te zien en te benutten.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Dit is een continu proces waarbij de gelegenheden te baat genomen worden zoals ze zich aandienen. Wordt aangehaald en uitgedragen waar mogelijk op voormelde infosessies en workshops. De website Competento.be zal er aandacht aan besteden.			
	2011	Dit is een continu proces waarbij de gelegenheden te baat genomen worden zoals ze zich aandienen. Wordt aangehaald en uitgedragen waar mogelijk op voormelde infosessies en workshops. De website Competento.be zal er aandacht aan besteden en het wordt ook expliciet opgenomen in de jaargids die we in september 2011 zullen uitbrengen.				
	2012				
	2013				
	2014				

SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede.

OD5.1De Vlaamse overheid erkent het belang van diverse groepen, verenigingen en organisaties van mensen in armoede.

ACTIE	*Ondersteunen lokale initiatieven kinderarmoede*		***fiche***	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD4.2 De Vlaamse overheid moet de verzamelde kennis en ervaringsdeskundigheid over armoede en sociale uitsluiting bij een ruim publiek verspreiden om op die manier te komen tot meer respect, solidariteit en sociale insluiting*		***indicator***	*Aantal gesubsidieerde projecten.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*	***evaluatie***	*Na afloop van de projecten worden deze geëvalueerd met het oog op een mogelijke verlenging van de ondersteuning.*
	administratie	*Welzijn en Samenleving*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	*Lokale besturen, vzw's die een projectaanvraag indienen*
korte inhoud actie	De Vlaamse Regering onderkende de urgentie van de aanpak van de armoedeproblematiek. In het kader daarvan werden een aantal prioriteiten naar voor geschoven in de strijd tegen armoede. Meteen werd ook kinderarmoede prioritair op de agenda geplaatst, en dan vooral in de aanpak van de armoede bij kinderen tussen 0 en 3 jaar. Kinderarmoede is immers een hypotheek op de toekomst. Kinderen die kansen krijgen, zullen later ook bijdragen aan de welvaart van onze samenleving. Nu in hen investeren betekent een besparing in de toekomst, én een eerlijke kans voor alle kinderen. In samenwerking met de provinciebesturen organiseerde minister Lieten een provinciale overlegronde met alle lokale actoren. In het witboek interne staatshervorming onderschrijft de Vlaamse overheid immers het belang van het lokale niveau, ook op het vlak van armoedebestrijding. Als alle betrokken actoren lokaal samenwerken, kan dit een belangrijke meerwaarde zijn in de aanpak van de kinderarmoede De lokale besturen staan het dichtst bij de mensen en kunnen de regierol opnemen van alle acties ter bestrijding van armoede op hun grondgebied, in samenwerking met alle relevante partners.			
Stappenplan en Budget	**2010**			
	2011	Tijdens de voorgenoemd provinciale rondes werd de projectoproep 'kinderarmoede bestrijden op lokaal niveau' officieel gelanceerd. Met deze oproep wil de Vlaamse overheid een impuls geven aan initiatieven ter versterking van het lokale kinderarmoedebestrijdingsbeleid, gericht op kinderen van 0 tot 3 jaar. Budget 1,312 miljoen euro			
	2012	Lancering nieuwe projectoproep lokale kinderarmoede Budget 1 miljoen euro		
	2013	Evaluatie projecten		

ACTIE	*43/48/54/68/92 Verbetering van de toegankelijkheid van de jeugdhulpverlening via integrale jeugdhulp en de bekendmaking van de 'brede instap'*			***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		*SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING		*OD5.1De Vlaamse overheid erkent het belang van diverse groepen, verenigingen en organisaties van mensen in armoede.*		***indicator***	*a) Worden in de netwerken vastgelegd en opgevolgd door de netwerkstuurgroepen.* *b) Al dan niet VPAO in 2012.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*		***evaluatie***	*a) Terug te vinden in de jaarlijkse rapportage RTJ aan het Managementcomité Integrale Jeugdhulp.* *b) Al dan niet VPAO in 2012.*
	administratie	*Departement WVG, afdelingen Beleidsontwikkeling*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Netwerk VWAWN*	
	administratie		***andere actoren***		
korte inhoud actie	a) We willen een betere bekendheid van de (organisaties van de) brede instap bij organisaties, diensten en voorzieningen die in contact komen met potentiële cliënten van de jeugdhulp. 'Bekendmaking van de brede instap' is een opdracht van de netwerken rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp. Die communiceren op geregelde tijdstippen over de brede instap in hoofdzaak tav. intermediairen van de jeugdhulp. Rechtstreekse communicatie met (potentiële) cliënten over het hulpaanbod gebeurt in hoofdzaak door de sectoren jeugdhulp zelf. Integrale Jeugdhulp ontwierp uniforme communicatiedragers (affiches, kaartjes en een brochure) waarvan netwerken gebruik kunnen maken om hun aanbod te communiceren.b) In overleg met het Vlaams Netwerk willen we nagaan hoe integrale jeugdhulp kan bijdragen in een goede toegankelijkheid van jeugdhulpverlening voor mensen in armoede. Het Vlaams Netwerk blijft daarnaast in de adviesraad zetelen.				
Stappenplan en Budget	**2010**	a) Netwerken beslissen zelf wanneer zij communiceren. Elk netwerk heeft wel de opdracht om dit periodiek te doen. Concrete communicatieacties in de diverse netwerken zijn terug te vinden in de praktijkrapportages rechtstreeks toegankelijke jeugdhulp voor het managementcomité Integrale Jeugdhulp. 50.000 euro verdeeld over de 6 regio's IJH			
	2011	a) Geen budget voorzien (bekendmakingsacties worden niet elk jaar herhaald). Indien mogelijk wordt gewerkt met rest van het materiaal.			
	2012	a) De netwerken RTJ beschikken over een beperkt budget om bekendmakingsacties te ondernemen. Zij beslissen zelf over de opportuniteit om dit budget in te zetten en waarvoor b) Het Vlaams Netwerk plant een forumbijeenkomst rond integrale jeugdhulp in 2012. Op basis hiervan kan bekeken worden of er een VPAO georganiseerd moet worden.			
	2013	De regio's (de beleidsmedewerkers IJH) beschikken over een budget dat kan worden aangewend voor deze acties. Het is aan de regio om te bepalen hoe en op welke schaal de communicatie moet opgezet worden op basis van eerder opgedane ervaringen.			
	2014	De regio's (de beleidsmedewerkers IJH) beschikken over een budget dat kan worden aangewend voor deze acties. Het is aan de regio om te bepalen hoe en op welke schaal de communicatie moet opgezet worden op basis van eerder opgedane ervaringen.			

ACTIE	*55. Betrekken van het Vlaams Netwerk VWAWN bij de opmaak van het Nationaal Plan ter bestrijding van de digitale kloof*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede*			***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD5.1De Vlaamse overheid erkent het belang van diverse groepen, verenigingen en organisaties van mensen in armoede*			***indicator***	*Participatie van mensen in armoede aan de opmaak van het plan*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*		***evaluatie***	*De Verenigingen beluisteren of zij voldoende gehoord worden*
	administratie	*Welzijn en Samenleving*			
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***mensen in armoede***	*Netwerk VWAWN*	
	administratie	*Dep. WVG – afdeling Welzijn en Samenleving*	***andere actoren***	*De Link*	
korte inhoud actie	Mensen in armoede worden vaak geconfronteerd met de digitale kloof die zich via twee aspecten uit: enerzijds het ontbreken van een computer en anderzijds het gebrek aan kennis over de werking van de computer en internet. Het noodzakelijk deze opleidingsnetwerken te versterken, ze te coördineren en de opgedane ervaringen uit te wisselen, zodat er met name een coherent antwoord kan worden geboden op de digitale kloof van de tweede graad, de kloof die bestaat op het vlak van het soort gebruik en de niveaus van bekwaamheid. De Vlaamse gemeenschap benadrukt de betrokkenheid van de verenigingen waar armen het woord nemen, die een bijzondere expertise hebben opgebouwd met betrekking tot opleidingen voor mensen die in armoede leven. Niet enkel de opleiding op zich is belangrijk, maar ook de omkadering, de lage drempel en andere ondersteunende maatregelen (bv. kinderopvang).				
Stappenplan en Budget	**2010**	De verenigingen werden geconsulteerd bij de opmaak van het plan.			
	2011	De verenigingen werden betrokken worden bij de uitvoering van het plan. Het project “Wie Online?” van BLM vzw wordt geïmplementeerd in Vlaanderen: in 2011 is de implementatie gestart op 7 nieuwe locaties verspreid over Vlaanderen. De reeds bestaande projecten blijven opgevolgd worden. Budget 64.150 euro			
	2012	De verenigingen zullen blijvend betrokken worden bij de uitvoering van het plan. Het project “Wie Online?” van BLM vzw wordt geïmplementeerd in Vlaanderen: in 2012 is de implementatie gestart op 7 nieuwe locaties verspreid over Vlaanderen. De reeds bestaande projecten blijven opgevolgd worden. Budget 92.500 euro			
	2013	De verenigingen zullen blijvend betrokken worden bij de uitvoering van het plan Het project “Wie Online?” van BLM vzw wordt geïmplementeerd in Vlaanderen: in 2013 is de implementatie gestart op 6 nieuwe locaties verspreid over Vlaanderen. De reeds bestaande projecten blijven opgevolgd worden. Budget 112.750 euro			
	2014	De verenigingen zullen blijvend betrokken worden bij de uitvoering van het plan Het project “Wie Online?” van BLM vzw wordt geïmplementeerd in Vlaanderen: in 2014 is de implementatie gestart op 5 nieuwe locaties verspreid over Vlaanderen. De reeds bestaande projecten blijven opgevolgd worden. Budget 120.850 euro			

ACTIE	*Oproep tot het indienen van projectvoorstellen ter bevordering van diversiteit binnen de mediasector*		***fiche***	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*De digitale kloof wordt weggewerkt – kwetsbare doelgroepen zijn mediageletterd*		***indicator***	*Criteria*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*	***evaluatie***	
	administratie	*Departement CJSM*		
betrokkenen	***kabinet***	*Tom Sierens*	***mensen in armoede***	
	administratie	*Saskia Dierickx*	***andere actoren***	
korte inhoud actie	De Vlaamse minister van Media wil de actoren in het medialandschap stimuleren om een doeltreffend diversiteitsbeleid te ontwikkelen dat impact heeft op het vlak van programmatie, personeelsbeleid, bereik en beeldvorming en lanceert daarom een oproep tot het indienen van projectvoorstellen ter bevordering van diversiteit binnen de mediasector.Diversiteit betekent behalve aandacht voor etnisch-culturele minderheden ook aandacht voor gender, seksuele identiteit, handicap, leeftijd en sociaal-economische status (armoede).Deze oproep heeft tot doel de mediasector te wijzen op zijn verantwoordelijkheid om te werken aan meer diversiteit op de werkvloer, in het aanbod en in het bereik. Een belangrijk aspect specifiek naar media toe is de beeldvorming omtrent diverse groepen, wat ook nauw samenhangt met diversiteit binnen het personeelsbestand. Een betere weerspiegeling van de maatschappij binnen de mediabedrijven, heeft gevolgen voor de manier waarop mensen “in beeld” komen. Wat betreft het bereik is het van groot belang ernaar te streven zo veel mogelijk mensen te bereiken met een herkenbaar aanbod.			
Stappenplan en Budget	**2010**	/		
	2011	Lancering van de oproep, beoordeling & start projecten / 500.000 euro		
	2012	Uitvoering van de projecten.		
	2013	/		
	2014	/		

OD5.2 De toegankelijkheid van het verschillende vormen van vervoer wordt verhoogd.

ACTIE	*58. De Lijn verlegt de focus naar het netmanagement zodat het aanbod steeds meer vraaggestuurd wordt*			*fiche*	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede*			*status*	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD5.2 De toegankelijkheid van het verschillende vormen van vervoer wordt verhoogd*			*indicator*	*inhoud van de structuur van het netwerk van De Lijn*
verantwoordelijken	*kabinet*	*kabinet Crevits*		*evaluatie*	
	administratie	*afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid*			
betrokkenen	*kabinet*		*mensen in armoede*		
	administratie		*andere actoren*	*EVA DE Lijn VMM*	
korte inhoud actie	Via het netmangement wordt het openbaar stads- en streekvervoernet in Vlaanderen verder uitgebouwd in functie van de werkelijke verplaatsingsbehoeften. De logica van de verdere uitbouw van het net, zoals beschreven in het besluit Netmanagement bij het decreet Personenvervoer, gaat in hoofdzaak uit van: de vervoerspotentiëlen op de te realiseren verbindingen en een efficiënte verknoping, zowel binnen de eigen vervoermodus (eigen lijnen en NMBW), maar ook met de overige verplaatsingsmodi (comodaliteit).				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011	Formuleren quick wins, verbeterprojecten en strategische projecten ter verhoging van de kwaliteit van de dienstverlening (aandacht voor stiptheid van de dienstuitvoering, verhogen van de kwaliteit van de planning, opvolging en remediëring van de capaciteitsproblematiek en vergroening van het wagenpark en de notie 'ecologie). Budgettaire bepaling is moeilijk vermits de specifieke investeringen in dit domein niet één op één gelieerd is aan een budgettair artikel.				
	2012	Waar mogelijk netwerk van lijnen construeren om tot een volledig afdekkende verknoping te komen. Bijkomende investeringen voor de optimalisering van de afstemming tussen de netwerken van De Lijn en de NMBS. Permanent monitoren en remediëren van ritten met capaciteitsproblemen.				
	2013				
	2014				

ACTIE	*59. We besteden bijzondere aandacht aan de toegankelijkheid van het openbaar vervoer voor minder mobiele personen en personen met een handicap*			***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede*			***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD5.2 De toegankelijkheid van het verschillende vormen van vervoer wordt verhoogd*			***indicator***	*inhoud investeringsplan De Lijn*
verantwoordelijken	***kabinet***	*kabinet Crevits*		***evaluatie***	
	administratie	*afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*EVA DE Lijn VMM*	
korte inhoud actie	De Lijn bouwt – binnen de koepel van Zorgsystemen – haar organisatorische structuur voor de behartiging van het toegankelijkheidsaspect verder uit. Het aspect toegankelijkheid wordt meegenomen bij de aanleg van openbaar vervoerhalten, de bestekken voor de levering van bussen en trams (toegankelijkheid rollend materieel) en de toegankelijkheid van de informatie.				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011	Wat betreft de aanleg van openbaar vervoerhalten stelde De Lijn enkele standaardisatienota's op waarin de criteria voor toegankelijkheid integraal werden opgenomen. Binnen het kader van het mobiliteitsconvenant werkt De Lijn proactief aan de uitbreiding van het arsenaal aan toegankelijke halten in Vlaanderen. Voor dit alles wordt momenteel een informatiepakket uitgewerkt voor o.a. gemeentebesturen en wegenbouwsector. De bestekken voor de levering van bussen en trams voldoen reeds enkele jaren aan een aantal specifieke eisen wat betreft toegankelijkheid voor het rollend materieel. Voor het verder toegankelijk maken van het rollend materieel van De Lijn wordt in de beheersovereenkomst 2011-2015 een groeitraject beschreven. Ook de toegankelijkheid van de informatie werd verhoogd. Twee recente ontwikkelingen tonen aan dat De Lijn ook op dit vlak stappen vooruit zet: - De Lijn verkreeg het Any Surfer label voor de toegankelijkheid van haar website. - De Lijn realiseerde de uitrol van de 'map info' tool waardoor bij omleidingen de gewijzigde reisweg gevisualiseerd kan worden. Budgettaire bepaling is moeilijk vermits de specifieke investeringen in dit domein niet één op één gelieerd is aan een budgettair artikel. Bovendien zijn voor de inrichting en uitrusting van halten en halteomgevingen in de overgrote meerderheid van de gevallen de wegbeheerders verantwoordelijk (gemeente of gewest).				
	2012	Toegankelijkheid verzekeren bij inrichting van het openbare domein Halteplaatsen bij elke (her)aanleg toegankelijk maken Volgens de bepalingen in de beheersovereenkomst 2011-2015 (groeitraject) wordt het wagenpark van De Lijn toegankelijker gemaakt.				
	2013				
	2014				

ACTIE	*60. In samenspraak met De Lijn wordt onderzocht hoe er toegankelijke vormingsactiviteiten georganiseerd kunnen worden 'hoe neem ik het openbaar vervoer' op maat van mensen in armoede.*			***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede*			***status***	*In vertraging*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD5.2 De toegankelijkheid van het verschillende vormen van vervoer wordt verhoogd*			***indicator***	*effectief plaatsgevonden vormingsactiviteiten*
verantwoordelijken	***kabinet***	*kabinet Crevits*		***evaluatie***	
	administratie	*afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Vlaams netwerk*	
	administratie		***andere actoren***	*EVA De Lijn-VMM*	
korte inhoud actie	De toegankelijkheid van het openbaar vervoer moet voor alle doelgroepen zo maximaal mogelijk zijn. De Lijn bekijkt of bepaalde vormingsinitiatieven voor mensen in armoede een meerwaarde kunnen betekenen.				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				

ACTIE	*61. De werking van het fietspunt wordt uitgebreid met specifieke aandacht voor mensen in armoede. Expliciete acties worden ontwikkeld in dit kader (ter beschikking stellen van fiets en slot, toegankelijk betaalbaar onderhoud, ..)*			***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD5 De Vlaamse overheid kiest voor duurzame participatie van mensen in armoede*			***status***	*uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD5.2 De toegankelijkheid van het verschillende vormen van vervoer wordt verhoogd*			***indicator***	*Gebruik faciliteiten Fietspunt*
verantwoordelijken	***kabinet***	*kabinet Crevits*		***evaluatie***	*Nog te bepalen*
	administratie	*afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*vzw FietsenWerk*	
korte inhoud actie	Iedereen moet de mogelijkheid hebben om te fietsen In het kader hiervan wordt de werking van het fietspunt wordt uitgebreid met specifieke aandacht voor mensen in armoede. Expliciete acties worden ontwikkeld in dit kader (ter beschikking stellen van fiets en slot, toegankelijk betaalbaar onderhoud, ..)				
Stappenplan en Budget	**2010**	150.000 euro			
	2011	100.000 euro			
	2012				
	2013				
	2014				

SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening.

OD6.1 De Vlaamse overheid maakt werk van de automatische rechtentoekenning.

ACTIE	*63/64/65. Er wordt opgelijst welke (andere) Vlaamse rechten in aanmerking komen voor automatische toekenning tegen het voorjaar van 2011.Daarnaast bekijken we in overleg met de Federale overheid hoe het OMNIO statuut beter bekend kan raken en welke rechten aan dit statuut verbonden kunnen worden*		***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD6 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD6.1 De Vlaamse overheid maakt werk van de automatische rechtentoekenning*		***indicator***	*Oplijsting*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*	***evaluatie***	*Permanent*
	administratie	*Beleidsdomein WVG – afdeling welzijn en samenleving*		
betrokkenen	***kabinet***	*Alle kabinetten*	***mensen in armoede***	*Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*
	administratie	*Alle administraties*	***andere actoren***	*Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting*
korte inhoud actie	Mensen in armoede zijn vaak niet op de hoogte van hun rechten, waardoor ze geen voordeel hebben bij aan aantal maatregelen die hun leven kunnen verbeteren. Rechten moeten waar technisch mogelijk automatisch toegekend worden en dit in alle levensdomeinen. Daartoe wordt een plan van aanpak voor een stapsgewijze ontsluiting van gegevens en databanken uitgewerkt en opgestart. Dit gebeurt in overleg met mensen in armoede. Waar nodig (vb. kruispuntbank, data FOD Financiën) zijn hierover afspraken gemaakt met de federale overheid.			
Stappenplan en Budget	**2010**			
	2011	Aan de verschillende entiteiten binnen de Vlaamse overheid werd gevraagd informatie aan te leveren rond de sociale rechten die worden toegekend en welke de mogelijkheden en beperkingen op het vlak van automatische toekenning zijn. Deze inventaris is in het najaar 2011 afgerond. Een gelijkaardige oefening op federaal niveau wordt opgenomen door het steunpunt tot bestrijding van de armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting. Aan het College van Amtenaren-generaal is gevraagd om automatische rechtentoekenning toe te voegen aan het meerjarenprogramma slagkrachtige overheid.			
	2012	Op basis van de inventaris wordt bekekenen welke verdere stappen mogelijk zijn om op korte termijn zo veel mogelijk sociale rechten automatisch toe te kennen. De voortgang wordt onder meer gerapporteerd in het zesmaandelijkse verslag van het CAG over de uitvoering van het Meerjarenprogramma			

		Slagkrachtige Overheid. Uitwerking van pilootprojecten: - Ouderbijdrage in de gesubsidieerde kinderopvang - Vrijstelling inschrijvingsgeld volwassenenonderwijs - Toekenning Mobib-kaart in Vlaanderen Met de federale overheid worden gesprekken gestart rond het OMNIO-statuut.
	2013	De aandacht voor automatische rechtentoekenning blijft. De voortgang wordt onder meer gerapporteerd in het zesmaandelijkse verslag van het CAG over de uitvoering van het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid. Uitwerking van een pilootproject.
	2014	De aandacht voor automatische rechtentoekenning blijft. De voortgang wordt onder meer gerapporteerd in het zesmaandelijkse verslag van het CAG over de uitvoering van het Meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid. Uitwerking van een pilootproject.

ACTIE	*62/123. Automatische toekenning studiefinanciering*		***fiche***	*geclusterd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD6.1 De Vlaamse overheid maakt werk van de automatische rechtentoekenning*		***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet, Koen Pelleriaux*	***evaluatie***	
	administratie	*DOV, afdeling Horizontaal Beleid, Natalie Verstraete* *AHOVOS, afdeling Studietoelagen, Marleen Deputter*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Ja*
	administratie	*DOV, afdelingen ILSV, SBO en Stafdiensten* *AHOVOS, afdelingen HO en VWO* *AGODI, afdelingen ICT en SSO*	***andere actoren***	*Corve* *Intermediairs* *Externe dataleveranciers*
korte inhoud actie	Het stelsel van studiefinanciering ondersteunt en draagt bij tot de verdere democratisering van het onderwijs door het wegnemen van de financiële drempels voor minvermogende gezinnen en het stimuleren van de participatie aan (hoger) onderwijs. Het stelsel kan als doelmatig worden beschouwd in zoverre studiefinanciering de beoogde doelgroep volledig bereikt en bestrijkt. In het huidige systeem dient de doelgroep zelf de nodige acties te ondernemen om in aanmerking te komen voor studiefinanciering door het indienen van een aanvraag. Er is echter een vermoeden dat dit voor de meest kwetsbare groep, niettegenstaande de reeds aanzienlijke administratieve lastenverlaging, nog een te hoge drempel is. In het regeerakkoord werd het streven naar automatische toekenning van studiefinanciering dan ook opgenomen. De automatische toekenning van studiefinanciering zal het reële risico op non-take-up volledig uitsluiten zodat iedereen die recht heeft op een school- of studietoelage die ook effectief ontvangt. Allereerst dienen alle obstakels in kaart gebracht en zal er onderzoek gebeuren naar de randvoorwaarden die gelden om over te kunnen gaan tot automatische toekenning. Hiervoor zal er overleg zijn met o.a. interne en externe dataleveranciers, de privacycommissie, … Indien dit leidt tot een haalbaar resultaat zal er verder gewerkt worden aan de effectieve realisatie van de automatische toekenning van studiefinanciering. In afwachting daarvan werd de automatische toekenning van de school- en studietoelagen voorbereid door de afdeling studietoelagen door de volgende acties. 1. In afwachting van de automatische toekenning van een school- of studietoelage kan de aanvraag ervan zowel op papier als digitaal gebeuren. Het indienen en de registratie van een papieren aanvraag vergt veel werk voor de burger en de administratie. Hierdoor loopt de uiteindelijke behandeling van de aanvraag vaak ook vertraging op. Bij het indienen van een digitale aanvraag wordt er al informatie opgehaald uit databanken die enkel door de aanvrager nog dient geverifieerd te worden. De registratie van een digitale aanvraag gebeurt vanaf school- en academiejaar 2010-2011 automatisch. Er wordt echter geconstateerd dat het merendeel van de aanvragen nog op papier gebeurt. Onderzoek wees uit dat één van de drempels om een aanvraag digitaal in te dienen het kennen van de eigen pincode, verbonden aan de e-id, is. De afdeling STL heeft een systeem ontwikkeld waarbij een aanvraag digitaal kan gebeuren zonder de pincode te kennen. Hiervoor is een pilootproject ontwikkeld met 4 OCMW's: Gent, Antwerpen, Leuven en Hasselt, samen met de participerende OCMW's in de Welzijnsregio Kempen. Ook de Infolijn en			

		uiteraard de afdeling Studietoelagen zelf kunnen aanvragen digitaal doen via de Infomobiel, zitdagen en bezoekersdagen. In afwachting van een totale automatisering zou een toename van de digitale aanvragen een snellere dossierbehandeling garanderen. 2. De aanvrager stuurt bijkomende informatie en documenten ter vervollediging van zijn dossier vaak ook via e-mail op. De registratie van deze documenten in het dossier van betrokkene gebeurde manueel wat vertraging in de dossierbehandeling met zich brengt. De afdeling Studietoelagen ontwikkelde een webformulier dat door de burger niet enkel kan gebruikt worden om algemene vragen en stand van zaken van zijn dossier op te vragen maar ook om documenten op te sturen. Deze elektronisch ingestuurde documenten worden vanaf 2011 automatisch gekoppeld aan de aanvraag van betrokkene zonder manuele tussenkomst van een medewerker. De afdeling Studietoelagen stelt ook vast dat er niet steeds voor elk schoolgaand kind in dezelfde leefeenheid een aanvraag wordt ingediend, waardoor de burger niet krijgt waar hij recht op heeft. Bijkomend wordt er dan ook automatisch nagegaan of er nog een aanvraag ontbreekt voor een schoolgaand kind. Deze aanvraag wordt automatisch toegevoegd. Als alle gegevens compleet zijn, wordt het dossier verwerkt. Als er gegevens ontbreken, worden deze opgevraagd. In afwachting van een totale automatisering leidt het uitschakelen van een manuele interventie door de afdeling Studietoelagen al tot een snellere dossierbehandeling. 3. In afwachting van de automatische toekenning van de school- en studietoelagen wordt de toelage onderzocht op basis van een aanvraag, hetzij op papier hetzij digitaal, in te vullen door de burger. Het papieren aanvraagformulier is een hele bundel en schrikt aanvragers die het moeilijk hebben met administratie vaak af. Ook wat de briefwisseling betreft, krijgt de afdeling Studietoelagen vaak te horen dat deze moeilijk te begrijpen is. Om tegemoet te komen aan de noden van de doelgroepen werden een aantal acties op touw gezet zoals: - verbeteren van de aanvraagformulieren in samenwerking met intermediairs - vorming van de intermediaire partners die zelf het meeste rechtstreeks contact hebben met de doelgroepen en samenwerken rond invulmomenten - aanpassen van de briefwisseling in samenspraak met onze intermediaire partners Duidelijkere papieren aanvraagformulieren en briefwisseling verlaagt de drempel die mensen verhindert een aanvraag te doen, wat moet leiden tot meer aanvragen voor studiefinanciering. Meer begrijpelijke briefwisseling heeft tot gevolg dat aanvragers sneller de juiste documenten opsturen.
Stappenplan en Budget	**2010**	<u>Automatische toekenning</u> In kaart brengen van alle obstakels en randvoorwaarden bij het invoeren van de automatische toekenning. <u>Acties in afwachting van automatische toekenning</u> 1. Digitaal aanvragen via intermediairs - Systemen zijn ontwikkeld, mandaten zijn verleend aan de betrokken partners, vorming is gegeven, helpdesk is geïnstalleerd op de afdeling STL en systeem en aangepaste applicatie is in werking. Budget: 42.950,20 euro. 2. Uitschakelen manuele interventie afdeling Studietoelagen – automatisch toevoegen aanvraag ontbrekend schoolgaand kind gerealiseerd Budget 29.458,26 + 49.438,74 voor de automatisatie van de e-mailkoppeling = 78.897 euro 3. Acties aanvraagformulieren/briefwisseling - Opstart project briefwisseling: prioritering van de brieven die zullen worden aangepakt – vorming intermediairs Budget: 135.000 euro

	2011	Automatische toekenning Afloop van onderzoek naar randvoorwaarden Indien vervolg: start ICT-analyse, overleg met beheerders van diverse databanken … Acties in afwachting van automatische toekenning 1. Digitaal aanvragen via intermediairs. Evaluatie door deelnemende intermediairs van het eerste jaar is positief. Er volgt een uitrol naar andere geïnteresseerde OCMW's en andere publieke partners. 2. Uitschakelen manuele interventie afdeling Studietoelagen – webformulier waardoor documenten automatisch worden gekoppeld aan de aanvraag, werd gerealiseerd. 3. Acties aanvraagformulieren/briefwisseling – aanvraagformulier werd aangepast in samenspraak met intermediairs (studentenvoorzieningen, infolijn) en interne gebruikers. De briefwisselingsmodule van de applicatie Studietoelagen onderging minder ingrijpende wijzigingen dan oorspronkelijk voorzien door de instabiliteit van de toepassing die zou worden gebruikt om de nieuwe briefwisseling te genereren. Bij elke nieuwe release van de toepassing werden wel telkens verbeteringen en wijzigingen aan de bestaande briefwisselingsmodule aangebracht.
	2012	Automatische toekenning Indien vervolg: aanpassing regelgeving + bouw ICT-applicatie Acties in afwachting van automatische toekenning 1. Digitaal aanvragen via intermediairs – Verdere uitbreiding van de DAF-intermediairs is mogelijk. 3. Acties aanvraagformulieren/briefwisseling – Verdere verbetering en wijzigingen aan de bestaande aanvraagformulieren en briefwisselingsmodule;
	2013	Automatische toekenning Indien vervolg: bouw- + testfase
	2014	Automatische toekenning Indien vervolg: realisatie van automatische toekenning van studiefinanciering

OD6.2 Het gebruik van de Rechtenverkenner wordt geoptimaliseerd.

ACTIE	*66/67. De rechtenverkenner wordt permanent geactualiseerd en gepromoot, specifiek bij OCMW's en CAW's.*			**fiche**	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD6 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening*			**status**	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD6.2 Het gebruik van de Rechtenverkenner wordt geoptimaliseerd*			**indicator**	*Aantal rechten in de rechtenverkenner. Aantal deelnemende lokale besturen.* *Aantal vormingen.*
verantwoordelijken	**kabinet**	*Kabinet Vandeurzen*		**evaluatie**	*Permanent*
	administratie	Beleidsdomein WVG – afdeling welzijn en samenleving			
betrokkenen	**kabinet**		**mensen in armoede**		
	administratie		**andere actoren**		
korte inhoud actie	Mensen in armoede zijn vaak niet op de hoogte van hun rechten, waardoor ze geen voordeel hebben bij aan aantal maatregelen die hun leven kunnen verbeteren. In eerste instantie willen we daarom rechten automatisch toekennen. Dit kan echter (nog) niet altijd. Daar waar een automatische toekenning van rechten nog niet mogelijk is moeten mensen maximaal op de hoogte zijn van hun rechten en worden geholpen om deze te doen gelden. De rechtenverkenner geeft een online (www.rechtenverkenner.be) overzicht van sociale rechten: premies en andere voordelen op het vlak van onderwijs, arbeid, wonen, welzijn, energie, ... voor kwetsbare groepen en door verschillende overheden: federale, Vlaamse, provinciale en lokale overheid. Hiervoor is uiteraard vereist dat enerzijds de informatie in de rechtenverkenner actueel blijft en dat anderzijds hulpverleners gesensibiliseerd en opgeleid zijn en blijven in het gebruik van dit instrument. Uit getuigenissen binnen het luisternetwerk van de Koning Boudewijnstichting blijkt dat de beleidsmaatregelen en de dienstverlening van de overheid vaak ontoegankelijk en/of moeilijk verstaanbaar zijn voor sociaal zwakke groepen in onze samenleving. Via dit project gaan we na hoe de Vlaamse overheid specifiek en aangepast kan communiceren naar sociaal zwakke groepen én hoe deze werkwijze structureel kan ingebed worden in het beleid van de Vlaamse overheid. Hiervoor zetten we een drietal pilootprojecten op rond beleidsthema's die gericht zijn en/of een impact hebben op het leven van mensen in armoede. De rechtenverkenner is een van de pilootprojecten.				
Stappenplan en Budget	**2010**	**Rechtenverkenner:** We blijven investeren in foldermateriaal en er wordt zoveel mogelijk ingegaan op vragen en signalen voor vorming en opleiding in het gebruik van de rechtenverkenner. In 2010 werd een koppeling met de productencatalogus van het Contactpunt Vlaamse Infolijn uitgewerkt. Daarnaast wordt informatie uit de rechtenverkenner hergebruikt in diverse toepassingen van lokale besturen. Een decretale basis voor de rechtenverkenner werd voorbereid, met het oog op het tot stand brengen van een koppeling met de kruispuntenbanken om persoonsgegevens op te halen.				

	2011	**Rechtenverkenner** Voor het eerste luik is opnieuw een oproep gelanceerd naar de lokale besturen om de sociale rechten waarvan zij de auteur zijn, te evalueren op hun actualiteit en in voorkomend geval aan te passen. Het decreet betreffende de rechtenverkenner werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 17 maart 2011. Een inventarisatie van de mogelijkheden op het vlak van het ophalen van persoonsgegevens uit de kruispuntenbanken is lopende.
	2012	**Rechtenverkenner** Ook in 2012 blijven we streven naar een zo actueel mogelijke rechtenverkenner. Daarnaast bekijken we welk vormingsaanbod het meest aansluit op de noden en behoeften van het werkveld. Het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk (SAW) zal een databank 'methoden en instrumenten voor hulpverleners op de eerste lijn' ontwikkelen. Start van de opbouw van een databank waarin eerstelijnshulpverleners methoden en instrumenten kunnen terugvinden, die nuttig zijn voor sociaal werk op de eerste lijn. **KBS** De resultaten van het KBS project worden desgevallend meegenomen in de verdere ontwikkeling en profilering van de rechtenverkenner
	2013	**Rechtenverkenner** Ook in 2013 blijven we streven naar een zo actueel mogelijke rechtenverkenner. Daarnaast bekijken we welk vormingsaanbod het meest aansluit op de noden en behoeften van het werkveld. Evaluatie van de databank 'methoden en instrumenten voor hulpverleners op de eerste lijn' en desgevallend het realiseren van verdere aanvullingen en/of bijsturing
	2014	**Rechtenverkenner** Ook in 2014 blijven we streven naar een zo actueel mogelijke rechtenverkenner. Daarnaast bekijken we welk vormingsaanbod het meest aansluit op de noden en behoeften van het werkveld. Evaluatie van de databank 'methoden en instrumenten voor hulpverleners op de eerste lijn' en desgevallend het realiseren van verdere aanvullingen en/of bijsturing

OD6.3 De Vlaamse overheid zet maximaal in op preventief werken.

ACTIE	*69. De Vlaamse overheid stimuleert dat OCMW's en CAW's en andere in hun maatschappelijke dienstverlening meer preventief werken en maatschappelijk kwetsbare groepen opsporen en benaderen.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD6.3 De Vlaamse overheid zet maximaal in op preventief werken*			***indicator***	*De afdeling Welzijn en Samenleving WVG volgt dit op via de jaarverslagen.* *De afdeling Welzijn en Samenleving volgt dit op. Het wetenschappelijk onderzoek dat aan dit project gekoppeld werd, levert de nodige informatie om de bevindingen van dit project eventueel uit te breiden naar meerdere OCMW.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*		***evaluatie***	*Doorheen de beleidsperiode wordt aandacht besteed aan het uitvoeren van de voorziene acties rond dit thema aan de hand van de jaarverslagen van de CAW.* *Het wetenschappelijk onderzoek wordt verwacht eind 2010.*
	administratie	*Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***		
korte inhoud actie	- In de (vernieuwde) regelgeving van het algemeen welzijnswerk wordt extra aandacht besteed aan preventie als specifieke opdracht voor de centra voor algemeen welzijnswerk. De centra voor algemeen welzijnswerk hebben de opdracht om meer in te zetten op preventie. De onlangs voorgestelde beleidsplannen voor de periode 2011-2015 van de CAW vermelden ook de mate van samenwerking met lokale besturen om de hulp- en dienstverlening beter af te stemmen. - In Zuid-Oost-Vlaanderen loopt een pilootproject rond onderbescherming. Onder leiding van Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen gaan verschillende OCMW op zoek naar manieren om die doelgroepen te bereiken die vooralsnog niet bereikt worden door de OCMW maar hier recht op hebben. Het project wordt ondersteund door het HIVA, die de wetenschappelijke onderbouwing voorziet van het project. De betrokken OCMW hebben kennis gemaakt met verschillende methoden om mensen in onderbescherming te bereiken. Een belangrijk aspect van het project is de ervaringsuitwisseling.Het project loopt tot juni 2012 - Het project 'onderbescherming - lokaal proactief werken' wordt verder geoperationaliseerd in een aantal regio's (lokale pilootprojecten). Op basis hiervan worden beleidsaanbevelingen geformuleerd over de wijze waarop proactieve dienstverlening kan ingebed worden. Het traject wordt wetenschappelijk ondersteund. De wetenschappelijke ondersteuning bestaat uit: vanuit praktijkonderzoek ondersteuning bieden bij het				

		operationaliseren , uitdiepen en valoriseren van het wetenschappelijk onderzoek 'onderbescherming' van het HIVA; ondersteuning bij het monitoren en evalueren van de verschillende lokale pilootprojecten; ontwikkelen van een methodisch kader (ism samenlevingsopbouw Vlaanderen) voor het toekomstig implementeren van het model. - Er worden sectordoelstellingen uitgewerkt voor het algemeen welzijnswerk, onder andere voor preventie. . In overleg met de sector worden deze doelstellingen gekoppeld aan duidelijke resultaatgerichte indicatoren, waarover elke voorziening jaarlijks rapporteert.
Stappenplan en Budget	**2010**	62.823,00 euro (middelen van 2009) voor de wetenschappelijke begeleiding door de HIVA van het pilootproject onderbescherming.
	2011	In de nieuwe uitvoeringsbesluiten voor het algemeen welzijnswerk worden duidelijk de verwachtingen met betrekking tot preventie omschreven
	2012	In het beleidsplan en de jaarverslagen van de CAW worden de preventiedoelstellingen weergegeven. Onder leiding van Samenlevingsopbouw Vlaanderen wordt samen met onder andere VVSG, VVP, het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen, Uit de Marge, …'Onderbescherming – lokaal Proactief werken' geoperationaliseerd in een aantal pilootregio's (stuurgroep Lokaal Proactief Werken). Er worden mogelijkheden voorzien voor de wetenschappelijke ondersteuning. Opmaak sectordoelstellingen 'Preventie'
	2013	Opvolging / evaluatie jaarplannen Stuurgroep Lokaal Proactief Werken + wetenschappelijke ondersteuning. Rapportage over de wijze waarop binnen de CAW preventieve initiatieven ontwikkeld worden.
	2014	Opvolging / evaluatie jaarplannen Stuurgroep Lokaal Proactief Werken + wetenschappelijke ondersteuning. Rapportage over de wijze waarop binnen de CAW preventieve initiatieven ontwikkeld worden.

ACTIE	*71. De CAW's voorzien in een integraal psychosociaal begeleidingsaanbod*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD6.3 De Vlaamse overheid zet maximaal in op preventief werken*		***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	*De afdeling Welzijn en Samenleving volgt dit op, in nauw overleg met het kabinet.*
	administratie	*Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	
korte inhoud actie	De CAW's zijn belangrijke actoren in het realiseren van een toegankelijk en betaalbaar kwaliteitsvol aanbod aan hulp- en zorgverlening en in de bestrijding van kansarmoede. De CAW dienen dan ook maximaal af te stemmen en samen te werken met verschillende zorgsectoren (OCMW's, geestelijke gezondheidszorg, jeugdzorg, gehandicaptenzorg, eerstelijnsgezondheidszorg…) en instanties (politie, justitie, …) die cliënten toeleiden naar de zorg. De CAW's dienen hiervoor verder te evolueren naar slagkrachtige organisaties met een geïntegreerd aanbod van hulp- en dienstverlening, tot sociale ondernemingen met een sterke en geprofileerde werking binnen de zorgsector. Om deze opdrachten op een doeltreffende manier te kunnen opnemen, is het noodzakelijk dat de sector op een zodanige manier wordt georganiseerd dat efficiëntie en effectiviteit worden gemaximaliseerd: schaalvoordelen worden op administratief en organisatorisch vlak geoptimaliseerd, rekening houdende met de basisvoorwaarde voor eerstelijnswelzijnswerk, namelijk fysiek aanwezig zijn, ook in minder verstedelijkte gebieden. Daarnaast zullen instrumenten worden ontwikkeld om de kwaliteit van de hulp- en dienstverlening van de sector van de centra voor algemeen welzijnswerk te verhogen, door een meer eenduidig hulpaanbod en een eenduidig methodisch hulpverleningskader te installeren. Daarbij zal aan de CAW de ruimte gelaten worden om flexibel, adequaat en kwaliteitsvol te kunnen inspelen op de steeds veranderende en toenemende welzijnsnoden en omgevingsfactoren. Zowel cliënteel, personeel, de partners in de zorg als de subsidiërende instanties zijn immers voortdurend in beweging. Om deze doelstellingen te realiseren wordt onder meer een programmatie opgemaakt en een organisatievergroting uitgewerkt. Beide acties moeten toelaten om een integraal psychosociaal aanbod te voorzien in Vlaanderen en Brussel. Daarnaast worden sectordoelstellingen uitgewerkt die betrekking hebben op het aanbod aan hulp- en dienstverlening en de organisatie ervan. In overleg met de sector worden deze doelstellingen gekoppeld aan duidelijke resultaatgerichte indicatoren, waarover elke voorziening jaarlijks rapporteert. Voor het begeleidingsaanbod heeft dit minimaal betrekking op: ▪ psychosociale begeleiding m.b.t. problemen in de persoonlijke levenssfeer; ▪ psychosociale begeleiding m.b.t. relationele problemen, evenals familiale bemiddeling; ▪ psychosociale begeleiding aan slachtoffers; ▪ psychosociale begeleiding aan gedetineerden en hun directe sociale omgeving; ▪ psychosociale begeleiding in het kader van (intrafamiliaal) geweld en misbruik; ▪ psychosociale begeleiding in het kader van een woonproblematiek; ▪ begeleiding van problematisch contact tussen ouder(s) en kind; ▪ budgetbegeleiding en schuldbemiddeling.			

Stappenplan en Budget	2010	Het proces met betrekking tot de organisatievergroting werd opgestart eind 2010. De programmatie moet haar weerslag vinden in de nog uit te schrijven uitvoeringsbesluiten
	2011	In overleg met de sector werd vorm gegeven aan een 'nieuw uitzicht voor de CAW'. Hierin staat de verhoging van de efficiëntie en de effectiviteit van de hulpverlening centraal. Om deze doelstelling te realiseren werden er criteria uitgewerkt waarbinnen de schaalvergroting vorm krijgt. Het ontwerp van decreet en het ontwerp van uitvoeringsbesluit worden opgemaakt. Aan elke regio waar CAW's fusioneren wordt een bedrag toegekend van 84.000 euro voor de periode 1 november 2011 tot en met 30 juni 2013.
	2012	Uitwerken van sectordoelstellingen met betrekking tot de hulp- en dienstverlening binnen de CAW's.
	2013	Rapportage over de sectordoelstellingen.
	2014	Rapportage over de sectordoelstellingen.

ACTIE	*72/169 Afstemmen van de richtlijnen voor de beleidsplanning van de betrokken sectoren, waarbij ze gezamenlijke acties in het kader van armoedebestrijding moeten opnemen.*			***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD6.3 De Vlaamse overheid zet maximaal in op preventief werken*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*		***evaluatie***	*De afdeling Welzijn en Samenleving volgt dit op, in nauw overleg met het kabinet.*
	administratie	*Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*CAW's, VWAWN, SLO*	
korte inhoud actie	Tal van organisaties die aangestuurd worden door de afdeling Welzijn en Samenleving werken met en voor mensen in armoede. Ze werken op het terrein soms samen, soms ook naast elkaar. Door gezamenlijke acties te plannen en uit te voeren, kunnen deze versterkt worden. De samenwerking tussen de organisaties en afstemming op elkaar kan hun werking voor mensen in armoede optimaliseren. Afhankelijk van een analyse van de jaarverslagen worden er met de betrokken actoren samenwerkingsafspraken gemaakt.				
Stappenplan en Budget	**2010**	CAW's en instituten voor samenlevingsopbouw nemen gezamenlijke doelstellingen op in hun meerjarenplannen.			
	2011	CAW's en instituten voor samenlevingsopbouw voeren de gezamenlijke doelstellingen uit. Bespreking van de analyses van de jaarverslagen.			
	2012	CAW's en instituten voor samenlevingsopbouw voeren de gezamenlijke doelstellingen uit.			
	2013	CAW's en instituten voor samenlevingsopbouw voeren de gezamenlijke doelstellingen uit.			
	2014	CAW's en instituten voor samenlevingsopbouw voeren de gezamenlijke doelstellingen uit.			

ACTIE	*171. Problemen in het functioneren van de maatschappelijke basisvoorzieningen worden gesignaleerd en aangepakt.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD6 De Vlaamse overheid zet in op de toegankelijkheid van de maatschappelijke dienstverlening*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD6.3 De Vlaamse overheid zet maximaal in op preventief werken.*			***Indicator***	*a) Evaluatie lokaal sociaal beleid.* *b) Evaluatie beleidsplannen CAW en samenlevingsopbouw.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*		***evaluatie***	*a) Tussentijdse evaluatie lokaal sociaal beleid (in het bijzonder de samenwerkingsverbanden).* *b) Jaarlijkse evaluatie van de beleidsplannen van CAW en samenlevingsopbouw (in de jaarverslagen).*
	administratie	*Departement WVG, afdeling Welzijn en Samenleving*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***		
korte inhoud actie	De centra voor algemeen welzijnswerk en de OCMW signaleren problemen in samenwerking met andere actoren, zoals het straathoekwerk, de allochtone zelforganisaties, Kind & Gezin, samenlevingsopbouw, verenigingen waar armen het woord nemen en andere relevante actoren. In afstemming en samenwerking met het OCMW en mensen in armoede worden initiatieven ontwikkeld die de drempels van de hulp- en dienstverlening verlagen voor mensen in armoede. De Vlaamse overheid inventariseert de signalen en hanteert deze inventaris in haar beleidsvoering. De CAW geven in hun beleidsplan aan hoe ze de samenwerking met lokale besturen, Samenlevingsopbouw, de verenigingen waar armen het woord nemen en andere sectoren vorm geven. Deze samenwerking tussen de verschillende sectoren moet de drempel naar deze hulp- en dienstverleningsdiensten verlagen.				
Stappenplan en Budget	**2010**	De beleidsplannen werden opgesteld en voorgesteld.			
	2011	De beleidsplannen worden uitgevoerd (2011-2015) Screening en evaluatie van de jaarverslagen met betrekking tot de samenwerkingen. Desgevallend kan onderzocht worden of specifieke drempels beleidsmatig moeten aangepakt worden.			
	2012	Aan de lokale besturen werd gevraagd een tussentijdse evaluatie te maken van het lokaal sociaal beleid. In de evaluatie wordt bijzondere aandacht gevraagd voor de samenwerking, in het bijzonder de actoren waarmee samenwerkingsverbanden worden opgezet en de vorm die deze samenwerking aanneemt. In de jaarverslagen van de CAW en Samenlevingsopbouw wordt weergegeven hoe de samenwerking met andere relevante actoren vorm krijgt. Desgevallend kan onderzocht worden of specifieke drempels beleidsmatig moeten aangepakt worden.			
	2013	In de jaarverslagen van de CAW en Samenlevingsopbouw wordt weergegeven hoe de samenwerking met andere relevante actoren vorm krijgt. Desgevallend			

		kan onderzocht worden of specifieke drempels beleidsmatig moeten aangepakt worden.
	2014	In de jaarverslagen van de CAW en Samenlevingsopbouw wordt weergegeven hoe de samenwerking met andere relevante actoren vorm krijgt. Desgevallend kan onderzocht worden of specifieke drempels beleidsmatig moeten aangepakt worden.

SD7 De Vlaamse overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede.

OD7.1 De toekenning van financiële tegemoetkomingen wordt geoptimaliseerd.

ACTIE	*73. De Vlaamse Regering zal in alle administratieve processen waarin een inkomenstoets is opgenomen, inkomensgegevens digitaal consulteren in beschikbare authentieke gegevensbronnen. Dit maakt in de toekomst het inkomensgerelateerd maken van bijdragen administratief eenvoudiger. De correcte ontsluiting van inkomensgegevens door de FOD financiën naar de Vlaamse overheid is hierin een cruciale factor.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD7 De Vlaamse overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede*			***status***	*In vertraging*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD7.1 De toekenning van financiële tegemoetkomingen wordt geoptimaliseerd*			***indicator***	*Dienst wetsmatiging / Corve rapporteren over het aantal administraties die gebruik maken van de ontsluiting.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Bourgeois*		***evaluatie***	*Nog te bepalen*
	administratie	*Coördinatiecel Vlaams E-government (CORVE) / Dienst Wetsmatiging*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie	*Dienst Wetsmatiging* *PIB (processen en informatiebeleid)* *Departement WVG*	***andere actoren***		
korte inhoud actie	In de huidige regelgeving worden de inkomenstoetsen op verschillende wijze gedefinieerd, en zijn vaak (maar niet exclusief) gebaseerd op papieren kopieën van de belastingaanslag. Dit heeft enerzijds een zwaardere administratieve last tot gevolg, maar vaak ook dat gerechtigden niet in orde zijn met hun dossier en daardoor hun recht missen. Door de digitalisering van de stroom, en eengemaakte definitie voor het inkomensbegrip, kunnen de betrokken administraties hun administratief proces vereenvoudigen en versnellen en kan de doelgroep van een maatregel gemakkelijker geïdentificeerd worden. In de geest van het e-governmentdecreet van 2008 worden burgers niet meer gevraagd zelf hun inkomensinformatie te leveren, maar wordt dit aan de bron opgevraagd.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Beslissing Vlaamse Regering van 12 februari 2010 : Het principe om in alle administratieve processen waarin een inkomenstoets is opgenomen, inkomensgegevens digitaal te consulteren in beschikbare authentieke gegevensbronnen; De Vlaamse ministers te gelasten hun betrokken administraties op te dragen om, met het oog op de implementatie van voornoemd principe, waar nodigen mogelijk voorstellen tot aanpassing van de regelgeving uit te werken, in afstemming met de onderliggende ICT-processen; De Vlaamse minister, bevoegd voor het e-government, te gelasten, met het oog op de ontwikkeling van een ondersteuningsaanbod: - de entiteit EIB/CORVE op te dragen alle nodige voorbereidingen te nemen voor het ontsluiten van de authentieke bronnen met inkomensgegevens, waar nodig in overleg met het federale niveau met betrekking tot de gegevens van de FOD Financiën,				

		- de entiteit Wetsmatiging op te dragen om, in samenspraak met de cellen wetskwaliteit, de huidige regelgeving te screenen om, waar nodig en mogelijk, te komen tot afstemming, vereenvoudiging, verfijning en/of standaardisering van het inkomensbegrip. Waar nuttig wordt de afdeling Welzijn en Samenleving van het departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin bij deze opdracht betrokken. Wat de opdracht aan Corve betreft is er een tijdelijke oplossing in de maak door een koppeling via de Kruispuntbank Sociale Zekerheid. Een rechtstreekse koppeling met Fod Financiën blijkt momenteel nog niet mogelijk te zijn.
	2011	De dienst Wetsmatiging heeft de inventaris van gehanteerde inkomensbegrippen in verschillende inkomensgerelateerde processen gefinaliseerd.
	2012	Deze onrechtstreekse ontsluiting kan vanaf 2012 ter beschikking gesteld worden van de Vlaamse administraties voor zover deze een machtiging bekomen hebben van de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer. De gesprekken met FOD Financiën zijn aan de gang.
	2013	
	2014	

ACTIE	*74. Waar wenselijk en mogelijk gebeurt de berekening van bijdragen en prijzen en de toekenning van financiële steun inkomensgerelateerd.*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD7 De Vlaamse Overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD74: Waar wenselijk en mogelijk gebeurt de berekening van bijdragen en prijzen en de toekenning van financiële steun inkomensgerelateerd.*		***indicator***	*Uitvoering van beide acties*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Bourgeois, kabinet Vandeurzen, kabinet Crevits, kabinet Schauvliege*	***evaluatie***	*VAPA*
	administratie	*Dept BZ, VAZG team Eerstelijn en Thuiszorg, afdeling Beleid Mobiliteit en Verkeersveiligheid, VMM*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	*CORVE, Dienst Wetsmatiging*
korte inhoud actie	**Beleidsdomein Bestuurszaken** Opname passages in beleidsbrief BZ 2011, rond - 1° openstelling authentieke gegevensbronnen met inkomensgegevens, waarbij samen met de minister bevoegd voor de Coördinatie van de Armoedebestrijding, wordt onderzocht hoe met CORVE en de betrokken administraties de automatische toekenning van de rechten kunnen worden toegekend; - 2° hervorming van de reguleringsimpactanalyse (RIA), waarbij ruimte wordt gecreëerd voor de integratie van nieuwe sectorale wetgevingstoetsen, zoals 'armoede' **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Een geautomatiseerde en vereenvoudigde berekening van de gebruikersbijdragen voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg (poetshulp, karweihulp en professionele oppashulp), op basis van inkomen en gezinssamenstelling. In overleg met de sector worden de principes van de nieuwe schaal besproken vanuit de invalshoek van de diensten en van de gebruikers, waarbij ook aandacht werd besteed aan de betaalbaarheid voor de laagste inkomensgroepen. Overleg met het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen zal plaatsvinden over de communicatie van het nieuwe bijdragesysteem en om afspraken te maken mbt de evaluatie. De nieuwe bijdrageregeling zal geleidelijk worden ingevoerd met een overgangsregeling voor bestaande gebruikers. Voor hen zal de huidige bijdrage bevroren worden en geïndexeerd. Dit laat toe om de nieuwe regeling op al zijn consequenties op micro-niveau verder te evalueren begin 2013 met het oog op eventueel bijsturingen die zullen inwerkingtreden in 2014. Bij die evaluatie moet het Vlaams Netwerk worden betrokken, zodat de ervaringen van mensen in armoede meegenomen worden in de evaluatie. **Beleidsdomein Mobiliteit** De Lijn zorgt ervoor dat ook mensen in armoede volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving via gemakkelijk toegankelijke en betaalbare tariefproducten. Voor een aantal doelgroepen die de Minister definieert, worden verplaatsingen aangeboden tegen verminderd tarief. Hiervoor worden volgende abonnementen afgeleverd: - Het WIGW+Omnio-netabonnement (Buzzy Pazz of Omnipas) wordt afgeleverd aan houders van een 'attest verhoogde tegemoetkoming geneeskundige zorgen', houders van een geldige kaart voor een verhoogde tegemoetkoming van de NMBS en houders van een geldige WIGW-kaart (weduwen, invaliden, gepensioneerden en wezen). Personen met een leefloon of gelijkgestelden, of personen die verblijven in een lokaal opvanginitiatief, kunnen voor 30 euro een Buzzy Pazz of Omnipas voor			

		12 maanden kopen. **Beleidsdomein Leefmilieu en Natuur** Pact 2020 vermeldt de ambitieuze doelstelling dat tegen 2020 geen enkel gezin, ongeacht de samenstelling, nog een inkomen mag hebben dat onder de Europese armoederisicodrempel ligt. Het besteedbaar inkomen van mensen moet hen toelaten om op alle levensdomeinen volwaardig te participeren aan de maatschappij. Dan wordt het ook belangrijk om in te grijpen op de uitgavenposten die mensen hebben en moet ook de problematiek van overmatige schuldenlast worden aangepakt. Hoewel inkomen en schulden grotendeels federale bevoegdheden zijn, denken we bijvoorbeeld aan de hoogte van de uitkeringen, kan Vlaanderen zeker ook een rol spelen om de financiële slagkracht van mensen en gezinnen met lage inkomens te verhogen. Ingrijpen op de uitgavenposten die mensen hebben op verschillende levensdomeinen kan zowel door de prijs die mensen betalen te beheersen, als door inkomenssteun gericht op een bepaald levensdomein, bijvoorbeeld door substantiële huursubsidies, betaalbare sociale woningen, ontwikkelingskrediet, premie voor jonge kinderen, ... Gezien elk beleidsdomein hier haar verantwoordelijkheid heeft, worden prijsbeheersende of inkomensondersteunende maatregelen per beleidsdomein behandeld.
Stappenplan en Budget	**2010**	**Beleidsdomein Bestuurszaken** - 1° ontsluiting authentieke gegevensbronnen met inkomensgegevens via KSZ: de bestelling voor het bouwen van de ontsluiting wordt nog geplaatst in 2010. - 2° onderzoek rond de invoering van de armoedetoets in de regelgeving, door de Dienst Wetsmatiging, is volop aan de gang. **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Er vindt overleg met de sector plaats over een eenvoudig en transparant berekeningsmechanisme voor de gebruikersbijdrage voor gezinszorg, en over het invoeren van een inkomensgerelateerde gebruikersbijdrage voor aanvullende thuiszorg (poetshulp, karweihulp en professionele oppashulp). **Beleidsdomein Mobiliteit** 24.817.414 euro. Eindtotaal afgeleverde abonnementen kan pas worden opgemaakt als het jaar ten einde is. Zoals de voorbije jaren het geval was, zal dit eindtotaal in maart 2012 (na formele jaarafsluiting) wereldkundig worden gemaakt. We kregen geen bemerkingen of vragen om aan deze afspraken of manier van werken verandering te brengen. Ook de komende jaren blijft dit dus mogelijk. **Beleidsdomein Leefmilieu en Natuur** De drinkwaterfactuur bestaat uit drie componenten: - prijs voor de productie en levering van het drinkwater (= drinkwatercomponent) - bovengemeentelijk bijdrage - gemeentelijke bijdrage of vergoeding Voor de bovengemeentelijke bijdrage is de vrijstelling en compensatie decretaal geregeld. Volgende personen kunnen om sociale redenen een vrijstelling krijgen voor de bovengemeentelijke bijdrage: - personen met een handicap die genieten van de integratietegemoetkoming, de inkomensvervangende tegemoetkoming of de tegemoetkoming hulp aan bejaarden; - personen met een door het OCMW toegekend leefloon of levensminimum; - bejaarden en oudere personen die genieten van het gewaarborgd inkomen of de inkomensgarantie; - de vrijstelling geldt ook als de drinkwaterfactuur niet op naam staat van de rechthebbende; - de vrijstelling wordt toegekend voor het hele gezin als één van de gezinsleden behoort tot één van de bovenstaande categorieën; - de vrijstelling of compensatie geldt enkel voor het waterverbruik in de gezinswoning (dus niet voor tweede verblijven) en als de gezinsleden gedomicilieerd

		zijn op dit adres. De vrijstelling kan enkel toegekend worden aan gezinnen waarvan de drinkwaterfactuur betrekking heeft op het huishoudelijk waterverbruik van één enkel gezin. In bepaalde gevallen, zoals voor appartementsgebouwen, kan er dus geen vrijstelling toegekend worden. Deze gezinnen ontvangen – ter vervanging van de vrijstelling – een compensatie van hun drinkwatermaatschappij. Deze compensatie wordt forfaitair berekend en rechtstreeks uitbetaald aan het gezinshoofd, rekening houdend met het aantal gezinsleden. Voor de gemeentelijke bijdrage/vergoeding beslist de gemeente of gemeentelijke rioolbeheerder autonoom over de vrijstellingen en compensaties van de gemeentelijke bijdrage of vergoeding. De voorwaarden en modaliteiten inzake de gemeentelijke vrijstellingsregeling zijn opgenomen in de saneringsovereenkomst tussen de gemeente of rioolbeheerder en de drinkwatermaatschappij. In 2009 hanteerden 222 Vlaamse gemeenten een gemeentelijke vrijstellingsregeling die volledig is afgestemd op de decretale regeling op bovengemeentelijk vlak. Er bestaan nog enkele beperkte verschillen in de toepassing van de vrijstellingsregeling. De vrijstelling wordt bijvoorbeeld niet steeds voor 100% toegepast. De meest voorkomende reductiepercentages zijn 100% (222 gemeenten), 50% (3 gemeenten) en 25% (76 gemeenten). De drinkwatercomponent bestaat uit een vaste en variabele vergoeding voor de kosten van productie en levering van drinkwater. In de regelgeving is de kosteloze levering van 15 m³ water per persoon (gedomicilieerde) per jaar opgenomen voor elke inwoner. Een aantal watermaatschappijen kennen bijkomend specifieke sociale correcties toe. De voorwaarden om te kunnen genieten van deze sociale correcties en grootte van de correctie verschillen van maatschappij tot maatschappij. Algemeen kan gesteld worden dat dezelfde gezinnen als deze die in aanmerking komen voor vrijstelling van bovengemeentelijke saneringsbijdrage bij de watermaatschappijen, die een extra sociale correctie op drinkwatercomponent toekennen, kunnen genieten van deze extra correctie. Geen extra budget
	2011	**Beleidsdomein Bestuurszaken** - 1° ontsluiting authentieke gegevensbronnen met inkomensgegevens via KSZ wordt verder uitgevoerd - 2° afstemming van het inkomensbegrip door Dienst Wetsmatiging **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Op basis van de resultaten van simulaties, die in de periode augustus-september 2011 uitgevoerd worden, worden de definitieve principes afgesproken en vastgelegd. **Beleidsdomein Leefmilieu en Natuur** De sociale correcties zoals besproken voor 2010 blijven van toepassing. Verder wordt de haalbaarheid van een uniform sociaal tariefbeleid voor drinkwatervoorziening (drinkwatercomponent) onderzocht (cfr actie 166) Budget: geen extra budget – voornamelijk personeelskost
	2012	**Beleidsdomein Bestuurszaken** - 1° ontsluiting authentieke gegevensbronnen met inkomensgegevens via KSZ wordt verder uitgevoerd - 2° Afstemming van het inkomensbegrip door Dienst Wetsmatiging is een opdracht vastgelegd in de beleidsbrief BZ 2011-2012, en momenteel in onderzoek (finalisatie van de inventaris van de regelgeving m.b.t. het inkomensbegrip).

		Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin Er wordt een ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering opgesteld , waarin de bijdrageberekening voor de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg geregeld wordt.Na de principiële goedkeuring van dat besluit door de Vlaamse Regering worden erbij de Privacycommissie machtigingen aangevraagd die nodig zijn om de rechtstreekse bevraging van persoonsgegevens bij het Rijksregister/Bisregister en van fiscale gegevens bij de FOD Financiën mogelijk te maken. Er wordt een applicatie ontwikkeld om de automatische berekening van de bijdrage mogelijk te maken. Die applicatie wordt geïntegreerd binnen Vesta. De berekeningsmodule wordt getest en daarna geïmplementeerd. Vanaf eind 2012 zullen de diensten de berekeningsmodule kunnen gebruiken bij wijze van test (= dubbel lopen).
	2013	**Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Vanaf 1/1/2013 moeten de erkende diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg het nieuwe berekeningssysteem voor de gebruikersbijdragen voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg toepassen, waarbij de nieuwe bijdrageschaal wordt toegepast voor de nieuwe gebruikers. Vanaf die datum zullen de kosten voor gezinszorg, poets-, karwei-, en zowel vrijwillige als professionele oppashulp ook opgenomen worden in de maximumfactuur . De nieuwe regeling wordt geëvalueerd.
	2014	**Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Indien nodig gebeurt bijsturing.

ACTIE	*76. Harmonisering OCMW steun* *79. Uitwerken budgetstandaard*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD7 De Vlaamse overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD7.1 De toekenning van financiële tegemoetkomingen wordt geoptimaliseerd*			***indicator***	*Harmonisering OCMW steun*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*		***evaluatie***	*Werkgroep*
	administratie	*Welzijn en Samenleving / Beleidsontwikkeling*			
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***mensen in armoede***	*Netwerk VWAWN*	
	administratie		***andere actoren***	*OCMW, VVSG, SLO, Steunpunt AWW*	
korte inhoud actie	OCMW's beschikken over een breed pallet van mogelijkheden voor het toekennen van bijkomende steun (toelagen voor medische kosten, energie, huisvesting,…). Er zijn grote praktijkverschillen tussen de verschillende OCMW's. Mensen in armoede wensen een grotere harmonisering van de verschillende lokale tussenkomsten. Een werkgroep, samengesteld uit VVSG, Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen en andere relevante actoren actief op het terrein van de armoedebestrijding, inventariseren de verschillende instrumenten waarvoor een harmonisering van de tussenkomsten aangewezen is. De budgetstandaard brengt in kaart wat mensen minimaal nodig hebben om waardig te kunnen leven. Het bedrag dat bekomen wordt ligt voor verschillende categorieën (onder andere op basis van gezinssamenstelling) een stuk hoger dan de armoede risico drempel. De budgetstandaard laat vandaag nog een aantal zaken buiten beschouwing, zoals bijvoorbeeld de gezondheidskosten, gezondheidssituatie van mensen in armoede. Het dient verder geoperationaliseerd, maar is het indicatief een goed instrument om het bedrag te bepalen dat minimaal nodig is om waardig te kunnen leven. Het besteedbaar inkomen van mensen moet hen toelaten om op alle levensdomeinen volwaardig te participeren aan de maatschappij. Dan wordt het ook belangrijk om in te grijpen op de uitgavenposten die mensen hebben en moet ook de problematiek van overmatige schuldenlast worden aangepakt. De Vlaamse wetenschappelijke budgetstandaard is inspirerend ter bewaking van een menswaardig inkomen van de schuldenaar en zijn familie. We willen komen tot een geoptimaliseerde budgetstandaard.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Een belangrijke stap in de harmonisering van de (aanvullende) OCMW-steun betreft het instrument voor de berekening van de financiële steun dat door de VVSG werd ontwikkeld.			
	2011	- Het in 2010 ontwikkelde instrument voor de berekening van de financiële steun wordt verder uitgewerkt. De VVSG organiseert hierover een vormingsaanbod voor lokale besturen. - In 2009 verscheen het onderzoeksrapport "Wat heeft een gezin nodig om rond te komen? Een budgetstandaard voor Vlaanderen". Hierop werd een vervolgtraject opgezet in opdracht van de federale overheid wat resulteerde in het rapport "Minibudget: wat hebben gezinnen nodig om menswaardig te leven in België". Eind 2011 wordt bekeken hoe we deze uitgewerkte budgetstandaard kunnen optimaliseren. We treden hiervoor in contact met de onderzoekers die de budgetstandaard hebben uitgewerkt. Project "OCMW Steun en Menselijke Waardigheid" opgestart. Budget: 148.229 euro			
	2012	Uitwerken van richtlijnen / voorstellen die via het VVSG worden kenbaar gemaakt aan de OCMW's Project "OCMW steun en Menselijke Waardigheid" wordt verdergezet. De budgetstandaard wordt geoptimaliseerd in overleg met federale beleidsverantwoordelijken. Budget: 80.000 euro.			

	2013	Op basis van de resultaten van de geoptimaliseerde budgetstandaard organiseert de Vlaamse overheid overleg met de onderzoekers en met de VVSG zodat de resultaten via diverse kanalen een maximale impact hebben op de berekening van de toegekende financiële steun door OCMW's.
	2014	

OD7.2 De Vlaamse overheid zet in op het voorkomen van of bemiddelen in schuldoverlast.

ACTIE	*77. a) De weerbaarheid van jongeren en volwassenen (in het bijzonder mensen in armoede) tegen kredietverstrekkers wordt verhoogd (bv. via In Balans, project Budgetsurvivalkids). Ook het actieplan kwetsbare jongvolwassenen zal hier specifiek aandacht aan besteden.* *b) We versterken de vaardigheden van mensen bij het beheren van hun huishoudbudget (via instrument info en doorverwijzing, via eenvoudige hulpmiddelen zoals 'op eigen benen', via overleg met onderwijs, via In Balans,…)* *c) We sensibiliseren het brede middenveld voor de schuldenproblematiek met het basispakket Eerste Hulp Bij Schulden (EHBS), zodat problemen in een snelle fase opgemerkt en behandeld worden met indien nodig een correcte en snelle doorverwijzing.* *d) We maken een preventieplan op in samenwerking met het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling.* *e) Preventie is een belangrijke voorwaarde voor de financiering van samenwerkingsverbanden tussen erkende instellingen voor schuldbemiddeling (zie actiefiche diensten schuldbemiddeling).*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD7 De Vlaamse Overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede*		***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD7.2 De Vlaamse overheid zet in op het voorkomen van of bemiddelen in schuldoverlast*		***indicator***	*EHBS: website, budgetplanner* *In Balans: aantal scholen dat beroep heeft gedaan op de producten uit het In Balans-pakket* *Budgetplanner voor en met mensen in armoede*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	*EHBS: via stuurgroep en permanent binnen VCS* *In Balans: binnen VCS* *Budgetplanner: binnen Vlaams netwerk*
	administratie	*Beleidsdomein WVG – afdeling welzijn en samenleving*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	*Vlaams Centrum Schuldbemiddeling (VCS)/ Vlaams Centrum Schuldenlast* *Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*
korte inhoud actie	Jongeren en volwassenen hebben te weinig kennis van financiële producten, huishoudbudgetten en budgetplanning. De bestaande hulpverlening is ook te weinig bekend en wordt meestal pas ingeschakeld als de problemen al heel groot zijn. Deze verschillende acties hebben allen tot doel aan de financiële educatie van jongeren en volwassenen te verhogen.			

Stappenplan en Budget	**2010**	Realisatie project EHBS: website online, budgetplanners geactualiseerd en beschikbaar. Realisatie project In Balans: scholen kunnen aan verminderd tarief beroep doen op de producten uit het pakket. Opstart projectplan vertalen en kenbaar maken van de budgetplanner met en voor mensen in armoede. Financiële educatie opgenomen in de vakoverschrijdende eindtermen van het secundair onderwijs. Budget: 75.000 euro (EHBS en budgetplanner, 01/12/2009 – 31/10/2010) / 4.500 euro (Dag zonder Krediet, 01/10/2010 – 31/12/2010) / 19.160,07 euro (In Balans,01/12/2009 – 31/07/2011) / 35.000 euro (OCMW Hasselt – Preventie schulden, 01/12/2009 – 31/10/2010)
	2011	Opmaak van een preventieplan door het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling (in vertraging). Realisatie project In Balans: scholen kunnen aan verminderd tarief beroep doen op de producten uit het pakket (Vlaams Centrum Schuldbemiddeling). Realisatie project om de budgetplanner te operationaliseren voor en met mensen in armoede en aangepaste vorming te ontwikkelen (Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen). Budget: 60.000 euro (operationaliseren budgetplanner met en voor mensen in armoede, 15/12/2010 – 31/12/2011) / 19.160,07 euro (In Balans,01/12/2009 – 31/07/2011)
	2012	Vanaf 2012 wordt een zelfstandig Vlaams Centrum Schuldenlast erkend (jaarlijks 374.000 euro). Een van de opdrachten van het Vlaams Centrum Schuldenlast is het ontwikkelen van programma's rond de preventie van schulden. Jaarlijks voor 1 november dient het Vlaams centrum Schuldenlast een jaarplan in voor het volgend werkjaar (de aanpak mbt preventie zal hiervan deel uitmaken).
	2013	Preventiejaarplan van het Vlaams Centrum Schuldenlast
	2014	Preventiejaarplan van het Vlaams Centrum Schuldenlast

ACTIE	*22/78 Onderzoek naar de werking en organisatie van erkende instellingen voor schuldbemiddeling met het oog op een mogelijke subsidiëring. Verhoging van de toegankelijkheid en stimulering van kwaliteit van de schuldhulpverlening.*		***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD7 De Vlaamse Overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD7.2 De Vlaamse overheid zet in op het voorkomen van of bemiddelen in schuldoverlast*		***indicator***	*Onderzoeksrapport* *Subsidiesysteem voor schuldbemiddeling* *Vermindering/wegwerking van de wachtlijsten bij de erkende instellingen voor schuldbemiddeling*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	*Tussentijds overleg tussen administratie en de onderzoekers. Via de stuurgroep wordt het onderzoek geregeld geëvalueerd.*
	administratie	*Beleidsdomein WVG – afdeling welzijn en samenleving* *Beleidsdomein WVG - kenniscentrum*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*
	administratie		***andere actoren***	*KHKempen (uitvoerder onderzoek), Vlaams Centrum Schuldbemiddeling/ Vlaams Centrum Schuldenlast , VVSG, SAW, instellingen voor schuldbemiddeling, advocaten, Hogeschool Gent*
korte inhoud actie	De problematiek van overmatige schuldenlast groeit in Vlaanderen. De erkende instellingen voor schuldbemiddeling worden dan ook geconfronteerd met steeds meer aanvragen. Zij kunnen deze dossiers niet allemaal op een kwaliteitsvolle manier behandelen binnen hun huidige reguliere middelen. Door een financiële ondersteuning kunnen erkende instellingen meer tijd spenderen aan de dossiers en de kwaliteit van de begeleiding verhogen. Tevens kunnen ze hun wachtlijsten wegwerken. In afwachting van het onderzoek dat mogelijke pistes moet aanreiken, kunnen personeelsleden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling goedkoper vorming volgen bij het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling. Naast de hefbomen waarover de OCMW's en de CAW's beschikken om hun verantwoordelijkheid op te nemen in het kader van de toenemende schuldenproblematiek zal de Vlaamse Regering voorzien in subsidies waarop regionale samenwerkingsverbanden (CAW-regiogrootte) van erkende instellingen voor schuldbemiddeling vanaf 2012 beroep kunnen doen wanneer ze, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbaren: - samen een voldoende toegankelijk, bereikbaar en beschikbaar aanbod van geïntegreerde budget- en schuldhulpverlening aanbieden; - cliënten via kwalitatieve hulpverlening en passende motiveringstechnieken (leren) in staat stellen om zelf verantwoordelijk te zijn voor hun budgetmanagement; - preventie-initiatieven nemen en nazorg voorzien om het risico op (herval in) schuldoverlast te voorkomen. In 2011 kunnen regionale samenwerkingsverbanden van erkende instellingen beroep doen op projectmiddelen die 'kwaliteitsbevorderend werken en/of het leren omgaan met budgetmanagement' stimuleren en waarvan de methodieken geïntegreerd moeten worden in de doelstellingen voor een structurele subsidiëring.			

		Vanaf midden 2012 worden deze middelen recurrent. In overleg met het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord nemen zal bekeken worden in welke mate de betrokkenheid van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen kan gerealiseerd worden en in welke mate dit een criterium kan zijn voor de subsidiering van regionale samenwerkingsverbanden van erkende diensten voor schuldbemiddeling.
Stappenplan en Budget	**2010**	Personeelsleden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling kunnen goedkoper vorming volgen bij het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling. Onderzoek naar de organisatie van erkende instellingen voor schuldbemiddeling is opgestart op 1 mei 2010. Stuurgroep ging door op2/6/2010en 13/10/2010. Budget: 131.906,70 euro (vorming, 01/12/2009 – 31/12/2011) / 77.894 euro (onderzoek)
	2011	Personeelsleden van erkende instellingen voor schuldbemiddeling kunnen goedkoper vorming volgen bij het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling. Tussentijds onderzoeksrapport opgeleverd op 31 januari 2011, eindrapport beschikbaar juli 2011.Op basis van rapport werd een financieringskader uitgewerkt en voorgesteld aan de betrokken partners (VVSG, het Vlaams netwerk VWAWN en SAW/FACAW) Budget: 131.906,70 euro (vorming, 01/12/2009 – 31/12/2011); 500.000 euro (projectsubsidies)
	2012	Evaluatie van de projectsubsidies en overleg met Federatie CAW's, VVSG en het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen omtrent de structurele financiering van regionale samenwerkingsverbanden. Recurrente subsidiëring van de samenwerking en het waarborgen en het stimuleren van de kwaliteit van de schuldbemiddeling. Budget: 750.000 euro
	2013	Recurrente subsidiëring van de samenwerking en het waarborgen en het stimuleren van de kwaliteit van de schuldbemiddeling. Budget: 1.250.000 euro.
	2014	Recurrente subsidiëring van de samenwerking en het waarborgen en het stimuleren van de kwaliteit van de schuldbemiddeling. Budget: 1.250.000 euro.

ACTIE	*80. We maken een besluit ter uitvoering van het decreet inzake de subsidiëring van een verzelfstandigd Vlaams Centrum Schuldbemiddeling*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD7 De Vlaamse Overheid maakt werk van een leefbaar inkomen voor mensen in armoede*		***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD7.2 De Vlaamse overheid zet in op het voorkomen van of bemiddelen in schuldoverlast*		***indicator***	*Subsidie Vlaams Centrum Schuldbemiddeling / Vlaams Centrum Schuldenlast*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	*Werkingsverslag en structureel overleg met Vlaams Centrum Schuldbemiddeling (Schuldenlast)*
	administratie	*Beleidsdomein WVG – afdeling welzijn en samenleving*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	*Vlaams Centrum Schuldbemiddeling, VVSG, SAW*
korte inhoud actie	Op 10 juli 2008 keurde het Vlaams parlement het decreet houdende wijziging van het decreet van 24 juli 1996 houdende regeling tot erkenning van de instellingen voor schuldbemiddeling in de Vlaamse Gemeenschap goed. Dit decreet geeft de Vlaamse Regering de mogelijkheid om enerzijds de erkende instellingen voor schuldbemiddeling te subsidiëren en anderzijds een vereniging zonder winstoogmerk te subsidiëren als Vlaams Centrum Schuldenlast. Door het opmaken van een Besluit van de Vlaamse Regering (BVR) ter uitvoering van het decreet kan het huidige Vlaams Centrum Schuldbemiddeling (VCS) als zelfstandige vzw gesubsidieerd worden en de toegekende taken volwaardig uitvoeren. In afwachting blijft het VCS een nominatim subsidie ontvangen.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Overleg over de opmaak van het BVR met het VCS, VVSG en SAW. Subsidiëring van het VCS via een nominatim subsidie. Budget: 374.000 euro		
	2011	BVR opgemaakt en principieel goedgekeurd op 15 juli 2011. Inwerkingtreding is voorzien voor 01 oktober 2011. Het VCS bereidt de oprichting van de vzw Vlaams Centrum Schuldenlast voor. Subsidiëring van het VCS via een nominatim subsidie. Budget: 374.000 euro		
	2012	Het Vlaams Centrum Schuldenlast vzw voert de in het decreet geformuleerde opdrachten uit en ontvangt hiervoor een gereglementeerd subsidie. Budget: 374.000 euro		
	2013	Vlaams Centrum Schuldenlast vzw voert de in het decreet geformuleerde opdrachten uit en ontvangt hiervoor een gereglementeerd subsidie. Budget: 374.000 euro		
	2014	Vlaams Centrum Schuldenlast vzw voert de in het decreet geformuleerde opdrachten uit en ontvangt hiervoor een gereglementeerd subsidie. Budget: 374.000 euro		

SD8 De Vlaamse overheid waarborgt het recht op gezinsleven.

OD8.1 De preventieve gezinsondersteuning wordt op inhoudelijk, organisatorisch en institutioneel vlak hertekend met bijzondere aandacht voor gezinnen in armoede.

ACTIE	*82/83/94 Er is een versterkte preventieve gezinsondersteuning, met Huizen van het Kind als belangrijke hefboom.*		***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD8 De Vlaamse overheid waarborgt het recht op gezinsleven*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD8.1 De preventieve gezinsondersteuning wordt op inhoudelijk, organisatorisch en institutioneel vlak hertekend met bijzondere aandacht voor gezinnen in armoede.*		***indicator***	*Algemeen* - *een nieuw organisatiemodel (o.a. Huizen van het Kind);* - *aangepaste regelgeving en subsidiekader;* - *doelgroepbereik gediversifieerd aanbod met expliciete aandacht voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen.* *Prenatale* - *aantal kansarme zwangeren dat door een gezinsondersteuning wordt ondersteund.* *Opvoedingsondersteuning* - *kerntraject : verhouding KA-cliënten vs modaal cliënteel die gebruik maken van het aanbod OO is minstens gelijk aan de reële verhouding in de totale doelgroep / klantentevredenheid en effectiviteit.* *Vrijwilligerswerking* *Er is een regelgevend kader.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	*Nog te bepalen*
	administratie	*Kind en Gezin Wannes Blondeel*		
betrokkenen	***kabinet***	*Voor de projectoproep 'versterking of uitbreiding van de integrale en laagdrempelige gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en activering ism:* - *kabinet Lieten*	***mensen in armoede***	*Gedurende het traject wordt het perspectief van mensen in armoede via verenigingen en/of via de gezinsondersteuners binnen K&G structureel ingebracht.*

		- *kabinet Van den Bossche*		
	administratie	*Agentschap Zorg en Gezondheid, Agentschap Jongerenwelzijn*	***andere actoren***	*Artsen, organiserende besturen consultatiebureaus voor het jonge kind,Inloopteams, CKG's, opvoedingswinkels, lokale besturen, VVSG, vrijwilligersorganisaties, vroedvrouwen, expertisecentra kraamzorg, particulier initiatief binnen de preventieve gezinsondersteuning, academische wereld (jeugdgezondheidszorg, huisartsengeneeskunde, opvoedingsondersteuning, bestuurskunde)*
korte inhoud actie	In een gezamenlijk traject met de voornaamste actoren wordt geëvolueerd naar een nieuw model voor preventieve gezinsondersteuning, waarin de **Huizen van het Kind** (naast de vernieuwde samenwerking met huisartsen(kringen)) een belangrijke hefboom zijn. Deze Huizen van het Kind worden vormgegeven rond het breed toegankelijke en laagdrempelige consultatiebureau en bundelen het preventieve aanbod naar (aanstaande) gezinnen met jonge kinderen, waardoor dit aanbod op haar beurt weer toegankelijker wordt. Het versterken van deze toegankelijkheid en het verder uitbouwen van het aanbod zijn de krachtlijnen in de strijd tegen kinderarmoede. Deze laten zich vatten in volgende concrete acties die vorm krijgen in de relatie tot de Huizen van het Kind: - om de laagdrempelige instroom via de consultatiebureauwerking te blijven garanderen en het aanbod rondom te verzekeren wordt het aanbod van de preventieve gezinsondersteuning aangepast aan de **nataliteitsevolutie**. - de **prenatale zorg** wordt verder uitgebouwd, met vroegtijdige inzet van gezinsondersteuners in stedelijke gebieden waardoor de psychosociale begeleiding voor kwestbare zwangeren versterkt wordt. Binnen deze Huizen van het Kind is er heel specifieke aandacht voor profilering op het vlak van **opvoedingsondersteuning**, dit aanbod moet dan ook verder uitgebouwd worden. Dit door : • de **adviesfunctie opvoedingsondersteuning** (spreekuur opvoedingsondersteuning) nog sterker uit te bouwen binnen dit kader, mogelijks me met een groepsgericht aanbod; • samenwerking met de **inloopteams** zodat aanbod voldoende aanspreekt ten aanzien van de hele groep van maatschappelijk kwetsbare gezinnen, dit impliceert dat er voldoende en slagkrachtige inloopteams zijn; • **opvoedingsondersteuning in het kerntraject** van de regioteamleden van K&G verder methodisch uit te bouwen; • het laten aansluiten van ander **particulier initiatief** rond opvoedingsondersteuning op de Huizen van het Kind waardoor dit toegankelijker wordt voor alle ouders Het **vrijwilligerswerk** krijgt binnen de sector een duidelijke plaats. Hieraan gekoppeld moeten deze ook financieel verder ondersteund worden. Met betrekking tot de inhoud van de dienstverlening wordt er ingezet op het **taalkapitaal** van jonge kinderen als belangrijke driver voor hun latere maatschappelijke kansen. Daartoe worden ouders en professionals ondersteund met eenduidige adviezen rond taalstimulering en meertaligheid die toegankelijk en bruikbaar zijn voor de meest kwetsbare ouders.			
Stappenplan en Budget **2010**	**Algemeen** • Er is een (politiek en met de partners afgestemd) model dat de grote strategische opties beschrijft voor de organisatie en uitvoering van de preventieve gezinsondersteuning			

		• Het model is voorgesteld op de eerstelijnsconferentie; • De processtappen voor de concretisering van het model zijn uitgetekend **Prenatale zorg** • Uitwerken actieplan **Opvoedingsondersteuning** • Pedagogische adviesfunctie : Het decreet opvoedingsondersteuning is geëvalueerd • Inloopteams: aansluiting op proces rond Huizen van het Kind • Kerntraject K&G: binnen Kind en Gezin is het proefproject Antwerpen positief geëvalueerd en is beslist om het dossier bij de bevoegde minister in te dienen **Taalstimulering** • Studieopdracht om eenduidige inhouden en adviezen mbt taalstimulering en meertaligheid op te maken voor ouders en professionals. Visietekst Kind en Gezin
	2011	**Algemeen** • Er zijn pilootprojecten waar het geheel aan versterking van de preventieve gezinsondersteuning gepilot wordt. • Er wordt een regelgevend kader opgebouwd. • Er wordt een nieuw organisatiemodel ontwikkeld. **Prenatale zorg** • Verzameling good practices +uitwerken voorstel versterking gezinsondersteuners (programmatievoorstel). **Opvoedingsondersteuning** • Pedagogische adviesfunctie: afhankelijk evaluatie decreet opvoedingsondersteuning. • Inloopteams :afhankelijk van proces Huizen van het Kind en budgettaire ruimte. • Kerntraject K&G : Kind en Gezin regio Oostende sloot samen met andere partners aan begin 2011 bij het Triple P-project, geïnitieerd door het OCMW Oostende met middelen van vanuit het Federaal Staatssecretariaat Armoede. • Aandacht voor de ontmoetingsfunctie **Vrijwilligerswerk** • Zie opbouw regelgevend kader preventieve gezinsondersteuning. • Oproep voor bijkomende ondersteuning voor projecten opvoedingsondersteuning door vrijwilligers **Taalstimulering** • Verdere afstemming met partners waaronder kinderopvang en de sector opvoedingsondersteuning. • Verspreiding rapport 'Taalstimulering en meertaligheid bij kinderen van 0 tot 6 jaar'. • Integratie rapport in bestaande informatiedragers Kind en Gezin (website, brochures,…). • Integratie inhouden en adviezen in de bestaande dienstverlening van Kind en Gezin, zowel in contacten met artsen als met regioteamleden. Analyse van de adviezen uit het rapport: aangepaste formulering ikv het bereiken van een zo ruim mogelijke doelgroep (oa dmv project KBS en Lessius omtrent communicatie naar sociaal zwakkere groepen). **Projectoproep** voor de versterking of uitbreiding van de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en

		activering. De doelstelling van het project is om peuters tijdig en goed voorbereid te laten doorstromen naar het kleuteronderwijs, ouders te versterken in hun ouderrol en hen op weg te helpen naar activering. Vooral kwetsbare groepen krijgen hierbij verhoogde aandacht.(projectlooptijd 1 december 2011 – 31 november 2012)
	2012	**Algemeen** • Op basis van de pilootprojecten wordt het model verder uitgewerkt en uitgerold **Prenatale zorg** • Versterking inzet van gezinsondersteuners door bijkomende aanwerving **Opvoedingsondersteuning** • Pedagogische adviesfunctie: cfr 2011 • inloopteams: cfr. 2011 • Kerntraject K&G: Afhankelijk van evolutie in 2011 **Vrijwilligerswerk** • Cfr. opbouw regelgeving. • 4 projecten opvoedingsondersteuning door vrijwilligers krijgen bijkomende ondersteuning (voor een totaalbedrag van 100 000 €) **Taalstimulering** • Verspreiding van de adviezen en inhouden aan de hand van geschikte dragers en via geschikte kanalen, ook voor maatschappelijk kwetsbare groepen. Ontwikkeling van gepaste ondersteuning voor professionals in verschillende settings. **Projectoproep** voor de versterking of uitbreiding van de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en activering. De doelstelling van het project is om peuters tijdig en goed voorbereid te laten doorstromen naar het kleuteronderwijs, ouders te versterken in hun ouderrol en hen op weg te helpen naar activering. Vooral kwetsbare groepen krijgen hierbij verhoogde aandacht.(projectlooptijd 1 december 2012 – 31 november 2013)
	2013	Evaluatie projectoproep Onderzoek naar mogelijkheden tot structurele verankering
	2014	Evaluatie projectoproep Onderzoek naar mogelijkheden tot structurele verankering

ACTIE	*Ondersteuning initiatieven preventieve gezinsondersteuning*		***fiche***	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD8 De Vlaamse overheid waarborgt het recht op gezinsleven*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*Organisaties die werken rond preventieve gezinsondersteuning versterken/uitbreiden door de inzet van doelgroepmedewerkers en het toekennen van personeels- en werkingsmiddelen.*		***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Vandeurzen, Lieten, Van den Bossche, Smet*	***evaluatie***	
	administratie	*Agentschap Kind en Gezin* *Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie* *Afdeling Welzijn en Samenleving (WVG)* *Afdeling Strategische beleidsondersteuning Onderwijs*		
betrokkenen	***Kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	
korte inhoud actie	De oproep 'versterking of uitbreiding van de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning' kadert binnen een samenwerking tussen 4 beleidsdomeinen, zijnde 'Werk en Sociale Economie' 'Welzijn, Volksgezondheid en Gezin', 'Armoedebestrijding' en 'Onderwijs'. De oproep richt zich tot laagdrempelige initiatieven die werken rond preventieve gezinsondersteuning. Zij kunnen erkend worden als initiatief lokale diensteneconomie waarvan waardoor men doelgroepmedewerkers kan aanwerven om de werking te versterken. Organisaties die reeds erkend zijn, kunnen naar aanleiding van deze oproep een aanvraag tot uitbreiding indienen. De aanvrager: - werkt rond integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning; - biedt bij voorkeur een combinatie van verschillende functies betreffende gezinsondersteuning aan (individuele gezinsondersteuning, ontmoetingsmomenten, groepswerk, activiteiten gericht op het uitbreiden van het sociaal netwerk van ouders, themabijeenkomsten, …); - richt zich tot maatschappelijk kwetsbare gezinnen; - focust zich op ouders met kinderen van 0 tot 6 jaar; - werkt samen met andere lokale organisaties die werken rond gezinsondersteuning en zich richten tot maatschappelijk kwetsbare gezinnen. - engageert zich om zijn aanbod, in de toekomst, af te stemmen binnen het aanbod van de Huizen van het Kind (cfr. supra). - biedt de dienstverlening in Vlaanderen aan, dit gezien Sociale Economie een gewestbevoegdheid betreft. Volgende parameters zijn van groot belang: - Laagdrempelig karakter: dit heeft te maken met de bereikbaarheid en de financiële, fysische en culturele toegankelijkheid en vertaalt zich onder meer in het feit dat de ondersteuning wordt georganiseerd in de nabijheid van kansarme gezinnen en op plaatsen waar zij reeds komen. - Empowerment: het is belangrijk om de ontplooiing en zelfredzaamheid van kansarme (aanstaande) ouders te vergroten en zo hun zelfbeeld en gevoel van zelfwaarde te stimuleren.			

		- Integraal: verschillende functies van gezinsondersteuning komen aan bod binnen de werking (individuele gezinsondersteuning, groepswerk, ontmoetingsmomenten, themabijeenkomsten, …). - Vraaggericht en participatief werken: de actieve participatie van gezinnen is wezenlijk binnen de werking. De ondersteuning is afgestemd op de vraag van het gezin en de verantwoordelijkheid blijft bij hen liggen. - Werken vanuit een theoretische/wetenschappelijk onderbouw: de methodieken die gehanteerd worden binnen de organisatie zijn gestoeld op (wetenschappelijke) theoretische kennis. - Samenwerking met relevante actoren (integraal kader). - De manier waarop de activiteiten zullen leiden tot de verbetering van de onderwijskansen van kinderen in een situatie van maatschappelijke kwetsbaarheid. In het kader van deze oproep is het m.b.t. armoedebestrijding van belang dat de kandidaten kunnen aantonen dat zij samenwerken met organisaties en verenigingen die expertise hebben rond kansarmoede en het bereiken van kansarme doelgroepen. M.a.w. moeten de kandidaten kunnen aantonen dat zij voldoende netwerken en openstaan t.a.v. andere actoren binnen de bestrijding van kansarmoede. Voor Werk en Sociale Economie is het o.a. van belang dat de meerwaarde van het inzetten van de doelgroepmedewerkers binnen de werking duidelijk aangetoond kan worden en dat er voldoende voorzien wordt in omkadering en opleidingskansen.
Stappenplan en Budget	**2010**	/
	2011	Begin oktober 2011: verspreiden oproep Midden november 2011: ontvangst en analyse van de kandidaturen Toekenning vanaf 1 januari 2012
	2012	Budget: - Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie: 280.000 euro - Welzijn, Volksgezondheid en Gezin: 200.000 euro (min. 10.000 en max. 25.000 euro per project) - Armoedebestrijding: 200.000 euro (min. 10.000 en max. 25.000 euro per project) - Onderwijs: 200.000 euro (min. 10.000 en max. 25.000 euro per project) Er komt een projectoproep preventieve gezinsondersteuning voor Brussel: 60.000 euro
	2013	Budget: Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie: 280.000 euro (max 28.000 euro per project: loonsubsidie 2 VTE doelgroepmedewerkers (2x 8.000 euro) + omkaderingspremie (12.000 euro)
	2014	Budget: Vlaams Subsidieagentschap voor Werk en Sociale Economie: 280.000 euro (max 28.000 euro per project: loonsubsidie 2 VTE doelgroepmedewerkers (2x 8.000 euro) + omkaderingspremie (12.000 euro)

OD8.2 Er is een betaalbaar, kwaliteitsvol, toegankelijk en voldoende aanbod van kinderopvang voor kwetsbare jonge kinderen en hun ouders.

ACTIE	*82/85/86/87/88/89/90 Extra stimulering van het aanbod inzake taalstimulering en taalontwikkeling in de kinderopvang en een nieuw kaderdecreet voorschoolse kinderopvang:* o *Groeipad naar voldoende aanbod voor elk gezin met een opvangbehoefte rekening houdend met de nataliteit* o *Voldoende aanbod inkomensgerelateerde kinderopvang* o *competentiebeleid,* o *sociale functie kinderopvang: prioritaire doelgroep; mensen in armoede*			***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD8 De Vlaamse overheid waarborgt het recht op gezinsleven*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD 8.2 Er is een betaalbaar, kwaliteitsvol, toegankelijk en voldoende aanbod van kinderopvang voor kwetsbare jonge kinderen en hun ouders.*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*		***evaluatie***	
	administratie	*Kind en Gezin (Rudy De Cock), Filip Winderickx (decreet))*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*Taal: Externe adviesgroep taalstimulering en meertaligheid: professionals uit verschillende sectoren die bij het thema betrokken zijn. De administratie onderwijs is hierin vertegenwoordigd, ook het Kruispunt Migratie-Integratie.*	
korte inhoud actie	**Taal**: Taalvaardige kinderen hebben het op sociaal vlak vaak gemakkelijker, en hebben vaak een meer succesvolle schoolloopbaan en later een betere job. Op de leeftijd van 3 jaar ziet men al grote verschillen tussen kinderen qua taalvaardigheid. Die ongelijke start moet de overheid met alle middelen bestrijden. Omdat de voorschoolse leeftijd zo bepalend is, is dit de periode waar op ingezet moet worden. Kind en Gezin wil kinderen zoveel mogelijk kansen geven op vlak van taal, ongeacht in welke taal kinderen opgevoed worden en ongeacht in welke sociaaleconomische context ze geboren worden. Daarom moeten adviezen over taalstimulering en meertaligheid bij kinderen zo toegankelijk mogelijk zijn voor ouders en professionals (begeleiders in de kinderopvang,…). Ouders uit de meest kwetsbare groepen moeten we zo goed mogelijk bereiken (toegankelijke adviezen, Professionals moeten beschikken over gepaste materialen en methodieken om de informatie en de adviezen over te brengen. **Kaderdecreet kinderopvang**: voorbereiding van de grote beleidslijnen voor het decreet voorschoolse kinderopvang; - Definitieve goedkeuring conceptnota decreet kinderopvang door Vlaamse Regering (2010); - eerste principiële goedkeuring van voorontwerp van decreet door Vlaamse Regering (mei 2011); - definitieve goedkeuring door Vlaamse regering (2011);				

		- definitieve goedkeuring Vlaams parlement (2012). **Groeipad kinderopvang / nataliteit:** Het geboortecijfer evolueert per jaar. Om het aanbod te laten evolueren in relatie tot het geboortecijfer dient jaarlijks een budgettaire aanpassing te gebeuren. Om tegen 2020 voldoende aanbod te voorzien voor alle gezinnen met een behoefte aan opvang, worden jaarlijks budgetten voorzien voor uitbreiding van de kinderopvang waarbij telkens middelen voorzien worden voor inkomensgerelateerde kinderopvang. **Sociale functie kinderopvang**: ondervertegenwoordiging van maatschappelijk kwetsbare gezinnen in de kinderopvang. Via het decreet kinderopvang worden ankers uitgezet om een actiever toeleidingsbeleid te voeren van maatschappelijk kwetsbare gezinnen naar de kinderopvang.In dit kader zal er een sensibilisering EN ondersteuning zijn van lokale samenwerkingsverbanden over toegankelijkheid.
Stappenplan en Budget	**2010**	**Taal**: studieopdracht om eenduidige inhouden en adviezen mbt taalstimulering en meertaligheid op te maken voor ouders en professionals. Visietekst Kind en Gezin. **Nataliteit**: ontwikkeling van het behoefteramingsinstrument dat raamt wat de volledige behoefte inzake kinderopvang is. Eén van de parameters is het aantal kinderen tot 3 jaar. Dit instrument voorziet een jaarlijkse update van de (evolutie inzake) nataliteit en noodzakelijke middelen. **IKG**: nieuwe plaatsen toegekend, zowel IKG-plaatsen als erkende opvang, dus steeds plaatsen waar gezinnen naar inkomen betalen. **Kaderdecreet**: goedkeuring visienota door Vlaamse Regering. **Sociale functie kinderopvang:** evaluatie ondersteuningstraject en verderzetting met de groep van de pedagogische ondersteuners van opvangvoorzieningen olv van VBJK.
	2011	**Taal**: verdere afstemming met partners (kinderopvang). Verspreiding rapport 'Taalstimulering en meertaligheid bij kinderen van 0 tot 6 jaar'. Integratie rapport in bestaande informatiedragers Kind en Gezin (website, brochures,…). Integratie adviezen in de bestaande dienstverlening van Kind en Gezin. Analyse van de adviezen uit het rapport: aangepaste formulering ikv het bereiken van een zo ruim mogelijke doelgroep (oadmv project KBS en Lessius omtrent communicatie naar sociaal zwakkere groepen). **Nataliteit**: jaarlijkse update van de (evolutie inzake) nataliteit. **IKG**: nieuwe plaatsen toegekend, zowel IKG-plaatsen als erkende opvang, dus steeds plaatsen waar gezinnen naar inkomen betalen. Voor 2011 wordt daarbij voor nieuwe IKG-opvang gefocust op regio's en gemeenten waar er een onderaanbod aan IKG-plaatsen is, voor uitbreiding van erkende opvang op de 3 grootsteden en op aantal gemeenten die inzake kansarmoede het hoogste scoren in Vlaanderen. Kaderdecreet: goedkeuring door Vlaams parlement + uitwerking uitvoeringsbesluiten. Sociale functie kinderopvang: -er wordt nagedacht over uitbreiding van deze ondersteuningstrajecten naar de ganse sector, uitwerking draaiboek (najaar 2011) .
	2012	**Taal**: verspreiding van de adviezen via geschikte dragers en via geschikte kanalen, ook voor maatschappelijk kwetsbare groepen. Ontwikkeling van gepaste ondersteuning voor professionals. **Nataliteit**: jaarlijkse update van de (evolutie inzake) nataliteit. **IKG**: in kader van decreet en uitvoeringsbesluiten wordt verder nagedacht over een hervorming van de voorrangsregels in opvang die wordt gesubsidieerd om met een ouderbijdrage naar inkomen te werken. En wel op die wijze dat deze opvangplaatsen beter en zeker toegankelijk worden voor de meest kwetsbare gezinnen. Kaderdecreet inwerkingtreding.
	2013	**Taal**: verspreiding methodieken, materialen, ondersteuning naar professionals. **Nataliteit**: jaarlijkse update van de (evolutie inzake) nataliteit.
	2014	**Nataliteit**: jaarlijkse update van de (evolutie inzake) nataliteit.

OD8.3 Opvoedings- en gedragsproblemen worden vroegtijdig aangepakt, in het bijzonder naar kansengroepen.

ACTIE	*84. Er wordt een beleid voor jongeren boven de 12 jaar die geconfronteerd worden met een complexe armoedeproblematiek uitgewerkt en uitgevoerd.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD8 De Vlaamse overheid waarborgt het recht op gezinsleven*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD8.3 Opvoedings- en gedragsproblemen worden vroegtijdig aangepakt, in het bijzonder naar kansengroepen.*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*		***evaluatie***	
	administratie	*Departement WVG – afdeling Welzijn en Samenleving*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie	*Agentschap Jongerenwelzijn*	***andere actoren***		
korte inhoud actie	Omwille van lange wachtlijsten en de stijgende vraag aan thuisbegeleiding is een uitbreiding van het thuisbegeleidingsaanbod (ambulant en mobiel werken) noodzakelijk. Thuisbegeleidingsdiensten richten zich tot gezinnen in een problematische opvoedingssituatie. Kenmerkend voor die gezinnen is dat hun opvoedingsmogelijkheden belemmerd zijn door socio-economische, persoonlijke, relationele, sociale problemen of door een combinatie ervan. Niettegenstaandede problemen zich op verschillende manieren kunnen manifesteren, is de globale benadering door de thuisbegeleiding dezelfde: de problematische situatie wordt als een gezinsprobleem gezien en als dusdanig aangepakt. Via modulering maken we de huidige diversiteit in thuisbegeleiding zichtbaarder. De diensten maken door differentiatie en modulering duidelijk welk specifiek aanbod ze voor welke gezinnen en voor welke duur aanbieden. Langdurige begeleidingen worden onderscheiden van kortdurende. De differentiatie wil het accent ook leggen op de doorlooptijd. Thuisbegeleidingsdiensten moeten streven naar het gerichte interventies die focussen op duidelijke doelstellingen. Inmiddels werd in overleg met de sector op ruime schaal een variant van de thuisbegeleiding ontwikkeld, m.n. een specifiek en intensief kortdurend aanbod binnen de Vlaamse diensten. Gekoppeld aan het uitbreidingsbeleid werd dit gerealiseerd door de introductie van kortdurende vormen (6 maanden) van begeleiding aan jongeren en hun gezinnen in problematische leefsituaties. We streven hier ook naar een voldoende regionale spreiding waardoor een kortdurend aanbod in alle regio's beschikbaar wordt. De uitbreiding impacteert ook op de wachtlijsten, waardoor probleemescalatie kan vermeden worden. Het versterken van dit aanbod past binnen het verderzetten van een meer gedifferentieerd aanbod van de thuisbegleidingsdiensten zoals geïnitieerd door het Globaal Plan Jeugdzorg. Binnen deze differentiatiebeweging gaat ook bijzondere aandacht voor kansarme gezinnen door het benadrukken van werkprincipes zoals contextgericht, multimodaal (alle levensdomeinen) en empowerment. Met een recent opgestart ondersteunend effectonderzoek kan de sector zijn modulair aanbod gericht verder ontwikkelen.				
Stappenplan en Budget	**2010**	In de loop van 2010 werd het aanbod van ambulante, mobiele begeleiding binnen de bijzondere jeugdbijstand uitgebreid met 260 plaatsen. Het betreft 244 plaatsen thuisbegeleiding en 16 plaatsen begeleid zelfstandig wonen. Op jaarbasis bereiken we hierdoor bijna 500 bijkomende gezinnen.			
	2011	Naar 2011 wordt opnieuw een bijkomende versterking van het mobiele aanbod voorzien. Op basis van regionale prioriteiten wordt voorzien in een bijkomend aanbod van 128 plaatsen (64 plaatsen kortdurende thuisbegeleiding en 64 kortdurende variant van begeleid zelfstandig wonen). De totale subsidie bedraagt 1.367.527 euro.			

	2012	Het budget voor uitbreiding van het mobiel en ambulante aanbod werd mee ingezet in het uitbreidingsbeleid 2011. In 2012 wordt een oproep gelanceerd voor uitbreidingsbeleid van residentiële modules met hierin een differentiëring van het aanbod. Dit wordt gekoppeld aan een VIPA buffer. Voor deze oproep wordt de programmatie afgestemd met het agentschap Kind en Gezin voor de opvang van jonge kinderen.
2013	Vanaf 2013: uitbreiding residentieel aanbod, gedifferentieerde modules. Verbreding van het multifunctioneel werken in de sector: meer zorg op maat.	
2014	Ook in 2014: uitbreiding residentieel aanbod, gedifferentieerde modules. Verbreding van het multifunctioneel werken in de sector: meer zorg op maat.	

OD8.4 De prenatale zorg wordt verder uitgebouwd, waarbij in stedelijke gebieden de zorgcoördinatie en psychosociale begeleiding voor kwetsbare zwangeren prioriteit krijgt.

ACTIE	*91/93 Het ambulante en mobiele aanbod van de CKG's wordt versterkt om opvang en begeleiding van kleine kinderen in crisis- of risicosituaties te bieden.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD8 De Vlaamse overheid waarborgt het recht op gezinsleven*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*Opvoedings- en gedragsproblemen worden vroegtijdig aangepakt, in het bijzonder naar kansengroepen.*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*		***evaluatie***	
	administratie	*Kind en Gezin*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning, Agentschap Jongerenwelzijn*	
korte inhoud actie	*Het ambulante en mobiele aanbod van de Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning is versterkt om opvang en begeleiding van kleine kinderen in crisis- of risicosituaties te bieden.*				
Stappenplan en Budget	**2010**	*Kind en Gezin heeft extra plaatsen voor de ambulante en mobiele begeleiding binnen de CKG's toegekend.* *Eind 2010 is er een uitklaring en bepaling van de doelgroep met een eerste aanzet tot opmaak regelgeving.* *Structurele uitbreiding ten bedrage van 1.100.000 euro voorzien in begroting 2010.*			
	2011	*Voor de herziening van het Besluit Vlaamse Regering inzake erkenning en subsidiëring van de CKG's heeft Kind en Gezin eind 2011 een regelgevend kader en subsidiekader opgemaakt en is de procedure voor herziening gestart. Eind 2011 heeft Kind en Gezin in een tweede uitbreidingsronde de bijkomende plaatsen binnen de CKG's toegekend.* *Er is afstemming met het nieuwe model voor preventieve gezinsondersteuning (600.000 in beslissingsfase).*			
	2012	*Implementatie van nieuwe regelgeving:* *-versterking van ambulant en mobiel aanbod: kernopdracht van sector en van elk CKG* *-focusmodules / Amber – en Tuimelmethodieken worden structureel verankerd (kunnen vanaf 1 januari 2012 door alle CKG's aangeboden worden)* *-Opmaak van een programmatie in afstemming met het Agentschap Jongerenwelzijn...*			
	2013	*Implementatie van de nieuwe regelgeving:* *Intersectorale afstemming en programmatie met Jongerenwelzijn in functie van het uitbreidingsbeleid.*			
	2014	*mplementatie van de nieuwe regelgeving:* *Intersectorale afstemming en programmatie met Jongerenwelzijn in functie van het uitbreidingsbeleid.*			

SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie.

OD9.1 De participatie in het cultuur-, jeugd- en sportbeleid wordt verder ondersteund, verrijkt en versterkt in het kader van het participatiedecreet.

ACTIE	*81. De vroegtijdige inzet van culturele bemiddeling en ervaringsdeskundigen bij de pre – en perinatale begeleiding.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD8 De Vlaamse overheid waarborgt het recht op gezinsleven*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*De prenatale zorg wordt verder uitgebouwd, waarbij in stedelijke gebieden de zorgcoördinatie en psychosociale begeleiding voor kwetsbare zwangeren prioriteit krijgt.*			***indicator***	*Monitoringgegevens eigen dienstverlening*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*		***evaluatie***	
	administratie	*Kind en Gezin (Rudy De Cock)*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*De gezinsondersteuners-ervaringsdeskundigen die ingezet worden*	
	administratie		***andere actoren***	*Nog verder uit te werken.*	
korte inhoud actie	Kinderen die in een kansarm gezin of een gezin van etnisch- culturele herkomst opgroeien hebben een grotere kans op een achterstand op het vlak van sociaal-emotionele ontwikkeling, taalontwikkeling en motoriek. Onder meer de vroegtijdige inzet van culturele bemiddeling en ervaringsdeskundigen bij de pre- en perinatale begeleiding kan bijdragen tot het voorkomen van achterstand bij kansarme kinderen van diverse origine. Hiertoe zal de oefening rond de verdere professionalisering van de dienstverlening aan maatschappelijk kwetsbare gezinnen een aantal antwoorden bieden wat de inzet van gezinsondersteuners betreft.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Uitwerken actieplan			
	2011	Verzameling good practices en functieverfijning.			
	2012	Uitwerken programmatievoorstel			
	2013	Versterking inzet van gezinsondersteuners door bijkomende aanwerving ovv beschikbaar budget.			
	2014				

ACTIE	*96. Evaluatie Participatiedecreet*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*		***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*SD9-OD1 De participatie in het cultuur-, jeugd- en sportbeleid wordt verder ondersteund, verrijkt en versterkt in het kader van het participatiedecreet*		***indicator***	*evaluatierapport, aangepaste wetgeving*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Schauvliege, kabinet Smet, kabinet Muyters*	***evaluatie***	
	administratie	*Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Agentschap Kunsten en Erfgoed, Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk (consultatie, betrokkenheid afhankelijk van het te evalueren hoofdstuk)*
	administratie	*Bloso*	***andere actoren***	*Demos vzw, gesubsidieerde actoren, steunpunten, beoordelingscommissies,… (consultatie, betrokkenheid afhankelijk van het te evalueren hoofdstuk)*
korte inhoud actie	**Beleidsdomeinen Cultuur en Jeugd** Het Participatiedecreet heeft o.a. als doelstelling de participatie van kansengroepen (waaronder personen in armoede) aan cultuur, jeugdwerk en sport te verhogen. Volgens het Participatiedecreet is voor bepaalde onderdelen een evaluatie vereist in 2011. Het ganse decreet wordt echter geëvalueerd. Deze evaluatie zal uitwijzen of het decreet een geschikt instrument is en/of waar het moet worden bijgestuurd. Specifieke aandacht voor mensen in armoede: Fonds Vrijetijdsparticipatie, Demos vzw, projecten ter bevordering van de participatie van kansengroepen, proeftuinen Jeugd en lokale netwerken. **Beleidsdomein Sport** De opdracht heeft een dubbele opdracht als voorwerp: • Enerzijds het uitvoeren van een tussentijdse evaluatie van de verschillende proeftuinen aan de hand van de decretaal bepaalde criteria (art. 32., § 2. van het participatiedecreet) • Anderzijds de ruimere evaluatie van de andere onderdelen in het participatiedecreet waarbij sport betrokken is			
Stappenplan en Budget – **2010**	**Beleidsdomein Cultuur** Samenstelling stuurgroep en werkgroepen, dataverzameling en data-analyse per werkgroep budget: / (ambtelijk proces) **Beleidsdomein Jeugd** *Voorbereiding van plan van aanpak en tijdslijn (ambtelijk proces)* **Beleidsdomein Sport** De opdrachtnemer (Universiteit Gent) heeft een eindrapport op 19 november 2010 afgeleverd met praktische beleidsaanbevelingen. Totaalkost = 48.370 euro. Uit deze evaluatie blijkt dat vooral de proeftuinen 'Open Stadion', 'sport in grootsteden' en 'buurtsportbegeleiders' mensen in armoede bereiken.			
Stappenplan en Budget – **2011**	**Beleidsdomein Cultuur** Opmaak evaluatierapport met aanbevelingen (afgerond eind april): specifieke aandacht voor mensen in armoede (Fonds Vrijetijdsparticipatie, Demos vzw, projecten ter bevordering van de participatie van kansengroepen, lokale netwerken) budget: / (ambtelijk proces)			

		Beleidsdomein Jeugd *Opmaak van het evaluatierapport met de aanbevelingen tegen eind 2011 (ambtelijk proces)* *De proeftuinen Jeugd worden geëvalueerd. De afdeling Jeugd evalueert de brede schoolprojecten en de proeftuinen die kansengroepen stimuleren tot en begeleiden bij het ontwikkelen van jeugdverenigingen. De Artesis Hogeschool Antwerpen kreeg de opdracht om de realisaties van de proeftuinen te onderzoeken (luik: verenigingen die zich richten op de ondersteuning van jeugdverenigingen die werken met jongeren met een etnisch-culturele diverse achtergrond & lokale verenigingen die werken met jongeren die leven in armoede en die zorgen voor toeleiding naar het reguliere jeugdwerk). Tevens evalueren zij het instrument 'proeftuin' beleidsmatig. Het onderzoek wordt in oktober 2011 afgerond en moet leiden tot concrete voorstellen en beleidsaanbevelingen. - 24.717 € (HG100)* **Beleidsdomein Sport** Op basis van deze evaluatie zal rekening gehouden worden met de aanbevelingen uit het onderzoeksrapport: duurzame samenwerkingsverbanden tussen de 5 proeftuinen (via transversaal overleg), lokaal draagvlak actief verbreden en verdiepen, opleiding, ondersteuning en opvolging van medewerkers in het veld, monitoring op basis van nulmeting en performantie-indicatoren, samenwerking met culturele, sociale en educatieve sectoren, zoeken naar alternatieven en een eventuele duurzame verankering. Het Departement CJSM zal één geïntegreerd evaluatierapport maken dat enerzijds een samenvatting van de proeftuinen sport omvat en anderzijds de evaluatie van de diverse onderdelen van het participatiedecreet waar sport in vervat zit.
	2012	/
	2013	/
	2014	/

OD9.2 Een algemene Vlaamse vrijetijdspas beoogt een verhoging van de vrijetijdsparticipatie, met als prioritaire doelgroep mensen in armoede die op een niet-stigmatiserende en voordelige wijze aan het vrijetijdsaanbod kunnen deelnemen.

ACTIE	*97/98. Voorstudie van een proefproject rond de Vlaamse vrijetijdspas.* Opbouw van een demonstrator (proefproject Aalst). *Proefproject algemene Vlaamse vrijetijdspas, de UiTPAS, in de regio Aalst*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*SD9-OD2 Een algemene Vlaamse vrijetijdskaar schept een niet-stigmatiserend en aantrekkelijk kader voor de vrijetijdsbesteding van elke Vlaming*		***indicator***	*Testing demonstrator, implementatie*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Schauvliege*	***evaluatie***	*In 2014 zal het proefproject grondig geëvalueerd worden in functie van al dan niet uitbreiding op Vlaamse schaal.*
	administratie	*Departement CJSM*		
betrokkenen	***kabinet***	*Bart De Boiserie*	***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, armoedeverenigingen regio Aalst, Demos vzw, Fonds Vrijetijdsparticipatie*
	administratie	*Elien Gillaerts*	***andere actoren***	*CultuurNet Vlaanderen, andere lokale actoren regio Aalst*
korte inhoud actie	De voorstudie van een proefproject in de regio Aalst door CultuurNet Vlaanderen wil de verdieping van het bestaande draagvlak bij enkele sleutelpartners nagaan en geeft een gedetailleerde becijfering, een identificatie van geschikte pilootpartners en de opmaak van een projectplan met realistische timing en fasering over de opzet van een proefproject in de regio Aalst. Ter voorbereiding van het proefproject en een eventuele uitbreiding op Vlaamse schaal wordt de technische onderbouw, de zogenaamde demonstrator ontwikkeld door CultuurNet Vlaanderen. De bouw van een onderliggende infrastructuur met actuele en kostenefficiënte technologie maakt een professionele aanbodscommunicatie en vlotte transactionele en financiële afhandeling mogelijk. Het proefproject in de regio Aalst wil meer mensen stimuleren om deel te nemen aan het brede vrijetijdsaanbod en heeft specifieke aandacht voor de drempels die mensen in armoede daarbij ondervinden. De pas wil mensen in armoede in contact brengen (individueel of in groep) met het vrijetijdsaanbod in hun regio en daarbuiten, en vervolgens stimuleren om de kennismaking om te zetten in herhaalgedrag. Om dit te bereiken is toeleiding naar het bestaande aanbod in samenwerking met de doelgroeppartner essentieel. Het proefproject start met de opbouw van de technische onderbouw, de zogenaamde demonstrator die vervolgens wordt getest en geïmplementeerd in de pilootregio. Het proefproject zal uitwijzen of een algemene vrijetijdspas op Vlaams niveau wenselijk en haalbaar is.			
Lane 2010	Eindrapport voorstudie proefproject(15 december 2010), budget: 14.750 euro			

	2011	Opbouw demonstrator, 145.000 euro 445.000 euro (voorbereiding, ontwikkeling & testing van de technologische onderbouw, integratie kansenpas en voorbereiding implementatie) Opstart van een werkgroep die zich buigt over de daadwerkelijke toeleiding van mensen in armoede naar het aanbod.
	2012	540.000 euro implementatie fase I UiTPAS in pilootregio
	2013	540.000 euro implementatie fase II UiTPAS in pilootregio - evaluatie proefproject en participatiedoelstellingen in functie van de keuze voor al dan niet uitbreiding op Vlaamse schaal
	2014	Na positieve evaluatie van het proefproject: uitrol in Vlaanderen

OD9.3 De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel.

ACTIE	*De Vlaamse overheid ondersteunt Leesweb vzw onder andere voor haar voorleesproject De Boeken-karavaan, haar workshop Vertellen en voorlezen en haar leesgroepen*		***fiche***	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*		***status***	*Continue*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*SD9-OD3 De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel*		***indicator***	*aantal kansarme gezinnen waar een voorlezer aan huis komt (cf. jaarlijks werkingsverslag Leesweb vzw)*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Schauvliege*	***evaluatie***	*jaarlijks werkingsverslag Leesweb vzw*
	administratie	*Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling VOLC*		
betrokkenen	***kabinet***	*Bart De Boiserie*	***mensen in armoede***	*deelnemers aan vermelde activiteiten van Leesweb vzw*
	administratie	*Katia De Vos*	***andere actoren***	*Leesweb vzw*
korte inhoud actie	Onze maatschappij kampt met een probleem van laaggeletterdheid (o.a. van personen en kinderen in armoede). Via begeleiding van leesgroepen en voorleesprojecten wil Leesweb vzw het leesklimaat en de leescultuur van kansengroepen (o.a. jonge kansarme kinderen) bevorderen.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Kansarme gezinnen zonder voorleestraditie kregen in het Antwerpse een voorlezer thuis (in 2009: 275 gezinnen). Gedurende het hele jaar wordt er in kinderdagverblijven, bibliotheken, kleuterscholen ook voorgelezen aan kansarme, veelal allochtone kinderen. Budget: een gedeelte van de jaarlijkse subsidie van 45 000,00 euro		
	2011	idem 2010 Budget: een gedeelte van de jaarlijkse subsidie 45 478,89 euro + een bijkomende subsidie van 25 000,00 euro		
	2012	idem 2010		
	2013	idem 2010		
	2014	/		

ACTIE	*Demos vzw zal in haar meerjarig strategisch beleidsplan aandacht hebben voor het sensibiliseren en stimuleren van de cultuursector in een zo divers mogelijke personeelsbezetting, programmatie en publiek*			***fiche***	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING		*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*		***status***	*Continue*
OPERATIONELE DOELSTELLING		*OD9.3 De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel*		***indicator***	*Jaarverslag Demos vzw*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Schauvliege*		***evaluatie***	*Jaarlijkse evaluatie aan de hand van jaarverslag*
	administratie	*Departement CJSM*			
betrokkenen	***kabinet***	*Bart De Boiserie*	***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, armoedeverenigingen*	
	administratie	*Elien Gillaerts*	***andere actoren***	*Steunpunten, culturele sector, Fonds Vrijetijdsparticipatie*	
korte inhoud actie	Demos vzw vervult haar rol als participatie instelling in het stimuleren en bewustmaken van de culturele sector in het streven naar een zo divers mogelijke personeelsbezetting op alle echelons, een divers aanbod en divers publiek. Hiervoor bieden ze de gepaste methodieken aan (o.a. tools voor zelfevaluatie, workshops, databank, gerichte communicatiekanalen, projecten, …).				
Stappenplan en Budget	**2010**	/			
	2011	/			
	2012	Meerjarig Strategisch Beleidsplan, binnen de bestaande werkingsmiddelen Demos vzw			
	2013	Meerjarig Strategisch Beleidsplan, binnen de bestaande werkingsmiddelen Demos vzw			
	2014	Meerjarig Strategisch Beleidsplan, binnen de bestaande werkingsmiddelen Demos vzw			

ACTIE	*Het Fonds Vrijetijdsparticipatie stimuleert de participatie van mensen in armoede aan cultuur, jeugd en sport*		***fiche***	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD9.1 De participatie in het cultuur-, jeugd- en sportbeleid wordt verder ondersteund, verrijkt en versterkt in het kader van het participatiedecreet*		***indicator***	*aantal tussenkomsten Fonds*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Schauvliege*	***evaluatie***	*jaarverslag Fonds Vrijetijdsparticipatie*
	administratie	*Agentschap Sociaal-cultureel werk voor Jeugd en Volwassenen, VOLC*		
betrokkenen	***kabinet***	*Bart De Boiserie*	***mensen in armoede***	*Welzijnsschakels vzw, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Samenlevingsopbouw Vlaanderen en Federatie Centra voor Basiseducatie*
	administratie	*Katia De Vos*	***andere actoren***	*Demos vzw, Departement CJSM*
korte inhoud actie	In het kader van de overeenkomst tussen Demos vzw en het Fonds Vrijetijdsparticipatie betaalt het Fonds gedeeltelijk de kosten voor deelname aan cultuur, jeugdwerk en sport aan verenigingen van mensen in armoede terug.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Gedeeltelijke terugbetaling aan verenigingen van mensen in armoede van hun participatie aan cultuur, jeugd en sport. budget: 300 061,50 euro		
	2011	cf. 2010 budget: 408 400,00 euro		
	2012	Cf. 2010 budget: 400 000,00 euro		
	2013	/		
	2014	/		

ACTIE	*99. Erfgoeddag 2011: Armoe Troef*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*		***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING		*De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel*		***indicator***	*Het aantal kwalitatieve initiatieven op Erfgoeddag*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Schauvliege*		***evaluatie***	*Evaluatie van Erfgoeddag door organisatoren (FARO) en deelnemers.*
	administratie	*Kunsten en Erfgoed*			
betrokkenen	***kabinet***	*Bart De Boiserie*	***mensen in armoede***		
	administratie	*Wouter Brauns + Jasmine Choua*	***andere actoren***		*Commissieleden van de beoordelingscommissie sociaal-artistieke projecten*
korte inhoud actie		'Armoede' wordt meestal enkel in verband gebracht met een tekort aan financiële middelen, maar eigenlijk bepalen een hele reeks sociale, culturele én economische factoren dat mensen in armoede belanden. Het oplossen van armoedeproblemen betreft dan ook meer dan alleen het oplossen van financiële problemen. Om een beter inzicht te krijgen in deze factoren wil Erfgoeddag aan de hand van het cultureel erfgoed tonen hoe armoede in het verleden geconstrueerd, beleefd en afgebeeld werd en hoe en waarom dit doorheen de tijd veranderde. Parallel hiermee wil Erfgoeddag de drempel van de culturele erfgoedinstellingen verlagen voor mensen in armoede door samenwerking met organisaties voor mensen in armoede en door kennisuitwisseling tussen de deelnemende organisaties. Erfgoeddag wil met de editie 2011 het publiek een duidelijk beeld geven van de historische evolutie en constructie van 'armoede' en organisaties helpen om drempelverlagend te werken naar deze doelgroep.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Voorbereiding van de Erfgoeddag dmv het geven van infosessies, een inspiratiebrochure, kwaliteitscomités om activiteiten te selecteren,… (Budget: 240.000 euro (voor Erfgoeddag 2010 en 2011))			
	2011	Op 1 mei vond de Erfgoeddag plaats. (Budget: 227.000 euro (voor Erfgoeddag 2011 en 2012)			
	2012				
	2013				
	2014				

CTIE	*99/100 Er wordt een werkgroep opgericht met de cultuursteunpunten (Locus, Socius, Forum voor Amateurkunsten, Circuscentrum, CultuurNet Vlaanderen, Vlaams Theater Instituut, Vlaams Audiovisueel Fonds, Vlaams Fonds der Letteren, Muziekcentrum, FARO, BAM, BibNet)) en enkele actoren uit de armoedesector (Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Dēmos en Fonds Vrijetijdsparticipatie) om na te gaan welke actieve inspanningen er kunnen worden genomen in het kader van diversiteit in publiek en programmatie naar mensen in armoede toe, gelinkt aan de UiTPAS.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*SD9-OD3 De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel*			***indicator***	*Uitwerking en uitvoering stappenplan*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Schauvliege*		***evaluatie***	
	administratie	*Departement CJSM, Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd & Volwassenen, Agentschap Kunsten & Erfgoed*			
betrokkenen	***kabinet***	*Bart De Boiserie*	***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk, Fonds Vrijetijdsparticipatie, Dēmos vzw*	
	administratie	*Elien Gillaerts*	***andere actoren***	*Alle cultuursteunpunten*	
korte inhoud actie	Mensen in armoede participeren nog steeds opvallend minder aan culturele activiteiten. De UiTPAS wil meer mensen stimuleren om deel te nemen aan het brede vrijetijdsaanbod en heeft specifieke aandacht voor de drempels die mensen in armoede daarbij ondervinden. Maar het ontwikkelen van de UiTPAS mag niet los gezien worden van het ontwikkelen en ondersteunen van toeleiding. De werkgroep volgt de ontwikkelingen van het proefproject van de UiTPAS van nabij op en fungeert als klankbordgroep voor aspecten m.b.t. de prioritaire doelgroep, mensen in armoede. Daarnaast onderzoekt de werkgroep welke handvaten er binnen de culturele instellingen en organisaties zijn om toeleiding effectief te realiseren en op welke manier participatie- en cultuursteunpunten hierin een ondersteunende rol vervullen.				
Stappenplan en Budget	**2010**	/			
	2011	inventariseren van bestaande acties steunpunten VOLC: tegen eind februari 2012 een overzicht van bestaande en toekomstige initiatieven ter verhoging van de participatie van mensen in armoede budget: binnen de bestaande middelen			
	2012	Uitbreiden werkgroep met kunstensteunpunten Inventariseren van bestaande acties binnen de verschillende subsectoren Organiseren werkgroep 4 x budget: binnen de bestaande middelen			
	2013	Organiseren werkgroep 4 x budget: binnen de bestaande middelen			
	2014	/			

ACTIE	*99. Praktijkgerichte armoedevorming voor culturele aanbieders*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*		***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*SD9-OD3 De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel*		***indicator***	*Vormingspakket, bijeenkomsten stuurgroep, verslagen stuurgroep*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Schauvliege*	***evaluatie***	*Via de stuurgroep wordt het project gedurende het hele traject gemonitord.*
	administratie	*Departement CJSM*		
betrokkenen	***kabinet***	*Bart De Boiserie*	***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*
	administratie	*Elien Gillaerts*	***andere actoren***	*ASCW, Demos vzw, Locus, Fonds Vrijetijdsparticipatie*
korte inhoud actie	De praktijkgerichte armoedevormig wil culturele aanbieders meer inzicht bieden in de complexe leefwereld van de armoedeproblematiek en mechanismen van sociale uitsluiting. In een vormings- en intervisietraject wil het organisaties stimuleren om een draagvlak te creëren binnen de organisatie, om de drempels aan te pakken waar mensen in armoede mee geconfronteerd worden en cultuur op maat aan te bieden. Het materiaal dat voortvloeit uit dit traject krijgt vorm in een praktijkgericht vormingspakket waar andere culturele actoren mee aan de slag kunnen gaan.			
Stappenplan en Budget **2010**				
2011	Februari 2011 – september 2011, 25.000 euro Najaar 2011: presentatie van het vormingspakket op het VPAO			
2012				
2013				
2014				

ACTIE	*99/112 Sensibilisering van de sector*		***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*		***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*SD9-OD3 De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel*		***indicator***	*Aantal subsidies toegekend worden aan organisaties, projecten, …die werken rond het thema armoede. (Jaarverslag)* *Een aspect rond armoedebestrijding is opgenomen in de afgesloten beheersovereenkomsten.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Schauvliege*	***evaluatie***	*Evaluatie van de beheersovereenkomst*
	administratie	*Kunsten en Erfgoed*		
betrokkenen	***kabinet***	*Bart De Boiserie*	***mensen in armoede***	*Organisaties die gesubsidieerd worden en/of een kwaliteitslabel krijgen, potentiële aanvragers van organisaties waar er samengewerkt wordt met mensen in armoede; organisaties met als doelpubliek mensen in armoede,…*
	administratie	*Jasmine Choua*	***andere actoren***	*Commissieleden, steunpunten*
korte inhoud actie	De sector sensibiliseren dat armoede ook een aspect is dat valt onder diversiteit en dat er aandacht moet gaan naar mensen uit deze kansengroep zowel naar publiekswerking toe als naar programmatie en samenstelling van het personeelsbestand. De sector dient zich bewust te worden van deze specifieke kansengroep en dient hiervoor aandacht te hebben zodat ook zij toegang krijgen tot cultuur. Dit kan door drempelverlagend te werken (lagere inkomprijzen, aangepaste programmatie, betrekken van organisaties/mensen uit de kansengroepen bij de programmatie). Organisaties worden door de administratie hier op aangesproken tijdens de visitaties. Mensen in armoede worden toegevoegd als een aandachtspunt bij het luikje diversiteit. Mogelijke voorstellen zijn: • Armoede opnemen als een aparte beleidsprioriteit bij de beoordeling van projectaanvragen, of als een onderdeel van het luikje diversiteit dat nu ook al mee opgenomen wordt • Verder werken met de 1 euro maatregel als drempelverlagend middel voor jongeren in armoede • Aandacht voor armoede formuleren in de beheersovereenkomsten die afgesloten worden met de instellingen of in de cultureel-erfgoedconvenants met gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (kan pas gebeuren in 2013-2014)			
Stappenplan en Budget	**2010**	/		
	2011	Aandacht voor het aspect “armoede” bij de beoordeling van aanvragen voor project- en structurele subsidies. Hier is geen extra budget voor voorzien dit valt		

		onder de reguliere werking.
	2012	Armoede beschouwen als een onderdeel bij het luikje diversiteit en opnemen bij de visitaties van de organisaties. Hier is geen extra budget voor voorzien dit valt onder de reguliere werking.
	2013	Bij de opmaak van de beheersovereenkomst nagaan of onder het luikje diversiteit er specifieke aandacht kan gaan naar armoedeaspecten. Hier is geen extra budget voor voorzien dit valt onder de reguliere werking.
	2014	/

OD9.4 Mensen in armoede krijgen alle kansen om actief aan cultuurcreatie te doen.

ACTIE	*99. In het kader van de landschapstekening sociaal-artistieke projecten binnen de professionele kunstensector worden sociaal-artistieke projecten onderzocht op bereik, betrokkenheid en effect op mensen in armoede.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*			***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*De cultuursector levert een actieve inspanning naar diversiteit in publiek, programmatie en personeel*			***indicator***	*Jaarlijks kan er in het jaarverslag opgenomen worden welke projecten, organisaties, … een subsidie gekregen hebben die kaderen binnen het thema armoede.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Schauvliege*		***evaluatie***	
	administratie	*Kunsten en Erfgoed*			
betrokkenen	***kabinet***	*Bart de Boiserie*	***mensen in armoede***		
	administratie	*Peter Hinoul + Jasmine Choua*	***andere actoren***	*Commissieleden van de beoordelingscommissie sociaal-artistieke projecten*	
korte inhoud actie	In het kader van het Kunstendecreet kunnen organisaties subsidies aanvragen voor sociaal-artistieke projecten of voor organisaties actief binnen die sector. Bij de beoordeling van dossiers wordt er rekening gehouden met het betrekken van kansarme groepen. De gesubsidieerde projecten hebben niet enkel artistieke kwaliteiten maar kunnen ook een middel zijn in de strijd tegen elke vorm van sociale uitsluiting. In een kwaliteitsvol sociaalartistiek project bestuiven het sociale en het artistieke elkaar en staat de emancipatie van de deelnemers centraal. Voor de start van een nieuwe aanvraagronde wordt er een landschapstekening opgemaakt om een beeld te krijgen van de sociaal-artistieke sector binnen het professionele kunstenlandschap. Bij deze tekening kan er aandacht gaan naar de effecten van de subsidiëring van deze sector op bereik en betrokkenheid van mensen in armoede. Om een beter inzicht te krijgen of er een positief verband is tussen subsidiëring binnen de professionele sociaal-artistieke sector en het effect ervan op het bereik en de betrokkenheid van mensen in armoede kan deze vraagstelling mee opgenomen worden in de landschapstekening.				
Stappenplan en Budget	**2010**	De landschapstekening werd gefinaliseerd eind december 2010			
	2011	- 4/04: Voorstelling landschapstekening kunstendecreet, 7/04: Hoorzitting Sociaal-artistieke projecten, Vlaams Parlement – Commissie Cultuur - Om meer afstemming te hebben tussen de projecten die gesubsidieerd worden binnen het Kunstendecreet en binnen het Participatiedecreet hebben de voorzitters van de betrokken beoordelingscommissies samengezeten om te kijken waar er opportuniteiten zitten binnen welke decreten. - Tijdens het verticaal overleg met de sector werd ook aangemoedigd dat zij de sector warm maken/informeren over de nieuwe structurele ronde voor organisaties om subsidies aan te vragen.			
	2012	/			
	2013	/			
	2014	/			

OD9.5 Door de jeugdwerkorganisaties verder te ondersteunen in het herkennen en wegwerken van drempels wordt de toegankelijkheid van het bestaande aanbod jeugdwerk vergroot, specifiek voor kinderen en jongeren in armoede.

ACTIE	*103. Jongeren uit kansengroepen stromen door naar leiding: actieve projecten rond leiderschapsvorming bij kansengroepen stimuleren en good practices verspreiden*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van vrijetijdsbesteding*		***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD9.5 Door jeugdorganisaties verder te ondersteunen in het herkennen en wegwerken van drempels wordt de toegankelijkheid van het bestaande aanbod jeugdwerk vergroot, specifiek voor kinderen en jongeren in armoede*		***indicator***	*Meer jongeren in armoede aanwezig in de leidingsploegen* *niet te meten – geen persoonlijke gegevens opgevraagd bij uitreiken attesten*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet*	***evaluatie***	*Nog te bepalen*
	administratie	*Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd*		
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Smet*	***mensen in armoede***	
	administratie	*Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd*	***andere actoren***	*Verenigingen die kadervorming organiseren, Steunpunt Jeugd, Uit de Marge, Platform allochtone jongeren, SAMV, netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*
korte inhoud actie	Hoewel verschillende kinderen en jongeren in armoede deelnemen aan het vrijetijdsaanbod, bv kinderwerkingen, speelpleinwerk, jeugdbewegingen,… zijn er weinig die doorstromen naar leiding. Buiten de misgelopen kansen voor individuele jongeren, heeft dit eveneens als gevolg dat er weinig kennis is over de leefwereld van kinderen in armoede binnen leidingsploegen. Bij het herzien van de criteria voor het uitreiken van attesten aan jeugdwerkers wordt erover gewaakt dat er geen drempels behouden blijven of insluipen die de instap voor jongeren uit kansengroepen bemoeilijken. Deze nieuwe criteria zullen breed en naar verschillende doelgroepen aangepast gecommuniceerd worden.			
Stappenplan en Budget	**2010**			
	2011	Ontwikkelen nieuw kader attestering en vorming binnen het jeugdwerk. Er wordt hiervoor een budget voorzien binnen de werkingsmiddelen.		
	2012	Ontwikkelen nieuw kader attestering en vorming binnen het jeugdwerk.		
	2013	informatiecampagnes, waarbij rekening gehouden wordt met het bereiken van maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.		
	2014			

ACTIE	*101. Het jeugdwerk wordt gestimuleerd en gemotiveerd om in te zetten op toegankelijkheid; het jeugdbeleid engageert zich in het kader van het gelijkenkansendecreet om specifieke initiatieven te nemen om ongelijke kansen op valk van gebrek aan toegankelijkheid te voorkomen of te bestrijden.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van vrijetijdsbesteding*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD 9.5 Door jeugdwerkorganisaties verder te ondersteunen in het herkennen en wegwerken van drempels wordt de toegankelijkheid van het bestaande aanbod jeugdwerk vergroot, specifiek voor kinderen en jongeren in armoede*			***indicator***	*Doelstellingen en acties rond inclusief werken opgenomen in de gemeentelijke jeugdbeleidsplannen 2011-2013* *Bepaling is opgenomen in decreet Vlaams jeugd- en kinderrechtenbeleid*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet*		***evaluatie***	*Bij indienen jaarverslagen, beleidsnota's etc.*
	administratie	*Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd*			
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Smet*	***mensen in armoede***		
	administratie	*Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd*	***andere actoren***	*Uit de marge, steunpunt jeugd, VVJ, VDS, structureel gesubsidieerde verenigingen.*	
korte inhoud actie	Via de verschillende kanalen die de afdeling jeugd ter beschikking heeft, zet ze in op het vergroten van de toegankelijkheid van het jeugdwerk. Dit is o.a. door • Mee te werken aan de EU resolutie rond toegankelijkheid van het jeugdwerk en jeugdactiviteiten voor armste kinderen en jongeren. • Jeugdwerk stimuleren en motiveren om in te zetten op toegankelijkheid en diversiteit • Cultuureducatieve aanbod verder toegankelijk te maken • Voor de ondersteuning van de participatie in het cultuur-, jeugd- en sportbeleid, dient er geïnvesteerd te worden in toeleiding				
Stappenplan en Budget **2010**	- <u>Verenigingen participatie</u> die specifiek acties formuleerden rond inzetten op toegankelijkheid en diversiteit' (houdt niet enkel kinderen en jongeren in armoede in) **Use it** brengt jaarlijks één publicatie uit voor jongeren uit kansengroepen **In petto** brengt één publicatie in de loop 2010- 2012 die zich richt naar jongeren van 'doelgroepen' ism de organisaties voor bijzondere doelgroepen **Jeugd en seksualiteit** organiseert een rondetafel rond diversiteit jongeren en seksualiteit (informatiedossier is resultaat) vanaf 2011 is er samenwerking met drie relevante doelgroeporganisaties (in planning waren dit jongeren met handicap) en vanaf 2012 is er een checklist om de inclusiviteit van hun aanbod te controleren. **Kind en Samenleving** heeft in 2010 een onderzoek lopen rond kansarmoede en kinderen (cofinanciering bij Welzijn) (resultaat - onderzoek via een studiedag uitdragen naar lokale besturen) **Kinderrechtencoalitie** werkt in 2010 rond het jaarthema armoede en organiseert een rondetafel, open fora wat leidt naar een publicatie over kinderen en armoede - <u>Cultuureducatieve verenigingen</u> (maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren, dus niet enkel k&j in armoede) **Ambrosia's Tafel vzw** realiseert jaarlijks 5 multimediale trajecten met de buurtbewoners (voornamelijk kinderen en jongeren) van een wijk waarin veel maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren wonen. **AmuseeVous** investeert jaarlijks in minstens 1 project voor moeilijk bereikbare (minderheids-)groepen. **Villa Basta** coacht jaarlijks 5 werkingen die starten met een sociaal-artistiek project of die de methodieken/media van de vzw willen inschakelen bij het verlagen van de drempels naar hun werking. (Dit gaat zowel over werkingen met gehandicapten, buurtwerkingen als welzijnswerkingen.)				

	2011	- Verenigingen participatie die specifiek acties formuleerden rond inzetten op toegankelijkheid en diversiteit' (houdt niet - enkel kinderen en jongeren in armoede in) - Concretiseren actie ikv Vlaams Jeugdbeleidsplan over toegankelijk maken jeugdwerk - Bij de opmaak van het nieuwe decreet op het Vlaamse jeugd- en kinderrechtenbeleid wordt (aandacht voor) “doelgroepen” behouden als beoordelingscriterium voor beleidsnota’s en wordt het criterium “aandacht voor interculturaliteit” vervangen door het ruimere criterium “diversiteitsbeleid”. Budget: - Decreet lokaal jeugdbeleid: 3 386 887,68 euro (na aftrek van 6% voor Brussel, is er 20% gericht op maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren) - Verenigingen participatie en cultuureducatie: moeilijk af te bakenen hoeveel budget gaat naar werken met kinderen en jongeren in armoede
	2012	Idem + voorbereiding inwerkingtreding nieuwe regelgeving.
	2013	Idem (subsidiëring gegarandeerd op basis van decreet van 14 februari 2003) / voorbereiding
	2014	

ACTIE	*96/102/121. Openheid en toegankelijkheid van het jeugdwerk, in het bijzonder voor laaggeschoolde en armste jongeren, versterken door stimuleren van recht op zelforganisatie in functie van emancipatie en stimuleren inclusie via uitwisseling van praktijkervaringen, vorming van jeugdconsulenten en jeugdwerkers. Het bredeschoolconcept wordt concreet invulling gegeven*		***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van vrijetijdsbesteding*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD 5 Door jeugdwerkorganisaties verder te ondersteunen in het herkennen en wegwerken van drempels wordt de toegankelijkheid van het bestaande aanbod jeugdwerk vergroot, specifiek voor kinderen en jongeren in armoede*		***indicator***	*- aantal doelgroep specifieke werkingen binnen het gemeentelijk jeugdwerkaanbod* *- Integratie werkingen kinderen en jongeren in armoede in lokale beleidsplannen*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet*	***evaluatie***	*Evaluatie proeftuinen participatiedecreet in 2011 - 3 jaarlijkse cijferboeken*
	administratie	*Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd*		
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Smet*	***mensen in armoede***	*Lokale verenigingen die werken met kinderen en jongeren in armoede en die een proeftuin realiseren*
	administratie	*Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd*	***andere actoren***	
korte inhoud actie	Bepaalde doelgroepen, in het bijzonder de mensen die in armoede leven, krijgen onvoldoende kansen om volwaardig deel te nemen aan het maatschappelijke en politieke leven. Participatie van mensen in armoede op elk levensdomein moet gegarandeerd worden. Op school kan dat gerealiseerd worden door bredeschoolconcepten op te zetten waar alle leerlingen aan bod komen en waar alle leerlingen hun eigen talenten kunnen ontplooien en ze sociale en culturele vaardigheden kunnen ontwikkelen. Het concept Brede school moet concreet ingevuld worden door aan talentontplooiing te doen bij elk kind, ook de kinderen die in armoede leven. Zeker deze kinderen moeten de kans krijgen om via het bredeschoolconcept sociale en culturele vaardigheden te ontwikkelen die ze van thuis uit niet meekrijgen en waardoor ze kunnen participeren aan het maatschappelijke leven. Niet alle kinderen en jongeren komen aan hun trekken in het reguliere jeugdwerk. Hoewel we er naar streven zoveel mogelijk inclusief te werken, is het soms nodig om aanvullend doelgroepspecifieke organisaties te ondersteunen die specifieke aansluiten bij de noden en behoeften van kinderen in armoede. In het kader van het participatiedecreet worden lokale proeftuinen gerealiseerd. Deze worden geëvalueerd en waar mogelijk ingebed in de reguliere werkingen. Deze proeftuinen sluiten specifiek aan bij de noden en behoeften van kinderen in armoede en kunnen zo een brugfunctie vervullen in de toeleiding naar het reguliere aanbod			
Stappenplan en Budget **2010**	Binnen het participatiedecreet werden in 2010 oproepen gelanceerd voor proeftuinen. Deze hebben als expliciete bedoeling 'Om een diverse, duurzame en actieve participatie van kansengroepen aan cultuur, jeugdwerk en sport te bevorderen'. Een van de proeftuinen richt zich uitsluitend naar lokale verenigingen die werken met kinderen en jongeren die leven in armoede. Projecten krijgen de kans om gedurende drie jaar te werken aan vernieuwende concepten die kinderen en jongeren toeleiden naar jeugdwerk. 2de jaar van de proeftuinen gestart, voorbereiding evaluatie proeftuinen. - Subsidiëring proeftuinen (231 000 €)			
Stappenplan en Budget **2011**	- Binnen het participatiedecreet werden terug oproepen gelanceerd voor proeftuinen. Deze hebben als expliciete bedoeling 'Om een diverse, duurzame en actieve participatie van kansengroepen aan cultuur, jeugdwerk en sport te bevorderen'. Een van de proeftuinen richt zich uitsluitend naar lokale verenigingen die werken met kinderen en jongeren die leven in armoede. Projecten krijgen de kans om hun project te verlengen. - Subsidiëring proeftuinen (200.000€)			

		- In overleg met de lokale besturen wordt een beleidsdomeinoverschrijdende strategie voor nieuwe financiering werkingen met maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren uitgewerkt (cf. middelen DAC's, MKKJ lokaal, kruispuntorganisaties, proeftuinen). Een aantal van de proeftuinen zijn voor hun hoofdzakelijke financiering immers afhankelijk van een lokaal bestuur. Het is dan ook logisch dat deze besturen de werkingen met arme kinderen en jongeren een plaats geven in hun jeugdbeleidsplan. (in het kader van decreetswijziging lokaal jeugdbeleid binnen de werkingsmiddelen) - Evaluatie participatiedecreet en proeftuinen. We gaan na in hoeverre de proeftuinen kunnen geïntegreerd worden in de bestaande werkingen van verenigingen die werken met mensen in armoede of op welke wijze ze kunnen gecontinueerd worden. Onderzoek uitgevoerd door Artesis Hogeschool Antwerpen (24.717 €)
	2012	Uitwerking Brede Schoolkader Vlaamse Overheid. Bredeschoolgedachte promoten via sensibilisering en communicatie. In 2012 is er op het budget van het participatiedecreet (proeftuinen Jeugd) 100 000 € voorzien. Hiermee worden de 4 lopende proeftuinen Brede school gesubsidieerd.
	2013	
	2014	

OD9.6 De speelkansen van kinderen jonger dan 6 jaar en specifiek kinderen in armoede worden vergroot.

ACTIE	*Het thema van de buitenspeeldag 2012 focust op de jongste leeftijdsgroepen (peuters en kleuters), in het bijzonder voor maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren.*			***fiche***	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van vrijetijdsbesteding*			***status***	*Vervallen*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD 8 De speelkansen van kinderen en jongeren dan 6 jaar en specifiek kinderen in armoede worden vergroot*			***indicator***	*Bereikt aantal – 6 jarigen via inschatting door organiserende gemeenten*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet*		***evaluatie***	*Na buitenspeeldag 28 maart 2012*
	administratie	*Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd*			
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Smet*	***mensen in armoede***		
	administratie	*Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd*	***andere actoren***	*Vereniging Vlaams Jeugddiensten en –consulenten (VVJ), Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid (ISB), televisiezender Nickelodeon*	
korte inhoud actie	De Buitenspeeldag is een jaarlijkse sensibiliseringsactie rond het belang van buitenspelen. Daarbij worden zowel kinderen, ouders, gemeentebesturen als de samenleving in het geheel gewezen op de nood aan voldoende speelruimte en aan voldoende verdraagzaamheid ten opzichte van buiten spelende kinderen in de publieke ruimte. Elk jaar wordt er specifieke aandacht besteed aan bepaalde doelgroepen, locaties of activiteiten.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Vooral aandacht voor het aanbieden van speelmogelijkheden in de onmiddellijke woonomgeving van kinderen en jongeren.			
	2011	In 2011 was opnieuw de onmiddellijke woonomgeving een belangrijk aandachtspunt. Er werd ook ingezet op activiteiten in 'moeilijkere' stadswijken.			
	2012	Voor de editie van 2012 wordt extra aandacht besteed aan het betrekken van ouders & kinderopvang zodat ook de jongste leeftijdsgroepen kunnen deelnemen. De VVJ zal bijzondere aandacht besteden aan de deelnemende gemeenten die via het decreet op het lokaal jeugdbeleid extra middelen ontvangen voor het werken met maatschappelijk kwetsbare jongeren en hen aansporen om ook kinderen en jongeren die armoede opgroeien te betrekken. Er wordt eveneens bekeken hoe er kan samengewerkt worden met o.a. verenigingen waarin armen het woord nemen. (binnen de werkingsmiddelen)			
	2013	Evaluatie editie 2012 en indien nog een volgende editie bijsturing.			
	2014				

ACTIE	*In de publicaties rond speelbeleid en speelruimte in opdracht van de Afdeling Jeugd gaat aandacht naar de speelkansen voor kinderen in armoede.*			***fiche***	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse Overheid zet in op de toegankelijkheid van vrijetijdsbesteding*			***status***	*In vertraging*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD 8 De speelkansen van kinderen en jongeren dan 6 jaar en specifiek kinderen in armoede worden vergroot*			***indicator***	*Opdracht tot onderzoek/aanmaak publicatie*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet*		***evaluatie***	*publicatie*
	administratie	*Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd*			
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Smet*	***mensen in armoede***		
	administratie	*Agentschap Sociaal Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, Afdeling Jeugd*	***andere actoren***		
korte inhoud actie	Het opzet is om lokale overheden concreet te informeren over het thema speelbeleid en speelruimte voor kinderen in armoede.				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011	Prospectie om de noden in kaart te brengen (binnen de werkingsmiddelen)			
	2012				
	2013				
	2014				

OD9.7 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen.

ACTIE 107. Ontwikkelen van een flexibel en kwalitatief sport-en beweegaanbod met aandacht voor anders georganiseerde en niet-georganiseerde sport- en bewegingsvormen.			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*		***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*SD9-OD9 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen*		***indicator***	*Realisatie van een visienota.* *Ontwikkelen van een actieplan.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters*	***evaluatie***	*City-events, zie evaluatierapport*
	administratie	*Bloso, Departement CJSM , cel sport*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Plaatselijke buurtsportverenigingen, CAW's, OCMW's, RISO, integratiecentra, …*
	administratie	*Bloso, Departement CJSM, cel sport*	***andere actoren***	*ISB, VSF, Provinciale sportdiensten, Vlabus, SVS, VGC, VVSG*
korte inhoud actie	Bij de ontwikkeling van een flexibel en kwalitatief sport- en beweegaanbod dient aandacht te worden besteed aan de toegankelijkheid van dit aanbod voor mensen in armoede .Daarom worden volgende acties genomen: -Binnen het Sport voor Allen platform is er een werkgroep 'laagdrempelig beweeg- en sportaanbod'. In deze werkgroep wordt gekeken hoe men het beweeg- en sportaanbod toegankelijk kan maken voor alle inwoners in Vlaanderen. In de visienota wordt ondermeer specifiek voor de kansarmen, de knelpunten, behoeften, uitdagingen en aandachtspunten aangegeven. Op basis van de visienota wordt een actieplan uitgewerkt. - Organiseren van 5 city-events (Tienen, Kortrijk, Hasselt, Gent, Antwerpen). Voor een aantal kansengroepen is de drempel tot sportbeoefening en deelnemen aan sportevenementen vaak te groot. Daarom wordt bij de organisatie van deze city-events gerichte en zeer toegankelijke communicatie gevoerd. Er wordt samen gewerkt met de lokale buurtsport medewerkers en verenigingen met een werking voor kansarmen. Het evenement is volledig gratis voor alle deelnemers. Op elk city-event is er een uitgebreid aanbod van initiaties/demonstraties in gekende en minder gekende sporten. Bedoeling is dat er kennis wordt gemaakt met het plaatselijk aanbod van de sportclubs van die stad.			
Stappenplan en Budget ***2010***	Binnen het Overlegplatform Sport-voor-Allen wordt een werkgroep 'laagdrempelig sport -en beweegaanbod' opgericht. Deze werkgroep is vertegenwoordigd door het Kabinet Muyters, ISB, VGC, VVSG, VVP, VSF, CJSM, BLOSO, gehandicapten- en seniorensportfederatie. In 2010 werd een aanzet gegeven tot de ontwikkeling van een visienota m.b.t. ondermeer de doelgroep kansarmen.			
Stappenplan en Budget ***2011***	-Ontwikkeling van een visienota en uitwerken van een actieplan m.b.t. ondermeer de doelgroep kansarmen door de werkgroep 'laagdrempelig sport- en beweegaanbod'. -Organisatie van 5 city-events, budget binnen de daartoe voorzien begroting.			

2012	-Implementeren van het actieplan voor ondermeer de doelgroep kansarmen door de werkgroep 'laagdrempelig sport- en beweegaanbod'.
2013	
2014	

ACTIE	*105. Sportdiensten en sportfunctionarissen worden gesensibiliseerd door middel van vorming en intervisies*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*		***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*SD9-OD9 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen*		***indicator***	**Aantal deelnemende sportdiensten en deelnemers aan vormingsaanbod en vervolgtraject* **Evaluatiescore van vormingsaanbod* *Bloso volgt op.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters*	***evaluatie***	*Na organisatie van vormingsaanbod en na het vervolgtraject*
	administratie	*Bloso*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen*
	administratie	*Bloso (afdeling Sportkaderopleiding en afdeling Subsidiëring)*	***andere actoren***	*ISB en Demos*
korte inhoud actie	In het decreet van 9 maart 2007 houdende de subsidiëring van gemeente- en provinciebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie voor het voeren van een Sport-voor-Allen beleid dienen de gemeenten in hun lokale sportbeleidsplannen een hoofdstuk te wijten aan maatregelen mbt de toegankelijkheid tot sport en de diversiteit in de sport. De gemeenten dienen nog beter te worden ondersteund in het nemen van maatregelen die de toegankelijkheid van mensen in armoede aan het lokale sportaanbod kan verhogen. ISB wil, samen met de hierboven vermelde partners, door middel van een het aanbieden van vormings- en intervisiemomenten een hulp bieden aan de sportdiensten om dit onderwerp aan te pakken. Beoogd resultaat: Competentieverhoging en -verdieping van sportdienst medewerkers. Het verwerven van inzicht in de leefwereld van mensen in armoede. Het ontwikkelen en verfijnen van een visie op sportparticipatie van mensen in armoede. Op basis van inzicht en visie, kritisch reflecteren op het huidige lokale sportaanbod.			
Stappenplan en Budget ***2010***	Intervisietraject met de gemeenten Lier, Willebroek,Putte, Brugge, Diest, Herent, Vorselaar, Sint-Niklaas en Gent. Gemeenten werden begeleid om een project te realiseren rond sport en armoede. De begeleiding gebeurde via intervisies (7 bijéénkomsten) en aanreiken van begrippen/theoretische kaders (o.l.v. Point Consulting en i.s.m. vertegenwoordigers uit de armoedesector en OCMW). Dit project werd afgerond met een publicatie in 2010(zie aparte fiche). Budget; 11.672,- binnen subsidie ISB-begeleidingsopdracht SVA-decreet			
2011	A. Verzameling basisgegevens: 1. Monitoringopdracht Vlaamse overheid SVA-decreet - hoofdstuk 3 (januari 2011) - 2. Steunpunt Cultuur, jeugd en Sport - BMS-rapport onderzoek sportdiensten - 3. Cijferboek Sport B. De organisatie van 3 regionale vormingsmomenten voor sportdiensten en 1 samenkomst voor de centrumsteden door ISB, i.s.m. Demos (najaar 2011). Budget: €3.600, - binnen ISB-begeleidingsopdracht SVA-decreet. C. Evaluatie en terugkoppeling van vormingsmoment 2011 met de deelnemers en betrokken actoren (dec. 2011)			
2012	Op basis van de evaluatie van de acties 2011 via een vervolgtraject de goede praktijken uitrollen.			
2013				
2014				

ACTIE	*105. In de opleiding Initiator van de Vlaamse Trainersschool krijgen de sportbegeleiders inzicht in de diversiteit van de sportbeoefenaars waaronder ook mensen in armoede*		*fiche*	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*		*status*	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*SD9-OD9 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen*		*indicator*	- *De fiche is opgenomen in de basismodule 'Algemeen Gedeelte' van de Initiatoropleidingen* - *Aantal deelnemers aan de bijscholing voor de docenten Didactiek*
verantwoordelijken	*kabinet*	*Kabinet Muyters*	*evaluatie*	*Na de bijscholing voor de docenten Didactiek*
	administratie	*Bloso*		
betrokkenen	*kabinet*	*Kabinet Muyters*	*mensen in armoede*	*Demos en het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen*
	administratie	*Bloso, Vlaamse Trainersschool*	*andere actoren*	
korte inhoud actie	In de basismodule Algemeen Gedeelte (het vak didactiek), van de Initiatoropleidingen wordt een fiche opgenomen met handvaten mbt het omgaan en begeleiden van mensen in armoede. De fiche wordt opgemaakt naar analogie met reeds bestaande fiches over diversiteit. Aansluitend wordt er een bijscholing georganiseerd voor de docenten Didactiek waar zij tools aangereikt krijgen om de fiches rond specifieke doelgroepen op een enthousiasmerende wijze te integreren in hun lessen.			
Stappenplan en Budget *2010*				
2011	In de basismodule Algemeen Gedeelte (het vak didactiek), van de Initiatoropleidingen wordt een fiche opgenomen met handvaten mbt het omgaan en begeleiden van mensen in armoede. De fiche wordt opgemaakt naar analogie met reeds bestaande fiches over diversiteit.			
2012	Er wordt een bijscholing georganiseerd voor de docenten Didactiek waar zij tools aangereikt krijgen om de fiches rond specifieke doelgroepen op een enthousiasmerende wijze te integreren in hun lessen. Dit gebeurt binnen het daartoe voorziene budget voor organisatie van bijscholingen erkend door de Vlaamse Trainersschool.			
2013				
2014				

ACTIE	*107. Via de Belgian Homeless Cup worden dak- en thuislozen uit verschillende steden toegeleid naar duurzame sportbeoefening*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*SD9-OD9 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen*			***indicator***	*a) Een kader uittekenen voor het project 'Belgian Homeless Cup'* *b) Toeleiden naar een duurzame sportbeoefening* *c) Het project kwantitatief verder uitbouwen* *d) Uitbouwen van de lokale sportclubbetrokkenheid* *e) Een meer uitgewerkte monitoring* *f) Opzetten van een wetenschappelijk onderzoek voor duidelijkere analyse en het geven van mogelijke aanbevelingen* *g) Structurele verdieping van de samenwerking met bestaande, opstartende en mogelijke nieuwe partners*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters*		***evaluatie***	*Jaarlijks*
	administratie	*Departement CJSM*			
betrokkenen	***kabinet***	*Vandeurzen, Lieten*	***mensen in armoede***	*Spelers die deelnemen aan de BHC en hun begeleiders*	
	administratie		***andere actoren***	*Vzw Belgian Homeless Cup, voetbalclubs uit 1e en 2e klasse, lokale sportdiensten, lokale buurtsportdiensten, lokale welzijnsdiensten,…*	
korte inhoud actie	Door dak- en thuislozen regelmatig te laten sporten (voetballen) ervaren zij via de BHC het plezier en de meerwaarde van sport. Het plezier van sporten ervaren, het bouwen aan zelfvertrouwen, een beter zelfbeeld ontwikkelen, uitgaande van de eigen krachten en mogelijkheden, opnieuw structuur brengen in het leven, de kracht van de groep en het gevoel ergens toe te behoren: dat wil dit project aan de spelers bieden. Ook dak- en thuislozen aanzetten om na afloop van het project op een duurzame manier verder te blijven sporten.				
Stappenplan en Budget	**2010**	80.000 euro op experimentele basis met de volgende belangrijkste, concrete resultaten: • Start van het overlegplatform 'sport en armoede' • Betrokkenen: 35 sociale organisaties, 8 stedelijke sportdiensten, 11 voetbalclubs • Meer dan 130 spelers die die wekelijks deelnemen aan de trainingen • 16 vrouwelijke spelers • Verplichte samenwerking tussen hulpverleningsorganisatie en lokale profclub • Opmaak van een evaluatiesjabloon per deelnemend team om zo gericht te kunnen monitoren • Nieuwe partners werden binnen gehaald: VDAB, Grontmij, Thomas Cook Sport, ASAP.be NV				

	2011	70.000 euro op experimentele basis met de volgende belangrijkste, concrete resultaten: • Beleidsplan 2011-2013 • Oprichting vzw Belgian Homeless Cup • 12 teams uit 10 steden namen deel • Wetenschappelijk onderzoek werd opgestart
	2012	75.000 euro op experimentele basis met de volgende resultaten: • Toeleiden naar een duurzame sportbeoefening: • Het project kwantitatief in de breedte verder uitbouwen: • Uitbouwen van de lokale sportclubbetrokkenheid: • Een uitgewerkte monitoring: • Opzetten van een wetenschappelijk onderzoek voor duidelijkere analyse en het geven van mogelijke aanbevelingen • Structurele verdieping van de samenwerking met bestaande, opstartende en mogelijke nieuwe partners • De reïntegratie van dak- en thuislozen in de maatschappij bevorderen.
	2013	
	2014	

ACTIE	*105. In het kader van het Belgisch EU-voorzitterschap sport is het thema 'maatschappelijke rol van sport' één van de drie hoofdthema's. Hierbij wordt de focus op sociale inclusie gelegd met een duidelijk accent naar armoede (2010).*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*			***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*SD9-OD9 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen*			***indicator***	*Voor het Europees Congres is het van belang dat de kennis, informatie, beste praktijken, conclusies en aanbevelingen gebundeld worden in een eindpublicatie zodat ze als model kunnen dienen voor toekomstig beleid. Deze zullen kwalitatief en doelgericht gepresenteerd worden. De indicator voor de Raadsconclusies is een gedeeltelijk aanname van de Vlaamse doelstellingen en de uiteindelijke goedkeuring van de gemeenschappelijke visie door de Raadswerkgroep en de Sport Ministers op 18 november 2010.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters*		***evaluatie***	
	administratie	*Departement CJSM, Team EU-voorzitterschap Sport*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*ISB (Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid) ism stuurgroep*	
korte inhoud actie	Europees Congres: uitwisseling van kennis, informatie en beste praktijken door de experts van de 27 EU lidstaten op het gebied van sport en sociale inclusie, om tot conclusies en aanbevelingen te komen voor het verbeteren van beleid rondom dit onderwerp op lokaal, nationaal en EU niveau die in een eindpublicatie gebundeld zullen worden. Raadsconclusies: het ontwikkelen en aannemen van een gemeenschappelijke EU visie op het gebied van sociale inclusie in en door sport om die vervolgens op nationaal en EU niveau verwerkt kan worden om met het oog op verbetering van resultaten door middel van hechtere samenwerking in de EU.				
Stappenplan en Budget **2010**	Europees Congres Lokale Participatie: sociale inclusie en bestrijding van armoede, 13-14 oktober Leuven Tijdens de Raad Sport onder Belgisch EI-voorzitterschap op 18 november 2010 namen de EU Sport Ministers de Raadsconclusies omtrent de rol van sport als bron van en drijfkracht voor sociale inclusie aan. Deze conclusies benadrukten het belang van sport voor sociale inclusie en riepen de lidstaten en de Europese Commissie op om gezamenlijk acties te ondernemen. Het budget voor het Europees Congres Lokale Sportparticipatie bedroeg 79.963,09 euro (inclusief BTW)				
2011	Het Pools EU-voorzitterschap tijdens de eerste helft van 2011 besteedt ook aandacht aan de sociale rol van sport en organiseerde in juli 2011 een expertenconferentie "Ensuring equal chances through sport participation as a social policy element". In de vorm van actieve werksessies werden ervaringen uitgewisseld over de wijze waarop sport kan bijdragen tot het bevorderen van gelijke kansen en dit voor vijf verschillende doelgroepen (ouderen, mensen met een handicap, gedetineerden, vrouwen en etnische minderheden).				
2012					

ACTIE	*105. Het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid ontwikkelt samen met het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen en Demos een publicatie over sport en armoede. Deze publicatie dient als motivatie en inspiratie voor iedereen die betrokken is bij het lokale beleid en initiatieven rond sport en armoede.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*			***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*SD9-OD9 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen*			***indicator***	*De realisatie en verspreiding van de publicatie 'Samen 'n koffie en dan actie! : 9 praktijkverhalen over sport, bewegen en mensen in armoede'*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters*		***evaluatie***	*Bij realisatie publicatie*
	administratie	*Departement CJSM*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*	
	administratie		***andere actoren***	*ISB, Demos*	
korte inhoud actie	Voorstelling en verspreiding van de publicatie in najaar 2010, zodat de kennis, inspiratie en de praktijken kunnen gebruikt worden door de sportdiensten o.a. bij de tussentijdse evaluatie van hun sportbeleidsplan.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Publicatie is klaar en verspreid. Een budget van 7.000 euro werd hieraan besteed.			
	2011				
	2012				
	2013				
	2014				

ACTIE	*106. Sportfederaties worden gestimuleerd om initiatieven te nemen die de deelname van kansengroepen aan sportkampen verhoogt.*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*		***status***	*Continue*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD9.9 Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepen*		***indicator***	*-Aantal door de Vlaamse sportfederaties georganiseerde sportkampen met deelnemers uit kansengroepen (mensen die leven in armoede) en aantal deelnemers uit kansengroepen (mensen die leven in armoede) op de door de Vlaamse sportfederaties georganiseerde sportkampen in het kader van de facultatieve opdracht sportkampen.* *- aantal projecten dat goedgekeurd wordt* *-Toolkit en aantal deelnemers op het lanceringsmoment*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters*	***evaluatie***	*-Jaarlijks voor wat betreft de door de Vlaamse sportfederaties georganiseerde sportkampen betreft* *- Na afloop van het project op basis van inhoudelijk werkingsverslag* *-Na de lancering van de toolkit*
	administratie	*Bloso en Departement CJSM, cel sport*		
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Muyters*	***mensen in armoede***	*Demos , Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen*
	administratie	*Bloso (afdeling Sportkaderopleiding en afdeling Subsidiëring)* *Departement CJSM, Cel Sport*	***andere actoren***	*VSF*
korte inhoud actie	-Via de facultatieve opdracht sportkampen (uitvoeringsbesluit van 16 januari 2009) worden de Vlaamse sportfederaties gestimuleerd om specifieke initiatieven te nemen voor de toeleiding van kansengroepen (mensen met een handicap of mensen die leven in armoede) naar hun sportkampen. - Het referentiekader voor subsidieaanvragen in het kader van toeleiding naar sportkampen van kinderen en jongeren die leven in armoede en/of personen met een handicap wil op bovenstaande doelstelling inspelen door o.a. kinderen en jongeren tot en met 18 jaar die leven in armoede actief toe te leiden naar het bestaande aanbod van sportkampen. Deze kansengroep ondervindt niet alleen financiële drempels, maar ook tal van andere drempels. Deze ondersteuning wil het mogelijk maken dat kinderen en jongeren die leven in armoede en/of personen meer aan sportkampen zullen deelnemen. -Het ontwikkelen van een toolkit met zowel praktische als inhoudelijke handvaten ten einde enerzijds de sportfederaties te ondersteunen in de toeleiding van mensen in armoede naar de sportkampen en anderzijds de kennis van de sportfederaties te verhogen in de omgang en begeleiding van mensen in armoede.			

Stappenplan en Budget	***2010***	-Binnen het budget voorzien voor de betoelaging van sportfederaties mbt de facultatieve opdracht sportkampen. Indien een sportfederatie bijzondere initiatieven neemt voor de toeleiding van kansengroepen (mensen met een handicap of mensen die leven in armoede) naar hun sportkampen, tellen die deelnemers dubbel voor subsidiëring. Er werden 237 deelnemers (jongeren die in armoede leven) dubbel gesubsidieerd
	2011	-Binnen het budget voorzien voor de betoelaging van sportfederaties mbt de facultatieve opdracht sportkampen. Indien een sportfederatie bijzondere initiatieven neemt voor de toeleiding van kansengroepen (mensen met een handicap of mensen die leven in armoede) naar hun sportkampen, tellen die deelnemers dubbel voor subsidiëring. Deze actie is een uitbreiding op 5.5. Door het nemen van drempelverlagende maatregelen op het vlak van diversiteit en gelijke kansen moet het sportaanbod toegankelijker worden voor kansengroepende doelstelling van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2010-2014, zie 106. De toegankelijkheid van reguliere sportinitiatieven wordt vergroot. Er is een specifieke oproep gelanceerd (30 juni 2011) voor de sportfederaties waarbij de sportfederaties een subsidieaanvraag kunnen indienen om specifieke doelgroepen (waaronder kinderen en jongeren in armoede) toe te leiden naar hun bestaande aanbod van sportkampen tijdens de herfst- en kerstvakantie van 2011 en de krokus-, paas- en zomervakantie van 2012. Via een beoordelingscommissie worden de ingediende projecten beoordeeld. 9 ingediende projecten zijn geselecteerd en ontvangen een subsidie. Deze subsidies vallen binnen de kredieten die worden voorzien op de basisallocatie HB0 HF 012 330 'Sociale maatregelen toegankelijkheid sport' voor het lopende begrotingsjaar (CJSM). Budget :149.500,-. -Binnen het budget van Demos is er 7000 euro vrij gemaakt voor de ontwikkeling en promotie van de toolkit. Bekendmaken en lanceren van de toolkit bij de sportfederaties
	2012	-Begeleiding en opvolging van de subsidiedossiers -Begeleiding en opvolging van de geselecteerde projecten sportkampen
	2013	
	2014	

106. De Bloso-sportkampen en sportklassen toegankelijk maken voor jongeren in armoede.			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*		***status***	*Continue*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD9.9 De toegankelijkheid van reguliere sportinitiatieven wordt vergroot*		***indicator***	*Sportkampen: het aantal deelnemers van een gezin dat financiële steun geniet via een OCMW of CAW of deelnemers van een gezin met een beperkt jaarlijks gezamenlijk belastbaar inkomen.* *Sportklassen: het aantal leerlingen die een studietoelage genieten.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters*	***evaluatie***	*Jaarlijks bij de evaluatie van de sportkampen (november) en sportklassen (augustus).*
	administratie	*Bloso*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*OCMW, CAW*
	administratie	*Bloso/afdeling Bloso-centra*	***andere actoren***	*Pric, Buurtsporten, Vereniging Openluchtklassen vzw, Sporten Openluchtklassen Gepos en GO!*
korte inhoud actie	De Bloso-sportkampen en sportklassen toegankelijk maken voor jongeren in armoede door de financiële drempel te verlagen.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Het Bloso kent een korting van 50 procent toe aan leerlingen die een studietoelage genieten bij deelname aan sportklassen. Aantal studenten die een studietoelage genoten in het schooljaar 2009-2010: 722. Gederfde inkomsten: € 40.686,51. Het Bloso kent een korting van 50 procent toe aan leden van een gezin dat financiële steun geniet via een OCMW of CAW en aan leden die van een gezin met een beperkt jaarlijks gezamenlijk belastbaar inkomen (16.114,10 euro) bij deelname aan sportkampen. Aantal deelnemers aan de Bloso-sportkampen 2010 die lid zijn van een gezin dat financiële steun genoot via een CAW/OCMW: 25. Gederfde inkomsten: € 2.756,40 Aantal deelnemers aan de Bloso-sportkampen 2010 die lid zijn van een gezin waarvan het jaarlijks gezamenlijk belastbaar inkomen niet hoger is dan € 16.114,10: 175. Gederfde inkomsten: € 18.648,80.		
	2011	Het Bloso kent een korting van 50 procent toe aan leerlingen die een studietoelage genieten bij deelname aan sportklassen. Aantal studenten die een studietoelage genoten in het schooljaar 2010-2011: 990. Gederfde inkomsten: € 46.846,84. Het Bloso kent een korting van 50 procent toe aan leden van een gezin dat financiële steun geniet via een OCMW of CAW en aan leden die van een gezin met een beperkt jaarlijks belastbaar gezamenlijk belastbaar inkomen (16.106,04 euro) bij deelname aan sportkampen.		
	2012	Het Bloso kent een korting van 50 procent toe aan leerlingen die een studietoelage genieten bij deelname aan sportklassen. Het Bloso kent een korting van 50 procent toe aan leden van een gezin dat financiële steun geniet via een OCMW of CAW en aan leden die van een gezin met een beperkt jaarlijks belastbaar gezamenlijk belastbaar inkomen (bedrag wordt jaarlijks aangepast) bij deelname aan sportkampen.		
	2013			
	2014			

OD9.8 Mensen in armoede kunnen op een volwaardige en door henzelf gekozen wijze participeren aan het toerisme.

ACTIE	*111. Sociaal-toeristische verenigingen die vakanties voor gezinnen en kampen voor kinderen en jongeren organiseren, worden gesubsidieerd*			***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*			***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD9.10 Mensen in armoede kunnen op een volwaardige en door henzelf gekozen wijze participeren aan het toerisme.*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Bourgeois*		***evaluatie***	
	administratie	*Toerisme Vlaanderen*			
betrokkenen	***kabinet***	*Denis Dhanis*	***mensen in armoede***		
	administratie	*Benedikte De Vos*	***andere actoren***	*Sociaal Toeristische Verenigingen*	
korte inhoud actie	Erkenning en subsidiering van sociaal-toeristische verenigingen die vakanties voor kinderen en/of gezinnen organiseren. In het kader van het decreet 'toerisme voor allen' Subsidie om de vakanties te organiseren en om eventueel een coördinator tewerk te stellen. In de beleidsnota werd een groeipad in de subsidie voorzien. In 2010 ging een lerend netwerk van start om de organisaties te versterken en te putten uit de kracht van elkaars ervaring en inzichten.				
Stappenplan en Budget	**2010**	503.874 euro			
	2011	538.000 euro			
	2012	612.000 euro			
	2013				
	2014				

ACTIE	*108/109/110 Het Steunpunt Vakantieparticipatie wordt verder uitgebouwd en speelt in op actuele noden*			***fiche***	*Geclusterd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*			***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD9.10 Mensen in armoede kunnen op een volwaardige en door hen zelfgekozen wijze participeren aan het toerisme*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Bourgeois*		***evaluatie***	
	administratie	*Toerisme Vlaanderen*			
betrokkenen	***kabinet***	*Denis Dhanis*	***mensen in armoede***	*Via diverse acties*	
	administratie	*Marianne Schapmans*	***andere actoren***	*Horizont vzw*	
korte inhoud actie	Door middel van onderzoek, bevragingen en overleg met alle stakeholders houdt het Steunpunt Vakantieparticipatie een vinger aan de pols. Werkplannen spelen in op actuele vragen. In 2011 werd het project 'rap op stap in Vlaanderen' ism vzw Horizont opgestart en werden hiervoor extra middelen ingezet. Dit project wil laagdrempelige begeleiding op maat en zonder lidmaatschap via lokale 'reispunten' uitbouwen.				
Stappenplan en Budget	**2010**	164.000 euro			
	2011	294.000 euro Projectbudget 125.000 euro: Opstart project 'rap op stap Vlaanderen'. Ontwikkeling tools en netwerk.			
	2012	294.000 euro Projectbudget 125.000 euro: 'opstart lokale proefprojecten'			
	2013	294.000 euro Projectbudget 125.000 euro			
	2014	294.000 euro			

OD9.9 Vlaanderen ondersteunt en versterkt de actieve participatie aan het verenigingsleven in zijn brede betekenis en het vrijwilligerswerk.

ACTIE	*57 Subsidiëren van Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD4 De Vlaamse overheid zet in op kennisverspreiding, sensibilisering en vorming over armoede*		***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*57. Verenigingen die werken met mensen in armoede worden maximaal ondersteund, ook in hun basiswerking. Het belang van diverse groepen verenigingen, organisaties van mensen in armoede wordt erkend.*		***indicator***	*jaarverslag en afrekening*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Schauvliege*	***evaluatie***	*Een evaluatie van de maatregel is voorzien in het kader van de globale evaluatie van het Participatiedecreet.*
	administratie	*Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen, afdeling VOLC*		
betrokkenen	***kabinet***	*Bart De Boiserie*	***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*
	administratie	*Katia De Vos*	***andere actoren***	
korte inhoud actie	Kennis over de problemen van mensen in armoede is niet overal in de cultuur-, jeugd- en sportsector aanwezig. De Vlaamse overheid kan verenigingen subsidiëren om hun expertise te ontsluiten en ter beschikking te stellen. Hiermee wil de Vlaamse overheid het cultuur-, jeugd- en sportverenigingsleven kwalitatief ondersteunen en de slagkracht van de sectoren vergroten. Daarom werd met het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen een overeenkomst afgesloten tot eind 2012.			
Stappenplan en Budget	**2010**	- Afleveren van kwalitatief beleidsbeïnvloedend werk in het kader van armoedebestrijding met betrekking tot cultuur, sport en vrije tijd (via eigen verenigingen en overleggroepen, via dossiers of eindproducten van eigen verenigingen en via contacten met andere actoren) - Ontsluiten en overbrengen van haar expertise aan de Vlaamse overheid via het VPAO - Publiekelijke ontsluiting van haar expertise, in het bijzonder naar cultuur, jeugdwerk- en sportsector via overleg en publieksmomenten - Brengen, versterken en opvolgen van vragen en signalen vanuit het beleid en de sectoren cultuur, jeugdwerk en sport naar de verenigingen waar armen het woord nemen budget: 60 000,00 euro		
	2011	cf. 2010 budget: 60 638,52 euro		
	2012	cf. 2010		
	2013	/		
	2014	/		

OD9.10 Levenslang en levensbreed leren wordt gestimuleerd in de vrije-tijdssector.

ACTIE	*115. Beleidsprojecten om de sector te ondersteunen in het zichtbaar maken van competenties & een draagvlak creëren rond dit thema*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD9 De Vlaamse overheid zet in op het verkleinen van de kloof inzake vrijetijdsparticipatie*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD9.12 Levenslang en levensbreed leren wordt gestimuleerd*			***indicator***	*VKS: verslagen overleg, ontwerpbesluit, definitief uitvoeringsbesluit* *EVC: verslagen projectteam, discussienota, conceptnota*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Schauvliege*		***evaluatie***	
	administratie	*Departement CJSM*			
betrokkenen	***kabinet***	*Bart De Boiserie*	***mensen in armoede***		
	administratie	*Elien Gillaerts*	***andere actoren***	*ASCW J&V, A K&E, Departement Onderwijs&Vorming, Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs, Syntra Vlaanderen, VDAB, Departement Werk&Sociale Economie*	
korte inhoud actie	Speciale aandacht moet gaan naar kansengroepen, waaronder mensen in armoede en de begeleiding en ondersteuning van individuen en organisaties. We willen hen optimaal oriënteren in hun levensloopbaan en maximale erkenningsmogelijkheden bieden voor verworven competenties, zodat zij deze kunnen inzetten in verschillende contexten. - Beleidsproject VKS: de Vlaamse Kwalificatiestructuur is een belangrijk instrument voor het erkennen van competenties via formeel, niet-formeel of informeel leren. Het beleidsproject regelt de uitvoering van het decreet voor het erkennen van beroepskwalificaties en onderwijskwalificaties - Beleidsproject EVC: het creëren van een gemeenschappelijk kader en langetermijnvisie over de sectoren onderwijs, werk, cultuur, jeugd en sport heen.				
Stappenplan en Budget	**2010**	VKS: de timing is gewijzigd omdat de onderhandelingen met de SERV moeizaam verliepen. Ondertussen is er beslist om het overleg over het uitvoeringsbesluit niet opnieuw op te nemen en om het decreet deels te herdenken en hertekenen. Voor dit proces zal er wel opnieuw overleg plaatsvinden tussen AKOV, Departement O&V, Departement CJSM, Agentschap SCW J&V en BLOSO EVC: opstart projectteam, voorbereidende werkzaamheden werkgroep, voorstel nota bespreken budget: binnen de reguliere werking				
	2011	EVC: discussienota (juni 2011), budget: binnen de reguliere werking			
	2012	EVC: conceptnota (maart 2012) budget: binnen de reguliere werking			
	2013				
	2014				

SD10 De Vlaamse overheid zet in op evenwaardige onderwijs- en vormingskansen.

OD10.1 De kleuterparticipatie bij kwetsbare gezinnen wordt verder verhoogd.

ACTIE	*117.* Bewerkstelligen volwaardige omkadering en financiering van het kleuteronderwijs		***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs– en vormingskansen*		***status***	*In Uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD10.1 De kleuterparticipatie bij kwetsbare gezinnen wordt verder verhoogd*		***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet (Paul Yperman)*	***evaluatie***	
	administratie	*Onderwijs, John De Plecker*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*nee*
	administratie	*Agodi, AOC.*	***andere actoren***	*Koepels, vakbonden.*
korte inhoud actie	Kleuters uit lagere sociale klassen beginnen niet alleen later aan hun kleuteronderwijs dan andere kleuters daarenboven hebben ze ook problemen met regelmatige aanwezigheid in de klas. Zo is de kans dat leerlingen in het 1ste leerjaar reeds vertraging oplopen beduidend groter bij de groep kinderen uit lagere sociale klassen. Deze sociale ongelijkheid neemt zelfs toe doorheen het lager onderwijs. Daarom moet een regelmatige aanwezigheid en een vroege deelname aan het kleuteronderwijs niet alleen intensief worden gepromoot maar moet daar voor de scholen ook een volwaardige kleuteromkadering aan vasthangen. De omkadering kleuteronderwijs wordt gelijk gelegd met deze van het lager onderwijs en verloopt ook gedifferentieerd volgens de leerlingenpopulatie. Met deze bijkomende omkadering kan meer aandacht naar zorg gaan zonder dat het onderwijsaspect wordt verwaarloosd; onrechtstreeks bieden kleinere klassen meer mogelijkheden om in te zetten op kinderen uit kwetsbaarder gezinnen. Dit beleid moet ook bijdragen tot minder schoolse vertraging in het eerste leerjaar en zo veel mogelijk de leerachterstand terugdringen bij de kinderen van de lagere sociale klassen.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Voorbereidende gesprekken zijn gestart en mogelijke pistes uitgewerkt.		
	2011	Voorontwerp van decreet is eerste keer goedgekeurd op 15 juli 2011. In het najaar volgende formele onderhandelingen met koepels en vakbonden en moet de parlementaire behandeling starten.		
	2012	Het decreet moet definitief worden goedgekeurd door het Vlaams parlement en starten op 1/9/2012. Budget voor 2012 17,3 miljoen euro. + kost overgangsmaatregel (2,9 miljoen euro) Totaal: 20,2 miljoen euro.		
	2013	52,8 + 7,7 (overgangsmaatregel) = 60,5 miljoen euro.		
	2014	52,8 + 4,8 (overgangsmaatregel) = 57,6 miljoen euro.		

ACTIE	*116/118. Verhogen deelname aan het kleuteronderwijs*		***fiche***	*Geclusterd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs– en vormingskansen*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD10.1 De kleuterparticipatie bij kwetsbare gezinnen wordt verder verhoogd*		***indicator***	*Aantal inschrijvingen in het kleuteronderwijs en aantal kinderen dat regelmatig aanwezig is*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet*	***evaluatie***	*Evaluatie van de nieuwe toelatingsvoorwaarde tot het gewoon lager onderwijs (= sluitstuk van het geheel aan maatregelen om de kleuterparticipatie te bevorderen) – evaluatie eerste maal uitgevoerd voorjaar 2011*
	administratie	*Onderwijs, Veronique Adriaens*		
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Welzijn, kabinet Van den Bossche, kabinet Lieten*	***mensen in armoede***	*- kleuteronderwijs is des te belangrijker voor kinderen die thuis niet in optimale omstandigheden kunnen opgroeien en weinig stimulansen krijgen.* *- Vlaams Netwerk betrokken bij totstandkoming campagneconcept*
	administratie	*Kind en Gezin, Agodi, AOC, WSE, WVG*	***andere actoren***	*CLB's, LOP's, gemeenten …*
korte inhoud actie	Sinds 2007-2008 (het 'Jaar van de Kleuter') is kleuterparticipatie een prioritair aandachtspunt binnen het onderwijsbeleid. Het is van belang de aandacht voor dit thema aan te houden. Elk jaar zijn er immers nieuwe kinderen voor wie het belangrijk is dat ze vroeg in het kleuteronderwijs instromen. We implementeren verder het actieplan dat uitgetekend is om de kleuterparticipatie te bevorderen, waar nodig wordt dit bijgestuurd en aangevuld. Het bevorderen van kleuterparticipatie gebeurt via verschillende actiepunten: - sensibiliseren van ouders, in het bijzonder van kansarme ouders over het belang van kleuterparticipatie, dit door campagnes vanuit Onderwijs, door samenwerking met Kind en Gezin ; - zorgen voor een betere omkadering van het kleuteronderwijs (grote kleuterklassen schrikken ouders af en geven ook weinig pedagogisch comfort); - beperken van de financiële kosten van het kleuteronderwijs die vooral minderbegoede ouders ervan kunnen weerhouden om hun kind naar school te sturen (zie hiervoor de fiche over wegwerken van financiële drempels). - Project preventieve gezinsondersteuning – Versterking en uitbreiding van de integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning met bruggen naar onderwijs en activering. De doelstelling van deze initiatieven is om peuters tijdig en goed voor te bereiden en te laten doorstromen naar het kleuteronderwijs, ouders te versterken in hun rol en hen op weg te helpen naar activering. Vooral kwetsbare groepen krijgen hierbij verhoogde aandacht. Tijdens de Studio Kinderarmoede die werd georganiseerd in de loop van de maand december kwam als belangrijke aanbeveling naar voren dat er dient ingezet te worden op het bewerkstelligen van een warme overgang tussen opvang en onderwijs.			
I a n e **2010**	Voorbereiding decreet nieuwe omkadering, waardoor kleuterscholen beter omkaderd worden.			

		1/9/2010: In werkingtreding van de nieuwe toelatingsvoorwaarde tot het gewoon lager onderwijs (sluitstuk van de maatregelen rond kleuterparticipatie) Samenwerking met Kind en Gezin (toeleiding naar het kleuteronderwijs) Sensibilisering rond belang van kleuterparticpatie
	2011	Eerste evaluatie nieuwe toelatingsvoorwaarde gewoon lager onderwijs (voorjaar 2011) Voorontwerp van decreet nieuwe omkaderingssysteem Verdere samenwerking met Kind en Gezin (toeleiding naar het kleuteronderwijs) Verdere sensiblisering van ouders over belang van kleuteronderwijs, rechtstreeks en via intermediairs (nieuwe campagne vanaf september 2011)
	2012	Inwerkingtreding decreet nieuwe omkadering Verdere Samenwerking met Kind en Gezin (belang kleuteronderwijs / toeleiding naar het kleuteronderwijs) Verdere sensibilisering van ouders over belang van kleuteronderwijs Project Preventieve Gezinsondersteuning – Versterking en uitbreiding van integrale en laagdrempelige preventieve gezinsondersteuning Budget: 200.000 euro Opstart Werkgroep warme overgang opvang-onderwijs
	2013	Decreet nieuwe omkadering speelt ten volle Verdere samenwerking met Kind en Gezin (belang kleuteronderwijs / toeleiding naar het kleuteronderwijs) Verdere sensibilisering van ouders over belang van kleuteronderwijs
	2014	Samenwerking met Kind en Gezin (belang kleuteronderwijs / toeleiding naar het kleuteronderwijs) Verdere sensibilisering van ouders over belang van kleuteronderwijs

ACTIE	*119/120. De drie ouderkoepelverenigingen hebben als kernopdracht tijdens 2009-2011 de doelstellingen van de engagementsverklaring toe te lichten aan externe partners en alle ouders met nadrukkelijke aandacht voor ouders van die doelgroepen die op dit moment laag betrokken zijn bij de school. Een engagementsverklaring is een geheel van wederzijdse afspraken tussen school en ouders. De doelstelling van de engagementsverklaring is ouderbetrokkenheid bij het schoolgebeuren te vergroten, zodat de leerkansen van de kinderen vergroten*		***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs– en vormingskansen*		***status***	*Continue*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD10.1 De kleuterparticipatie bij kwetsbare gezinnen wordt verder verhoogd*		***indicator***	*Ouders voldoende aanwezig op het oudercontact, ouders die waken over de aanwezigheid van hun kinderen op school, ouders die positief meewerken aan het begeleidingsaanbod, ouders die hun kind aanmoedigen om Nederlands te leren.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet – Paul Yperman*	***evaluatie***	
	administratie	*Onderwijs, afdeling Ondersteuningsbeleid, Katrien Bonneux en Marie Kruyfhooft*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Ja, het Vlaams netwerk*
	administratie		***andere actoren***	*Kruispunt Migratie-Integratie, Minderhedenforum,…*
korte inhoud actie	Een voldoende betrokkenheid van ouders bij het schoolleven is essentieel voor de leerkansen van kinderen. Van ouders verwachten we dat ze geïnteresseerd zijn in wat hun kinderen meemaken op school, positief staan t.o.v. school en schoolwerk, voor een rustige omgeving zorgen waarin het kind huistaken kan maken, ervoor zorgen dat hun kinderen tijdig aanwezig zijn op school... Kansarme ouders zijn vaak laag betrokken bij de school. Wanneer de leerkansen van een leerling precair zijn, zijn dergelijke engagementen des te meer nodig. De school maakt duidelijk welke inspanningen en initiatieven ze neemt om de dialoog met ouders vlot te laten verlopen enerzijds, en ouders engageren zich tot betrokkenheid anderzijds. De wederzijdsheid, de wisselwerking tussen school en ouders is in de engagementsverklaring dus een zeer belangrijk element. De ouderkoepelverenigingen overleggen o.a. met het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, het Minderhedenforum op welke wijze zij deze engagementsverklaring kunnen communiceren naar de moeilijk bereikbare ouders Alle ouders worden geïnformeerd over de engagementsverklaring en het belang van hun betrokkenheid bij het schoolgebeuren			
Stappen plan en Budget **2010**	Verspreiden verzamelen van goede praktijkvoorbeelden, communicatie in klasse, spel engagementsverklaring,… 698.999 euro (= budget voor basiswerking + engagementsverklaring)			
2011	In 2011 steeg het budget voor de ouderkoepelverenigingen wegens een integratie van financiële middelen vanuit vzw's waarvan de werking geïntegreerd werd in de drie ouderkoepelverenigingen. Naast de basiswerking en de engagementsverklaring, vroegen we de drie ouderkoepels ook werk te maken van een			

		bevraging rond 1) de maximumfactuur basisonderwijs, 2) het dossier kostenbeheersing secundair onderwijs en 3) het persoonlijk leerlingendossier. Bij de bevraging gaat er specifiek aandacht uit naar het bereiken van autochtone en allochtone kansarme ouders, hiervoor werken de drie ouderkoepels samen met o.a. het Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, het Minderhedenforum en het Kruispunt Migratie-Integratie. 1.332.392,06 euro (= budget voor basiswerking + engagementsverklaring + bevraging maximumfactuur basisonderwijs, kostenbeheersing secundair onderwijs en persoonlijk leerlingendossier)
	2012	In 2012 start een nieuwe driejarige periode. De engagementsverklaring wordt opgenomen in de basiswerking van de drie ouderkoepelverenigingen. Daarnaast worden nieuwe kernthema's naar voor geschoven voor de periode 2012-2014. Ook wordt opnieuw expliciet aandacht gevraagd voor het betrekken van kansarme ouders bij het schoolgebeuren. Naast hun hogere betrokkenheid moet dit ook ervoor zorgen dat de stem van de specifieke doelgroepouder meer en beter gehoord en vertegenwoordigd wordt in de verschillende overlegorganen. Dat spoort ook met het minidecreet dat wordt voorbereid, waarmee in het participatiedecreet garanties worden ingebouwd om de participatie op school van ondervertegenwoordigde groepen te realiseren. (budget 2012: idem)
	2013	
	2014	

OD10.2 De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt.

ACTIE	*128. Aanmoedigingsfonds voor het hoger onderwijs*		***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs – en vormingskansen*		***status***	*Continue*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD10.2 De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt*		***indicator***	*Wordt in 2012 in BVR vastgelegd*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet - Raf Devos*	***evaluatie***	*Wordt in 2012 in BVR vastgelegd*
	administratie	*Onderwijs, Noël Vercruysse en Patrick Willems*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*niet expliciet*
	administratie		***andere actoren***	*Beleidsverantwoordelijken binnen de universitaire associaties en koepelorganisaties, alsook studenten werden betrokken.*
korte inhoud actie	De Vlaamse regering heeft in de periode 2008-2011 beheersovereenkomsten afgesloten met universiteiten en hogescholen met het oog op het nastreven van volgende doelstellingen: - het verhogen van de instroom in het hoger onderwijs van studenten uit bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs; - het verbeteren van de doorstroom in het hoger onderwijs, in het bijzonder van studenten uit bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs; - het bevorderen van een succesvolle uitstroom, in het bijzonder van studenten uit bevolkingsgroepen die ondervertegenwoordigd zijn in het hoger onderwijs. Het initiatief werd bekend onder de naam Aanmoedigingsfonds voor het hoger onderwijs. De financieringsmodaliteiten van 2011 werden in het programmadecreet met 1 jaar verlengd. Nadien wordt dit initiatief van de Vlaamse regering bijgestuurd. De doelstellingen blijven dezelfde. Om die doelstellingen te realiseren zal de Vlaamse regering met hogescholen en universiteiten beheersovereenkomsten voor vijf jaar afsluiten. Op basis van de evaluatie van de huidige beheersovereenkomsten en van overleg met de instellingen zal in de loop van 2012 worden bepaald hoe en met welke indicatoren de opvolging van deze beheersovereenkomsten zal vormkrijgen.			
Stappenplan en Budget	**2010**	*12 miljoen euro (6 miljoen euro ingebracht door de instellingen en 6 miljoen euro ingebracht door de Vlaamse regering)*		
	2011	*12 miljoen euro (6 miljoen euro ingebracht door de instellingen en 6 miljoen euro ingebracht door de Vlaamse regering)*		
	2012	*In 2012 wordt een nieuw ontwerp van basisbesluit voor het Aanmoedigingsfonds voorgelegd aan de Vlaamse regering en zullen beheersovereenkomsten afgesloten worden met hogescholen en universiteiten.* *12 miljoen euro (6 miljoen euro ingebracht door de instellingen en 6 miljoen euro ingebracht door de Vlaamse regering)*		
	2013	*12 miljoen euro (6 miljoen euro ingebracht door de instellingen en 6 miljoen euro ingebracht door de Vlaamse regering)*		
	2014	*12 miljoen euro (6 miljoen euro ingebracht door de instellingen en 6 miljoen euro ingebracht door de Vlaamse regering)*		

ACTIE	*129. Hervorming studentenvoorzieningen van hogescholen en universiteiten*			***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs– en vormingskansen*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD10.2 De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt*			***indicator***	*- afstemming onderwijs- en sociaal beleid van hogescholen en universiteiten;* *- specifieke maatregelen ten aanzien van kansengroepen*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet*		***evaluatie***	*gebeurt jaarlijks door het regeringscommissariaat hoger onderwijs*
	administratie	*Onderwijs, Micheline Scheys*			
betrokkenen	***kabinet***	*Raf Devos*	***mensen in armoede***	*Ja, als deel uitmakend van kansengroepen* *Via inbreng Vlaams Netwerk binnen VLOR*	
	administratie	*Patrick Willems*	***andere actoren***	*beleidsverantwoordelijken van de instellingen en koepelorganisaties, vakbonden en studenten zijn bij de ontwikkeling van het decreet rechtstreeks betrokken geweest.*	
korte inhoud actie	De Vlaamse regering geeft jaarlijks een sociale toelage aan universiteiten en hogescholen voor het organiseren van studentenvoorzieningen. De instellingen kunnen deze sociale toelage binnen een aantal decretaal vastgelegde werkvelden, zoals onder meer huisvesting, voeding, mobiliteit, sociale en psycho-medische dienstverlening. De sociale toelage wordt aangewend voor alle studenten. Er komt in 2013 een geactualiseerd decreet over de studentenvoorzieningen in Vlaanderen. Centraal in dit nieuwe decreet staat het beleidsplan voor studentenvoorzieningen, waarin de instellingen aangeven hoe ze de sociale toelage willen besteden. Nieuw is dat ze onder meer dienen aan te geven hoe ze hun sociaal beleid (beleid van de diensten voor studentenvoorzieningen) optimaal gaan afstemmen met hun onderwijsbeleid (pedagogisch/didactisch beleid) én welke specifieke maatregelen ze gaan nemen ten aanzien van kansengroepen. Dit beleidsplan wordt goedgekeurd door de Vlaamse minister bevoegd voor onderwijs.				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011	het decreet wordt in september 2011 voor principiële goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse regering.			
	2012	het decreet zal wellicht in de loop van 2012 definitief worden goedgekeurd.			
	2013	het nieuwe decreet gaat in op 1 januari 2013. Budgettair wordt in 2013, 2014 en 2015 telkens 0,5 miljoen euro toegevoegd aan het huidige budget van 44,9 miljoen euro.			
	2014				

ACTIE	*130. Studentenmobiliteit in hoger onderwijs voor iedere student mogelijk maken ongeacht sociale herkomst*			***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs– en vormingskansen*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD10.2 De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet - Raf Devos*		***evaluatie***	
	administratie	*Departement: afdeling HO - Magalie Soenen*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*FWO - Het actieplan zal maatregelen omvatten die door de overheid moeten uitgevoerd worden maar ook maatregelen op het niveau van de instellingen, de opleidingen, de docenten en de studenten.*	
korte inhoud actie	In de motie van aanbeveling van 8 juli 2010 over de hervorming van het hoger onderwijs in Vlaanderen beveelt het Vlaamse Parlement aan om de mobiliteit van studenten en docenten verder aan te moedigen en om, met het oog op het behalen van het streefcijfer van 20% studenten (afstuderenden) met een buitenlandse studie-ervaring in 2020, te voorzien in een aangepaste financiële ondersteuning om die ervaring ook voor minder gegoede studenten haalbaar te maken. De Regering heeft op 16 juli 2010 beslist zich te engageren om deze motie van aanbeveling uit te voeren. Conform die beslissing werkt de minister tegen eind 2010 een actieplan ter bevordering van de mobiliteit van studenten en docenten uit. Daarin zal bijzondere aandacht besteed worden aan het bevorderen van de mobiliteit van groepen die in de huidige programma's vooralsnog ondervertegenwoordigd zijn, zoals bijvoorbeeld studenten met een functiebeperking. Het actieplan zal ook voorzien in een aangepaste extra financiële ondersteuning ten bate van de minder gegoede studenten en nu nog ondervertegenwoordigde groepen om te komen tot ten minste een proportionele deelname van deze groepen aan de uitwisselingsprogramma's. Deelname aan de uitwisselingsprogramma's heeft immers een positieve invloed op het vinden van een goede job na de studie (versterken van de equity in outcome, naast equity in toegang en doorstroming). Zo zullen mobiliteitsbeurzen voor studenten telkens hoger liggen voor studenten uit kansengroepen. Het actieplan zal maatregelen omvatten voor het verhogen van zowel de uitgaande als de inkomende mobiliteit alsook maatregelen voor het bewaken van de kwaliteit. Het actieplan zal tevens maatregelen omvatten voor het realiseren van een meer evenwichtige mobiliteit zowel qua opleiding als qua landen. In uitvoering van het Leuven-communiqué van 28 april 2009 loopt er op dit moment op het niveau van de Europese HogerOnderwijsRuimte een eerste survey over de mobiliteit van studenten en staf. De uitkomsten hiervan kunnen ook meegenomen worden bij het schrijven van het actieplan. De werkgroep mobiliteit van de Bologna Follow Up Group is ook bezig met het formuleren van voorstellen in verband met het meten van mobiliteit en het definiëren van de benchmark van 20%. Een belangrijk onderdeel hiervan is een betere en consistente dataverzameling over alle Bologna landen. Ook binnen Vlaanderen wordt er gewerkt aan het ontwikkelen van een betere dataverzameling. De Vlaamse Bologna experten hebben een stand van zaken hieromtrent opgemaakt en gepubliceerd in juni 2011. Op basis van hun bevindingen en overleg met de betrokkenen uit de instellingen, zullen in samenwerking met de administratie voorstellen geformuleerd worden om de huidige databanken uit te breiden en beter op elkaar af te stemmen. Bij het ontwerpen van het actieplan wordt ook meegenomen: het advies van de VLOR van 24 juni 2010 over studentenmobiliteit en het werk en de voorstellen van de Vlaamse Bologna-experten. Het beoogde resultaat is het verhogen van de internationale mobiliteit van studenten in het algemeen en studenten uit kansengroepen in het bijzonder (specifiekere targets zullen in het actieplan gespecifieerd moeten worden)				

Stappenplan en Budget	**2010**	In het budgettaire kader voor de periode 2012-2025 is er voor het verhogen van de mobiliteit van de studenten een budgettaire inspanning opgenomen van 4,2 miljoen euro tegen 2020.
	2011	
	2012	Start actieplan, met in het eerste jaar focus op goede registratie/databank; acties mbt. beurzen e.d. gaan later van start. Enkele kleine acties in het plan zullen echter wel al geïmplementeerd worden. Daarbij zal ook rekening gehouden worden met studenten uit kansengroepen via procentuele vertegenwoordiging bij toekennen beurzen en hoogte van de beurzen. Budget nog te bepalen.
	2013	
	2014	

ACTIE	*123. Verhogen van de schooltoelagen*			***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs– en vormingskansen*			***status***	*Afgesproken*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD10.2 De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet*		***evaluatie***	
	administratie	*DOV, afdeling Ondersteuningsbeleid, John De Plecker*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Netwerk VWAWN*	
	administratie	*DOV, afdeling Stafdiensten* *AHOVOS, afdeling STL*	***andere actoren***		
korte inhoud actie	In het Pact 2020 werd bepaald dat tegen 2020 elk gezin in Vlaanderen minstens een inkomen heeft dat de Europese armoederisicodrempel bereikt. Hoewel inkomen grotendeels een federale bevoegdheid is, kan Vlaanderen zeker ook een rol spelen om de besteedbare inkomens van mensen in armoede te verhogen. De inkomensselectieve schooltoelage is daarvoor een geschikt instrument, en draagt bij aan het terugdringen van onbetaalde schoolfacturen.				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011				
	2012				
	2013				
	2014	Realisatie indien voldoende middelen beschikbaar			

ACTIE	*123. De nieuwe financiering van het leerplichtonderwijs en de maximumfacturen in het basisonderwijs worden geëvalueerd.*			***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs– en vormingskansen*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD10.2 De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet (Paul Yperman)*		***evaluatie***	*nvt*
	administratie	*Onderwijs, John De Plecker*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Ja, via focusgroepen.*	
	administratie		***andere actoren***	*Ouderkoepelverenigingen*	
korte inhoud actie	De maximumfacturen en het nieuwe financieringssysteem zijn gelijktijdig ingevoerd vanaf het schooljaar 2008–2009. De scholen kregen meer middelen en in ruil daarvoor mag aan de ouders per schooljaar nog slechts een beperkt bedrag gevraagd worden. Schoolgaan moet betaalbaar blijven voor de ouders.De evaluatie moet nagaan of de scholen hun beleid hebben aangepast: wordt de maximumfactuur (MAF) toegepast? Daarnaast wordt bekeken of er evenveel activiteiten/uitstappen als voor de invoering worden uitgevoerd. Hoe besteden de scholen de middelen die ze extra hebben gekregen? Is het onderwijs betaalbaar voor iedereen? Zijn de financiële drempels weggewerkt? Kunnen scholen nog levendig onderwijs aanbieden?				
Stappenplan en Budget	**2010**	Het steunpunt schoolloopbanen en het Rekenhof voerden een onderzoek uit i.v.m. kosteloosheid en kostenbeheersing in het basisonderwijs.			
	2011	Het steunpunt studie- en schoolloopbanen voert een aanvullend onderzoek uit, in september 2011 organiseren de ouderkoepelverenigingen focusgroepen, met bijzondere aandacht voor kansengroepen (budget +/-50.000) + Er wordt 100.000 euro uitgetrokken voor onderzoek ivm evaluatie nieuw financieringsdecreet.			
	2012	Op basis van de onderzoeken worden de maximumfacturen aangepast.			
	2013	Op basis van de evaluatie wordt het financieringsdecreet mogelijk aangepast.			
	2014				

ACTIE	*127. Uitbreiding studiefinanciering naar cursisten die een opleiding volgen binnen HBO en TKO + afstemming bestaande incentives*			***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs – en vormingskansen*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD10.2 De financiële drempels in het onderwijs worden verder aangepakt*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet*		***evaluatie***	
	administratie	*DOV, afdeling Strategische Beleidsondersteuning, Micheline Scheys*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Netwerk VWAWN*	
	administratie	*DOV, afdelingen ILSV en SBO* *AHOVOS, afdelingen STL en VWO*	***andere actoren***	*Departement WSE* *Syntra Vlaanderen* *VDAB*	
korte inhoud actie	Er bestaan tal van lacunes en overlappingen op het vlak van financiële ondersteuning van levenslang leren (opleidingscheques, studietoelagen, terugbetaling inschrijvingsgeld bij behalen van diploma, …). Sommige doelgroepen krijgen geen ondersteuning, anderen ontvangen dubbele steun. Er is nood aan afstemming van de verschillende financiële incentives, en tegelijk aan het wegwerken van de leemtes. Het resultaat is een op elkaar afgestemd beleid, waarbij de gewenste opleidingen en cursisten financieel ondersteund worden (door middel van studiefinanciering of andere incentives).				
Stappenplan en Budget	**2010**	De verschillende financiële incentives worden in kaart gebracht (binnen reguliere werking)			
	2011	De studiekosten van het HBO worden in kaart gebracht (idem)			
	2012	Voorbereiding nodige wijzigingen en onderzoeken van budgettaire aspecten (idem)			
	2013				
	2014	Realisatie van studiefinanciering voor cursisten in het HBO en diplomagericht TKO (budget nog te bepalen)			

OD10.3 Er komt meer leerlinggerichte ondersteuning op maat.

ACTIE	*122. De oververtegenwoordiging van kansarme kinderen en jongeren in het buitengewoon onderwijs wordt teruggedrongen door een betere diagnostisering.*		***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs– en vormingskansen*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD10.3 Er komt een leerlinggerichte ondersteuning op maat*		***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet*	***evaluatie***	
	administratie	*Onderwijs, Theo Mardulier*		
betrokkenen	***kabinet***	*Welzijn, Volksgezondheid en Gezin*	***mensen in armoede***	*Niet rechtstreeks betrokken*
	administratie	*Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, VAPH, RIZIV*	***andere actoren***	*CLB, scholen, verwijzende instanties, hulpverleningsorganisaties*
korte inhoud actie	Leerlingen die beantwoorden aan de kansarmoede-indicatoren lopen meer dan andere leeftijdsgenoten schoolse vertraging op en lopen een groter risico om in het watervaleffect te belanden. Deze sociale ongelijkheid neemt toe doorheen het lager onderwijs. Deze leerlingen komen daarenboven meer terecht in het technisch- en beroepsonderwijs en ze worden meer georiënteerd naar het buitengewoon onderwijs.Via betere diagnostisering beogen we de doorverwijzing naar het buitengewoon onderwijs terug te brengen tot leerlingen die daar nood aan hebben omwille van een beperking en niet louter op basis van hun socio-economische of socio-culturele achtergrond.			
Stappenplan en Budget	**2010**			
	2011	Opstart voorbereiding uitvoering onderstaande maatregelen. De bouw van de CREON-databank kost 338.344,68 euro.		
	2012	- de types van buitengewoon onderwijs beter definiëren (geen budgettaire impact); - de toelatingsvoorwaarden voor het buitengewoon onderwijs aanvullen met elementen die te maken hebben met kenmerken of noodzakelijke aanpassingen aan de onderwijsomgeving (geen budgettaire impact); - in samenspraak met de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin de classificerende protocollen van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) beleidsdomeinoverschrijdend verankeren (geen budgettaire impact); - samen met de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en de federale overheid (RIZIV) de financiële tussenkomsten in kaart brengen die gevraagd worden voor classificerende diagnoses die niet door het CLB, maar door externe gespecialiseerde diensten gesteld moeten worden en een oplossing uitwerken voor die tussenkomsten die door hun hoogte een drempel kunnen betekenen voor ouders (geen budgettaire impact in de fase van analyse); - een permanent, kwantitatief monitoringsysteem (CREON) installeren voor de opvolging van de oriënteringen door CLB naar buitengewoon onderwijs en een procedure voor een kwalitatieve evaluatie van deze oriënteringen door de onderwijsinspectie in samenwerking met het team VAPH binnen de zorginspectie (budgettaire impact van bijkomende FTE's onderwijsinspectie); De bouw van CREON is bijna afgerond. Budget voor 2012 is nog niet gekend maar in vergelijking met het al afgelegde traject zal het bedrag veel lager liggen. Wat betreft de budgettaire impact van het opzetten van een procedure voor een kwalitatieve evaluatie is een budgettaire inschatting gemaakt door de onderwijsinspectie, maar nog onbeslist.			

		Samen met de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin de problematiek van exponentiële stijging de buitenschoolse hulpverlening (revalidatie, zelfstandige logopedisten…) verder exploreren. In samenwerking met andere overheden op Vlaams en federaal niveau worden mogelijke maatregelen en een implementatieplan afgesproken (geen budgettaire impact).
	2013	Verdere uitrol bovenstaande maatregelen
	2014	Idem

ACTIE	*124. Hervorming Secundair Onderwijs*			***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs – en vormingskansen*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING				***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet - Paul Yperman*		***evaluatie***	
	administratie	*Onderwijs, Micheline Scheys*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Ja, feedback Vlaams Netwerk op oriëntatie- en conceptnota en op ontwerp decreet o.m. via VLOR*	
	administratie		***andere actoren***	*Onderwijspartners*	
korte inhoud actie	De hervorming van het secundair onderwijs heeft als doel de gekwalificeerde uitstroom te verhogen. Deze hervorming houdt onder meer in dat de onderwijsvormen zullen worden afgeschaft, dat er een meer gefaseerde studiekeuze zal worden ingebouwd en dat differentiatie en remediëring structureel zullen worden ingebed. Het onderwijs zal bovendien ook meer competentiegericht gestuurd worden en er zal intensiever worden gefocust op schoolloopbaanbegeleiding. In de scholen zal bijzondere aandacht voor bepaalde doelgroepen nodig zijn. De hervorming moet dan ook in samenhang gezien worden met de hervorming van de omkadering op basis van leerlingenkenmerken.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Oriëntatienota september 2010			
	2011	Draagvlak creëren - aftoetsen			
	2012	Conceptnota maart 2012			
	2013	Opmaak ontwerp van decreet			
	2014	Decreet gestemd			

ACTIE	*125/126. Decreet leerlingenbegeleiding*			***fiche***	*Geclusterd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING		*SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs– en vormingskansen*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING		*OD10.3 Er komt meer leerlinggerichte ondersteuning op maat*		***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet, Evi Verduyckt*		***evaluatie***	
	administratie	*Onderwijs, afdeling Ondersteuningsbeleid, Katrien Bonneux, Evi Neven en Marie Kruyfhooft*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***		
korte inhoud actie	Leerlingenbegeleiding focust zich op het welbevinden van alle leerlingen, nu en in de toekomst. Het is het geheel van preventieve en curatieve acties op het vlak van onderwijsloopbaanbegeleiding, leren en studeren, psycho-sociaal functioneren en preventieve gezondheidszorg. De begeleiding richt zich op één van deze vier domeinen of op een combinatie ervan. De acties worden uitgevoerd ter ondersteuning van de persoonlijke, sociale en culturele ontplooiing van leerlingen. Ze vertrekken steeds vanuit het functioneren van de leerling op school en dragen bij tot het functioneren in de schoolse én maatschappelijke context. Dit alles met als doel de totale ontwikkeling van de leerling, het verhogen van de gekwalificeerde uitstroom en het realiseren van gelijke onderwijskansen. De rollen van de verschillende betrokken actoren in de leerlingenbegeleiding moeten duidelijk uitgeklaard en afgelijnd worden, zodat bestaande lacunes en overlap weggewerkt worden. Door de leerlingenbegeleiding te verbeteren, willen we onder meer de ongekwalificeerde uitstroom tegengaan.				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011	Opstart voorbereiding decreet Leerlingenbegeleiding			
	2012	Uitwerken decreet Leerlingenbegeleiding			
	2013	Uitwerken decreet Leerlingenbegeleiding			
	2014	Implementatie decreet leerlingenbegeleiding			

ACTIE	*132. Geïntegreerde opleidingstrajecten krijgen verder vorm en worden gestimuleerd*			***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op evenwaardige onderwijs - en vormingskansen*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD10.3 Er komt meer leerlinggerichte ondersteuning op maat*			***indicator***	*Nog te bepalen.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Ministers Van Den Bossche en Muyters*		***evaluatie***	*Nog te bepalen.*
	administratie	*Dept WSE: Isabel Van Wiele*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*VDAB, ESF en SYNTRA Vlaanderen (Bart DE GEETER)*	
korte inhoud actie	Alle opleidingsverstrekkers van beroepsopleidingen gaan samenzitten van Syntra's met centra basiseducatie.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Nog intern en op verticaal PAO te bespreken. Opleidingssysteem bij SYNTRA Vlaanderen (en de SYNTRA) is momenteel in hervorming (afstemming op Europees opgelegde onderscheid DAB-DAEB (cfr. Dienstenrichtlijn)). Zou in 2012 vastere vorm moeten hebben en dan is overleg met de CB's opportuner.			
	2011	Nog intern en op verticaal PAO te bespreken. Opleidingssysteem bij SYNTRA Vlaanderen (en de SYNTRA) is momenteel in hervorming (afstemming op Europees opgelegde onderscheid DAB-DAEB (cfr. Dienstenrichtlijn)). Zou in 2012 vastere vorm moeten hebben en dan is overleg met de CB's opportuner.			
	2012	Nog intern en op verticaal PAO te bespreken. Opleidingssysteem bij SYNTRA Vlaanderen (en de SYNTRA) is momenteel in hervorming (afstemming op Europees opgelegde onderscheid DAB-DAEB (cfr. Dienstenrichtlijn)). Zou in 2012 vastere vorm moeten hebben en dan is overleg met de CB's opportuner.			
	2013				
	2014				

ACTIE	*Promotie van de leertijd*			***fiche***	*nieuw*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op evenwaardige onderwijs - en vormingskansen*			***status***	*Afgesproken*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD10.3 Er komt meer leerlinggerichte ondersteuning op maat*			***indicator***	*Nog te bepalen.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters*		***evaluatie***	*Nog te bepalen.*
	administratie	*WSE: Isabel Van Wiele*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*VDAB, ESF en SYNTRA Vlaanderen (Bart De Geeter)*	
korte inhoud actie	Promotie van de leertijd als combinatie van leren en werken bij allerhande tussenpersonen en intermediaire organisaties die in contact komen met mensen (en in het bijzonder jongeren) in armoede, zoals OCMW's, ervaringsdeskundigen van Bind-Kracht en De Link, Netwerk van Verenigingen waar armen het woord neme, etc.				
Stappenplan en Budget **2010**					
2011	Nog intern en op VPAO te bespreken.				
2012					
2013					
2014					

OD10.4 Er zijn minder laaggeletterden.

ACTIE	*114/131. Geletterdheidsproblemen bij mensen in armoede aanpakken via het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen* 1. *Evaluatie van het strategisch Plan Geletterdheid (2005-2011) + ontwikkeling van een nieuw Plan geletterdheid (2011-2016)* 2. *Ontwikkeling en implementatie van een breed screeningsinstrument voor de detectie van laaggeletterdheid* 3. *Vormgeven en stimuleren van geïntegreerde geletterdheidstrajecten (in beroepsopleidingen, op de werkvloer, voor personeel van lokale besturen,…)* 4. *Deelname aan het Programme for the International Assessment of Adult Competences (PIAAC)* 5. *Ontwikkeling en implementatie van een nieuw opleidingsprofiel ICT in de basiseducatie*	***fiche***	*geclusterd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op een evenwaardige onderwijs – en vormingskansen*	***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD10.4 Er zijn minder laaggeletterden*	***indicator***	*1. Mogelijke evaluatiecriteria:* ▪ *Doelbereiking: Is er een evaluatie?* *2. Mogelijke evaluatiecriteria:* ▪ *Doelbereiking: Is er een breed screeninginstrument?* ▪ *Draagvlak beleid: De mate waarin het instrument aanvaard wordt door de stakeholders (VDAB, Centra voor Basiseducatie), en in het bijzonder door de doelgroep.* ▪ *Effectiviteit van het instrument.* *3. Mogelijke evaluatiecriteria:* ▪ *Effectiviteit* ▪ *Draagvlak beleid: De mate waarin het instrument aanvaard wordt door de stakeholders (werkgevers, Centra voor Basiseducatie), en in het bijzonder door de doelgroep.* *4. Mogelijke evaluatiecriteria:* ▪ *Doelbereiking* *5. Mogelijke evaluatiecriteria* ▪ *Doelbereiking*

verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Smet*	***evaluatie***	*Evaluatie van het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen (2005-2011) gerealiseerd in juni 2011*
	administratie	*Algemeen: Departement O&V, Afdeling Strategische Beleidsondersteuning (Andy Thoelen)* *Per onderdeel:* *1. Departement Onderwijs en Vorming, Afdeling Strategische Beleidsondersteuning (Andy Thoelen)* *2. Departement Onderwijs en Vorming, Afdeling Strategische Beleidsondersteuning (Andy Thoelen)* *3. Departement Onderwijs en Vorming, Afdeling Strategische Beleidsondersteuning (Andy Thoelen)* *4. Departement Onderwijs en Vorming, Afdeling Strategische Beleidsondersteuning (Anton Derks)* *5. Agentschap voor Kwaliteit in het Onderwijs*		
betrokkenen	***kabinet***	*Per onderdeel:* *1. Beleidsdomeinen Werk, Welzijn, Cultuur, Landbouw en Bestuurlijke Aangelegenheden* *2. Beleidsdomein Werk* *3. Beleidsdomein Werk* *4. Beleidsdomein Werk* *5. /*	***mensen in armoede***	*Ja/nee (betrokkenheid?)* *1. Ja* *2. Nee* *3. Nee* *4. Nee* *5. Nee*
	administratie	*1. Beleidsdomeinen Werk, Welzijn, Cultuur, Landbouw en Bestuurlijke Aangelegenheden* *2. Beleidsdomein Werk* *3. Beleidsdomein Werk* *4. Beleidsdomein Werk* *5. /*	***andere actoren***	*1. Vlaamse Gemeenschapscommissie, Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten, Onderwijskoepels, Vlaams Ondersteuningscentrum Volwassenenonderwijs (VOCVO), Decretale Stuurgroep Volwassenenonderwijs, Federatie van de Centra voor Basiseducatie, VDAB, Syntra Vlaanderen, Bibnet, vzw Locus, vzw Link, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen* *2. VDAB, Federatie van de Centra voor Basiseducatie* *3. Federatie van de Centra voor Basiseducatie, VVSG, VDAB* *4. Universiteit Gent* *5. VOCVO, Federatie van de Centra voor Basiseducatie*

korte inhoud actie		1. Op 24 juni 2005 keurde de Vlaamse Regering het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen goed. Het plan geletterdheid verhogen heeft tot doel het geletterdheidniveau van de Vlaamse bevolking significant te verhogen. Het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen loopt af in juni 2011. Daarom zal het Plan Geletterdheid geëvalueerd worden. De evaluatie zal de basis vormen voor een nieuw Plan Geletterdheid 2. Het is belangrijk om werkzoekenden als risicogroep voor laaggeletterdheid voldoende kansen te bieden een eventueel geletterdheidprobleem of –risico tijdig af te wenden. Een eerste stap in dit proces is de doelmatige screening of detectie van laaggeletterdheid. Daarom werd een opdracht uitbesteed voor de ontwikkeling van een screeningsprocedure die bestaat uit twee stappen: een indicatortest die ingebed wordt in de intakeprocedure van de VDAB en een subscreening op deeldomeinen (namelijk lezen, schrijven en rekenen). De doelgroep voor het in te zetten instrument is bij prioriteit de groep van werkzoekende volwassenen die zich aanmelden bij VDAB en die geen einddiploma TSO behaald hebben. 3. Eén van de doelstellingen van het Strategisch plan Geletterdheid Verhogen is het opzetten van geïntegreerde geletterdheidstrajecten waarbij de geletterdheidsvaardigheden inhoudelijk en didactisch geïntegreerd worden in reguliere beroepsgerichte opleidingen of op de werkvloer. Uit onderzoek blijkt dat geïntegreerde geletterdheidstrajecten meer succesvol zijn dan het aanbieden van zgn. voor-, neven- of natrajecten. Geletterdheidsvaardigheden worden daarom bij voorkeur geïntegreerd aangeboden als een onderdeel van opleidingen voor kansengroepen of op de werkvloer. 4. PIAAC is een internationaal onderzoeksprogramma dat gecoördineerd wordt door de OESO. Samen met 26 andere landen onderzoekt men in Vlaanderen de taalkundige en numerieke vaardigheden van volwassenen. Er wordt ook gepeild naar de noodzakelijke vaardigheden om mee te draaien in een technologierijke omgeving en op de arbeidsmarkt. 5000 Vlaamse volwassenen tussen 16 en 65 jaar worden getest. Hun lees- en rekenvaardigheden én probleemoplossende vaardigheden in een hedendaagse technologierijke omgeving worden getest. Het onderzoek bouwt voort op de gegevens van het IALS-onderzoek, maar gaat ook ruimer. Zo wordt ook gepeild naar de competenties die volwassenen nodig hebben bij het uitoefenen van hun job en wordt meer in detail bekeken welke sleutelcompetenties laaggeletterde volwassenen effectief bezitten. De Universiteit Gent voert het onderzoek uit. 5. Ontwikkeling en decretale invoering van een volledig nieuw ICT-opleidingsprofiel dat afgestemd is op de eindtermen voor het leerplichtonderwijs en zich situeert op niveau 2 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur.
Stappenplan en Budget	**2010**	3. De implementatie en disseminatie van het vormingspakket voor personeel van lokale besturen. Vanaf september 2010 zullen de centra voor basiseducatie in bilateraal overleg met de lokale besturen de opleidingen inrichten De implementatie en disseminatie van de methodiek voor geletterdheidscoaching op de werkvloer. Vanaf oktober 2010.(200.000 euro via de oproep activerend arbeidsmarktbeleid van het ESF-agentschap en het Vlaams Co-financieringsfonds) 5. Ontwikkeling van het nieuwe curriculum: afgerond (geen extra budget)
	2011	1. Juni 2011 - Evaluatie van het Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen (2005-2011): afgerond (geen extra budget) December 2011 - Goedkeuring door de Vlaamse Regering van het nieuwe Strategisch Plan Geletterdheid Verhogen (2011-2016) (geen extra budget) 2. 31 juli 2011 - Oplevering screeningsinstrument: afgerond (234.721 euro (excl. BTW), Begrotingsjaar 2010) Schooljaar 2011-2012 - implementatie van het screeningsinstrument in verschillende regio's 3. 31 augustus 2011 - Proefprojecten geïntegreerde geletterdheidstrajecten in beroepsopleidingen: afgerond (80.000 euro, Begrotingsjaar 2010, 5000 euro Begrotingsjaar 2011) Ontwikkeling van het nieuwe curriculum: afgerond (geen extra budget) 5. Doorlopen van de procedure voor de decretale verankering van het opleidingsprofiel (geen extra budget)

	2012	Uitvoering Plan 2011-2016
	2013	4. PIAAC bezorgt Vlaanderen tegen 2013 nuttige gegevens om het onderwijs- en arbeidsmarktbeleid verder te onderbouwen PIAAC onderzoek: 2009-2010: 713.000 euro (gedragen door WSE) 2011-2013: 1.750.000 euro (gedragen door OV) PIAAC overhead aan OESO 2008-2009: 22.290 euro (Europese cofinanciering) 2010: 89.615 (Europese cofinanciering)
	2014	

ACTIE	*133. Het beleid inzake Nederlandstalige laaggeletterdheid wordt versterkt en de evolutie van de geletterdheid (taalkundige en numerieke vaardigheden) van volwassenen in Vlaanderen wordt opgevolgd.*			***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*Onderwijs en vorming.*			***status***	*Continue*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*De Nederlandstalige laaggeletterdheid wordt verder aangepakt.*			***indicator***	*Nog te bepalen.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Ministers Van Den Bossche en Muyters*		***evaluatie***	*Nog te bepalen.*
	administratie	*Dept WSE: Isabel Van Wiele*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*VDAB, ESF en SYNTRA Vlaanderen (Bart DE GEETER)*	
korte inhoud actie	Projecten bij de SYNTRA. VDAB is hier niet rechtstreeks in betrokken.				
Stappenplan en Budget	**2010**	De TLC-projecten en NT2-opleidingen lopen.			
	2011	De TLC-projecten en NT2-opleidingen lopen.			
	2012	De TLC-projecten en NT2-opleidingen lopen.			
	2013				
	2014				

ACTIE	*134. Drempels die de toegang tot levenslang leren bemoeilijken, worden weggenomen*		***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op evenwaardige onderwijs - en vormingskansen*		***status***	*In vertraging*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD10.4 Er zijn minder laaggeletterden*		***indicator***	*Nog te bepalen.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Ministers Van Den Bossche en Muyters*	***evaluatie***	*Nog te bepalen.*
	administratie	*Dept WSE: Isabel Van Wiele*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	*VDAB, ESF en SYNTRA Vlaanderen (Bart De Geeter)*
korte inhoud actie	(1) Streven naar samenwerkingsovereenkomst tussen Syntra's en kinderdagverblijf. (2) Syntra's maken maatgerichte opleidingen voor de cursisten.			
Stappenplan en Budget	**2010**	(1) Realisatie lijkt twijfelachtig en zal waarschijnlijk afgevoerd worden. Reden: geen budgettaire middelen voor. (2) Maatgerichte opleidingen vooral ad hoc (d.w.z. als een vraag of opportuniteit zich aandient, worden de mogelijkheden bekeken) en in het eigen doel- en kansengroepenbeleid van SYNTRA Vlaanderen (cfr. Actie 153). Als de hervorming van het opleidingssysteem bij SYNTRA Vlaanderen (en de Syntra's) in 2012 (meer) op punt staat, kunnen misschien wel concretere acties geformuleerd worden.		
	2011	(1) Realisatie lijkt twijfelachtig en zal waarschijnlijk afgevoerd worden. Reden: geen budgettaire middelen voor. (2) Maatgerichte opleidingen vooral ad hoc (d.w.z. als een vraag of opportuniteit zich aandient, worden de mogelijkheden bekeken) en in het eigen doel- en kansengroepenbeleid van SYNTRA Vlaanderen (cfr. Actie 153). Als de hervorming van het opleidingssysteem bij SYNTRA Vlaanderen (en de Syntra's) in 2012 (meer) op punt staat, kunnen misschien wel concretere acties geformuleerd worden.		
	2012	(1) Realisatie lijkt twijfelachtig en zal waarschijnlijk afgevoerd worden. Reden: geen budgettaire middelen voor. (2) Maatgerichte opleidingen vooral ad hoc (d.w.z. als een vraag of opportuniteit zich aandient, worden de mogelijkheden bekeken) en in het eigen doel- en kansengroepenbeleid van SYNTRA Vlaanderen (cfr. Actie 153). Als de hervorming van het opleidingssysteem bij SYNTRA Vlaanderen (en de Syntra's) in 2012 (meer) op punt staat, kunnen misschien wel concretere acties geformuleerd worden.		
	2013			
	2014			

ACTIE	*56. Begin 2012 start het overleg met betrekking tot laagdrempelig instapopleidingen: e- inclusie*		***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD10 De Vlaamse overheid zet in op evenwaardige onderwijs - en vormingskansen*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD10.4 Er zijn minder laaggeletterden*		***indicator***	*Nog te bepalen.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kab W: Gregory Verhaeghe*	***evaluatie***	*Nog te bepalen.*
	administratie	*Dept WSE: Isabel Van Wiele*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	*VDAB, ESF en SYNTRA Vlaanderen (Bart DE GEETER)*
korte inhoud actie	(1) specifieke aanpak ontwikkelen i.h.k.v. levenslang en levensbreed leren; (2) ontwikkelen van aangepaste lespakketten en -methodes i.s.m. Kenniscentrum Mediawijsheid; (3) coördinatie en afstemming van de bestaande e-inclusie-initiatieven door het Kenniscentrum Mediawijsheid; (4) inspelen op noden en vragen van bezoekers in alle openbare computerruimtes; (5) formele opleidingen voorzien met een laagdrempelige instapmodule vanuit informele e-inclusie-initiatieven			
Stappenplan en Budget	**2010**			
	2011	Bekijken met de SYNTRA hoe daar in het opleidingsaanbod werk kan worden van gemaakt. Een overzicht van lopende en geplande projecten volgt later.		
	2012	Bekijken met de SYNTRA hoe daar in het opleidingsaanbod werk kan worden van gemaakt. Een overzicht van lopende en geplande projecten volgt later.		
	2013			
	2014			

ACTIE	*56. Veldtekening mediawijsheid*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING		*SD10 De Vlaamse Overheid zet in op evenwaardige onderwijs - en vormingskansen*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING		*OD10.4 Er zijn minder laaggeletterden*		***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Lieten*		***evaluatie***	
	administratie	*CJSM (in samenwerking met O&V)*			
betrokkenen	***kabinet***	*Debbie Esmans*	***mensen in armoede***	*Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*	
	administratie	*Christine Debaene*	***andere actoren***	*Sectororganisaties*	
korte inhoud actie	Er is meer inzicht nodig in de bestaande e-inclusieopleidingen die voor mensen in armoede worden georganiseerd; eerste analyses lijken uit te wijzen dat deze niet altijd goed op elkaar zijn afgestemd. Het is ook niet altijd duidelijk waar er een vervolgcursus wordt georganiseerd. Er wordt een onderzoek uitgeschreven dat een veldbeschrijving zal opmaken van het mediawijsheidveld. Daarin wordt ook gevraagd de bestaande e-inclusieopleidingen georganiseerd voor mensen in armoede, in kaart te brengen.				
Stappenplan en Budget	**2010**	/			
	2011	Onderzoek – 55.000 euro			
	2012	Oplevering onderzoek veldbeschrijving – analyse resultaten			
	2013	/			
	2014	/			

SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid.

OD11.1 Kwetsbare mensen krijgen maximale kansen aangeboden om in te zetten op zinvol werk.

ACTIE	*138. We streven naar een betere afstemming tussen arbeid en privé als belangrijke randvoorwaarde*			***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD11.1 Kwetsbare mensen krijgen maximale kansen aangeboden om in te zetten op zinvol werk*			***indicator***	*Aantal projecten gezinshoofden Cat A*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters*		***evaluatie***	
	administratie				
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***		
korte inhoud actie	Werk is één van de hefbomen om uit de (kinder)armoede te raken. Met het sluitend maatpak voor werkzoekenden willen we werkzoekenden ondersteunen in hun zoektocht naar werk, jobless households zijn hierbij geen specifieke doelgroep. In het kader van het Werk- en Investeringsplan en de alternatieven jobkorting zetten we in op specifieke trajecten voor personen in armoede. Prioritair gaat de aandacht naar gezinshoofden cat A (dus met een werkloosheidsuitkering). Deze groep vertegenwoordigt mogelijks alleenstaande gezinshoofden (al dan niet met kinderlast). Methodisch werd aan expertise-opbouw gedaan in de ESF-projecten in Aalst en Antwerpen. We leren alvast dat op het werkveld een aantal actoren (OCMW, CAW, provinciaal niveau, geestelijke gezondheidszorg, VDAB) elkaar moeten vinden vanuit een gedeelde visie over armoede. Hiertoe kunnen (lokaal)samenwerkingsverbanden uitgetekend worden zodat de burger, de cliënt, de werkzoekende in armoede zijn levens, welzijn- en zijn tewerkstellingssituatie verbetert. Dit vraagt de inzet van alle actoren. De Vlaamse Regering heeft haar goedkeuring gegeven voor een uitrol voor een nieuw beleidskader waarin geïntegreerde werk-welzijnstrajecten vorm moeten krijgen. In het kader van de randvoorwaarden, zijnde kinderopvang, wordt er binnen de heroriëntering van de jobkorting, of er niet bijkomend geïnvesteerd moet worden in kinderopvang. Ook dit thema is in onderhandeling.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Experimenten in twee projecten (Antwerpen en Aalst) worden in eerste instantie positief geëvalueerd. Verdere evaluatie zal volgen wanneer de trajecten langer lopen en de KSF duidelijker af te bakenen zijn. In totaal wordt met projectmiddelen ruimte voorzien voor minstens 350 trajecten.			
	2011	De geïntegreerde trajecten (met projectmiddelen) lopen door, een niet gering aantal ervan zelfs in 2012. Na overleg met de sociale partners wordt aan de VR een nota voorgelegd met alternatieven voor de jobkorting; een van de alternatieven (waar de VR goedkeuring aan hecht) is de structurele verankering van de integrale trajecten. Wordt in het najaar 2011 verder geconcretiseerd.			
	2012	De VDAB stelt een realistisch groeipad voor van minimaal 500 nieuwe werk-welzijnstrajecten in 2012 en een verder groeipad van minimaal 750 nieuwe tot maximaal 1.200 op te starten trajecten in 2013. De expertise opgedaan uit de evaluatie, het HIVA onderzoek en veldervaring zal toelaten om het objectief realistisch bij te stellen naar 2013 toe.			

		Timing a) Evaluatie huidige WIP-trajecten. Eerste evaluatierapport zal klaar zijn tegen begin december 2011 en wordt geagendeerd op de Raad van Bestuur van februari 2012. b) Graduele opstart nieuwe werk-welzijnstrajecten: minimaal 500 in de loop van 2012 en verder groeipad van 750 tot maximaal 1200 in de loop van 2013. Het bijgestuurde groepsluik gekoppeld aan het individuele luik, zal via de best passende formule via partners worden aangeboden. Voor het uitschrijven van dergelijke procedure rekent de VDAB op een minimumtermijn van 5 maanden, op voorwaarde dat alle modaliteiten van het groepsluik (graduele opbouw, inhoud, aantal uren enz…) duidelijk omschreven en geëvalueerd zijn. Het groepsluik zal dan ten vroegste kunnen starten in de maand oktober. Budget 2.806.300 euro
	2013	
	2014	

ACTIE	148. Er worden initiatieven genomen om MVO bekend te maken en organisaties aan te moedigen ermee aan de slag te gaan			**fiche**	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse Overheid zet in op duurzame werkgelegenheid			**status**	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.1 Kwetsbare mensen krijgen maximale kansen aangeboden om in te zetten op zinvol werk			**indicator**	
verantwoordelijken	**kabinet**	Kabinet Van den Bossche		**evaluatie**	
	administratie	Departement WSE			
betrokkenen	**kabinet**	Heiko Van Muylder; Barbara Van den Bossche	**mensen in armoede**	Vlaams Netwerk, De Link en andere verenigingen	
	administratie		**andere actoren**	Sociale partners, middenveldorganisaties, …	
korte inhoud actie	Ontwikkelen en versterken van de sociale component in profit, social profit, sociale economie en publieke sector, o.a. via: 1. Meer inzetten op coöperatief ondernemen. 2. Bevorderen sociaal en ecologisch gedrag door inzet complementaire munten 3. Organiseren MVO-sessies 4. Opstart MVO expertenforum 5. Website besteedt ook specifiek aandacht aan armoedebestrijding 6. Sociale duurzaamheid en MVO-criteria beter integreren in Vlaams beleid 7. Sociale meerwaarden zichtbaar maken in middelenbeheer en overheidsopdrachten				
Stappenplan en Budget	**2010**	Al deze acties werden opgestart of uitgevoerd, en uiteraard dragen zij *indirect* bij aan armoedebestrijding; denk aan complementaire munten, sociale kruideniers, een verbeterd sociaal beleid rond overheidsopdrachten. Maar de bijdrage van deze acties blijft indirect en kan moeilijk naar indicatoren worden vertaald en daardoor is het ook moeilijk om de effecten te meten. Deze actie behouden we enkel als *indirecte VAPA-actie*. Uiteraard worden de acties rond MVO verder gezet en zal daarbij aandacht besteed worden aan de effecten die deze acties kunnen hebben in het bestrijden van armoede.				
	2011	De geplande acties in 2011 rond MVO werden uitgevoerd: - uitvoering van het actieplan coöperatief ondernemen (pilootprojecten coöperatief ondernemen werden goedgekeurd in september 2011, waarvan 2 projecten rond armoedebestrijding) en de website cooperatiefvlaanderen werd gelanceerd); - de opstart van het traject complementaire munten binnen Innovatief Aanbesteden - pilootprojecten en gids betreffende sociale criteria in overheidsopdrachten - MVO-sessies en mvovlaanderen.(MVO-event op 14/06/2011).				
	2012	*Volgende geplande acties in 2012 werden reeds uitgevoerd:* - *Oproep coöperatief ondernemen 2012 werd gelanceerd (armoedebestrijding is opnieuw een van de thema's);* - *Het eerste onderdeel (het innovatieplatform) van het traject complementaire munten binnen Innovatief Aanbesteden werd afgerond.*				
	2013				
	2014				

ACTIE	*149/150. Duurzaam werk voor kansengroepen binnen sociale economie door extra in te zetten op laagdrempelige en toegankelijke dienstverlening*			***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD11.1 Kwetsbare mensen krijgen maximale kansen aangeboden om in te zetten op zinvol werk*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet sociale economie*		***evaluatie***	
	administratie	*Departement WSE, VSAWSE*			
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Sociale Economie, Kabinet Werk, Kabinet Welzijn-Volksgezondheid-Gezin*	***mensen in armoede***		
	administratie	*Departement WSE, VSAWSE*	***andere actoren***	*VLAB, SST, RTAZ, LDE, invoeg …*	
korte inhoud actie	a)- Bij de start van de legislatuur werden voor het beleidsdomein sociale economie enkele doelstellingen vooropgesteld die de sociale economie in Vlaanderen grondig zouden hervormen, nl. de creatie van de 2 pijlers 'maatwerk' en 'lokale diensteneconomie', de 'hervorming van de ondersteuningsinstrumenten' en een nieuw 'geïntegreerd kader arbeidszorg'. Naar aantal beperkt, naar impact een fundamentele en ingrijpende hervorming. We zijn bijna halverwege deze legislatuur en we mogen stellen dat de eerste resultaten concreet worden. De voorbije maanden werden enkele belangrijke stappen gezet : 1. De hervorming van de invoegbedrijven, sociale en beschutte werkplaatsen tot het nieuwe decreet 'maatwerken bij collectieve inschakeling'. 2. De bijsturing van het decreet lokale diensteneconomie. 3. De hervorming van de ondersteuningsinstrumenten door een nieuw decreet ondersteuning in de sociale economie. b)- De sociale economie is een ideaal instrument om werk te maken van een laagdrempelige en toegankelijke dienstverlening onder meer ook naar de doelgroep van mensen in armoede. Hiertoe worden verschillende initiatieven genomen: (1) structurele verankering klaverbladfinanciering LDE; (2) concept klaverbladfinanciering inspelen op armoede; (3) klaverbladfinanciering voor de buurtontwikkelingsdiensten				
Stappenplan en Budget	**2010**	Evaluatie van de maatregel lokale diensteneconomie			
	2011	a) 1. De conceptnota 'maatwerk bij collectieve inschakeling werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 21 oktober 2011. De conceptnota vormt de basis voor het nieuwe decreet dat in 2012 aan het Parlement zal voorgelegd worden. 2. Beleidsaanbevelingen m.b.t. de bijsturing van het decreet lokale diensteneconomie werden afgerond. 3. Het ontwerpdecreet ondersteuning werd op vrijdag 15 juli 11 goedgekeurd door de Vlaamse Regering en bekrachtigd door het Vlaams Parlement op 8 februari 2011. b) (1) Beleidsaanbevelingen bijsturing decreet lokale diensteneconomie. Zie ook fiche 149 'sociale economie_duurzaam werk'.				

		(2) Een nieuw klaverblad 'preventieve gezinsondersteuning' werd in najaar 2011 gerealiseerd. De oproep tot nieuwe projecten werd gelanceerd in najaar 2011. De financiering van het klaverblad voor de lokale dienst 'TAO De Link' werd eveneens in 2011 gerealiseerd. (3) Klaverbladfinanciering voor buurtontwikkelingsdiensten wordt onderzocht.
	2012	a) 1. Goedkeuring ontwerpdecreet 'maatwerk' 2. Goedkeuring bijsturing decreet lokale diensteneconomie 3. Goedkeuring uitvoeringsbesluiten ondersteuningsdecreet + implementatie 4. Groeipad LDE 100 VTE b) (1) Goedkeuring ontwerpdecreet lokale diensteneconomie. Zie ook fiche 149 'sociale economie_duurzaam werk' (2) Goedkeuring en opstart projecten in kader van klaverblad 'preventieve gezinsondersteuning'. Start van LDE 'TAO De Link' in kader van decreet lokale diensteneconomie.
	2013	*Groeipad LDE 100 VTE*
	2014	*Groeipad LDE 100 VTE*

OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen.

ACTIE	27 / 70 / 139 Integrale trajecten werk-welzijn in het kader van activering		**fiche**	Geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid		**status**	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen		**indicator**	
verantwoordelijken	**kabinet**	Muyters	**evaluatie**	
	administratie	VDAB		
betrokkenen	**kabinet**		**mensen in armoede**	Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen
	administratie	VDAB – departement werk en sociale economie	**andere actoren**	
korte inhoud actie	Werkzoekenden in armoede krijgen een geïntegreerd werk-welzijnstraject aangeboden waarbij de werk-welzijnsconsulent naast de focus op tewerkstelling of opleiding, ook welzijn (heel breed) meeneemt. In het kader van het werk- en investeringsplan focust de VDAB op uitkeringsgerechtigde werklozen, zijnde gezinshoofden categorieA al dan niet met kinderlast. In deze categorie van werkzoekenden zitten ook alleenstaande ouders. Ook leefloners en werkzoekende in budgetbegeleiding kunnen participeren aan deze werk-welzijnstrajecten. Werkzoekenden die participeren aan deze trajecten hebben geen uitgesproken medische, mentale, psychische of psychiatrische problematiek en hebben voldoende arbeidsmotivatie. Werkzoekenden geven voldoende aan dat het verwerven van een inkomen een mogelijkheid is om uit de armoede te geraken en waarvan vermoed wordt dat zij binnen een periode van 1 à 18 maanden, kunnen doorstromen naar een opleiding en/of tewerkstellingstraject. De werk-welzijnsconsulent van de VDAB neemt het individueel luik ter harte .Omdat we weten dat groepswerking versterkende en emancipatorisch kan werken voor de doelgroep is er ook een participatief groepsluik op touw gezet. Dit groepsluik wordt opgenomen door partners. Hiervoor werd een algemeen offerte gelanceerd. De werk-welzijnsconsulent vertrekt vanuit volgende handelingsprincipes: - Een ankerfiguur (vertrouwenspersoon) die de werkzoekende opvolgt en ondersteunt, zowel op de welzijnsgebieden (heel breed gedefinieerd) als het in kaart brengen van dromen, verwachtingen, en competenties in functie van een tewerkstelling. - Een op-maat-aanpak- in functie van het individu en de gezinscontext. - Een positieve aanpak: vanuit een positieve invulling op activering en welzijn, die de keuze mogelijkheden van de werkzoekende respecteert - Een integrale en gestructureerde aanpak, over de verschillende levensdomeinen heen waarbij de werk-welzijnsconsulent gaat ankeren, schakelen naar de correcte hulp-en/of dienstverlening, en daar waar nodig, eerstelijnswerk opneemt. In dit luik onderschrijven we het belang van een goede samenwerking en dienstoverschrijdende aanpak en afstemming vertrekkend vanuit ieders expertise, kennis en krachten. - Een gecoördineerde aanpak(inclusief arbeid), in overleg met verschillende hulp-en/of dienstverlening naar aanleiding van het in kaart gebrachte welzijnsnetwerk dat zich rond de werkzoekende in armoede heeft uitgetekend - Een krachtgerichte, participatieve aanpak waarbij ingespeeld wordt op de mogelijkheden, interesse en competenties van de werkzoekende, maar met de ultieme focus op tewerkstelling-en/of competentieversterking. Willen we armoede het hoofd bieden, dan moeten we uitdagende wegen durven bewandelen en geïntegreerd, krachtgericht samenwerken. De synergie tussen verschillende organisaties en actoren is een noodzakelijke stap in het verbeteren van de leefomstandigheden van de gekwetste burger levend in armoede.			

		Om de samenwerking tussen de verschillende diensten te faciliteren werden er stuurgroepen opgericht waarin verschillende (welzijns)actoren, maar ook arbeidsmarktactoren participeren.
Stappenplan en Budget	**2010**	Opstart van 300-450 integrale werk-welzijnstrajecten voor werkzoekenden in armoede in de periode 2010-2011. Toestand eind juni 2011.(stuurbording VDAB)Er zijn momenteel 334 individuele werk-welzijnstrajecten opgestart. Het groepsluik startte eind april/begin mei. Er werden 138 werkzoekenden doorverwezen naar het groepsluik waarvan 98 werkzoekenden effectief deelnamen aan het groepsluik. Budget voor 2010: 360.000 euro voor de werk-welzijnstrajecten in het kader van armoede. De proeftuinen OCMW/vdab worden geëvalueerd. We komen tot een meer systematische samenwerking tussen VDAB en OCMW. De structurele verankering van integrale trajectwerking naar werk voor mensen in armoede binnen de reguliere werking van de VDAB en/of haar bevoorrechte partners wordt onderzocht
	2011	Budget voor 2011: 1.100.000 euro voor de werk-welzijnstrajecten in het kader van armoede. De proeftuinen OCMW/vdab worden geëvalueerd. We komen tot een meer systematische samenwerking tussen VDAB en OCMW. Voor de proeftuinen VDAB – OCMW zijn er geen bijkomende budgetten voorzien. De structurele verankering van integrale trajectwerking naar werk voor mensen in armoede binnen de reguliere werking van de VDAB en/of haar bevoorrechte partners wordt onderzocht
	2012	- Op 16/12/2011 hechtte de VR haar goedkeuring aan het ontwerp-VESOC-akkoord over de alternatieven voor de jobkorting. Concreet gaat het over volgende maatregelen: - Doorstroom uit sociale economie en uit arbeidszorg: + 400 trajecten arbeidszorg (budget 2012: 1.567.200 euro – 2013: 1.567.200 euro) - Trajecten voor personen in armoede: groeipad van minimum 500 W^2-trajecten in 2012 en minimum 750 tot maximum 1200 in 2013 (budget 2012: 2.806.300 euro – budget 2013: 4.155.000 euro) - Uitbreiden IBO: geleidelijke optrekking tot 17.000 in 2014 (+5000 t.o.v. 2011) (budget 2012: 2.250.000 euro – 2013: 5.250.000 euro) - Uitbreiden curatieve IBO voor langdurig werklozen met complexe problematiek (voortraject, intensievere begeleiding, productiviteitspremie voor werkgever en flexibeler duurtijd): 300 in 2012 met een groeipad van 500 in 2014 (budget 2012: 3.600.000 euro – 2013: 4.800.000 à 7.200.000 euro) - In het kader van het loopbaanakkoord worden extra maatregelen vooropgesteld om de ongekwlificeerde uitstroom te verminderen via meer investering in werkervaring. Ongekwalificeerde uitstroom: - werkervaringsprojecten: 2.500 in 2012 - 5.000 in 2013 - werkplekleren: 1.000 in 2012 – 2.000 in 2013
	2013	
	2014	

ACTIE	*30. Verankering proeftuinen OCMW-VDAB*			***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD11 Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Muyters*		***evaluatie***	
	administratie	*VDAB*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*VVSG*	
korte inhoud actie	Fase 2: proeftuin Er zijn vijf thema's waarrond OCMW's en VDAB samen lokaal of intergemeentelijk dienen te werken. In samenspraak kan men nog verdere stappen zetten, maar de omschreven thema's vormen het minimum. Deze thema's zijn: – ontwikkelen van gemeenschappelijke intake; – ontwikkelen van criteria trajecttoewijzing; – het opstellen van een gemeenschappelijk opleidingsprogramma; – uitgeschreven communicatieprocedures; – een overzicht van de dienstverlening die beschikbaar is voor de cliënten van de andere organisatie.				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011	Begin juli: Oproep naar 6 AMB regio's waarbinnen één of meerdere OCMW's reeds aan VVSG te kennen gaven om mee te werken aan de fase 2 van de proeftuin. Juli-november: voorbereiding van project			
	2012	VVSG bevroeg de OCMW's naar hun interesse en mogelijkheden om in te stappen in fase 2 van de proeftuin. De OCMW's van Tielt, Leuven Dendermonde en Mortsel willen meewerken aan fase 2. Een beslissing over de opstart van een proeftuin in Waregem - Kortrijk wordt verwacht in maart 2012. De OCMW's van Gent en Antwerpen stappen niet mee in de proeftuin maar willen hun ervaringen inbrengen. Een kick off moment vond plaats op 2 februari 2012.Hieraan participeerde ook de onderzoekers zijnde het HIVA.			
	2013				
	2014				

ACTIE	*Integrale trajecten werk-welzijn in het kader van activering uitbreiding voor MMPP*		***fiche***	*nieuw*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD11 Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen*		***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Muyters*	***evaluatie***	
	administratie	*VDAB*		
betrokkenen	***kabinet***	*Muyters*	***mensen in armoede***	
	administratie	*VDAB – departement werk en sociale economie - Departement Welzijn*	***andere actoren***	
korte inhoud actie	In uitvoering van het werkgelegenheid- en investeringsplan wordt het aantal activeringstrajecten voor de werkzoekenden met medische, mentale, psychische en psychiatrische problemen (MMPP) uitgebreid.			

Stappenplan en Budget	**2010**	De VDAB heeft de opdracht gekregen om op zoek te gaan naar geschikte partners in het domein van welzijn om deze personen met een medisch, mentale, psychische en/of psychiatrische problematiek (MMPP) niet in de kou te laten staan. Via de tender activeringszorg kwam binnen elke provincie een partnerschap tot stand met partners uit Welzijn en Werk, met als doel personen dichter bij de arbeidsmarkt te brengen. De **tender activeringszorg (TAZ)** ving aan op 1 september 2009. Via deze tender werden in 2010 op Vlaams niveau 1100 activeringsbegeleidingen uitgevoerd. Een activeringsbegeleiding duurt maximum 18 maanden en is het geheel van stappen en acties die zowel door GTB, de partner zorg als de partner empowerment gedaan worden met de werkzoekende om de MMPP-problemen zodanig te remediëren of te neutraliseren dat een traject naar tewerkstelling of minimaal een toeleiding naar arbeidszorg opnieuw mogelijk wordt. Een activeringsbegeleiding is dus de combinatie van gespecialiseerde trajectbegeleiding en zorgbegeleiding. De term zorgbegeleiding verwijst specifiek naar het onderdeel van de acties 'behandeling' en 'empowerment' die uitbesteed worden aan een provinciaal partnerschap. Bij deze opdracht staat VDAB in voor de toeleiding van werkzoekenden die behoren tot de MMPP-doelgroep. VDAB kan voor de screening van de MMPP-doelgroep beroep doen op een activeringsscreening bij de dienst voor gespecialiseerd arbeidsonderzoek (GA). GTB verzorgt de trajectbegeleiding van de MMPP-doelgroep waarvoor een activeringsbegeleiding aangewezen is. De provinciale partnerschappen zorgbegeleiding staan in voor: o de behandeling van de MMPP-drempels (door de partners zorg) o én voor de aanpak van sociaal-economische, sociale en/of psychosociale drempels op weg naar werk (door de partners empowerment) Naar aanleiding van het werkgelenheids- en investeringsplan werd de **capaciteit activeringsbegeleidingen uitgebreid met 115 plaatsen** (bovenop de 1100 begeleidingen) zodat specifieke aandacht kan besteed worden aan 2 MMPP-doelgroepen die op dit oment niet of onvoldoende gebruik kunnen maken van het bestaande aanbod van activeringszorg, nl. 65 werkzoekenden met een ZIV-statuut en 50 werkzoekenden met een OCMW-statuut. Om het engagement uit het Vlaamse regeerakkoord van integrale trajecten met doorgedreven maatwerk én met aandacht voor zorg, welzijnsbevordering, competentieversterking en arbeidsoriëntering te realiseren, is er nood aan een gemeenschappelijk denkkader. Dit kader moet gedragen worden door de beleidsdomeinen welzijn, volksgezondheid en gezin enerzijds en werk en sociale economie anderzijds. Om dit te realiseren werd **een platform zorgbegeleiding** opgericht dat bestaat uit verschillende actoren met expertise op dit werk- en welzijnsterrein alsook beleidsactoren (dept WVG en WSE). Het platform zorgbegeleiding kan beroep doen op wetenschappelijke ondersteuning. In 2010 – 2012 zal deze wetenschappelijke ondersteuning geboden worden door LUCAS (Prof. Chantal Van Audenhove). Het platform zorgbegeleiding zal een structureel samenwerkingsmodel uitwerken in het kader van de activering van de MMPP-doelgroep (in het verlengde van de huidige tender activeringszorg) en een begeleidingsmodel voor de doelgroep van niet-toeleidbaren (vb. model van arbeidsrevalidatie). In 2010 kwam het platform zorgbegeleiding 4x samen met alle leden (ongeveer 40 personen). Daarnaast werd meer intensief gewerkt in werkgroepen met volgende thema's: privacy, activering en uitkering, kennisdeling, nieuw begeleidingsmodel.

	2011	De tender activeringszorg werd verlengd in 2011. Op Vlaams niveau is opnieuw een contingent van 1100 activeringsbegeleidingen beschikbaar, aangevuld met 115 activeringsbegeleiding voor de twee specifieke doelgroepen wz met een ZIV-statuut en een OCMW-statuut. Er werd een MMPP-evaluatierapport opgemaakt dat opgevraagd kan worden bij VDAB. Het platform zorgbegeleiding is nog steeds actief in functie van het creëren van een gemeenschappelijk draagvlak tussen de sectoren werk/welzijn en sociale economie. In 2011 werd op basis van deze nauwe samenwerking een conceptnota uitgewerkt en goedgekeurd door de Vlaamse Regering aangaande 'Van arbeidszorg naar een nieuw geïntegreerd beleidskader W²'.
	2012	
	2013	
	2014	

ACTIE	*140. Ruimte voor wie tijdelijk niet geactiveerd kan worden*		***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen*		***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Muyters*	***evaluatie***	
	administratie	*VDAB*		
betrokkenen	***kabinet***	*Muyters*	***mensen in armoede***	
	administratie	*Departement werk*	***andere actoren***	
korte inhoud actie	**Onderzoeken of er, voor een beperkte groep niet activeerbare werkzoekenden, maatgerichte trajecten arbeidsrevalidatie opgezet kunnen worden.**Na screening of activeringsbegeleiding kan vastgesteld worden dat de werkzoekende 'niet-toeleidbaar' is naar de arbeidsmarkt. Deze doelgroep heeft nood aan een vorm van 'arbeidsrevalidatie'. De doelstelling van een arbeidsrevalidatietraject is dat de werkzoekende binnen een kader van tijdelijke niet toeleidbaarheid en een ruimer tijdsbestek, aan de hand van een intensievere zorgondersteuning op verschillende levensdomeinen, maar met een aangepaste trajectopvolging de mogelijkheid krijgt om het leven opnieuw inhoud en richting te geven zodat enige vorm van arbeidsintegratie mogelijk wordt. Binnen arbeidsrevalidatie staat de focus op 'herstel' centraal maar speelt het luik 'werk' een belangrijke rol binnen dit proces van herstel. Het luik 'werk' wordt zo tijdelijk een middel tot herstel om daarna opnieuw een doel op zich te worden. Een revalidatietraject komt tegemoet aan de bekommernis dat indien de niet toeleidbare werkzoekende te snel wordt geparkeerd, een herintegratie op de arbeidsmarkt sterk zou bemoeilijkt worden. Een revalidatietraject wil dus maximaal kansen creëren op vlak van activering zodat definitieve niet toeleidbaarheid kan vermeden worden. Het platform zorgbegeleiding en de interregionale werkgroep zal suggesties formuleren om ook voor de doelgroep van niet-toeleidbaren een begeleidingsaanbod te voorzien en een overstap naar een meer gepast statuut te faciliteren.			
Stappenplan en Budget **2010**	De interregionale werkgroep bestaat uit afgevaardigden van VDAB, RVA, RIZIV, FOREM, Actiris en FOREM. Er werd een visienota opgemaakt over een model van arbeidsrevalidatie. De werkgroep 'nieuw MMPP-begeleidingsmodel' van het platform zorgbegeleiding komt enkele malen samen om de ondersteuningsnoden van deze doelgroep in beeld te brengen.			
Stappenplan en Budget **2011**	Op dit moment is het concept van arbeidsrevalidatie nog niet beschikbaar in de praktijk. Dit wil zeggen dat de trajectbegeleider/screener de werkzoekende op de hoogte brengt van het advies niet-toeleidbaarheid, aangeeft welke organisaties mogelijks een aangepaste hulpverlening zouden kunnen aanbieden en toelicht wat de mogelijkheden zijn van een meer aangepast uitkeringsstatuut. Na dit gesprek wordt het traject afgesloten en dient de werkzoekende deze (welzijns)acties zelf uit te voeren. Het advies niet-toeleidbaarheid is 2 jaar geldig. Na 2 jaar wordt de werkzoekende opnieuw opgeroepen door de trajectbegeleider die samen met de VDAB-psycholoog zal oordelen of de afstand tot de arbeidsmarkt gewijzigd is of niet. Bij een positieve evolutie wordt opnieuw een traject naar werk opgestart. Bij geen of een negatieve evolutie wordt opnieuw een advies niet-toeleidbaarheid gegeven dat 2 jaar geldig is. De Vlaamse Regering keurde een conceptnota goed over een nieuw W²-beleidskader. Het voorstel is om de huidige WSE-doelgroepen activeringsbegeleiding en arbeidszorg alsook de niet-toeleidbaren in het nieuwe beleidskader te vatten. Centraal in het nieuwe beleidskader dat de samenwerking tussen werk- en			

		welzijnspartners moet vormgeven staat de participatieladder. We willen dit Nederlands instrument hertalen naar de Vlaamse situatie. In principe kan elke burger op deze participatieladder ingeschaald worden. Wij gebruiken de participatieladder als kader voor de W²-trajecten. Het laat toe om de doelgroep voor het W²-beleidskader af te bakenen, de communicatie tussen partners te bevorderen alsook beleidsmatige informatie te verkrijgen.De onderste vier zijn voor mensen zonder een arbeidscontract. De bovenste twee voor mensen met regulier werk: met ondersteuning (trede 5) of zonder (trede 6). Met deze conceptnota concentreren we ons op de treden 3 en 4. Personen die vanuit Welzijn toegeleid worden en onmiddellijk ingeschaald worden als inzetbaar voor betaalde arbeid krijgen een trajectbegeleider bij de VDAB of een partner toegewezen en starten een traject naar werk op. Bij werkzoekenden waar inzetbaarheid op de arbeidsmarkt, ook na een periode van intensieve begeleiding, als niet haalbaar op middellangere termijn wordt gezien zoekt de trajectbegeleider met een aanspreekpunt binnen welzijn (casemanager) een oplossing in de treden 1 en 2. In 2011 zullen werkgroepen opgestart worden om voorstellen te formuleren in verband met de operationalisatie van de conceptnota.
	2012	Operationalisering conceptnota: stand van zaken meegeven
	2013	Operationalisering conceptnota
	2014	Operationalisering conceptnota

ACTIE	141. Een nieuw perspectief voor arbeidszorg			**fiche**	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid			**status**	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen			**indicator**	
verantwoordelijken	**kabinet**	Kabinet Sociale Economie		**evaluatie**	
	administratie	Departement WSE , VSAWSE			
betrokkenen	**kabinet**	Kabinet Sociale Economie, Kabinet Werk, Kabinet Welzijn-Volksgezondheid-Gezin	**mensen in armoede**		
	administratie	Departement WSE , VSAWSE	**andere actoren**	VLAB, SST, ….	
korte inhoud actie	Voor beide projecten zal een nieuw geïntegreerd model ontworpen worden (het basisprincipe werd goedgekeurd door de beleidsraad WSE maar het moet nog volledig uitgewerkt worden de komende jaren) : - In het regeerakkoord werd het engagement genomen om een nieuw beleidskader te creëren rond arbeidszorg . Dit engagement werd herhaald in de beleidsnota's van de ministers van Werk, Sociale Economie en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. - In het licht van de bestaande diversiteit aan arbeidszorginitiatieven op het terrein, zowel naar inhoud, subsidiekanalen als betrokken beleidsniveaus, opteren we voor een beleidskader dat vertrekt van de noden van personen die niet, niet meer of nog niet in staat zijn om betaalde arbeid te verrichten. We beogen daarbij een bundeling van de "werk- en welzijnskrachten" in operationeel uitgetekende W-kwadraat-trajecten. Daarbij passen we de doelstellingen en verwachtingen, verwoord in de adviezen of voorstellen van de Commissie Diversiteit, de Rondetafel arbeidszorg, de Vlaamse federaties van beschutte werkplaatsen (VLAB) en sociale werkplaatsen (SST) alsook de gespecialiseerde trajectbepaling - en begeleiding (GTB) maximaal in. - Met het nieuwe beleidskader willen we personen die niet, niet meer of nog niet in staat zijn om betaalde arbeid te verrichten ondersteuning op maat bieden om hen optimaal te laten participeren in onze maatschappij, indien mogelijk op de arbeidsmarkt. We bouwen daarvoor verder op de ervaringen met de huidige samenwerking tussen werk en welzijn. We willen de aanpak zo beschrijven dat ze geldt als referentie(kader) voor al wie arbeidszorgactiviteiten uitoefent en aanbiedt. In dit verband zoeken we met het W2-traject ook aansluiting bij relevante parallelle evoluties, en dat in beide betrokken beleidsdomeinen. Twee voorbeelden: in het decreet Maatwerkbedrijven in de Sociale Economie zal de mogelijkheid voorzien worden dat maatwerkbedrijven die dergelijke plaatsen organiseren, dat (kunnen) doen binnen het hierna uitgetekende W2-kader. Daarnaast willen we de link versterken met de evoluties in de geestelijke gezondheidszorg naar zorgcircuits en zorgnetwerken, beter bekend als de artikel 107 hervormingen. In deze hervorming naar een betere geestelijke gezondheidszorg wordt er expliciet aandacht besteedt aan psychosociale rehabilitatiemodellen die personen met psychische en psychiatrische problemen in staat moeten stellen om zich te re-integreren in de maatschappij en het beroepsleven.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Arbeidszorg wordt herwerkt.			
	2011	Nota arbeidszorg van het Vlaams Netwerk is met de beide kabinetten (Muyters en Van den Bossche) besproken in maart 2011 De SERV organiseert een Rondetafel arbeidszorg op 5 oktober 2011.			
	2012	Arbeidszorg realiseert voor ieder mens het recht op arbeid onder begeleiding en biedt hem/haar de kans te genieten van de latente functies van arbeid zonder de nadelen of de risico's die verbonden zijn aan een arbeidsovereenkomst. Het verhoogt zo het algemene welzijn en de maatschappelijke integratie van de arbeidszorgmedewerker. De tijdsinvestering van arbeidszorg dient gewogen te worden in functie van de wensen, behoeften en			

mogelijkheden van de betrokkene. De individueel maatgerichte aanpak van de deelaspecten zorg- en arbeidstraject bepaalt in de eerste plaats de tijdsinvestering van arbeidszorg. Mogelijkheden moeten daarom gecreëerd worden dat arbeidszorg gradueel kan opgebouwd worden in functie van de onvoorspelbaarheid en variabel patroon van de problemen waar mensen mee kampen.

Op dit moment gaat men er echter van uit dat deze graduele opbouw van arbeidsvaardigheden en werktijd een 'natuurlijk proces' is dat voortkomt uit positieve ervaringen met de werkvloer. We zien echter dat de arbeidszorgmedewerker er vaak wel in slaagt om enkele uren per week binnen arbeidszorg actief te zijn, maar dat er onvoldoende ondersteuning kan geboden worden om de resterende drempels te remediëren zodat doorstroom naar betaalde arbeid kan gerealiseerd worden. Gezien de multipele problematieken van de arbeidszorgmedewerker en de zeer partiële werktijd, gaat de begeleidingstijd van de werkvloerbegeleider vooral naar het draaiende houden van de werkomgeving. Het arbeidszorginitiatief heeft dus vaak niet de tijd maar soms ook niet de juiste vaardigheden (vb. begeleiding van een psychiatrische stoornis) om de complexe problematieken te begeleiden en arbeidsvaardigheden te verbeteren. Een samenwerking of integratie in de trajectwerking is hierdoor noodzakelijk.

Door experimenteel de module 'zorgbegeleiding' (aanpak van medische, fysieke, psychische drempels en randvoorwaarden) aan te bieden aan personen binnen arbeidszorg, kan onderzocht worden of meer personen doorstromen naar betaalde arbeid, zowel op de reguliere arbeidsmarkt of in de sociale economie.

Tevens stellen we vast dat een deel van de personen die na screening het advies arbeidszorg krijgen niet terecht kunnen bij de huidige arbeidszorginitiatieven. De aangeboden werkvloeren zijn onvoldoende afgestemd op de behoeften en aspiraties van de betrokkenen. Voor deze groep wensen we te experimenteren met individuele arbeidszorg. Voor personen in een doorstromingstraject kan het eveneens een opstap zijn.

Met dit voorstel zetten we een stap in de richting van een meer geïntegreerd kader van arbeidszorg en de begeleiding die we nu via de tender activeringsbegeleiding bieden. De opdeling die momenteel gemaakt wordt tussen arbeidszorg en activeringsbegeleiding is vaak te rigide. Dit voorstel heeft bovendien de ambitie om de lage uitstroomresultaten naar werk die momenteel in de huidige arbeidszorgtrajecten worden gerealiseerd, te verhogen binnen de contouren van het geïntegreerde kader W^2.

Achtergrond

Bij de activeringsscreening bij de start van het MMPP-traject wordt een advies gegeven (1ste kolom): dit voorstel richt zich zowel op de groep die bij de start een advies arbeidszorg krijgt (dus 24% na screening) en de groep die na de activeringsbegeleiding een advies arbeidszorg krijgt (de 34% in de tweede kolom).

	Adviezen na activeringsscreening	Eindresultaat, na screening en begeleiding
Normaal Economisch Circuit	8%	16%
Beschermd Circuit	7%	14%
Arbeidszorg	24%	34%
Activeringsbegeleiding	45%	
Niet-Toeleidbaar	16%	36%

Om toegeleid te kunnen worden tot arbeidszorg gaat men er van uit dat de werkzoekende op regelmatige basis ingeschakeld kan worden in een arbeidszorginitiatief (cf. bestek activeringsbegeleiding). Op regelmatige basis' wil zeggen dat de klant minimum 2 dagdelen (8u) aanwezig moet kunnen zijn op wekelijkse basis en met een minimaal rendement. Dit sluit echter niet uit dat betrokkene omwille van zijn persoonlijke MMPP-problematiek 'af en toe' en/of voor 'kortere aaneensluitende periodes' (maximaal 2 maanden) geen twee dagdelen op wekelijkse basis kan halen.

Bij de groep die toegeleid wordt tot activeringsbegeleiding is dit niet het geval, zij kunnen met andere woorden niet op regelmatige basis in een arbeidszorginitatief ingeschakeld worden. Via de activeringsbegeleiding probeert men de drempels hiertoe weg te werken.

Op basis van de huidige activeringsbegeleiding stellen we vast dat de activeringsbegeleiding vaak voorwaardenscheppend is voor deelname aan arbeidszorg. De mogelijkheid tot een activeringsstage is vaak te kort (max. 300u bepaald door werkloosheidsreglementering), zeker omdat deze ingezet kan worden in verschillende fasen van activering (assessment, attitudetraining, voorstelling op tewerkstelling, etc.). Er is een noodzaak om gedurende het volledige proces een werkvloer te kunnen inschakelen als methodiek. Steeds meer activeringsstages lopen via het normaal economisch circuit waarbij een jobfinder een plaats zoekt bij een regulier bedrijf en de jobcoach instaat voor de begeleiding op de werkvloer. Enerzijds heeft dit te maken met capaciteitsproblemen bij arbeidszorginitiatieven, anderzijds met het aanbod van de initiatieven dat te weinig aansluit bij de keuze en motivatie van de werkzoekende of de regionale spreiding.

In 2010 werden 2.362 gespecialiseerde screeningen en 1213 screeningen door de psychologische dienst van de VDAB uitgevoerd. 702 personen kregen het advies arbeidszorg (in 2009: 750). In de loop van 2010 bereikten de arbeidszorginitiatieven 1.513 unieke personen, 282 personen stroomden uit (2,9%). Via de tender activeringsbegeleiding voorzien we op jaarbasis zorgbegeleiding en empowerment voor 1100 personen.

Operationalisering

We organiseren een oproep voor de bestaande arbeidszorginitiatieven. We streven hierbij een spreiding over de 5 provincies na, maar opteren in de eerste plaats voor kwaliteitsvolle projecten. Om individuele arbeidszorg mogelijk te maken moeten we nog afspraken met de RVA maken zodat de

		stageperiode voor deze doelgroep opgetrokken kan worden tot maximaal 800u voor de periode van de zorgbegeleiding (18 maanden) en de uitbreiding van de activeringsstages. Het objectief is de uitstroom uit arbeidszorg naar betaalde arbeid te verhogen. Momenteel bedraagt dit 2.9%. Wat de opstart van deze 400 trajecten betreft moeten we rekening houden met het systeem van openbare aanbesteding. We onderzoeken of we deze extra begeleidingen kunnen toevoegen aan de bestaande partnerschappen. Indien dit wel zou kunnen, kan sneller opgestart worden. Indien dit niet kan, moeten we rekening houden met een opstartperiode van 6-9 maanden. Budget: 1.567.200 euro
	2013	
	2014	

ACTIE	*135. Inzetten op duurzame tewerkstelling in het reguliere circuit via een sluitend maatpak*			***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid*			***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters*		***evaluatie***	
	administratie				
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***		
korte inhoud actie	Er is een gedifferentieerde aanpak van de werkzoekenden. Gedurende de eerste negen maanden na de inschrijving bij de VDAB wordt aan de hand van knipperlichten bekeken welke service de meest aangewezen is voor de werkzoekenden. Armoedeproblematiek is één van de aandachtspunten. Grote lijnen in de service: - het bezorgen van de gepaste vacatures via de on line systemen van de VDAB - bemiddelingstraject voor de werkzoekenden die arbeidsmarktrijp zijn maar impulsen nodig hebben om hun weg te vinden op de arbeidsmarkt. - begeleidingstraject voor de werkzoekenden die niet direct op de arbeidsmarkt terecht kunnen omdat ze nood hebben aan oriëntering, competentieversterking, sollicitatietraining, … Vooraleer de werkzoekende 12 maand ingeschreven is, wordt er zeker een traject opgestart.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Februari: invoering sluitend maatpak – bemiddelingstrajecten Regulier werking van de VDAB.			
	2011	Sluitend maatpak is een model dat blijft verder lopen			
	2012	Sluitend maatpak is een model dat blijft verder lopen			
	2013	Sluitend maatpak is een model dat blijft verder lopen			
	2014	Sluitend maatpak is een model dat blijft verder lopen			

ACTIE	*136. Bijzondere aandacht voor jonge werkzoekenden*			***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid*			***status***	*continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Muyters*		***evaluatie***	
	administratie	*VDAB*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***		
korte inhoud actie	*Betreft de algemene dienstverlening van VDAB voor jonge werkzoekenden(-25j) of jongeren in de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt.* *Ikv het gedifferentieerd begeleidingsmodel van VDAB voor werkzoekenden worden jonge werkzoekenden kort na hun inschrijving bij VDAB uitgenodigd voor een infosessie en een individueel gesprek. Bedoeling is dat zo vlug mogelijk wordt gedetecteerd aan welke begeleiding de jongere nood heeft. De begeleiding die de jongere vervolgens krijgt is dan ook op maat van de jongere met als doel zo snel mogelijk een passende job vinden en het werken aan problemen / hindernissen die het bereiken van dit doel onmogelijk / moeilijk maken.Daarnaast werkt VDAB ook samen met onderwijs om de transitie van onderwijs naar arbeidsmarkt zo vlot mogelijk te laten verlopen (infosessies aan leerlingen en leerkrachten, het lessenpakket "start van een loopbaan", meewerken aan voorkomen van drop outs, samenwerking met deeltijds onderwijs,…) (zie ook fiche 27/70/139)*				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011	*Er wordt continu gewerkt aan de verbetering van de dienstverlening. Bvb initiatieven die in 2011 ondernomen werden en worden:* *- ikv deeltijds onderwijs: de opstart van een wissellerenproject tussen de consulenten van de VDAB en de trajectbegeleiders van de scholen. Doel is o.m. creëren en in stand houden van goede netwerken die de transitie van de deeltijdse leerling naar de arbeidsmarkt moet vergemakkelijken* *- herwerking van het lessenpakket: extra hoofdstuk rond ondernemerschap en personen met een arbeidshandicap* *- ontwikkeling van een toolbox voor VDAB-consulenten met de nodige methodieken en instrumenten om goede infosessies te geven aan leerlingen* *- overleg met CLB's in welke mate VDAB ertoe kan bijdragen dat het aandeel vroegtijdige schoolverlaters wordt beperkt.* *Reguliere werking. Er zijn geen specifieke budgetten voorzien.*				
	2012	*Reguliere werking*			
	2013	*Reguliere werking*			
	2014	*Reguliere werking*			

ACTIE	*137. Bijzondere aandacht schenken aan langdurig werklozen*			***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid*			***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD11.2 De verdere uitwerking van trajecten op maat wordt prioritair opgenomen*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters*		***evaluatie***	
	administratie				
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*ESF, VDAB*	
korte inhoud actie	In het kader van het WIP van de Vlaamse Regering worden werkzoekenden die dreigen langdurig werkzoekend te worden vroeger gecontacteerd. Deze actie heeft vorm gekregen in de ESF-oproep Oriënternde TrajectBegeleiding (OTB). Bij oriënterende trajectbegeleiding wordt gestart met oriëntatiebegeleiding. In deze fase moet de werkzoekende zicht krijgen op de mogelijkheden die de arbeidsmarkt hem of haar biedt. Aan de hand van een actieplan krijgt de cliënt vervolgens een trajectbegeleiding aangeboden. Omwille van de gunstigere economische omstandigheden was het moeilijk om het vooropgestelde aantal werkzoekenden te bereiken. In samenspraak met de verschillende spelers werden de instapvoorwaarden versoepeld.				
Stappenplan en Budget	**2010**	November: opstart OTB 7.600.000 euro voor 2 jaar (2011-2012)			
	2011	Project loopt in 2011 verder			
	2012	Toeleiding tot november 2012			
	2013				
	2014				

OD11.3 Vorming en werk worden maximaal op elkaar afgesteld.

ACTIE	*142. Specifiek traject voor analfabete of traaglerende cursisten*			***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD11.3 Vorming en werk worden maximaal op elkaar afgesteld*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters*		***evaluatie***	
	administratie	*VDAB*			
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Muyters*	***mensen in armoede***		
	administratie	*VDAB*	***andere actoren***		
korte inhoud actie	*De VDAB zal in uitvoering van het Strategisch Plan Geletterdheid meewerken aan het screenen en remediëren van laaggeletterde werkzoekenden. Hiertoe wordt een screeningsinstrument gebruikt om de potentiële doelgroep te detecteren. Laaggeletterde werkzoekenden worden systematisch verwezen naar de Centra voor Basiseducatie waar ze een aangepaste remediëring krijgen. Als effect van de remediëring van de laaggeletterdheid wordt een duurzame tewerkstelling beoogd.* *Vanaf 2011 is een nieuw plan Geletterdheid opgemaakt in samenspraak met de betrokken beleidsdomeinen.*				
Stappenplan en Budget	**2010**	*In de periode 2009-2011 werd binnen het Strategisch Plan Geletterdheid een screeningsinstrument ontwikkeld voor laaggeletterdheid door het Centrum voor Taal en Onderwijs in opdracht van het Ministerie van Onderwijs met VDAB en Centra voor Basiseducatie als voornaamste partners. In het verleden werd een tool ontwikkeld voor een ruwe en snelle detectie van laaggeletterdheid in navolging hiervan werd in 2010 uitgebreidere screeningsinstrumenten (indicatortest + subscreening) ontworpen.*				
	2011	*Evaluatie van het strategisch plan geletterdheid en opstart van het nieuwe Plan Geletterdheid.* *De.indicatortest en subscreening werden uitgebreid getest tijdens het voorjaar.* *VDAB start in het najaar van 2011 in 2 proefregio's met de afname van de indicatortest bij de potentiële doelgroep en werkt samen met CBE een aangepast aanbod uit om de laaggeletterde werkzoekenden (en werkenden) in een geïntegreerd traject te begeleiden naar duurzame tewerkstelling.*				
	2012	*Na de proefperiode is het de bedoeling om na te gaan in hoeverre het concept van geïntegreerde geletterheidstrajecten structureel kan verankerd worden. Bedoeling is dat de indicatortest ook in andere regio's wordt geïmplementeerd en dat de samenwerking met CBE mbt de geïntegreerde trajecten verder structureel wordt uitgebouwd.* *Subscreening (het tweede onderdeel van de G-screen) wordt door de Centra van Basiseducatie gebruikt om de door VDAB doorverwezen potentieel laaggeletterden verder te screenen, op basis van de resultaten op de subscreening kan CBE een aangepast remediëringsaanbod doen.*				
	2013				
	2014				

ACTIE	145. Er wordt geïnvesteerd in de kansen voor anderstalige oud- en nieuwkomers met het oog op een vlotte doorstroom naar werk (o.a. via een sluitend aanbod inzake NT2). (Sluitend taalbeleid)			**fiche**	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid			**status**	Continu
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.3 Vorming en werk worden maximaal op elkaar afgesteld			**indicator**	
verantwoordelijken	**kabinet**	Kabinet Muyters		**evaluatie**	
	administratie	VDAB			
betrokkenen	**kabinet**	Kabinet Muyters	**mensen in armoede**		
	administratie	VDAB	**andere actoren**		
korte inhoud actie	Kennis van het Nederlands is onontbeerlijk voor een volwaardige deelname aan het sociale en economische leven in Vlaanderen. Gebrekkige kennis van het Nederlands vormt bijgevolg een aanzienlijke handicap in de zoektocht naar werk. De activering van werkzoekenden met een gebrekkige kennis van het Nederlands vereist verschillende acties: • Het systematische screenen van werkzoekenden op gebrekkige kennis van het Nederlands en indien nodig doorverwijzen naar de Huizen van het Nederlands en het onderwijs. • De realisatie van een voldoende groot en efficiënt opleidingsaanbod op maat van elke werkzoekende. • De sluitende opvolging van anderstalige werkzoekenden die een opleiding basisnederlands volgen. • partnerschappen versterken in het kader van het werken met anderstaligen Al deze acties kaderen binnen VDAB binnen het Sluitend Taalbeleid, dit startte in het najaar van 2009.				
Stappenplan en Budget **2010**	Consulenten van VDAB worden na de start van het Sluitend taalbeleid in het najaar van 2009 verder opgeleid om het taalniveau van een werkzoekende in te schatten. Anderstalige werkzoekenden worden meer en meer systematisch verwezen naar het Huis van het Nederlands voor een advies rond het meest gepaste NT2-traject. VDAB neemt meer en meer de regisseursrol op van het traject van de anderstalige werkzoekenden mbt diens zoektocht naar werk. Hiertoe worden overal afspraken gemaakt rond deze regisseursrol en de samenwerking met de HvN en onderwijspartners. Ivm de gegevensuitwisseling tussen VDAB en HvN worden nieuwe afspraken gemaakt zodat de doorverwijzingen beter kunnen opgevolgd worden. Gegevensuitwisseling met de onderwijspartners moet verbeteren dmv tool ivm opvolgen van afwezigheden tijdens basisopleidingen.				
2011	Communicatie binnen VDAB mbt de regisseursrol dringt verder door, intern verbetert de doorstroom van informatie tussen effectieve trajectbegeleiding en de acties gericht op competentieversterking. Een interne monitoringstool wordt gebruikt om de sluitendheid te bepalen, zo kan nagegaan worden of het aantal personen met een beperkte kennis van het Nederlands bij wie geen NT2-actie is opgenomen in hun traject naar werk, aanzienlijk is gedaald. Beslist wordt via een nota van de Raad van Bestuur om extra schakelpakketten te ontwikkelen om werkzoekenden met een basiskennis NT2 vlotter te laten doorstromen naar vervolgopleidingen of om via taalondersteunde bemiddeling beter te ondersteunen in hun zoektocht naar werk. Einde 2011 wordt een globale evaluatie voorzien van de afspraken gemaakt in de derde Ronde Tafel Conferentie NT2. Daarbij worden alle nuttige aanbevelingen en voorstellen vanuit het onderzoek naar een sluitend aanbod NT2 voor werkenden en werkzoekenden mee in overweging genomen				
2012					

ACTIE	*143. Meer werkzoekenden in het algemeen en meer werklozen uit de kwetsbare groepen in het bijzonder moeten worden toegeleid naar de activerende Beroepsopleiding in de Onderneming (IBO).*			***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid*			***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD11.3 Vorming en werk worden maximaal op elkaar afgesteld*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Muyters*		***evaluatie***	*Jaarlijks wordt er een IBO- nota opgemaakt*
	administratie	*WSE*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***		
korte inhoud actie	Beroep doen op de sectoren voor opleidingen voor mensen uit kansengroepen en kwetsbare groepen.				
Stappenplan en Budget	**2010**	In 2010 zijn 11.801 IBO's van start gegaan. Dit zijn er 13% meer dan vorig jaar. Het jaarobjectief voor 2010 was vastgelegd op 11.000 IBO's en dus is 107% van de jaardoelstelling bereikt.			
	2011	Toeleiding naar IBO's stimuleren door: - Werkzoekenden uit de kansengroepen door hun trajectbegeleider laten informeren over IBO. - Informatie over IBO aan werkzoekenden systematisch beschikbaar stellen in de 50+-clubs en Jobclubs De cursisten en werkgevers worden begeleid gedurende het volledige verloop van de IBO. Middels een minimale dienstverleningsstandaard is het volgende vastgelegd: - voor de start van de IBO een gesprek over de IBO (GAP-analyse, contract, opleidingsprogramma, begeleiding, opvolging) met de 3 partijen (cursist, werkgever/begeleider en IBO-consulent) - na 2 weken een eerste opvolgmoment - in de laatste maand van de IBO een contact met de 3 partijen met het oog op het afsluiten van een arbeidsovereenkomst en de attestering van verworven competenties Het aantal uren begeleiding tijdens IBO wordt gedifferentieerd naar gelang de behoefte van cursist en/of werkgever.			
	2012	De Vlaamse regering kwam overeen om een regeringsamendement in te dienen in het Vlaams parlement op het programmadecreet houdende de volledige stopzetting van de jobkorting op 31/12/2010.Op vraag van de Vlaamse regering hebben de sociale partners in de SERV overleg gepleegd over de invulling van alternatieve beleidsmaatregelen (voor een bedrag van 23 mio euro). Dit bedrag wordt vrijgemaakt voor arbeidszorg en uitbreiding trajecten voor werkzoekenden in armoede, uitbreiding IBO en curatieve IBO 1. **Uitbreiden van IBO** De IBO is een effectief instrument om de toegang tot de arbeidsmarkt te bevorderen. Het is een vorm van werkplekleren met een hoge efficiëntie en een hoog slaagpercentage. Het realiseren van 5.000 extra trajecten (tav objectief 2011 van 12.000) kan een aanvulling zijn op het knelpuntenbeleid om de behoeften van enerzijds werkzoekenden en anderzijds werkgevers beter met elkaar te laten aan te sluiten. Een resultaat van deze extra te realiseren trajecten is een verhoogd aandeel kansengroepen in IBO. Meer concreet zal er bijzondere aandacht besteed worden aan lage inkomens en éénoudergezinnen, laaggeschoolden, allochtonen, arbeidsgehandicapten en 50-plussers.			

		Budget 2012 - 3.900.000 euro 2. **Curatieve IBO** De IBO is als activerings- en opleidingsinstrument ook inzetbaar bij personen met een grote ondersteuningsnood. Om langdurig werkzoekenden (curatieve doelgroep) een extra troef te geven op de arbeidsmarkt kan de IBO aangepast worden op vlak van een geïntegreerd voortraject, een intensievere begeleiding, compensatie aan de werkgever voor de productiviteitspremie en een grotere flexibiliteit in de duurtijd. Budget: 2012 - 2.700.000 euro
	2013	
	2014	

ACTIE	*144. Het systeem van de opleidingscheques wordt gedifferentieerd*		***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid*		***status***	*Uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD11.3 Vorming en werk worden maximaal op elkaar afgesteld*		***indicator***	*Nog te bepalen.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*W: Gregory Verhaeghe*	***evaluatie***	*Nog te bepalen.*
	administratie	*WSE: Isabel Van Wiele*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	*VDAB (Willy Vermeir), ESF en SYNTRA (Bart De Geeter)*
korte inhoud actie	Positieve differentiatie van opleidingscheques voor mensen in armoede, 50+ en laaggeschoolden.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Op 23 juli 2010 keurde de ministerraad de aanpassing goed aan het systeem van de opleidingscheques. Aanpassing van het systeem was nodig om het terug te laten aansluiten bij de initiële doelstelling: het verlagen van de financiële drempel voor werknemers die een opleiding willen volgen om hun positie op de arbeidsmarkt te verbeteren. Sinds de invoering van de maatregel steeg het benodigde budget van ongeveer 4,5 miljoen euro in 2003 tot meer dan 20 miljoen euro in 2010. Dit budget komt momenteel volledig op rekening van de VDAB. Uit onderzoek blijkt dat slechts 40% van de opleidingcheques effectief gebruikt wordt voor arbeidsmarktgerichte opleidingen. De overige 60% gaat naar opleidingen die eerder gevolgd worden vanuit de optiek van levenslang en levensbreed leren of uit persoonlijke interesse. Het gebruik van de opleidingscheques voor deze opleidingen is voortaan niet meer mogelijk. Het gaat dan bijvoorbeeld om opleidingen fotografie, snit en naad, wijnkennis, koken, boekbinden, reisbegeleider, bloemschikken, …Om de arbeidmarktgerichtheid te verhogen, komen enkel beroepsopleidingen die erkend zijn in het kader van het betaald educatief verlof, nog in aanmerking voor betaling met opleidingscheques. Dit stelsel werkt met een vaste lijst van goedgekeurde opleidingen die een reële meerwaarde betekenen voor werknemers die hun positie op de arbeidsmarkt willen verbeteren.		
	2011	/		
	2012			
	2013			
	2014			

OD11.4 Competenties van mensen worden maximaal in rekening gebracht.

ACTIE	146/147. Binnen de verdere ontwikkeling van testen, erkennen en herkennen van EVC, wordt meer rekening gehouden met competenties en talenten van mensen in armoede. *Visieontwikkeling erkenning van verworven competenties en lifelong guidance*		**fiche**	Bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD11 Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid		**status**	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD11.4 Competenties van mensen worden maximaal in rekening gebracht		**indicator**	
verantwoordelijken	**kabinet**	kabinet Muyters, kabinet Smet	**evaluatie**	
	administratie	VDAB, Onderwijs		
betrokkenen	**kabinet**		**mensen in armoede**	Vlaams Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen.
	administratie	VDAB, departement werk en sociale economie, Agentschap voor Kwaliteitszorg in Onderwijs en Vorming, Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs en Studietoelagen, Agentschap voor Onderwijscommunicatie, Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media, Agentschap voor Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk en Jeugdwerk, Syntra	**andere actoren**	
korte inhoud actie	**Beleidsdomein Werk en Sociale Economie** België blijft nog steeds een "diplomagericht" land. Wie wil bewijzen dat hij iets kent of kan moet dit meestal doen door het voorleggen van een schools diploma.Niet iedereen kan echter deze weg bewandelen omwille van een gebrek aan formele voorkennis en scholing, door taal achterstand en door tal van andere redenen. Nogal wat mensen in onze samenleving kennen en kunnen nochtans allerlei dingen die ze ergens in de loop van hun leven binnen verschillende contexten hebben opgedaan. Daarom zetten we beleidsmatig zeer sterk in op EVC in de begeleiding naar werk. Met "EVC" doelen we niet alleen op het "erkennen" van de competenties via een formele test of assessment maar ook op het "herkennen en zichtbaar maken" van de competenties als belangrijke troef bij solliciteren. Het "ervaringsbewijs" is een formele erkenning van beroeps-competenties met civiel effect en wordt verleend na een formeel assessment. Dit is een belangrijk instrument voor wie geen diploma heeft gehaald en op basis van ervaring toch de kennis en vaardigheden voor een beroep wil bewijzen.Maar zelfs dit is meestal een te hoge drempel voor bepaalde doelgroepen. De focus wordt daarom best gelegd op "herkenning en zichtbaar maken" van competenties zodanig dat mensen vertrouwen krijgen in hun eigen competenties en deze beter naar de werkgever kunnen brengen ter gelegenheid van een sollicitatieprocedure. Hoewel het idee om "zelfsturend" de eigen competenties in kaart te brengen sterk veld wint, moet er heel wat speciale aandacht besteed aan grondige			

		begeleiding bij het zichtbaar maken van de competenties. Daarom biedt de VDAB ook "talentenservice" aan, waarbij eerst met de betrokkenen te competenties opgedaan in verschillende contexten worden herkend en geduid. Daarna pas wordt beslist of het nuttig is om deze kennis en competenties te laten evalueren via een formele procedure. Dikwijls zijn de werkzoekenden immers al geholpen bij het in kaart brengen van de competenties. Na het "herkennen en zichtbaar maken" kan ingezoomd worden op een (her)oriëntering van het ingeschatte jobdoelwit. Dit leidt tot een veel realistischer inschatting van de eigen mogelijkheden en de bepaling van een passende stap in de carrière. Het inbouwen van een EVC benadering in de sluitende aanpak van werkzoekenden uit de kansengroepen wordt een belangrijk objectief voor alle consulenten (zowel in privé- als overheidsinstellingen). **Beleidsdomein Onderwijs en Vorming** De vergrijzing zorgt voor een tekort aan arbeidskrachten. Nieuwe arbeidskrachten als gevolg van migratie moeten optimaal benut worden. Participatie aan levenslang leren moet verhoogd worden en de kenniseconomie gestimuleerd. De erkenning van verworven competenties kan worden gebruikt voor de verkorting van leer- of opleidingstrajecten en een andere toegang tot de arbeidsmarkt en/of onderwijs/opleiding. Daarom ontwikkelt de overheid een gemeenschappelijke visie op EVC voor hoger onderwijs, volwassenenonderwijs, werk, cultuur, jeugd en sport en werkt ze verder de afstemming uit van EVC binnen volwassenenonderwijs en hoger onderwijs. Tegelijkertijd worden ook stappen ondernomen op het vlak van lifelong guidance, met name voor volwassenen met leervragen. De mogelijkheden van EVC zullen worden toegelicht aan de verenigingen waar armen het woord nemen.
Stappenplan en Budget	**2010**	**Beleidsdomein Onderwijs en Vorming** Voorbereiding discussie- en conceptnota EVC
	2011	**Beleidsdomein Onderwijs en Vorming** Afgewerkte discussienota EVC wordt aan verschillende instanties voorgelegd. Voorstellen aan Vlaamse regering lifelong guidance.
	2012	**Beleidsdomein Werk en Sociale Economie** Uitrol van talentenservice wordt voorzien naar 2012 vnl voor de consulenten in de werkwinkel en CC-centra ikv sluitende aanpak. (methodiek van Sluitend Maatpak) **Beleidsdomein Onderwijs en Vorming** Conceptnota EVC Verdere uitrol lifelong guidance Voorbereiding financieringsmodel voor EVC binnen reguliere financieringssystemen van de verschillende aanbodverstrekkers via projecten voor het opzetten van EVC-trajecten die hieromtrent meer informatie moeten leveren. (totaalbudget 150.000 euro)
	2013	
	2014	

OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund.

ACTIE	*153. Betere vertegenwoordiging van de kansengroepen in het ondernemerschap.*		***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD11 De Vlaamse overheid zet in op duurzame werkgelegenheid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund*		***indicator***	*Nog te bepalen.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*SE: Soetkin Kesteloot - W: Gregory Verhaeghe*	***evaluatie***	*Nog te bepalen.*
	administratie	*WSE: Els De Leeuw*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	*ESF en SYNTRA Vlaanderen (niet: SYNTRA) (Bart De Geeter)*
korte inhoud actie	(1) doortrekken van het sluitend maatpak naar ondernemerschap; (2) binnen Syntra speciale acties in opleidingen en bijscholingen naar ondernemerschap.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Tal van projecten (meestal samenwerkingsverbanden) binnen het doel- en klansengroepenbeleid van SVL zijn (en blijven) lopende (indien daarvoor financiële middelen ter beschikking gesteld worden): (1) ESF-project 'Ondernemen Werkt II' loopt + samenwerking met Activiteitencoöperaties; toeleiding en screening door VDAB-consulenten zelfstandig ondernemen. (2) UNIZO diende het project "Ondernemen Werkt III" in, dat zou gaan lopen van 1 oktober 2010 tot en met 30 september 2013, samen met SVL. In november 2010 gaat het van start indien het goedgekeurd wordt. (3) projecten naar allochtonen en laaggeletterden toe: TLC-netwerk (intensief traject naar ondernemerschap met schakelcursussen Nederlands), NT2-cursussen, etc. (4) we onderzoeken met de SYNTRA naar mogelijkheden om in te tekenen op nieuwe ESF-projecten: 50+ers en personen met een arbeidshandicap – nog onzeker wegens budgettaire beperkingen.			
	2011	Tal van projecten (meestal samenwerkingsverbanden) binnen het doel- en klansengroepenbeleid van SVL zijn (en blijven) lopende (indien daarvoor financiële middelen ter beschikking gesteld worden). Actie(s) (wat, wie): (1) verlenging 'Ondernemen Werkt', met promotor Unizo in consortium met Syntra Vlaanderen; verderzetting samenwerking Activiteitencoöperaties; beleidsevaluatie door wse. (2) (3) en (4) idem Doel(en): (1) werkzoekenden met interesse in ondernemerschap een sluitend traject naar ondernemerschap aanbieden Te realiseren (kwantitatief vs. kwalitatief): (1) Unizo: zie ESF-oproep; Activiteitencoöperaties: zie subsidiebesluit Vlaamse Regering (inspanningsverbintenissen) Meting (wat, wie, hoe, wanneer): (1) uitstroom (werk/zelfstandig) wordt gemeten door VDAB (2) nog niets specifiek gepland			

	2012	Tal van projecten (meestal samenwerkingsverbanden) binnen het doel - en klansengroepenbeleid van SVL zijn (en blijven) lopende (indien daarvoor financiële middelen ter beschikking gesteld worden).
	2013	Tal van projecten (meestal samenwerkingsverbanden) binnen het doel - en klansengroepenbeleid van SVL zijn (en blijven) lopende (indien daarvoor financiële middelen ter beschikking gesteld worden).
	2014	Tal van projecten (meestal samenwerkingsverbanden) binnen het doel - en klansengroepenbeleid van SVL zijn (en blijven) lopende (indien daarvoor financiële middelen ter beschikking gesteld worden).

ACTIE	*Maatregel "steun voor advies aan prestarters" in uitvoering van het Werkgelegenheids- en Investeringsplan van de Vlaamse Regering*		***fiche***	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD11 De Vlaamse Overheid zet in op duurzame werkgelegenheid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund*		***indicator***	*2500 haalbaarheidsstudies in 2 jaar*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Peeters*	***evaluatie***	*Aan het einde van de looptijd van het project.*
	administratie	*Agentschap Ondernemen*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	
korte inhoud actie	Via een overheidsopdracht wordt een pilootproject met een looptijd van 2 jaar opgestart voor het realiseren van een gebruiksvriendelijke maatregel die tegemoet komt aan de kosten voor advies voor prestarters. De maatregel heeft als doel de kwaliteit van de startende ondernemingen in het Vlaamse Gewest te verhogen en op die manier hun overlevingskansen op te trekken. De actie speelt niet rechtstreeks in op doelstelling 151 van het VAPA maar doordat via deze maatregel bijgedragen wordt aan het verhogen van de overlevingskansen van starters, kan de maatregel preventief werken t.a.v. faillissementen en armoede bij zelfstandigen. Het pilootproject omvat advies over en begeleiding bij de opmaak van de haalbaarheidsstudie van prestarters (= elke kandidaat-ondernemer nog niet ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen). De toegepaste methodieken worden door het Agentschap Ondernemen op hun kwaliteit en validiteit getest en goedgekeurd. De uitvoering van de maatregel zal worden verricht door dienstverleners die ervaring hebben met adviesverlening aan prestarters. De dienstverlener ontvangt forfaitair 900 euro incl. BTW per volledige haalbaarheidsstudie (800 euro incl. BTW van het Agentschap Ondernemen en 100 euro incl. BTW eigen inbreng van de kandidaat-starter).			
Stappenplan en Budget	**2010**			
	2011	Bekendmaking bestek begin 2011; Pilootproject operationeel vanaf september 2011. 2 miljoen euro voor de gehele projectperiode		
	2012	Pilootproject is lopende		
	2013	September 2013: einde pilootproject, mogelijkheid tot verlenging met 1 jaar		
	2014			

ACTIE	*Oproep steun voor advies aan prestarters met aandacht voor doelgroepen*		***fiche***	nieuw
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD11 De Vlaamse Overheid zet in op duurzame werkgelegenheid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD11.5 De kracht van het ondernemerschap wordt verder ondersteund*		***indicator***	*Nog te bepalen*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Peeters*	***evaluatie***	
	administratie	*Agentschap Ondernemen*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	
korte inhoud actie	De generieke steunmaatregel voor prestarters (zie voorgaande fiche) zorgt ervoor dat prestarters, advies kunnen inwinnen over de haalbaarheid van hun project en de advieskosten grotendeels kunnen recupereren, ongeacht of er wordt opgestart of niet. Naast een generieke maatregel voor prestarters is er volgens de SERV, het Steunpunt Werk en Sociale Economie en de doelstellingen van het Pact2020 bijkomend nood aan specifieke maatregelen voor volgende doelgroepen: personen met een achterstand inzake ondernemerschap in de maatschappij met volgende subdoelgroepen, namelijk allochtonen, personen met een arbeidshandicap, ouderen (50+) en vrouwen. - starters met een hoog groeipotentieel Deze oproep heeft betrekking op de specifieke maatregelen waarmee de Vlaamse Overheid projecten wil steunen die trajectbegeleiding aanbieden en additioneel moeten zijn aan de generieke maatregel en het bestaande aanbod van tools, diensten en instrumenten dat al op de markt aanwezig is. Uit het project moet blijken dat er extra aandacht wordt besteed aan een aantal specifieke punten die bij de respectievelijke doelgroepen meer spelen dan bij de gemiddelde kandidaat-starters, rekening houdende met volgende activiteiten: - sensibilisering, toeleiding en nazorg; - informatieverstrekking over relevante instanties, overheidsinitiatieven, financiering,…; - aandacht voor persoonlijkheidsontwikkeling i.f.v. ondernemerschap; - begeleiden bij de uitvoering van het ondernemingsplan; - ondersteuning bij managementskills; - netwerking; - opleiding. Ter uitvoering van de oproep bedraagt de subsidie voor entiteiten maximaal per project en per subdoelgroep: - voor personen met een arbeidshandicap 200.000 euro; - voor allochtonen 250.000 euro; - voor ouderen 250.000 euro; - voor vrouwen 550.000 euro; - voor starters met een hoog groeipotentieel 1.250.000 euro. De subsidie per project bedraagt maximaal 200.000 euro (tweehonderdduizend euro) voor ondernemingen.			
Stappenplan en Budget	**2010**			
	2011	Begin 2011 :lancering oproep; 31 maart 2011 werd de oproep afgesloten. De projecten kunnen een maximale looptijd hebben van 3 jaar.		
	2012	De projecten zijn lopende		
	2013			
	2014			

SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning- en energiebeleid.

OD12.1 De toegang tot betaalbaar wonen wordt bevorderd, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een betaalbare woning.

ACTIE	*154. Het decreet grond- en pandenbeleid voorziet 43.000 extra sociale huurwoningen, 21.000 extra sociale koopwoningen en 1.000 extra sociale kavels tegen 2020. In 2012 zal een voortgangsrapportage opgemaakt worden betreffende de realisatie van dat sociaal woonaanbod.*			***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*De toegang tot betaalbaar wonen wordt bevorderd, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een betaalbare woning.*			***indicator***	*Aantal extra sociale huurwoningen*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche*		***evaluatie***	
	administratie	*Afdeling woonbeleid – agentschap Wonen-Vlaanderen*			
betrokkenen	***kabinet***	*Ruimtelijke Ordening*	***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen*	
	administratie	*Stedenbouwkundig Beleid – departement RO*	***andere actoren***	*Sociale woonorganisaties, lokale besturen, private initiatiefnemers*	
korte inhoud actie	Voor elke gemeente is een bindend sociaal objectief vastgesteld en een sociale last, onder de vorm van een bepaald aandeel sociale en bescheiden woningen in het kader van nieuwe verkaveling- en woningbouwprojecten van zekere omvang, opgelegd. De verkavelaar of bouwheer wordt verplicht een sociaal en bescheiden woonaanbod te verwezenlijken dat in lijn ligt met het verkaveling- of het bouwproject toepasselijk percentage. Voor de financiering van het bindend sociaal objectief werden met art. 7.2.17 in het decreet van 27 maart 2009 betreffende het grond- en pandenbeleid de volgende bedragen ingeschreven: - Een jaarlijks investeringsvolume van 420.065.000 euro betreffende de sociale huurwoningen - Een jaarlijks investeringsvolume van 171.323.000 euro betreffende de sociale koopwoningen - Een jaarlijks investeringsvolume van 36.516.000 en 15.000.000 euro betreffende respectievelijk de aanleg van wooninfrastructuur en verrichtingen in het kader van het grond- en pandenbeleid				
Stappenplan en Budget	**2010**	Helpdesk, handleiding en toepassingsmodel (ondersteuning)/ Uitvoeringsbesluiten en decreetsaanpassingen m.b.t. operationalisering / Monitoring in opstart. Omzendbrieven met oog op verduidelijking van de regelgeving.			
	2011	Professionalisering sociale sector (studiedagen, meer lokaal woonoverleg, meer gemeentelijke dynamiek, overlegplatform binnen de Vlaamse overheid), BVR monitoring/voortgangstoets, en decreetswijziging grond- en panden (verwacht in januari 2012). Opmaak en implementatie monitoringsapplicatie BSO (web gebaseerd) en het opstarten van evaluaties met het oog op aanpassingen van de financiering van huisvesting.			

		Het uitreiken van deelattesten (200-tal) met oog op de realisatie van de sociale lasten (door private ontwikkelaars).
	2012	Voortgangstoets, provinciale studiedagen, BVR rollend grondfonds, BVR kredietregeling, BVR wonen in eigen streek, procedure woonbeleidsconvenanten, bijdrage aan het Grond- en pandenbeleidsplan Vlaanderen, opmaak beoordelingskader mbt de gemeentelijke motiveringsnota voor uitstel/afstel deel BSO, opmaak vademecum DGPB.
	2013	Voorbereiding evaluatie 2014
	2014	Algemene evaluatie van het grond- en pandendecreet.

ACTIE	*155. Het aanbod woningen verhuurd door sociale verhuurkantoren en de gebiedsdekking van de sociale verhuurkantoren wordt uitgebreid.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*De toegang tot betaalbaar wonen wordt bevorderd, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een betaalbare woning.*			***indicator***	*Aantal beheerde SVK-woningen* *Aantal gemeenten met aanbod SVK-woningen*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche*		***evaluatie***	
	administratie	*Afdeling Woonbeleid – agentschap Wonen-Vlaanderen*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen*	
	administratie		***andere actoren***	*Sociale verhuurkantoren, samenwerkings- en overlegstructuur van de huurdiensten, lokale besturen*	
korte inhoud actie	Tekort aan betaalbare, kwaliteitsvolle huurwoningen, in het bijzonder voor de huishoudens met lage inkomen en in een precaire woonsituatie. Het aanbod van de SVK's richt zich in het bijzonder op deze doelgroep, maar haar patrimonium is nog relatief beperkt (5.295 beheerde woningen eind 2010) en niet in alle gemeenten aanwezig (243 gemeenten eind 2010). Analyse van de sterkten en zwakten van de organisatie, werking en financiering van de sector van de SVK's met het oog op een bijsturing en versterking. Aangepaste regelgeving met stimuli tot verdere professionalisering van de organisatie en werking, en uitbreiding - zowel van aantal beheerde woningen als naar werkingsgebied – van het aanbod en de dienstverlening.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Eerste resultaten van de analyse en krachtlijnen in het kader van de versterking van de sector.			
	2011	In overleg met de sector en de betrokken entiteiten worden de krachtlijnen voor een aangepast erkennings- en subsidiebesluit uitgewerkt, met bijzondere aandacht voor het stimuleren van woninggroei en minimale schaalgrootte en uitgaande van het garanderen van een kwalitatieve uitvoering van de kerntaken van een SVK. Op basis van de geformuleerde krachtlijnen wordt een nieuw erkennings- en subsidiebesluit concreet uitgewerkt en vervolgens voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Na principiële goedkeuring, worden de nodige adviezen ingewonnen met het oog op de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering.				
	2012	Doorlopen van de procedure tot goedkeuring van het ontwerp van besluit houdende bepaling van de erkennings- en subsidievoorwaarden van sociale verhuurkantoren.			
	2013	Inwerkingtreding nieuwe regelgeving 1 januari 2013.			
	2014				

ACTIE	*156. De betaalbaarheid van sociaal wonen wordt bevorderd.*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*De toegang tot betaalbaar wonen wordt bevorderd, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een betaalbare woning.*		***indicator***	*Huurprijsontwikkeling in de sociale huisvesting in relatie met inkomen* *Aantal uithuiszettingen naar aanleiding van huurachterstand*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche*	***evaluatie***	
	administratie	*Afdeling Woonbeleid – agentschap Wonen-Vlaanderen*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen*
	administratie	*Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen*	***andere actoren***	*Sociale woonorganisaties*
korte inhoud actie	2011 was terug een overgangsjaar wat betreft de invoering van de nieuwe huurprijsberekening, waarbij tevens een tussentijdse evaluatie werd uitgevoerd met het oog op de betaalbaarheid voor de huurder en de financiering van de sector. Dit heeft geleid tot een bijsturing van de vooropgestelde huurprijsberekening. Op 1 januari 2012 werd de nieuwe huurprijsberekening van kracht, met uitzondering van de energiecorrectie. Het concrete effect op de betaalbaarheid van de huurprijs, zeker in combinatie met de huurlasten, zal voor de sociale huurders verder worden opgevolgd. Het steunpunt ruimte en wonen heeft in de zomer van 2011 zijn onderzoek afgerond naar de mogelijk invoering van een energiecorrectie. Onder andere op basis van de bevindingen van dit onderzoek wordt een energiecorrectie voorbereid door de VMSW en VEA, om van kracht te worden op 1 januari 2013.			
Stappenplan en Budget	**2010**	De volledige inwerkingtreding van de nieuwe huurprijsberekening werd uitgesteld tot 1 januari 2012 met het oog op het doorvoeren van een grondige evaluatie.		
	2011	Het doorvoeren van een grondige evaluatie van de impact van de huurprijsberekening en het nieuwe financieringssysteem op de betaalbaarheid voor de huurder, op de huurinkomsten en rendabiliteit van de investeringen in sociale woonprojecten voor de verhuurder en de budgettaire impact voor de Vlaamse overheid via de gewestelijke sociale correctie. Op basis van de vaststellingen moet duidelijk worden welke bijsturingen nodig zijn. Aansluitend worden de uitvoeringsbesluiten m.b.t. de minimum huurprijzen en de patrimoniumkorting opgemaakt, met het oog op de volledige inwerkingtreding van de nieuwe huurprijsberekening vanaf 1 januari 2012. Zowel de resultaten van het onderzoek omtrent de mogelijkheid tot invoering van een energiecorrectie als de resultaten van het onderzoek omtrent de betaalbaarheid van de huurlasten worden meegenomen.		
	2012	Inwerkingtreding van de nieuwe huurprijsberekening voorzien vanaf 1 januari 2012.		
	2013	Opvolging van de impact van de huurprijsberekening. Invoering van de energiecorrectie.		
	2014	Opvolging van de impact van de huurprijsberekening.		

ACTIE	*157. De betaalbaarheid van privaat wonen wordt bevorderd door een verruiming van de huursubsidie.*		***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*De toegang tot betaalbaar wonen wordt bevorderd, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een betaalbare woning.*		***indicator***	*Aantal begunstigde huishoudens van een huursubsidie*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche*	***evaluatie***	
	administratie	*Agentschap Wonen-Vlaanderen*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen*
	administratie		***andere actoren***	*Sociale woonorganisaties, lokale besturen*
korte inhoud actie	Door het beperkte aanbod sociale huurwoningen kunnen veel woonbehoeftige huishoudens niet binnen de sociale huisvesting terecht. De huurprijs van een kwaliteitsvolle woning op de private huurwoningmarkt is evenwel voor veel huishoudens met een beperkt of laag inkomen moeilijk of niet betaalbaar. Door het verstrekken van een huursubsidie aan een ruimere groep woonbehoeftigen wil men de betaalbaarheid van een kwaliteitsvolle woning op de private huurwoningmarkt verbeteren. Door de huursubsidie verkrijgen meer huishoudens met een laag inkomen toegang tot kwaliteitsvolle en betaalbare woningen, via het huren van woningen op de private huurmarkt en/of via het huren van een woning van een sociaal verhuurkantoor.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Een verruiming van het huursubsidiestelsel wordt voorbereid.		
	2011	Het stelsel voor kandidaat-huurders voor een sociale huurwoning die langer dan 5 jaar op de wachtlijst staan werd op 27 mei 2011 principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Het Besluit werd op 30 september 2011 definitief goedgekeurd maar de Vlaamse Regering zal beslissen over de datum van inwerkingtreding. Deze hangt af van de ICT-applicatie die zal worden gebouwd om de informatiestromen over de potentieel rechthebbenden van de SHM's, via VMSW naar Wonen-Vlaanderen te organiseren, waarna de huurpremie kan worden behandeld door het agentschap. De applicatie moet het mogelijk maken om zover mogelijk tot een automatische toekenning van rechten te komen.			
	2012	De implementatie van het nieuwe stelsel, dat verwacht wordt in het voorjaar 2012. De verwachte budgettaire impact voor begrotingsjaar 2012 bedraagt 8.768.454 euro.		
	2013	De verwachte budgettaire impact voor begrotingsjaar 2013 bedraagt 8.971.762 euro.		
	2014	De verwachte budgettaire impact voor begrotingsjaar 2014 bedraagt 8.668.999 euro.		

ACTIE	*158. De toegang tot een betaalbare woning wordt verbeterd.*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*De toegang tot betaalbaar wonen wordt bevorderd, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een betaalbare woning.*		***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche*	***evaluatie***	
	administratie	*Afdeling Woonbeleid – agentschap Wonen-Vlaanderen*		
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche (Energie)* *Kabinet Schauvliege*	***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen*
	administratie	*Agentschap Wonen-Vlaanderen,* *Vlaams Energieagentschap, Vlaamse Milieumaatschappij*	***andere actoren***	*Sociale woonorganisaties, huurdersorganisaties, intergemeentelijke projecten lokaal woonbeleid, lokale besturen*
korte inhoud actie	Er zijn diverse toegangsdrempels tot de bestaande woonondersteuning voor mensen in armoede. Enerzijds ontbreekt het vaak aan aangepaste, laagdrempelige informatiekanalen om mensen in armoede op een begrijpelijke wijze te informeren over de ondersteuningsmaatregelen. Anderzijds blijken de aanvraagprocedures vaak complex of gelden voorwaarden waardoor bepaalde groepen worden uitgesloten. Deze toegangsdrempels verhinderen dat mensen in armoede effectief beroep kunnen doen op deze ondersteuningsmaatregelen. Een combinatie van maatregelen is nodig, om enerzijds de huishoudens te informeren en te ondersteunen bij het beroep doen op de woonondersteuning, anderzijds om voorwaarden om in aanmerking te komen voor ondersteuning die bepaalde groepen uitsluiten of de toegang bemoeilijken te remediëren. De bestaande diensten voor woonondersteuning (o.a. woonwinkels, huurdersorganisaties) zijn bekend bij en laagdrempelig toegankelijk voor mensen in armoede. De administratieve drempels en uitsluitingsmechanismen bij de inschrijving, actualisatie en toewijzing van een sociale huurwoning zijn weggewerkt.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Een uitbreiding en decentralisatie van de adviesverlening van de huurdersorganisaties, via bijkomende regionale steunpunten en de verdere uitbouw van de samenwerking met lokale besturen, zullen bijdragen tot een optimale toegankelijkheid van de dienstverlening en een op termijn gebiedsdekkende werking. Er werd aanvullende subsidie toegekend voor 3 bijkomende regionale steunpunten in respectievelijk Oostende, Halle en Tessenderlo.		
	2011	Er wordt opnieuw een open oproep gelanceerd voor het indienen van subsidieaanvragen voor intergemeentelijke projecten lokaal woonbeleid. Subsidieaanvragen kunnen ingediend worden tot 13 mei 2011. De minister zal uiterlijk op 14 oktober 2011 een eindbeslissing nemen. Een van de te realiseren doelstellingen om voor de subsidiëring in aanmerking te komen, is het uitbouwen van een klantgerichte dienstverlening aan de burger. Dit impliceert het aanbieden van gestructureerde basisinformatie over onder meer de diverse huisvestingsmaatregelen, huuraangelegenheden, maar ook over rationeel energiegebruik.		
	2012	In overleg en afstemming met de betrokken beleidsdomeinen en instanties wordt nagegaan of en hoe bij de vermelde dienstverlening m.b.t. het aanbieden van gestructureerde basisinformatie over wonen, eveneens de aspecten energie en water mee opgenomen kunnen worden. Voorgaande als een eerste stap om te evolueren naar een laagdrempelig, geïntegreerd woon-, water- en energieloket.		
	2013			
	2014			

OD12.2 De woonkwaliteit verbeteren, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een woning van goede kwaliteit.

ACTIE	*159. Het samenspel van stimulerende en sanctionerende initiatieven ter verbetering van de woningkwaliteit zal worden versterkt met aandacht voor de bewoner.*		***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*De woonkwaliteit verbeteren, zodat ook de meest kwetsbare groepen op de woonmarkt terecht kunnen in een woning van goede kwaliteit.*		***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche*	***evaluatie***	
	administratie	*Agentschap Wonen-Vlaanderen*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen*
	administratie	*Agentschap Inspectie RWO*	***andere actoren***	*Sociale woonorganisaties, lokale besturen en VVSG, Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting*
korte inhoud actie	Er bestaat een uitgebreid instrumentarium ter handhaving en verbetering van de woningkwaliteit op de private huurmarkt. Het instrumentarium houdt tot op heden nog te weinig rekening met de behoeften van de zittende huurder. Zo vormt de herhuisvesting van de bewoners van woningen die ongeschikt of onbewoonbaar werden verklaard, of waarbij de Wooninspectie de verhuurder heeft geverbaliseerd, nog steeds een bijzonder knelpunt in het woonkwaliteitsbeleid. Het Steunpunt Ruimte en Wonen heeft een onderzoek 'De evaluatie van het kwaliteitsinstrumentarium vanuit het perspectief van de huurder' uitgevoerd. In dit onderzoek werd de actuele stand van zaken betreffende de herhuisvesting, de begeleiding en de preventie nagegaan. Ook werd een case-onderzoek betreffende het lokale herhuisvestingsbeleid bij een aantal steden en gemeenten uitgevoerd. Daarnaast wordt een proefproject 'Recuperatie van de herhuisvestingskosten bij de verhuurder' opgestart. Hiertoe zullen een aantal gemeenten samenwerken met Wonen-Vlaanderen en de Wooninspectie. Meer aandacht voor en verbetering van de positie van de zittende huurder in het kader van de procedures woningkwaliteit, door onder meer voldoende en flexibele opvangmogelijkheden voor tijdelijke opvang en voldoende uitgebouwde instrumenten om permanente en structurele herhuisvesting mogelijk te maken voor de betrokken huurders in een kwalitatieve en betaalbare huurwoning op de private of sociale huurmarkt. Verbetering van de herhuisvestingsinstrumenten door een versoepeling van de toegang van bewoners van O/O woningen in enerzijds sociale huisvesting via de aanpassing van de prioriteitsregel en in anderzijds de private huursector via een versoepeling van de toegangsvoorwaarden in het huursubsidiestelsel van 2007.			
Stappen plan en Budget **2010**	Opstart van het onderzoek 'De evaluatie van het kwaliteitsinstrumentarium vanuit het perspectief van de huurder'.			
2011	Afronding van het onderzoek van het Steunpunt Ruimte en Wonen en terugkoppeling naar de betrokken actoren. Opstart proefproject 'Recuperatie van de herhuisvestingskosten door de gemeente bij de verhuurder", door toepassing van art. 15, §1, 6de lid van de Vlaamse Wooncode.			

		Versoepeling van de prioriteitsregeling in sociale huur voor huurders van ongeschikt-/onbewoonbaar verklaarde woningen in het Kaderbesluit Sociale Huur zodat de bewoners de ongeschikt/onbewoonbaar bevonden woning na het onderzoek ter plaatse door Wo-Vl of de WI niet meer moeten blijven bewonen tot het besluit tot ongeschikt- en/of onbewoonbaarverklaring is genomen.
	2012	In het kader van de voorbereiding van de voorziene ontvoogding van de gemeenten, waarbij gemeenten de mogelijkheid wordt geboden om autonoom de procedures van woonkwaliteitsbewaking af te handelen, worden in 2012 de voorwaarden uitgewerkt waaraan de gemeenten moeten voldoen om "ontvoogd" te kunnen worden. Onder meer is een van de mogelijke criteria voor de gemeenten het kunnen aantonen van een uitgewerkt herhuisvestingsbeleid, in uitvoering van de herhuisvestingsplicht voor de burgemeester, zoals voorzien is in de Vlaamse Wooncode. Eerste conclusies trekken uit het proefproject 'Recuperatie van de herhuisvestingskostendoor de gemeente bij de verhuurder",. Draaiboek "optreden bij acuut gevaar", met aandacht voor de herhuisvesting van de bewoners, publiceren op de website, zodat gemeenten in hoogdringende situaties een praktische leidraad hebben. De toegang tot het huursubsidiestelsel voor bewoners van ongeschikte en onbewoonbare woningen evalueren.
	2013	
	2014	

OD12.3 De woonzekerheid voor de meest kwetsbare mensen wordt verhoogd.

ACTIE	*160. De woonzekerheid van de sociale huurder wordt gegarandeerd.* *182/183 Er wordt een globale strategie voor de aanpak van thuisloosheid in Vlaanderen uitgewerkt. Er zijn in 2014 in Vlaanderen minder daklozen dan in 2011.*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD12.3 De woonzekerheid voor de meest kwetsbare mensen wordt verhoogd.*		***indicator***	*Aantal uithuiszettingen per jaar per sociale huisvestingsmaatschappij met vermelding van reden*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche, kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	
	administratie	*Afdeling Woonbeleid – agentschap Wonen-Vlaanderen, departement WVG*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen*
	administratie	*Departement WVG, VMSW*	***andere actoren***	*Sociale woonorganisaties, CAW, OCMW, Steunpunt Algemeen Welzijnswerk, VVSG*
korte inhoud actie	**Beleidsdomein Wonen** In principe is de woonzekerheid van de sociale huurder groot, zeker in vergelijking met de huurders op de private huurwoningmarkt. Toch worden jaarlijks sociale huurders uit hun huis gezet, omdat ze hun huurdersverplichtingen niet nakomen. Een sociale verhuurder die huurders opvolgt, begeleidt en ondersteunt bij het nakomen van de huurdersverplichtingen, kan snel problemen detecteren en aan de alarmbel trekken. Het is van belang dat een sociale verhuurder beroep kan doen op en doorverwijzen naar gespecialiseerde lokale welzijns- en begeleidingsinstanties (OCMW, CAW, …), onder meer voor budgetbegeleiding. In overleg en samenwerking tussen wonen en welzijn zal een samenwerkingsprotocol tussen wonen en welzijn, een gedragen methodiek 'preventieve woonbegeleiding' en een programmatie voor de ambulante woonbegeleiding worden ontwikkeld. Dit moet bijdragen tot een betere begeleiding van sociale huurders en resulteren in een daling van het aantal uithuiszettingen in de sociale huisvesting. **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Dak- en thuisloosheid is de meest schrijnende uiting van het tekortschieten van een welzijns- en woonbeleid. Er zijn geen betrouwbare gegevens over het aantal dak- en thuislozen in Vlaanderen, maar de cliëntgegevens van de opvanginitiatieven geven een indicatie. Er zijn verschillende initiatieven voorzien, onder meer een wetenschappelijk onderbouwde nulmeting, meer afstemming en overleg, uitbreiding aantal opvangplaatsen, ... Specifiek op vlak van wonen is de toegankelijkheid en doorstroming naar de reguliere woningmarkt en in het bijzonder de sociale huisvesting van groot belang. In het kader van de evaluatie van het Kaderbesluit Sociale Huur wordt het systeem van versnelde toewijzing in de sociale huur voor daklozen doorgelicht. We trachten de problematiek van thuisloosheid op een integrale manier aan te pakken. Het onderzoek (zie actiefiche 21) naar zowel het aanbod in de thuislozenzorg als naar de vraag naar begeleiding en/of opvang zal mee het beleid ondersteunen dat als doel heeft het aantal dak- en thuislozen te doen dalen tegen 2014. Om dit beleid structureel vorm te geven wordt een globale strategie voorbereid waar onder andere aandacht besteed wordt aan het detecteren en uitdragen van 'good practices' die nu al bestaan en die de vereiste netwerkaanpak vorm geven en ruimte voor structureel beleid.			

		We optimaliseren ook de samenwerking tussen wonen en welzijn. Er komt een uitbreiding van het aanbod van preventieve woonbegeleding.
Stappenplan en Budget	**2010**	**Beleidsdomein Wonen** Het Steunpunt Algemeen Welzijnswerk voert een evaluatieonderzoek uit van de bestaande projecten preventieve woonbegeleiding en begeleid wonen bij de CAW's. Vanuit wonen zal een ad hoc onderzoek worden opgestart binnen het Steunpunt Ruime en Wonen naar de uitvoering van de basisbegeleidingstaken zoals voorzien in het kaderbesluit sociale huur (BVR 12/10/2007) en de organisatie van de sociale diensten bij de SHM's. **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Een eerste stap in het kader van het onderzoek naar het aanbod van de thuislozenzorg en de vraag van de dak- en thuislozen werd gezet (cf fiche). De stuurgroep werd samengesteld en de globale strategie wordt voorbereid. Er is een projectoproep wonen-welzijn. Evaluatie van de omzendbrief rond preventieve woonbegeleiding door het Steunpunt algemeen welzijnswerk
	2011	**Beleidsdomein Wonen** Het Steunpunt Ruimte en Wonen voert een onderzoek naar de invulling van de basisbegeleidingstaken door de sociale huisvestingsmaatschappijen en de sociale verhuurkantoren. De onderzoeksresultaten worden tegen eind 2011 verwacht. **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Een volgende stap in het kader van het onderzoek naar vraag en aanbod in de thuislozenzorg wordt gezet (zie actiefiche 21). De stuurgroep werkt een actieplan uit, mede op basis van de resultaten van het onderzoek Evaluatie omzendbrief, optimaliseren van de samenwerking tussen wonen en welzijn (afstemming woonbegeleiding – huubegeleing) , … Opstart projecten wonen – welzijn (1 mio euro)
	2012	**Beleidsdomein Wonen** Op basis van de evaluaties komen tot een samenwerkingsprotocol tussen wonen en welzijn, een gedragen methodiek 'preventieve woonbegeleiding' en een programmatie voor de ambulante woonbegeleiding. **Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Om de ontwikkeling van een geïntegreerde regionale aanpak van de thuislozenproblematiek te operationaliseren beogen we volgende acties, binnen een vernieuwe stuurgroep 'vermijden van thuisloosheid': - het inventariseren van good-practises van intersectorale samenwerking, zorgen voor uitwisseling van de good-practises - het mobiliseren van lokale / regionale partners en hen stimuleren om de thuislozenproblematiek in netwerkorganisaties aan te pakken (thuisloosheid is immers een complexe problematiek die de interventie van verschillende organisaties behoeft en bijgevolg enkel op een effectieve en efficiënte manier kan worden aangepakt indien de verschillende organisaties zich gezamenlijk inzetten voor de aanpak ervan) - het creëren van een behoeftegestuurde zorg door: het gebruik van het monitoringsysteem (met de partners wordt bekeken in welke mate dit gekoppeld kan worden aan de huidige registratiemogelijkheden en op termijn kan geoptimaliseerd worden); het operationaliseren en intensiever gebruik van instrumenten en methodieken zoals de herankering van thuislozen, het differentiëren van het aanbod en het realiseren van samenwerkingsmethodieken en –verbanden met sociale huisvester, geestelijke gezondheidszorg, sector personen met een handicap, opleiding en tewerkstelling, justitie, … Continueren van de projecten 'wonen-welzijn' en 1ste evaluatie .

		Uitwerken van plannings- en programmatiecriteria en verruiming van het aanbod preventieve woonbegeleiding (500.000 euro)
	2013	**Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Continueren van de projecten 'wonen-welzijn Operationaliseren van een intersectoraal samenwerkingskader om thuisloosheid te vermijden (stuurgroep thuisloosheid).
	2014	**Beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin** Continueren van de projecten 'wonen-welzijn Operationaliseren van een intersectoraal samenwerkingskader om thuisloosheid te vermijden (stuurgroep thuisloosheid).

ACTIE	*161. Woonzekerheid van de private huurder wordt gegarandeerd.*		***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*De woonzekerheid voor de meest kwetsbare mensen wordt verhoogd*		***indicator***	*Aantal meldingen van vordering tot uithuiszetting (aan OCMW) per jaar*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche*	***evaluatie***	
	administratie	*Agentschap Wonen-Vlaanderen*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen*
	administratie		***andere actoren***	*AES, VVSG (afdeling OCMW's), huurdersbonden, vredegerecht*
korte inhoud actie	Het aantal uithuiszettingen op de private huurwoningmarkt lijkt in stijgende lijn te gaan. In 2009 waren er 12.266 meldingenaan het OCMW tot vordering vangerechtelijke uithuiszetting. De meeste vorderingen tot gerechtelijke uithuiszetting zijn een gevolg van een oplopende huurachterstal, al dan niet in combinatie met andere huurproblemen. De emotionele, sociale en economische impact van een dreigende of effectieve uithuiszetting is zeer groot, in de eerste plaats voor de huurder en zijn huishouden, en in mindere mate eveneens voor de verhuurder. Daarnaast is de financiële kost en de schade voor de samenleving van een escalerend conflict en een uithuiszetting aanzienlijk. Indien de huurder niet over een sociaal vangnet beschikt, wordt hij/zij bovendien thuisloos. Om de mogelijkheden voor een betere preventie van uithuiszetting te verkennen, wordt in eerste instantie de problematiek beter in kaart gebracht. Het betreft gegevens inzake de betrokken doelgroep en de essentiële fases in het proces van uithuiszetting. In dit kader worden verkennende gesprekken met de betrokken actoren belegd, zodat de problematiek verduidelijkt kan worden vanuit de verschillende invalshoeken van de betrokken actoren en instanties. Op basis van deze informatiegaring worden voorstellen onderzocht om gerechtelijke uithuiszetting te voorkomen d.m.v. adequate ondersteuning van zowel de betrokken private huurder als de verhuurder binnen deze procedure.			
Stappenplan en Budget	**2010**	In kaart brengen van de problematiek van de dreigende en effectieve gerechtelijke uithuiszetting op de private huurwoningmarkt, onder meer via overleg met de betrokken actoren.		
	2011	Op basis van de verzamelde informatie over de problematiek, werden de eerste voorstellen geformuleerd tot betere preventie van uithuiszetting. In het najaar 2011 werd dit afgetoetst met de betrokken actoren. In het najaar 2011 werd decretaal de DAB "Fonds ter bestrijding van uithuiszettingen" opgericht.		
	2012	De concrete invulling van het concept van het Fonds wordt in nauw overleg met de betrokken actoren in het voorjaar 2012 verder uitgewerkt. Voor de principiële goedkeuring van het BVR wordt als timing midden 2012 voorzien.		
	2013			
	2014			

ACTIE	*21. Om een duidelijk zicht te krijgen op de thuislozenproblematiek in Vlaanderen en Brussel zullen we een onderzoek laten uitvoeren waarin zowel de vraag naar thuislozenzorg, als de omvang van het beschikbaar aanbod en de mate waarin de vraag en het aanbod zich tot elkaar verhouden in beeld gebracht worden.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse Overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD12.3 De woonzekerheid voor de meest kwetsbare mensen wordt verhoogd*			***indicator***	*monitoringsintrument*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*		***evaluatie***	
	administratie	*Afdeling Welzijn en Samenleving*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***		
	administratie		***andere actoren***	*AWW, sociale huisvestingsactoren, lokale besturen*	
korte inhoud actie	In Vlaanderen beschikt men niet over degelijk cijfermateriaal voor wat betreft enerzijds het aanbod van begeleiding- en/of opvangvormen in de thuislozenzorg en anderzijds de vraag naar hulpverlening in de thuislozenzorg. Het is met andere woorden niet duidelijk hoeveel thuislozen (en om welke redenen) er in Vlaanderen zijn. Om een beter beeld te krijgen van de noden/behoeften van deze heterogene doelgroep wordt een onderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek peilt enerzijds naar de mogelijkheden om het aanbod van de thuislozenzorg in kaart te brengen en anderzijds naar de haalbaarheid om de vraagzijde (de noden/behoeften) van de doelgroep te registreren. Een koppeling tussen beide systemen leidt tot een zicht op de leemtes en/of knelpunten binnen de thuislozenzorg. De thuislozenzorg in Vlaanderen wordt behartigd door verschillende sectoren.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Onderzoek aanbodsverheldering thuislozenzorg in Vlaanderen. 26.000 euro			
	2011	Uitwerking webapplicatie om intersectoraal aanbod thuislozenzorg in kaart te brengen. De webapplicatie wordt uitgetest in Leuven, Hasselt, Gent, Roeselare-Tielt en Turnhout. 130.000 euro			
	2012	Op basis van de testgegevens wordt de webapplicatie aangepast. De ontwikkeling van een monitoringsinstrument van een monitoringinstrument dat toelaat om de vraagzijde in de thuislozenzorg op een uniforme wijze in kaart te brengen. Op de stuurgroep 'vermijden van thuisloosheid' (zie actie 182/183) wordt de wijze waarop het monitoringinstrument kan gekoppeld worden aan de huidige registratiemogelijkheden.			
	2013	Operationaliseren van het monitoringinstrument.			
	2014	1ste fase in het ontwikkelen van een regionale behoeftegestuurde zorg.			

ACTIE	*184. Er wordt opvang en begeleiding gerealiseerd voor mensen zonder papieren.*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse Overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid*		***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD12.3 De woonzekerheid voor de meest kwetsbare mensen wordt verhoogd*		***indicator***	*Consensustekst op Vlaams niveau*
verantwoordelijken	**kabinet**	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	
	administratie	*Afdeling Welzijn en Samenleving Departement WVG*		
betrokkenen	**kabinet**		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	*VVSG, SAW, Vlaams netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen*
korte inhoud actie	Het precaire statuut van mensen zonder wettig verblijf, asielzoekers en vluchtelingen leidde tot een tijdelijk project bij 8 CAW om voor deze doelgroep in ambulante en/of mobiele hulpverlening te voorzien. De eindverslagen van deze projecten dienen onder meer als invalshoek om, samen met SAW , VVSG en het Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen (op de stuurgroep thuisloosheid) tot een gedragen tekstvoorstel te komen mbt deze problematiek.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Tijdelijke projecten bij 8 CAW. Tijdelijk en ambulant onthaal en begeleiding wordt aangeboden aan de mensen zonder wettig verblijf, asielzoekers en/of vluchtelingen 599.768,53 euro (middelen 2009)		
	2011	Najaar: Opstart overleg om te komen tot een Vlaams Standpunt omtrent de problematiek met betrekking tot de toegang van de dienstverlening / ambulante – mobiele hulpverlening voor mensen zonder wettig verblijf.		
	2012	Continueren van het overleg2e helft 2012: mogelijks overleg met andere bestuursniveaus.		
	2013			
	2014			

ACTIE	*Bij de (her)aanleg van woonwagenterreinen zal een kindvriendelijke omgeving als aandachtspunt meegenomen worden*		***fiche***	*nieuw*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning - en energiebeleid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD12.3 De woonzekerheid voor de meest kwetsbare mensen wordt verhoogd.*		***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Bourgeois*	***evaluatie***	
	administratie			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	
	administratie		***andere actoren***	
korte inhoud actie	Woonwagenbewoners behoren tot de doelgroep van het integratiebeleid. Bij de aanleg, uitbereiding en renovatie van woonwagenterreinen is het engagement opgenomen dat er specifiek rekening zal gehouden worden met de aanwezigheid van jonge kinderen. Hier zal men dan inspanningen doen om deze woonwagenterreinen zo kindvriendelijk mogelijk te maken en om hier een omgeving van te maken die kinderen de nodige kansen geven om te spelen, zich te ontplooien en te ontwikkelen.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Niet van toepassing		
	2011	Opstart gesprekken bevoegde instanties Aankondiging dat de gemeente Meeuwen - Gruitrode in de aanleg van het woonwagenterrein heeft voorgesteld een speelveldje / speelruimte te integreren. De aanleg van dit terrein, inclusief kindvriendelijke constructies, komt in aanmerking voor 90% subsidiëring volgens het besluit van de Vlaamse regering houdende de subsidiëring van de verwerving, de inrichting, de renovatie en de uitbreiding van woonwagenterreinen voor woonwagenbewoners.			
	2012	Zowel bij de voorbereiding als de beoordeling van nieuwe aanvragen tot subsidiëring van de verwerving, uitbreiding, renovatie en inrichting van woonwagenterreinen zal het Kruispunt M-I en de administratie SII aandacht besteden aan een kindvriendelijke omgeving.		
	2013			
	2014			

OD12.4 Iedereen is voldoende geïnformeerd over de mogelijke keuzes op de energiemarkt en de ondersteuningsmaatregelen op vlak van energiebesparing. Deze informatie leidt in belangrijke mate tot het gewenste gedrag.

165. Gemeenten of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden stimuleren en ondersteunen om een laagdrempelig energieloket te integreren in het woonloket waar kwetsbare (kandidaat-)huurders en eigenaars terecht kunnen voor informatie, ondersteuning en begeleiding op maat rond energiebesparing, energierenovatie en energiezuinig bouwen en verbouwen en de bestaande ondersteuningsmechanismen (energiebesparing en woonkwaliteit) en rechten en plichten op de energiemarkt (keuze energieleverancier, sociale openbaredienstverplichtingen)			***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning – en energiebeleid*		***status***	*in uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD12.4 Iedereen is voldoende geïnformeerd over de mogelijke keuzes op de energiemarkt en de ondersteuningsmaatregelen op vlak van energiebesparing. Deze informatie leidt in belangrijke mate tot het gewenste gedrag.*		***indicator***	*Rapport CEDUBO-studie december 2010 ok* *Proefprojecten in 2011*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche*	***evaluatie***	
	administratie	*Vlaams Energieagentschap (VEA)*		
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet van Vlaams minister van Energie Van den Bossche* *Kabinet van Vlaams minister van Wonen Van den Bossche*	***mensen in armoede***	*Samenlevingsopbouw, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Steunpunt Armoedebestrijding, VPAO Energie*
	administratie	*Agentschap Wonen-Vlaanderen (trekker)* *VEA*	***andere actoren***	*Centrum Duurzaam Bouwen CeDuBo (onderzoeksproject 06/2010 – 12/2010), relevante bestaande woonloketten met dienstverlening rond energie*
korte inhoud actie	Ondanks intensieve communicatie en (nieuwe) premies voor energiebesparende investeringen, worden sommige doelgroepen niet bereikt noch geactiveerd tot energetische renovatie. Er blijkt met name voor de doelgroep van sociaal-economische achtergestelde gezinnen hoge nood aan informatieverstrekking en begeleiding op maat. Over het Vlaamse gewest uit te bouwen loketten bieden integrale informatie en begeleiding met betrekking tot energie in de woning. Er wordt gestreefd naar een uniek loketsysteem voor de aanvraag van alle tussenkomsten voor woningrenovatie. De gehanteerde methodiek laat toe om ook lage inkomensgroepen op maat verder te helpen. In eerste instantie worden bestaande initiatieven in kaart gebracht en wordt gezocht naar een gepaste methodiek. Vervolgens worden enkele proefprojecten opgestart om de methodiek uit te testen zodat die op termijn breed toegepast kan worden. Belangrijke onderdelen in de dienstverlening zijn: sensibilisering en informatieverstrekking rond energiebesparende woningrenovatie, begeleiding bij het bekomen van tussenkomsten, het informeren van de kwetsbare (kandidaat-)huurders en eigenaars over het aanvragen van een aansluiting, vragen over het energiecontract, over hun energiefactuur en hoe zij kunnen besparen door een juiste leverancier te kiezen, vragen over verhuizen, over de budgetmeter, …				

Stappenplan en Budget	**2010**	CeDuBo leverde een rapport af met inventaris initiatieven en advies verdere uitwerking in een tweetal proefprojecten.
	2011	Het idee van de proefprojecten werd verlaten ten voordele van het verder uitbouwen van de dienstverlening rond rationeel energiegebruik via de (inter)gemeentelijke projecten rond lokaal woonbeleid. Werkingsbudget bestaande projecten + open oproep 2011 voor intergemeentelijke projecten lokaal woonbeleid**.** In het kader van het door minister Van den Bossche gesubsidieerde energieconsulentenproject dat Samenlevingsopbouw Provincie Antwerpen in 2010 uitvoerde, werd een beleidsadvies afgeleverd met bijzondere aandacht voor het bereik van maatschappelijk kwetsbare groepen in een integraal concept voor een "lokale woon-, water en energiewinkel". Samenlevingsopbouw onderzoekt de mogelijkheid (en financiering) om een proefproject op te zetten in de stadsregio Turnhout. Sinds de Vlaamse Regering zich garant stelt in het kader van de FRGE-werking, is het aantal lokale entiteiten dat goedkope leningen voor energierenovatie aanbiedt, spectaculair gestegen. Verdere afstemming rond het concept van een woon-, water- en energieloket is aangewezen. Energiescans, vanaf 2012 voorbehouden voor kwetsbare doelgroep, intens promoten. Nagaan of het ascpect water(besparing) verder ontwikkeld kan worden.
	2012	Geleidelijke verruiming van de dienstverlening rond energiebesparing, energierenovatie en energiezuinig bouwen en verbouwen en de bestaande ondersteuningsmechanismen – budget te bepalen
	2013	Geleidelijke verruiming van de dienstverlening rond energiebesparing, energierenovatie en energiezuinig bouwen en verbouwen en de bestaande ondersteuningsmechanismen – budget te bepalen
	2014	Geleidelijke verruiming van de dienstverlening rond energiebesparing, energierenovatie en energiezuinig bouwen en verbouwen en de bestaande ondersteuningsmechanismen – budget te bepalen

ACTIE	*165. Project rond energieconsulenten verder zetten*		***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning – en energiebeleid*		***status***	*in uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD12.4 Iedereen is voldoende geïnformeerd over de mogelijke keuzes op de energiemarkt en de ondersteuningsmaatregelen op vlak van energiebesparing. Deze informatie leidt in belangrijke mate tot het gewenste gedrag.*		***indicator***	*Lopende projecten met energieconsulenten*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche*	***evaluatie***	*Periodieke projectevaluatie / beleidsadvies*
	administratie	*Vlaams Energieagentschap (VEA)*		
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet van Vlaams minister van Energie Van den Bossche*	***mensen in armoede***	*Samenlevingsopbouw werd geconsulteerd ifvbehoeftenbepaling maatschappelijk kwetsbare doelgroep*
	administratie	*VEA*	***andere actoren***	*Uitvoerders van een project met energieconsulenten*
korte inhoud actie	Sinds enkele jaren kent de minister voor Energie facultatieve subsidies voor energieconsulenten tot voor de doelgroepen bedrijven, bouwprofessionals en huishoudens. Na evaluatie werd in 2010 een nieuwe werkwijze voorbereid die moet toelaten om de projectinhouden meer te sturen, langere projectperiodes te realiseren en de doelgroepen maximaal te bereiken. Energieconsulenten zijn bij voorkeur actief binnen bestaande organisaties met groot bereik en expertise naar de doelgroep. Energieconsulenten voor de doelgroep huishoudens zullen deze op maat informeren, sensibiliseren en activeren tot energiebesparing. Ook gezinnen uit lage inkomensgroepen kunnen beroep doen op gepaste dienstverlening. Sinds 2007 gebeurt dit gericht via de inzet van sociale energieconsulenten die actief zijn binnen Samenlevingsopbouw. Algemene doelstelling: zo ruim mogelijk bereik van de doelgroep huishoudens via de inzet van een aantal energieconsulenten die informeren, sensibiliseren en activeren tot energiebesparing. Bestaande instrumenten en ondersteuningen worden daarbij maximaal benut. Het is ook belangrijk dat de energieconsulenten ook de VREG-materie en de sociale beschermingsmaatregelen kennen zodat zij kunnen inspelen op informatiebehoeften (verhuis, leveranciersvergelijking, energiecontract, meterstanden, energiefactuur, …) en betalingsproblemen.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Het Besluit van de Vlaamse Regering tot toekenning van steun aan energieconsulentenprojecten is goedgekeurd. Een oproep tot het indienen van projectvoorstellen is gelanceerd op 1 december 2010. Budget voor energieconsulenten voor de doelgroep huishoudens: 1.325.000 euro (voor 3 jaar).		
	2011	Gunning aan volgende promotoren: Bond Beter Leefmilieu, Neos (ouderen), Samenlevingsopbouw provincie Antwerpen (kansarmen) en de Gezinsbond. Looptijd van 01/01/2011 – 31/12/2013. Het project van Samenlevingsopbouw richt zich exclusief op de maatschappelijk kwetsbare groepen. Doorverwijsfunctie naar energiescans installeren. Budget 2011-2013: 1.325.000 euro		
	2012	Uitvoering projecten + opvolging door begeleidingscomité. Budget 2011-2013: 1.325.000 euro		
	2013	Uitvoering projecten – evaluatie – planning volgende werkingsperiode – nieuwe oproep. Budget 2011-2013: 1.325.000 euro. Budget nieuwe oproep vast te leggen.		
	2014	Opstart en uitvoering nieuwe projecten		

ACTIE	*165. Vlaamse burgers informeren met betrekking tot werking en kansen voor de Vlaamse energiemarkt en hen aansporen een bewuste keuze te maken voor een leverancier.* *164. Neutrale monitoring van de dienstverlening van de leveranciers*		***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning – en energiebeleid*		***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD12.4 Iedereen is voldoende geïnformeerd over de mogelijke keuzes op de energiemarkt en de ondersteuningsmaatregelen op vlak van energiebesparing. Deze informatie leidt in belangrijke mate tot het gewenste gedrag.*		***indicator***	*Meeting voor eind 2010* *Aangepast communicatieplan 2011* *Opvolging door VREG en Samenlevingsopbouw*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche*	***evaluatie***	*Jaarlijkse evaluatie (intern, met Samenlevingsopbouw en stakeholders) en eventuele aanpassing aanpak en methodiek*
	administratie	*VREG+ Vlaams Energieagentschap (VEA)*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Meeting rond laagdrempelige communicatie naar doelgroep met Ellen Dries Samenlevingsopbouw naar aanleiding van ons aanbod omwille van kritiek stakeholdersenquête*
	administratie		***andere actoren***	*Leveranciers en netbeheerders: ook zij moeten aangespoord worden om laagdrempelig te communiceren met al hun doelgroepen*
korte inhoud actie	Bewust omgaan met de energiefactuur is ook voor mensen in armoede heel belangrijk omdat zij op die manier kunnen besparen. Het is heel belangrijk dat ook zij de weg kennen naar de leveranciersvergelijking en op een objectieve manier geholpen worden om de 'beste' leverancier te kiezen. Zij moeten ook informatie op maat krijgen over verhuis zodat zij weten wat ze moeten doen als ze verhuizen. Verhuizingen leiden nog altijd tot problemen op de markt. Het is belangrijk dat alle verhuizers een correcte slotfactuur krijgen en dat de voorschotfacturatie op basis van de juiste meterstanden wordt opgestart. Voor sociaal zwakkeren is dat zeker belangrijk omdat te hoge of late afrekeningen hun situatie nog moeilijker kunnen maken. Door beknopte, duidelijke en eenvoudige informatie op maat wil de VREG iedereen in Vlaanderen bereiken. Niet enkel via een toegankelijkere en meer overzichtelijke website (voor burgers en hulpverleners) maar ook via affiches, folders en brochures in eenvoudige taal. De VREG heeft al een leveranciersvergelijking die zich focust op de prijzen, op het groengehalte en op de contractmodaliteiten. Uit enquête van de VREG blijkt dat afnemers bij de keuze van een leverancier ook de dienstverlening belangrijk vinden. Hierover bestaat geen objectieve informatie. Door een neutrale monitoring krijgt de klant objectieve informatie over de dienstverlening en worden tegelijkertijd de leveranciers aangezet om een betere dienstverlening te verzekeren. Doelstelling: een transparant neutraal monitoringsysteem op de website van de VREG dat afnemers informatie geeft over de dienstverlening van leveranciers en dat regelmatig geactualiseerd wordt. Ook telefonisch via 1700 kan een afdruk van de monitoringresultaten verkregen worden.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Meeting met Samenlevingsopbouw en nadenken over aangepast communicatieplan voor 2011 Interne visienota met voorstel voor monitoring uitgewerkt - binnen werkingsbudget VREG		
	2011	In het Communicatieplan 2011 wordt gefocust op communicatie naar allochtonen Eerste rapportering opgevraagd bij leveranciers, deze wordt nu verwerkt en geanalyseerd.Aftoetsting op VPAO Energie 06/09/11. Afstemming met leveranciers en uitwerking methodiek + desgevallend aanbesteding voor informatica-technische ondersteuning - binnen werkingsbudget VREG		
	2012	In het Communicatieplan 2012 wordt gefocust op laagdrempelige communicatie specifiek naar de doelgroep (ov goedkeuring budget)		

		Jaarlijkse evaluatie en eventuele verfijning methodiek - binnen werkingsbudget VREG
	2013	Jaarlijkse evaluatie en eventuele aanpassing aanpak en methodiek - werkingsbudget VREG te bepalen
	2014	Jaarlijkse evaluatie en eventuele aanpassing aanpak en methodiek - werkingsbudget VREG te bepalen

OD12.5 Via openbaredienstverplichtingen kwaliteitsvolle dienstverlening door leveranciers garanderen in samenwerking met een sterke regulator om hierop toe te zien.

ACTIE	*164. Met de federale ombudsdienst Energie worden afspraken gemaakt rond samenwerking met betrekking tot geschillen*			***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning – en energiebeleid*			***status***	*uitgevoerd*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD12.5 Via openbaredienstverplichtingen kwaliteitsvolle dienstverlening door leveranciers garanderen in samenwerking met een sterke regulator om hierop toe te zien.*			***indicator***	*Afspraken vastgelegd eind 2010*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche*		***evaluatie***	*Jaarlijkse evaluatie (intern en met stakeholders) en eventueel bijsturing*
	administratie	*Vlaamse Regulator voor Elektriciteit en Gas (VREG) + Vlaams Energieagentschap (VEA)*			
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet van Vlaams minister van Energie Van den Bossche*	***mensen in armoede***	*Samenlevingsopbouw – project energie / Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen: er is geen voorafgaande afstemming. De methode van samenwerking en hoe deze verloopt wordt toegelicht.*	
	administratie	*Uitwerking en uitvoering door VREG.*	***andere actoren***	*Federale ombudsdienst* *Leveranciers en netbeheerders: zij zijn de partijen tegen wie klachten worden ingediend* *Andere regulatoren: zij ondertekenen ook de samenwerkingsovereenkomst*	
korte inhoud actie	Klachten van Vlaamse afnemers over Vlaamse bevoegdheden werden voor de komst van de federale ombudsman door de VREG behandeld. Klagers weten niet altijd goed waar ze precies met hun klacht terechtkunnen. Zij sturen daarom hun klacht naar verschillende instanties in de hoop een antwoord te krijgen.. Er zijn verschillende instanties die kunnen aangesproken worden en die klachten kunnen behandelen. De federale ombudsman wil een uniek aanspreekpunt zijn (= 1 loket). Er moeten echter afspraken gemaakt worden om te verzekeren dat klachten die zowel bij VREG als ombudsman binnenkomen één uniform antwoord krijgen en correct geregistreerd worden. Een overeenkomst met de federale ombudsdienst zorgt ervoor dat de VREG niet zelf een aparte ombudsdienst moet opzetten. Er is één uniek aanspreekpunt waardoor de klant niet meer moet nadenken of hij nu bij de VREG of bij de federale ombudsdienstterecht kan. De overeenkomst bepaalt dat er op regelmatige tijdstippen overleg is en bepaalt welke informatie en hoe die wordt uitgewisseld. Op die manier blijft de VREG een vinger aan de pols houden. De VREG ontvangt op regelmatige tijdstippen informatie over het aantal klachten, de onderwerpen, … De federale ombudsdienstkan ook altijd bij de VREG terecht voor input over complexe klachten en om afstemming te krijgen over specifieke onderwerpen. Afspraken tussen de energieregulatoren en federale ombudsman die de afhandeling van vragen en klachten in België onderling regelen. De overeenkomst bevat ook de praktische afspraken die ervoor zorgen dat de VREG betrokken blijft bij de problemen op de Vlaamse markt. De federale ombudsman is het uniek aanspreekpunt zodat vragen en klacht efficiënt behandeld worden en een uniform en duidelijk antwoord krijgen.				

Stappenplan en Budget	**2010**	Er werd overlegd met federale Ombudsdienst rond samenwerking, maar dit leidde in 2010 niet tot definitieve afspraken
	2011	Definitieve afspraken werden vastgelegd eind maart 2011 en geformaliseerd via goedkeuring VREG in juni 2011. Toelichting door de VREG op VPAO Energie 06/09/11. Binnen regulier budget
	2012	Jaarlijkse evaluatie en eventuele verfijning methodiek - binnen werkingsbudget VREG
	2013	Jaarlijkse evaluatie en eventuele verfijning methodiek - binnen werkingsbudget VREG
	2014	Jaarlijkse evaluatie en eventuele verfijning methodiek - binnen werkingsbudget VREG

ACTIE	*164. Evaluatie van de sociale openbaredienstverplichtingen (waaronder werking LAC) en de Vlaamse regeling rond gratis kWh in overleg met mensen in armoede*			***fiche***	*Bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING		*SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning – en energiebeleid*		***status***	*in uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING		*OD12.5 Via openbaredienstverplichtingen kwaliteitsvolle dienstverlening door leveranciers garanderen in samenwerking met een sterke regulator om hierop toe te zien.*		***indicator***	*Evaluatienota 30/09/11 af te leveren aan het kabinet Energie*
	kabinet	*Kabinet Van den Bossche*		***evaluatie***	*o.a. feedback op evaluatienota*
	administratie	*Vlaamse Regulator voor Elektriciteit en Gas (VREG) + Vlaams Energieagentschap (VEA)*			
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet van Vlaams minister van Energie Van den Bossche* *Kabinet van Vlaams minister van Welzijn Vandeurzen en Vlaams minister van Armoedebestrijding Lieten: betrokken bij evaluatie werking Lokale Adviescommissie energie.*	***mensen in armoede***	*Via het verticaal PAO worden mensen in armoede betrokken bij de besluitvorming : startevent 26/11/10), bevraagd via enquêtes (met medewerking OCMW's, mei-juni 2011),…*	
	administratie	*VEA en VREG*	***andere actoren***	*De groep stakeholders voor evaluatie wordt zeer breed gehouden, zowel leveranciers en netbeheerders, VVSG, SERV, academici, Gezinsbond, CAW's, vakbonden, federale ombudsdienst enz worden betrokken*	
korte inhoud actie	Op 13/3/2009 werd het aangepaste besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot de sociale openbaredienstverplichtingen goedgekeurd. In deze legislatuur wordt dit aangepaste besluit (inmiddels opgenomen in het Energiebesluit, geëvalueerd. Ondermeer de invoering van aardgasbudgetmeters moet opgevolgd en waar nodig bijgestuurd worden. Een grondige evaluatie van het sociale energiebeleid moet de effectiviteit en de efficiëntie hiervan bestuderen en indien nodig aanpassingen suggereren. Alle belanghebbenden worden hierbij betrokken. Een nota met conclusies en aanbevelingen voor Vlaams minister van Energie wordt afgerond tegen 30/09/2011 en zal aanleiding vormen tot het optimaliseren van de regelgeving. Thema's die zeker aan bod komen: statuut beschermde afnemer, budgetmeters, automatische schuldafbouw, minimale levering van aardgas.				
Stappenplan en Budget	**2010**	Formele start van de evaluatie vond plaats tijdens een studiedag op vrijdag 26/11/2010. Voorbereiding voor de diverse stappen in de evaluatie worden getroffen - Regulier budget			
	2011	Uitvoering plan evaluatie met enquêtes, praktijkbezoeken, rondetafels, benchmark enz Nota met conclusies en aanbevelingen voor Vlaams Minister van Energie. Het tijdens de winter van 2010-2011 ingevoerde systeem voor tussenkomsten voor minimale levering van aardgas wordt geoptimaliseerd ifv verhoging bereik doelgroep en vermindering administratieve lasten voor de ondersteunende OCMW's. In het kader van het sociaal onderzoek kan aan de OCMW's gevraagd worden rekening te houden met de aanwezigheid van kinderen (cfr Actieplan Kinderarmoede). In de schoot van het VPAO Energie werd een VPAO LAC opgestart (netbeheerders, VVSG, OCMW's, armoedeverenigingen, kabinet Welzijn, Armoedebestrijding en Energie) dat oa goede praktijken verzamelt en verspreidt ifv maximale bescherming van de rechten van de klant. – Beperkt werkbudget voor een aantal dagen ondersteuning bij verwerking enquête bij klanten met een budgetmeter, rest regulier budget			
	2012	Regelgevende initiatieven om de sociale bescherming van energieklanten verder te verbeteren + continue evaluatie- regulier budget			
	2013	Regelgevende initiatieven om de sociale bescherming van energieklanten verder te verbeteren + continue evaluatie - regulier budget			

2014 Regelgevende initiatieven om de sociale bescherming van energieklanten verder te verbeteren + continue evaluatie - regulier budget

OD12.6 Energiebesparende maatregelen houden de energiekosten in toom, zowel bij eigenaars als bij huurders in de private en sociale huursector.

ACTIE	*163. Minimale energieprestaties opleggen aan alle verhuurde woningen*		**fiche**	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD12 De Vlaamse overheid waakt over een gezond woning – en energiebeleid*		**status**	*in uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	***OD12.6 Energiebesparende maatregelen houden de energiekosten in toom, zowel bij eigenaars als bij huurders in de private en sociale huursector.***		**indicator**	*Aanpassingen in de regelgeving* *Aangepast technisch woningonderzoek* *Uitgewerkte ondersteuningsmaatregelen tbv eigenaars van huurwoningen* *Tijdspad invoering Vlaamse minimale energieprestaties huurwoningen*
verantwoordelijken	**kabinet**	*Kabinet Van den Bossche*	**evaluatie**	*Jaarlijkse evaluatie (intern en met stakeholders) en eventueel bijsturing*
	administratie	*Vlaams Energieagentschap (VEA)*		
betrokkenen	**kabinet**	*Kabinet van Vlaams minister van Energie Van den Bossche* *Kabinet van Vlaams minister van Wonen Van den Bossche*	**mensen in armoede**	*Samenlevingsopbouw, Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen, Steunpunt Armoedebestrijding, VPAO Energie*
	administratie	*VEA* *Agentschap Wonen-Vlaanderen*	**andere actoren**	*Huurdersbond, Eigenaarssyndicaat*
korte inhoud actie	Het blijkt erg moeilijk om eigenaars aan te sporen tot het energiezuiniger maken van woningen die ze verhuren. De woningen in het laagste segment van de huurmarkt worden doorgaans bewoond door mensen die het financieel lastig hebben en weinig mogelijkheden hebben om de hoge energiekosten te drukken. We onderzoeken daarom om via de Vlaamse Wooncode minimale energieprestaties op te leggen aan alle huurwoningen. Om te vermijden dat door het opleggen van eisen het aantal huurwoningen zou dalen, moet dit gepaard gaan met (te ontwikkelen) maatregelen ter ondersteuning van energetische renovatie. Einddoel: dalende energiekosten en levenscomfortverhoging voor de huurders, in het bijzonder in het laagste segment van de huurmarkt. Vanaf 2012 worden er ook sociale dakisolatieprojecten uitgevoerd en worden energiescans voorbehouden voor sociaal kwetsbare groepen.			
Stappenplan en Budget	**2010**	Wijziging Vlaamse Wooncode werd voorbereid		
	2011	Met het decreet van 29 april 2011 werd het principe van minimale energetische prestaties in de Vlaamse Wooncode toegevoegd aan de lijst van elementaire veiligheids-, gezondheids- en woonkwaliteitsvereisten waaraan een woning moet voldoen. Huurwoningen zonder dakisolatie mogen vanaf 2020 niet langer worden verhuurd. Die maatregel zal vanaf 2015 geleidelijk worden ingevoerd. Intussen blijft een premie beschikbaar als stimulans. Een ontwerp van uitvoeringsbesluit dat de minimale energieprestatie-eis voor dakisolatie vaststelt, werd in het najaar van 2011 definitief goedgekeurd.. Op 23 september 2011 gaf de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring aan het Besluit waarmee openbaredienstverplichtingen die aan de netbeheerders worden opgelegd aangaande het rationeel energiegebruik worden aangepast. Vanaf 2012 zullen zij ook de actieverplichting opgelegd krijgen om sociale dakisolatieprojecten uit te voeren. Van een aantal proefprojecten wordt dus overgestapt naar een structurele aanpak. Bij de sociale dakisolatieprojecten		

		dient de netbeheerder voor een vastgelegde doelgroep van kwetsbare huurders in te staan voor de volledige trajectbegeleiding, inclusief (al dan niet gedeeltelijke) financiering van de isolatiewerkzaamheden. Er wordt uitgegaan van de uitvoering van 3000 sociale dakisolatieprojecten per jaar (jaarbudget van 6 miljoen euro). Er is ook 28.500.000 euro vrijgemaakt om de sociale huurmarkt energiezuiniger te maken. Vanaf 2012 worden de energiescans voorbehouden voor sociaal kwetsbare groepen.
	2012	Uitwerken bijkomende maatregelen ter ondersteuning van energetische renovatie van huurwoningen Uitwerken tijdspad geleidelijke invoering prestatie-eisen Regulier budget
	2013	Bijsturing en implementatie van bijkomende maatregelen ter ondersteuning van energetische renovatie van huurwoningen Implementatie tijdspad geleidelijke invoering prestatie-eisen voor Vlaamse huurwoningen Regulier budget
	2014	Bijsturing en implementatie van bijkomende maatregelen ter ondersteuning van energetische renovatie van huurwoningen Implementatie tijdspad geleidelijke invoering prestatie-eisen voor Vlaamse huurwoningen Regulier budget

OD12.7 De Vlaamse overheid engageert zich om een betere sociale bescherming te garanderen van de klant op het vlak van de sociale openbare dienstverleningen voor de watersector.

ACTIE	*166. De Vlaamse overheid engageert zich om een betere sociale bescherming te garanderen van de klant op het vlak van de sociale openbare dienstverleningen voor de watersector*		***fiche***	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*De Vlaamse overheid waakt over een gezonde woning, watervoorzienings- en energiebeleid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*Actualisering van de regelgeving voor de watersector cfr energiesector / beter afstemmen van de openbare dienstverplichtingen van water- en energiesector*		***indicator***	*Sociale statistieken* *- aan te leveren door VMM* *- jaarlijkse indicator* *- wettelijk verankerd in artikel 27 van Besluit houden bepalingen over het algemeen waterverkoopreglement*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Schauvliege*	***evaluatie***	
	administratie	*VMM*		
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen,* *Kabinet Van den Bossche*	***mensen in armoede***	*-Vlaams Netwerk van verenigingen waar armen het woord nemen* *-Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting* *-Samenlevingsopbouw*
	administratie	*Departement Welzijn, Volksgezondheid en gezin* *VEA, VREG*	***andere actoren***	*VVSG,* *SVW* *Sociale huisvestingsmaatschappijen*
korte inhoud actie	Het bestaande regelgevend kader inzake openbare dienstverplichtingen voor de exploitanten van het openbaar waterdistributienetwerk kan verder verbeterd worden om een harmonisering van de sociale dienstverlening in de drinkwatervoorziening te bewerkstelligen. De ontwikkeling van een aanvullende regelgeving in uitvoering van het decreet van 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending (art , §1,3°en 6°), kan in belangrijke mate een dergelijke harmonisering op het terrein afdwingen. Een belangrijk aspect hierbij is de opvolging van de implementatie van deze regelgeving op het terrein.			

Stappenplan en Budget	**2010**	Het algemeen waterverkoopreglement werd op 23 juli 2010 voor de 2de keer principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering. In dit algemeen waterverkoopreglement zijn een groot aantal openbare dienstverplichtingen opgenomen. In najaar 2010 werd gestart met de voorbereiding van een ministerieel besluit dat nadere regels vastlegt inzake de rapportering (o.a. met sociale statistiek). Budget: geen extra budget – voornamelijk personeelskost
	2011	1. Goedkeuring van het algemeen waterverkoopreglement op 8 april 2011. Het reglement trad op 1 juli 2011 in werking. Het algemeen waterverkoopreglement bevat naast de wettelijke teksten ook een informatiedocument: 'Duiding bij het Algemeen waterverkoopreglement'. Start brochure/folder aangepast aan mensen in armoede. 2. Goedkeuring ministerieel besluit statistieken in uitvoering van het BVR van 8 april 2011. 3. Onderzoek van de haalbaarheid van een uniform sociaal tariefbeleid voor drinkwatervoorziening 4. Onderzoek mogelijkheden sociale dienstverplichtingen aanvullend op punt 3 - opvolging resultaat evaluatie sociale dienstverplichtingen energie - invoeren van statuut beschermde klant – afstemmen met energie en federaal - recht op afbetalingsplan op maat voor beschermde klant als alternatief voor budgetmeters - sensibilisatie rond duurzaam watergebruik 5. Streven naar geïntegreerde woon-, water- en energiewinkels (zie ook fiche wonen nr. xxx en fiche energie nr 164). 6. LAC-werking Energie /Water aansturing (zie fiche 164.) Budget: geen extra budget – voornamelijk personeelskost
	2012	1. Bekendmaking – bijvoorbeeld via folder/brochure algemeen waterverkoopreglement aangepast voor doelgroep i.s.m. terreinorganisaties 2. Uitwerken van de sociale dienstverplichtingen op basis van het onderzoek (zie 2011) 3. Monitoren van de sociale statistieken Budget: geen extra budget – publicatie folder/brochure waterverkoopreglement via reguliere budgetten– voornamelijk personeelskost
	2013	Opvolgen van de sociale dienstverplichtingen. Budget: geen extra budget – voornamelijk personeelskost
	2014	Opvolgen van de sociale dienstverplichtingen. Budget: geen extra budget – voornamelijk personeelskost

SD13 De Vlaamse overheid voert een effectief welzijns- en gezondheidsbeleid.

OD13.1 De toegang van mensen in armoede tot een gepast en toereikend aanbod van preventie, hulp en zorg wordt bevorderd.

ACTIE	*168/170 In elke kleinstedelijke regio is er een aanbod van laagdrempelige hulpverlening voor personen met persoonlijke en psychische problemen. We ondersteunen laagdrempelige initiatieven op vlak van geestelijke gezondheidszorg en armoede in heel Vlaanderen.*		***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*De toegang van mensen in armoede tot een gepast en toereikend aanbod van preventie, hulp en zorg wordt bevorderd.*		***indicator***	*Het aantal mensen dat zich aanmeldt stijgt; het aantal mensen dat wordt doorverwezen stijgt.*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	*De projecten betreffende de eerstelijnspsychologische functie worden jaarlijks opgevolgd met een algemene evaluatie na 3 jaar(2014) wanneer de projecten afgelopen zijn om na te gaan hoe deze functie het best geïmplementeerd wordt in Vlaanderen.*
	administratie	*VAZG-PET-RGZ*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen. Deskundigheidsbevordering wordt een belangrijke factor.*
	administratie	*Samenwerking tussen PET en RGZ voor de opvolging van de projecten eerstelijnspsychologische functie*	***andere actoren***	*Alle actoren die hieraan deelnemen worden gestimuleerd om naar en aan preventie mee te werken; de toegankelijkheid te verhogen tot de geestelijke gezondheidszorg voor personen met psychische problemen evenals de deskundigheid van zorgaanbieders te versterken op het vlak van geestelijke gezondheidszorg.*
korte inhoud actie	Gezondheidsbevordering bij mensen in armoede kan alleen door het aanbod zo laagdrempelig mogelijk te houden en door advies en doorverwijzing te verstrekken op verstaanbare en aanvaardbare wijze. In elke kleinstedelijke regio wordt hulpverlening op maat van mensen in armoede ontwikkeld in samenwerking met onder andere de OCMW's, Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW's), Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG's), huisartsenverenigingen, verenigingen waar armen het woord nemen, wijkgezondheidscentra en samenwerkingsinitiatieven eerstelijnsgezondheidszorg (SEL's). In elke kleinstedelijke regio wordt het aanbod naar mensen in armoede verspreid. De samenwerkingsmogelijkheden tussen de verenigingen waar armen het woord nemen en de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg worden onderzocht zodat de toegang tot het aanbod voor mensen in armoede wordt verbeterd. - Er is meer outreachende hulpverlening in de geestelijke gezondheidszorg.				

		- Er is meer aandacht voor nazorg. - De wachtlijsten van de CGG's worden verminderd door aanbodsverhoging en door betere netwerking en samenwerking van de geestelijke gezondheidsactoren. We vergelijken goede praktijken en toetsen ze op hun haalbaarheid voor verdere implementatie in andere regio's. Het beoogd resultaat: voldoende bekendheid en methodiek om een betere samenwerking tot bevordering van de laagdrempeligheid en de toegankelijkheid van de diensten. Er worden zeven projecten voor de eerstelijnspsychologische functie opgestart in Vlaanderen, één in elke provincie en één in het tweetalig gebied Brussel Hoofdstad voor een periode van drie jaar 2011-2013 via een oproep gericht aan alle eerstelijnsactoren. We financieren gedeeltelijk het project van CERA dat goede lokale samenwerkingspraktijken tussen verenigingen waar armen het woord nemen (nulde lijn) en Centra Geestelijke Gezondheidszorg (CGG, tweede lijn) wil ondersteunen. De Centra Algemeen Welzijnswerk worden betrokken als derde partner om zorg te dragen voor andere deeldomeinen (eerste lijn). In overleg tussen de projectpartners worden partners geselecteerd. In elke provincie en Brussel zal een samenwerkingsconcept tussen de betrokken partners geselecteerd worden. Deze lokale praktijken lopen twee jaar en worden inhoudelijk ondersteund door het Vlaams Netwerk, die op haar beurt wetenschappelijke begeleiding krijgt van Prof. Dr. Jozef Corveleyn. Een nieuwe regelgeving is in de maak over verplichte patiëntenbijdrage in de CGG, en de toepassing van een verlaagd tarief. Ook de patiëntenbijdrage die te betalen zal zijn in de projecten eerstelijnspsychologische functie, zullen met dezelfde tarieven werken, dus ook het sterk verminderd tarief voor Omnio's
Stappenplan en Budget	**2010**	Goed-gevoel-Stoel (doelstelling: mensen in armoede psychisch weerbaarder maken en aandacht voor geestelijke gezondheidszorg op een duurzame wijze integreren in de werking van de vereniging waar armen het woord nemen). De goed-gevoel-stoel is een actie die behoort tot het project Fit in je Hoofd. Budget:250.000 euro (van 15-10-2010 tot en met 31-12-2012)
	2011	Verdere implementatie van de goed-gevoel-stoel via trainingen en vormingen voor begeleiders (door VIGeZ). Finaliseren van de gesprekken tussen kabinet en CERA omtrent de projecten om lokale samenwerkingsafspraken op te zetten tussen CGG en verenigingen waar armen het woord nemen. Het doel is om geestelijke gezondheidszorg bij mensen in armoede bespreekbaar te maken, goede samenwerkingsafspraken te maken waarin ook CAW en ervaringsdeskundigen kunnen betrokken worden en begeleidingen op maat op te starten. Een adviesgroep onder leiding van professor Jozef Corveleyn begeleidt dit project. Opstart van 7 projecten betreffende de eerstelijnspsychologische functie (budget: 1.360.000 euro).
	2012	Verdere implementatie van de goed-gevoel-stoel Projectoproep 'armoede en geestelijke gezondheidszorg: Oog voor elkaar, ook met elkaar. Selectie en opstart van de projecten. Het Vlaams Netwerk van Verenigingen Waar Armen het Woord Nemen is actief betrokken in de selectie van de projecten en in de stuurgroep die de projecten opvolgt. Het project loopt van 15-05-2012 tot 15-04-2014. Er is een budget ter beschikking van 328.200 euro (CERA: 131.000,00 + Vlaamse Overheid: 136.000,00 + Porticus: 44.000,00 + Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord nemen 17.200,00).. Opvolging van de 7 projecten betreffende de eerstelijnspsychologische functie. Regelgeving verplichte patiëntenbijdrage in de CGG zou moeten afgerond zijn.
	2013	Opvolging van de 7 projecten betreffende de eerstelijnspsychologische functie. Opvolging van de projecten 'Oog voor elkaar, ook met elkaar'
	2014	Driejaarlijkse projecten eerstelijnspsychologische functie evalueren en nagaan hoe deze functie het best geïmplementeerd wordt in Vlaanderen. Evaluatie projecten 'Oog voor elkaar, ook met elkaar'

ACTIE	*176. De werking van de wijkgezondheidscentra wordt uitgebreid en versterkt*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD13.1 De toegang van mensen in armoede tot een gepast en toereikend aanbod van preventie, hulp en zorg wordt bevorderd.*		***indicator***	
verantwoordelijken	**kabinet**	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	
	administratie	*VAZG ELTZ*		
betrokkenen	**kabinet**		***mensen in armoede***	*Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen. Deskundigheidsbevordering wordt een belangrijke factor.*
	Administratie	*PET: eerstelijn en preventie*	***andere actoren***	*Logo's als structurele samenwerkingspartners voor lokale netwerking in gezondheidsbevordering en ziektepreventie*
korte inhoud actie	Lokale entiteiten zijn de meest betrokkenen bij de armoedebeleving. Hun capaciteit verdient voldoende ondersteuning. Niet overal zijn wijkgezondheidscentra en moet dus ook aandacht gegeven worden aan het versterken van lokale capaciteiten waar geen centrum is. Een ontwerp besluit van de Vlaamse Regering wordt voorbereid betreffende samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg door de opmaak van een reguleringsimpactanalyse. De wijkgezondheidscentra zullen in dit besluit opgenomen worden als samenwerkingsverbanden met als specifieke doelgroep de kansarmen. De rol van de wijkgezondheidscentra in kansarme buurten wordt versterkt en uitgebreid, met het oog op het dichten van de gezondheidskloof voor mensen met een laag inkomen. De toegankelijkheid van het aanbod van geestelijke gezondheidszorg wordt verbeterd. Evaluatie en ondersteuning van de werking met de Logo's en met het lokaal beleid. Het blijft belangrijk om voor ogen te houden dat de ondersteuning en financiering van de wijkgezondheidscentra een verantwoordelijkheid is van het RIZIV. Vanuit Vlaanderen willen we de wijkgezondheidscentra versterken door te werken, samen met vertegenwoordigers, aan kwaliteitscriteria voor de wijkgezondheidscentra. Daarnaast hebben ze toegang tot de VIPA-financiering en willen we de wijkgezondheidscentra versterken door hen te betrekken in het project 'eerstelijnspsychologen'.			
Stappenplan en Budget	**2010**			
	2011	In het kader van de gezondheidsbevordering en het dichten van de gezondheidskloof, zal er een RIA opgemaakt worden voor een nieuwe besluit van de Vlaamse Regering betreffende samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg. Het is de bedoeling om de wijkgezondheidscentra als specifieke organisaties op te nemen als onderdeel van dit besluit als organisaties met speciale expertise en specifieke opdrachten in de buurtgerichte gezondheidspromotie en eerstelijnszorg voor maatschappelijk kwetsbare groepen. Een oproep voor een piloot met een eerstelijnspsycholoog werd gelanceerd. Budget wordt nog op begroting 2011 vastgelegd (ongeveer 69 000 euro per jaar voor drie jaren). Aan de vereniging voor wijkgezondheidscentra werd gevraagd een voorstel in te dienen om samen met universitaire centra een expertisecentrum voor preventiemethodieken voor mensen met lage SES op te richten.			
	2012	Een ontwerp besluit van de Vlaamse Regering betreffende samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg wordt opgemaakt met een specifiek luik voor de wijkgezondheidscentra. In april wordt een overleg opgestart met de grote steden om via de techniek van klaverbladfinanciering te onderzoeken of preventiewerkers kunnen toegevoegd worden aan de wijkgezondheidscentra met als opdracht om een gezonde leefstijl via aangepaste methodieken aan te brengen bij de ingeschreven patiënten van het WGC en – in overleg met de stad – bij de populatie van een geografisch afgelijnd deel van de stad			
	2013	De nieuwe erkenningen van samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg worden toegekend.		
	2014	De erkenningenvan samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg worden opgevolgd.		

ACTIE	*194. Op 11/12/2010 werd een conferentie inzake eerstelijnsgezondheidszorg georganiseerd. Hierop komt de problematiek van toegankelijkheid van de eerstelijnsgezondheidszorg voor mensen in armoede aan bod.*			***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid*			***status***	*In Uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD1. De toegang van mensen in armoede tot een gepast en toereikend aanbod van preventie, hulp en zorg wordt bevorderd.*			***indicator***	
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*		***evaluatie***	
	administratie	*VAZG ELTZ*			
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen.*	
	administratie	*relevante*	***andere actoren***	*Alle betrokken sectoren*	
korte inhoud actie	Een Samenwerkingsplatform Eerstelijnsgezondheidszorg wordt opgericht om de beleidsintenties van de conferentie op te volgen en om te investeren in duurzaam overleg. Het Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen is een van de organisaties die deel uit zullen maken van het Samenwerkingsplatform Eerstelijnsgezondheidszorg. Het ICT-project is een tweede initiatief. Het ICT-project omvat het kadaster, de e-Health box en de Eerstelijnskluis (Vitalink). In 2011 start de bouw van de kluis en de eerste toepassing, de ontwikkeling van een medicatieschema wordt uitgewerkt. Het derde initiatief betreft de invoering van de eerstelijnspsychologische functie (zie fiche 168-170 geestelijke gezondheidszorg in de eerstelijnsgezondheidszorg. In 2011 worden er een aantal projecten opgestart voor een periode van drie jaar Het vierde initiatief omvat het stimuleren van samenwerkingsverbanden op het mesoniveau en op het praktijkniveau. Hiervoor worden er in eerste instantie in 2011 gegevens verzameld om in 2012 een besluit van de Vlaamse Regering op te maken betreffende samenwerkingsverbanden op niveau van de praktijkvoering in de eerstelijnsgezondheidszorg. De wijkgezondheidscentra zullen als specifieke organisaties in dit besluit opgenomen worden om de toegankelijkheid voor kansarmen te verhogen. (zie fiche 176 wijkgezondheidscentra.)				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011	Oprichting van het Samenwerkingsplatform eerstelijnsgezondheidszorg. Start projecten eerstelijnspsychologische functie. Verder uitwerking ICT-project. Opmaak RIA voor nieuw BVR samenwerkingsverbanden eerstelijnsgezondheidszorg			
	2012	Samenwerkingsplatform vergadert regelmatig om verder ontwikkelingen in de eerstelijnsgezondheidszorg te bespreken. Jaarlijkse evaluatie projecten eerstelijnspsychologische functie. Het kadaster en de e-health box wordt in de loop van 2012 afgeleverd. De eerste pilootprojecten op de kluis gaan in de tweede jaarhelft van 2012 van start. De gegevens van de bevraging betreffende de samenwerkingsverbanden worden geanalyseerd.			
	2013	Jaarlijkse evaluatie projecten eerstelijnspsychologische functie. Verdere uitwerking ICT-project. Erkenning van samenwerkingsverbanden op het niveau van praktijkvoering en van de wijkgezondheidscentra.			
	2014	Evaluatieprojecteneerstelijnspsychologische functie voor implementatie van deze functie in Vlaanderen.			

OD13.2 Participatieve campagnes en lokale acties voor gezond leven zijn op maat gemaakt van en uitgevoerd met mensen in armoede.

ACTIE	*75. Om een krachtig en vernieuwd sociaal beleid gestalte te geven zal een basisdecreet met betrekking tot de Vlaamse Sociale Bescherming worden gerealiseerd, met aandacht voor betaalbaarheid en toegankelijkheid.*		***fiche***	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD13.1 De toegang van mensen in armoede tot een gepast en toereikend aanbod van preventie, hulp en zorg wordt bevorderd.*		***indicator***	*Timing wordt opgevolgd door Departement WVG*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	
	administratie	*Departement WVG, Agentschap Zorg en Gezondheid, Kind en Gezin*		
betrokkenen	***kabinet***	*De kabinetten Peeters, Lieten en Bourgeois zijn vertegenwoordigd in elk van de vijf werkgroepen van het decreet sociale bescherming.*	***mensen in armoede***	*Vlaams netwerk van verenigingen waararmen het woord nemen, Welzijnszorg. (Dit is niet limitatief, de werkgroepen van elk luik van het decreet kunnen beslissen om, als nodig, bijkomende organisaties te horen.) Deze organisaties worden betrokken bij de voorbereiding van het decreet onder de vorm van hoorzittingen.*
	administratie	*Departement WVG, Agentschap Zorg en Gezondheid, Kind en Gezin, VAPH. Alle bovenvermelde administraties zijn vertegenwoordigd in de centrale werkgroep, voorgezeten door het Departement WVG en kabinet WVG. Het Departement WVG is vertegenwoordigd in elke werkgroep met een beleidsmedewerker en een jurist. De verschillende agentschappen zijn vertegenwoordigd in een werkgroep, indien het domein tot hun bevoegdheid behoort.*	***andere actoren***	*Zorgkassen, koepels van ouderenvoorzieningen, diensten voor gezinszorg, Gezinsbond, Xerius (sociale verzekeringsgroep). (Dit is niet limitatief, de werkgroepen van elk luik van het decreet kunnen beslissen om, als nodig, bijkomende organisaties te horen.) De organisaties worden betrokken bij de voorbereiding van het decreet onder de vorm van hoorzittingen. Huidige of toekomstige uitvoeringsorganen zullen nauw betrokken worden bij de uitvoering van het decreet, meer bepaald bij het opstellen van de uitvoeringsbesluiten.*
korte inhoud actie	We willen de toegankelijkheid van de zorg garanderen, mensen met specifieke noden en beperkingen versterken en gezinnen met kinderen ondersteunen. Het basisdecreet heeft als leidend principe het empoweren van mensen met specifieke noden en beperkingen op het vlak van welzijn en gezondheid en de ondersteuning van gezinnen met kinderen. In voorbereiding van het decreet zal in werkgroepen gewerkt worden aan volgende voorstellen: - De **zorgverzekering** wordt geconsolideerd om de financiële toegankelijkheid van de zorg te waarborgen ook op lange termijn. De bijdragen worden met uitzondering van de VT/OMNIO gerechtigden geïndexeerd om de uitkeringen voor alle gerechtigden te indexeren. - De **maximumfactuur in de thuiszorg** begrenst de kosten voor thuiszorg in functie van het inkomen. Er wordt werk gemaakt van het			

		inkomensgerelateerd maken van de bijdrage voor een aantal thuiszorgdiensten. Voor de zwaarst zorgbehoevende VT-OMNIO gerechtigden komt er een bijkomende forfaitaire tegemoetkoming binnen de zorgverzekering. - Elke Vlaming heeft recht op een Vlaamse **basishospitalisatieverzekering** om de zorg in een tweepersoonskamer voor iedereen betaalbaar te maken. - De Vlaamse **premie voor jonge kinderen** is forfaitair en een recht voor elk kind wordt ingevoerd voor kinderen bij de geboorte en tijdens hun eerste en tweede levensjaar. Deze wordt gekoppeld aan de preventieve zorg van Kind en Gezin. Daarnaast wordt onderzocht op welke wijze er een hoger forfait kan worden toegekend aan die gezinnen met kinderen met extra zorgnoden. - Een nieuw systeem van **begrenzing van kosten voor residentiële ouderenvoorzieningen** moet ertoe leiden dat de kostprijs van deze voorzieningen gereglementeerd wordt en heeft op termijn tot gevolg dat de kostprijs voor de resident het inkomen niet overschrijdt.
Stappenplan en Budget	**2010**	- Centrale werkgroep is opgestart - Werkgroep kindpremie is opgestart - Werkgroep maximumfactuur is opgestart - Werkgroep zorgverzekering is opgestart
	2011	- Principiële goedkeuring van ontwerp van decreet met basisprincipes, kindpremie en maximumfactuur. Toepassing armoedetoets hierop als proefproject (zie fiche armoedetoets). - Uitvoeringsbesluit van de zorgverzekering (1.5 mio euro is voorzien vanaf 2012)
	2012	- Definitieve goedkeuring decreet op de Vlaamse Regering en indiening in het Vlaams Parlement - Uitvoeringsbesluit kindpremie - Uitvoeringsbesluit maximumfactuur
	2013	- Inwerktreding kindpremie (0 en 1 jaar) en maximumfactuur. - Aanbouwdecreet hospitalisatieverzekering en residentiële ouderenzorg
	2014	- Uitbreiding kindpremie 0 tot 2 jaar. - Uitvoeringsbesluit hospitalisatieverzekering - Uitvoeringsbesluit residentiële ouderenzorg

ACTIE	*'Toegankelijke methodieken'* *173: Preventie-initiatieven zijn beter toegankelijk voor mensen in armoede (vb. seksuele gezondheid waaronder anticonceptie, rookstop (en ruimer TAD), gezonde voeding en beweging, bevordering van geestelijke gezondheid, vaccinaties, initiatieven gezondheid en milieu, CO-ongevallen, …).* *174-175: Het beleid concentreert zich sterker op risicogroepen (in kader van dit actieplan: mensen in armoede). Participatieve ontwikkeling van methodieken.* *177: Goede praktijken worden sectoroverstijgend verspreid* *180: Gezonde voeding en beweging worden meer toegankelijk gemaakt voor mensen in armoede: In het kader van de werkgroep voeding en beweging worden er specifieke initiatieven ontwikkeld om mensen in armoede aan te zetten tot meer actief bewegen*			***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid*			***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*0D 13.2 Participatieve campagnes en lokale acties voor gezond leven zijn op maat gemaakt van en uitgevoerd met mensen in armoede*			***indicator***	*Jaarplannen beheersovereenkomsten houden o.a. rekening met bereiken van mensen in armoede*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*		***evaluatie***	*Enkel mogelijk indien bijkomend budget;* *Rapportering diverse organisaties en projecten*
	administratie	*VAZG PET, TOVO, RGZ*			
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Van den Bossche* *Kabinet Muyters*	***mensen in armoede***	*Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen.*	
	administratie	*RWO voor CO-ongevallen*	***andere actoren***	*Logo's, ViGez; steunpunt CAW's, minderhedencentrum, VVSG-OCMW's, Samenlevingsopbouw, divers ethema-organisatie, huisartsen …* *SAW, (mbt voeding en beweging project)*	
korte inhoud actie 173	- CAW's , OCMW's, minderhedencentra, buurtwerkingen, verenigingen en andere welzijnssectoren die kwetsbare groepen bereiken worden betrokken bij preventieve gezondheidsdoelstellingen en bereiken mensen in armoede en allochtone gezinnen. Deskundigheidsbevordering in gezondheidsbevordering op maat van kwetsbare groepen wordt gestimuleerd. - Het gratis vaccinatieaanbod (via het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid, Kind&Gezin en CLB) blijft een belangrijk aandachtspunt voor ziektepreventie. - Brede disseminatie en ontwikkeling in samenwerking van toegankelijke preventiematerialen en –projecten - De weerstanden van welzijn- en armoedeorganisaties om mee te werken aan de ontwikkeling en uitvoering van preventieve programma's naar mensen in armoede worden in kaart gebracht. Bij de ontwikkeling van methodieken gericht op de doelgroep wordt rekening gehouden met de reeds opgedane ervaringen (meer focus op ervaring dan op kennis en attitude, incentives en beloningen voor participatie, niet-stigmatiserend door opname in een ruimere communicatie, aandacht voor financiële drempels)				
korte inhoud actie 174-175	- Bij het ontwikkelen van gezondheidsbevorderende methodieken en materialen - in samenwerking met mensen in armoede - wordt aandacht besteed aan het zoeken naar methodieken die effectief en doelmatig zijn in het motiveren van mensen in armoede tot volgehouden gezond gedrag. Expertisecentra (thematisch en themaoverstijgend) nemen dit criterium in hun convenanten op. - Ontwikkeling en evaluatie van methodieken door VIGeZ en andere partnerorganisaties, gericht op kansarmen, gebeurt in samenwerking met (het netwerk				

		van) verenigingen waar armen het woord nemen of ervaringsdeskundigen en organisaties die de doelgroep bereiken - Binnen de actieplannen voor de realisatie van Vlaamse gezondheidsdoelstellingen wordt nagegaan of er voldoende strategieën en methodieken zijn uitgewerkt die even toegankelijk zijn voor kwetsbare groepen of die zich specifiek richten op kansarmen
korte inhoud actie 177		- De goede praktijken voor het bevorderen van gezond leven bij mensen in armoede worden intersectoraal op locoregionaal niveau verspreid door gezondheidsbevordering (Logo's i.s.m. VIGeZ) en partner- en terreinorganisaties gezondheidsbevordering, verenigingen, OCMW's en CAW's, samenlevingsopbouw, opvoedingsondersteuning, minderhedencentra, …
korte inhoud actie 180		- Er wordt een oproep gelanceerd met als doel mensen in armoede op een lokaal niveau samen meer te laten bewegen; De projectoproep wil steun verlenen aan projecten die via beweging de gezondheid van mensen in armoede bevorderen. Projectmiddelen kunnen aangevraagd worden voor lokale initiatieven die de drempels verlagen die mensen in armoede ervaren voor beweging en deelname aan bewegingsactiviteiten. Door het thema beweging binnen te brengen in bestaande werkingen met of voor mensen in armoede, door praktijkgericht te werken, kunnen deze projecten beweging bij mensen in armoede bevorderen. Sociaal contact en positieve ervaringen staan hierbij centraal binnen een samenwerking tussen de domeinen welzijn, gezondheid en beweging. - De realisatie van een toegankelijk aanbod aan gezonde voeding wordt gekoppeld aan de promotie van een gezonde leefstijl op maat van mensen in armoede (incl. allochtone mensen in armoede): in concreto: herwerkte oefening voor kansarmen: disseminatie en uitvoering stimuleren.
Algemene aanpak geclusterde acties		De drempels voor deelname aan het aanbod moeten overbrugd worden. Niet enkel moet de focus op het aanbod liggen, maar daarbij moeten in kaart worden gebracht welke drempels, welke projecten bestaan evenals alle partners die een aanbod hebben moeten betrokken worden en opgelijst worden. Huisartsen zijn een belangrijke partner is het actief aansporen van kansarmen om deel te nemen aan preventieacties. Deskundigheidsbevordering en engagement van intermediairen zijn belangrijke factoren (in de twee richtingen). WGC richten zich op zwangere vrouwen en jonge ouders. Zij hebben een groot bereik bij deze doelgroep. De vertrouwensrelatie is cruciaal. Voor gezondheidsbevordering bij mensen in armoede is het belangrijk om zo lokaal mogelijk te werken, gebruik te maken van werkvormen die inspelen op aanwezige motivaties en via interactieve en doe-activiteiten. Waar mogelijk moeten methodieken participatief ontwikkeld worden die voor geen enkele sociale groep drempels hebben. Waar dit niet kan moet voorzien worden in een aanpak voor specifieke groepen. Er wordt beoogd om voldoende bekendheid, bereidheid en methodiek om de gezondheidsbevordering mogelijk te maken.
Stappenplan en Budget	**2010**	Budget: Zie actieplannen voeding en beweging en tabak, alcohol drugs en suïcidepreventie. Voor andere gezondheidsdoelstellingen en seksuele gezondheid geen specifieke middelen voorzien.
	2011	- Drempels verder inventariseren - Methodieken inventariseren, ontwikkelen en uittesten. - Projectoproep tot meer en beter bewegen is gelanceerd. - Budget 375.000 euro
	2012	- Methodieken inventariseren, ontwikkelen en uittesten - werkzame methodieken implementeren en monitoren. - 14-06: VPAO gezondheidspromotie en ziektepreventie
	2013	Idem
	2014	idem

ACTIE	*167/178/179/181 Preventieve maatregelen stimuleren die leven in een gezonde omgeving realiseren voor mensen in armoede in combinatie met fiche 'Lokaal beleid en Logo's'* *Er wordt een preventieve aanpak ontwikkeld in elke kleinstedelijke regio voor de toegang tot een gepast en toereikend aanbod van preventie, hulp en zorg.* *Lokale besturen voeren een facettenbeleid om gezondheidsrisico's in andere beleidsdomeinen (milieu, ruimtelijke ordening, stadsontwikkeling, ...) te detecteren en voorkomen*		***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid*		***status***	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD13.2 Participatieve campagnes en lokale acties voor gezond leven zijn op maat gemaakt van en uitgevoerd met mensen in armoede*		***indicator***	*Indicatorenbevraging VIGEZ; Problematiek opgenomen in lokale sociale beleidsplannen; Registratiegegevens Logo's?*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	*Enkel mogelijk indien bijkomend budget.* *Rapportering diverse organisaties en projecten.*
	administratie	*VAZG – TOVO – PET - ELZ*		
betrokkenen	***kabinet***	*Kabinet Schauvliege* *Relevante kabinetten voor een facettenbeleid*	***mensen in armoede***	*Netwerk van Verenigingen waar Armen het woord nemen of organisaties die zich tot deze doelgroep richten (oa Vlaams Netwerk Samenlevingsopbouw en Demos).* *Samenwerking, deskundigheidsbevordering (wederzijds), projecten.*
	administratie	*Departement LNE* *Overheden die met VVSG samenwerken; relevant voor facettenbeleid*	***andere actoren***	*Medisch milieukundigen in de Vlaamse Logo's* *Logo's voor disseminatie van methodieken* - *naar lokale preventieorganisaties* - *lokale besturen (gemeente en OCMW met oog op integraal lokaal preventief gezondheidsbeleid in het kader van het lokaal sociaal beleidsplan* *VIGEZ in samenwerking met VVSG en Logo's:* - *voor methodiek ontwikkeling voor gezonde gemeenten en facettenbeleid* - *deskundigheidsbevordering* - *driejaarlijkse indicatorenmeting van het lokaal preventieve gezondheidsbeleid en specifiek van de aandacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen* *VVSG voor opname van gezondheids-facettenbeleid in ondersteuning lokaal sociaal beleid* *SEL's voor het geven van een insteek aan de lokale besturen voor het onderdeel eerstelijn van het lokaal*

				sociaal beleidsplan.
korte inhoud actie	Fiche 178-179: - in overleg met middenveldorganisaties preventieve maatregelen realiseren; - biomonitoringsprogramma geeft info over risicogebieden; - lokaal facetbeleid tussen milieu en gezondheid ondersteunen; - (lokale) preventieprojecten die participatief worden aangepakt. Vermindering van de ongelijkheden in blootstelling aan milieupolluenten tussen de verschillende SES wordt beoogd (woningen in industriezones). Er is een samenhang tussen gemeenten/buurten met een mindere gemiddelde gezondheidsstatus, grotere armoede index en ongezonde omgevingsfactoren in buiten- en binnenmilieu. Een gezonde omgeving voor iedereen garanderen is een taak van de Vlaamse overheid. Dit is een lange termijn aandachtspunt. Blijvend aandachtspunt, participatie van doelgroepen en middenveld in het lokaal beleid worden aangemoedigd tot het ontwerpen en uitvoeren van preventieprojecten. De maatregelen zijn specifiek aangepast aan de lokale problematiek en de lokale eigenheid; enkele voorbeelden zijn: - Maken van brochures om over de problematiek te sensibiliseren (cadmium in de Noorderkempen) - Geïntegreerde actieplannen participatief opmaken voor terugdringen van blootstelling aan gezondheidschadende stoffen (Beerse) - Aanbieden van periodiek onderzoek (6-maandelijkse loodbepaling in capillair bloed bij kleuters in Moretusburg (Hoboken – Antwerpen) - Geven van specifieke teeltadviezen of consumptieadviezen rond eigen geteelde groenten, eieren,.. (Noorderkempen, Menen, Gistel rond een shredderinstallatie) - Advies tot verplaatsing van een school, verder van de pollutiebron (Genk-Zuid) - Gratis analyse putwater bij mensen die niet op het leidingwaternetwerk aan kunnen sluiten. - … Fiche 167 – 181: • lokale besturen detecteren de gezondheidsnoden van mensen in armoede; • lokale besturen organiseren de lokale samenwerking in verband met preventieve en anderen acties tussen lokale verenigingen, waaronder verenigingen waar armen het woord nemen, OCMW-diensten, buurtwerkingen, wijkgezondheidscentra, lokaal opbouwwerk, enz. en werken hiervoor samen met de Logo's. Advies naar lokaal facettenbeleid voor het screenen van beleidskeuzes op hun gezondheidsimpact voor kwetsbare groepen, voor het inbouwen van stimulansen tot gezond gedrag en van een gezonde omgeving in de andere beleidsdomeinen.			
	Het domein gezondheid kan niet alle acties in een facettenbeleid dragen en de lokale besturen moeten gestimuleerd worden om naar hun keuzes te kijken met de bril van gelijke kansen op gezond gedrag. Ook voor gezondheidsbevordering op maat kunnen beleidssectoren als onderwijs, doelgroepenbeleid of welzijn een belangrijke rol opnemen. Een algemene strategie om de toegang tot preventieve te verbeteren voor personen met een lagere SES en om een duurzaam integraal beleid hiertoe op lokaal vlak te garanderen. Hierbij inzetten op een lokale aanpak, participatieve doe-activiteiten die inspelen op aanwezige motivaties en een facettenbeleid. Het huidig ad hoc project voeding en beweging in kleine gemeenten gaar hier al gedeeltelijk op in. Lokale besturen en OCMW's aanzetten een luik gezondheid op te nemen in hun lokaal sociaal beleidsplan (gemeenteraadverkiezingen in 2012). Logo's en SEL's kunnen hierbij ondersteunen. De SEL's hebben o.a., als opdracht, het adviseren van de lokale besturen bij de opmaak van het onderdeel eerste lijn van hun lokaal sociaal beleidsplan. Zij kunnen een insteek geven voor initiatieven die de lokale besturen kunnen nemen om de toegankelijkheid in de gezondheidszorg			

		te verhogen voor personen in armoede. Waar mogelijk moeten methodieken participatief ontwikkeld worden die voor geen enkele sociale groep drempels hebben. Waar dit niet kan moet voorzien worden in een aanpak voor specifieke groepen. Het verwachte resultaat is voldoende bekendheid en methodieken aan te reiken aan het lokale beleid voor een toegankelijk aanbod aan duurzame preventieve acties gericht op de meest relevante thema's.
Stappenplan en Budget	**2010**	Er werd hiervoor een specifieke actiefocus voor Logo's geformuleerd. Afwachten hoe de projecten van Logo's hier op zullen antwoord geven. Voorbeeld timing concrete acties (178-179): 2 lood-in-bloed metingen Hoboken (voorjaar – najaar); humane biomonitoring Genk-Zuid; humane biomonitoring Menen;
	2011	Problematiek op agenda plaatsen van gemeenten, Logo's, preventieorganisaties en organisaties die methodieken ontwikkelen en ondersteuning bieden. Consensus over algemene strategie. Voorbeeld timing concrete acties (178-179): 2 lood-in-bloed metingen Hoboken (voorjaar – najaar); humane biomonitoring Genk-Zuid; humane biomonitoring Menen; eerste toepassingspogingen SONG-scan (Kon. Boudewijnstichting) in projectvoorbereidingen;
	2012	Methodieken ontwikkelen Voorbeeld timing concrete acties (178-179): 2 lood-in-bloed metingen Hoboken (voorjaar – najaar) 14-06: VPAO gezondheidspromotie en ziektepreventie
	2013	Methodieken ontwikkelen. Goede praktijken en deskundigheidsbevordering
	2014	Goede praktijken en deskundigheidsbevordering

ACTIE	*172/174/175. Mensen in armoede worden op gepaste wijze gesensibiliseerd tot deelname aan zinvolle preventieve onderzoeken, zoals Vlaamse bevolkingsonderzoeken.* *Het beleid concentreert zich sterker op risicogroepen (in het kader van dit plan: mensen in armoede).* *Participatieve ontwikkeling van methodieken.*		***fiche***	geclusterd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid*		***status***	*Continu*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD13.2 Participatieve campagnes en lokale acties voor gezond leven zijn op maat gemaakt van en uitgevoerd met mensen in armoede*		***indicator***	*Nog te bepalen (zie omschrijving actie)*
verantwoordelijken	***kabinet***	*Kabinet Vandeurzen*	***evaluatie***	*Aan de hand van de monitoring van de indicatoren (afh. van realisatie van de actie: met name het vinden van indicatoren + bronnen).* *Volgens model dat ontwikkeld wordt door het steunpunt WVG (Procesevaluatie).* *Aan de hand van rapporteringen over jaarplannen van betrokken organisaties.*
	administratie	*VAZG - PET*		
betrokkenen	***kabinet***		***mensen in armoede***	*Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen*
	administratie		***andere actoren***	*Centra voor borstkankeropsporing en hun consortium en andere organisaties voor andere bevolkingsonderzoeken, zorgverleners, VIGEZ. Logo's, lokale besturen en VVSG, samenlevingsopbouw, enz.*
korte inhoud actie	Bij het uitwerken van initiatieven wordt samengewerkt met relevante organisaties voor het bereiken van mensen in armoede. Ten minste voor het bevolkingsonderzoek naar borstkanker, worden drempels voor mensen in armoede weggewerkt. De gezondheidsdoelstelling voor borstkankeropsporing wordt geëvalueerd, met aandacht voor het bereik van kwetsbare groepen, waaronder mensen met een lagere socio-economische status (SES). Bij het ontwikkelen van gezondheidsbevorderende methodieken en materialen - in samenwerking met mensen in armoede - wordt aandacht besteed aan het zoeken naar methodieken die effectief en doelmatig zijn in het motiveren van mensen in armoede tot volgehouden gezond gedrag. Expertisecentra (thematisch en themaoverstijgend) nemen dit criterium in hun convenanten op. Ontwikkeling en evaluatie van methodieken door VIGeZ en andere partnerorganisaties, gericht op kansarmen, gebeurt in samenwerking met (het netwerk van) verenigingen waar armen het woord nemen of ervaringsdeskundigen en organisaties die de doelgroep bereiken. Binnen de actieplannen voor de realisatie van Vlaamse gezondheidsdoelstellingen wordt nagegaan of er voldoende strategieën en methodieken zijn uitgewerkt die even toegankelijk zijn voor kwetsbare groepen of die zich specifiek richten op kansarmen. Niettegenstaande het gratis aanbod en een systeem van actief uitnodigen bij bijvoorbeeld het bevolkingsonderzoek naar borstkanker, blijkt dat mensen in armoede minder participeren aan preventieve onderzoeken en bevolkingsonderzoeken dan de doorsnee bevolking. Hun participatie ligt wel hoger dan bij opportunistische of wilde screening. Indicatoren en bronnen voor monitoring zoeken. Drempels inventariseren. Methodieken om drempels te verlagen inventariseren, ontwikkelen en uittesten in pilootprojecten. De methodieken worden bij voorkeur lokaal ingezet en spelen best in op aanwezige motivatie bij de doelgroep en zijn best interactief. Waar mogelijk moeten methodieken participatief ontwikkeld worden die voor geen enkele sociale groep drempels hebben. Waar dit niet kan moet voorzien worden in een aanpak voor specifieke groepen. Methodieken implementeren (dissemineren en uitvoeren). De gezondheidsdoelstellingen (rond suïcidepreventie, borstkankeropsporing, tabak, alcohol en drugs en voeding en beweging) worden het jaar			

		na het verstrijken van de looptijd geëvalueerd, met aandacht voor de gegevens in het bereik van kwetsbare groepen, om het jaar daarna te kunnen starten met een hernieuwde doelstelling. Effecten monitoren. Er wordt doorgewerkt op basis van de algemene aanpak met als doel: verkleinen van de sociale gradiënt in deelname aan preventieve onderzoeken zoals bevolkingsonderzoeken als hefboom voor gelijke kansen op lang en gezond leven.
Stappenplan en Budget	**2010**	Stand van zaken : VIGEZ en Consortium.
	2011	Indicatoren en bronnen voor monitoring zoeken. Nulmeting. Drempels verder inventariseren, methodieken inventariseren, ontwikkelen en uittesten.
	2012	Idem, werkzame methodieken implementeren en monitoren. Bij nieuwe bevolkingsonderzoeken van in het begin rekening houden met bereik van mensen in armoede. Jaarplannen beheersovereenkomsten houden o.a. rekening met bereiken van mensen in armoede. 14-06: VPAO gezondheidspromotie en ziektepreventie
	2013	Idem, evaluatie gezondheidsdoelstelling en gezondheidsconferentie.
	2014	Idem 2012 met inbreng van nieuwe accenten uit gezondheidsconferentie en hernieuwde gezondheidsdoelstelling.

OD13.3 Het aanbod van woonzorgvoorzieningen bereikt ook ouderen in (stille) armoede.

ACTIE	188. Op basis van de evaluatie van de projecten in de thuiszorg (2008-2009) in verband met zorg op maat met (kans)armen worden de aangeleverde beleidsadviezen getoetst op good-practice en haalbaarheid om daarna geïmplementeerd te worden in de sector.			**fiche**	bijgestuurd
STRATEGISCHE DOELSTELLING	SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid			**status**	In uitvoering
OPERATIONELE DOELSTELLING	OD13.3 Het aanbod aan woonzorgvoorzieningen bereikt ook ouderen in (stille) armoede			**indicator**	
verantwoordelijken	**kabinet**	Kabinet Vandeurzen		**evaluatie**	
	administratie	VAZG team Eerstelijn en Thuiszorg			
betrokkenen	**kabinet**		**mensen in armoede**	Vlaams Netwerk van Verenigingen waar armen het woord nemen	
	administratie		**andere actoren**	Diensten voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg	
korte inhoud actie	We stimuleren de toegankelijkheid van de thuiszorg voor mensen in armoede en maken dit een aandachtspunt in het beleid. Met het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen worden de beleidsadviezen besproken				
Stappenplan en Budget	**2010**				
	2011	Evaluatie projecten kansarmoede + overleg sector gezinszorg We willen de evaluatie van de projecten in de gezinszorg in verband met zorg op maat voor (kans)armen aangrijpen om er nieuwe (beleids)acties op te enten Formuleren beleidsacties: - Gebruikers die geconfronteerd worden met (kans)armoede van de diensten gezinszorg en aanvullende thuiszorg vragen meer opvolging, ondersteuning en multidisciplinair overleg. Ook de verzorgenden in deze complexere zorgsituaties vragen extra begeleiding. Dit zorgt ondermeer voor extra werkdruk bij het begeleidend personeel van gezinszorg. In het najaar 2011 wordt een aanbesteding via overheidsopdracht uitgeschreven. Het onderzoek moet in kaart brengen welk de werkbelasting van het begeleidend personeel van gezinszorg is en een voorstel van aangepaste norm aangeven. Op basis van dit onderzoek zal op termijn een gepaste omkaderingsnorm ingevoerd worden. - Voor de Diensten Maatschappelijk Werk van de ziekenfondsen zullen vanaf 2013 resultaatsindicatoren ingevoerd worden. Eén van de indicatoren richt zich naar mensen met een beperkt inkomen en/of een beperkt sociaal netwerk. Het voorstel is dat ten minste 25 % van het totaal aantal bereikte gebruikers (in het betrokken werkjaar) een beperkt inkomen en/of een beperkt sociaal netwerk heeft.				
	2012	Overleg met het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord Nemen Het vertalen naar regelgeving			
	2013	De resultaatsindicatoren van de Diensten Maatschappelijk Werk van de ziekenfondsen gaan in voege.			
	2014				

ACTIE	*186 /187. Implementatie van het basisdecreet Vlaamse sociale bescherming moet de betaalbaarheid van het aanbod aan woonzorg meer haalbaar maken. Volgende werkingsprincipes uit het woonzorgdecreet (4 maart 2009) worden in overleg met de sector gerealiseerd.*			*fiche*	*bijgestuurd*
STRATEGISCHE DOELSTELLING	*SD13 De Vlaamse Overheid voert een effectief gezondheids- en welzijnsbeleid*			*status*	*In uitvoering*
OPERATIONELE DOELSTELLING	*OD13.1 De toegang van mensen in armoede tot een gepast en toereikend aanbod van preventie, hulp en zorg wordt bevorderd.*			*indicator*	
verantwoordelijken	*kabinet*	*Kabinet Vandeurzen*		*evaluatie*	
	administratie	*VAZG - Zorgverzekering*			
betrokkenen	*kabinet*		*mensen in armoede*	*Netwerk van verenigingen waar Armen het woord nemen.*	
	administratie	*Gelijke kansen, wonen*	*andere actoren*	*Zorgkassen, thuisvoorzieningen, residentiële voorzieningen*	
korte inhoud actie	186: Dit kwam al aan bod in actie 75 (decreet Vlaamse Sociale Bescherming). De maximumfactuur in de thuiszorg begrenst de kosten voor thuiszorg in functie van het inkomen. Er wordt werk gemaakt van het inkomensgerelateerd maken van de bijdrage voor een aantal thuiszorgdiensten. Voor de zwaarst zorgbehoevende VT-OMNIO gerechtigden komt er een bijkomende forfaitaire tegemoetkoming binnen de zorgverzekering. 187: Er wordt bijzondere aandacht besteed aan gebruikers die een verhoogd risico lopen op verminderde welzijnskansen. Er wordt bijzondere aandacht besteed aan specifieke doelgroepen.					
Stappenplan en Budget	2010				
	2011				
	2012	Werkgroep residentiële ouderenzorg wordt opgestart			
	2013	Maximumfactuur thuiszorg treedt in werking. Extra forfait zorgverzekering voor de zwaarst zorgbehoeven treedt in werking.			
	2014	Uitvoeringsbesluit residentiële ouderenzorg			